

מבחר עלונים

שבועות - נשא שנת תשע"ז

ר"ת	מוצ"ש	ער"ש	
8:52	8:16	6:58	ירושלים
8:51	8:18	7:15	בני ברק
8:49	8:18	7:13	אשדוד
8:53	8:20	7:09	חיפה
8:51	8:17	7:07	טבריה
8:48	8:17	7:04	בית שמש

חדש!
עלונים חדשים
נוספו למבחר

להרשמה
לקבלת העלונים
במייל מדי שבוע
לחצו כאן

גרפומט

דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי בשרות מנצח

רח' גבעת משה 5 ירושלים < טל' 02-5337722
g5337722@gmail.com

רגע להתבונן

הרב יחזקאל שובקס

מסר שבועי קצר

פרשת נשא
ערב שבועות תשפ"ו
גליון מס' 152

אורח לרגע

תגובות הקוראים

תגובות על גליון במדבר 'החווייה החוזרת'

השתתפתי בעבר בקבוצת פסיכודרמה. ואני רוצה להעיד שיש בזה אכן ריפוי עצום. אני כבר איש מבוגר, ופתאום מגלה על תכנים שהיו חבויים אצלי מגיל ילדות ממש. תכנים שלא הסכמתי להיפגש עמם והם ליזו אותי לאורך החיים.

לאחר עבודת פסיכודרמה התגלה לפניי מבט חדש ובהיר על מה שהיה שם. פתאום גיליתי שזה לא כל כך מפחיד לפגוש מה שקרה שם. אני גם מתחבר למה שכתבת, שכאשר פותחים את התכנים מול קבוצה של אנשים שהגיעו לאותה מטרה, זה נותן 'חיבוק' עצום, וזה מאפשר אכן את הריפוי והשינוי.

ואני במיוחד מעריך אותך, שלמרות שהבאת נושא כל כך חיוני, שהמון הורים מתמודדים איתו (וגם אנחנו), אך מצד שני זה גם מורכב מאוד, כי לא יכולת לכתוב על כך בפירוט.

ואתה הצלחת להביא את זה בשפה עדינה ואצילית. ממש שלכת בין הטיפות. התפעלתי מהמקצועיות. הלואי שתמשיך הלאה להביא נושאים חיוניים שלא מדברים עליהם.

אני טיפוס שנראה חיצוני חזק ועוצמתי אבל בפנים אני גשן ועדין מאוד. אני קורא את המאמרים שלך, ולרוב מזדהה ממש ויש לי הרבה דמעות בעיניים...

תגובות ניתן לשלוח למייל הרשום מטה

פודקאסט "עומקים" - פרק ד'

להפריד בין הכאב לבין מי שאני

להאזנה בקו התוכן שלנו: 08-6679134

לצפייה פנה למייל הרשום מטה

אפשר רגע

שו"ת קצר

שאלה: הילד שלי (בן 5) שולח יד מדי פעם, ומביא איתו הביתה כל מיני פריטים. כשאני מברר איתו את העניין, הוא מתחיל להמציא שקרים, שדי מהר אני מצליח להפריך אותם. מה אני עושה?

תשובה: בדרך כלל, כאשר בודקים יותר לעומק, מתברר שהורים בעיקר מודאגים מפני העתיד. יש מחשבות פנימיות בראש "הילד יגדל גנב / שקרן / נוכל".

אז ממש לא! חז"ל קבעו שקטן אין בו דעת. פסול לעדות, וגם אין לו דיני קניינים. ילדים אינם יודעים להבדיל בין הרכוש שלהם לרכוש של אחרים. פעמים רבות אינם יודעים להבדיל בין מציאות קיימת לבין דמיון. ולכן, המושגים: שקר, גניבה, רמייה, אינם תקפים כלל אצל ילדים.

זה נאמר כדי להרגיע את הדאגות לעתיד, כאשר יגדלו, בעזרת השם ילמדו את כל אלו. ובעיקר, כדי למנוע תוויות עבור הילד. אנחנו צריכים להיזהר שלא להביך אותם ולא להוכיח להם שהם שקרנים וגנבים. במקרים שלקחו חפצים מהאחר, מדריכים אותם להשיב לבעלים, ותו לא.

שאלות ניתן לשלוח למייל ptachlo1@gmail.com

השיחה המיוחלת עם אמא

לתפקיד "אבריימי הילד".

מתיישבים לשיחה פתוחה.

מי שמתכנן את כל השיחה משני הצדדים, זה אברהם בעצמו. הוא מדבר עם אמא, וגם - בכל שלב של השיחה - קובע מה אמא תענה לו. זה אומנם לוקח כפול זמן, אך אי אפשר לוותר על זה. אנחנו חייבים את התגובות שהוא מבקש לשמוע מאמא. כי אלו המילים שאכן היה זקוק להן כל השנים, והן ישובו בתוך ליבו וחיוכו עד היום.

אברהם הוא גם זה שמחליט כיצד יישבו. אברהם בחר ש"אמא" תשב לצידו. באותו רוחב. מדמה את הספה בבית. בשלב הזה, האוויר התמלא בחדר. אי אפשר היה בשום אופן להישאר שווה נפש מול המראה.

אבריימי הקשה: "אמא, למה צעקת עלי? מה עשיתי?" אמא ענתה: "אני מתנצלת. נבהלת, ובטעות צעקתי עליך. אתה לא אשם בכלל!"

אבריימי: "אבל מה קרה?" אמא: "היה משהו מבין. ילד לא אמור לראות כך את אמא. אך זה קרה. ככה השם רצה. זה מבין, אבל לא נורא." עמדתי וצפיתי בעיניים מזוגגות, ועדיין לא יכולתי לפספס. החזקתי בראש "קשר עין". כי הרי בשלב הקודם הצהיר אברהם, שאמא לא מסתכלת לו בעיניים, וגם הוא לא מחזיר מבט.

עקבתי בהשתאות. ופתאום הפלא הזה התרחש. צבטתי את עצמי, לא מאמין שזה קורה. ועדיין רואה את הפלא בעיניים. עד מקרוב לפלא של מעשה-בראשית.

שניהם הרי יושבים "על הספה", בתחילת השיחה המבטים הם מנגד. אין קשר-עין. באופן פלאי, ברגע ש"אמא" אמרה: "זה מבין אבל לא נורא", באופן אוטומטי שניהם יישרו מבטים. זה היה רגע של התרגשות עצומה.

ואז אברהם, ביקש לקיים שיחה נוספת עם אמא. הפעם - באיחור של חצי יובל. הוא ביקש לספר לה את מסכת החיים הארוכה. כמה סבל עבר.

ביקשתי מאברהם לעבור לכסא של "אמא" ולהקשיב לסיפור. החבר בתפקיד "אברהם", חזר על הסיפור כולו.

דווקא אז, מגיע הרגע של החמלה האימהית האין-סופית. כשהוא יושב במקום של אמא, הוא פורץ בבכי. מלא בחמלה על הילד. זה הרגע שבו פוגש את המקום האמיתי של אמא בתוך הלב. מה שהיה מוסתר כל השנים. ושוב התנצלות כנה של אמא. "לא ידעתי. לא שיערתי בכלל. לא העליתי בדעתי מה זה עשה לך. מודה לך כל כך ששיתפת אותי".

*

אתם שואלים: "נו, ואין כל זה קשור לאמא שנמצאת כעת במטבח בביתה, עסוקה להכניס עוגות לתנור ולהוציא?" הרי אנחנו אלו שעשינו עבודת פסיכודרמה שלימה אודותיה, והיא אין לה אפילו מושג במה המדובר. והאמת? זה קשור, ועוד איך. אינני צריך להיות במתח שבוע שלם כדי לפגוש שוב את אברהם, ולשמוע ממנו בהתרגשות, את התחושה הכל כך שונה שהרגיש אצל אמא כאשר ביקר אצלה באותו שבוע.

"והשיב לב אמהות על בנים, ולב בנים על אימותיהם." בעז"ה בקרוב ייפתח הרישום לקבוצת טיפול בפסיכודרמה חדשות. פרטים יבואו.

לבקשת רבים, הנה תקציר הסיפור:

אברהם בן השלושים התלונן על זיכרון שמלווה אותו מגיל ארבע, והשלכות של רגשות קשים. אשמה, בושה, מבוכה. כלבול. בזיכרון שלו: התפרץ לחדר ההורים, אמא היתה באמצע התארגנות, נבהלה מאוד ונפלטה ממנה צרחת.

*

תיכף נתקדם לשלב השלישי והמרגש ביותר בפסיכודרמה של אברהם, אך התייחסות קצרה לענין קריטי לפני שנמשיך.

לאורך השבועות האחרונים פנו קוראים מודאגים בהערות כבדות משקל, סביב ענין האמא.

הנה דוגמית: האם אתה מאשים את האמא בסיפור הזה? / נראה לי שהצפת הסיפור מזיקה יותר לקשר מול האמא. / איך מותר לדבר נגד אמא בנוכחות אנשים? (לשון הרע ולזלזול בכבוד הורים)

דווקא, לקראת חג השבועות, כשאנחנו עומדים שוב לשמוע את עשרת הדיברות, ולקבל אותן על עצמינו בכל לבנו, ההבהרה הזאת נחוצה מאין כמוה.

בשונה מהדעה הרווחת: אין כמו טיפול טוב, כדי לרפא את הקשר הורים-ילדים. אין כמו טיפול טוב, כדי לסלק מתחים וכעסים של הורים מול הילדים, ולבנות כיבוד הורים אמיתי וטהור.

מי שידוע אחרת - מסתבר, או שנפל בידי מטפל שאינו מכיר את העבודה או שהמטופל מהסיבות השמורות עמו, הפסיק את הטיפול באמצע.

כל עוד האדם לא מטפל בעצמו, אז הוא מלא בכאבים ובכעסים, לעתים מוכרים ולעתים מודחקים, אשר מאתגרים אותו במצוות "כיבוד הורים" כראוי. או שהוא מתרחק מהם או שהוא מרצה אותם מרוב פחד.

דווקא, כאשר האדם מוכן להכיר בכעסים ובכאבים, להבין את עצמו ולחמול על עצמו, זה הרגע שבו נפתח הלב, לראות את ההורים, להכיר את המקום שלהם ולהבין אותם, ודווקא ממש להגיע להערכה גבוהה כלפיהם, לרגשי הכרת הטובה ולהאבה גדולה אליהם. משם הדרך קצרה להגיע ל"כיבוד הורים" ממקום אמיתי של בן אוהב ומעריך.

בתחילת הדרך התייעצתי עם רב נודע, בר-סמך בעיניים אלו. הוא הניח את התנאים הנדרשים כדי להתיר לדבר אודות ההורים בפני קבוצה. ואחד התנאים, והעיקרי שבהם, שאנחנו לא במקום שיפוטי כלל, אלא אך ורק עם החוויה של המספר. בעז"ה עוד נאריך בענין...

*

המשכנו את תהליך הפסיכודרמה. שלב "ריפוי הטראומה", בו אנו נותנים מענה לפצע שנוצר בזמנו.

עוד אנחנו מתבוננים באבריימי בן הארבע, והעיניים מתלחלות לראות את האומללות של הילד שאינו מצליח להסביר לעצמו את הסיטואציה. מבולבל, מפוחד, מבוויש ומבולבל. אני שואל את אברהם: "למה הילד הזה זקוק?" הוא עונה לי בשליפה: "לשיחה טובה עם אמא".

"אז או היום?" - אני שואל. כלומר, האם רוצה שיחה ילדית - אמא של אז לילד בן ארבע. או אמא של היום לאדם בוגר. "אז" - הוא אומר.

שוב מגייסים את פלאי הפסיכודרמה. אנחנו מביאים את מי שממלא תפקיד "אמא". אברהם נכנס

שבת טיש

● וקראת לשבת ענג

● ספורים ואגדות ● פנינים ופרפראות ● מדות והליכות ●

פנינים

והג שבעת תעשה לה (שמות לד, כב) - חג השבעות נכתב תמיד בתורה חסר וא"ו, ובו רמזים ארבעת שמות החג, שבעת נוסריקון שבעות, בכורים, עצרת, תורה. (החת"ם סופר)

מנהגי חג השבעות רמזים בשם אחריה, והם אקדמות, חלב, רות, ירק, תקון ליל שבעות. פי התורה נקראת ראשית, ואנו מקנים לא רק אותה אלא גם את-המנהגים. (ליקוטי יהודה)

וישי חוליד את-דוד (רות ד, כב) - השם דוד מופיע בתנ"ך בלי יו"ד, ובדברי הימים נכתב דוד מלא יו"ד, לרמז שהיה דור עשירי לפרץ בן-יהודה, העשירי יהיה קדש. (החיד"א)

בחדש השלישי לצאת בני-ישראל (יט, א) - ראשי התבות בגימטריה מ"ט, לרמז שבני ישראל יצאו ממצרים מתוך מ"ט שערי טמאה. ולעמדת זאת ראשי התבות ביום הזה באו מדבר סיני (שם) גם-כן בגימטריה מ"ט, כי נכנסו אז אל תוך מ"ט שערי הקדשה, ונעשו מוכנים לקבלת התורה ביום החמישים. (תורת אמת)

ושכחת עמר בשדה לא תשוב לקחתו (דברים כד, יט) - בפסוק זה יש רמז נפלא לדין שכחה בספירת העמר. שאם התקנים בו ושכחת עמר, דהינו נוסריקון ביום שלם - פלג התורה, דהינו אס שכתב גם כל היום שלמחתה, אז פלג על התורה מעתה ואילך. אבל אם לא - שכחת רק לילה אחד, אז תשוב לקחתו תספור שבועות וימים בכרחה. (נפלאות מתורתך)

חג השבעות יחול רק בנמים אבד"ו, וסמנה אבדו גוים מארצו, דהינו שגויי הארצות נאבדו ביום זה מפני שלא רצו לקבל את התורה, וסופם שיאבדו מן-הארץ. והתבות אבדו גוים מארצו, בגימטריה נאולה ומשיח. (שערי נסים)

שבועות נוסריקון ששה בסיון עלה והוריד תורה. דגלו עלי אהבה בגימטריה יום הנו"ן, הוא יום החמישים ובו נתנה תורה. (אבנת רוחל)

רות בגימטריה בזכותה יהיה הנאולה לנו, וכן ממנה יולד דוד ונא משיח גואל. (פרדס אליעזר)

מימות אלימלך איש נעמי עד רבי אלימלך מליז'נסק, לא היה שם אלימלך. (אוצר ישראל)

ספורים

שנה אחת כליל חג השבעות, נכנס רבי אהרן מקרלין לבית-המדרשו, וראה את הקהל יושב וקורא בתקון ליל שבעות כנהוג בכל תפוצות ישראל. החפזון להספיק את כל-התקון לא מצא חן בעיניו, ולפתע נעמד והחל קורא ברוסית מדברת: "דאנואי טובאר! טובאר דאנואי!" כלומר "תן סחורה, סחורה תן!" התסידים הביטו בו בהשתוממות, והרבי הסביר: "הרי מנהגו של עולם, שבאשר סוחר מבקש למכור סחורות שונות, אין הוא נושא אתו את כל הגלילים הפכדים, אלא לוקח עמו דגמאות מכל סוג ומין, ואותם הוא מראה לקונים. אך מתי יש לדגמאות ערה? באשר יש לו במחסניו סחורה מספקת מכל סוג. אבל אם אדם משוק רק את הדגמאות שבידו, מבלי שיהיה לו מלאי של סחורה, הרי לשוטה יחשב. והוא הדין בתקון ליל שבעות שאומרים ערב קבלת התורה. בלילה זה מתגשבים לסדר את כל מה שלמדנו במשך השנה, תורה נביאים וכתובים, משנה וגמרא וכדומה. אולם מי שאינו לומד כל השנה, וכליל שבעות הוא קורא מעט כדגמה מכל-דבר, הריהו כאותו שוטה המציג דגמאות של סחורה ואין בידו סחורה. ולכן אני קורא אליכם ומבקש תנו נא את הסחורה עצמה..."

אחד מחסידיו של רבי יואל מסטמר, בא פעם אליו לקבל עצה בעבור גיסו המתגורר בארץ ישראל ומתקשה שם בפרנסתו, והוא מבקש ברכה ועצה להגר לארצות-הקברית. אולם למרות שחזר ושאל פעמים מספר, לא השיב לו הרבי מאומה, עד שפעם הפציר מאד ודרש תשובה ברורה. נאנח הרבי ואמר: "מגלת רות פותחת בפסוק ויהי בימי שפט השפטים ויהי רעב בארץ וילך איש מבית לחם יהודה, ודרשו חז"ל שפט השפטים - דור ששופט את שופטיו, אולם מסבה זו לבד לא עזב אלימלך את-הארץ, אלא באשר התגבר הרעב ופרנסתו התמעטה, אז עזב את-הארץ. ובדומה לכה מתנהג גיסקה, הוא אינו מתמרמר על ירדת התורה ונסיונות מהרסי הדת לעקר כל זיק יהודי בארץ, ומשום כך אינו מהרהר שמא עליו לעזב את-הארץ. ורק משום חסר פרנסה הוא מבקש לעזב את ארץ-הקדש, היתכן בדבר הזה!"

בעיר אוסטרהא, בימיהם של תלמידי הבעל-שם-טוב, התגורר איש צדיק בשם רבי צבי הירש ב"ר שאול הלוי, שנפלאות ספר עליו. הסתפקותו במעט היתה להפליא, ובביתו הקטן היו ארבעה עמודים קבועים בארץ ועליהם לוח-עץ פשוט שעליו לשים את-העסה, והוא שמש לו בשלחן. בעמוד התומך את התורה היה תלוי מדף פשוט ועליו נר חרס, ולאור הנר ישב ולמד יומם ולילה בהתמדה נפלאה, בלי לבקש לעצמו מאומה. גדולי העיר השכימו לפתחו, ובהם רבי ייב"י מאוסטרהא ורבי אשר צבי מאוסטרהא. והיו נוהגים לקבל פניו ברגל. פעם באו לבקר בחג השבעות, ודברו אודות המנהג לשטח עשבים ברגל זה והטעמים השונים לכך. אמר להם רבי צבי הירש: "לדעתי מקור המנהג הוא מדברי הגמרא בערובין, שם מספר על רב אדא בר-מתנה שהלך לבית-המדרש ללמוד, וכאשר שאלתו אשתו מה תתן לבנה הקטן לאכל, אמר לה בתמיהה: 'האם תמו הירקות שבאגם? והרי אפשר להאכיל אותו בהם בלי תשלום'. ולכן שוטחים עשבים בחג קבלת התורה, כדי להראות עד כמה צריכים למסור את הנפש על למוד התורה, עד כדי הסתפקות באכילת עשבים להחיות כל-נפש".

היה היה

דרשתו של בעל-התשובה בחג השבעות

איש האשכולות היה רבי אברהם ענתבי המכנה 'רבי אברהם הגדול', רבה הראשי של ארם-צובא. היה חכם, מה ישוב על-מדין במשך שנים ארוכות, ונודע בגאונותו בתורה בגולה ונסתר, בחבוריו הגדולים במוסר והלכה, בדרשות ותשובות, ואת פיוטיו משוררים עד היום בקרב קהלות ישראל. אולם למרות גדלותו בתורה ומעמדו פראש רבני אר"ץ, הצטין בענותנות יתרה ובמזגו הרך. מדי ערב שבת וחג, היה טורח ללכת בכבודו ובעצמו אל השוק, רוכש פירות וירקות, בשך ודגים וכל מטעמים לכבוד השבת והמועד, ומקים "מצוה בו יותר מבשלוחו" בדרכם של האמוראים במספר במקרא.

המעשה שלפנינו ארע בערב חג השבעות. אותו יום השפים הרב במנהגו, ויצא מביתו כשהוא מעטש בטליתו ומעטר בתפיליו. דמותו ההדורה השתהה הוד קדומים על דירי הרבע שהחלו אט-אט לצאת מבתיהם, וכאשר הגיע אל בית-הכנסת היה מהעשרה הראשונים כפי שהדר פלימיו כדי לטל שכן פגד פלם. לאחר התפלה מסר את שערו הקבוע לשומעי לקחו, ורק לאחר שעה ארוכה יצא לדרך אל השוק הגדול, כדי לרכש בו את צרכי חג מתן תורתנו המתקרב ובא. ובעודו פוסע בשוק, כשראשו שקוע בשרעפיו והוא מנסה לפלס דרכו בין הדוכנים השופעים שעמדו מכל עבר, הגיעו לאזניו קולות שיחה בטלה הבוקעת מחבורת יושבי-קרנות, וקולות צחוקים הפרוע הרעידו את הסביבה כלה. תחלה בקש הרב להתעלם מדברי ההכל, שכן מה לו ולכם, אולם לאחר שהציץ עליהם מזויות עיניו, אדמו פניו מבושה. היתה זו חבורת צעירים יהודים, כאלו שלא קראו ולא שנו והסתובבו כל היום בחסר-מעש מתוך בטלה ושעמום. באחריותו כרבה של העיר, נאלץ רבי אברהם לבדק במה מדבר, ובחצי און הקשיב לדברי ההכל שלהם, וחרה אפו לשמע דברי הנבלה והגדופים של חבורת הלצים כלי-הדעת. בראש החבורה עמד בריון גדל-ממדים, אדם גס-רוח ונבער מדעת, ושמו אבו שחוד מאשטא. הרב זכה מזד כי הוא ראש המדברים, וכל השאר אינם אלא מלחכי פנקתו, ומתוך עזות דקדושה פנה אליו בקול היוך דחרי-בטן: "איך לא תבוש ולא תכלם, בן-ישראל שקמוך, לעמד קבל-עם ועדה ולטמא את שפתותיך בדברי נבלה? וכיצד לא תבוש לעמד בערב חג מתן-תורה, היום בו נהינו לעם והקב"ה בחר בנו פעם-סגולה, ולהתקיים את נשמתך החצובה מתחת כסא הכבוד?!" הרב לא המתין לתגובתו, ולאחר ששפך עליו את דברי תוכחתו, המשיך בדרך. גאותו של הבריון נפגעה בבת-אחת, וכבודו השפל עד-עפר. חבורת הפוזחים שסביבו הביטו עליו בבזי, ולעגם למשבתו היה נגר היטב בין ריסי עיניהם. הם גלו לפתע, כי גם את אותו בריון מגדל, זה שכלם רושדים מנחת-זרועו ומשכט-פיו, יש מי שמסגל לבטלו במחייך ולהשתיקו בבזי. מוכן מאליו כי זעמו של אבו שחוד פתע בו בארם של עכנאי. הוא נשבע בלבו כי לא ינוח ולא ישקט, עד אשר ינקם את נקמתו מהרב שהעז להוכיחו ברבים, ובכך ישיב את כבודו האבוד בפני חבריו.

רבי אברהם המשיך בינתים את-דרכו בין דוכני השוק, רוכש פירות מסמים בבקשת רעיתו, וצורך אותם בזהירות פסל שעמו. והנה הוא פונה אל אחת הסמטאות האפלות והצרות, שמתעקלות מתוך רחובו הראשי של השוק, ושם המתין לו כבר הבריון הנכלם, כשכלבו מחשבות נקם ורצח. ידו אצוזה היטב בפגיון מלטש ומבריק, ומרב פעסו וחרונו החליט לדרך את הרב באי-רואים ולהעלם בין האנשים הרבים הגודשים את השוק, אלא שלפתע התרחש דבר-פלא. ידו שהורמה באויר במהירות יחד עם הפגיון, נבשה לפתע והוא לא הצליח להשיבה אל-גופו. באביו היו אימים, וכל מאמציו המרבים להניע את-ידו, עלו בתהו. בראש משפל מתוך הכניעה ובשת-פנים, נאלץ הבריון להגיע אל ביתו של הרב, כאשר בלי-העת ידו מושטת קדימה והפגיון עדין נעוץ בה, ובדמעות שליש התודה על זממו ובקש מחילה. בעל רחמים היה רבי אברהם, ולבו נכמר למראה יסוריו הקשים של האיש שעמד פגוע ככלב ציתן. הוא התרשם כי חרטתו של האיש נובעת מעמקי לבו, ומיד אחז בזרועו היבשה ובקלות מדהימה הצליח להורידה אל גופו כבעת הולדו. אבו שחוד הביט בלא מאמין בידו שחזרה לתפקד כרגיל, אולם ראה כי היד נותרה עקמה במקצת לזכרון-עולם. לאזניו הגיע קולו של רבי אברהם שקרא: "וסר עינך וחשאתך תכפר", ולאחר מכן החל להשמיע באזניו דברי מוסר וכבושין, והורה לו דרך תשובה, כדי לנהוג בה מעתה ואילך.

שנים רבות עברו מאז. בעיר צפת ישב גאון צעיר לימים בשם רבי יוסף ידיד הלוי, שעלה לארץ הקודש מארם-צובא, ועסק בתורה יחד עם הריד"ב מסלוצק שעלה אף הוא לצפת. זה מכבר שם לבו לאיש זקן אחד, שלמרות זקנותו קומתו עדין תמירה וחסונה, וידו האחת מעקמת מעט. האיש השכים והעריב לבית-המדרש, התפלל ארפות והגה בתורה בכל שעה פנויה, והיה נגר עליו כי הוא מבקש בקד לכפר על-עברו. והנה הגיע חג השבעות, ובשעה שכל המתפללים ישבו בבית-הכנסת ועסקו בתורה כלי-הלילה במנהג קהלות ישראל, נעמד האיש והחל לספר את ספורו הנפלא, ואת ספור ידו העקמה שנותרה לזכרון מאותו מארע מפלא שארע לו עם החכם רבי אברהם ענתבי. "מאז שבת בתשובה על מעשי וזכותי לעלות לארץ-הקודש", אמר האיש, "עשיתי לי מנהג של קבע, ומדי שנה בשנה אני מספר את ספור חיי בחג השבעות, כדי לעורר את העם במה עליהם לכבד את החכמים ולהזהר שלא להקנות בגחלתם, וללמדם מהי כחה של התשובה האמתית".

מאורות

רבי אברהם שלום מסרופקוב זצ"ל
ליום ההולאה ו' בסיון ת"ש

אבי השושלת, בן ה'דברי יחזקאל' משנינו בן ה'דברי חיים' מצנן. מילדותו היה נגר בקדשתו היתרה, ואביו אסר עליו שששמתו גבוהה מאד ובכחו ישפיע ישועות לישראל. בחרף נוצרו סדקים בגדיו, וכיון שלא יכול היה לנגבם פראוי לא נטל ידיו לסעדה במשך תקופה ארוכה, עד שתש כחו. וכאשר אמו באה לספר זאת לאביו, אמר לה: "אני יכול למנע את בגני מהנהגותיו הקדושות". התמדתו בתורה היתה עצומה, עד שהיו לו כשמונה עשר שעורים קבועים מדי יום. שומעי לקחו היו מכינים את עצמם לפני השעור היטב, שכן למודו היה במהירות מתוך ידיעתו היסודית בתורה. משקיעותו בתורה לא הכחין פעם כי נגלו נחרכה באש, עד שהנוכחים פבוה. לעתים היה שוכח לאכל מרב התמדתו עד יום רביעי, והיה אומר בצחות "הגיעה העת לסעד סעדת מלכה מלכה". רחמנותו על כלי-ברואיו של הקב"ה היתה להפליא, וכאשר שעה באסכניה אחת עסק כל הלילה בתורה, ובבקר השכם יצא לתת מזון לתרנגולים כמו ידיו, באומרו שבעך הוא מעורר את חסדי ה' ויחברך על ישראל. פעם לא רצה להפגם לעריכת שלחנו, לאחר שנודע לו כי אל השלחן מסב אדם אחד שאין רוח חכמים נוזה הימנו. אולם כאשר הציעו לו משמשי כי יבקשו מהלה לצאת, נרתע ואמר: "חלילה וחס לבוש אדם מישאל". גדולי דורו העריצוהו, ופעם התבטא עליו רבי שאול בראך מקאשוי כשראווהו הולך ברחוב, באזני משמשו שלהו: "על איש זה עומד שליש

יוסיף דעת

אחת התופעות הפלאיות של זמננו, הוא הפומון "כד יתבון ישראל" השגור בפי כולם וכיום נוהגים למרו בשבועות שמחת תורה, והדעה הרווחת כי מקורו מהזוהר על-פי סגנונו הארמי, וכך גם מייחסים אותו ברבים מספרי בני דורנו. אולם לאמיתו של-דבר, הפומון לא מופיע לא בוורה ולא במדרשים, לא בפיוטי הגאונים ולא בשירי הראשונים, ואף אחד כלל לא ידוע מי כתבו ואימתו, ויש שאף פסק להלכה כי מלות השיר אינן זקוקות לגניזה, שכן אין להם מקור בדברי חז"ל. השיר היה שגור בפי יוצאי בני ליטא, והראשון שמזכירו הוא יהודי מינסקאי בשם אברהם וואלט, שמשפר בזכרונותיו על שיר ששמע בילדותו בשעת ההקפות בשמחת תורה ב'בלומקעס קלויז', בית-כנסת ישן שבו התפלל ה'שגאת אריה' כשכיהן שם ברבנות ועוד, והוא מוסיף וכותב כי חקר לדעת מהיכן מקור השיר, אותו היו שרים לפי עדותו בחיות והתלהבות, אך לא עלה בידו. רבי אברהם בן הגר"א, מעיד כי בבית-מדרשו של אביו היו שרים 'פומון' שעשה הגר"א, ושם מזכיר נוסח דומה לשיר זה ומקדימים לו שבחים נוספים. בליטא השתמר ניגון עתיק שבו היו משוררים שם את הניגון, ואף החזון אי"ש היה מתלהב באש קודש בעת שניגן שיר זה ולימודו לתלמידיו בשמחת תורה תש", ואילו את הלחן המוכר יש המייחסים לרבי מאיר שפירא מלובלין, וכבר העירו על הלחן בפומון 'דמשכתין בצערה דילוח' שמשמעותה לשון מצילה, שהרי בארמית אשכח משמעותה מצא, וכן 'חבל על דאבדין ולא משתכח' - שנאבד ואינו מצוי, ולכאורה כונתה הפומון שבני ישראל שוכחים צערם ועוסקים בתורה, ולכן יש להגיה 'דמשכחין', או שהכוונה לומר שאפילו זהם זוכרים את צערם הם עוסקים בתורה, וטוב יותר לתקן ולומר 'דשבקין צערא דילוח', כפי הנוסח המופיע בשם הגר"א, וכן בדומה לכך בוורה ויקרא. כיוסד הפומון: "קב"ה כניש לפמליא דיליה, ואמר חמו בנו רחומי, דאינון דחיקין בגלותא ושבקין צערא דלוח".

פניני אור החיים

מדברי האור החיים הקדוש

בהיות שבא במקומו קדוש, החכם השלם הרב הכולל כמוהו ר' חיים ב' עטר, עם ב' נשיו וב' תלמידים שם, ובימים טוב של חג השבועות שנת ה'תצ"ט, ירדו מלאואריו ונאו לבית הכנסת. וכבר יצא שמו בכל העולם מחסידותו ומרב חכמותו, ונתנו לב העם הזה עם קדוש על עסקיו, ומרב ענותנותו לא גלה שבספת הגלות המצוי במערב ירד מנכסיו בליקף שלא נשאר בידו מאומה. והקב"ה ברחמיו שלא רצה לעזוב את הצדיק הזה, נתן בלב נדיביו שיתנו לו מה שצריך למזונותיו. וזכיתי גם אני להיות עם המעשים, ודברתי עם קרובי ואוהבי וכו', וכדי שלא לבוש העני הזה אמרנו לו שימנה ב' גבאים לגבות מהמתנדבים ולהעלותו בידו עליהם וכו'. וזכיתי ללמוד עמו כמו ג' חדשים, והגבאים שבאים לשמע בקשו מפיו איזה חידוש של תורה או איזה דרשה, וכך עשה כל הלילות אחר הלמוד פתח פיו לדרש וכלם היו מוסר עם משלים מתוקים, אשר עליהם כל העם יתאוה לשמע מפיו. (מכתב תלמידו רבי משה ב'ר שלמה פראנקו מליורנו)

החיד"א מצטט בספרו 'מדבר קדמות', פירוש נאה לחג השבועות בשם 'הרב עיי וקדיש אור החיים', בספר טור ברכת סמן תצ"ד: "שעם שנקרא שבעות, כי נשבע הקב"ה שלא ימיר אותנו ואנחנו שנבענו לו שאין אנו ממירים אותו, חסדו שלם", שבעות בשוא על משקל שבעות בקמץ. בספרים רבים חשבו כי הכונה לרבנו חיים ב'ר עטר 'האור החיים' הקדוש, ואף מצטטים את הבאור בשמו, אך זו טעות הנובעת מחסר הכנה, שכן 'האור החיים' לא חבר ספר בשם טור ברכת, והכונה למקובל רבי חיים הכהן מארם צוקא, תלמיד מובהק של רבי חיים ויטאל שנפטר בג'ת"ק בנ"ה בניסן תט"ו, נודע עליו שם פירושו 'מקור חיים' על השלחן ערוך.

דברי הימים

השל"ה הק' מספר מעשה נפלא שאירע בסלוניקי בליל חג השבועות עם מרן ה'בית יוסף', וזה לשונו: "ולראות גדולת מעלת זה הלילה, איך שחביב לפני הקב"ה לבטלי דגום רגע אחת מדביקות התורה וכו', אכתוב לכם מעשה שאירע קרוב לזמננו והועתק מכתב המקובל הר"ר שלמה הלוי אלקבץ, שהיה מתחבר בבית של רבנו בית יוסף והופיע עליו רוח הקודש, וזה נוסח הכתב. דעו לכם כי הסכמנו החסיד נר"ו ואני עבדו ועבדיכם מהחברים, לעמוד על נפשנו ליל שבועות ולנדר שינה מעינינו. ותהלה לאל כן עלה בדידנו כי לא הפסקנו רגע וכו', ובעת שהתחלנו ללמוד המשנה ולמדנו שתי מסכתות, זיכנו בוראנו ונשמע את קול המדבר בפי החסיד נר"ו, קול גדול בחיותו אותיות, וכל השכנים היו שומעים ולא מבינים. והיה הנעימות רב, והקול הולך וחזק, ונפלנו על פנינו ולא היה רוח באיש לישא עיניו ופניו לראות מרוב המורא. והדיבור ההוא מדבר עמנו, והתחיל ואמר וכו', אשריכם בעולם הזה אשריכם בעולם הבא, אשר שמתם על נפשכם לעטרני בלילה הזה וכו', ודעו כי אתם מבני עליה וקול תורתכם והבל פיהם עלה לפני הקב"ה וכו'", והוא מאריך לפרט את דברי המגיד שמפליג בשבחם על שישבו כל ליל חג השבועות ועסקו בתורה, ובסוף אמר להם: "אשריכם בני, שובו אל לימודכם ולא תפסיקו רגע, ועלו לארץ ישראל, כי אל כל העתים שוות ואין מעצור להושיע אברא ב'ר אבמעט. ועיניכם אל תחוס על כלים כי טוב הארץ העליונה תאכלו". החברים נבהלו ובכו מתוך שמחה, ובבוקר טבלו וסיפרו לחבריהם שלא היו עמם בלילה, והללו הצטערו שלא שמעו את הדברים, אולם גם בלילה השני של גלויות חזר שוב המחזה הנפלא והשמיי.

שלח לחמך על פני המים בירבב הימים תמצאנו

סעודת מלך המלכה שהיה עורך רבי ישעיה מקרקסטייר מדי מוצאי שבת, היו לשם דבר. יהודים היו נוהגים לקרקסטייר מכל רחבי הגנר, ובשבתות החורף היו עולים על הרפכת המהירה במוצאי שבת לאחר הבדלה, וכשהיו מגיעים אף בשעת חצות, הסבו לסעודה בקרית רוח מעין עולם הבא. היה זה במוצאי שבת אחת, באשר רבי ישעיה הזכיר את רבו הנערץ, רבי צבי הירש מליסקא, ואמר: "לעתים אנו רואים נסים גלויים שהצדיקים פועלים, אולם בעיני בשר נראים הדברים כפשוטים מאליהם". ואז ספר את המעשה דלהלן, לו היה עד בעיניו בתקופה שהיה משמש בקדש אצל רבו.

יום אחד הגיעה אל הרבי מליסקא אשה מרת נפש, ובבכי סוער החלה לשפף את לבנה. קוליה היה מקטע מרב בכי, והיא הצליחה להוציא מפיה רק משפט אחד: "אנא, החזר לי את אישי שגלח ממני". לאחר ששבה נפשה מעט, ספרה לו האשה כי בעלה נתפס בידי המשטרה ונכלא בבית הכלא שבקאלוב. לשמע מקום מאסרו אורו פני הרבי, והוא הורה לה מיד: "סעי לבית הספר הזה, ואמרי למפקד הכלא כי הרבי מליסקא מבקש ממנו לשחרר את בעלה מכלאו". ובעוד האשה מתקשה לעכל את דברי הרבי, יעצו לה בני הבית לקבל את הדברים במלואם ולהאמין בהם באמונה שלמה. לא ננקל מלאה האשה אחר הוראתו של הרבי, שכן פחד גדול מלא את לבנה שמה תשלך אף היא אל הכלא בעון שוטטות, אולם היא התחזקה באמונת צדיקים ונסעה אל העיר קאלוב. שעה ארבה סובבה האשה סביב בית הספר בלי לדעת מה עליה לעשות, עד שלפתע התייצב מולה אדם חסון, ובקול תקיף בקש הספרים לשוטטותה במקום. "אחר מי את מחפשת?" שאל האיש, ובקול רועד השיבה: "אחר מנהל הכלא". להפתעה הזדהה הלה כמנהל המקום, והיא נאחה בכך סמן מרהשמים. "הרבי מליסקא שלח אותי אליה, כדי שתשחרר את בעלי". בטוחה היתה כי המקפד ירפץ בצחוק משעשע לשמע בקשתה התמימה, אולם למרבה הפתעתה הורה לה המקפד לעמוד ליד שער הכלא, ולהצביע על בעלה האסיר, כשהוא ממלמל ואומר: "זכות גדולה נפלה בחלקי, שהצדיק מליסקא מבקש ממני טובה". חיש מהר זזהה האשה את בעלה, והמפקד הורה לשחררו לאלתר, כשהוא משיב לו את כלי חפציו ואף מעניק לו כסף לדמי נסיעה הביתה.

"ועכשיו אספר לכם כיצד הכיר מורי ורבי את המקפד הלה, ומדוע בה חרד לשמו ובצע את בקשתו מיד", אמר רבי ישעיה והמשיך לספר. מפקד זה התגורר בצעירותו בכפר קטן סמוך לליסקא, וסבל תמיד תרפת רעב. ילדותו היתה קשה ומעולה לא זכה לחבה מצד בני משפחתו, והיחידים שאצלם מצא אוזן קשבת ומעט מרגוע, היו יהודי הכפר. אצלם שמש יגוי של שבת, והיה מסייע להם בחטיבת עצים ושיאיבת מים, ומקבל מהם מעט מזון להחיות את נפשם. היה זה בערב חג השבועות, באשר פקח מתושבי הכפר עמדו ושוחחו בענין נסיעתם הקרובה אל העיר ליסקא, כדי לשהות במקומו של הצדיק בחג מתן תורה. מאז ומתמיד היה הצעיר סקרן להכיר את אורחות חייהם של היהודים, אותם העריך מאד באנשי תרבות ורוח, וסקרנותו נצתה בו לראות מקורב כיצד מתנהלת חצרו של הצדיק והליכות חייהם של חסידיו. "שמה תחפצו כי אצטרף לנסיעתכם למשך ימי החג, ואוכל להיות לכם לעוז בשמירת הענינה והסוסים ובעשיית המלאכות האסורות עליכם", הציע הערל הצעיר לחבורת היהודים, והללו קפצו על המציאה. ואמנם, הוא עשה את מלאכתו באמונה במשך ימי הבקור בליסקא, אולם מעת לעת בלש בסקרנות אחר היהודים היושבים בבית המדרש הגדול, והשתומם לראותם ערים כל הלילה בשעה רכונים על גבי ספרים גדולים, לומדים ומתפללים, ובין לבין אוכלים מעט. עולם חדש ומענין נגלה לפניו, וביחוד שבתה את לבו דמותו ההדורה של הרבי, שעליו שמע גדולות ונצורות. פליאתו גדלה במוצאי חג, באשר ראה אנשים רבים נכנסים אל הצדיק, ויוצאים ממנו בפנים שמחות ושלמות, והנה מצא אף הוא שעת בשר באשר הרבי יצא מחדרו, ופנה אליו בבקשה להתברך. "במה תרצה להתברך?" שאל הרבי, שראה את תמותו של הבריה שלפניו, והצעיר השיב: "אני מבקש ברכה לפרנסה בהרחבה, כי קצה נפשי בעני המהפיר". לשמע הבקשה הציע לו הרבי לתור אחר פרנסה מכבדת, אף הוא השיב כי נסה אתימזל בכך ולא עלתה בידו. "שמה תבקש בעתונים אם יש משרה המתאימה לך?" והלה ענה: "כבר עשיתי גם זאת, ורק ידעיה אחת מצאתי. בעיר קאלוב מחפשים אדם הגון ונמרץ שיכול לנהל את בית הספר המקומי, אבל אני איש פשוט והמוני, ואיני רואה את עצמי מתאים לתפקיד גדול זה". "שמע לעצתי וסע לקאלוב, ואני מברך אותך שתזכה במינוי זה". ברכתו של הרבי חזקה את הצעיר, והוא נסה אתימזלו. ואמנם, הבלתי יאמן ארע, והוא התקבל מיד למשרה החשובה. לא עברו ימים ארבים, והוא הצליח לצבור עשר רב מתשלומי השוחד שהעניקו לו המבקרים בבקשם לראות את פני יקיריהם הכלואים. יום אחד, הגיע אל הרבי מליסקא, פשעמו ענלה מלאה בכלי טוב, אולם הצדיק מאן לטל ממנו אפלו פרוטה אחת. כמנהגו שלא לקחת מאומה מפי שאיני ב'ר ברית. לשוא היו כל תחנוניו של האיש שהצדיק יטל ממנו מעט בהפרת הטוב, ולבסוף הסכים הרבי לדרבן אחד: "הבטח לי שבבוא העת ואצטרך ממך טובה, תעמד לימיני ותמלא את בקשתי", והמפקד הבטיח בהרצדקו כי יעשה כן ללא ספק. "והנה הגיעה ההודמנות", סים רבי ישעיה את ספורו הנפלא, "ובזכות ברכתו של הרבי מאז, עלה בידו להציל איש יהודי ולהשיבו לביתו בבתחלה". ♦

משפח

מטעם

ושם האיש אלימלך (רות א, ב)

זהו טעם הפסוק היחיד במגילת רות, וכן אין בה טעמים נוספים הנקראים בקול רם כגון שלשלת, אלא גיש אחד ופעמים זרקא סגל. והפסוק בשם אלימלך מרמז, שאם שאמר חז"ל בשעת רעב פור רגליה, ואסרנו כמה נענש ומה בקצור זמנים? מפני שאדרבה, היה לו לעמוד בפרץ ולפרנס את ישראל, כי הצדקה תציל ממות ויהיה לו במה לפרנסם למשך עשר שנים, ובגלל צרות העין נענש. ולמדוד זה של פזור לצדקה, מרמזים הטעמים הסמוכים פור גדול, דרך בריומו וקרני פרה, להורות שמי שמופזר לצדקה אינו מפסיד, שנאמר יש מפור ונוסף עוד. ומי שהוא נוהג בפזר גדול, לא רק שאינו מתרשש אלא זוכה לדרך בריומו, וכמו שהורה חולק ומזוים כך עשור הולך וגדל, והוא מוסיף בעשר וכו'. ומלבד הפרות הללו בשכר שהוא זוכה בעולם הזה, הקרן קומת לו לעולם הבא, וזוהי מרמז הטעם קרני פרה, (שבות תרומה)

ואנכל לא אהיה באחת שפחתיה (ב, ג)

חבת אהיה בטעם זקף קטן, כי רות התבונה לרמז בכך לשכינה הקדושה הרמוזה בשם אהיה שהוא שם של רחמים וחסדים, ואמרה לנעמי שאם אין עמי את השם של רחמים פשוטים, אזי אני נשארת באחת שפחתיה, מה שלא ראוי להיות כן, ולכן ישובו הרחמים הפשוטים עלי. (רבנו עובדיה מברטנורא)

מדגש

עם הדגש ישוב הארץ, פשט מנהג בין החקלאים שהגדירו את מצות ישוב הארץ עליפני מצות התורה, לערוך מעין הקצת בכורים, כאשר בדיהם עמרי תבואה וסלי פרות, לזכר קרבן העמר ממחרת הפסח וקרבן שתי הפלות בחג השבועות. ואולם מנהג שטות הוא הנובע מהסודן הבנה, לעמר יש שתי משמעויות, משמעות של כמות מוזן, כפי שבני ישראל לקטו מהקוץ ביום שני העמר לאחר, דהינו כמות כפולה של עמר שהיא עשירית האיפה סלח, ומשמעות נוספת של אלתות תבואה קשורה, שתי אלתות נקראים שני עמרים, לעמת שני העמר בכמות. במנחת העמר לא הקריבו אלתות, אלא הקריבו קרבן מנחה בכמות של עמר שעורים אחד והכתה הניפו, ובשבועות הביאו שתי הפלות מהחטה החדשה, כמות כפולה של עמר. ואין הבונה לבכורי פרות, שלא בשלים בעונה זו.

ממלה

בעיר אחת התגורר יהודי קל'דעת, שהתפזר בצעירותו, הלך שבי אחר תאוות לבו ועבר על כל מצות התורה. עברו שנים ארבות והוא הקוץ והחל לחשש מהיום בו יעמד לפני בית דין של מעלה, ויתן דירחשבו על כל מעליו הרעים בעולם. הלך האיש ורכש ספרות מחדר, עליו שלם במיטב כספו, והכניסו בקול רעש גדול אל בית הכנסת שבבני ברק. בעת הכנסת ספר התורה, עמד שם יהודי פתח אחד, ובשנינותו אמר: "איש זה סבור מנראה, כי מכיון שהכניס לעת זקנותו ספרות, נחשבים לו כל צונותיו וחטאיו, כאלו עשה לפני מתורתך..."

רבי שמואל משינובה בעל "רמתיים צופים", מביא עדות נפלאה שראה ברבו רבי שלמה לייב מלונשניץ ובגדל וראתו לקראת קבלת התורה. וזה לשונו: "פעם אחת הייתי על חג השבועות בקהלה קדושה לנטשני, והנה בסעדת הלילה שלי השלחן, פתח אדמו"ר ז"ל ואמר בשם הרב 'היהודי' ז"ל שאמר איך שבליל שבועות אין אומרים תורה, כי דרך ארץ קדמה לתורה, ואין דרך ארץ לומר תורה, כי למחר יקבלו התורה. עד כאן דברי הרב הקדוש היהודי ז"ל. וסיום הוא, אף מה עושים בלילה הזה? מכינים עצמם לקבלת התורה באימה וביקרא, ברתת ובזיע, בתוך כך אחרתו חיל ורעדה ופחד ויראה, ורעדו כל איבריו וארבעותיו דא לך נקשן, עד שתפס את עצמו בשלחן בכל גופו, ולא הועיל כלום. עד שפחדו כל אנשי שולמו והקרחו לקח אותו מעל השלחן, ונשאו אותו לחדרו המיוחד והניחו על המטה שלו, ושכב שם עד שנה מהפחד, ובא וישב עליה השלחן". והתלמיד רבי שמואל מסים שם ומעיד: זה ראיתי בפשישתי אצל ממש".

שנה אחת, בבקר של חג השבועות, נכנס ה"צמח צדיק" מוויזניץ לבית המדרש, ובפנותו אל החסידים אמר: "הפכתי בדבר רבות, והגעתי למסקנה שאין עוד בעולם אדם שפל ופחות כמוני, אדם שאין לו לא עולם הזה ולא עולם הבא". הנוכחים השתקמו לשמע הדברים, והרבי הסביר: "הרי מדי יום מגיעים אלי אנשים מכים ומיסרים, והצרות והתלאות שלהם משברות גופו של אדם. וכי לזה יקרא עולם הזה? ואף עולם הבא אין לי, שהרי מדי שבוע אני אומר לפניכם דברים, וביום מ'הימים יפסו אותם ויעשו מהם ספר, וכאשר תרצה אשה לעשות את השלחן שעליו הניחה את גרות השבת, בקסים לדבר המתר, כדי שיוכלו להשתמש בו בשבת במבאר בהלכה, תניח את הספר שלי, וכשיראה זאת בשמים ילקוני מכות נאמנות על שפירי הופך להיות בקסים לדבר המתיר". כלם נותרו בדממה, ולפתע השתנו פני הרבי, ובתשחוק נראתה עליהם. "אף אס'ך הוא הדבר", אמר, "לכל הפחות בואו ונתפלל, כדי שלפחות אחוש בטעמה המותק של התפלה". וספרו החסידים, כי תפלה נלהבת כזו של החסידים שלכם נסם למראה שפלותו של הרבי, טרם נשמעה בבית המדרש. הפתלים רעדו, המנורות שעל הקירות נעו וזעו, וההיכל כלו פאלו עלה והתנשא בהתלהבות התפלה. זכר התפלה הנלהבת נותרה חקוקה בלב כלם, עד שפעם לאחר שנים, שאל הרבי "כמה זמן כבר חלף מאותה תפלה של חג השבועות?"

ספר פעם רבי מרדכי גיפטר ראש ישיבת טלז, כי בבחרותו ישב ולמד בהתמדה בכל חג השבועות החל מפניסת החג, לרבות ליל יום טוב שני של גליות והבקר שלמחרת. בשעות אחר הצהריים חש צורך לפזר מעט מעמל התורה של פמט יומים רצופים, ויצא עם חברו לטיל מעט פרחובות העיר טלז. והנה פגשם אחד מפעלי הבתים המקומיים, והוא הביט בהם בתמהון: "מה אתם עושים? מטילים פחג השבועות?!" וכאשר החלו השניים להצטדק: "זה אחרי יומים רצופים של למוד", אמר האיש בתמימות: "ראיתם פעם שבור שאחרי יומים שהוא שותה בריציפות, הוא רוצה להפסיק לשתות? בטלז כלם שכורים לתורה, ושבור הרי אינו מפסיק לעולם ללמוד..."

רבי מרדכי שלמה מבאיאן ישב פעם בכנס רבנים, והנה התגלגלו הדברים ובאו לידי מאמר חז"ל מסים. נסו הנוכחים להזכר במקור המאמר, אולם למרות מאמציהם לא הצליח איש מהם בכך. הרבי ישב ושתק בדרך, וכשראה שהנוכחים מצטערים על שכחתם גלה להם את המקור, ומיד הניח את ידיו ודעתם: "בדין היום למדתי ענין זה, ולכן זכרתי את מקור הדבר". מאחר יותר גלה הרבי לאנשיו, כי באמת למד את הדבר לפני זמן רב, אלא שלא רצה לגלות זאת למסבים, שכן היו בהם גאונים נכבדים וידועים, ואם היו שומעים שהוא זוכר את תלמודו משפך הימים, היתה נגרמת להם חלישות הדעת. ודברי אמת אמר, שהרי "בכל יום יהיו בעיניך פחדים".

בליל חג השבועות, נכנס רבי יחזקאל מקוזמיר לבית המדרש, פנה אל הנוכחים ואמר: "יהודים יקרים, אמרתם בודאי 'תקו ליל שבועות' במנהג ישראל. אולם מהו התקו? פסוק מכאן ופסוק משם, משניות ואגדות מענינים ומקומות שונים בכל התורה, ונמצא שזהו כלל התורה. והנה דרשו חז"ל את הפסוק 'ואהבת לרעך כמוך' - 'זה כלל גדול בתורה'. אס'ך אהבת ישראל היא התקו. אתם אומרים תקו, אבל אנחנו עושים את התקו עצמו, לאהב כל אחד מישראל מקש".

מעשה ביהודי שבנעוריו התחנך על כפרי התורה והמצוות, אך בצוק העתים זנח את מסרת אבותיו והלך לחצב לו בארות נשברים, שנה אחת בליל חג השבועות, נתקף בנענועים עזים לעברו ולקונו, והחל לחפש מקום תורה כדי להתבשר מאורית החג ולשאף לנשמתו רוח חיים. לאחר הליכה ממשכת הגיע האיש לישיבת פוניבז', והתקבל במאור פנים עלידי ראש הישיבה הנוער רבי יוסף שלמה בהנמו, שקרבו במדת אהבת ישראל שבו ושוחח עמו שעה ארוכה. "מתי יתקומו ההקפות?" שאל לפתע האיש בתמימות, והרב הבין כי הלה מחליף בין שמחת תורה לחג השבועות, שכן שני החגים צרובים לו בזכרונם כקשורים לתורה הקדושה, והרב העמידו בפניו ובקבוצה על טעותו. אולם כדי שלא לאבדו, רמז הרב בחשאי לבחורי הישיבה לצאת בקבוצה עם האורח מתוך שירה וזמרה, ולערוך קצין הקפות בהיכל הישיבה לכבוד קבלת התורה הקדושה.

"נתאמת אצלי מה שאמרתי בחג השבועות העבר, כי כמו שכל הנביאים קבלו מהר סיני, כן כלי נפש, שיש לכל אחד חלק מיוחד, וכן חלק שמיוחד מהר סיני, וזה מתעורר בכל שבועות, ובפרט אחר כך כל ימי השנה". (ממכתב ה"אמרי אמת" מגור)

גליון 737
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ח ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

זה יגע בשתי שעות מה שלא יגעתם
אתם כל היום

מעשה היה כשנפטר ר' בון בקוצר שנים, נכנס ר' זירא והספיד עליו ההספד הזה וכך אמר, נאמר בספר קהלת מתוקה שנת העובד אם מעט ואם הרבה יאכל. משל למה הדבר דומה, למלך שהיה לו כרם ושכר פועלים לעבוד בכרם, והיה בין הפועלים אחד שהיה מוכשר במלאכתו יותר מכולם, והספיק בזמן קצר לעשות מה שפועל אחר צריך לעשות כל היום. וכשראה המלך שסיים מלאכתו, נטלו המלך בידו והיה מטייל עמו. לעת ערב באו הפועלים ליטול שכרם, ובא אותו הפועל עמם ונתן לו המלך כל שכרו כאילו עבר כל היום, התחילו הפועלים מצטערים ואמרו למלך, הרי אנו יגענו כל היום וזה יגע רק שתי שעות, למה זכה לשכר שלם? אמר להם המלך למה אתם מצטערים, זה יגע בשתי שעות מה שלא יגעתם אתם כל היום, והנמשל, שר' בון שהיה שוקר על התורה ביגיעה עצומה, למד בכ"ח שנה מה שאין תלמיד ותיק יכול ללמוד במאה שנה.

(קהלת רבה)

פרשת השבוע

הוא יפתח לבנו בתורתו

מסופר על הרה"ק בעל שפת אמת מגור זיע"א שאמר פעם בעת עריכת השולחן הטהור בליל חג השבועות. "הוא יפתח לבנו בתורתו", פירוש, על ידי תורתו – המפתח לפתיחת הלב לתורה גנוז בתורה גופא. והסעירו הדברים אלפי לבבות, באותו לילה נצמדו אל הספרים הקדושים אל הגמרות והשו"ע ללמוד ברתת ובזיע.

טוב לי תורת פיך

מסופר, בשנת תר"פ בדיות הרה"ק הרבי הרש"ב מליובאוויטש זיע"א חולה מאד. שלח בנו הרה"ק הרבי הרי"צ זיע"א פדיונות לשלושה גאונים שיתפללו לרפואת אביו. הרה"ק ר' יוסף רוזין הרגוצ'ובי זיע"א. הרה"ק רבי חיים עוזר גרודזינסקי זיע"א. והרה"ק ה"חפץ חיים" זיע"א. כשזקני החסידים ראו למי הא שולח את הפדיונות, היו כאלה שהתפלאו. אמר להם הרבי הרי"צ, מה אתם מתפללים? "דער אויבערשאער האט ליב א מויל וואס לערנט תורה". (הרי הקב"ה אוהב פה שלומד תורה).

חציו לה' חציו לכם

מסופר על הרה"ק ה"אהבת ישראל"

מוזיוניצא זיע"א, שפעם ביום חג השבועות כשישב לסעודה סיפר, שאצל זקינו הרה"ק בעל צמח צדיק זיע"א התפללו פעם אחת בחג השבועות בהתלהבות גדולה כ"כ, עד כדי התפשטות הגשמיות. ולאחר מכן כשהלך לסעודה, אמר הצמח צדיק: "די חציו לכם האבין מיר שוין מקיים געווען, יעצט וועלין מיר מקיים זיין די חציו לה'" (את החציו לכם כבר קיימנו, עכשיו נקיים את החציו לה') דהיינו סעודת יו"ט.

איך אפשר ללכת לישון לאחר

מתן תורה

סיפר הרה"צ רבי שמואל צבי קובלסקי זצ"ל, שהרה"ק "החזון איש" זיע"א, לא היה הולך לישון בערב חג השבועות כדי לאגור כח ללימוד הלילה, בערב החג למד כהרגלו, ובלייל החג לא נתן שינה לעיניו, ועסק בתורה התפלל ותיקין כהרגלו, וישב ולמד כל היום בעומק העיון. במוצאי החג, המשיך בלימודו, וכאשר סוף סוף פנה לישון אמר, איך אפשר ללכת לישון לאחר מתן תורה?

זמני השבת

חג השבועות

זמני כניסת החג

ירושלים: 6:58 ת"א: 7:13

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:16 ת"א: 8:18 ר"ת: 8:49

לא יהיה לכם אלהים אחרים – היהודי שניצל מהשמד

בעיירה קטנה לא הרחק מליאונז, מקום מגורו של הרה"ק בעל התניא זיע"א על הדרך המובילה לעיר המחוז וויטעבסק, גרה אלמנה אחת עם שלושת יוצאי חלציה שתי בנות ובן אחד, הבן למד בשיבה באחת הערים הרחק מן הבית, והבנות עזרו לאם בפרנסת הבית. לאם היתה אכסניה, מקום אליו היו התושבים הנכריים באים לשתות יי"ש ולהיטיב לבם במאכלים יהודיים, וזה היה מקור הפרנסה לאם ולבני ביתה. כשבגרה הבת הבכירה, השיאה אמה לאברך למדן וירא שמים שישב על שולחנה, האברך ישב בבית האלמנה והגה בתורה. בין באי האכסניה, היה גם כומר העיירה, מפעם לפעם היה הכומר חוטף שיחה עם האברך, ומנהל אתו ויכוחים אודות עניני דת שונים. הכומר ניסה להוכיח כי האמונה שלו היא האמיתית, אולם האברך היה מפריך את הוכחותיו. הכומר הוכרח להודות, כי האברך מנצחו כל פעם, והיה משבח את האברך על למדנותו וידענותו. האברך נהנה מאד מהכבוד הזה שהיה הכומר מכבדו, ועל אף היותו תלמיד חכם וירא שמים, היה מטבעו אוהב כבוד, לפיכך נמשך תמיד לויכוחים עם הכומר, ולאחר כל ניצחון התגאה יותר ויותר.

יום אחד עברו דרך האכסניה מספר תלמידי חכמים, שנשארו מספר ימים באכסניה, ובראותם את דרך הויכוחים שמנהל הכומר עם האברך לא מצא הדבר חן בעיניהם, הם התרו בו לבל ימשיך בדרך זו, אשר מלבד ביטול התורה הכרוך בכך, הרי לא יכולה לצמוח מכך כל טובה, אולם האברך לא שעה אליהם והמשיך לנהל ויכוחים עם הכומר. באחד הויכוחים סיפר הכומר לאברך, כי בהיותו בוויטעבסק אצל הבישוף, שיבח לפניו במאד את האברך היהודי המתמצא ויודע עניני דת רבים, ואף יודע פרק בהלכות ויכוח ומלומד גדול, הבישוף ראש הכמרים ביקש לראותו וגם לשוחח עמו, הכומר הציע לפני האברך כי בנסוע הכומר בפעם הבאה אל הבישוף לוויטעבסק, יצטרף האברך אליו. בתחילה לא אבה האברך לשמוע על ההצעה הזו, אולם לאחר שהכומר הפציר בו רבות וסיפר לפניו את גודל הכבוד שיוכל לנחול שם, כשינצח את הבישוף, נאות האברך לקבל את הצעת הכומר. בבוא האברך לוויטעבסק התקבל בכבוד גדול לפני הבישוף, אשר ניהל אתו שיחה ארוכה מאד בעניני דת. האברך ענה לבישוף על כל שאלותיו ויצא כמנצח בכל השאלות והתשובות לאחר השיחה הסכים האברך להפצרות הכומר להישאר אצל הבישוף מספר ימים. ראש הכמרים מסר לאברך חדר מיוחד, ואוכל כשר היה האברך מביא בעצמו מן השוק, הוא עשה לו היכרות עם עוד כמרים רבים שבאו אליו, ומאד שבחו את האברך הזה וחלקו לו כבוד רב. כעבור מספר ימים חזר האברך אל עיירתו שמח וטוב לב, הוא לא גילה לאף אחד ממסעו אל ראש הכמרים, אולם גאותו העצמית גברה מיום ליום. כעבור כמה שבועות, עברו מספר אורחים

דרך העיירה והתעכבו באכסניה, הם היו תלמידי חכמים מופלגים ושוחחו ביניהם בדברי תורה. האברך התערב בשיחה והביע גם הוא את סברותיו, אולם על אף ידיעתו הגדולה בתורה, טרם הגיע ללמדנות מופלגת כזו של תלמידי החכמים המבוגרים הללו. האורחים הפריכו את סברותיו והעירו לו, כי לא נאה לאברך צעיר להתערב בצורה כזו בין מבוגרים, ומוטב לו להאזין לדברי מבוגרים ממנו בחכמה ובשנים ביראת הכבוד ודרך ארץ. הדברים האלה של האורחים פגעו באברך קשות, הוא נעלב מאד מדבריהם הקשים והחל לנטור שנאה לבני תורה. הגויים להבדיל מעריצים יותר את תורתו מאשר בני תורה, חשב בהתמרמרות, הגאווה התפרצה במלא תקפה.

בכפר הסמוך בנו כנסיה חדשה, בסוף הקיץ הגיע לכפר ראש הכמרים כדי לחנוך את הכנסיה. לאחר טכס חינוך הכנסיה ערך הבישוף מסע על פני הכפרים והעיירות שבסביבה, במסעו הגיע גם לכפר בו גר האברך, בהזדמנות זו נכנס אל האכסניה עם כל בני פמלייתו והתוועד שעה ארוכה עם האברך, גאוותו של האברך גאתה יותר ויותר מן הכבוד הזה שחילק לו הבישוף, אף כל בני הכפרים החלו לחלוק לו כבוד יותר מבתחילה. לאחר חג הסוכות נסע האברך מביתו למשך מספר שבועות. בחזרו היה מאד מפוזר ומבולבל, כעבור מספר ימים נסע שוב, איש מבני הבית לא ידע לאן נסע בתחילה, מה פשר חזרתו המופרזת והנסיעה הבהולה מיד לאחר מכן. תקופה ארוכה עברה, ואין כל ידיעה מהמתרחש אתו, והיכן הוא נמצא. בערב שבת חנוכה הגיע ממנו מכתב בו הוא מודיע, כי הוא נמצא אצל ראש הכמרים בוויטעבסק, וכי יש לו שם דירה פרטית מרווחת, כבוד גדול חולקים לו אנשי הכמורה, והבישוף אף הבטיח לו עתיד מזהיר. אשתו וחמתו לא הבינו את פשר המכתב וכוונתו, אולם הבן שהגיע הביתה לחנוכה מהישיבה, בקראו את המכתב שהגיע מהגיס צעק מרה: "וועלוויל, כך היה שמו, נמצא אצל ראש הכמרים ועומד להשתמד".

לילה גדולה פרצה בבית, בקוצר רוח חיכו כבר לצאת השבת, שבת שחורה היתה זו לכל המשפחה. מיד לאחר ההבדלה על אף הקור החזק וסופת השלגים המשתוללת בחוץ, שמו פעמיהם אל בעל התניא בליאונז, הם התפרצו לביתו של הצדיק ביללת זעקה: רבי, "וועלוויל נמצא אצל ראש הכמרים בוויטעבסק ורוצה להשתמד" הצילו רבי. "בעל התניא" ישב אותה שעה במסיבת מלוה מלכה, קהל גדול הסב מסביב לשולחן, כולם הופתעו ונודעו מדברי האלמנה ובניה שנאמרו בלב שבור, ותוך ככי גודל והולך הם חכו למוצא פי הרבי. הצדיק התעמק במחשבותיו, זרועותיו על השולחן וכפות הידיים על פניו, פניו להטו להט אש קודש. כעבור זמן מה פקח את עיניו ואמר: אין ביכולתי לעזור במאורע זה במאומה יכול אני רק לספר לכם על מקרה דומה שקרה לפני שנים.

משל ונמשל

כל ישראל ערבים זה בזה

משל לכת של כפריים שסקלו חצר המלך באבנים ועפרו בעפר, ויבואו עבדי המלך ונתנום אל בית הכלא אל בור תחתיות, והנה החכמים שבהם אמרו מדוע נתנו אל הבור? ויבואו ויגידו אל המלך דבריהם כי אלו האבנים כולם אבנים טובות המה, נלטשם עד שיוזרו כוזהר הרקיע וכעצם השמים לטוהר, ויאמר המלך כדבריכם כן תעשו, ויעשו כן. ויקבעם המלך במלבושיו ובכתרו, ותהי לו לכבוד גדול ולעושר רב, וינשא את האנשים האלו לוטשי האבנים על כל השרים אשר אתו. ויבואו גם האחרים לפני המלך ויאמרו גם אנחנו זרקנו אבנים, ואם אז לא חכמנו ללטשם ולהצהירם, מ"מ הלא חכמינו לטשו הכל גם שלנו גם שלהם, ולא עוד אלא אבנים שזרקנו גדולים היו משלהם, והרי אבנינו קבועים בכתרך ובכיסאך ואיך לא נטול שכר עליהם? וייתבו דבריהם בעיני המלך ויתן להם שכר רב ג"כ, אך לא כמו הראשונים.

והנמשל כי החוטאים המה הפוגמים הזורקים אבנים ועפר לחצר מלכו של עולם ית"ש, וכל ישראל ערבים זה בזה, והיה כי יבואו חסידי בני עמנו וישובו אל ה', המה מהפכים החטאים של כל ישראל לזכיות, עד שיקבעו בכתרו ית"ש ויוחקקו על כסא כבודו ויצויירו על מלבושיו, ומלאכי מעלה יראו ויתמהו, וע"ז כתיב (תהלים ק"ב) "כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחוננו" פירוש, שיעשו רצון וזון מן האבנים ועפר אשר סקלו, ועי"ז "וייראו גוים את שם ה' וכל מלכי הארץ את כבודך", והנה חלף זאת יעלה ה' את חסידיו מבור תחתיות ויגביה כיסאם ממלאכי השרת. אך דלת העם אשר לא לטשו ולא הפכו מעשיהם לזכיות ע"י תורה ותשובה כראוי, מ"מ באים הם בטענה הלא אנחנו חטאנו יותר מן החסידים, ונהי שלא הפכנום לזכיות מ"מ חסידינו הפכום לזכיות, ונקבעו בכתרך ונתכבדנו על ידינו ולמה נגרע? וזהו שאמר דוד המלך ע"ה "זכרני ה' ברצון עמך וגו'" לראות לכל הפחות בטובת בחיריך, שהרי עכ"פ חטאנו עם אבותינו כי בענין החטא אנחנו שווים לאבותינו החסידים, ע"ד אבי אבי רכב ישראל, ויותר מהם כי העוינו והרשענו לכן מגיע לנו שכר ג"כ.

(בשם הרה"ק ה"חתם סופר" זיע"א)

היה זה בחורף שנת תקנ"ט, החל הרבי את סיפורו, הייתי אז במעזריטש אצל מורי ורבי המגיד הקדוש ממעזריטש זיע"א. לא הרחק ממעזריטש היתה עיירה של גויים, ומשפחה של יהודים התיישבה במקום. ליהודי זה שהתיישב בעיירה זו היו מספר ילדים, אחד מהם למדן וירא אלקים, ולפתע נכנסה בו רוח שטות להשתמד רחמנא לצלן, לא שהוא כפר ח"ו חס וחלילה בבורא, אלא מחמת גאות נכנסה בו רוח שטות זו, הוא הלך אל הכומר וביקש להשתמד. לא הועילו כל תחנוני האב וזעקותיו, בכי האם ויללותיה, הבחור עמד בשלו. בא האב מוכה יאוש לפני מורנו המגיד ממעזריטש בבכי מר וסיפר על האסון שפקד אותו, הוא הפיל בקשתו לפני רבינו כי יציל את בנו מרדת שחת. רבנו נכנס לדביקות עילאית, ולאחר מכן אמר דבר תורה על הפסוק "נפש כי תחטא ומעלה מעל בה". כאן הפסיק בעל התניא את סיפורו לרגע קט, וחזר אות באות את דבר התורה שאמר אז המגיד ממעזריטש. לכשגמר רבינו את דבר התורה המשיך הרבי את סיפורו, ציוה למנין תלמידים כי יהיו ערים כל הלילה, ויאמרו מזמורי תהלים בכוונה גדולה עד אור היום. אני הייתי בין עשרת התלמידים שאמרו כל הלילה תהלים בכוונה גדולה. למחרת בא הבחור ההוא לרבינו בבית המדרש, אף אחד מאתנו תלמידי המגיד לא שאל אותו מאומה, מיהו, ומאין הוא בא, ומה מעשיו? הוא התעכב מספר ימים במעזריטש, נכנס אל הרבי ושוחח עמו ביחידות, חזר הביתה ונשאר יהודי נאמן. בזאת סיים בעל התניא את סיפורו, הוא בירך את ברכת המזון ונכנס לחדרו הפרטי.

מיד עם צאת הרבי לחדרו, בחרו במנין אברכים מהמצויינים שבתלמידיו, שיהיו ערים כל הלילה ויאמרו תהלים עבור וועלול. לפנות בוקר חזרה האלמנה ומשפ' חזרה אל כפרם. כעבור זמן מה אחרי צאתם הופיע אברך בבית מדרשו של הרבי וחבילה על גבו, בשמעו כיצד אומרים כולם מזמורי תהלים בלב נשבר, לקח האברך אף הוא ספר תהלים, דמעות רבות נשרו מעיניו והוא הצטרף אל אומרי התהלים. כל יושבי בית המדרש הבינו מיד מיהו האברך, אך אף אחד לא העיז לגשת לשאלו, מיהו ומאין הוא? כל שבוע הימים של חג החנוכה ישב האברך בליאזני והאזין לדברי התורה שנאמרו מפי הרבי. לאחר חנוכה נכנס האברך ליחידות אצל הרבי ומיד לאחר מכן שם פעמיו חזרה אל ביתו. כעבור מספר שבועות, עקר האברך יחד עם כל משפחתו מהעיירה והיא אל ישוב אחר, הוא היה בא לעתים תכופות לליאזני אל הרבי ונהיה לאחד ממובחרי האברכים החסידיים.

צ'ין אדם לחברו

חסד עם איש שנראה ואינו רואה

מלמד עיוור היה אצל בנו של רבי הושעיא רבא. בכל יום היה המלמד אוכל על שולחנו של רבי הושעיא יחד איתו. פעם אחת באו אורחים אל רבי הושעיא, כשישבו לסעוד, לא הזמין רבי הושעיא את המלמד לסעוד אתם. בערב עלה לחדרו של המלמד העיוור, והתנצל בפניו שלא אכל עמו בכבל יום, אל ירע בעיניך שלא הזמנתי אותך לסעוד עמנו אמר לו, עשיתי זאת כדי שלא יביישו אותך אורחי שעיוור אתה. אמר לו המלמד, אתה פייסת (דאגת לכבודו) למי שנראה ואינו רואה, לכן זה שרואה ואינו נראה, הקדוש ברוך הוא הכל יכול, הוא יקבל פיוסך ויגמלך כל טוב על המעשה שעשית. שמח רבי הושעיא על הברכה ושאל את העיוור, מהיכן יודע אתה כמה גדול הפיוס לעיוור שאתה מברך אותי בברכה גדולה כל כך? ענה לו המלמד למדתי זאת מרבי אלעזר בן יעקב, פעם נכנס עיוור לעירו, הושיבו מעליו כדי שיאמרו האנשים, אם רבי אלעזר הושיבו מעליו סימן שהוא איש חשוב, וימהרו גם הם לכבדו, ואכן כך היה. כשראו את הכבוד שחולק לו רבי אלעזר בן יעקב, עמדו כולם ועשו עם אותו עיוור צדקה וחסד, התפלא העיוור ושאל, מדוע מכבדים אותי כל כך? אמרו לו מפני שראינו את רבי אלעזר בן יעקב מושיב אותך מעליו, מסתבר אם כן שאיש גדול וחשוב אתה. הלך העיוור אל רבי אלעזר בן יעקב, התפלל עליו ואמר אתה עשית חסד עם איש שנראה ואינו רואה, לכן זה שרואה ואינו נראה יגמול חסד אתך.

הנעלבין ואינן עולבין

פעם נשא הרה"ק רבי ישראל סלנטר זיע"א דרשה עם דברי תוכחה באחד מבתי הכנסת של ווילנא. גבאי בית הכנסת נפגע עמוקות, משום שהיה בטוח

כי אליו מכוונים הדברים. בשצף קצף התנפל על רבי ישראל באמצע דרשתו, אך הרב לא הגיב והמשיך בדרשה. חמתו של הגבאי בערה בו, ואחרי שורה של גידופים יצא מבית הכנסת בטריקת דלת. מיד יצא אחריו רבי ישראל ורץ עד שהשיגו. משהבחין בזיעה שניגרה ממצחו של הגבאי הקוצף, הוציא מכיסו ממחטה וניגב את מצחו, כשהוא אומר לו בנימה רכה: "ניחא שכבודו כועס עלי, אבל הרי אדוני מסכן את בריאותו כשהוא רץ מזיע מול הרוח הקרה". הדאגה שגילה עבורו רבי ישראל, ריגשה אותו עד מאוד. תוך כדי שיחה הבין, כי הרב אינו מכיר אותו כלל, ולכן בוודאי לא כיוון אליו את התוכחות. מאז נקשרה נפשו בנפשו של רבי ישראל.

התחשבות חכמה בכבוד הזולת

היה הדבר בליל ראשון של חג השבועות, שני יהודים טיילו ברחובה של עיר וחיפשו בית המדרש, לפתע נקלעו לבית מדרשו של הרה"ק רבי שלמה מבאבוב זיע"א בבאר פארק, שעסק אז באמירת תיקון ליל שבועות. הם הבחינו בדבר מעניין, מדי שעה קם הרבי ממקומו, יצא מבית המדרש וכעבור עשר דקות שב למקומו, כך חזר הדבר ונשנה פעמים רבות, לא הבינו השניים משמעותה של הנהגה מוזרה זו. למחרת עם תום תפילת החג הזמין הרבי את שני היהודים לקידוש, אחד מהאורחים סקרן בטבע חפץ לדעת טעם הנהגתו של הרבי, ושטח בפניו את שאלתו, השיבו הרבי: להיות ניעור כל הלילה זה לא דבר קל, ישנם יהודים חלשים אשר היו מעדיפים לחזור לביתם לנוח על משכבותם. אולם כשיראו אותי הרבי יושב לפנייהם על מקום אחד, יתביישו ומפני כבודי ישארו על מקומם, משום כך בעשר דקות הראשונות של כל שעה יוצא אני החוצה, ובינתיים יכולים האנשים לעזוב את בית המדרש שהרי גם הרבי עוזב.

תלולא דצדקיא

שבת קודש ז' סיון

הגר צדק מוילנא אברהם בן אברהם (תק"ט) הרה"ק רבי ראובן זעליג ב"ר צבי בענגיס אב"ד ירושלים ת"ו (תשי"ג)

יום ראשון ח' סיון

הרה"ק רבי ישכר בעריש מוידויטשוב ב"ר יצחק אייזיק מכפר ספרין (תקצ"ב)

יום שני ט' סיון

רבי משה רבקה ב"ר נפתלי הירש (באר הגולה - תמ"ד)

הרה"ק רבי יצחק אייזיק מוידויטשוב ב"ר ישכר בעריש (תרל"ג)

יום שלישי י" סיון

הרה"ק רבי משה מראזוואדא ב"ר אליעזר מדויקוב (תרנ"ד)

הרה"ק רבי יצחק יעקב וייס ב"ר יוסף יהודה (מנחת יצחק - תשמ"ט)

יום רביעי י"א סיון

הרה"ק רבי יהודה (ר' יודלע) מדויקוב ב"ר אלטר יחזקאל אליהו (תשמ"ט)

יום חמישי י"ב סיון

רבי יצחק ב"ר שמשון כ"ץ מפראג (חתן המהר"ל - שפ"ד)

הרה"ק רבי מנחם מענדל מבאר (תלמיד הבעש"ט - תקכ"ה)

יום שישי י"ג סיון

רבי אפרים ב"ר יעקב מוילנא (שו"ת שער אפרים - תל"ח)

הרה"ק רבי עזריאל ב"ר צבי מפליצק (עץ הדעת טוב - תלמיד המגיד - תקפ"ה)

זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילא הכהן רביטבין שליט"א
מדרש "בם אנן אורח" רפרשם יוסף הדרש" על המצוות.

הלכות מוקצה (ג')

(א) אוכלין ומשקין, מותר לטלטל, אפילו שלא לצורך כלל. (שו"ע או"ח סימן ש"ח סעיף ד')
(ב) תפילין, יש שסוברים שמותר לטלטלן שלא יתקלקלו בזמה, או שלא יגנבו, (רמ"א שם) ויש שסוברים שמותר לטלטלן רק לצורך גופו [היינו כדי שישמרוהו מהמויקין]. או לצורך מקומו. (שו"ע הרב שם סעיף י"ט), ויש שמחמירין שלא לטלטלן כלל. דרינן כמקצה מחמת חסרון כיס. (ברית עולם, בשמל"א אות י"א)
(ג) מזוזה או יריעת ספר תורה, יש אומרים שדינם כמקצה מחמת חסרון כיס, ואסור לטלטלן אפילו לצורך גופו או מקומו (מנחת שבת סימן פ"ח ס"ק ל"ח). ויש שסוברים שמותר לטלטלן ואינם מוקצה כלל, ודינם כספרי קודש שהרי יכולים ללמוד בהם כתיבת סת"ם, ולומר פרשת קריאת שמע, וכו'. (שו"ת באר משה ח"ח סימן ע"ב, שלמי יהודה פ"ה ס"ק א')

קרית קרעטשניף רחובות

טל: 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

נדבת הר"ר פינחס רוזנשטיין
לע"נ מורינו הבעש"ט הקדוש
רבי ישראל ב"ר אליעזר זיע"א
נלב"ע חג השבועות תנצב"ה

גליון 736
שנה י"ד תשפ"ו

סיפורי צדיקים

יו"ל לע"נ הרה"ק ר' הלל ז"ל בן ר' פינחס נחום המבורגר ז"ל

סיפורי חז"ל

ואיש את קדשיו לו יהיו" (ה' - י')

מסופר במדרש מעשה באדם אחד שהיה מוציא מעשרותיו כראוי, והיתה לו שדה אחת שעושה אלף מדות, והיה מפריש ממנה מאה מדות עשירית למעשר, ומן הנותר היה מתפרנס הוא ובניו ובני ביתו כל ימיו. כשהגיע שעת מיתתו, קרא לבנו ואמר לו בני תן דעתך בשדה זו כך וכך מדות היא עושה, כך וכך הייתי מוציא ממנה למעשר, וכל פרנסתי היתה ממנה, וכך גם אתה תנהג כפי שאני נהגתי. לאחר שמת אותו אדם, בשנה ראשונה הוציאה אלף מדות והבן הפריש מאה למעשר כפי שצוהו אביו. בשנה שניה נכנסה בו רוח שטות, ובמקום מאה הוציא רק תשעים למעשר, וגם היא פחתה מאה, וכן בשנה השלישית הוא פחת עשרה, והיא פחתה מאה וכן רביעית וחמישית היה הולך ומפחית, עד שעמדה על מעשרותיה דהיינו שהוציאה רק מאה מדות כמו שיעור המעשר. כשקרוביו שמעו דבר זה, לבשו בגדים לבנים ונכנסו אצלו לבקרו ופניהם היו שמחות. אמר להם מדוע אתם שמחים בצרתי? אמרו לו חס ושלום, לא באנו אלא לשמוח עמך כיון שעד עכשיו היית אתה בעל הבית והקב"ה כהן, שהיה לך אלף מדות ונתת מאה. מכאן ואילך נעשית אתה כהן והקב"ה בעל הבית. וזהו שאמר הכתוב "ואיש את קדשיו לו יהיו" כלומר כשאדם אינו מפריש מעשרות כהוגן לא יהיו לו אלא הקדשים כלומר המעשר.

(מדרש תנחומא פר' ראה ובתוס' תענית ט')

פרשת השבוע

כי עבודת הקודש עליהם

בכתף ישאו (ז' - ט')

מסופר על הרה"ק רבי מנחם מענדל מווארקא זיע"א שזמן מה לפני פטירתו, הובא לווארשה בירת פולין בניסיון להציל את חייו, עקב מחלה קשה שפקדה אותו. אולם מאמצי הרופאים לא עלו יפה והמחלה הכריעה את גופו החלוש של הצדיק ונסתלק לבית עולמו בשנתו החמישים.

באותו זמן היה נהוג בוורשה הגדולה, שלא לשאת בידים את הנפטרים אל בית הקברות, אלא להובילם בעגלה מיוחדת עד מקום הקבורה. אולם הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר זיע"א תלמידו המובהק של הרה"ק מווארקא, ראה משום פחיתות כבוד לרבו שיובילוהו לקבורה בעגלה רתומה. הוא מיהר אפוא לביתו של הרה"ק רבי דוב בעריש מייזליש זיע"א רבה של ורשה, והפציר בו שיתיר לשאת את

הנפטר הדגול לבית עולמו על הכתפיים.

רבי בעריש הכיר היטב את הצדיק מווארקא ובכל זאת לא נענה בתחילה לבקשת הרבי מאלכסנדר, בטענה שאין לשנות בענייני קבורה ממנהג המקום. והוסיף ואמר: לעניות דעתי לא מצינו בשום מקום בתורה שבנשיאה בכתף אנו מעניקים כבוד ויקר לצדיקי הדור שהלכו לעולמם. מצינו גם מצינו, קרא הרה"ק רבי יחיאל מאלכסנדר בהתרגשות, בפרשת נשא נאמר על בני קהת "כי עבודת הקודש עליהם בכתף ישאו" פסוק זה מלמדנו בדרך הרמז, שגדולי הדור הנוטלים על עצמם בחיים את העול של עבודת הקודש, יהיו נישאים בכתף אחרי פטירתם. הרב מייזליש התרשם מאוד מן ההברקה הלמדנית של אורחו, והורה לחברה קדישא בוורשה שינהגו בהרה"ק מווארקא באורח יוצא מן הכלל וישאוהו לבית עולמו על הכתפיים.

זמני השבת

זמני יציאת השבת

ירושלים: 8:16 ת"א 8:18 ר"ת: 8:49

נשא

זמני כניסת החג

ירושלים: 6:58 ת"א: 7:13

בעלי הבתים. פעם נפל הגורל על יעקב, ויהודי שמראהו היה עלוב ביותר התארח אצלו, הוא היה חולה וחלוש, ולשאלת יעקב ענה, כי הוא סיגף את עצמו, צם הרבה ימים וסבל כל מיני עינויים כדי לעלות בדרך זו בסולם התורה והיראה, אחרי שהאורח הלך לדרכו החליט גם יעקב לנסות דרך זו, אסגף את עצמי, אצום כמה ימים, אולי אתקרב קצת ואוכל ללמוד קצת תורה, חשב יעקב בלבו. הוא התפלל שהשם יתברך ישלח לו כל מיני כאבים ומחלות, אולם בראותו כי תפילתו זו אינה מוצאת אוזן קשבת, החל לצום ולהתענות מספר ימים בשבוע, הוא הלך ליערות, שכב ליד קני נמלים כדי שהנמלים יעלו עליו ויעקצוהו, הוא התפלל ובכה בדמעות שלישי, באומר את פרקי התהילים המעטים אותם הוא ידע בעל פה, הוא ביקש את השם יתברך לתת לו ראש חדש שיהיה מסוגל ללמוד ולקלוט תורה.

יום אחד ביושבו ביער בוכה ומתפלל, הופיע לפני יעקב יהודי הדור פנים, בידו מקל, על כתפו תרמיל, היהודי נראה כמו מרבית הנוודים העוברים ממקום למקום, אולם בכל זאת היה שונה מהם, יעקב ידע או יותר נכון הרגיש את השינוי, אולם לא יכול היה להסביר לעצמו במה הוא מתבטא. היהודי עמד מלכת ושאל את יעקב על סיבת בכיו. יעקב סיפר לו סיפורו וכן על מאמציו להגיע לידי שינוי במצבו על ידי צומות וסיגופים. יש לי דרך טובה יותר כדי לעזור לך, אמר הזר ליעקב, אם אתה מוכן לתת לי כל מה שיש לך, אני מוכן לעזור לך שתוכל ללמוד תורה, אני יכול לעזור לך. אני מוכן לעשות כדברך בחפץ לב השיב יעקב.

לאט לך ידידי אמר הזר בנועם, הלא יש לך אשה ואתה חייב לשמוע מה דעתה על כך, כמו כן עליך לשמוע מה בפי חותנך, אם כולכם מסכימים תבוא ותפגוש אותי באן בעוד שבוע. בכלותו את דבריו נעלם הזר, בהשאירו את יעקב שקוע במחשבות, אולם הוא התאושש עד מהרה, הלך הביתה וסיפר לאשתו אודות היהודי הדור הפנים שפגש ביער. אמרה לו אשתו, מה תועלת מביא לך כל רכושך, אני הלא יודעת כמה אתה סובל ואינך נהנה משום דבר בעולם, אני יודעת שכל רצונך להיות תלמיד חכם וללמוד תורה יחד עם כל היהודים. לדעתי כדאי איפוא שתוותר על כל רכושך, בתנאי שהיהודי ההוא יקיים את הבטחתו ויעשה אותך לתלמיד חכם כפי שהוא אומר, זה יגרום לך אושר אמיתי, ואני שמחה להתחלק אתך באושר זה, מוטב בעל עני אך מאושר מבעל עשיר שאינו מוצא שלווה נפש. אולם הוסיפה האישה תנאי אחד, אמור לאיש ההוא כי לפני שאנו נותנים לו הכל, ברצוננו שיתארח אצלנו פעם אחת, מי יודע מתי יעלה שוב בידנו את מצוות הכנסת אורחים.

יעקב היה מאושר מאד, הנה אשתו מסכימה לדעתו, והוא הלך אל חותנו כדי לספר לו את הבשורה הטובה, אולם חותנו בשומעו את הסיפור היה נראה מודאג במקצת, נכון מאד אמר שהתורה שווה יותר מכל כסף וזהב, אולם אחרי הכל, הרי יש לך אישה וילדים ויש לך חובות מסויימים כלפיהם, אינני משוכנע שאתה עושה טוב אם אתה מקבל על עצמך מרצונך הטוב חיים של עוני ודחקות, ישנם יהודים רבים שאינם יודעים ללמוד תורה, אולם הם תומכים בתלמידי חכמים עניים, ובצורה כזו יש להם חלק ונחלה בתורה, חשוב לרגע כמה מצוות ומעשים טובים אתה מסוגל לעשות עם כספך. יעקב חזר הביתה אכול ספקות ומרידות הוא סיפר לאשתו את דברי חותנו אולם אשתו לא התרשמה מכך במיוחד, היא אמרה לו כי היא בעד ועתה עליי יהיה להחליט סופית.

היהודי שוויתר על כל רכושו כדי ללמוד ולהבין את התורה הק'
סיפור זה מחזיר אותם לשחר ימי החסידות, כאשר הבעל שם טוב הקדוש זיע"א טרם נתגלה בכל הדר תפארתו, והוא נדד ממקום למקום, מעיירה לכפר, כדי להביא קורטוב של אור – אורה של תורה ליהודים העניים שנאנחו תחת עולה הכבד של הגלות.

בעיירה קטנה אי שם במרחבי רוסיה חי ילד יהודי קטן שנתייתם מאביו ומאמו והוא רק כבן ארבע, את שמו של הילד אין אנו יודעים בבירור, ועל כן נקרא לו כאן יעקב. אחרי שהוריו של יעקב נפטרו לעולמם הוא נאסף לביתו של אחד הדודים, ששלח אותו לחדר ללמוד אצל המלמד. ליעקב הקטן היה רצון חזק ללמוד, אולם לרוע המזל הוא לא נמנה על התלמידים הטובים, ראשו הקטן פשוט לא תפס את צורת האותיות, ובעוד הילדים אחרים קראו בשטף והתחילו ללמוד חומש, נאבק יעקב עם מסתרי האלף בית, האותיות התבלבלו והתערבו אצלו, ואילו לימוד הנקודות השונות שמתחת לאותיות היה אצלו בבחינת קריעת ים סוף. אחרי נסיון שנמשך זמן רב, נכח דודו לדעת כי אין יעקב הקטן מתקדם בלימודו כלל, בקושי הצליח ללמוד לקרוא עברי, וכן לברך את הברכות השונות, אולם יותר מזה פשוט לא היה מסוגל.

בגיל שלש עשרה מסר אותו דודו לידי פחח מומחה, כדי שילמד לפחות מקצוע המפרנס את בעליו, פחח זה לא היה למדן גדול, אך בכל זאת ידע הרבה יותר מיעקב, הוא רצה לעזור לו והשגיח שלא יערבב את הברכות השונות, ויברך תמיד את הברכה הרצויה, ביעקב המסכן בער הרצון לדעת, והוא חזר על הברכות אפילו תוך כדי עבודה כדי שיהיו שגורות על פיו, אולם כאן הוזכרו הפחח כי אסור לברך ברכה לבטלה, וצריך לברך רק כשאוכלים או שותים משהו, מאז ואילך הפסיק יעקב לחזור על הברכות, והיה חוזר על האלף בית בחרוזים ובמנגינה עממית, אותה למד בשחר ילדותו, בניגוד לאי הצלחתו בלימודי הקודש, הצליח יעקב בלימוד המקצוע והוא נהיה לפחח טוב ואמן במקצועו. לא עבר זמן רב והוא נהיה עצמאי ופתח בעצמו בית מלאכה לפחחות. כשהגיע לפרקו נשא אישה ועבר לגור לעיירה בה גרו הורי אשתו, הוא פתח שם בית מלאכה, עבד בחריצות והפך לאדם אמיד ביחס לשאר תושבי העיירה, שכניו אהבו אותו בהיותו חביב ונכון לעזרה. כך היה יעקב אדם מאושר, כשרק היותו בור ועם הארץ מעיב על שמחתו, הוא רצה בכל לבו להיות מסוגל ללמוד תורה.

בעיירתו של יעקב חיו מספר משפחות יהודיות וביניהן שוחט, מלמד תינוקות ויהודי תלמיד חכם, שהתפללו כולם בבית הכנסת הקטן. יום אחד שפך יעקב את מר לבו בפני התלמיד חכם, בספרו לו את עגמת נפשו על כי לא ניתן לו הכישרון ללמוד תורה כפי שהיה רוצה. ההוא שמע את יעקב בתשומת לב, אחר כך אמר לו, כי כל יהודי יכול להיות תלמיד חכם, אולם מי שלא ניתן לו מבוקשו בשטח זה, יכול למלא את מקום הלימוד על ידי תמיכה במוסדות תורה, גם אתה יעקב יכול לעשות כך, וזה ייחשב לך כאילו למדת בעצמך, אמר לו.

יעקב בלית ברירה הסכים עמו ומעתה הרבה במתן צדקה למוסדות תורה. בעיירה בה גר יעקב, היה מנהג לפיו היו מגרילים את עוברי האורח בין

משל ונמשל

איש או אשה כי יפליא לנדור נדר נזיר להזיר לה'

אמר להם הקדוש ברוך הוא לישראל: לא תהיו סבורים שהותר לכם להשבע בשמי, אפילו באמת אין אתה רשאי להשבע בשמי אלא אם כן יהיה כך כל המדות הללו את ה' אלקיך תירא, שתהא כאותם שנקראו יראי אלקים אברהם, איוב ויוסף (במדבר רבה כ"ב – א')

דברי המדרש יובנו על פי **משל** לשני שכנים עניים, אחד היה חוטב עצים והשני היה גנב, והיה לזה בנות ולזה בנות. והנה החוטב עצים, כאשר אחת מבנותיו הגיעה לפרקה, מיד חיתן אותה, ואילו הגנב לא הצליח להשיא את בנותיו מחמת עניותו ונשארו בביתו. פעם הפציר הגנב בשכנו החוטב עצים, שיסביר לו איך עני כמוהו מצליח להשיא את בנותיו, ולתת להן נדוניא, בשעה שהוא הגנב אינו מצליח. אמר לו החוטב עצים, כי מנהגו הוא שביום שנולד לו ילד, עושה תיבה קטנה סגורה במסגר קופה, ובכל יום נותן לתוכה אגורה אחת, ועד שמגיעה אחת מבנותיו לפרקה, יש לו כבר עבודה כל צרכי הנישואין, והציע גם לגנב לעשות כן. צחק הגנב ואמר לו העצה הזאת היא טובה רק עבורך, כיון שתוכל להיות בטוח שלא תפרוץ את התיבה עד שתצטרך להשיא את הבנות. אבל הרי אני גנב ורגיל לפתוח ולפרוץ מסגרות נעולות שנעלו אחרים, וכל שכן שאפתח את התיבה הקטנה שלי כשאהיה דחוק לכסף.

והנמשל: הצדיק הנוצר תורה ושומר מצוות וכל המסגרות אשר סגרה התורה לפניו, הם שמורים וחתומים אתו, הוא יכול לעשות לעצמו מסגר קטן, לנדור נדר וישמור ולא ישבר את מסגרו, לא כן הרשע, מה לו לנדור או לשבועה? שהרי את המסגרות הגדולות שסגרה התורה הקדושה הוא פורץ והורס, וכל שכן שיפרוץ את המסגר שלו. וזהו שאמרו במדרש אין אתה רשאי להישבע בשמי, אלא אם כן יהיו כך כל המידות הללו, שתהיה ירא אלקים ואז תוכל להישבע ולנדור.

(המגיד הק' מדובנא זיע"א)

בימים שבאו צם יעקב והתענה והתפלל בכוונה גדולה, אולם היום השמיני הגיע והוא עדיין לא החליט, שוב ושוב הוא חוזר באזניו אשתו על דברי חותנו ואמר בנימה של יאוש עמוק, כי אין הוא יודע מה לעשות. אשתו אמרה לו, אם אתה מפקפק עדיין מה עליך לעשות, סימן הוא כי דמעותיך וחשקך העז ללמוד תורה אינם כנים ביותר, אם באמת היית רוצה ללמוד היית כבר יודע מה לעשות. דברים אלה השפיעו עליו, הוא רץ ליער, פגש את היהודי והודיע לו כי הוא החליט לקבל את התנאים. באומרו זאת נמלטה מפיו אנחה כבדה, והיהודי שאלו אם הוא רוצה אולי ברגע האחרון לשנות את דעתו, לא, לא, אמר יעקב, לאחר מכן הוא סיפר ליהודי את דברי חותנו ואת השפעתם עליו, יש הרבה אמת בדברי חותנך אמר לו היהודי, סוף סוף ללמוד זה לא הכל, כבר אמרו חכמינו שמעשה עדיף על התלמוד. אולם אני כבר החלטתי חוזר יעקב ועמד על דעתו, אני מוכן לנוע ולנוד עמך במשך ג' שנים כפי שהצעת, וסיפר יעקב ליהודי את התנאי שהתנתה אשתו, והלה הסכים.

הם הלכו שניהם לביתו של יעקב. כאשר הגיעו מצאו השניים סעודה חגיגית עם כל פרטיה ודקדוקיות, השולחן היה מכוסה במפה צחורה, נרות דלקו בפמוטים גדולים, והשולחן היה מלא מעדנים ומטעמים כיד המלך. מה פירוש החגיגות הוזהר שאל האורח, אני בעצמי איני יודע השיב יעקב. הבה ונשאל את אשתו, שני טעמים וטעמים חשובים לדבר ענתה האשה בארשת רצינית. ראשית זוהי מצות הכנסת אורחים, ומה גם שלא כל יום מזדמן לנו אורח כה חשוב. שנית אנו מודים להשם יתברך על חסדיו, הלא כל כך הרבה דרכים לפניו יתברך בהן הוא יכול לקחת את כספו של איש, ואם הוא לוקח מאתנו בדרך נאותה כזו ונותן בתמורה נכס יקר כמו לימוד התורה, אינו דין שנחוג זאת בצורה מתאימה.

אחרי הארוחה אספו יעקב ואשתו את כל הכסף והזהב שהיה מצוי איתם בבית, כל דברי הערך נארוזו בחבילה גדולה, ויעקב התיישב כדי לנסח כתב מסירה בו הוא מוסר את כל רכושו, ביתו, שדותיו וכרמיו, נכסי דניידי ונכסי דלא נייד, הכל, בכל, מכל, כל. שני שכנים נקראו לשמש עדים ולחתום על המסמך. למחרת בבוקר התכונן יעקב לצאת לדרך נדודיו בלוויית הור, לפני צאתם אמר היהודי לאשת יעקב עתה שהבית שייך לי, אני מרשה לך להתגורר בו עם ילדיך בלי לשלם שכר דירה, כמו כן אני מרשה להשתמש בגינה לזרוע בה כל מיני ירקות, כדי שלא תסבלו כל מחסור.

כעבור שלוש שנים חזר יעקב לביתו ולמשפחתו, שלוש שנות נדודיך היו מאחוריו, והוא עתה תלמיד חכם הבקי במכמני תורה. הוא היה מאושר בתכלית אם כי לא הראה זאת כלפי חוץ. מהיהודי אשר בחברתו נדר כל הזמן, למד יעקב דרכים ומנהגים, ומידתו העיקרית נהייתה מידת הענווה. כפי שוודאי ניחשתם היהודי היה לא אחר מאשר הבעש"ט הקדוש וזיע"א. יעקב וכל משפחתו עברו למקום אחר, שם הם חיו שנים רבות באושר ועושר. יעקב הקדיש כל חייו ללימודי הקדוש, עשה הרבה מעשי צדקה וחסד, ולא שכח אף לרגע כי הוא חייב את אושרו הרב לאשתו שהסכימה לנדודיו בחברת הבעש"ט.

צ"ן אדם לחברו

להקשיב ולהאזין לכל יהודי
כותב הרה"ק רבי צבי אלימלך בעל הספר הקדוש "בני יששכר".
"כשאדם מקשיב לאנשים אחרים ושומע את כל צרותיהם ומצוקותיהם, הקב"ה שמח כל כך במעשה הזה, עד אשר הוא דואג שלאדם שהקשיב לו, לא יהיו כאלו צרות, בעבור שהקשיב ללבו של אחרים".

להקשיב לשני עם כל הסבלנות
מסופר: ישיבת מועצת גדולי התורה שבה היה אמור הרה"ק רבי משה פיינשטיין זיע"א להשתתף לראשונה כיושב ראש, נועדה להתקיים מיד בתום שיעורו ותפילת מנחה בתפארת ירושלים. מחוץ לכותלי הישיבה המתינה לו מכונית. עם תום תפילת מנחה הקיפוהו תלמידיו כדי ללוותו החוצה ללא עיכוב, מאחר וחברים אחרים של מועצת גדולי התורה כבר המתינו לו שם. בעמדו להיכנס למכונית פנה אליו עני בבקשת צדקה, רבי משה שלף מארנקו כמה מטבעות ונתנם למבקש, אך הלה טרם סיים ופתח בשיחה עם רבי משה בעוד הנהגה הממתין והתלמידים מאבדים את סבלנותם, אחדים מהם ניסו לרמוז לעני שרבי משה ממחר מאד, אך הוא רמוז להם להתרחק. לאחר שיחה בת עשר דקות התנצל רבי משה, לחץ את ידי הקבצן ונכנס סוף סוף למכונית. אחד התלמידים אור עוז בנפשו

ושאל את רבו מדוע לא הסתפק בנתינת הנדבה לעני, ובאמירה שהוא ממחר ואינו יכול להקדיש זמן לשיחה? השיבו רבי משה, עליך להבין שהשיחה היתה חשובה לאדם זה הרבה יותר מאשר הכסף, מצוות הצדקה שלי כללה גם זאת, להראותו שאני מתעניין בדעותיו ושאינני כה עסוק מכדי להאזין לו. מוסיף ואומר בנו ר' דוד, אבי חס על זמנו ומעולם לא בזבז דקה, אולם אם אדם עני או מודאג שפך לפניו שיחו, במשך שעה תמימה יכול היה אבי להקדיש לו את השעה הנחוצה.

צדיק מושל ברוחו

מספרים על הרה"ק רבי ישראל ה"אהבת ישראל" זיע"א, שהיה מושל ברוחו ונוהר שלא לכעוס בכל מצב שהיה, ופעמים והיה מראה כעס מעושה רק מפנים ולחוץ. ומעשה באשה אחת שבאה אל הרבי בתחנונים ובצעקות שיתפלל ויברך את בעלה החולה, הדבר קרה לפני תחילת המנחה שהיה הרבי מקפיד מאד להתפלל לפני שקיעת החמה כהלכה. האשה בהפצרותיה לא הניחה לצדיק ללכת להתפלל, עד שיבטיח לה שתיוושע, הראה רבי ישראל פנים כעוסות והכריז בתקיפות: "בגלל שאת מפריעה לי ומפצירה כל כך", הנוכחים נבהלו מחשש פן יסיים הרבי דבריו במשפט קשה, אך תוך כדי דיבור סיים בנעימות ואמר "שתהיה לו רפואה שלימה".

תלולא דצדקיא

שבת קודש ז' סיון
הגר צדק מוילנא אברהם בן אברהם (תק"ט)
הרה"ק רבי ראובן זעליג ב"ר צבי בענגיס
אב"ד ירושלים ת"ו (תשי"ג)
יום ראשון ח' סיון
הרה"ק רבי ישכר בעריש מוידויטשוב ב"ר יצחק אייזיק מכפר ספרין (תקצ"ב)
יום שני ט' סיון
רבי משה רבקה ב"ר נפתלי הירש (באר הגולה - תמ"ד)
הרה"ק רבי יצחק אייזיק מוידויטשוב ב"ר ישכר בעריש (תרל"ג)
יום שלישי י" סיון
הרה"ק רבי משה מראזוואדא ב"ר אליעזר מדויקוב (תרנ"ד)
הרה"ק רבי יצחק יעקב וייס ב"ר יוסף יהודה (מנחת יצחק - תשמ"ט)
יום רביעי י"א סיון
הרה"ק רבי יהודה (ר' יודלע) מדויקוב ב"ר אלטר יחזקאל אליהו (תשמ"ט)
יום חמישי י"ב סיון
רבי יצחק ב"ר שמשון כ"ץ מפראג (חתן המהר"ל - שפ"ד)
הרה"ק רבי מנחם מענדל מבאר (תלמיד הבעש"ט - תקכ"ה)
יום שישי י"ג סיון
רבי אפרים ב"ר יעקב מוילנא (שו"ת שער אפרים - תל"ח)
הרה"ק רבי עזריאל ב"ר צבי מפליצק (עץ הדעת טוב - תלמיד המגיד - תקפ"ה)
זכותם תגן עלינו ועל כל ישראל אמן

מצווה הלכות

מאת הרה"ג נטילאל הכהן רביטבין שליט"א
מדרש "ב"מ א"ר" ר' פרנץ יוסף הרש"ל על המעשים.

הלכות מוקצה (ב')

א) כלי שמלאכתו לאיסור, מותר לטלטל לצורך גופו [בגוף פטיש, מותר לטלטל לפתוח בו אגוזים, וכדומה], וכן מותר לטלטלו לצורך מקומו. (שו"ע או"ח סימן ש"ח סעיף ג')
ב) כלי שמלאכתו להיתר, מותר לטלטלו לצורך גופו, או מקומו, וכן מותר לטלטלו שלא יגנב, או ישבר וכדומה, אבל שלא לצורך כלל אסור לטלטלו. (שם סעיף ד')
ג) כוסות וקערות וצלוחיות, וסכין שעל גבי השלחן, מותר לטלטל, אפילו שלא לצורך כלל (משנה ברורה שם ס"ק כ"ג). אולם יש מחמירין שלא לטלטלן אלא לצורך. (שם, וכן פסק בשו"ע הרב שם סעיף י"ז)
ד) ספרים, מותר לטלטל אפילו שלא לצורך כלל. (שו"ע או"ח שם סעיף ד')

קרית קרעטשניף רחובות

טל: 052-7144471 מייל: sipureitzadikim@gmail.com

בחסות דפוס פוסטר

דפוס אישי מקצועי

08-8422112 ההגנה 54 רחובות

P6422112@gmail.com

לע"נ הרה"ק

רבי יהודה (ר' יודלע) מדויקוב זיע"א

ב"ר אלטר יחזקאל אליהו

י"א סיון תנצב"ה

לקוּטִים וספורים נפלאים

פרשת נשא

"כה תברכו את בני ישראל" (ו, כג)

בן חו"ל ביקר בארץ ישראל והגיע במיוחד לבני ברק לראות את פני הגאון רבי מיכל יהודה לפקוביץ זצ"ל ולהתברך מפיו.

למזלו פגש אותו ברחוב בדרכו לביתו כשהוא נסמך על מלווהו ועקב חולשתו אחרי ניתוח קל שעבר, הוא התקרב ואמר שלום.

והנה כמענה לברכה השגרתית, החל רבי מיכל יהודה להרעיף עליו שפע ברכות חמות ולהתעניין בשלומו בחמימות יתירה, כאילו מכירו זה עידן ועידנים.

האיש היה בטוח כי רבי מיכל יהודה החליף בינו לבין אחיו שהיה תלמידו של רבי מיכל יהודה, אלא שחש אי-נעימות להעמידו על טעותו.

בעודו עומד שם, ניגש אדם נוסף לרבי מיכל יהודה ואף הוא זכה לברכות ולהתעניינות חמה באופן חריג.

בטוח היה כי יהודי זה הוא קרובו של הרב, אך התברר שבקושי מכירו.

והנה הוא מבחין שגם לאנשים אחרים מתייחס רבי מיכל יהודה באותה קבלת פנים נלהבת וכו'.

מרוב תדהמתו שאל את מלווהו של רבי מיכל יהודה לפשר היחס המיוחד והחריג הזה לאנשים שאינו מכירם. תשובתו היתה פשוטה: "לפני יומיים עבר הרב ניתוח קל בעיניו וכתוצאה מכך ראייתו מטושטשת קמעה, כשיצא לרחוב הביע את חששו שמא לא יזהה את האנשים הקרובים אליו ולא יתייחס אליהם כראוי ועלולים להיפגע, על כן החליט לקבל כל אדם שיפנה אליו באותה חמימות כאילו הוא הקרוב אליו ביותר ובלבד שלא יפגע במישהו.

(מתוך מאמר)

"יאר ה' פניך אליך"

רבו של ר' משה פיינשטיין, הגאון רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, כמעט לא יצא מביתו.

בהגיעו לגיל זקנה מופלג, ערך אברך בר מצוה לבנו,

והנה עבר לחש - רחש באולם: רבי איסר זלמן מלצר מגיע לשמחה! הוא מטפס במדרגות האולם!! ... אנשים עצרו את נשימתם! רבי איסר זלמן מגיע לבר מצוה?? לא יתכן! בוודאי מדובר במישהו דומה לו!! ...

מיהרו לבדוק והתברר שאכן הוא ולא אחר מטפס במאמץ מדרגה אחרי מדרגה כדי להגיע לאולם.

אבי החתן מיהר לקדם את פניו נבוך ומבולבל. במה זכה? אנשים חשובים ממנו, ואפילו גדולים שבדור לא זכו לכבוד כזה מאת רבי איסר זלמן מלצר!

הרב הישיש נכנס לאולם, נח קמעא מחולשתו הגדולה, לחץ את ידו של חתן הבר מצוה ואביו, ונתן במתנה את ספרו "אבן האזל". לאחר מכן קם ממקומו ועמד ללכת משם.

לפני צאתו פנה לאבי הבן ואמר לו: "באתי לכאן משום שיש לי הכרת הטוב גדולה לך ולחתן הבר מצוה".

"הכרת הטוב?" - התפלא האברך - "וכי עשיתי פעם משהו טוב לכבודו?"

"אכן כן" - הסביר לו הרב - "אני מכיר אותך כבר שנים רבות. כשקיבלתי לידי את ההזמנה ששלחתם אלי, אמרתי: הילד הזה כבר בן שלוש עשרה? הרי רק אתמול הייתה הברית שלו... באותו רגע חשבתי לעצמי: שלוש עשרה שנים עוברות מהר, והתחלתי להרהר בתשובה, אם לא אספיק בעולם הזה, מה יהיה אתי?! יצא אפוא, שבזכות הזמנתכם לבר מצוה זיכיתם אותי בהרהורי תשובה, ולכן אני חייב לכם הכרת הטוב, וכדי שלא אסתלק מהעולם הזה חייב, באתי לבר מצוה עם הספר שלי..."

"לא השמיענו כזאת" (הפטרת נשא)

מעשה מופלא אירע אצל כ"ק הרה"ק משינאוהו זצ"ל, שהיה כידוע אחד מענקי דורו.

פעם הודיע הרבי לחסידיו כי בשבת הבאה ישבות בעיירה פלונית. החסידים התפלאו על כך מאוד, כיוון שידעו שבעיירה זו לא מתגורר אף אחד מחסידיו וממקורביו של האדמו"ר. הם הבינו שיש לרבי כוונה נסתרת בביקורו זה, אך לא הצליחו לגלות את טיבה.

רבים מן החסידים בחרו, אפוא, לעשות גם הם את השבת בעיירה ההיא כדי לראות מה יפעל שם הרבי.

בהגיע הרבי לעיירה בערב שבת, יצאו כל

לעי"נ הרה"צ

ר' פנחס בן ר' בנימין בינוש רוזנבוים זצוק"ל

כ"ו בניסן תשע"ז

כל משפחת הכלה בבית הכנסת, ואני חושש מאוד שבאשר ישמעו כיצד אני נתקע בברכות ואיני מסוגל להוציא מילה מפי, השידוך כולו עלול להתבטל", אמר בכאב.

החתן בכה מאוד, והרבי התעניין היכן יתקיים ה'אופרוף', הרגיעו והבטיחו לו שהכל יעבור בשלום. זו הייתה הסיבה שהרבי הטריח את עצמו להגיע לעיירה ההיא ולבית הכנסת של החייטים שבו התפלל החתן. כאשר קראו לחתן לתורה והוא החל לבקר, ביזה הצדיק את עצמו ועשה רעש גדול, הכל כדי שלא ישמעו הכל עד כמה החתן מגמגם, ולמען לא ייכלם ויבוש בפני הציבור! (לקראת שבת מלכתא)

פרנסים והתושבים לקבל את פניו. והנה, כאשר ניסו חשובי המקום להזמינו לתפילות בבית הכנסת הגדול - סירב, ולגודל תמהונם הודיע שיתפלל דווקא בבית המדרש של החייטים והסנדלרים.

התימהון היה כפול; ראשית, על עצם העובדה שהרבי מעדיף להתפלל בבית הכנסת של האנשים הפשוטים, ושנית, משום שבמקום ההוא התפללו בהשכמה, ואילו דרכו של הרבי משינאוהו הייתה להתפלל בשעה מאוחרת יותר.

הרבי אמר ועשה. הוא הגיע לבית הכנסת ההוא ועמו החסידים שביקשו לעקוב אחר פעולותיו. בשעת התפילה וקריאת התורה התנהל הכל כשורה, והחסידים לא הבחינו בשום סימן או רמז לעילה שבגללה בחר הרבי להתפלל דווקא כאן.

משהגיעו למפטיר, התברר שבבית הכנסת נחגג 'אופרוף' של חתן מבני המקום. והנה החתן עולה אל הבימה ומתחיל לבקר. ברגע זה נבהלו החסידים וכל המתפללים לראות את הרבי מתחיל להתלהב נמרצות, כשהוא דופק בידיו על השולחן ללא הרף.

דפיקותיו של הרבי חוללו רעש גדול בבית הכנסת.

המתפללים והחסידים הביטו בו בתמהון הולך וגובר, אך הרבי בשלו - ממשיך לדפוק ולדפוק, ומשים את עצמו על ידי כך ללעג ולקלס. הדפיקות החלו מהרגע שבו פתח החתן בברכות התורה, ונמשכו בברכות שלפני ההפטרה, בהפטרה עצמה ועד לברכות שלאחריה. רק משירר החתן מהבימה, פסק הרבי מהנהגתו התמוהה.

הרבי לא הסביר לאיש את פשר מעשיו, והדבר נותר כפלא בעיני כל הנוכחים. רק במוצאי שבת קודש, משנסע הרבי לביתו, נודעה הסיבה שבגללה הרעיש הצדיק את בית הכנסת.

החסידים גילו כי בתחילת השבוע הגיע אותו חתן אל הרבי, ותוך

שהוא פורץ בבכי, תיאר את חששותיו הגדולים משבת ה'אופרוף' שלו, שכן כאשר הוא עומד בפני ציבור הוא נתקע בלשונו ומגמגם קשות. "הרי בשבת זו נמצאת

חג מתן תורה

"את יום חג השבועות הזה"

הקשה מרן הגאון רבי אהרן קוטלר זצ"ל, ראש ישיבת לייקווד: בשל מה בכל

ימות השנה, יום אחר יום בבוקר ובערב, מזכירים שוב ושוב את יציאת מצרים: בשבתות, בחגים ובמועדים אומרים אנו בקידוש ובתפילה 'זכר ליציאת מצרים', ולא זו בלבד, חג הפסח, מוקדש כולו 'זכר ליציאת מצרים'.

הדברים דורשים הבנה וביאור, הלא ליציאת מצרים עצמה מטרה היתה - להביא את עם ישראל לפסגה הגבוהה ביותר, קבלת התורה, ואם כן מתאים היה שלפחות בחג השבועות - יום מתן תורה, נזכיר "זכר למתן תורה" בקידוש, מדוע גם ביום זה אומרים "מקרא קודש לזכר ליציאת מצרים?"

ביאר מרן הגר"א קוטלר זצוק"ל יסוד נפלא - המאיר לנו באור יקרות

את מהותם של דברים: זכר עושים רק לדבר שהיה ואיננו, ובאמצעות הזיכרון מנסים להעלותו ולהיזכר באותם רגעים נעלים ונשגבים אותם מבקשים אנו לזכור ולא לשכוח, ואם כן, אותם רגעים נשגבים

"הכל מודים בעצרת דבעינן נמי לכם"

אמר רבי אלעזר: הכל מודים בעצרת דבעינן נמי 'לכם', מאי טעמא? יום שנתנה בו תורה לישראל הוא (פסחים סח, ב).

מובא בשם הרה"ק מהר"א מבעלזא זצ"ל באור להבדל שבין ראש השנה לחג השבועות: בראש השנה דנים את האדם על עניני הגשמיות, וישם עוד יכול אדם לותר כביכול ולהסתפק בפרוסת לחם אחת פחות במשך השנה. אולם בחג השבועות, נדון האדם על מעלתו הרוחנית - וברוחנית אין שום מקום לותרים.

אך לאור זאת, לכאורה קשה להבין את קביעת הגמרא שדוקא בחג השבועות, יום מתן תורה, חובה להקדיש חצי מהיום ל"לכם" - לענג גשמי של אכילה ושתיה. הלא חג קדוש שכזה היה ראוי להיות כלו רוחני, קדש לה' לבדו?

השפת אמת זצ"ל מבאר יסוד זה ומגלה את הקשר הבלתי נפרד שבין הגשמי לרוחני. הגוף אינו אויב, אלא הוא הכלי המחזיק את הנשמה בעולם הזה, וכפי שמצינו בפסוק: "עור ובשר תלבישני ובעצמות וגידים תסככני" (איוב י, יא).

לעי"נ האשה החשובה

מרת מרים יוכבד ב"ר צבי ליבוביץ ע"ה

כ"א מר חשון תשפ"א

שם, הצליח האב להשיג את הסכום הדרוש לקניית התרופה ההיא. טנדר מיוחד של ברינקס הביא את התרופה עד הבית, ושם היא נשמרה בכספת מיוחדת השומרת על הקור.

חלפו יומיים, עברו גם שלושה, אך למרבה התדהמה, לא רק שלא חל שיפור במצב הילד - אלא שהזמן עשה את שלו לרעה.

השם ירחם! אם התרופה ההיא לא מועילה, מהיכן תבוא להם הישועה?!

אצו ההורים המפוחדים לרופא, ובכו את חששותיהם בפניו.

"רגע, רגע", היסה אותם הרופא, "תסבירו לי בדיוק, אבל בדיוק, מה עשיתם עם התרופה?!"

"מה זאת אומרת? קיבלנו את התרופה עד הבית ו..."

"ו...מה? שמרתם עליה בצורה נכונה?"

"בוודאי! בכספת השומרת על הקור!"

"וכמה נתתם לילדכם מהתרופה?"

כאן עצרו ההורים באחת. "מה זאת אומרת 'נתנו לילד'?"

"מה זאת אומרת מה זאת אומרת?" תמה הרופא, "קניתם תרופה, לא נתתם לילד מנה בכל יום?" פני ההורים חפו.

כעת היה תורו של הרופא להתמלא חרדה. "אתם רוצים להגיד לי שהפכתם עולם ומלואו, רכשתם את התרופה ההיא - רק כדי להשאיר אותה בכספת? וכי כיצד אתם רוצים שהתרופה תשפיע על המערכות הפנימיות בגוף של הילד, אם התרופה ממשיכה לשכון לבטח בקופסה הסגורה?"

התרופה היקרה בעולם. תבלין פלאים, היחיד שעוזר נגד מחלת המחלות - הניסיונות האורבים, היצר המחליש, פיתויי הזמן.

נו, ברוך השם, היינו מהזכאים שהקדוש ברוך הוא בחר בהם מכל העמים ונתן להם את תורתו, והנה הבאנו

של יציאת מצרים שהיו ואינם, מצווים אנו לזכור ולהזכיר לעצמנו בכל יום מחדש ובשל כך מייחדים תפילות מיוחדות לזכר אותו נס גדול בו יצאנו מבית עבדים, אך בלימוד התורה הקדושה קיים הבדל מהותי בתכלית, התורה איננה זיכרון העבר, היא חיה וקיימת, מתחדשת בכל יום ללא הפסקה על ידי מאות האלפים

ההוגים והיגעים בה בכל רחבי העולם, לה, אין צורך ב"זכר", מאחר והיא עצמה הזיכרון הטוב והיעיל ביותר, היא איננה מונחת בארון כנחלת העבר, והדברים מאירים כנתינתם מסיני! (האמנתי ואדברה)

"חביבין ישראל, שניתן להם כלי חמדה" (אבות ג, יד)
"חמודה גנוזה יש לך" (שבת פט, א)

על הקיר מאחורי הרופא חמור הסבר תלו התעודות המעידות כי מדובר ברופא מדופלם. התעודות, בשלל שפות, כמו הוסיפו לאווירה הרצינית עד אימה ששררה בחדר. "אין ברירה", נאנח הרופא, והמבטא הסלבי שלו ניכר בריש הכבדה שהגה, "חייבים לקחת את התרופה ההיא".

התרופה ההיא, שלא תדעו, היא תרופה חריפה ויקרה להחריד, תרופת פלאים שמסוגלת לסייע בכל המחלות הקשות. אך עקב מחירה העצום, שבו קופסה אחת עולה כמו דירת שלושה חדרים במתחם שנלך

שבירושלים, משתמשים בה אך ורק במקרים שבהם באו מים עד נפש. האב הדואג, שישב מהצד השני של השולחן, לפת את ליבו לשמע הבשורה. מהיכן ייקח סכום אסטרונומי שכזה? אך אין ברירה, חיי ילדו הקט תלויים מנגד והוא יעשה הכול למענו.

בסופו של דבר, ובעזרתם של פילנתרופים בעלי

הדבר דומה למעשה הידוע על חסיד אחד שנכנס אל בעל ה"דברי חיים" מצאנז וצ"ל לאחר שהמתין בתור שעות ארוכות. כשנכנס, שאלו הרבי: "האם טעמת משהו לאכל?" השיב החסיד בתמיחה: "רבי, באתי לכאן כדי לקבל רוחניות!" ענה לו הרבי בפקחותו: "גם הנשמה הקדושה ירדה לעולם הזה אך ורק כדי להשיג רוחניות, אולם אם לא נספק לגוף את הגשמיות הנצרכת לו, הרי שהנשמה תפרח מיד בחזרה לגנוי מרומים..."

בעולם העליון, עולם האחדות, הכל רוחני ואין כל צורך בלבושי הגוף. אולם מאז שאמר הקדוש ברוך הוא "בראתי" - והשתלשלו העולמות ממעלה ומטה עד לעולם העשייה הגשמי - נוצר היצר הרע, שהוא תאות גוף האדם. בעולמנו, "זה לעמית זה עשה האלקים", והדרישה מהיהודי היא להשליט את השכל על הרגש, ואת הנשמה על הגוף. לזה רמז דוד המלך בתהלים: "אשרי משכיל אל דל". ה'דל' הוא הגוף, שבלעדי הנשמה המחיה אותו אין לו דבר מעצמו, ואשרי מי שמשכיל לעבד נכון ולהגביר את שכלו ונשמתו במלחמתם היומיומית מול חומריית הגוף.

הדרך היחידה להכניע את חומריית הגוף ולזכר אותו היא באמצעות עסק התורה הקדושה והמצוות, שנמשלו לתבלין: "בראתי יצר הרע, בראתי לו תורה תבלין". אנו מברכים בכל יום "אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו". כאשר בחר בנו הקדוש ברוך הוא להיות לו לעם, חלק אלוהי ממעל, הוא העניק לנו את התורה ככלי הגנה יחודי להתמודד עם דרישות הגוף.

לעי"נ הבחור החשוב

חיים מרדכי בן יבדלחט"א הר"ר אברהם חנוך שיחי'

גוטמן - כו אייר תשפ"ו

את התרופה הפלאית הזו אל ביתנו.

אבל מה, האם נשאיר אותה בכספת? וכי לא נכניס אותה לתוכנו?!

עצם קיומה של התורה בארון או עצם ההשתייכות לעם הנבחר אינם מספיקים. הלימוד היומי, קביעת העתים לתורה, החדרת הערכים והמצוות אל תוך השגרה - זוהי הבליעה, זוהי ההכנסה אל תוך הנפש. היא ורק היא - משפיעה על המערכות הפנימיות, מעדנת את הבשר ומשירה את הקליפות!

ללמוד, לחיות וליישם. בכל יום, בכל מצב ובכל גיל. זוהי התרופה, איתה אנו מקבלים את התורה בחג השבועות!

(ע"פ בשבילי דשא - מודז'ין)

"בשעה שקבלו ישראל את התורה... אמר להן הביאו לי ספר יוחסין שלכם" (ילקו"ש, במדבר רמז תרפד)

אומות העולם תמהו: מדוע זכו דווקא ישראל לקבל את כלי החמדה? ענה להם הקדוש ברוך הוא: הביאו לי את ספרי היוחסין שלכם; וכי נזהרתם להתנהג כשורה כשם שבני ישראל נשמרו?!

הסביר כ"ק הרבי מספינקא, בעל ה"שיח יעקב יוסף" זצ"ל, את עומק הוויכוח: לכאורה יכלו אומות העולם לטעון שעם ישראל קיבל את התורה רק משום שכפה עליהם הקדוש ברוך הוא הר כגיגית, ומדוע אם כן לא כפה ההר גם עליהם? אדרבה, כאשר פנה אליהם הבורא, הוא הציג

לכל אומה דווקא את המצוות הקשות להן ביותר - לזו אמר 'לא תרצח' ולזו 'לא תגנוב' - ובכך כביכול הניא אותן מלקבל את התורה!

על טענה זו השיב להם הקדוש ברוך הוא: 'הביאו לי את ספרי היוחסין שלכם', דרכו של עולם, כאשר משתדכים עם בן למשפחה חשובה ומיוחסת, אומרים לחתן שאם יתנהג כראוי בדרכי אבותיו, יהא לתפארת משפחתו

הרמה, אך המשתדך עם בן למשפחה פחותה, מבהיר לחתן כבר בתחילה שאת ההתנהגות שראה בבית אביו עליו להתיר מאחוריו, ולקבל על עצמו דרך חדשה לחלוטין...

זהו העומק הטמון בתשובה לאומות העולם: מעמד הר סיני ומתן התורה היו כעין ימי נישואין וקשר שידוכין קדוש בין כנסת ישראל לתורה הקדושה. כאשר בא הבורא יתברך לשדך את התורה, הוא בדק תחילה בספרי היוחסין, כאשר פתח את

ספרי היוחסין של צאצאי עשו וישמעאל, מצא שם הנהגות שורשיות שאינן מרנינות: 'ועל חרבך תחיה' (בראשית כז, מ), 'והוא יהיה פרא אדם, ידו בכול ויד כול בו' (בראשית טז, יב), על כן, הוצרך הבורא להזהירם מראש ולהדגיש בפניהם את הלאווין 'לא תרצח' ו'לא תגנוב' - כדי להבהיר להם שחיי הנישואין עם התורה מחייבים אותם לנתק לחלוטין את מנהגיהם המגונים מבית אביהם. אך כאשר בא הקדוש ברוך הוא אצל ישראל, בניו אהוביו, ופתח את ספר היוחסין שלהם - ניצבו לנגד עיניו האבות הקדושים אברהם, יצחק ויעקב, והאימהות הטהורות, שכל חייהם היו חטיבה אחת של חסד, קדושה ואמונה, מול זרע קודש שכזה לא היה כל צורך באזהרות מוקדמות מפני חטאים גסים המנוגדים לטבעם, על כן, תיכף ומייד כפה עליהם הר כגיגית, והזהירם שילכו בדרכי

מכאן מובן מדוע יהודי שאינו עוסק בתורה עלול לרדת למקומות שפלים ביותר, כמאמר חכמינו: **"ישראל בשיוורדים - יורדים עד לעפר"**. ככל שהנשמה גדולה ומיחסת יותר מבח הבחירה של **"בחר בנו מכל העמים"**, כך היצר הנצב מולה עז יותר, שכן **"כל הגדול מחברו - יצרו גדול הימנו"**. משום כך נמצא היהודי במצב של סכון גבוה, והוא מכרח להשתמש ברפואת התורה.

בעל ה"פרי הארץ" זצ"ל מבהיר כי כשם שהתבלין אינו המאכל עצמו, אלא הוא זה שמטעים אותו ומכשיר אותו להיות ראוי לאכילה, כך התורה אינה המטרה הסופית, אלא האמצעי המכשיר את הגוף הגשמי ומביא את האדם אל תכליתו - לגלות את כבוד ה' בתוך הבריאה החמרית.

ענין זה מתבאר בדברי חכמינו על השעה שבה הבדיל הקדוש ברוך הוא בין המים העליונים למים התחתונים. באותה שעה בכו המים התחתונים ואמרו: **"גם אנן בעינן למיהוי קמי מלכא"** (גם אנו רוצים להיות בקרבת המלך בשמים). כדי להפיס את דעתם, הבטיח להם הבורא שהגשמיים שלהם תתעלה לקדשה בשני אופנים: במצות ניסוך המים בחג הסוכות, ובמצות המלח הנלווה לכל הקרבנות. זהו עמקה של קבלת התורה בחג השבועות: אין אנו נדרשים להתנתק מהעולם ולזנוח את הגוף, אלא להביא את התורה אל תוך ה"לכם" - לרויחם את הגוף, לזכך את הגשמיים, ולגלות שגם בתוך עולם החמר נתן לשכן בקרבת המלך.

(כ"ק אדמו"ר מספינקא שליט"א)

אבותיהם.

אל חופת חג השבועות אנו מגיעים לא כזרים המנסים לאמץ דרך חיים מנוגדת, אלא כבנים ממשיכים הנושאים עימם את תעודת היוחסין המפוארת של האבות והאימהות.

בכוחה של ירושת אבות זו, נתייצב גם השנה לקבלת התורה מתוך דבקות, שמחה וטהרה! (דרשו)

א גוט שבת

הבייני ואלמדה

אוצרות דעת, נטפי חיוק ופרקי הדרכה מלוקטים מאוצר שיעוריו של הגה"ח רבי שמעון שפיצער שליט"א

הבייני – ואלמדה!

הבנת התורה המביאה לידי מעשה!

הזכות שייתנה עליהם התורה, ואילו הר סיני - עניו היה. אבל אם כן, מדוע ניתנה התורה על הר בכלל? מדוע לא ניתנה בעמק, שהוא ביטוי ישיר עוד יותר של שפלות וענווה?

ואלמדה: ותשובתו היא - כמו שנתבאר לעיל - שהתורה ניתנת דווקא במקום שיש בו שילוב של שני קצוות:

מצד אחד - תוקף, עוז, וגבורה רוחנית. "ויגבה לבו בדרכי ה'" - צריך שיהיה לאדם תוקף לעמוד על עקרונות של אמת וקדושה.

ומצד שני - ביטול מוחלט, ענוה וכניעה גמורה לרצון ה'.

כי מי שאפשר לדרוך עליו והכל טוב, וגם כשאין דברים מתנהלים כשורה, הוא לא רואה צורך להעיר - אינו במצב הנכון. צריך שיהיה לו ליהודי גם עזות דקדושה, ולומר: 'כך נכון, וכך צריך יהודי להתנהג...' רק הקב"ה יכול להביא את ההרגשים של האדם לשילוב כזה, אבל חייבים להגיע לזה - מדת הנצח של הקב"ה מצד אחד, ומדת המלכות מצד שני. ביטול, לית ליה מגרמיה כלום. בלי זה אי אפשר לקבל את התורה. יצירה נפלאה היא שיהיו שני הדברים האלה בזמן אחד!

הר שהוגבה על-ידי הענוה

הבייני ואלמדה: במדרש תנחומא פרשת וירא איתא: "מתחילה היה [הר המוריה] מקום עמוק, כיון שאמר הקב"ה לשרות שכונתו עליו ולעשות מקדש, אמר אין דרך מלך לשכון בעמק אלא במקום גבוה ומעלה ומיופה ונראה לכל, מיד רמז הקב"ה יתברך לסביבות העמק שיתקבצו ההרים למקום אחד לעשות מקום השכינה, לפיכך נקרא 'הר המוריה' שמירתו של הקב"ה יתברך נעשה הר!"

במדרש תהלים (פרק סח) איתא: "ה' מסיני בא" (זאת הברכה לב, ב) - סיני מהיכן בא? מהר המוריה נתלש, כחלה מעיסה, ממקום שנעקד יצחק אבינו. אמר הקב"ה: "הואיל ויצחק אביהם נעקד עליו, נאה לבניו לקבל עליו את התורה!" וכן הוא בילקוט ראובני (פרשת יתרו): "נעקר הר המוריה ובא למדבר כדי שתינתן התורה על המקום המעולה הזה!". וכך מדויק מהנוסח בפיוט 'יום שבתון אין לשכוח' - "דיבר בקדשו בהר המור, זכור ושמור וכו'" - הרי שזכור ושמור שנאמרו בהר סיני, נאמרו בעצם בהר המור, כי הר סיני הוא הר המור - הר המוריה.

מדוע בהר סיני?

הבייני: והנה המפרשים שואלים, שלכאורה אינו מובן, אם עיקר מעלת המקום היא בזכות עקדת יצחק - מדוע לא ניתנה התורה בהר המוריה עצמו? מדוע לא נכנסו לארץ, אל מקום המקדש, וקבלו את התורה שם?

ואלמדה: התשובה היא - שהתורה צריכה להינתן דווקא במקום משולב:

מצד אחד - 'מדבר', שמסמל ענוה וביטול גמור, ומצד שני - 'הר המוריה', מקום של תוקף ומסירות נפש.

דווקא השילוב הזה - של הכנעה וענוה עם תוקף ומסירות נפש - הוא שיוצר את הכלי השלם לקבלת התורה!

הבייני: הרבי ר' העשיל מקראקא זצ"ל שואל שאלה יסודית: הרי אנו מלמדים את הילדים כבר בגיל צעיר - שהתורה ניתנה דווקא על הר סיני משום שהוא היה עניו מכל ההרים. כל ההרים הגדולים התקוטטו ביניהם על

הרבינויות

יש הר אחד בעולם שהוגבה על-ידי ענוה. התקבצה בו כל-כך הרבה ענוה, כל-כך הרבה ביטול להקב"ה, ולכן השכינה שורה עליו ויש לו תוקף לדברים שבקדושה. מביא הקב"ה את ההר הזה אל אמצע המדבר, אשר האויר בו הוא אויר של ענוה, ובני ישראל מתייצבים בתחתית ההר, ורק כך הם יכולים לקבל את התורה!

הבין ולהשכיל
לשמור
ולעשות!

התורה

קיבלנו תרי"ג מצוות
למה מדברים רק על תורה?

ההבנה

כיצד ההבנה בתורה
משנה את המבט הכללי
על העולם?

החיבור

צער או שמחה -
מהי הרגשת האדם הרצויה
בעת לימוד התורה?

וזק בליבנו בעה
הבנת התורה
למעשה!

הא לך שהר המוריה לא היה גבוה מתחילתו. **הגובה שלו נובע מיראת שמים.** כשמתבוננים בזה לגבי מי שצריך להיות 'מקבל' מן התורה, מונחת בזה נקודה נפלאה. יש לך לפעמים מי שהוא חזק מטבעו. אדם של 'כוחי ועוצם ידי', הנקרא בלשון העם: 'בולדזר'. כך הוא נולד, ועכשיו הוא משתמש בזה לדברים טובים. זהו מהלך אחד. עדיף מלא כלום. **מהלך אחר הוא שהאדם מטבעו הוא חלש, הוא בטל, הוא נחמד ונעים, והוא קם ואומר: 'אבל הקב"ה אומר שצריך לעשות כך וכך'. כל העמקים מתקבצים ונעשה מהם הר.** הוא לא נולד עם העוז. מניין אם כן הוא לוקח אותו? **הוא מתלמד לקבל אותו, כי הוא זקוק לו לדברים שבקדושה. מרוב לימוד, מרוב יראה, מרוב הבנה, הוא בונה עוז.** זהו הר המוריה. זהו גם ההר סיני שניטלה משם!

הוי אומר: יש הר אחד בעולם שהגובה על-ידי ענוה. **התקבצה בו כל-כך הרבה ענוה, כל-כך הרבה ביטול להקב"ה, ולכן השכינה שורה עליו ויש לו תוקף לדברים שבקדושה.** מביא הקב"ה את ההר הזה אל אמצע המדבר, אשר האויר בו הוא אויר של ענוה, ובני ישראל מתייצבים בתחתית ההר, ורק כך הם יכולים לקבל את התורה!

מצב נכון של 'קבלה'

נמצא לגבי מה שכתוב "ביום ההוא באו מדבר סיני", שכאשר בני ישראל מצאו את עצמם ליד ההר, הם מצאו את עצמם במצב זה. **עכשיו אפשר לקבל, עכשיו אפשר לדבר אליהם!** הקב"ה אמר להם: "אתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש וגו'". אך אי אפשר לומר כלום למי שעדיין אינו במצב להיות 'מקבל'. כשהגיעו להר סיני, הם הגיעו אל המצב להיות מקבלים!

לא לחינם נעשו אז 'כאיש אחד בלב אחד'. כשאנשים נמצאים במצב הנכון, הם נעשים באחדות. אכן זהו הסימן הגדול ביותר שיש עם מי לדבר. **ולכן השמחה היא גדולה מאוד.** התוכנית הצליחה. הם היו במצרים, הוציאו אותם ממצרים, הם היו בים סוף, הם קנו אמונה, הם המתינו שבעה שבועות, והנה הם הגיעו לכאן. רוקדים ומפזזים... כבר מתחילים!

ב' היבטי

מכאן אנו עוברים לסוגיא גדולה. שאלה יש שרבים שואלים אותה מתי שהוא בחייהם: מדוע בשבועות עושים כזה עסק מלימוד התורה? לימוד התורה הוא אמנם יסוד גדול בתורה, והוא כנגד כולם, אבל שבועות הוא הזמן שבו מקבלים את כל תרי"ג המצוות, וחוז' מתלמוד תורה, יש עוד

תרי"ב מצוות, והראשונות שבהן, הן אלו שנאמרו בעשרת הדברות: כיבוד אב ואם, שמירת שבת, לא תחמוד וכו'.

היבט: מדוע מתלהבים כל-כך ב'האר עינינו בתורתך'? לכאורה 'לשמור ולעשות' יותר מתאים ליום זה. אולי נקבע עוד יו"ט... צריך לדבר עם ראשי הישיבות מעתיקי השמועה שנקבע עוד יו"ט בני על 'לומדות'. קדוש וטהור. אבל היום הזה כבר תפוס. היום הזה הוא יו"ט לתרי"ג המצוות. מה לעשות? ביום זה הקב"ה נתן את המצוות לישראל וגילה להן איך להתנהג על כל צעד ושעל. אך למעשה אנו רואים שמבקשים ביום זה על הבנת התורה, וכל הדיבורים הם בענין לימוד התורה והצלחה בתורה!

שתי דרכים לעשייה

ואלמדה: אכן התשובה היא כדלהלן: שתי דרכים יש להכריח את האדם לעשות איזה דבר. האחת היא לומר לו: 'בא הנה!' 'לך לשם!' 'ותעשה כך וכך!' האב אומר לילד: 'לך פייס את פלוני. פגעת בו, לך תשאל אותו אם הוא סולח לך'. הילד מושך בכתפיו - 'לא רוצה ללכת...' והאב אומר לו: 'אמרת לך ללכת. אם אינך הולך, אינך מקבל ארוחת בוקר...' הילד רואה שאין לו ברירה, ניגש הוא אל פלוני כשפניו זעופות ואומר בשפה רפה: 'סליחה!' וחוזר אל אביו: 'פייסתי אותו...' זוהי דרך אחת.

דרך אחרת יש שבה האב אומר לבנו ומסביר לו: 'אתה יודע שפלוני יתום? אתה יודע שאין לו אם? אתה יודע כמה זה כאב לו? אני בוכה כשאני חושב על צערך. בודאי לא התכוונת, אמת שלא התכוונת? אבל תחשוב רגע מה הוא מרגיש'. כשהילד שומע את זה, הוא שואל מצדו לאביו: 'מה אני יכול לעשות כדי לפייס אותו?' ואביו אומר לו: 'לך אמור לו שלא התכוונת...' והבן שואל: 'הוא יקבל את זה?' והאב משיב: 'כן-כן, אני מבטיח לך שיקבל את זה'. ושוב: 'כן? הוא יקבל את זה?' והאבא עונה: 'כן, אל תדאג, אני אעזור לך...'

בדרך זו, **כיון שהילד מבין מעצמו מה שיש לו לעשות, הוא רץ ועושה, וכשעושה, הוא עושה כמו שצריך!**

'נצח ו'הוד'

היבט ואלמדה: ולעניינינו, הרי האבות הקדושים קיימו כל התורה כולה קודם שניתנה, כולל עירוב תבשילין. **אם האדם לומד תורה לשמה, הוא יודע מה שיש לו לעשות. הוא מרגיש מה צריך לעשות.** הרי 'אוהבי ה' שנאו רע' כתיב, וכמו שהם שונאים את הרע, כך הם אוהבים את הטוב, ויש בזה דרגות הרבה, ומי שמגיע אל הדרגה העליונה,

הדפוסות

מתוך החיים: כשאדם עושה סיום מסכת... היה מג"ש ועמלו, ישבו בלילות, וערכו טבלאות... היה מאוד חם, כי זו המסכת הראשונה שלומדים, וכשהתחילו היתה זו קבוצה חדשה של בעלי בתים, ולא ידעו אם יצליחו, והנה זכו לסיים את כל המסכת... זו שמחה עמוקה מאוד. אף אחד לא האמין ודחפו עוד ועוד, ובסוף הצליחו. כל אחד מהמשתתפים, באמת למד את כל המסכת... עושים את הסיום, ובאופן ספונטני, מישו מהמשתתפים מתחיל לשיר תיכף ומיד: 'שישו ושמוחו בשמחת התורה', 'אשריכם תלמידי חכמים', 'הא רעווא קדמך דתפתח ליבאי באורייתך'... ריקוד מאוד מרומם!

מי אמר לך שזה הניגון? למה לא התחלת לשיר 'עוצו עצה ותופר'? והוא עונה: 'איני יודע, אין לי מושג, זה מה שהתחלתי...' הוא מסתכל לראות בספר אם יש כזה מנהג, אם כתוב שם שחכמי אשכנז היו מתחילים לשיר 'שישו ושמוחו'... לא! אין מנהגים, אין ספר ואין מפתח... **אני אומר לך מה שהרגשתי, ופעלתי לפי מה שהרגשתי!**

הבנה לחיים: בקבלת התורה, הקב"ה הוריד את התורה, כלומר, הוא קירב אותה אל האדם כדי שיוכל להבין אותה, באופן שכאשר תוכל להבין אותה, תתחבר לגמילות חסדים, לצדקה, להכנסת אורחים, לשמירת שבת. תיהפך ליהודי אמיתי!

יכול לכוון אל כל תרי"ג המצוות. הוא יכול לכוון אפילו למצות יבום, ואפילו לפרה אדומה ושילוח הקן. ואפילו אין האדם בדרגה זו, **אם הוא לומד נכון בקדושה וטהרה, נשמתו מתחילה להרגיש מה צריך לעשות!**

התורה שניתנה לישראל, נקראת בספרים 'נצח ו'הוד'. אחת מהסיבות לכך היא משום שמשה ואהרן נתנו אותה והם 'נצח ו'הוד'. מעמד מתן תורה הוא נצח והוד, למה? כי הקב"ה לקח דברים פנימיים, דברים קדושים, שהם גבוהים מעולם העשייה, והורידם למטה. נתינת התורה היא הורדת התורה. התורה כבר היתה קודם לכן. המלאכים רצו שהקב"ה יתנה להם. אבל לא היה לה פירוש לעולם העשייה. אתרגו ולולב כבר היו בתורה לפני בריאת העולם, אבל לא בצורה כזו שיוכלו לקיים מצוה על-ידי אתרגו ולולב הגדלים באילנות ואפשר למששם בידיים. הבחינה של סוכה, עם הו"ה ואדני' 'וימינו תחבקני', הכל היה קודם לכן. **קבלת התורה הועילה שיוכלו להיאחז באור התורה על ידי דברים גשמיים, על-ידי דפנות ועל-ידי סך מפסולת גורן ויקב, באופן שיתקיים 'וימינו תחבקני'.**

הדרך האמיתית ש'נצח ו'הוד' פועלות היא **שהחכמה בינה ודעת של האדם חזקות כל-כך שרגליו מוליכות אותו לבית המדרש.** הרגליים הן 'נצח ו'הוד'. הוי אומר: הוא דבוק בה' וכל-כך רוצה לעבוד את ה', והוא הולך ועושה איזה דבר. הוא עושה חסד לזולתו, הוא חוזר בתשובה על איזה ענין, וכן הלאה.

הבנה וחייב

כל המושג של עשייה בנוי על אופן של הבנה וחייב, ואפשר לראות זאת בכל דבר וענין. מזמינים בעל מלאכה לתקן מכונה שפסקה מלעבוד. הלה אומר: 'בסדר, אני כבר מגיע לראות אותה'. הוא מגיע, חוטף מבט קצר, וחוזר אחרי דקה: 'זה מסודר'. ואתה שואל: 'מה עשית?' - 'לא, הבנתי כך וכך...', ואתה תמה: 'איך הבנתי...'

מי שיש לו הבנה עמוקה בנושא... הוא לומד את זה, הוא עוסק בזה כל יום. באמצע השינה הוא יכול לענות על זה... כשהוא נכנס, תיכף ומיד הוא מבין מה שיש לו לעשות. הוא פותר דברים על פי אינטואיציה (הרגשה), כלומר, יש לו הבנה פנימית מה צריך לעשות...

'מה צריך לעשות עם הבחור הזה? אתה יכול לומר לי?' יש שהאב אומר זאת לבנו: 'אתה יכול לומר לי מה לעשות אתך? מה אני עושה אתך?' זהו הדבר

'אני נמצא במירון...'

מעשה

נפתח במשל: היה אחד מגדולי חסידי קארלין תושב ארץ ישראל ת"ו שנוהג היה לעלות למירון בל"ג בעומר (יש אומרים שהיה זה הרה"צ רבי נפתלי צבי בן בתו של רבי צבי בן הבעש"ט הק"י זע"א), ויהי באחת השנים, היה בל"ג בעומר אצל רבו ה'בית אהרן' זיע"א בעיר קארלין שברוסיה, והתגעגע מאוד לשמחה הגדולה של מירון.

העביר ה'בית אהרן' מטפחת על עיניו והתחיל לראות כל הנעשה במירון. הוא ראה שם את חבריו, זה עושה חלאקה לבנו, זה רוקד באמצע, ושמוח מאוד. כשחזר לארץ ישראל סיפר על כך לחבריו ברוב התרגשות ונתן להם דרישת שלום!

מעשה

כעת נדלג במאה ושבעים שנה: אדם נמצא ביום ל"ג בעומר בקצה העולם ומתגעגע למירון, לריקודים ולמחולות. הוא מתקשר לחבירו ואומר לו שהוא מתגעגע, וחבירו מתחיל לצייר לו: 'פלוגי רוקד עכשיו באמצע, עכשיו נותנים להכנס למערה, עכשיו לא נותנים להכנס...' הוא שומע ואומר לחבירו: זה שה'בית אהרן' יכול היה לראות ולהראות את הנעשה במירון – אני יודע, היה לו רוח הקודש, אבל ממתי אתה בעל רוח הקודש?

וחבירו עונה לו: 'אני לא עושה כלום, אני פשוט נמצא במירון!'

הבנה למעשה

זהו המושג שעליו אנו מדברים. אפשר לדעת את כל העניינים, ואפשר להרגיש ולחיות. מישוה שואל אותו: 'מאיפה אתה יודע את זה?' והוא משיב: 'אין לי מושג, אני פשוט נמצא שם!'

כשאתה פוגש אדם במצב שהנסיון הביא לו כזה ביטול שמעולם לא הרגיש, או כזה בטחון שמעודו לא היה לו, ובאמצע הלל עולה לו איזה רעיון – הבנה חדשה, יש לכם מושג כמה רעיון זה נחוץ? זה הלא הדבר שעליו מדברים. כל שאר הספרים שראית בספר – לא מגיעים אל הרעיון הזה... עכשיו אמרת משהו!

ההבנה והחיבור הם הדברים הכי גדולים!

האם להיות קשוח?

בכל כך הרבה תחומים זה כך. אפילו בחינוך הבנים. האדם שואל: 'האם אני צריך להיות קשוח או לא? האם אני צריך לומר לו כך או כך?' אחת מהתשובות האמיתיות לכל השאלות מעין אלה היא: 'אם אתה תבין את זה היטב, תוכל למסור אותו נכון. כל עוד אינך קולט את זה... אני יכול להגיד לך מה לומר, אבל זה לא ימסר נכון... בא נדבר אתך. אתה הבנת את זה היטב? לפני שאתה מבין את זה היטב, אל תדבר עם בןך... ברגע שתבין את זה היטב, לא אצטרך לומר לך כל פעם מה לומר. כבר תדע לבד!'

כך הוא גם לגבי בין אדם לחבירו. הוא בא לנקוש על דלתו של המומחה – 'רק רציתי שתאמר לי, לימדת אותי שיש ארבעה דברים שאסור לומר לאחרים, כי הם יכולים לפגוע... כתבתי אותם על הדף'. והוא שואל: 'איפה הדף?' 'הנה...' הוא אומר, 'אמרת לי שלא אומר לזולתי שהילדים שלי יותר טובים משלך, כתבתי את זה נכון? אה, רק רציתי לדעת, מה לגבי...'

אני יכול לומר לך, אבל אין לי עם מי לדבר. אני רואה שאתה חוזר על המילים שלי, אבל מה יש לי מזה? אתה לא כאן. אם תבין את זה היטב, כבר תדע לבד. כבר תדע לומר לעצמך: לא כדאי לדבר כאן על הנושא, זה יכול לצער את פלוגי...

הבנת התורה

זה מה שנקרא הבנת התורה! זה מה שנקרא שהאדם מתחנך בפני הקב"ה שייבין את התורה היטב. 'נצח' ו'הוד' הן השפעה. רגליו מוליכות אותו פירושו מוכא להתם. מדת היסוד היא אותו דבר. 'נצח' 'הוד' 'יסוד' הן באותו קו. 'יסוד' היא הנקודה האמצעית בין נצח והוד. יש ימין, יש שמאל, ויש אמצע – ההשפעה המדויקת.

נושא זה פירושו שכאשר חסר בהבנה – חסר בהבנה. אותו דבר. הסברה פירושה להוציא לחוץ. ברגע שהאדם מבין את הדבר היטב – הוא יכול להוציא לחוץ. קיום המצוות הוא נצח והוד. זה הוצאה לחוץ מה שנמצא בפנים. 'גדול תלמוד המביא לידי מעשה' פירושו שהאדם לומד תורה לשמה עד שזה גורם לו להתנהג כשורה. אנשים אומרים עליו אשרי יולדתו. שם שמים מתאהב על ידו. אם הוא מתנהג עדיין בצורה לא הולמת – סימן הוא שלא הבין מספיק טוב. אם הוא מתנהג כיהודי אמיתי – סימן הוא שלמד תורה לשמה!

כעת תפילת האדם היא שיעציל ללמוד באופן זה: 'רבונו של עולם! עזור לי שאוכל להתחבר ולהבין דברים, שתהיה לי העדינות להרגיש מה צריך לעשות!'

הניגון פורץ מאלי

כשאדם עושה סיום מסכת... היה מג"ש ועמלו, ישבו בלילות, וערכו טבלאות... היה מאוד חם, כי זו המסכת הראשונה שלומדים, וכשהתחילו היתה זו קבוצה חדשה של בעלי בתים, ולא ידעו אם יצליחו, והנה זכו לסיים את כל המסכת... זו שמחה עמוקה מאוד. אף אחד לא האמין ודחפו עוד ועוד, ובסוף הצליחו. כל אחד מהמשתתפים, באמת למד את כל המסכת... עושים את הסיום, ובאופן ספונטני, מישוה מהמשתתפים מתחיל לשיר תיכף ומיד: 'שישו ושמוחו בשמחת התורה, 'אשריכם תלמידי חכמים', 'הא רעווא קדמך דתפתח ליבאי באורייתך...' ריקוד מאוד מרומם...

מי אמר לך שזה הניגון? למה לא התחלת לשיר 'עוצו עצה ותופר?' והוא עונה: 'איני יודע, אין לי מושג, זה מה שהתחלתי...' הוא מסתכל לראות בספר אם יש כזה מנהג, אם כתוב שם שחכמי אשכנז היו מתחילים לשיר 'שישו ושמוחו...' לא! אין מנהגים, אין ספר ואין מפתח... אני אומר לך מה שהרגשתי, ופעלתי לפי מה שהרגשתי!

הבנה המביאה לידי מעשה

בקבלת התורה, הקב"ה הוריד את התורה, כלומר, הוא קירב אותה אל האדם כדי שיוכל להבין אותה, באופן שכאשר תוכל להבין אותה, תתחבר לגמילות חסדים, לצדקה, להכנסת אורחים, לשמירת שבת. תיהפך ליהודי אמיתי...

ונקודה זו שייכת לנערפאו כל המומין, ושייכת לענוה וביטול שהיה להם לישראל. זוהי נקודת הדבר שהביאו את בני ישראל להיות אנשים כאלה.

מדוע היה צריך להיות מומין שמתרפאים? מדוע לא סיבב הקב"ה שלכתחילה לא יהיו מומין? התשובה היא שמי שהיה לו מום והתרפא חזק ממי שלא היה לו מום. הוא מתחנך. הוא כבר היה שם, הוא כבר קיבל תשובה. כבר היה לו את זה, הוא כבר יודע שזה לא נכון. עכשיו היהודות שלו חזקה בהרבה. וכל זה קרה כשבאו למדבר סיני

אנו מבקשים "והאר עינינו בתורתך"

- כי זה מה שאנו מבקשים. כי ככל שאבין את זה יותר טוב, אוכל לעשותו יותר טוב!

יהי רצון שנזכה ללמוד תורה ולהבין אותה עד כדי קיום המצוות, לשמור ולעשות ולקיים!

הגרוע ביותר בשביל הילד, כי הילד מסכים לסמוך על מה שאביו אומר לו, כי הוא מרגיש שזה קיר ברזל. אע"פ שזה לא נעים, אבל זה קיר. כשאתה אומר לו: 'אני לא יודע מה לעשות אתך' - אתה כאילו אומר לו: 'איני קיר, ולכן אף שאני כן אומר לך - אין לי מושג מה אני אומר...'

אך ה'מדה טובה' היא שהאב פועל לפי האינטואיציה שלו. שואלים אותו אח"כ בהתפעלות: 'איך חשבת על כך?' איך ידעת שכן צריך לפעול? והוא משיב: 'לא חשבתי על כך. לא יושבתי באסיפה עם עשרה בני אדם והגעתי להחלטה שכן צריך לומר. לא זה היה המעשה. המעשה היה שעבר עלי יום נפלא ברוך השם. למדתי טוב עם החברותא, הייתי מרוכז, והדף היה דף נפלא, וכשהגעתי הביתה הייתי מאוד מיושב בדעתי, ואני לא יודע, הקב"ה הכניס לי את המילים הנכונות בפה!'

הבנה הבאה מכפנים

הקב"ה נותן לנו יכולת ללמוד תורה ולהבין תורה בצורה שתבין מה יש לך לעשות, שתבין מה נכון, שתתחבר לדברים מתוך זה שאתה שם!

יש לנו בעיה שאנו תמיד צריכים שייסבירו לנו מבחוץ. כשאנו עוסקים באיזו מצוה, איננו מצליחים להבין אותה מאלינו. אנו צריכים שיבוא אחד מבחוץ ויסביר לנו: 'יש בחינה כזו וכזו, כשאתה מקיים את המצוה, אתה מעורר אותה בחינה'.

לדוגמא: שואלים את האדם: 'מה הפשט באתרוג ולולב?' והוא מגיב במבוכה: 'אתרוג ולולב? אין לי מושג...' הוא מעתיק כל מיני פתגמים. יותר מזה אין לו שום מושג... שואלים אותו שוב: 'אם אתה היית זה שהיה צריך לייסד את חג הסוכות, מה היית מתקן שנעשה?' והוא משיב: 'שמחת בית השואבה, נראה לי שכן. לרקוד בלילות בהודאה לה' - מובן מאוד. אבל ליטול אתרוג ולולב הדסים וערבות? - לא, לי לא היה עולה במחשבתי לתקן דבר כזה'.

אותו דבר לגבי חנוכה. 'למטה מעשרה', בחינות, מעשיות, 'קליפת יו"ן'... אומרים אותם כפתגמים והכל חיצוני...

הדרך האמיתית, ורואים אותה אצל יראי ה' האמיתיים, היא שבמידה מסוימת זה בדיוק מה שבא לאחר מכן. החכמים תיקנו לקרוא את המגילה... הוי אומר: הוא מבין שזוהי הדרך לקיים את המצוה!

הקשר שלי עם התורה – כיצד?

שלב א'

הבינו: בספר אור יצחק להרה"ק רבי יצחק מראדוויל זיע"א מביא מהבעש"ט הק' זיע"א שהקשה: הנה במזמור ק"ט אומר דוד המלך ע"ה: "שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב", משמע כמוצא שלל רב ולא יותר, ואילו במזמור י"ט אמר: "הנחמדים מזהב ומפז רב", משמע יותר מזהב ומפז רב, ולכאורה סותר את עצמו!

שיש ומצטער

ואלמדה: והשיב על פי משל באדם שמצא אוצר גדול ונחמד ולקח הרבה מאוד כאשר יוכל שאת, ואין לו כל כך תענוג מזה שלקח מהאוצר זהב או כסף הרבה, כמו הצער שמצער את עצמו על מה שנשאר מהאוצר אלף פעמים יותר ממה שלקח מחמת שלא יכול לשאת אותו כולו לביתו, והצער ההוא גדול יותר מן זו השמחה שמצא את האוצר. כך אמר דוד המלך ע"ה "שש אנכי על אמרתך" – זהו התורה הקדושה שנקראת 'אמרתך', יש לי שמחה כמוצא שלל רב שיש לו צער גדול במה שנשאר, כמעט שאין השמחה נחשב אצלו, כך השמחה שלי כמוצא שלל רב, וידעתי שלא לקחתי אך מעט מזעיר ולא נחשב אצלי לכלום במה שלקחתי ממה שנשאר! אמור מעתה: דברי התורה בוודאי נחמדים מזהב ומפז רב, ומה שאמר "שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב", לא התכוון לתאר את חלק השמחה, אלא התכוון לתאר את הצער המהול בתוך השמחה אשר מחמתו אין השמחה נחשב לכלום, כי מי שלומד לשמה יודע שלא למד כלום נגד מה שנשאר!

שני הרגשים סותרים

הבינו ואלמדה: נבאר יותר את הנמשל: הבעש"ט הק' אומר לנו על פי פסוקי התהלים שכאשר האדם לומד תורה לשמה, הוא צריך שיהיו לו הרגשים מעורבים. יש שני הרגשים שבעצם סותרים זה את זה והלומד צריך שיהיו לו שניהם בבת אחת.

אולי ראוי להקדים שכדי שיוכל האדם להיות ירא שמים, הוא צריך להתלמד באופן כללי איך לחיות עם שני הרגשים סותרים זה את זה. למשל, אחרי שהאדם קיים איזו מצוה, הוא צריך מצד אחד לדעת שחסר

היה בשלימות המצוה. הוא צריך לדעת את זה. הוא צריך לשים לב שהיו לו מחשבות זרות. כי אף פעם אין האדם יכול לומר על עצמו שהיה מושלם. אבל תוך כדי מחשבות אלו הוא צריך לשמוח שמחה גדולה שהקב"ה זיכה אותו לקיים את המצוה אשר היא אי אפשר להשיג בכלל את גודל הזכות!

אכן אם נפשו של אדם בריאה, היא יכולה לסבול שני הרגשים בבת אחת. אמנם כן, בדרך כלל אין האדם מורגל בדבר ואינו יודע איך לעשותו. זה או הרגש זה או הרגש זה. אם הוא עצוב – הוא עצוב, אם הוא שמח – הוא כאילו מסיח דעתו מכל דבר אחר. אבל כל עבודת היהדות היא לערבב את ההרגשים זה בזה, כפי שאמר ה'חובת הלבבות' (שער הפרישות פ"ד) שהפרוש צהלתו בפניו ואבלו בלבו, הרי שבאותו זמן יש לו גם אבל וגם שמחה. והרי נצטוונו ללכת בדרכי ה', ואצל הקב"ה יש באותו זמן גם שמחה וגם בכיה, כמו שאמרו חז"ל במסכת חגיגה (ה. ב): "כאן בבתי בראי, כאן בבתי גוואי". וכן אמרו חז"ל כדברים האלו במקומות נוספים.

לאמור, הודי צריך שיכיל את שני ההרגשים בבת אחת. ונאמר שוב: נפש בריאה יש לה את היכולת הזאת, כי כך ברא הקב"ה את האדם עם היכולת הזאת. 'דיין האמת' ובו בזמן 'הטוב והמטיב'. והאדם צריך להתרגל לזה. האמת שתמיד זה ככה. האדם צריך שתהייה לו אהבה ויראה בזמן אחד. 'משוך נועם יראתך', 'נפש חולת אהבתך'. בשבת יש את ענין היראה ויש את ענין האהבה, כי כך הוא בשורש, הכל נמצא שם. אבל גם האדם צריך להיות כך, ואדרבא, זה מה ששומר עליו בתוך המסגרת, ורק כך הוא יכול לקיים 'והלכת בדרכיו'!

שמחה וצער יחדיו

הבינו ואלמדה: וכפי שאנו רואים כאן דברי הבעש"ט הק' בביאור הפסוקים של דוד המלך, זה מבטא נקודה זו. דוד המלך מדבר על השמחה שיש לו לאדם כשהוא זוכה ללמוד את חכמתו של הקב"ה ולהתדבק בו, ואומר: "שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב", "הנחמדים מזהב ומפז רב". הוא לומד קצת תורה, איפה שזה רק יהיה. הוא אומר פסוקים, הוא לומד חומש רש"י, הוא לומד משניות. כשהוא קולט שאלו דיבוריו של

הקב"ה, כשהוא קולט שהקב"ה יושב ושונה כנגדו, זה ממלא אותו שמחה עצומה. אבל מוכרח שיהיה לו גם ההרגש האחר. מה הוא ההרגש האחר? על זה ביאר הבעש"ט על-ידי המשל שהוא יודע שכמה שלמד, עדיין לא למד כלום נגד מה שנשאר. המשל הוא שהאדם רוצה לקחת את הכל ואינו יכול. למה אינו יכול? כי אין לו את הכלים. הוא מצא אוצר גדול, אבל אין לו כי אם שתי ידיים והוא מוגבל מאוד. אף מי שלומד תורה, ההשגה שמוחו יכול להשיג, ההבנה שהוא יכול להבין, הידיעות שהוא יכול להכיל, ובעיקר כלפי הרוחניות שבתורה, הוא מוגבל עד מאוד. ולכן זה מצער אותו, כי הוא יודע שאינו מבין אפילו כטיפה מן הים!

האדם חייב להוסיף הרגש זה לשמחה שיש לו בעת לימוד התורה, ואז ייאמרו עליו שני הפסוקים, מצד אחד 'הנחמדים מזהב ומפז', ומצד שני 'שש אנכי על אמרתך כמוצא שלל רב'!

שלב ב'

להשיג רוממות התורה

קצת הבה ונמתיק קצת את הדברים, כי כשאומרים שכל פעם שלומדים צריך להרגיש צער, הרבה מאוד אנשים רואים זאת כמדרגה גבוהה מדי. הם אומרים כך: 'תחילה תן לי ללמוד, אח"כ – הלואי, יעזור ה', שאשמח עם התורה, ואז תדבר אתי על הצער שאני צריך להרגיש על מה שהשארתי ולא לקחתי'. ובכן, אפשר להוריד את זה קצת לדרגתנו כדי שתהיה לנו שייכות לזה הגם שאנו עדיין עומדים למטה ויש לנו עדיין דרך רחוקה.

הנה בתוך דיבורו של הבעש"ט יש יסוד פשוט שהוא בעצם שורש כל הדיבור, והוא שכאשר האדם לומד תורה, כמה שיעשה פעולות להזכיר לעצמו עד כמה קדוש ומעבר לשכלו הדבר שהוא לומד, ויאמר בלבו: 'אין זה כפי מה שנראה, אלא זה הרבה יותר עמוק והרבה יותר רחב, ועכשיו לפי מדרגתי הקטנה, אני משיג כך וכך' – כך יהיה כלי ראוי שהאור הרוחני שנמצא בתורה, ייכנס בו, יותר אור ויותר לעומק!

נאמר שוב, כי זה נחוץ מאוד לכל אחד באיזו מדרגה שהוא נמצא: האדם מצד עצמו, יש לו גם יש לו מספיק כלים להשיג את התורה, את התורה

הרוממות

מתוך החיים: אחת מהדוגמאות להבין את היסוד היא המושג של כיבוד תלמיד חכם או ספר תורה. ניגשים אל ספר התורה ומנשקים אותו, ועומדים לכבודו, וכן הלאה ככל ההלכות המבוארות בשו"ע. כשהאדם מכבד תלמיד חכם, הוא כאילו אומר: 'אני יודע שיש כאן משהו יותר גבוה. איני יודע מה, לא בחנתי אותו, אבל אני יודע שיש כאן משהו יותר גבוה'. וכיון שכן, הוא יכול להתקשר לחלק היותר עמוק שבו. כבוד נובע מהבנה הקיימת אצל האדם, כי באמת מה הפירוש 'כבוד'? כבוד פירושו שהאדם מתנהג עם אדם מסוים או עם דבר מסוים מתוך הכרה שהוא יותר חשוב ממנו. אני נכנע לו. אני קם ממקומי, אינני מדבר עכשיו, יש לי יראת הכבוד!

הבנה לחיים: אומר הבעש"ט הק': כשהאדם לומד תורה, יש לו שמחה עצומה כי זכה ללמוד להתדבק בשעשועיו של הקב"ה, אבל אם זה לא יהיה כרוך בצער על כי בבוא היום יתבייש מהדרגה שבה הוא לומד עכשיו, אם לא יאמר אז בלבו: 'אני יודע שיש כאן הרבה יותר ממה שהבנתי, ואני מתבייש מכך ומצטער על כך' – לא יוכל לטעום מאותו אור רוחני שקיים שם. רק אם זה יהיה כרוך בצער זה, רק אז יוכל לקבל ממנו טעימה!

כל אחד יכול להתחבר לתורה!

מעשה

אחד נכנס לבית כנסת ורואה שם איזה אדם חשוב ועוד הוא רואה שם שני אנשים שיש להם קשר מיוחד עם אותו אדם חשוב. הם מדברים אתו, משוחחים אתו, ומעלים חיוך על שפתיו. והוא חושב לעצמו: 'איך אוכל אף אני להיות בקשר אתו? כמה שנים לוקח לתפוס אתו קשר כזה של קרבה?' הוא מאוד מקנא בהם. הוא מתחיל לרחרח, הוא מתחיל לברר, ואומר: 'אולי יום אחד, אף אני אוכל להיות בקשר אתו'. אומר לו אחד: 'כל מה שאתה רואה כאן, זה אחיזה עיניים בלבד. נדמה לך ששני האנשים האלה ידעו את הדרך לתפוס אתו קשר? ובכן, דע לך שהאדם החשוב רחוק ממדרגתם מאוד מאוד. הוא פשוט מרחם עליהם. מאחר שיש לו מדות נאצלות, הוא משפיל את עצמו אליהם ומשוחח אתם ומראה להם פנים שוחקות. נסה. גש אף אתה אליו ותראה שהוא יעשה את זה גם אתך...' הוא ניגש אליו ורואה שזה קורה. האם ערכו של האדם החשוב יורד מוחמת כן בעיניו? להיפך, עכשיו הוא נחשב אצלו פי כמה וכמה.

הבנה למעשה

ואל הנמשל: יש שהאדם רואה את פלוני ופלוני מצליחים בתורה, וחושב לעצמו: אולי יום אחד אף אני אצליח בתורה. אינני בעל כשרון כמוהם, אבל מי יודע, אולי יום אחד אמצא את מה שלבי חפץ, איזה פרק משניות שמדבר אל לבי. אומרים לו לאדם זה: התורה הרבה יותר קדושה ממה שנדמה לך, ולכן מה שאתה רואה שפלוני ופלוני מצליחים, אף זה אין לו הגיון. אתה אומר: לפלוני יש חברותא טובה, לי אין; לפלוני יש כשרון מבורך, לי אין. זה לא עובד ככה. התורה נמשלה למים שיוצאים למקום נמוך, וכפי שפלוני ופלוני הצליחו, אף אתה יכול להצליח. התורה היא אין סופית, ואך טיפשי הוא להסתכל עליה בהשקפה גשמית ולומר: פלוני מצליח כי הוא נולד עם תפיסה חזקה ויש לו הרבה ידיעות בתורה. זוהי ההשקפה הילדותית.

הצלחה אמיתית כנגד הצלחה מדומה

יאמר האדם: נכון שזו ההשקפה הילדותית, אבל בסוף היא מוכיחה את עצמה. יש לו לאדם מוח של גמרא, יש לו חברותא טובות... ובכן, טענה זו נובעת מההסתכלות המגושמת והמצומצמת שהצלחה בתורה פירושה שאשתו של אדם מרוצה ממנו עד מאוד כי היא מקבלת כבוד ממעמדו. אכן אם גם אתה מחפש שאשתך תקבל כבוד ממעמדך, אתה באמת צודק בטענתך, אתה באמת יותר רחוק ממנו. הלה כבר עומד יותר קרוב אל היעד. הוא ואשתו כבר שואבים כבוד עם מצצת, ועוד ידם נטויה, ואתה עדיין לא. בסדר. אנו משתתפים בצערך. אבל אם אתה מחפש את השלישית שנמצא בתורה, לזה אין פלוני יותר קרוב ממך. תשוקת האדם לאמיתות התורה אשר באה מחלקי נפשו העמוקים, שווה אצל כולם. תסתכל איך דוד המלך מדבר. אתה מוצא שם את עצמך? דוד המלך היתה לו את נשמת אדם הראשון שהיא הנשמה הכוללת של כל נשמות ישראל. לכן כל אחד מוצא את עצמו בספר התהלים. כל אחד מרגיש את מה שדוד המלך מתאר בתהלים.

כשהאדם עורך חתונה לראשונה, הוא מרגיש אובד עצות. איך עושים זאת? – אה, שלום עליכם, ככה זה מרגיש. עוד מעט תראה שיתרחש נס. ובכן, אי אפשר להצליח בתורה בלי נס. אם האדם הצליח בתורה בלי נס, אינני חפץ בתורה זו. אף אחד אינו צריך את התורה הזו. אנו חפצים רק בתורה כזו שבאה על-ידי נס, כי התורה היא דבר רוחני ואם אפשר להצליח בה באמצעים גשמיים, אין זה הדבר האמיתי. אין האדם מחפש את ההצלחה התלויה בכישורונות. האדם מחפש את הקדושה שבתורה אשר כדי להשיגה זקוקים לנס. והדרך לזכות לנס היא על-ידי אמירת מזמור ק"ט ולהתקשר להשקפתו של דוד המלך. כל אחד לפי מדרגתו, כמה שיוסיף לומר ברכת התורה באופן זה, וכמה שיוסיף להבין שהוא זקוק לנס להצליח בתורה, כך תוסיף התורה להתגלות אליו. אם אינו מבין זאת, הרי הוא מבייש את התורה. וכמה שיבין האדם עד כמה הוא רחוק מן התורה, כך יוסיף לקבל את אורה ולהתדבק בה. אם האדם ניגש אל התורה כאל חכמה בעלמא בדומה לשאר החכמות... הוא לומד את הדף, שותה את הקפה... (אכן יש אנשים שצריכים לעשות משהו בשעת שתיית הקפה, ולכן לומדים קצת גמרא. השאלה היא מה מסייע למה). הוא מסיים את הדף ואת הקפה, מכניס את הסימנייה. מחר נמשיך מהמקום שעצרנו היום... התורה אינה רוצה להתגלות אליו, כי הוא מגשם אותה.

אבל אם יגש אליה מתוך הכרה שהיא דבר גבוה מעל גבוה, לא יהיה רחוק ממנה, כי כמו שהקב"ה עושה נס לתלמידי חכמים המופלגים, יעשה גם עמו. ומה הוא צריך לעשות לזה? לגשת לזה ברצינות, להוזיל על כך דמועות, להאמין בזה, ובעיקר, מה שאנו עוסקים עתה, שיהיו לו שני ההרגשים בבית אחת, מצד אחד ישמח על כל מילה שהוא לומד, ומצד שני יזכור שעדיין לא נגע בכלום!

והמלמדים היו אומרים מדי פעם על שאלות של חוסר הבנה ששאלו הילדים: 'כשתגדל - תבין'. והגדילה הזאת אינה פוסקת לרגע. צריך רק לקוות שמדובר בגדילה מהותית, לא רק בגדילה טכנית... 'כשתגדל ותלמד את המשנה שוב - תראה בה דברים אחרים לגמרי!'

כך אנו רואים מדיבורי הצדיקים מה ראו בכל פסוק ופסוק, אחד מהספרים הקרובים מאוד אלינו הוא ספר האור החיים' הק'. פתאום הוא מוצא בפסוק הכל - ובדרך רמז... והוא מסביר מה מרמזת כל תיבה וכל אות. הוא ראה - כאן כתוב יסוד זה וכאן כתוב יסוד זה. זה הכלל: האדם רואה בתורה כפי מדרגתו, אבל הכל כבר נמצא אצלו בתוכו!

שלב ג'

התקשרות ע"י האמונה

הבינו: ובכן, הבה נלמד יסוד גדול וחשוב: הנה יש שיטען האדם: אם ההבנה העמוקה כבר קיימת אצלי בפנים ולא השגתי אותה כי אינני בדרגה זו, אם כן היא נעולה עם שני מנועולים, וכל השאר אינו נוגע. אני כאן, זה מה שאני יכול להבין עכשיו, מה אתה אומר, שיש עוד רבדים בתורה? הלוואי! אולי יום אחד אהיה במדרגה יותר גבוהה. אבל בינתיים זה נעול ממני לגמרי.

ואלמדה: על זה בא יסוד גדול שמוצא בחידושי הרי"ם ובעוד מספרי הצדיקים, ובעצם זה גלום בדברי הבעש"ט. היסוד הוא כזה: אתה יכול לקבל נגיעה בחלקים הרוחניים שבדברי התורה שאתה לומד עכשיו הגם שעדיין אינך במדרגה שתוכל לבטא אותם באותיות, בתנאי שתאמין שהם נמצאים שם. אינך צריך לדעת מה נמצא שם. עצם זה שאתה מאמין באמונה שלמה שיש שם אור רוחני, יגרום לאור הרוחני להאיר את נשמתך, וכל זה בלי אותיות. 'כלי אותיות' פירושו שאינך יודע בדיוק במה מדובר עד שתוכל להסבירו ולבטאו במילים. האמונה שיש לך בזה, מקשר אותך לרובד היותר עמוק שלו. דרך אחת להתקשר לחלקים היותר עמוקים של התורה היא על-ידי שהאדם כבר משיג אותם, הוא כבר נמצא באותה מדרגה. דרך אחת להתקשר אליהם היא על-ידי שהוא מאמין שהם נמצאים שם!

האמיתית, את פנימיות התורה, את האלוקות שבתורה, כי עד כמה שהתורה מרוממת, אף היהודי מרומם כמותה, כי אורייתא וישראל וקב"ה חד הוא. ונמצא שכמה שהיהודי מכיר ברוממות התורה, כך הוא מבין את גדלות נשמתו, כי הם מאותו שורש. ולכן הם באמת זיווג הגון. אלמלא כן, לא היה אצלם שלום בית!

הן יש על כך נוסח הכתובה של רבי ישראל נג'ארה ז"ע המיוסד על מדרשי חז"ל המורה על כך שיש חתן וכלה ובשעת מתן תורה היה החתונה. יותר מזה יש בתשב"ץ שכל המנהגים שאנו עושים אצל החתן והכלה, מקורם ממתן תורה. הא לך שלא את הנישואין עם התורה אנו מדמים אל החתן והכלה, אלא להיפך. כך יש במדרש שהתורה נקנתה לישראל בכסף בשטר ובביאה. הרי שזה זיווג נפלא, כי הם משפיע ומקבל שהקב"ה זיווגם יחד, ושניהם שורשים אחד. נמצא שכמה שהתורה מרוממת, כך היהודי מרומם, ואם כן יש לו את הכלים להשיג את התורה.

יכול תוכל לו

הבינו: ומעתה נשאלת השאלה: אם יש לו ליהודי את הכלים להשיג את התורה, מדוע אתה אומר לו בכל עת: 'אין לך השגה בתורה, עדיין לא נגעת בה בכלל, תהיה בצער שמכל מה שלקחת, השארת אלף פעמים ככה?'

ואלמדה: התשובה היא כי כעת האדם עדיין לא גילה את הכוחות שלו, והוא מבין בתורה רק בהשוואה למקום שבו הוא עומד. כשהוא עומד במדרגה הראשונה, הוא מבין את התורה בדרגתה הראשונה. כשהוא עולה למדרגה השניה, אם יחזור וילמד את אותם פסוקים בחומש או אותם שורות בגמרא, יבין אותם בדרגה אחרת לגמרי. הוי אומר: יש לו את כל הדרגות בפנימיותו, השאלה היא אם כבר הוציא אותן מן הכוח אל הפועל!

הבינו ואלמדה: הן התורה היא לומד האדם את פסוקי התורה כשהוא ילד ואח"כ כשהוא נער ואח"כ כשהוא אברך, וכל פעם הוא מבין אותם בעומק אחר. ההבנות כבר היו אצלו, אבל בתחילה עדיין לא היה מוחו רחב מספיק להבין את פסוקי התורה בהבנה יותר עמוקה, ולכן הבינם אז לפי דרגתו בלבד. כפי שהאבות

תטעם. תרגיש. תבין.

להבין את מהלכי הבריאה בצורה אחרת!

הוא יכול להבחין בזה, כי על-ידי הלימוד, התפתחה בו העדינות, והוא יכול להבחין בין תו לחצי תו ולרבע תו ויותר. אמנם יש אנשים שנולדו עם החוש, אבל אפילו אלו, אם הם לומדים את זה, כיון שהם שקועים בזה, הם יכולים לשמוע אפילו מרחוק. ברגע אחד הם יכולים לשמוע שמדובר היה בזיוף. וכך הוא בכל תחום שהאדם שקוע בו. הוא קולט דברים עדינים מאוד שעין רגילה אינה קולטת אותו.

עדינות. כך הוא כשמדובר בתורה ומצוות. האדם מתהלך לו שמח וטוב לב. ברוך ה', כאן הוא אמר איזה דיבור טוב, איזו מילתא דבדיחותא, איזו ליצנות... אמנם חילוק יש בין זו לזו, אבל אצלו מעורבבים כל הדברים הקשורים להתעוררות שמחה בלב... מי שיש לו עדינות, רואה תיכף ומיד את החילוק בין שתי אלה. דרך אחת לעורר שמחה היא כפי שחסידיה היו משמחים את עצמם עם מילתא דבדיחותא, ודרך אחרת היא לעשות שחוק מיהודי או ללגלג על דבר שבקדושה, ומי שיש לו העדינות, מרגיש תיכף ומיד כשעוברים מזו לזו. הוא מרגיש שהן כל-כך רחוקות זו מזו שאין להן שום שייכות.

הכח להבחין

כך הוא לגבי הדרכים שהאדם חושב ומדבר. האדם מקבל גישה אחרת. הוא מתחיל להבחין ולשים לב לדברים. הנה כבר הבאנו מכבר מהספרים שגאוה חמורה מתאווה. אכן ככל שנפש האדם נעשית יותר עדינה, הוא קולט את זה ורואה כמה זה פשוט.

מתנה. הצדיק רבי אשר פריינד זצ"ל היה אומר: האדם מצד עצמו הוא רק רע כל היום. הוא נברא מעפר והוא מורכב מבשר ודם. מצד עצמו הוא רק עושה עבירות. אם הוא נכשל בעבירה, זה מובן מאליו. ואם רואים אותו עושה דבר טוב או מעשה מצוה, אין זה אלא מפני שהקב"ה נתן לו מתנה. נמצא שהדבר היחיד שהאדם צריך לעשות הוא להכין את עצמו להיות כלי שהשכינה תסכים להיות אתו, ואז ייעשו בו ניסים ונפלאות. הוא יזכה אז לסייעתא דשמיא מופלגת ולהשגה בתורה, כי אם השכינה שורה אצלו, יש לו הכל בלי שום גבול!

אך בו ברגע שהשכינה מסתלקת ממנו משום שהוא מרגיש שהוא יכול לבד וטופח לעצמו על שכמו, חוץ מזה שהוא מאבד את הסייעתא דשמיא, הוא מתחיל גם להיכשל באיסורים דאורייתא ואף גם בעבירות שחייבים עליהן כרת ומיתות ב"ד. אלא מאי? הלא מצד עצמו הוא רק רע כל היום.

קרייטה. אכן אחרי עשר פעמים שהוא הולך הלוך ושוב, הוא מתחיל לקלוט שהבעיה היא גאוה. כשהוא נכשל באיזה ענין של תאוה, הוא מבין מיד מה הוא צריך לעשות כדי שזה לא יקרה לו שוב. הוא מבין שזה קרה לו בגלל שעזב את הקב"ה, כי מפני כך גופו התחזק על חשבון נשמתו, והוא מרגיש שהוא מקבל הכרה יותר

שיהיה כך וכך, זהו דבר שיותר שייך לצדיקים. אך מה שבעיקר שייך לאדם, בבחינת 'ותן חלקנו בתורתך', הוא שיהיה חובתו בעולמו (כלשון המסילת ישרים). מה הם הדברים הנוגעים לי להבין? ובכן, יש הרבה דברים שמתרחשים עם האדם וסביבו, וכיון שהוא רואה אותם, סימן הוא שהם שייכים אליו ושהוא צריך ללמוד מהם לעניני חייו. וכשהאדם מתדבק בתורה, נעשה לו הרבה יותר קל כל מה שמתרחש סביבו. יש לו תפיסה אחרת בכל המציאות!

לחזור בתשובה ע"י התורה

מי יכול? זה נשמע קצת רחוק לאנשים שאינם רגילים בשפה זו, אלא רגילים בסגנון האומר: 'מי יכול להבין חשבונות שמים? אין לנו השגה בדברים המפליאים שמתרחשים בעולם...' אבל זה לא בדיוק כך. הקב"ה כן רוצה שהאדם יבין, ואם אינו מבין, שילמד יותר תורה!

לא! הוא זייף
כאן; הוא לא
מחזיק את
הכינור נכון...

ידוע מה שכתוב בזה"ק (פרשת ויקרא) לגבי חטאת, שהתורה מגלה לאדם את חסרונותיו. הדרך הברורה והמועילה ביותר שיש לו לאדם לדעת איך לחזור בתשובה, היא על-ידי לימוד התורה! נסביר: פעמים רבות האדם שואל: 'איך אני יכול לדעת מה יש לי לתקן? אני יודע שאני צריך לחזור בתשובה, אבל איך אדע על מה?' הוא לא מתכוון לומר שהוא מושלם. להיפך, הוא אומר: 'יש לי כל-כך הרבה דברים לתקן, שאיני יודע במה לבחור...' הנה את התשובה לשאלה זו, יקבל האדם על-ידי שידבק עצמו בתורה, על-ידי שילמד בעמל ויגיעה. זה מה שיעורר בו הרגשים מסוג עדין יותר להבחין בדברים!

עדינות של תורה

הכינור. כפי שלהבדיל בחכמת הרפואה או בחכמת המוזיקה, ככל שהאדם שקוע בה יותר, כך הוא מפתח רגש עדין יותר להבחין בדברים קטנים שבקטנים... בתחילה, כששמע כינור מנגן, לא הבין בזה יותר מדי, ועכשיו שלמד והשקיע בלימודי כינור, הוא שומע כל תו היוצא ממיתרי הכינור ומבחין בקול העדין ביותר הבוקע ממנו. אפשר לשמוע אותו אומר על מי שמנגן בכינור: 'לא! הוא זייף כאן; הוא לא מחזיק את הכינור נכון...'

הגה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זיע"א בספרו צדקת הצדיק (אות רט) כותב:

חידושי תורה בכל יום

חידושי תורה. "בכל יום יש חידושי תורה, שהשם יתברך מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית, ומעשה בראשית הוא על ידי התורה, כמו שאמרו בריש בראשית רבה (א, א), ומסתמא גם החידוש הוא על ידי חידושי תורה, ולכן אחר ברכת יוצר המאורות שהוא ההכרה בחידוש מעשה בראשית בכל יום, תיקנו ברכה שניה שהוא כמו ברכת התורה, כמו שאמרו בברכות (א, ב), שמבקש לידע החידושי תורה שהוא על ידי חידושי מעשה בראשית.

ואשרי מי שזוכה להשיג זה אחר כך בקריאת שמע שהוא הלימוד תורה הקבוע בכל יום, וכמו שאמרו (מנחות טז, ב) דבקריאת שמע שחרית וערבית קיים 'לא ימוש', וקריאת שמע דברי תורה, תפילה אינו דברי תורה, כמו שאמרו בברכות (כא, א), כי רצון השם יתברך ששיגו בקריאת שמע שהוא מצות 'לדבר בם וגו' (דברים יא, יט) על ידי הדיבור בדברי תורה ישיג החידושים של כל יום!"

"וכן רבי שמעון בר יוחאי וחביריו שתורתן אומנותן, אין מפסיקין לתפילה (שבת יא, א), כי היו יודעים בכל יום חידושי תורה שמתחדש בכל יום תמיד כפי החידושים שבמעשה בראשית, אבל חכמים שהם ידעו שלא כל אחד זוכה לכך, תיקנו התפילה לבקש מהשם יתברך שייחננו לזכות ולקבל השפע המיוחד שבכל יום!"

ספר וצולם. והנה בתוך דבריו רשם בסוגריים (וכן הוא במחשבות חרוץ אות יא): "וכמו ששמעתי" (בפולין היה ידוע שכאשר רבי צדוק אומר 'שמעתי', הוא מתכוון ששמע מרבו רבי מרדכי יוסף מאיביצא זיע"א) כי השם יתברך עשה ספר והוא העולם, ופירוש על אותו ספר והוא התורה, כי התורה כמו מפרש קניני השם יתברך בנבראים" ובמחשבות חרוץ הוסיף על זה: "כמו שאמר הרבי ר' בונם ז"ל על "מלאה הארץ קניניך" - רצה לומר, איך לקנות אותך ולהשיג אותו יתברך!"

להבין מהלכי הבריאה ע"י התורה

ובמה שנוגן לדידן, יש כאן יסוד גדול. האדם מסתובב בעולם ואינו מבין את המתרחש. הוא אומר לעצמו: 'מי יכול להבין דרכי הקב"ה? מדוע יש כל-כך הרבה אסונות? מדוע יש כל-כך הרבה דברים מתמיהים?'

הסבר. אולם הסתכל בתורה, ותראה ששם מופיע הפירוש לכל מה שמתרחש. לכל דבר יש הסבר, הסבר יותר עמוק, הסבר יותר גבוה, אבל הקב"ה גילה אותו. הוא רשם אותו בתוך התורה. הרבה פעמים מגלים לאחר מעשה כל מיני ראשי תיבות וסופי תיבות שבהם הדבר היה מרומז, וירא שמים ככל שהוא מוסיף ללמוד תורה, הוא מבין יותר את המתרחש!

והנה להבין מהלכי הבריאה, מדוע הקב"ה סיבב

הרפואות

מתוך החיים: יש שהמשגיח בישיבה קורא לאחד התלמידים להעיר לו על דבר שלא עשה כשורה, והלא קופץ ואומר לו: 'אני יודע על מה אתה רוצה להעיר לי - על כך וכך'. אומר לו המשגיח: 'לא! לא קלעת למטרה. דבר פלוני? - לא נורא. אני רוצה לדבר אתך על בעיה גדולה בהרבה...' אפשר לראות לפעמים שהתלמיד כל-כך נבהל. הוא אומר: 'מו', דבר פלוני? לא הבנתי בכלל שזה בעיה!'

הבנה לחיים: כך היא המציאות, כשאין לו לאדם דעת, אין לו את הגישה הנכונה ואינו יודע להבחין בין בעיות גדולות לקטנות. וכיון שיש לו לאדם דעת, יש לו אחיזה הרבה יותר גדולה להבחין ביניהן. אבל התורה צריכה לתת לו את זה. התורה היא הפירוש לעולם. כשיש לו לאדם איזו חסרון בחייו, וחוצץ מעצם החסרון שיש לו, הוא גם ברוגז על זה... הוא מרגיש שנעשה לו עוול. הוא מרגיש שזה לא מגיע לו... חסר לו בדעת.

הסתכלות הבריאה של מי שלומד תורה היא שזה מתאים להפליא. אין לו שום קושיא, זה דבר ראשון. הוא קולט בין רגע - 'תראה, היתה לי כאן הרגשה של 'כוחי ועוצם ידי', והנה הראה לי הקב"ה שאיני יכול לבד...'. הוא אמנם רוצה שהקב"ה ישלח לו ישועה, והוא מקווה שיואר לו, ומאמין שהקב"ה רוצה לעזור לו ויעזור לו, אבל אין לו שום קושיא מדוע הוא צריך להתמודד עם מה שהוא מתמודד. התורה היא זו שנותנת לו לאדם את ההרגש הנכון, אבל התורה הנכונה דווקא, היינו זו שהאדם לומד כדי להתדבק בה!

ברורה במאמר חז"ל 'אלמלא הקב"ה בעזרו אינו יכול לו!'

הדברים דקים

כשהאדם נעשה דבוק בתורה ובמצוות, הוא מתחיל להרגיש את הדברים האלה. הוא מתחיל להבין מה הם חסרונותיו הגדולים יותר, ומה הם חסרונותיו הקטנים יותר. הדבר תלוי בדעת האדם. הקב"ה הוא זה שצריך להאיר לו בדעתו להבין על מה הוא צריך להשקיע יותר עבודה. אבל זה חייב לבוא מן התורה. מי שאינו בר דעת, אינו מבחין בין הבעיות הגדולות שיש לו לבעיות הקטנות.

משגה. יש שהמשגיח בישיבה קורא לאחד התלמידים להעיר לו על דבר שלא עשה כשורה, והלה קופץ ואומר לו: 'אני יודע על מה אתה רוצה להעיר לי - על כך וכך'. אומר לו המשגיח: 'לא! לא קלעת למטרה. דבר פלוני? - לא נורא. אני רוצה לדבר אתך על בעיה גדולה בהרבה!' אפשר לראות לפעמים שהתלמיד כל-כך נבהל. הוא אומר: 'מה, דבר פלוני? לא הבנתי בכלל שזה בעיה!'

הפירוש. כך היא המציאות, כשאין לו לאדם דעת, אין לו את הגישה הנכונה ואינו יודע להבחין בין בעיות גדולות לקטנות. וכיון שיש לו לאדם דעת, יש לו אחיזה הרבה יותר גדולה להבחין ביניהן. אבל התורה צריכה לתת לו את זה. התורה היא הפירוש לעולם. כשיש לו

לאדם איזו חסרון בחייו, וחופץ מעצם החסרון שיש לו, הוא גם ברוגז על זה... הוא מרגיש שנעשה לו עוול. הוא מרגיש שזה לא מגיע לו... חסר לו בדעת.

הסתכלות. הסתכלות הבריאה של מי שלומד תורה היא שזה מתאים להפליא. אין לו שום קושיא, זה דבר ראשון. הוא קולט בין רגע - 'תראה, היתה לי כאן הרגשה של 'כוחי ועוצם ידי', והנה הראה לי הקב"ה שאיני יכול לבד...' הוא אמנם רוצה שהקב"ה ישלח לו ישועה, והוא מקווה שיורא לו, ומאמין שהקב"ה רוצה לעזור לו ויעזור לו, אבל אין לו שום קושיא מדוע הוא צריך להתמודד עם מה שהוא מתמודד. התורה היא זו שנותנת לו לאדם את ההרגש הנכון, אבל התורה הנכונה דווקא, היינו זו שהאדם לומד כדי להתדבק בה!

לדת לתורה לשנות

הנשיה. הבעיה הגדולה ביותר של האדם היא זו שהוא תועה ואינו יודע כלל את הקורה אתו.

הנה יש שאדם נוסע עם בנו הקטן ובנו אינו מפסיק להטרידו. כל כמה רגעים הוא שואל אותו: 'לאיפה הגענו כבר? מתי מגיעים?' מהחלון הילד רואה רק הרים ועצים ואין לו מושג עוד כמה זמן תיארך הנסיעה. האב אין לו את השאלות האלה, כי האב ראה כל הזמן כמה הם הולכים ומתקרבים למחוז חפצם. האמת היא שאפילו אדם מבוגר, בפעם הראשונה שהוא נוסע למקום מסוים,

איך הרגיש את האבא החילוני?

מעשה

סיפרתי בעבר ששמעתי מיהודי שנטל חלק בחופה של חתן בעל תשובה, שבשעת החופה ראו על אבי החתן אשר עדיין נשאר רחוק מן התורה, שהוא מתרגז והולך והיה נראה בכל רגע שהנה עוד מעט קט הוא מתפרץ בזעמו ומתחיל לעורר מהומה. כשמסדר החופה, יהודי חשוב מאוד, שם לב לכך, הוא עצר את הכל וביקש לדבר אתו.

הוא נכנס עמו לחדר, ויצא עמו כעבור כמה דקות, ואז הוא המשיך את החופה כשהכל נעשה על הצד הטוב ביותר, אין פרץ ואין צווחה - אבל יש קול ששון וקול שמחה!

כולם התעניינו לדעת מה אמר לו באותן דקות ספורות, ושמא הבטיח לו סכום כסף. כששאלו על כך לאחר מכן את מסדר החופה, אמר: "פשוט מאוד, שמתי לב שהוא אין לו מושג מה קורה כאן. שוברים כוס, וקוראים אגרת בארמית, וכן הלאה. זה היה נראה לו

הבנה למעשה

ואל הנמשל: כשהאדם קולט את הנעשה עמו בחייו, עוד לפני שהוא מבין את כל המציאות, החיים נעשים לו הרבה יותר קלים ומאירים. הוא מבין את מהלך החיים וכל-כך הרבה צער נחסך ממנו!

המשך מעמוד 2 | הקשר שלי עם התורה - כיצד?

דוגמא להתקשרות זו

הבינה והאמרה:

אחת מהדוגמאות להבין את היסוד היא המושג של כיבוד תלמיד חכם או ספר תורה. ניגשים אל ספר התורה ומנשקים אותו, ועומדים לכבודו, וכן הלאה ככל ההלכות המבוארות בשו"ע. כשהאדם מכבד תלמיד חכם, הוא כאילו אומר: 'אני יודע שיש כאן משהו יותר גבוה. אני יודע מה, לא בחנתי אותו, אבל אני יודע שיש כאן משהו יותר גבוה'. וכיון שכן, הוא יכול להתקשר לחלק היותר עמוק שבו. כבוד נובע מהבנה הקיימת אצל האדם, כי באמת מה הפירוש 'כבוד'? כבוד פירושו שהאדם מתנהג עם אדם מסוים או עם דבר מסוים מתוך הכרה שהוא יותר חשוב ממנו. אני נכנע לו. אני קם ממקומי, אינני מדבר עכשיו, יש לי

יראת הכבוד.

אומר הבעש"ט הק': כשהאדם לומד תורה, יש לו שמחה עצומה כי זכה ללמוד להתדבק בשעשועיו של הקב"ה, אבל אם זה לא יהיה כרוך בצער על כי בבוא היום יתבייש מהדרגה שבה הוא לומד עכשיו, אם לא יאמר אז בלבד: 'אני יודע שיש כאן הרבה יותר ממה שהבנתי, ואני מתבייש מכך ומצטער על כך' - לא יוכל לטעום מאותו אור רוחני שקיים שם. רק אם זה יהיה כרוך בצער זה, רק אז יוכל לקבל ממנו טעימה!

נניח שיש בבית הכנסת יהודי ירא ושלם - אשר אף אחד אינו יודע בדיוק מה סדר יומו ומה גודל עבודתו, אבל כולם רואים ויודעים שהוא גבוה משכמו ומעלה - ומתפלל מנחה. ובאותו מניין יש שני אנשים, ראובן ושמעון. ראובן אינו יודע כלל שיש כאן איזה יהודי מיוחד. הוא מתפלל מנחה והולך לו. ושמעון יודע

הוא כל הזמן שואל כאותו ילד קטן. החל מהפעם השניה הוא כבר יושב ברוגע, כי הוא מזהה כל הזמן... 'הגענו כבר אל הסיבוב...' 'עברנו כבר מושב פלוני...' כשהאדם מבין מה קורה, אין לו את הצער הגדול!

השינוי. העולם הוא ספר, התורה היא הפירוש לאותו ספר. ובכן, על האדם להכריח את עצמו להתדבק בתורה, דהיינו ללמוד תורה, לחשוב כמו שהתורה רוצה, לתת לתורה לשנותו... לא שישאר כבתחילה ובמקרה ילמד שעה ביום, כי אז ימשיך לתעות ביער ובכל מה שיקרה לו, תהיה לו תוספת צער, אלא יאמר לעצמו בכל עת: 'אני רוצה לחשוב כפי שהקב"ה רוצה שנחשוב'. מה צריך לחשוב כשקמים בבוקר? מה צריכות להיות המחשבות בעת אמירת ברכות השחר? ילמד את עצמו לחשוב כפי מה שהתורה מלמדת, וילמד עוד ועוד, כפי שה'חתם סופר' כתב בפרשת בחקותי, שאפילו ילמד האדם הסדרים נשים נזיקין, כל שילמד אותם ביגיעה ועמל כדי לעדן את גופו, זה יגרום לנשמתו להאיר, ואז יוכל לקבל את ההסתכלות הנכונה על כל דבר!

זה הכלל: אם אתה לומד מתוך ביטול, הקב"ה מסכים לפרש לך את עולמו. מתנה היא שהקב"ה נותן לך. אינך מחויב להמשיך לתעות. תמשיך לחיות את חיך עם כל מה שגזר עליך, אבל תהיה לך הבנה לכל דבר - זה מה שקורה לי עכשיו... 'זה מה שאני צריך לומר עכשיו'...

ללמוד עם פירוש

חיה. אדם שנוסע לתיר את העולם, אם אינו לוקח עמו מדריך, אין לו כלום מזה, כי אינו מבין, אף לא רואה שום דבר. אף כאן, אם בעל כורחנו אנו נוסעים במסע החיים, מדוע לא ניקח אתנו מדריך? הקב"ה הלא נותן לנו את המדריך, מדוע לא ניצמד אליו?

פירוש הגוף. זה מה שכתב רבי צדוק בקשר לחידושים שהקב"ה מביא כל יום לעולם. אומרים לו לאדם: 'היום יקרו לך הרבה דברים. זה סוד. בשעה שתים תראה, בלי נדר, מה מחכה לך...' אך הקב"ה נותן לו הזדמנות על הבוקר לומר 'יוצר אור', ואח"כ יבקש: "אבינו אב הרחמן וכו' ותן בלבנו בינה להבין ולהשכיל..." - 'מה שצריך לקרות' - יקרה, השאלה היא רק אם אבין או לא. עזור לי להבין'. ואז יקרא קריאת שמע, וכך תהיה לו הסתכלות אחרת על מאורעות היום. יהיה לו פירוש הגון על הספר!

כל אחד הרי יודע מה זה ללמוד עם פירוש ומה זה ללמוד בלי פירוש, כאשר אין יודעים היכן להניח את הפסיק, ואין מבינים מה זה קושיא ומה זה תירוץ. עם פירוש הכול מאיר. אכן על זה צריך האדם להשקיע בתפילותיו שיזכה לחיות את יומו עם פירוש - פירוש של התורה!

שיש כאן יהודי צדיק. במה בדיוק מתבטאת צדקותו? אין הוא יודע. אבל הוא יודע שרוח אלוקים מרחפת עליו ואינו מוריד את עיניו ממנו בחזרת הש"ץ. מה צדיק זה חושב בעת חזרת הש"ץ? אינו יודע לומר, כי אין לו את הכלים לזה. אבל כיון שהוא מנסה להכניס בתוכו את מה שהוא רואה, זה ישמש אותו בעתיד. הוא שואב בקרבו יראת שמים בעצם היותו שם, כי על אף שאינו יודע מה, הוא יודע שיש כאן דבר גדול! אומר לנו הבעש"ט הק' שזהו הפירוש בשני הפסוקים בתהלים. אתה צריך לדעת שדברי התורה נחמדים מזהב ומפז רב, אבל שמחתך בלימוד התורה צריכה להיות כמוצא שלל רב, היינו שתזכור שיום אחד תוכל למצוא שם דברים גדולים, וכיון שתלמד באופן זה, דברי התורה יחדירו בך אור גדול של קדושה!

להודות על התורה!

הלל והודיה להקב"ה במשנתו של מרן אור
שבעת הימים הבעל שם טוב הק' זי"ע

להגל יומ"ד דליה - חג השבועות תק"כ

כשהקב"ה נותן לנו את התורה, הוא נותן לנו יחד עמה את מלמדי התורה, את הצדיקים שילמדו אותנו דבר ה' וידריכו אותנו בעבודתו. ובכן, בחג השבועות הוא יומא דהילולא של הבעש"ט הק', זי"ע א' וחיוב גדול יש לנו להודות לה' על שנתן לנו בני הדור האחרון, דור עקבתא דמשיחא, להיאחז בדברי קדשו של אור שבעת הימים ולקבל מהם מהלכים בעבודה המאירים את חיי האדם בכל העניינים!

אחד מהיסודות שהבעש"ט הק' לימדנו, יסוד בעבודה שיכול להמשיך על האדם שפע גדול, הוא כדלהלן:

מעשה

מובא בספרים (סיפור זה מובא בכמה נוסחאות בהרבה ספרי קודש. ראה הוספות לספר 'כתר שם טוב' אות ט. ובספר עבודת פנים מכתבים אות יא.) שכאשר **בעל התניא** היה אצל **המגיד ממעזריטש** זי"ע א', סיפר לו המגיד מעשה שהיה עם רבו הבעש"ט הק', כשעדיין לא נתגלה והיה נע ונד מעיר לעיר. נוהג היה אז לשאול בשלומם של בני אדם, אנשים ונשים, צעירים וזקנים, ואפילו בשלומם של ילדים - 'מה שלומך? מה נשמע?' - והסיבה לכך, כי היתה לו נחת רוח גדולה כששמע תשובותיהם של בני אדם אשר ביטאו תמיד שבח והודאה לה'. האנשים בדרכם שלהם, היו מודים לה' על בני ביתם ועל פרנסתם; הנשים בדרך שלהן, היו מודות לה' על הבריאות ועל הילדים, והילדים בדרכם שלהם, היו מודים לה' על שיש להם הורים שמספקים להם כל צרכיהם ושולחים אותם לתלמוד תורה.

פעם הגיע לעיר אחת ושאל כמנהגו בשלום כולם, והיה שם באותה עיר יהודי תלמיד חכם שכבר עבר עליו יובל שנים שבהן ישב ולמד יומם ולילה כשהוא פרוש מכל ענייני העולם הזה. חדר מיוחד היה לו בפינת בית הכנסת ששם היה יושב כל היום ועוסק בתורה כשהוא עטור בטלית ותפילין ואינו מכניס מאומה לפיו עד אחרי תפילת ערבית, אז היה טועם קצת לחם ומים. ניגש הבעש"ט הק' אף ליהודי זה ושאל אותו: 'איך הבריאות? יש לך כל מה שאתה צריך?' וכיון שהלה לא הכיר את טיבו של הבעש"ט הק' כי היה לבוש בבגדים פשוטים וטרם יצא שמו בעולם, לא שת לבו אליו ולא ענה לו מאומה. שאל אותו הבעש"ט הק' עוד כמה פעמים לשלומו, עד שהלה התרגז על שמפריע לו מעבודתו, ועשה תנועה בידו כאומר: 'צא מכאן ואל תפריע לי מלימודי!'

או אז פנה אליו הבעש"ט הק' בשאלה: 'מדוע אינך נותן ל'כביכול' (הקב"ה) את פרנסתו?' והוסיף: 'אם לא תתן לו את פרנסתו, הוא ירעב ויסתלק מן העולם!' כששמע הלה סגנון דיבור כזה, הוא הזדעזע עד עמקי נשמתו - 'מי הוא זה ואיזהו שמלאו לבו לדבר כך?' אך הבעש"ט הק' המשיך והסביר את טעמו, וכה אמר: 'בני ישראל יושבים על הפרנסה שהקב"ה נותן להם. על איזו פרנסה 'כביכול' יושב? הנה **דוד המלך** מגלה לנו בתהלים: "ואתה קדוש יושב תהלות ישראל" - 'כביכול' ברוך הוא יושב על תהלותיהם של ישראל, על ההילולים שהם מהללים אותו בעבור הפרנסה שהוא נותן להם, ובעבור ההילולים שהוא מקבל מהם, הוא נותן להם שפע בני חיי ומזוני רוחני!'

כך לימדו הבעש"ט הק' לאותו תלמיד חכם שיידע שמלבד עבודתו הגדולה, יש עוד עבודה - להכיר בהטבתו של הקב"ה ולהוציא עליה מהפה שירות ותשבחות, וכשהאדם עושה כך, הוא מפרנס כביכול את הקב"ה, כלשון חז"ל (זוה"ק ויקרא ז, ב): 'ישראל מפרנסין לאביהם שבשמים', אשר לפי

תורת הקבלה פירושו שישראל עושים אתערותא דלתתא וזה מה שגורם לאתערותא דלעילא ומביא לעולם בני חיי ומזוני רוחני!

הבנה למעשה

הנה סיפור זה הוא אחד מהרבה דיבורים ועובדות שבהם לימד אותנו הבעש"ט הק' שהאדם צריך שיהיה שם שמים שגור על פיו מתוך הלל והודאה, וצריך להחזיר זאת בלב הבנים והבנות. יש ששואלים את הילד: 'איך היה היום בבית הספר?' והוא משיב: 'היה נפלא...' אך לא! הבעש"ט הק' לימדנו שאסור להשיב כך. צריך לומר: 'היה נפלא ברוך השם. תודה לא-ל...' הבעש"ט הק' שאל יהודים לשלומם רק כדי שיענו כך. ובזה האדם פותח צינורות גדולים. הוא נעשה דבוק בה' ומביא שפע לעולם!

כך כתב ב'תולדות יעקב יוסף' (פרשת ויצא): "שמעתי ממורי, כשבא נשמה מאצילות אל עולם עשיה, ורואה איך שם נתגבר הקליפה, ואיך נקל כבוד המלך רב ושלטי בעיניהם, אז הוא מעורר את עצמו ליתן יותר שבח לכבוד המלך מלכו של עולם שאין הוא כאחד מהם!"

הנה כי כן, האדם מודה לה' ואומר: 'ברוך ה', אינני כמוהם...' זה מה שבאמת מונח בהודאה שאנו מודים: "ברוך הוא אלוקינו שבראנו לכבודו והבדילנו מן התועים ונתן לנו תורת אמת וחיי עולם נטע בתוכנו" - אנו מודים לה' שהגם שאנו נמצאים בעולם כה חשוך, איננו שקועים בו, כפי שהתבטאו כמה מן הצדיקים: כמה חשוך הוא העולם למי ששקוע בתוכו, וכמה הוא מאיר למי שמתעלה על גביו וחי בעולם רוחני!

אשר בחר בנו

והנה בעומדינו בעת חג מתן תורתנו, בו אנו מקבלים את התורה מחדש, אחד מהדברים שמביאים את האדם להצליח בתורה, הוא להודות לה' על התורה. הוי אומר: אפשר לתת הלל והודאה על הפרנסה, אפשר לתת הלל והודאה על המשפחה ועל הבריאות. אך הכלל שכאשר האדם מודה על דבר מסוים, הוא מעורר שפע לאותו דבר, כי על-ידי ההודאה, הוא מכיר שהדבר מגיע ממקור החיים וגורם לפתיחת צינורות השפע. לכן כשהאדם מודה על התורה, הוא ממשיך על עצמו שפע של תורה!

אכן אחד מהעניינים של ברכת התורה, הוא ההודאה על התורה. האדם לא רק מבקש הערב נא את דברי תורתך בפינו, אלא גם מודה 'אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו' - 'אני מודה לך ה' שנתת לי חיות!'

במסכת ברכות (ב, ג.) עוסקת הגמרא בשאלה מה עשה דוד המלך ע"ה בלילה. ברד"ק על הפסוק "חצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך" כתב ביישוב הסתירה, שדוד המלך אמר אז שירות ותשבחות בענין התורה, ובלשונו: "חצות לילה אעיר משנתי ואקום ממיטתי להודות לך, על המשפטים שנתת לי, שהם ישרים וצדיקים!"

אע"פ שהאדם מרגיש שהוא לומד אך מעט, אע"פ שהאדם מרגיש רחוק - אדרבא! על-ידי שתתן הודאה על התורה, תתקרב אליה. עבודת ה' היא ליתן שיר ושבח להשי"ת! אפילו במילים קצרות ומדודות - 'ברוך השם, אני מודה לך רבוננו של עולם! הקב"ה כביכול מקבל חיות מזה. פירושו של דבר שהקב"ה רוצה להביא חיות לעולם, וזה מה שנותן לו את היכולת להביא חיות לעולם.

עכ"פ בזמן כזה אפשר להתבונן הרבה - 'אי לאו האי יומא, איך היינו נראים?' אכן מכל ההטבות שהקב"ה נתן לנו, זוהי ההטבה הגדולה ביותר - נתינת התורה!

אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו!

גליון באר הבדשה

נערך ונלקט מתוך תוכן דברי שיחותיו של
מורינו הגה"צ רבי אברהם אלימלך בידרמן שליט"א

במדבר - שבועות

מכון
באר
האמונה

פרשת במדבר - שבועות

וחיו ולא ימותו - ייסורים מבטלים גזירות והם הכנה לטובה העתידה

בפרשתן (ג טו), 'פקוד את בני לוי לבית אבותם' וגו', הקשה הרמב"ן (פסוק יד) דהנה מניין שבט לוי במדבר היה פחות בהרבה משאר השבטים, והוא פלא ותימה איך לא יהיו עבדיו וחסידיו ברובי ה' בשאר כל העם. והקושיא תגדל ביותר, כי כל השבטים נמנו מבין עשרים שנה ומעלה, ואילו בשבט לוי נמנו כבר מבין חודש ומעלה, ואעפ"כ מניין שאר השבטים גדול פי כמה משבט לוי.

ומבאר הרמב"ן וז"ל. ואני חושב, שזה חיווק למה שאמרו רבותינו (תנחומא וראו ו) כי שבטו של

לוי לא היו בשעבוד מלאכת מצרים ובעבודת פרך, והנה ישראל אשר מררו המצריים את חייהם בעבודה קשה כדי למעטם, היה הקב"ה מרבה אותם כנגד גזירת מצרים, כמו שאמר (שמות א יב) 'וכאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ', אבל שבט לוי היו פרים ורבים בדרך כל הארץ ולא עלו למעלה בשאר השבטים, עכ"ל.

ולמדנו מכאן, כי זה כלל גדול בתורה, לכל איש ואיש, ליחיד ולציבור, 'כאשר יענו אותו כן ירבה וכן יפרוץ'*, היסורים ו'קושי השעבוד' הם ההכנה לטובה העתידה לבוא². ולא עוד, אלא שהייסורים עצמם הם טובה גדולה עבורו, כי על ידיהם נפטר מגזר דין

א. מעשה נורא מביא הגאון רבי ברוך שמעון שניאורסון זצ"ל ראש ישיבת טשעבין [בהקדמתו לספר 'דברי יחזקאל' של זקנו הגאון רבי יחזקאל שרגא פרענקיל - תאומים, אבד"ק קלאסנא (עמ' יא-יב)], וכך קיבל הגר"ש מאמו ומזקנתו, אחד מחתניו של זקנו הנ"ל היה הגאון רבי יוסף טייטלבוים זצ"ל מרא דאתרא בעיר ניעפאלאמיטץ אשר באונגריין (הונגריה), והיה דר בדירה ששכרה מנכרי אחד, ביום בהיר אחד הודיע לו בעל הדירה שהחליט למכור את הבית, ועל כן הברירה בידו, או לקנותה בעצמו, או לפנות את הבית כדי שיוכל הנכרי למכרה לכל החפץ בה, ולא ידע רבי יוסף מה לעשות, מכיוון שלא היו בידו די מעות כשיעור דמי המקח, אבל לאיך גיסא, לא היה לו אנה ללכת, כי כל הדירות באותה עיר היו מיושבים, ונמצא, שאם אכן יצא מן הבית יוכרח לעקור מגוריו לעיר אחרת ולהסתלק מן הרבנות, והיה הרב עם כל בני ביתו שרויים במצוקה גדולה, ו'בעל הבית דוחק'... ומעת לעת חזר על דרישתו ביתר תוקף, ויגדל הצער עד מאוד.

יום אחד פרצה תגרה בין שתי נשים, ורצתה האחת לפגוע ב'חברתה', על כן אמרה לה, אפילו הרבנית בכבודה ובעצמה סיפרה בגנותך ואמרה עלייך כך וכך, כמובן שלא היו בדבריה אפילו שמץ של אמת... הנפגעת שנתמלאה חרון אף ועברה על הרבנית, מיהרה לבית הרבנית ושם שפכה עליה את כל כעסה, ובדבריה ביזתה אותה כאחת הריקות ושפכה את דמה בקול רעש גדול, לעומתה שתקה הרבנית, אבל מיהרה לחדר אחר, ושם פרצה בכי מר לגודל העלבון שהגיע אליה בחינם, שהרי ידעה היטב שלא היו דברים מעולם, ומתוך כך הניחה ראשה על השולחן ונפל עליה תרדמה.

וכתב הגר"ש בזה"ל, והנה נראה לה אביה רבינו המחבר (בעל דברי יחזקאל) בחלום, ואמר לה אני מתבייש ממך בתי ועל הבכי שלך, דעי כי היה עליך גזר דין קשה להעדר מן העולם, והתאמצתי להיות מליץ יושר עליך ועל ילדיך הקטנים, ונתקבלה בקשתי והחליפו הגזר דין ביסורין שהגוי יציק לכם עם דירתכם. חזרו ואמרו בבי"ד של מעלה כי זה לא מספיק, ויש להוסיף עגמת נפש שיש בו מעין שפיכת דמים ובא מעשה זה לידך ככפרה ואיך זה תבכי על הכפרה הזו. ותקץ והנה חלום, לא עבר זמן קצר ובאת האשה המעליבה בבכי ובבקשת סליחה כי נתברר לה שהיתה זו עלילה, והרבנית הצדקנית נקיה מכל עון ואשמה. עברו כמה שעות, ובא הגוי לביתם ואמר נמלכתי להשאיר המצב כמו שהיה וכמו שגרתם עד כה תמשיכו לגור, וכה נשמו לרוחה. עכ"ל.

קצת הפרשה - פרשת במדבר - שבועות

קשה יותר, ו'יוצא ידי חובתו' באופן קל יותר, וממילא כבר יכול 'לרבות ולפרוץ' בשאר העניינים.

ובה ביאר הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (דרשות ח"ב רצט. ד"ה כ) במה שאמרה נעמי בבואה לבית לחם 'ותאמר אליהן אל תקראנה לי נעמי קראן לי מרא כי המר ש-ד-י לי מאד' (רות א ב), כי הנה אחר ששני בניה של נעמי מתו על פניה, ונשארה יחידה בעולמה זולתי בלתי רות, הרגישה נעמי שאבדה כל תקוותה, ואך תקווה אחת קוותה שבבית לחם דר שאר בשרה וקרובה, ה"ה בועז איש גבור חיל והוא שר ונכבד בישראל, כי בעלה אלימלך היה אחיו של שלמון אבי בועז (ב"ב צא.), ואף היא הייתה בת אחי אביו של בועז (שם) וחשבה שבבואה לבית לחם יהיה לה בועז למשיב נפש. אך מכיוון שאין דרך הצנועות להתראות עם אנשים, וכן נהגה נעמי - שלא מצינו שראתה נעמי את בועז ולא דברה עמו כלל, לכן היה בדעתה שתתקרב אליו ע"י אשתו, שתבקש מעמה שתדבר עם בעלה בועז שידאג לכל מחסורה. ויהי אך נכנסה נעמי לבית לחם והנה מתה אשת בועז (ב"ב שם), בדכתיב (שם יט) 'ויהי כבואנה בית לחם ותהום כל העיר' וברש"י 'ותיהום כל העיר, נעשית הומיה כל העיר, כולם נתקבצו לקבור אשתו של בועז שמתה בו ביום'. באותה שעה הבינה נעמי כי אבדה גם תקוותה האחרונה, ולא תוכל לפנות אל בועז דרך אשתו, ובכתה ואמרה (שם כ) 'קראן לי מרא כי המר ש-ד-י לי מאד'. אך באמת כל זה היה לטובתה, כי על ידי זה התגלגלו הדברים שבועז נשא את רות בלתי לו לאשה, ומאז היה כל מחסורה על

בועז, ולא עוד אלא שנולד בן לרות ואז 'ותאמרנה הנשים אל נעמי ברוך ה'... והיה לך (בן זה) למשיב נפש, ולכלכל את שבתך, ותהי לו לאומנת' (שם ד יד-טז). ומשם הגיעו בני ישראל לעת טובה וברכה בימי שלמה, אשר בכל ימיהם של בני ישראל לא היו להם זמני טובה בימי שלמה המלך ביושבם 'איש תחת גפנו ואיש תחת תאנתו' (מלכים א' ה ה) ואז נתמלאה הלבנה (שמו"ר טו כו), ואכן 'המר ש-ד-י לי מאד' הם ראשי תיבות 'שלמה' וכלומר כי אותם זמני הסתרה הביאו לידי זמני הטובה הללו, והעיקר, כי ממנו יצא משיח בן דוד.

עפ"ז מבאר החת"ס את דרשת חז"ל (ברכות נד. בגרסת המשניות) 'בכל מאדך - בכל מדה ומדה שהוא מודד לך הוי מודה לו במאד מאד', שהנה תכלית רעתנו (כלומר רעה שאין גרועה ממנה) הוא גלות ישראל מארצם, ותכלית הטוב (שאין טוב ממנה) שהיה לבני ישראל היה בזמן שלמה המלך. והנה האותיות שקודם 'מאד' הוא 'גלת' (ל' קודם למ', ת' קודם לא' וג' קודם לד'), ואילו האותיות שלאחר 'מאד' הם 'בנה' (נ' אחר מ', ב' אחר א' וה' אחר ד') ומרמזו למה שאמר שלמה המלך (מלכים א' ח יג) 'בנה בניתי בית זבול לך מכון לשבתך עולמים', וזהו שאמרה תורה - ואהבת את ה' אלוךך בכל מאודך, היינו במאוד מאוד, משני צידי 'מאד' - בין באופן של 'גלת' והסתרה, בין באופן של אור גדול - 'בנה'. והיינו כי גם הדבר שנראה כ'גלת' אינו אלא הכנה ל'בנה'.

מכאן ילמד כל אחד לעניינו, כשנראה לו כי אבדה תקוותו האחרונה, יסמוך לבו על ה', בידיעה

הרי לנו להדיא, עד כמה הצער והייסורים הם לטובתו של אדם להצילו מדין קשה רח"ל. ולדין ייאמר, אף אם אין אנו זוכים לגילוי בחלום, לדעת דברים שהם מכבשונו של עולם, אך מכל מקום עלינו להאמין שכל הקורה עמנו הוא בחשבון מדוקדק להביא עלינו את הטובה.

ב. ובזה ביארו מנהג אכילת מאכלי חלב בשבועות, כי כל אותם המאכלים שנעשו מגבינה לא היו באים לידי שבח זה אם לא עברו את ה'חימוץ' וקלקול החלב, ללמדנו ארחות וחוקי חיים לכל התורה כולה, שהעובר קשיים, עד שנראה לו שמזלו 'חמוץ', ידע נאמנה שאין זה אלא הכנה לגבינה' ולטוב והתועלת היוצא ממנה.

ג. וכך כתב הגה"ק מהרי"ל דיסקין זי"ע (בפרשת ד"ה וידבר), שפעמים שאדם בא לידי חיוב כרת רח"ל, ביודעים ובלא יודעים, אלא שכבר אמרו חז"ל (מכות כג.) שכל חייבי כריתות שלקו ארבעים נפטרו מידי עונשן, דכתיב (דברים כה

ג) 'ונקלה אחיך לעיניך' - כיון שנקלה הרי הוא כאחיק. ומוסיף, שאין הכוונה דווקא למלקות בבית דין, אלא אפילו לייסורים כל שהן, וכגון מה שאמרו (ערכין טז:) שאם הכניס ידו לכיסו ליטול שני סלעים ומצא רק סלע אחד, שכבר נחשב לייסורים, וכתב עוד בזה"ל, וכגון אחד נותן לו סטירה על לחיו או מבייש אותו בוודאי נחשב לייסורין, והשי"ת א-ל רחום הוא ומרבה להיטיב ומכפר על עוונותיו בזה, אף של חייבי כריתות ח"ו, עכ"ל [וע' שם באריכות, מה שמפרש לפי"ז בלשון הכתוב בפרשתן (ד יח) 'אל תכריתו את שבט משפחות הקהתי'].]

כי אדרבה מכאן תצמח ישועותי. ומפורשים הדברים ברשב"ם (ב"ב שם), וז"ל, מתה אשתו של בועז - ולאשמועין אתה שהקב"ה מקדים רפואה למכה, ויש לו לאדם לבטוח בהקב"ה בכל זמן ובכל ענין.

והנה נאמר לאחר מתן תורה 'ומשה ניגש אל הערפל' (שמות כ יח), וכתב 'בעל הטורים' כי הערפל בגימטריא שכינה. מכאן למד הרה"ק ה'נתיבות שלום' זי"ע (דברים, עמו' ריא) כי אם נראה לאדם ש'ערפל' מכסה אותו בחושך כפול ומכופל ידע שאין זה 'ערפל' אלא עכשיו 'שכינה' שורה ונגלית עליו". והן הן דברי הכתוב

אנכי ה' אלוהיך - לכלל ולפרט ואפילו לפחותים בפרשתן (א ב-ג), 'שאו את ראש כל עדת בני ישראל וגו' תפקדו אותם לצבאותם', וברש"י, מתוך חיבתן לפניו מונה אותם כל שעה. והיינו כאדם המחבב חפצים מסוימים והוא מונה אותם בכל שעה ושעה לראות אם לא חסרו. ונתבאר בספרים (ספר הזכות להרה"ק

ד. כן מצינו לימוד נפלא בהאי עניינא במתן תורה גופא, כי בטרם נגלה הקב"ה לעמו בית ישראל במעמד הגדול והנורא אמר הקב"ה למשה - 'ואל משה אמר עלה אל ה' אתה ואהרן נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל' (שמות כד א), וכתב ה'טור' בפירושו על התורה, תימה לי, למה לא עלו אלעזר ואיתמר שהרי גדולה מעלתם ממעלת הזקנים, כדאיתא (עירובין נד:) 'כיצד סדר משנה, נכנס אהרן ושנה לו משה פרקו, נכנסו בניו... נכנסו זקנים... נכנסו כל העם... נסתלק אהרן שנו בניו לזקנים ולכל העם' הרי לך שאלעזר ואיתמר גדולים בחכמה מהזקנים שכן הן מלמדים אותם את התורה, ומדוע הזקנים עלו על הר סיני ואלעזר ואיתמר נשארו מאחור. ומבאר, משום שהקב"ה 'לו נתכנו עלילות' (שמואל א' ב ג), וידע שבעלילה זו נתחייבו כדאמרינן (תנחומא בהעלותך טז) שמכאן נתחייבו שריפה, אלא שלא רצה הקב"ה לערבב שמחת התורה, והמתין לנדב ואביהו לשנה הבאה בא' ניסן יום הקמת המשכן, ולזקנים עד תבערה (מתאוננים), ואילו היו גם אלעזר ואיתמר עולים על ההר היו גם הם מתים ונמצא שנכרת כל זרע אהרן, ולא רצה הקב"ה שיכרת זרע כהונה הקדושה, ע"כ מתחילה לא נתן להם לעלות ההרה (ומקורו במושב זקנים בשם הרא"ש).

וזה מרומז בטעמי המקרא על אותו הפסוק 'ואל משה אמר עלה אל ה' אתה ואהרן נדב ואביהוא' - דטעמו 'קדמא ואזלא מונח רביעי', שמארבעת בני אהרן הניחו והשאירו שנים למטה מההר בעת מעמד הר סיני, כי 'קדמא ואזלא' - שהקב"ה המביט מראשית אחרית, הקדים לראות שהעולים על ההר אזלא - ילכו מהעולם בטרם עת, לכן לטובתם לא העלה את כולם על ההר.

עתה בין והתבונן נוראות עומד לו אהרן כהנא קדישא, בשעה הכי נעלית - מיום בריאת העולם ועד סופו, כשירד הקב"ה על הר סיני קרע את העליונים ואת התחתונים וראו שהוא יחידי, והנה הוא רואה כי שבעים זקנים הקטנים במדרגתם משני בניו אלעזר ואיתמר עולים על ההר והם עומדים להשיג שם 'מדרגות' גבוהות עד אין שיעור, ואילו שני בניו אלו נשארים לעמוד בין העם... ואינו מבין מדוע עשה לו ה' ככה. גם בניו הקדושים עצמם יתמהו, וכי זה שכרנו על יגיעות גדולות ועבודות נוראות - להישאר בין העם והיה זה כ'זילותא' לפי כבודם, וקוב"ה אומר המתינו לי ותראו כי רק בזכות 'השפלה' זאת ישאר נצר וזכר לזרע אהרן, וכל הכהנים ועבודת הכהונה לדורי דורות יהיו נמנים על 'יוצאי חלציהם' בזכות השפלה זאת...

ובזה מבואר הא דכתיב על שלמה המלך 'וידבר שלושת אלפים משל' (מלכים א' ה יב), כי כשרצה שלמה להרגיע סערת רוחם של המתייסרים - שיקבלו באהבה ושמחה את כל המצבים העוברים עליהם, נענה ואמר ראו נא מה היה לג' אלו ששמם מתחיל באות אל"ף (אהרן, אלעזר איתמר) כי שלושת 'אַלְפִים' אלו יוכיחו כי הנראה כרעה אינו אלא טובה וברכה.

ה. סמך לדבר יש להביא ממה דאיתא במדרש (יל"ש רות תקצו) לבאר הטעם שקוראים מגילת רות בעצרת בזמן מתן תורה 'ללמדך שלא ניתנה תורה אלא על ידי יסורין', וכמו שמצינו ברות, בתחילה מת בעלה ועזבה את בית אביה - עגלון מלך מואב וחייתה בעוני עד שהזקקה ללקט שבלים, אך כל זה היה ה'הכנה' וההכשר לכל הטוב שהגיע לחלקה בסוף, כי אלמלי ליקטה שבלים לא היה מכירה בועז, ורק הקושי הביא אותה להיות 'אם המלכות', ממנה דוד וממנה מלך המשיח, ומכאן ילמד כל אחד לעצמו, שעל ידי הייסורים והקושי יזכה לתורה.

באר הפרשה - פרשת במדבר - שבועות

ובפרט אם יתבונן ויראה שכך הוא דרך המנין והמספר, שהוא נשלם דייקא מספירת כל יחיד ויחיד, ובחסרונו יחסר המנין (ויהיה) אחד פחות מכל המספר, וכל יהודי הינו חלק ממנין ששים רבוא נשמות ישראל, ובלעדיו אי אפשר לכל הכלל לקבל את התורה, כי אף אם יחסר רק אחד מן המנין יורגש החסרון בכולם.¹

וביו"ב איתא מהרה"ק ה'מאור עינים' זי"ע (ריש פרשתן) כללא דמלתא אי אפשר שיחסר שום א' מישראל, ואפילו נשמות שנפלו דהיינו נשמות הרשעים אי אפשר שיאבדו ח"ו, והוא יתברך חושב מחשבות לכל ידח ממנו נדח.²

בענין זה ביאר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (ליקוטי הרי"ם ריש פר' שמות) את מאמר חז"ל (הובא ברש"י שמות א א) 'שבני ישראל נמשלו לכוכבים', וצ"ב מה ענין זה לזה. אלא, כי כמו הכוכבים הללו, כשמביטים בהם מרחוק, הם נראים כ'הרבה' עד אין מספר, ומכל מקום אם יתקרב אליהם יראה שכל כוכב וכוכב הרי הוא עולם מלא וגדול, כך כל יהודי ויהודי, אף שהוא חלק מהכלל, מכל מקום הרי הוא עצמו עולם מלא ומיוחד בשליחותו.³

חידושי הרי"ם זי"ע פר' כי תשא, ועוד) שתכלית המנין והספירה היה להראות לכל אחד ואחד שהוא 'דבר שבמנין' שאינו בטל אפילו באלף, ולכל יחיד יש חשיבות בפני עצמו אצל הקב"ה. ועל שם מנין זה נקרא חומש במדבר 'חומש הפקודים', אף שרק פעמיים נזכר בו ענין 'מנין בני ישראל', כי ענין גדול יש לו לבוא בספירת בני.

ביסוד זה ביאר הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל (דרש משה לשבועות) שלכן תיקנו חכמים שיהיו קוראים פרשת במדבר קודם חג השבועות (עי' מגילה לא: ובתורה קללות, ומעמם כדי להפסיק עם קריאת פרשה זו בין הקללות שבפרשת בחקותי ל'שבועות') וז"ל. ונראה שיש לפר' במדבר שייכות גדולה לשבועות, והוא להוציא מאלה שמתרשלין ללמוד, מחמת מחשבתם שלא יגיעו למדרגה גדולה בתורה. וע"ז ביארתי (שמות ל יב) שמה שנאמר ענין המנין בלשון 'שאו', שבוזה מתנשאים כל אחד ממדרגתו, בראותו שהוא שוה להמנות באותו המספר ממש של הגדול, ששניהם נמנים (-כל אחד מהם, הן הגדול הן הקטן) רק לאחד, א"כ גם הוא יכול לבוא למדרגה הגדולה. ולכן קודם שבועות צריך לקרוא פרשת במדבר שהוא פרשת הפקודים שנאמר בלשון נשיאות ללמדנו שבאופן זה יכול לקבל התורה וללמודה.

1. והרי אם יחסר אפילו אות אחת מכל דברי התורה הזאת ייחשב הספר כס"ת פסול, ומכאן, שרק ע"י כל נשמות הששים רבוא נעשית הקומה שלימה, ומכאן, ילמד שלא תיפול רוחו ולא יתייאש ח"ו, אלא ידע שבו בחר ה' לקבל התורה וחפץ יתב"ש בעבודתו ובמצוותיו.

וכך ביארו במה שאמר רב יוסף (פסחים סח:): 'אי לאו האי יומא כמה יוסף איכא בשוקא', שאצל אומות העולם יש הרבה 'יוסף', המון בריות לאין תכלית עם אותו שם ומהות בלי חשיבות לכל יחיד בפני עצמו, אך לאחר 'האי יומא' - בקבלת תורה מסיני, מאותו היום והלאה אין 'כמה יוסף', אלא כל 'יוסף' יש לו תפקיד מיוחד בעולם הזה, והקב"ה חפץ בו...

2. איתא בזוה"ק (משפטים קו). על הפסוק (ישעיה נז יז-יח) 'וילך שובב בדרך לבו, דרכיו ראיתי וארפאהו', כי מדבר על האדם שהלך שבי אחר לבו, ואומר פה אשב כי אויתיה, אהבתי את אדוני היצר ואת מעדני העולם שהוא מטעים אותי ה"י... ואינו רוצה לשוב מדרכיו הנלוזות, אחרי שהיצר תפסו ברשתו, והוא מתחזק ומתגבר בקרב האדם להטותו לדרך עלקתון, אומר הקב"ה, רצוני לרפא אותו, עלי להושיט לו יד לסייע לו להנצל מיצרו, ולהעלותו על דרך טוב, וזהו אומרו 'ראיתי דרכיו' שאינם טובים, 'וארפאהו' - הקב"ה מכניס בלבו דרכי תשובה ורפואה לנשמתו.

3. כלל הדברים, 'מניין' בני ישראל מורה על ב' יסודות נכבדים שהם כהכנה לקבלת התורה. א. כל איש יהודי באשר הוא יש לו חשיבות עצומה לפני המקום ב"ה, וחלילה מלחשוב שהוא כבר 'עובר בטל'... אלא כביכול הקב"ה אומר 'אני צריך אותך'... וכגון בחג השבועות עליו אמרו חז"ל 'ביום חתונתו זה מתן תורה', בו ביום פונה כביכול הקב"ה לכל יחיד ויחיד מבני ישראל ואומר לו רצוני 'שתיכנס עמי לחופה'. ב. כל יהודי יש לו תפקיד בעולם שאי אפשר לשום אדם בעולם למלא אותו במקומו.

ובזה נמשלו ישראל לכוכבים, שנאמר בהם 'מונה מספר לכוכבים לכולם שמות יקרא' (תהילים קמז ב), והיינו שכל 'כוכב' הוא חלק מהמניין הכללי, אך מלבד זאת יש לו 'שם' בפני עצמו בלא שום שייכות לאחרים (וכמבואר שם ברד"ק

לזכות יותר מזה אפילו גדול הנביאים, ו'לא פחות' פירוש אין אשה או פחות שבפחותים שלא יכול לזכות לזה, כי כל אדם מישראל יש כח בידו לעלות למדריגה זו".

עוד איתא שם (חתם סופר' דרשות שבועות תקס"ב) כי לא נתנה התורה ליחידים כי אם לכללות ישראל וכו' באופן שיהיה לכל אדם מישראל חלקו בתורה וכו', ועל כן שמחת כל ישראל שווים בחג השבועות.

ומבאר שם, שלכן אוכלים מאכלי חלב בשבועות, וסמכוה אקרא 'מנחה חדשה לה' בשבועותיכם' (ויקרא כג טז-יז) ר"ת מחלב. כי רמז חיזוק גדול יש לנו בו, שהרי בסדר ברירת החלב יש שני אופני ברירה, בזה אחר זה, תחילה בוחרים את כל החלב מהפרה, כברירת אוכל מפסולת, לאחר מ"כ מבררים ומפרידים את החלב עצמו לג' מינים. והם, א. השומן והוא החמאה החשוב שבה. ב. מהנותר יעשה חריצים וגבינות והוא הבינונית. ג. נותר מהם מי החלב שאינו שווה כלום.

וכבר פירש רבינו הרמב"ן (שמות כ ב) הטעם שנאמר 'אנכי ה' אלוקיך' בלשון יחיד, ולא נאמר אנכי ה' אלוקיכם בלשון רבים, וכדרך שנאמר בסוף העניין (פסוק יט) 'אתם ראיתם כי מן השמים דברתי עמכם' שכל הכתוב נאמר בלשון רבים, אלא 'כי עם כל אחד ידבר, ולכל אחד יצוה' וכו', והרי שלכל אחד ואחד באשר הוא - קטון כגדול - נאמר אנכי ה' אלוקיך.

ומעתה אין מי שיאמר רחוק אני מקבלת התורה, אלא ידע נאמנה כי הקב"ה פונה לכל אחד באשר הוא ואומר לו 'אנכי ה' אלוקיך', וכביכול הקב"ה מבקש מכל אחד ואחד שיקבל ממנו את תורתו.

כתב הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (דרשות חת"ס, שם"ד: ע"ל הכתוב (שמות יט ו), 'אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל'. וברש"י, 'לא פחות ולא יותר'. ומבאר חת"ס, 'לא יותר' - היינו שהיא מדריגה יותר עליונה שבאפשרות, ואפילו מלאכי השרת לא זכו ולא יכול

ובמלבי"ם), ובזה נדמו בני ישראל לכוכבים, כי כל יהודי הוא חלק 'ממניין' בני ישראל, ואי אפשר לשלמות הכלל בלא צירוף כל היחידים, זאת ועוד, כל יהודי יש לו 'שם' פרטי (ואינו נקרא 'ראובן' כי לשני קוראים 'שמעון' וכיו"ב...), והשם מורה על עניינו ומהותו ועל תפקידו במיוחד, שאי אפשר לאחר להשלימו. ואם אכן ממלא תפקידו הרי הוא כגדול שבגדולים, וזאת למדנו ממניין בני ישראל שכולם נספרים בשווה ובלא הבדל.

איתא במדרש (שמו"ר לד א) 'אין הקב"ה בא בְּטַרְחָחוֹת עם בריותיו, לא בא על האדם אלא לפי כחו, אתה מוצא כשנתן הקב"ה את התורה לישראל אילו היה בא עליהם בחוזק כוחו לא היו יכולין לעמוד וכו', אלא לא בא עליהם אלא לפי כוחם, שנאמר (תהילים כט ד) 'קול ה' בכח', בכחו אינו בא אלא בכח, לפי כחו של כל אחד ואחד, נמצא שאינו דומה 'אנכי ה' אלוקיך שנאמר ל'ראובן' לאותה נתינת התורה שנאמרה ל'שמעון'.

ט. איתא בגמ' (שבת פו:) כי ביום הראשון שבאו בו בני ישראל להר סיני לא אמר להם הקב"ה ולא מידי 'מפני חולשא דאורחא'. ידועה הקושיא, וכי איזו חולשה היה להם על ידי הדרך, והלא היו מוקפים בעננים שיישרו כל הדרכים העקומות והעקלקלות וסלקו כל מכשול בדרך, אלא בעל כרחך שהכוונה לאותם ה'נחשלים' שהיה הענן פולטם מחמת חטאם, שלהם היה קשה הדרך, ורק מחמתם לא דיבר הקב"ה עם משה באותו היום, ונתעכבה נתינת התורה לישראל ביום אחד, ומכאן אתה למד, עד כמה אין הקב"ה 'מוותר' אפילו על אחד מישראל, ו'כולם אהובים' כולם בנים חביבים לפניו, ו'כדאי' לו להמתין עוד יום אחד מלתת את התורה בכדי שגם הנפלטים מהענן יוכלו לקבל אותה בנחת....

כה אמר הרה"ק רבי לייבל איגר זי"ע (תורת אמת ריש יתרו), דלכן כתבה תורה ענין ביאתו של יתרו להסתפח לקהל ה' לפני הפרשה של קבלת התורה, ללמדנו בינה, שאף הגוי והכומר לע"ז בידם לעזוב הכל ולהתקרב אל הקדושה, וזו ההקדמה הטובה ביותר לקבלת התורה שישא היהודי ק"ו בנפשו שאם ביד גוי להתקרב עאכו"כ ביד זרעו של אברהם יצחק ויעקב להתקרב.

וכך פירש הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע (יתרו תרצ"א בשם השפת אמת) בלשון הכתוב (יט ד) 'ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי', שהנה הנשר הוא עוף טמא כידוע, ובא הכתוב להורות לאדם שאפילו מתוך בחי' נשר בשפלות מצב רוחני, אם יעסוק בתורה יקרב אותו הקב"ה ויביאהו אליו, וכמו שהיה בצאת ישראל ממצרים, שהיו משוקעים במ"ט שערי טומאה וקרבת המקום לעבודתו.

ראיה נפלאה הביא הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע (תרס"ז) שכל יהודי באשר הוא ביכולתו לקבל את התורה, שהרי נודע שקודם מתן תורה חיזר הקב"ה על כל האומות לשאלם אם ירצו לקבל את התורה, והרי שאפילו בני עשו

כמשקה המחיה כל העולם שווה לכל. ומשום כן נתנה התורה במעמד הנבחר והנפלא הזה בתחילת צאתנו מעבודת מצרים כשעדיין לא היינו כדאים לזה, להורות כי אין מעצור ולא יתיאש אדם מחלקו בתורה, אפילו אם יהיה בשפל המדרגה מכל מקום כמוהו כמו הגדול שבגדולים'.

עפ"י מ'מבאר ה'חתם סופר' מקרא שכתוב (דברים מו יב) 'ועשית חג שבועות.. ושמחת לפני ה' אלוקיך אתה ובנך וביתך עבדך... במקום אשר יבחר ה' אלוקיך לשכן שמו שם, וזכרת כי עבד היית במצרים

אמנם בלי ברירה (היינו אם לא יברור את החלב עצמו) אלא יניחנה כמות שהיא מעורב, הרי שלושתן בצירופם טוב מאד, והוא משקה חשוב מאד, המחיה אדם ובהמה. והכי נמי, הקב"ה ברר לו ביום זה את עם ה' מתוך פרות הבשן - אומות העולם, כמוציא החלב מדדי הפרה, ואם גם עתה נברור בחלב עצמו (היינו ישראל המשולים לחלב אם נברור בהם ונחלקם כיתות כיתות לפי מדרגתם) ויהיו בני עליה בבחינת חמאה, והבינונים בבחינת גבינה, הרי ישארו שארי עמא דארעא חם ושלום כמי חלב שאין בהם צורך, ולא ניחא ליה למרייהו למימר הכי (אין הקב"ה חפץ בחלוקה זו), לכן ישארו בתערובתם ויהיו

ובני ישמעאל היו יכולים לזכות בתורה, והיינו טעמא כי התורה מקרבת את כולם אף אלו אשר הם במדרגה תחתונה, ואם כן קל וחומר בן בנו של קל וחומר שבני ישראל יכולים להתעלות בקבלת התורה ואפילו אם הגיעו לשפל המצב. איתא בגמרא (שבת פח:) 'כל דיבור ודיבור שיצא מפי הקב"ה חזרו ישראל לאחוריהן שנים עשר מיל, והיו מלאכי השרת מדדין אותן', ולמדנו כאן לימוד עצום לדורות, שגם אם נפל האדם ממדרגותיו וחזר לאחוריו מרחק גדול כזה והתחזק ושוב חזר ונפל, אעפ"כ לא יתיאש ולא יפול ברוחו ח"ו, רק ילמד מבני ישראל בסיני שכך היתה קבלת התורה, אחר שנפלו נפילה אחר נפילה התחזקו לחזור ולהתקרב, ורק כך קיבלו את התורה מפי הגבורה.

יש שביארו עפ"י את מנהג ישראל לאכול בשבועות יום קבלת התורה מאכלי חלב ברמז נפלא, כי בזאת נשתנה החלב משאר משקים, שהרי הם כשהחמיצו אין להם כל תקנה רק להשליכם לאשפה, לעומתו החלב משהחמיץ יש לו תקווה ואחרית, אדרבה דייקא מעתה אפשר להפכו לגבינה ושאר מאכלי חלב משובחים, כך נאמר להם לבני ישראל, זה תנאי לקבלת התורה - אין ייאוש כלל, אף מי שח"ו החמיץ את עצמו, לא יחליט שמקומו באשפתות מתוך ייאושו כי רב, וח"ו ימשיך לזרוק אבן אחר הנופל, אדרבה, ידע שמעתה אפשר לעשותו למאכל משובח ומפואר, וזהו הרמז לאדם שגם אם החמיץ לא יתיאש כי עדיין יכול להיטיב אחריתו, ואינך דומה ליין שהחמיץ כי אם לחלב שהחמיץ.

מִן הַבָּאָר

הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע (לר"ח סיון קט. ד"ה ואמר) פירש מה שנאמר (שמות יט יז) 'ויתיצבו בתחתית ההר', שהכוונה שהיו בתחתית המדרגה ולא לאלו ג"כ ניתנה תורה, אם כן הכל יכולין לקבל התורה יהיה מי שיהיה אפילו בבחינה תחתונה יכול לקבל. עוד איתא שם (ד"ה ואמר), וז"ל. ואמר שכל בר ישראל יכול להשיג חיות ה' יתברך, אפילו הקטן שבקטנים והפחות שבפחותים והשפל שבשפלים יוכל להשיג חיות השי"ת, ועבירה היא בידינו שאנו ישנים בתרדמת הזמן, כי בשעה אחת יכולים להשיג עוה"ב שלימה, ומכמה שעות שהשי"ת נותן לאדם שיחיה כמה עוה"ב יכולים להשיג, עכ"ל.

י. ובזה פירש שם הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע את נוסח הברכה 'אשר בחר בנו מכל העמים' - כי רק ברירה אחת יש כאן - ברירת והפרדת בני"י מתוך אומות העולם, אבל בתוך בני ישראל עצמם אין כל ברירה והפרדה - כי כולם שווים. ולכן אומרים מיד לאחמ"כ ונתן לנו את תורתו מלשון 'נתינה' בלא כל ברירה, אלא כמתנה אפילו למי שאינו ראוי. וזהו מה שאמרו חז"ל (נדרים פא.) דבר זה שאלו לחכמים ולנביאים, על מה אבדה הארץ, ויאמר ה' על עזבם את תורתי אשר נתתי לפניהם, כי לא הסכימו שנתתי להם את התורה בלא ברירה לבחור איש מיוחד מהם, כדמצינו שבשעת החורבן היו אומרים 'צור תעודה חתום תורה בלימודי' (ישעי' מ טז) - שאין התורה אלא לישעיה וחביריו, ובאמת היה להם לידע שאין שום אחיזה יתירה לת"ח בתורה יותר מלעמי הארצות, כי כולם שווים לטובה בחלק זה.

התינוקות של בני לוי, מדוע הוצרך להלך סביבות המחנה לגשת בסמוך לכל אוהל ואוהל, ולא סגי היה שמשנה רבינו ישב בביתו והבת קול תגלה לו מנין התינוקות. אלא ביאורו, כי אין הקב"ה עושה נס להיות 'א-ל גומר עלי' רק למי שעשה ככל יכולתו, ולא למי שיושב שאנן בביתו, וכמו שאמרו (קידושין ל:) 'אלמלא הקב"ה עוזרו לא יכול לו' כי רצון הבורא שהאדם יעשה עד כמה שידו מגעת ואז יזכה לסיוע ממעל, ולכן רק כשהלך משה רבינו מאוהל לאוהל זכה שיתגלה לו מן השמים והשלימו לו את המנין.

וזכר מצינו יסוד זה בדברי רבינו ה'ספורנו' על הא דכתיב (שמות ג ד) 'וירא ה' כי סר לראות ויקרא אליו אלוקים מתוך הסנה', ומפרש בזה"ל, וירא ה' כי סר לראות - להתבונן בדבר, ויקרא אליו אלוקים - להודיעו, כאמרם ז"ל (שבת קד.) בא למחר מסייעין אותו, עכ"ל. והרי שבראש ובראשונה עלינו 'לסור לראות' (לזוז ממקומנו...) לבוא להיטהר ואז נזכה ל'מסייעים בידו', בפתיחת שערי הקדושה וסייעתא דשמיא".

וכך איתא ב'אור החיים' הק' בפרשת מתן תורה על הכתוב (שמות יג ג) 'ומשה עלה אל האלוקים וגו' ויקרא אליו ה' מן ההר לאמר, וז"ל. ויש לך לדעת, כי בחינת הקדושה לא תקדים אלא למזמין אותה, עכ"ל. ולכן רק אחרי שעלה משה אל האלוקים ועשה מעשה והכנה מצדו אז זכה שקרא אליו השי"ת מן ההר. והלא הדברים קל וחומר, ומה משה רבינו ע"ה שהיה 'מחציתו אלוקים' (דב"ר יא ד) הוצרך לעשות מעשה כדי שיזכה להתגלות אלוקית, אנן אוזבי קיר על אחת כמה וכמה שנזכה ליהנות מאור החג כפי ההכנה דרבה לקראת היום הגדול והקדוש.

ושמרת ועשית את החוקים האלה, ומבאר, כי הנה התורה הקדושה מצווה לכל אחד ואחד אפילו ל'עבדך ואמתך' לשמוח בחג השבועות, כי בחג קדוש זה שוכן הקב"ה אצל כל אחד ואחד מישראל. וזהו אומרו במקום מלשון במקום - תחת, אל תקרי 'במקום', אלא 'במקום', דתחת שיבוא הקב"ה להשרות את שכינתו לשכן שמו שם על הצדיק הקדוש, הריהו משרה את שכינתו ביום זה על כל יחיד ויחיד.

ומסיים ה'חתם סופר' בדברים נלהבים ואם לא תאמין שיהיה כן בכוח לפי מיעוט ערכך בעיני עצמך, לזה 'וזכרת כי עבד היית במצרים', והרי מעמדו ומצבו של העבד במדרגה פחותה מאשר אתה עכשיו בה, ואפילו הכי קבלת את התורה מתוך שפלות מצבך, א"כ אף היום - 'ושמרת ועשית את החוקים האלה', וגם עתה לא תמנע עצמך מלשמוח בה'.

עשה אתה שלך - ההכנה לדבר מצוה וביותר למתן תורה בפרשתן (ג טו-טז) 'פקוד את בני לוי לבית אבותם למשפחותם כל זכר מבן חדש ומעלה תפקדם, ויפקד אותם משה על פי ה' כאשר צוה'. וברש"י, על פי ה'. אמר משה לפני הקב"ה, היאך אני נכנס לתוך אהליהם לדעת מנין יונקיהם, אמר לו הקב"ה עשה אתה שלך ואני אעשה שלי, הלך משה ועמד על פתח האהל, והשכינה מקדמת לפניו, ובת קול יוצאה מן האוהל ואומרת כך וכך תינוקות יש באוהל זה, לכך נאמר על פי ה'.

הקשה הרה"ק רבי שמעון מיערוסלאב זי"ע (תורת שמעון), אם ממילא נעשה נס, ו'בת קול' הודיעתו מנין

יא. מעשה ב'איש בער לא ידע וכסיל לא יבין', שבאחד הימים פסק חמורו מלכת, בדאגתו הגדולה לחמורו חביבו פנה האיש אל רופא הבהמות (וויטרינר) וקבל לפניו על מצב של חמורו, נתן לו הרופא 'רפואה' לתת לחמורו (בזריקה, איינשפרייז), באמרו כי רפואה זו עולה הון רב אבל היא טובה וחזקה עד מאד, ובתוך כ"ד שעות מעת לעת ישוב החמור ללכת כ'אחד האדם' (כאחד החמורים). ילך בדרך מישור וגם יוכל לעלות על ההרים הגבוהים. עבר יום וגם יומיים והחמור לא זז ממקומו, שב האיש אל הרופא בטענת 'למה רמיתני', טבין ותקילין שלמתי על הרפואה ומאומה לא הועיל, נתן לו הרופא רפואה חדשה, כשהוא מוזיל לו את המחיר בכדי לפצותו על העגמת נפש, אך שוב לא הועיל מאומה, החמור לא קם ולא זע ממקומו, וכך שב האיש אל הרופא הלך ושוב, עד שהחליט הרופא לרדת בעצמו לבית האיש, ולבדוק מקרוב מה נעשה עם החמור, וכן עשה. אמנם, כבר מרחוק הרגיש הרופא בצחנת נבילה ל"ע, ובהתקרבו ראה שמדובר בחמור שכבר נפח את נשמתו לפני שלושים יום תמימים. שחק הרופא, וכה אמר למיודעינו, הנה הרפואה שהנני נותן היא לחמור שרוצה ללכת, אלא שיש לו קשיים... אבל מי שאינו רוצה ואין בו כל חשק ללכת, לא אוכל לעזור לו מאומה...

ביותר הדברים אמורים לקראת היום הגדול והקדוש - יום קבלת התורה, שעלינו להכין נפשותינו בהכנה רבתי לקראתו², שהרי על היום הזה ציוותה תורה בפירוש (שמות יט יא) 'והיו נכונים ליום השלישי', וכמבואר בראשונים שכל עניין מצוות 'ספירת העומר' הוא 'הכנה' כדי שנמנהר עצמנו ונתקדש לקראת יום הקדוש והנורא של קבלת התורה³.

והנה, בכל המועדים אמרה תורה את הזמן בו יחול החג, 'ובחמשה עשר' וכדומה, אבל בשבועות לא נאמר בתורה זמן ויום בשנה שבו יחול החג, ורק אמרו וספרתם לכם ממחרת השבת... תספרו חמישים יום והקרבתם מנחה חדשה לה', ואף בגמ' מצינו (ר"ה ו:) שלדעת רב שמעיה עצרת פעמים ה' (בסיון) פעמים ו' פעמים ז' י, ולא בכדי הוא, אלא בכוונה תחילה,

מין הבאר

משל נאה המשיל הרה"ק מסאטמאר זי"ע, למדרגות הגדולות הנוסעות מאליהם בכח העלעקטריק (מדרגות נעות) ופעמים ששני אנשים יעשו כברת דרך עד המדרגות הללו זה יעלה ויבוא עד למעלה למעלה, ורעהו ישאר עמוד למטה. והנפקא מינה ביניהם, שזה הראשון פסע עוד 'פסיעה קטנה' אחת והעמיד עצמו על המדרגה הראשונה, וממילא הובילוהו המדרגות מאליו למעלה, אך זה השני החסיר פסיעה זו ונשאר למטה... אף לדין העושה פסיעה זו יעלה ויגיע לתכלית טוב, ואם לאו... ויש בזה הן 'דרישה' להניח יד ורגל וממילא יגיע מעלה מעלה, והן 'חיזוק' - בל יבהל לחשוב, לא ידעתי מה עלי לעשות בימים קדושים הללו... אין לך אלא להניח רגל אחת - להזיז עצמך ממקומך ומיד תמצא עצמך מעלה מעלה, עם המעט של 'פתח של מחט' ממילא יגיע. ויש לרמז זאת באותם הדברים אשר אמר הקב"ה קודם מתן תורה 'ואשא אתכם על כנפי נשרים' (שמות יט ד), שהנה דרכו של 'נשר' לישא את גוזליו על כנפיו (וכמו שפירש רש"י שם), וכשהוא מגביה עוף למעלה אזי גוזליו המרחפים על כנפיו מביטים על העולם מלמעלה למטה, ברם, התדע כיצד מגיעים הגוזלים על גבי כנפי הנשר, בפעולה זאת אין הנשר מסייע להם, רק עליהם להתרומם ולקפוץ, לעלות על גבי כנפי אביהם. נמצא שאת 'הפסיעה הראשונה' עליהם לעשות בכוחות עצמם, ומאחר שעשו כן מגביה אותם לגבהי מרומים בלא שום פעולה או קושי מצידם... וכנגד זה אמר הקב"ה ואשא אתכם על כנפי נשרים, כשאתם תעשו את הפסיעה הראשונה להתרומם מעט, אז אגביה אתכם מעל כל 'העולם' למעלה למעלה...

והנמשל פשוט, עומדים אנו בימים קדושים ובווערים, והקב"ה משפיע 'קבלת התורה' מחדש, ויש סיוע מיוחד ממעל לשוב ללכת בדרך מישור, וגם לעלות בהר ה' גבוה מעל גבוה, אבל זה רק למי שרוצה ללכת אלא שיש לו קשיים ונסיונות, יצרים המקשים עליו את ההליכה והעליה, ל'רצון' זה ניתן לסייע כדי שיבוא מהכח אל הפועל. אבל השוכב כפגרים מתים, אין לו כל חשק ומחשבה להתקדם, אינו שואף כלל לזוז ממקומו... מה תועיל לו קדושת הימים... לא יועילו לו כל טצדקי, וכל סיוע לא יזיזו ממקומו...

יב. וכבר כתב הרה"ק ה'עבודת ישראל' זי"ע (תהילים מב) לבאר במה דאיתא בזוה"ק (ח"ג קנב:) 'כרוזא כריז, כל מאן דלא יכיל למחמי מטרוניתא ייתי ויחמי עד דלא ינעלון תרעי [כל מי שרוצה לבוא וליראות את פני האדון ה', יכול לבוא באלו הימים ולהיכנס טרם ינעלו את השערים] אימתי כרוז אכריז, בארבעה עשר לירחא תניינא, דהא מתמן עד שבעה יומין תרעין פתיחין מכאן ולהלאה ינעלון תרעי' [מתי הכרוז מכריז, ב"ד לחודש השני הוא חודש אייר, כי מאז ועד שבעת ימים השערים פתוחים לאחמ"כ ננעלים השערים], ונמצא שבועיים לפני 'מתן תורה' ננעלים השערים. ולכאורה צ"ב, 'אדרבה כל אשר יקרב הזמן לקדושת הזמן מהראוי שיפתחו השערים', וכיצד נועלים אותם דווקא בהתקרב חג השבועות, ומבאר באופן נורא, שאמרו חז"ל (פסחים ו:) שב' שבועות קודם הרגל שואלים ודורשים בהלכות החג, וגם בעולמות העליונים מתכוננים לקראת שבועות, ו'הכלה העליונה מתקשטת בקישוטיה בימים הללו, ולכן ניחא נעילת שערים בזמן ההוא כי אין רשות לאדם ליכנס ולא דרך ארץ הוא', ואם כי אין לנו שמץ השגה בדבריו הקדושים, אך זאת למדנו שגם השכינה הק' כביכול מכינה עצמה לקראת 'יום החתונה'.

יג. בדרך צחות מספרים על מנהג שנהגו בו בימי קדם, אשר היו מעמידים תחת החופה שני גביעים מלאים במטבעות זהב, לסימנא טבא שיזכו החתן והכלה לבנות ביתם מתוך שפע פרנסה בהרחבה, ולא תמוש העשירות מתוך

(הרוחני), ועי' יזכה לשמוע באזניו את קול ה' (עי' רמתיים צופים אות פד, בתנ"כ רבא פרק ב) טו.

ביום הזה - הכנה בידיעה שקבלת התורה מתחדשת בכל שנה תחילה וראש לכל 'סדר ההכנה' הוא הידיעה וההכרה הברורה שנתנית התורה וסדר ימי ההכנה לקראתה עם תוקף הימים הקדושים של שלושת ימי הגבלה מתחדשים בכל שנה ושנה טו, וכמו שאמרו חז"ל

ללמדנו שקבלת התורה אינה תלויה ביום מסוים בחודש, אלא לדורות עולם ייאמר - אף בימינו אנו - בגמר הכנת בני ישראל לקראת 'קבלת התורה' בספירת חמישים יום יקבלוה בשתי ידיים מהבורא יתב"ש.

ובן אמר הרה"ק המגיד מקאזניץ זי"ע, שאכן וודאי אפשר אף כהיום לשמוע את קול ה', אלא שקודם לבן יש לרחוץ ולשטוף את האזניים מכל שמץ טיגוף

ביתם לעולם. והנה, אותם חתנים הבאים מבית עשירים היו מביאים את הגביעים והמטבעות משלהם, ואילו החתנים העניים היו נוהגים לשאול מאת העשירים 'ללילה אחד' בלבד... ולמחרת היו מחזירים. מעשה בעיר אחת שה'גביר' היה קמצן נורא, וידע החתן הנצרך שאין סיכוי בעולם שיתן לו שני גביעים מלאים, על כן התחכם לבוא אל הגביר וביקש ממנו שישאיל לו גביע אחד בלבד, כשבדעתו היה להניח שפיגע"ל (מראה) שעל ידי זה ייראה כאילו הניח שניים... אמר לו הגביר, הרי כל נתינת הגביעים הוא רק לסימנא טבא, וסימן טוב יותר שלא תצטרך לבריות... ומה שאתה חושש לבזיונות שיראו בשעת החופה שלא נהגת כמנהג המקום מחמת עוני, הנה הינך אומר שאתה צריך רק לאחד, א"כ שמע מינה שאחד כבר יש לך ואינך צריך אלא לשני, ע"כ איעצך להעמיד שפיגע"ל מול אותו הגביע שברשותך, השיב החתן, מה אעשה שאין בידי אלא שפיגע"ל בלבד... וכן לענייננו, שבועות זה השפיגע"ל של ההכנה מלפניו, ביום קדוש זה משתקפים כל ההכנות שלקראתו, וכפי ששם החג 'שבועות' מורה עליו שהוא 'בנוי' מהשבועות הקודמים לו, ומי שטרם בערב החג אזי כשמגיע שבועות מאירים כל ההכנות באור יקרות, אך מי שלא עשה ולא כלום הרי כשיגיע החג לא 'יראו' ולא ייראה לו מאומה...

יד. הא כיצד כשחודש ניסן ואייר חדשים מלאים יחול שבועות בחמשה בסיון, אם שניהן חסרים - בשבעה בסיון, ואם א' מלא וא' חסר - בששה בסיון, כי חג השבועות הוא ביום החמישים מחג הפסח, ותלוי בקביעות חודשי ניסן ואייר.

טו. בלשון חכמים אמר הרה"ק מסאטמאר זי"ע, שבני ישראל ענו ואמרו 'נעשה ונשמע' לקבל התורה, והכוונה שאם האדם משקיע חלקו בנעשה בעמל וביגיעה להכין את עצמו כראוי - יזכה לנשמע, לשמוע את קול ה' המכריז ואומר 'אנכי ה' אלוהיך'.

טז. וכבר הוכיח כן הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל (הובא בהליכות שלמה פרק יב הערה 1), מדברי הגמ' (שבת קכט:) שאסור להקיז דם בכל ערב יום טוב, משום שגזרו אטו יומא טבא דעצרת, שכשהיו בני ישראל במדבר סיני יצא בערב שבועות רוח ושמם 'טבוח', ואם לא היו מקבלים ישראל את התורה 'היה טבוח להו לבשריהו ולדמיהו', [ומאחר שבערב יו"ט דשבועות יש סכנה להקיז דם על כן אסרו בכל ערב יו"ט, הובא ברמ"א או"ח תס"ח י]. ולכאורה צריך ביאור, הרי 'רוח' זו יצאה מלפני אלפי שנים, ואיזה סכנה יש בדבר לדידן, עד שאסרו מחמת זה להקיז דם בערב שבועות עד היום הזה. אלא, מבאר ב'מחצית השקל' (שם סקט"ו) ונודע דבכל הזמנים שאירע לאבותינו ענין מה, כשיגיע זמן ההוא שוב מתעורר קצת מעין אותו דבר וענין ההוא. ונמצא שאותה 'רוח טבוח' יוצאת מחדש בכל שנה ושנה, ורק ע"י קבלת בני ישראל את התורה הם ניצולים ממנה, מעתה יובן מה ענין יש לנו להיזהר אף כהיום מהקזת דם, כי אין זה מטעם 'זכר' וסימן בעלמא, אלא כדי להחיותנו כהיום הזה בפועל ממש.

והרי 'מידה טובה מרובה', כי אם עניני הסכנה שהיו אז שבים ומתחדשים בכל שנה ושנה, ק"ו בן בנו של ק"ו שכל עניני מתן תורה - נתינת התורה, וקרבת בני ישראל אל ה' שבים להתרחש בפועל ממש בכל שנה ושנה אף בדור אחרון - בשנת ה'תשפ"ו...

עוד סימוכין לכך הביאו, דהנה ידוע שאין לקצוץ צפרני הידים והרגלים ביום אחד (מג"א ריש סי' רס, מ'מגיד מישרים' שאמר כן לבי"), ומכל מקום מביא ה'ליקוטי מהרי"ח' (ח"ג דף מה) בשם הרה"ק רבי אלימלך מרודניק זי"ע (וכן הוא בחידושי הרי"ם), דבערב שבועות אין להקפיד בזה ומוותר לקוצצם ביום אחד, וטעמו ונימוקו עמו, שהרי איתא בזה"ק (פר' אמור הובא בסוף תיקון ליל שבועות) שהטעם שאמרה תורה לספור ספירת העומר במשך שבעה שבועות, כי הם במקום

באר הפרשה - פרשת במדבר - שבועות

חג השבועות נצרך לקבל קדושה משבת, ואפשר לחוג אותו יום אחד בלבד.

מעתה מילתא דפשיטא שכשם שקודם נתינת התורה שהיתה בהר סיני אמרה תורה 'היו נכונים', כך גם עתה שומה עלינו להכין את עצמנו לקראת נתינת התורה שתהיה בחג השבועות הקרב ובא, כי כשם שנתינת התורה מתחדשת כך גם ציווי 'היו נכונים' מתחדש.

ובך כתב הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (שבועות תרס"א) המנהג לעסוק בתורה בליל החג, דאיתא (אבות ב יב) 'התקן עצמך ללמוד תורה שאינה ירושה לך', אמנם קשה מהא דכתיב (דברים לג ד) 'מורשה קהילת יעקב', ונשמע מפסוק זה שהתורה כן נחשבת כירושה, ונראה כי ב' הפסוקים סותרים זה את (ירושה או אינה ירושה).

אלא מבאר השפ"א, כי התורה נקראת 'עין חיים', וכמו שאילן מוציא פירות בכל שנה ושנה, כמו כן התורה הקדושה מתחדשת פירותיה בכל שנה, ולכן בעצרת נידונים על פירות האילן (ר"ה מז.), שנידונים על התחדשות התורה שנקראת עין חיים. ולכן נקרא יום הביכורים שהוא ענין ההתחדשות. ומוסיף לזה, כי כמו דאיתא במדרש (תנחומא יתרו יא) שכל הנביאים וחכמים שבכל הדורות כבר קיבלו חלקם בתורה במעמד הר סיני, אלא שדבריהם נתפרשו כל אחד בשעתו ובזמנו, כמו כן בכל חג שבועות זמן מתן תורתנו מקבלין בני ישראל חלק התורה המתחדשת על כל ימי השנה הבאה, ואח"כ (במשך השנה) מוציאים מן הכח אל הפועל כל אחד במקומו ובשעתו, וזה ההתחדשות תלוי בפי הכנת כל אחד. ובה יתיישב על נכון, כי אמנם 'התקן

(פסיקתא זוטא ואתחנן) חייב אדם לראות את עצמו כאילו מקבל תורה מסיני, וביאור הדברים, כי נתינת התורה אינה רק מאורע שהיה בשעתו, אלא היא מתחדשת בכל שנה ושנה.

ובך אמר הרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע (תו"מ ד"ה בשבועותיכם) וז"ל, הנה פסח זכר ליציאת מצרים היא זכרון למה שעבר, וכן סוכות 'למען ידעו דורותיכם' מה שבכר היה, אבל מתן תורה, הוא יום מתן תורה בעצמו, איננו זכר למה שהיה, כי היא בלה חדשה כשעה ראשונה, והיום מקבלה מנותן התורה ית"ש, עכ"ל.

ובזה פירש הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע (קט. ד"ה משה) בלשון הכתוב (שמות יט יט) 'משה ידבר', שלא נאמר 'דיבר' בלשון עבר אלא 'ידבר' בלשון עתיד, ומבאר וז"ל, משה ידבר לשון עתיד, כי עתיד הוא משה רבינו לדבר בכל דור ודור עם כל אחד ואחד הבא לטהר ולקבל התורה עליו, כי אתפשטותא דמשה בכל דור ודור.

בדרך זה ביאר המבי"ט (בית אלוקים שער היסודות פמ"ג) מעמא דמילתא שבפסח ובסוכות נמשך החג שבעת ימים ואילו שבועות אינו אלא יום אחד, כי חג הפסח וחג הסוכות אינם אלא לזכר יציאת מצרים וענני הכבוד, וממילא אין בהם קדושה עתה מצד עצמם, על כן נמשך החג ז' ימים שיהא נכלל בתוכם יום שבת ויתפשט ממנו קדושה לשאר הימים, אבל שבועות יש בו קדושה מצד עצמו, 'תורה שניתנה בעצרת ועדיין מורשה לנו', ובהיום הזה נותן לנו התורה, וממילא אין

ספירת שבעה נקיים מכל לכלוך וטומאה, ואחרי הספירה טובלים במקוה טהרה בליל שבועות כדי לקבל את התורה בטהרה ביום, ולטבילה זו צריך להסיר ולהוריד כל החציצות מעל גופו, ועל כן אם לא יקצוץ את צפרניו יהיו אלו חוצצים ומעכבים את הטבילה, לפיכך מותר מן הדין לקצוץ הצפרנים ביום אחד כדין טבילת מצוה.

מכאן נאמר, אם בשנת תשפ"ו מתירים לנו לקצוץ צפרני ידיים ורגליים ביום אחד, ואין אומרים שהיתר זה כבר אינו נוהג בזמן הזה, ע"כ שאף כהיום הזה עלינו להיטהר כאותה טהרה שנטהרו אבותינו בהיותם במדבר, ואף אנו נקבל את התורה ביום חג השבועות הזה בפועל ממש כמו שהם קיבלוה בהר סיני.

יז. ראייה גדולה לדבר הביאו צדיקי הדורות, שהנה כבר הקשה המג"א (תצד סק"א) היאך אומרים אנו בתפילה ובקידוש היום בו' סיון - חג השבועות - זמן מתן תורתנו, והלא קיי"ל להלכה כדברי רבי יוסי שניתנה תורה לישראל בז' סיון, אלא מכאן ש'זמן מתן תורתנו' אין הכוונה לזמן בו היה מתן תורתנו, כי אכן בו' סיון לא היה מתן תורה, אלא זמן מתן תורתנו הכוונה כי עתה הוא זמן נתינת התורה המתחדשת בכל שנה ושנה.

יח. ובה יובן מה שכתב הרה"ק ה'אור המאיר' זי"ע (דרוש ספירת העומר ד"ה ואיתא בזוהר) ועוד צדיקים, שבכל שנה יש בחינה חדשה של קבלת התורה, ואין לך שנה שקבלת התורה היא כבשנה שעברה, אלא תמיד מתחדשת באופן

וההתעוררות שזוכה להן באמצע השנה הם הם השפע הבא אליו מאותו אוצר שקיבל בעצרת.

באו מדבר סיני - עבודת הימים שקודם מתן תורה

כתב 'רבינו בחיי' לבאר במה שנאמר (שמות ג י) 'ועתה לכה ואשלחך אל פרעה והוצא את עמי בני ישראל ממצרים', שלכאורה היה צריך לומר 'לך' ולא 'לכה', ומבאר וז"ל, ועל דרך הפשט, תוספת הה"א להורות על חמישה ימים שעתידיים שיחנו בהר סיני, זהו מראש חודש סיון עד יום שישי בו שאז קבלו התורה, ועל כן אמר (שם פסוק יב) 'וזה לך האות' - אות ה"א הנוספת שהוא חשבון חמישה, ואמר 'בחוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלוקים על החר הזה' חמישה ימים ובשישי תקבלו את התורה, עכ"ל. ואין זה 'דברי אנדרה' אלא כך הוא פשוטו של מקרא ללמוד

עצמך ללמוד תורה שאינה ירושה לך' שעל כל אחד להבין את עצמו לקבל חלק מהתורה המתחדשת לו בכל שנה, שאינה ירושה קבועה אלא היא מתחדשת בכל עת, ויום זה שורש התורה של כל השנה'.

בדברים האלה מובא בשם הרה"ק ה'אבני נור' זי"ע (נאות הדשא, דברים מפי השמועה, שבועות אות ג), שהימים דומים לימי זריעה שכפי כמה שהאדם זורע בימים אלו כך יוכל לקצור לעתיד בימי הקצירה"ט.

ובספר 'דרך המלך' להרה"ק מפיאסצנא זי"ע (שבועות ליל ב תרפ"ט) הולך אף הוא בדרך זו, ומבאר, שכל אחד מישראל מקבל בחג השבועות נבואה סתומה, זה החלק שהוא עתיד להשיג בתורה במשך כל השנה, אמנם נעלמה וסתומה היא מן האדם, וההארות

חדש, והיינו טעמא, כי הכל תלוי לפי מדת ההכנה של בני ישראל, ואינה דומה הכנה של שנה זו לעבודתם בשנים עברו. עוד כתב (דרוש לשבועות) שעל האדם לערוך חשבון הנפש האם במצב שהוא עומד בו היה יכול לקבל את התורה מסיני, והאם הוא ראוי לקבל עתה את התורה בשנה זו בחג השבועות.

ובה מבאר את הכתוב (שמות יט יט) 'ויהי קול השופר הולך וחזק מאד' דנכתב בלשון הווה - הולך וחזק, ולא כתיב הלך... כי עדיין הוא מתחזק משנה לשנה, ואינו דומה קבלת התורה של שנה זו לאותה של שנה הקודמת, כי רבה מעלתה יותר ויותר (נמצא שלעומת מיעוט הדורות ההולך ומתמעט כך מתגדלת נתינת התורה משנה לשנה, ועיי' בית אהרן פרשת יתרו, ד"ה ויעל עשנו).

מִן הַבָּאֵר

דע, כי הבורא יתב"ש משפיע עלינו ביום הזה גם השפעות נפלאות בגשמייות, כך כתב הרה"ק ה'אהבת שלום' זי"ע (לר"ה ד"ה והוכיח) 'יש ג' עיתים מזומנים לבקש על פרנסת ישראל, א. בפסח, יען כי בו העולם נידון על התבואה. ב. בעצרת, כי אז נידון על פירות האילן, ג. בראש השנה, שכל באי עולם יעברון לפניו כבני מרון', עכ"ל. ובזה מבאר כמין חומר מקרא שכתוב (בראשית כא כה) 'והוכיח אברהם את אבימלך על אודות באר המים אשר גזלו עבדי אבימלך', שאברהם הוא הצדיק פונה כביכול אל מלך מלכי המלכים הנרמז בתיבת 'אבימלך', וטוען לפניו יתב"ש על אודות 'באר המים' אשר גזלו המקטרגים שלא יושפע שפע לישראל כפי צרכם, 'ויאמר אבימלך' משיב השי"ת, 'לא ידעתי מי עשה את הדבר הזה' לעכב את הפרנסה, אולם 'וגם אתה לא הגדת לי' - בשעת אמירת ההגדה לא רמזת לי מזה כלל ולא בקשת על הפרנסה, 'וגם אנכי לא שמעתי' גם ב'שבועות' בעת קריאת התורה ב'עשרת הדברות' המתחילים באנכי, לא שמעתי בקשה על כך, 'בלתי היום' זה ר"ה שנקרא היום ורק אז התפללו על הפרנסה, ומזה בא חסרון הפרנסה. וזה לשון הרה"ק ה'דברי בינה' זי"ע, הכל מודים דבעצרת בעינן נמי לכם (פסחים סח.), דהנה 'בעינן' הוא לשון בקשה ותפילה, וצריך כל אדם בעצרת להתפלל להשי"ת ע"ז שיהיה לכם לכל צרכיכם - מה שצריך לכל איש ישראל, גם כל עניני צורך הגוף אז הוא הזמן להתפלל ע"ז להמשיך השפעה וכל טוב לעולם. עכ"ל.

יט. וכנגד זה דיבר הרה"ק רבי מאיר מאמשינוב זי"ע כשאמר לחסיד אחד בערב חג השבועות 'אל תהיה שוטה', וכשתמה הלה מאי קאמר, הסביר לו, שהרי אמרו (חגיגה ד.) 'אי זהו שוטה, המאבד כל מה שנותנים לו', והכא הרי ניתן לאדם שעת הכושר להתעלות ולהרבות הונו ורכושו הרוחני, ואם לא יתעשת לקלוט מן האור והשפע היורד באתערותא דלעילא ישאר בלא כלום ח"ו, נמצא שמאבד מתנה טובה שנותנים לו.

באר הפרשה - פרשת במדבר - שבועות

על חובת 'העבודה' באותם חמישה ימים² שקודם חג הגבלה' עליהם נאמר מפורשות (שמות יט טו) 'היו נכונים השבועות³. ועל אחת כמה וכמה בהגיע 'שלושת ימי

כ. ומן העניין להביא מה שכתב הרה"ק ה'עבודת ישראל' מקאז'ניץ זי"ע (שם ד"ה ביום) וז"ל, נראה לרמוז בדברי קדשו, כי באמת בכל שנה ושנה כל ימי עולם נתגלה הדבר ההוא שהיה בימים ההם, כגון בימי פסח שיצאו ממצרים גם בכל שנה יש נפשות מישראל שיוצאים ממצרים, וגם בחודש הזה כיון שקרבו לפני הר סיני נתגלה גם כן שיוכלו לקרב את עצמן להקב"ה ולקבל התורה ולקרב עצמן לפני הר סיני וכו', ולזה צריך כל אדם כשבא ראש חודש סיון עד חג השבועות לקרות באותו עסק התורה ולהמשיך לו זה הקדושה שנתגלה ביום הזה.

כא. וכך רמזו צדיקים במה שכתב רש"י בתחילת פר' במדבר 'מתוך חיבתן לפניו מונה אותם כל שעה', כי הנה בספירת העומר 'מצוה לממני יומי ומצוה לממני שבועי' (למנות 'ימים' ו'שבועות', ר"ה ה.), אמנם כל זה הוא עד ר"ח סיון, כי מאז ואילך הזמן יקר ובווער, ולגודל התשוקה לקבלת התורה הקריבה ובאה מונים כל שעה בפני עצמה, כי כל שעה עתה כימים רבים תחשב...

בהיות הרה"ק מסאטמאר זי"ע בארץ הקודש נכנס פעם לבקר בת"ת 'עץ חיים' ובחן את הילדים על לימודם, בעת הבחינה שאל את אחד התלמידים מהו פירוש המקרא האמור בפרשתן בעניין סדר מסע המחנות במדבר 'וַשָּׁנִים יִסְעוּ' (ב טז), השיב הילד 'די 'ארען פארען' (- השנים נוסעות)... נענה לו הרה"ק ואמר, אכן לך מגיע 'פסק' (תוכחה) על שאינך יודע להשיב כהלכה, אך לידידי היה כדאי כל הנסיעה מארה"ב עד לכאן בשביל לשמוע 'מוסר' זה, שהשנים נוסעות והזמן חולף במהירות... (מובא באמרות טהורות). ולדידן ייאמר, בל ניתן לזמן כה גבוה ונעלה שיעבור כלעומת שבא כשאנו שקועים בתרדמת הזמן. ועל אחת כמה וכמה שלא לבזבז את הימים והשעות היקרים והקדושים הללו בדברי הבאי ו'במילי דשטותא'...

יש שפירשו במה שנאמר (איוב א ז) 'ויאמר ה' אל השטן מאין תבוא ויען השטן את ה' ויאמר משוט בארץ והתהלך בה', שהקב"ה שאל את השטן מאין תבוא - מהיכן נובע כוחך הגדול להחטיא את הבריות, השיב השטן 'משוט בארץ והתהלך בה' - ממה שהאנשים משוטטים ברחובות ומתהלכים בהם, מזה באים הם לידי עבירה ועוון. ואם בכל השנה צריך להיזהר שלא להלך ריקם ולהסתובב בטל ברחובה של עיר, על אחת כמה וכמה בימים אלו.

סיפר הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע על אבי זקנו הרה"ק רבי אלעזר מענדל מלעלוב זי"ע שאירס את בנו עם אחד מחסידיו שהתגורר בצפת, והיות ולא היה בביתו אפילו פרוטה אחת לא קבלה הכלה שום מתנות ותכשיטים הניתנות בדרך כלל כמנהג גוברין יהודאין [באמת ממון רב היה מגיע אליו מאנשי שלומו בפולין, ובפרט שאביו הרה"ק רבי משה זי"ע היה חתנו של היהודי הק', וכן חותנו היה בנו של החוזה הק' מלובלין, אך כידוע, היה אותו צדיק מחלק את הכל לעניי ירושלים, להחיות נפשם העטופות ברעב, ונשאר ביתו ריקם מכל]. הדבר היצר מאד לאם הכלה, שהייתה מרבה להפציר בבעלה כל אימת ששם פעמיו להסתופף בצל רבו - מחותנו, שיבקש מעמו שישלח איזה מתנה כלשהי לשמח לב הכלה. אך אותו חסיד היה שוכח מכל הבלי עולם בכל עת בואו להסתופף בצל הרבי. משיצא החסיד מביתו, לעלות אל הרבי ולשהות בצילו בשלושת ימי הגבלה, שבה האם ואמרה לו שיזכור לבקש מאת הרבי שישלח מתנה טובה מבית גנזיו, והוסיפה באזהרה שאם לא יביא עמו איזה מתנה מהרבי תנעל הדלת בפניו...

והנה דרכו של הרה"ק היה להתפלל מעריב ולספור ספירת העומר האחרונה אצל ציונו הקדוש של שמעון הצדיק, לאחר מכן היה הולך אל הכותל המערבי ולקבר דוד המלך. לאחר שסיים הרבי את ספירת העומר נכנס לחדר מיוחד סמוך לציון הקדוש, או אז נכנס המחנות - החסיד בלב רועד לעשות את דבר בני ביתו, בידעו ומכירו שהם בבחינת 'אומר ועושה', התקרב אל דלת החדר ודפק עליה, בעודו מהרהר, אכן, הרבי מחלק את כל מעותיו לצורכי צדקה וחסד, מכל מקום מדוע אינו שולח לכה"פ תכשיט כלשהו, ואפילו סיכה קטנה. בעודו מהרהר כך פתח הרבי את הדלת, נענה ואמר אָה, לא האמנתי עליכם מחותן שליט"א, ימים כאלה גבוהים - שלושת ימי הגבלה, וסיכה קטנה בראש...

מיד בחזור המחנות לביתו אמר לבני הבית, יש לנו מחותן המשוטט בשמי השמים - אם תוסיפו לבקש מעמי שאדרוש מהרבי היודע מחשבות תכשיטים לכלה, או אז אני מצידי לא אחזור יותר הביתה.

ואף אנן נעני אבתריה, ימים כאלו גבוהים וסיכות קטנות בראשינו, כמה סיכות קטנות עם גדולות יש לנו להוציא מראשנו באלו הימים הקדושים.

כב. ואכן, מלפנים כזאת בישראל היה פשוט בעיני המון העם להניח כל העסקים בפרוס חג השבועות, ולשבת אז על התורה ועל העבודה. וכפי שמעידים זקני ירושלים, שלפני כשבעים שנה היו בעלי החנויות סוגרים חנותם

וכפי סדר המאורע, מדוע הקדים המאחר, שאמר תחילה באו מדבר סיני ורק אח"כ סיפר שנסעו מרפידים. ב. מדוע חזר הכתוב לומר בפסוק השני 'ויבואו מדבר סיני', והרי כבר אמרו בפסוק ראשון 'ביום הזה באו מדבר סיני'.

ומבאר האור החיים, כי כוונת הכתוב להקדים עיקרי ההכנה לקבלת התורה, שבאמצעותם נתרצה ה' להנחילם נחלת שדי היא תורתנו הנעימה, והתנאי הראשון הוא 'ויסעו מרפידים' - שנסעו מבחינת רפיון ידים [וכמו שדרשו חז"ל (סנהדרין קו.) מה שנאמר (שמות י"ה) 'ויבוא עמלק וילחם עם ישראל ברפידים' - רבי יהושע אומר שריפו עצמן מדברי תורה], וזהו ויסעו מרפידים ש'הן עתה נסעו מבחינה זו והכינו עצמם לעבוד עבודת משה בנועם ה', והוא אומרו ויבואו מדבר סיני' - שעי"ז הגיעו לקבל את התורה (ועיי"ש עוד בדבריו הק' מה שהאריך בעסק ההכנה).

ומבואר בדבריו כי העיקר הראשון הוא לעזוב את 'רפיון הידיים', והוסיפו על דבריו הק', שהנה לכאורה יש להקשות במה שאמרו חז"ל שעמלק בא

ודע, כי שערי סייעתא דשמיא נפתחים בימים אלו לכל הרוצה להתקרב אל הקודש, כך איתא מהנה"ק החיד"א זי"ע (לב דוד פל"א) בשם 'בעל המכתם' שבימי הספירה בשבני ישראל הכינו עצמם במדבר לקראת מתן תורה נמסרו להם סודות התורה ועניינים נפלאים הידועים רק ליחידי סגולה, ובזה פירש החיד"א מה שאומרים בהגש"פ 'אילו קרבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה דיינו', ולכאורה איזו תועלת היתה לנו בהר סיני מבלי לקבל את התורה"ק, אין זה אלא שבעת ההכנה השיגו דברים נשגבים, כי מעלת ההכנה לדבר מצוה רבה היא מאד, על כן יתעורר כל אדם לפני שבועות להיות נצב על הקושרים, ואין ספק כי יעמוד לו הדבר לסגולה יותר משאר ימים²¹.

וההר בוער באש - לעזוב את ה'רפיון ידים' והתדמיה

אמרה תורה (שמות י"א ב) 'בחודש השלישי לצאת בני ישראל ממצרים ביום הזה באו מדבר סיני, ויסעו מרפידים ויבואו מדבר סיני ויחנו במדבר', והקשה ה'אור החיים' הק' זי"ע, א. לכאורה היה צריך לומר תחילה ויסעו מרפידים ורק אחר כך ויבואו מדבר סיני

בשלושת ימי ההגבלה, ויושבים בבתי כנסיות ובבתי מדרשות בהתמדה גדולה. וכן העידו גם על קהילות הקודש בפולין קודם המלחמה, שכבר משבועיים שקודם החג לא היה מקום פנוי בבתי המדרש, וכל הקהל עסקו אך ורק בתורה כהכנה לקראת היום הגדול.

מסופר שהרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע נכנס פעם בשלושת ימי הגבלה אל היכל בית מדרשו בעיה"ק ירושלים, ונענה ואמר 'היכן הם היהודים פון דער היים (מערי פולין), שהיו בוערים ככבשן בשלושת ימי הגבלה'... כג. סיפר הרה"ק מהרי"ד מבעלזא זי"ע, מעשה ביהודי שלא קרא ולא שנה - שנקלע לבית המדרש בשלושת ימי הגבלה, בראותו את כל עם הקודש עוסקים בתורה בריתחא דאורייתא, חלש לבו והחל מבכה את מצבו, על שלא זכה לישב בבי מדרשא ולעסוק בתורה עם יתר אחיו. אבער ער איז נישט געבליבן מיטן וויינען (הוא לא נשאר בכיו), אלא מיהר לגשת אל ארון ספרי הקודש, נטל גמרא לידיו והחל עוסק בה בהתמדה מופלאה, ומני אז למד ולמד... ולא עזב את לימודו עד שנעשה אחד מגדולי וגאוני אותו הדור, וכיום ספרו מונח באוצר הספרים בבית. אמרו חסידים שלאביו המהרי" זי"ע מבעלזא היה מקום מיוחד בארון הספרים, ששם היה מניח את ספריהם של 'בעלי רוח הקודש'. וגם ספרו של אותו גאון היה מונח בין אלו הספרים. ללמדך שלכל איש יש עדיין פתח תקווה לשוב ולהתקרב אל התורה ונותן התורה, וללמדך על סגולת הימים הללו אשר נפתחים בהם שערי סייעתא דשמיא למשתוקק לזכות לכתר תורה, וכל הרוצה יבוא ויטול.

הרה"ק ה'מלאך' זי"ע (שהנהיג קבוצת עובדי ה' בארה"ב), היה יושב בכל שבוע עם חבורת אברכים עובדי ה', והיה מדריכם ומחזקם בכל עניני תורה ועבודה, והנה אף שלא החשיב אסיפה זו לביטול תורה - והרי היה יושב עמם מדי שבוע בשבוע, מכל מקום בהגיע שלושת ימי הגבלה וחג השבועות, הודיע לאברכים שבשבוע זה לא תתקיים חבורה, כי עבודת ימים אלו להרבות בעסק התורה, וכל הלומד תורה בהתמדה בימים אלו מובטח לו שיצליח בלימודו בכל השנה.

באר הפרשה - פרשת במדבר - שבועות

ד' יא) 'וזהר בוער באש עד לב השמים', וב'מוסף' של ראש השנה (בברכת שופרות) 'דברות קדשך מלהבות אש, בקולות וברקים עליהם נגלית'. ללמדנו כי זוהי הדרך הישרה לגשת אל ענין ההכנה לקבלת התורה, וכ"ש לקבלת התורה גופה - באש, בהתלהבות ובחיות מתוך קולות וברקים.

וכך נצטוינו במצוות עשה ולא תעשה - לזכור בכל יום ובכל עת 'מעמד הר סיני' מתוך האש, כמו שאמרה תורה (דברים ד ט) 'רק השמר לך ושמור נפשך מאד, פן תשכח את הדברים אשר ראו עיניך... והודעתם לבניך ולבני בניך, יום אשר עמדת לפני ה' אלוךך בחורב... וזהר בוער באש עד לב השמים'. וכתב הרמב"ן (שם), וז"ל. 'שלא תשכח מעמד הר סיני מכל הדברים אשר ראו שם עיניך - הקולות והלפידים את כבודו ואת גדלו, ודבריו אשר שמעת שם מתוך האש', עכ"ל¹. משמע מדבריו, שחלק מחיוב הזכירה היא לזכור את עצם הדבר שהקב"ה נתן לנו את תורתו בקולות² וברקים ובלפיד אש.

גם להלכה פסקו כן בטור (או"ח מו ו) וז"ל. 'ועוד יש ברכה אחרת על התורה - ברוך אתה ה'... אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו, ברוך אתה ה' נותן התורה. ויכוין בברכתו על מעמד הר סיני, איך בחר בנו מכל האומות העולם וקרבתו לפני הר סיני, והשמיענו דבריו מתוך האש, ונתן לנו את תורתו הקדושה שהיא בית חיינו כלי חמדתו, שהיה משתעשע

על שריפו ידיהם מן התורה, שלכאורה צ"ב כיצד שייך לומר כן והרי עדיין לא ניתנה תורה לישראל, ומה 'טענה' יש עליהם שלא עסקו כראוי בתורה כשעדיין לא נצטוו עליה. אלא ביאורו, כי כבר הבאנו מה שכתב הר"ן (פסחים כח. מדה"ר) וז"ל, ובהגדה גם כן אמרו בשעה שאמר להם משה תעבדון את האלוקים על ההר הזה אמרו לו ישראל, משה רבינו אימתי עבודה זו, אמר להם לסוף חמישים יום, והיו מונין כל אחד לעצמו, מכאן קבעו חכמים לספירת העומר. עכ"ל. והרי שכל אותם הימים מציאת מצרים הכינו בני ישראל את עצמן לקבלת התורה, אלא שאותה הכנה היה ברפיון ידיים, על כן יבוא עמלק, ללמד לדורות על 'אופן' ההכנה לקבלת התורה, שלא תהיה מתוך תרדמה ורפיון ידיים, אלא בשלהבת אש קודש.

וכך אמר הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע (קיא: ד"ה מפני) לפרש במה שנאמר (שמות יט יח) 'מפני אשר ירד עליו ה' באש', שהוא על דרך מה שפירש אביו הרה"ק רבי אשר מסטאלין זי"ע בהא דכתיב (דברים ד כד) 'כי ה' אלוךך אש אוכלה הוא' שהכוונה לאש ההתלהבות שבני ישראל מרתיחין עצמן בעבודת הבורא³, ועל דרך זה פירש את הכתוב כאן, כי היה ירידת והתגלות השי"ת על ידי אש שלמטה וכו', כי כל שלימות האדם הוא האש והחימום שיש לו לתורה או לתפילה.

ואכן רבות מצינו את ענין ה'אש' בלשונות המקרא במתן תורה, כתיב (שמות יט יח) 'וזהר סיני עשן כולו מפני אשר ירד עליו ה' באש', עוד נאמר (דברים

כד. כיוצא בדבר אומרים בשם הרה"ק המגיד מזלאטשוב זי"ע לבאר במה שאמור ב'מעשה מרכבה' בנבואתו של יחזקאל (א כו) 'ועל דמות הכסא דמות כמראה אדם עליו מלמעלה', שכביכול למעלה על דמות הכסא נראה כפי 'מראה האדם' - כהנהגת האדם...

כה. וכן כתב הרמב"ם באגרת תימן זי"ע. 'וכמו כן זכרו מעמד הר סיני שציוונו הקב"ה לזכרו תמיד, וגם הזהירנו מלשכחו. וציוונו ללמדו לבנינו וכו', וראוי לכם, אחינו, שתגדלו [את] בניכם על המעמד ההוא הגדול, ותספרו בתוך קהל ועדה גדולתו והדרו, שהוא עמוד שהאמונה סובבת עליו.

כו. וכך איתא בחז"ל (שמות רבה כט ט) 'אמר רבי אבהו בשם רבי יוחנן, כשנתן הקב"ה את התורה, ציפור לא צייץ עוף לא פרח שור לא געה, הים לא הזדעזע, הבריות לא דיברו, אלא העולם שותק ומחריש, ויצא הקול - אנכי ה' אלוךך'.

עוד אמרו (זבחים קטז). כשנתן הקב"ה תורה לישראל, היה קולו הולך מסוף העולם ועד סופו, וכל מלכי הגוים אחזתו רעדה בהיכליהן. נתקבצו כולם אצל בלעם הרשע ואמרו לו, מה קול ההמון אשר שמענו, מבול בא לעולם, אמר להם - חמדה טובה יש לו להקב"ה בבית גזיו, שהיתה גנוזה אצלו תתקע"ד דורות קודם שנברא העולם, והוא מבקש ליתנה לבניו, שנאמר (תהלים כט יא) ה' עוז לעמו יתן. מיד פתחו ואמרו - ה' יברך את עמו בשלום'.

בה בכל יום, עכ"ל. ומשמע שמעיקרי זכירת מעמד הר סיני הוא לזכור את האש הגדולה שהייתה שם, עד שבכל יום ויום עלינו לכוון ולהרהר בדבר. וביאור הדברים, כי ראשונה לכל על האדם לעקור את ההתיישנות שבלבו, ולהלחיב עצמו בגשתו לעסק התורה והמצוות, לקיים כל דברי התורה באהבה ובשמחה, וכשכולו בוער כלפידים יגש לעבודת הבורא יי.

ומבאן נלמד עד כמה צריך להתעורר בימים אלו בהתלהבות מרובה, להתקרב באש בוערת אל

הבורא ותורתו, להיות כאבותינו שזעקו 'כל אשר דיבר ה' נעשה ונשמע', רצוננו לראות מלבנו' (ילק"ש יתרו רעו, ד"ה ואתם תהיו לי), שמרוב האש והתלהבות דקדושה לא חששו מלהכריז 'נשמע' - רק לאחר שנבדוק את הענין נחליט... אלא 'קפצו' וקבלו על עצמם 'נעשה' קודם 'נשמע'. וכבר מצינו שנשתבחו בני ישראל על שהקדימו לומר 'נעשה', וכדאיתא בגמ' (שבת פח.) 'אמר רבי אלעזר, בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע יצתה בת קול ואמרה להן, מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשים בו, דכתיב (תהלים קג ב) ברכו ה'

כז. והנה אמרו חז"ל (תנחומא תשא לא) 'הלוחות הראשונות על שנתנו בפומבי, לפיכך שלטה בהם עין הרע ונשתברו', וכאן (בלוחות שניות) אמר הקב"ה אין לך יפה מן הצניעות שנאמר (מכה ו ח) 'ומה ה' דורש ממך, כי אם עשות משפט ואהבת חסד והצנע לכת עם אלוקיך'. ומקשה הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תשא תרל"ט), אם כן ש'אין לך יפה מן הצניעות', מדוע לא נתן הבורא מיד את הלוחות הראשונות בצנעה. וביותר קשה, הרי הקב"ה שהוא צופה ומביט עד סוף כל הדורות בוודאי ידע אל נכון שלוחות אלו ישתברו, מדוע לא הקדים מעיקרא לתת אותם בהיחבא. אלא מתוך השפ"א, וז"ל. כי לולי ההתלהבות הקודם בפרסום לא היה אחר כך יכולת לילך בדרך צניעות. רק על ידי שכבר הקדימו בקולי קולות נתקיים אח"כ הצניעות. וזה לימוד לדורות - כי בתחילה צריך להיות בהתלהבות עצום. ואם כי לא יהי' נשאר זאת ההתלהבות כדבר של קיימא. עכ"ז הוא העצה גם לימי הירידה אח"כ.

מין הבאר

הנה, כל ישראל ענו פה אחד נעשה ונשמע מתוך האש שיקדה בקרבם, הא למה הדבר דומה, לשכנים הרוצים לעשות איזה שינוי בבניית חדר המדרגות שבבנין מגוריהם (המשותף), יקראו לאסיפה את כלל השכנים, וידונו במתינות בכל פרטי העניין. לעומתם, בעת שלשונות אש שולטות בחדר המדרגות אין הזמן גרמא 'לאסיפות', ולא יכנסו בדין ודברים כיצד פרצה השריפה וכיצד לכבותה, אלא כל עוד נפשם באפם יחישו להציל מלהבה עד כמה שעדיין אפשר להציל. ועל דרך זה היו בני ישראל באותו זמן, שכאשר אמר להם משה דברי הקב"ה תיכף ומיד אמרו נעשה ונשמע, ולא שאלו ככל גויי הארצות - מה כתוב בה, כי לגודל התבערה שבערה בקרבם קפצו מיד והשיבו, וכן ממש יש לנו לנהוג בהגיע הימים הללו, עלינו לקפוץ אל תוך אש התורה, ללא כל שהיות, כי בטרם כל דבר נזעק 'נעשה' לשמוע ללמוד וללמד.

וכבר המשילו את הדבר למשקה הקאווע, שמתחילה מרתיחין את המים עד כדי רתיחה גמורה, ולאחר מכן מכינים המשקה, וממתינים קמעא עד שיפוג חומו במקצת ויהא ראוי לשתיית אדם, ולכאורה ייפלא, מדוע אינו מרתיחין מעיקרא רק עד כדי שיהא ראוי לשתות, אלא ביאורו, שבאם יעשו כן לא יהא טעם ה'קאווע' ערב לחיך כלל, כי האף אמנם שאין ביד אדם לשתות מים רותחים, מכל מקום צריכים המים מעיקרא לרתוח עד תום לבשל היטב את ה'קאווע' והסוכר, ואז כשתפוג חומם מעט יהא המשקה ערב לחיכו של אדם, והיינו שרק מים פושרים הבאים 'מכח' הרתיחה הם ערבים - ולא מים שמתחילה היו פושרים. כמו כן מוטל עלינו בקבלת התורה להתחיל עם 'ברען' ורתיחה בהתחדשות גדולה, ואז ממילא ימשיך את כל השנה הבעל"ט על מי מנוחות אף כאשר יחלפו ימי ההתחלה והברען. לעומת זאת אם יהיה עכשיו 'צדיק נסתר' סופו להיות 'שוסטער' (סנדלר)..., וכלומר, שאם שלא יתלהב עתה וירתח באש קודש אלא יהא כצדיק נסתר שאין רואים עליו כלום כלפי חוץ אזי סופו שלא יצא ממנו ולא כלום.

כת. בדרך צחות אומרים שלכן שגור בפי הבריות כשהם פוגשים זה את זה לשאול איש את רעהו 'וואס טוהט'זיך, וואס הערט'זיך' (מה 'נעשה', ומה 'נשמע'), להזכיר את בני ישראל את קבלתם את התורה ב'נעשה ונשמע'...

מלאכיו גיבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו, ברישא - עושי, והדר - לשמוע' כט.

ביסוד זה מתרצים גם את קושיית התוס' על דברי חז"ל (שבת פח.) 'ותייצבו בתחתית ההר - אמר רב אבדימי בר חמא בר חסא, מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כנגייתו, ואמר להם, אם אתם מקבלים התורה מוטב, ואם לאו שם תהא קבורתכם'. והקשו בתוס' (ד"ה כפה) מדוע הוצרכו לכופ עליהם לקבל את התורה, והרי כבר הקדימו ואמרו כאחד 'נעשה ונשמע' מרצון. ותמצו בתוס' שמא יהיו חוזרים בשיראו האש הגדולה שיצאתה נשמתן. ולכאורה צריך ביאור, א"כ לא יעשו לא אש ולא יצטרכו לבוא לידי כפיית הר. אלא ביאורו, כי אי אפשר לתת תורה לישראל אם לא יבעירו קודם לכן את רתיחת הדם וה'ברען', וממילא הוכרחו להבעיר אש גדולה בפני עם ישראל (ואם יבהלו יכפו עליהם את ההר).

שאו את ראש - להרים את הראש ולא ליפול במלתעות הייאוש ח"ו

בפרשתן (ג מה), 'והיו לי הלויים אני ה'', ואיתא במדרש (במד"ר א יב) בזה"ל, 'ואת ראשם לא תשא בתוך בני ישראל' (א מט), למה שהלויים שלי הן - והיו לי הלויים, שכל מי שהוא מקרב אותי אני מקרב, הם

קרבו עצמן לי שנאמר (שמות לב כו) 'ויאמר משה מי לה' אלי ויאספו אליו כל בני לוי, הן קרבו אותי ואני מקרבן, והיו לי הלויים. עכ"ד המדרש. וביאר הרמב"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תרל"א ד"ה אא"ו) בשם זקנו הרמב"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע, שלכאורה יש להקשות מהי המעלה והעדיפות בשבט לוי יותר משאר השבטים, ואם תאמר משום שלא חטאו בעגל, והרי רובא דרובא מכלל ישראל לא חטאו, והראיה שכשבא להענישם לא נפלו ומתו מתוך בני"י אלא שלושת אלפי איש, וא"כ צ"ב מדוע נבחרו דייקא שבט לוי, אלא ביאורו, שלכן נבחרו בני לוי כי בשעה שהכריז משה 'מי לה' אלי' לא היה נקל להצטרף אליו, ורק 'בני לוי' היה להם חיוזק והצטרפו אליו, ולכן רק הם נבחרו להיות קרובים יותר אל ה'.

וביארנו בעומק דבריו, כי לאחר החטא הנורא היתה נפילת הרוח גדולה ביותר, כאשר הרחרו והתבוננו כיצד נפלו ישראל מאיגרא רמא לבירא עמיקתא, והייאוש פשה כנגע בתוך קהל ישראל במחשבה הנוראה מה יהיה מעתה, אכן בני לוי היה להם חיוזק - השליכו מעצמם כל מחשבות ייאוש שמקורם באותו שטן הוא יצר הרע, וזקפו ראשם לומר 'הנני'ל, ועל כן נבחרו רק בני לוי להיות 'לגיונו של מלך' משרתי השי"ת, כי עיקר מעלת האדם הוא ההתחזקות והתקומה

כט. הרמב"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע הקשה על הא דאיתא בגמ' (שבת פט.) בשעה שירד משה מלפני הקב"ה בא שטן ואמר לפניו רבוננו של עולם תורה היכן היא וכו', ולכאורה צריך ביאור, מה הייתה שאלת השטן, וכי לא ידע שניתנה התורה לישראל, הרי הקב"ה הרכין שכינתו על ההר ובקע כל ז' הרקיעים, וכל העולם ידעו מכך, ואף המלאכים עצמם (וגם השטן בכללם) נתנו מתנות למשה, ומהי השאלה תורה היכן היא, (וכן הקשו התוס' (ד"ה תורה) ותירצו 'שטרדו הקב"ה למלאך המות בשעת מתן תורה') אלא ביאורו, כי כך היא דרכו של השטן הוא היצר, שבא לקרר את האדם, ושואלו 'תורה היכן היא', איה התורה שקבלת בשנה שעברה, ולאידך, יאמר לו אינך צריך להתעורר כל כך, שהרי בשנה הבאה יבוא עליך עוד שבועות, כי בכל שנה ושנה מתחדש חג השבועות, וממנו ניקח לעבוד את ה' מתוך חמימות יתירה בשלהבת אש קודש.

והיינו דאמרו חז"ל (בר"ר יז ה) על הפסוק (בראשית ב כא) 'ויפל ה' אלוקים תרדמה על האדם - תחילת מפלה שינה', והיינו שהקרירות (המרומז בשינה) היא תחילת מפלתו של אדם ברוחניות.

ל. וכדאיתא מהרמב"ק ה'שפת אמת' זי"ע (אבות) לבאר בהא דאיתא במשנה (אבות ב ה) 'אל תאמין בעצמך עד יום מותך', שממשמעות הלשון משמע שביום מותך כבר תוכל להאמין בעצמך, ותמוה לומר כן, אלא מבאר בקדשו, כי 'ביום מותך' הכוונה ליום הנפילה - 'כשרואה שעומד בצדקו גם בעת השפלה אז יוכל להאמין בעצמו'. ולכאורה צ"ב, כי עדיין לא הונח לנו כל צרכנו, היאך יוכל להאמין בעצמו גם על פעמים אחרות... אלא צריך לומר בכוונת דברי קדשו, שנאמר כאן ציווי לאדם אל תאמין בעצמך אלא ביום מותך, כי בזמן ה'מיתה' והנפילה מחויב האדם להאמין בעצמו שבידו להתחדש ולהתחזק...

לפעמים ל'בני האדם' שרוצים ומשתוקקים לקבל את התורה, מתאווים להיטיב דרכיהם, ונראה להם שאינם זויים במאומה - ופעמים שהם גם נכשלים ונופלים ל"ע (דוגמת ההרים שהקב"ה דחה אותם מאחר שנכשלו ועבדו עליהם ע"ז), אמנם האמת, עליו לדעת שכל אלו הרצונות הביאו לבנות על אותם ההרים 'בית עולמים', והיינו שהרצונות יצאו לפועל לקנין עולם ועולמי עולמים. כך, אתה בן אדם, אל תמתין לראות מיד 'תוצאות' ליגיעותך, לרצונותך הטובים, אלא לעולם אל תתייאש, אלא תשוב לנסות שוב ושוב בתשוקת קודש, ותזכה שהקב"ה ישרה שכינתו עליך, ולקבלת התורה.

ומחובת הימים, ימי ההכנה לקבלת התורה, לעורר בקרב רגשי קודש בהשתוקקות ורצון להתקרב אל אבינו שבשמים, ולעשות רצונו בלבב שלם ל', ועי"ז

גם מהנפילה הקשה ביותר ל', שעי"ז הוא מתרומם במדרגתו ביתר שאת ל', ואין הקב"ה חפץ במי שמתייאש אף אם לא חטא כלל.

וזכור נזכור מה שהיה אומר הרה"ק מסאטמאר זי"ע (שבועות עמו' קבו) דאיתא במדרש (ב"ר צט א) ל' שהר תבור וכרמל רצו שהתורה תינתן עליהם, ובאו וביקשו על כך, אמנם, הקב"ה דחה אותם מאחר שעבדו עליהם 'עבודה זרה', ומכל מקום השתוקקותם לא הלכה לאבדון, אלא זכו לעתיד לבוא, כדאיתא במדרש (ילקוט ישע' שצא) 'לעתיד לבוא יביא הקב"ה את הר תבור וכרמל לבנות עליהם את בית המקדש', ויזכו לכל זה בשכר 'ההשתוקקות והרצון' שהיתה להם בעת נתינת התורה.

והנה לכאורה נדמה שאותה השתוקקות העצומה שהיתה להרים לא הועילה כלום... וכי"ב נדמה

לא. עניין זה נלמד גם מהאמור במגילת רות (פ"א), שהוא מעניינא דיומא דחג השבועות, שבתחילה יצאה נעמי משדי מואב ושתי כלותיה רות וערפה, ואמרה להן שובו לארצכם ולמולדתכם, 'ותשאנה קולן ותבכינה, ותאמרנה לה כי אתך נשוב לעמך', שוב הפצירה בהן נעמי שיחזרו, 'ותשאנה קולן ותבכינה עוד ותשק ערפה לחמותה ורות דבקה בה', ומכאן ואילך לא מצינו ברות שתתן קולה בבכי, כי אכן אין טעם בבכי בלבד אלא בעשיה 'למעשה'... ורק ערפה שלא פסקה מלהתעסק בבכי סופה שחזרה לגילוליה ויצא ממנה גלית הרשע, לעומתה, רות שחדלה מלבכות ורק הלכה אחרי נעמי באשר תלך ממנה יצאה מלכות בית דוד. ללמדנו, שלא יתבוסס האדם בבכי על מצבו הרע, אלא יתחזק ויתחדש מעתה, ורק עי"ז יוכל להתעלות.

צא ולמד על מעלת ההתחזקות בעת קושי חושך ואפלה, וכמו שאמרו שכל מגילת רות עוסקת בשתי אלמנות ואלמן אחד, אשר לכל אחד מהם היתה סיבה מספקת להתייאש לגמרי ו'להוריד את האף'... וכמו שאמרה נעמי בעצמה 'קראן לי מרא' (רות א כ) ורות ובוועז, אמנם, לגבי נעמי כתיב 'ותקם' (א ו), וכן מצינו לשון זה גבי רות (ב טו) - שהתנערו מעפר והתחזקו, ורק עי"ז זכו שמהם יצא מלכות בית דוד וממנו משיח צדקנו... והדברים אמורים לגבי כל קושי ו'וחשך' הן במצב הרוחני והן במצב הגשמי.

לב. וכמו שהיה אומר הרה"ק מקאברין זי"ע (תורת אבות יתרו ד"ה ומשה) כי אמרה תורה (שמות כ יח) 'ומשה ניגש אל הערפל אשר שם האלוקים', תיבת 'ערפל' נוטריקון 'אראפ-פאל' היינו נפילה ומעידה, והכוונה, שאף בעת הנפילה והירידה על האדם לדעת ולהבין אשר שם האלוקים, כי אדרבה 'שם' הוא האלוקים, על ידי שמתחזק להתחיל מחדש ולא נסוג ליבו לאחור.

לג. גם מצינו ב'שירת דבורה' שהיתה בהר תבור שנאמר בה (שופטים ה ג) 'אנכי לה' אנכי אשירה', וכתב רש"י וז"ל, אנכי אנכי כפול, שמעתי מדרש אגדה (ילקוט שמעוני ב מז) לא קפח הקב"ה שכר תבור וכרמל, שבאו למתן תורה לתת עליהם את התורה וחזרו בבושת הפנים, אמר להם הקב"ה סוף שאני פורע לכם כפלים, נאמר בסיני (שמות כ ב) 'אנכי ה' אלוקיך', ובתבור יאמר אנכי אנכי, נאמר בסיני 'אנכי ה' אלוקיך', ובכרמל יאמר (כפל לאמר) ה' הוא האלוקים, ה' הוא האלוקים (מלכים א' יח לט), בימי אליהו.

על פי זה פירשו בלשון הכתוב (ישעיה נא יב) 'אנכי אנכי הוא מנחמכם', שכפל הלשון 'אנכי אנכי' הנאמר ב'תבור' הוא נחמתנו, שכשם ששילם הקב"ה שכר להר תבור על רצונו שיתנו עליו את התורה, כן עתיד הקב"ה לשלם שכר טוב לכל איש ואיש אשר נשאו לבו לעבודתו ית', ואין לך שום 'רצון' ההולך לריק כי אין הקב"ה מקפח שכר כל בריה.

לד. בנועם אמריו אמר הרה"ק רבי משה מרדכי מלעלוב זי"ע, ש'יום חתונתו זו מתן תורה', והלא נוהגים לשלוח סבלונות ומתנות לחתן ולכלה, וה'דרשה געשאנק' (- הדורון דרשה) שבני ישראל נותנים להקב"ה כביכול הוא הרצון

יזכה שיפתחו בפניו שערי סייעתא דשמיא לה, ולהתקרב באמת אל הבורא ית"ש, וכדאיתא ברש"י (שמות י) שמתחילה היה בדעתו של הקב"ה לתת את התורה על ידי משה, אלא ש'וישב משה את דברי העם - שמעתי מהם שרצונם לשמוע ממך, אינו דומה השומע מפי שליח לשומע מפי המלך, רצוננו לראות את מלכנו, ועל כך נאמר (פסוק י) 'ויאמר ה' אל משה' - א"כ שמזיקין לדבר עמם לך אל העם וקדשתם. מכאן למדנו כוחו של רצון עד שאמר הבורא שבביכול ב'שאנתם' רצוננו לראות את מלכנו הזקיקן והכריחו אותנו להתגלות ולתת להם את התורה בעצמו (אלא שהם לא עצרו כוח לשמוע מפי ה' רק ב' דיברות הראשונות).

תשובתו בדברי הגמרא (שבת פח:) אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה חמדה גנוזה אתה מבקש ליתנה לבשר ודם, אמר הקב"ה למשה החזר להם תשובה, אמר להם 'תורה שאתה נותן לי מה כתיב בה לא תרצה וכו' קנאה יש ביניכם יצר הרע יש ביניכם... ומכאן למד המהר"ל (תפארת ישראל פכ"ה) שאין לאדם להצר על המלחמה שעליו לערוך כנגד הצר הצורך היצר הרע, דאדרבה רק משום כך זכו בני ישראל לקבלת התורה כי כל חפצו של הקב"ה היה לתת את התורה לקרוצי חומר 'בשר ודם' שיצרם בוער בקרבם, ובכל עת הוא מושכם כלפי מטה, והם מתגברים על יצרם למען שמו באהבה לעלות ולהתקרב אל ה'.

והנה רבים מתאוננים לאמר, כיצד תבוא ותדרוש מעמי לקבל את התורה בשעה ש'לפתח חטאת רובין' ובקרבי שוכן אחר כבוד יצר רע בתכלית שאינו נח ושקט עד אשר מביאני אל תאוות העולם השפל,

וזוה מבאר המהר"ל מדוע מביאים את שני הלחם בחג השבועות כשהם אפויים 'חמין', שלא כשאר 'מנחות' הבאות 'מצה' דווקא (בדכתיב ויקרא ב יא) כי כל שאור לא תקריבו אשה לה). כי ה'חמין' מרמז ליצר הרע

והחשק לעשות רצונו יתב"ש בלבב שלם, וכולם חייבים לתת מתנה זו, ואין אדם נפטר ממנה, שהרי גם עני ואביון מביא קרבן דלי דלות, כלומר שמנחתו חשובה לפני הקב"ה אף אם קרבנו אינו עולה סכום רב, כי לפניו יתב"ש עולה הרצון והצמאון שיהודי משתוקק לקדושה, ואין שום דבר בעולם שיוכל לעכב את האדם מלרצות להתקרב אל להשי"ת.

לה. איתא בגמ' (כתובות סג.) שכלבא שבוע הדיר את בתו מהנאה מנכסיו מפני שנישאה לרבי עקיבא כשהיה 'עם הארץ', וכאשר שב רבי עקיבא עם כ"ד אלף תלמידיו הלך אליו כלבא שבוע בבקשה שיתיר לו נדרו, שאלו רבי עקיבא 'אדעתא דגברא רבה מי נדרת' - אילו היית יודע שאהיה אדם גדול היית נודר, ומאחר שהשיב בלאו התיר לו את הנדר. והקשו התוס' (ד"ה אדעתא) 'והלא אסור לפתוח בנולד' (נולד הוא חרטה מחמת דבר שנולד לאחר שנדר האדם, ובעת נדרו עדיין לא הייתה סיבה זו קיימת בעולם), ומתרצים בתוס', 'י"ל, דהכא לא חשיב נולד כיון שהלך לבי רב, דדרך הוא בהולך ללמוד שנעשה אדם גדול'.

עלינו להתבונן בדבר, וכי לא מצינו בדורנו מי שהלך ללמוד ולא נעשה אדם גדול... אלא, שהכל תלוי ברצונו של אדם, ההולך ללמוד מתוך רצון עז ותבערת קודש לעשות ככל אשר ביכולתו להתעלות ולעלות בתורה, אפילו אם הוא 'עם הארץ' בן ארבעים שנה שעדיין אינו מכיר בצורת אות, ברור ופשוט שיצמח לגברא רבה - שהרי הוא הלך ללמוד... ומה שישנם ההולכים לישיבה ואינם נעשים 'גברא רבה' אין זה אלא מפני שלא השקיעו את כל כח הרצון במטרה להיות אדם גדול, אלא רצונם בעוד כמה וכמה דברים...

לו. דיוק נפלא כתב ה'ענף יוסף' (שם, במסכת שבת) לדקדק במה שאמר הקב"ה למשה החזר להם תשובה, ולמה לא אמר ענה וכיו"ב, כי ר"ל, חזור על דבריהם, תשובתך תהא בדבריהם עצמם, שהם טוענים מה לילוד אשה... ותשובתו, כי אכן דייקא ילוד אשה המתנסה בנסיונות קשים ומרים הוא הוא יכול להגיע לידי תורה.

ביתר שאת כתב הרה"ק ה'שם משמואל' זי"ע (פרשת נשא תר"ע), שהנה הקשה המהרש"א במה שהשיב להם משה 'כלום יצר הרע יש ביניכם', שהלא גם המלאכים עצמם ידעו שאין להם יצר הרע, ואעפ"כ ביקשו את התורה לעצמם, ומבאר המהרש"א, כי ודאי ידעו המלאכים שעצם מצוות התורה אינם שייכים אלא בבשר ודם, אלא שהמה רצו שתהיה התורה אצלם ויקיימו אותה על פי סודותיה הפנימיים והעמוקים שאין לנו שום חקר בהם. אך מעתה יקשה, אם כן מה ענה להם משה ובמה התרצו לדבריו. ומבאר ה'שם משמואל', כי כך אמר להם משה, התורה כ"כ גבוהה, עד שא"א להשיג אותה רק ע"י יצה"ר וההתגברות עליו...

אלא, כי 'ענין הכסא הוא דוגמא לאדם שהוא עיף ויגע ומבקש מנוח לכף רגליו ומתיישב על הכסא', והנה כשם שהכל רצים לשמוע עוף המדבר בלשון בני אדם, ואינם מתפעלים מבני אדם המדברים בלשונם, כי אין בזה שום חידוש להתפעל ממנו, כך על דרך זה אין להקב"ה נחת רוח ממעשה העליונים כיון שאין במעשיהם שום חידוש שהרי אין בהם יצר הרע, לעומת זאת עבודת הבריות בעולם הזה מעוררת נחת רוח יתירה לפניו ית', כיון שיצר סוכן בנו ואנו מתגברים עליו, ועפ"ז מבאר בזה"ל, ומחמת זה נקרא מעשינו ותורתנו כסא לפניו, כמו שיש לאדם נחת רוח מכסא לנוח עליו, כן יש לו נחת רוח ממעשינו, וזאת רמזו חז"ל שבקשו מלאכי השרת לדחפו, ואמר לו הקב"ה אחוז בכסא, ר"ל שתהיה מראה להם שמעשיהם אף אם יעשו בתיקון כל המצוות אין נחשבין לבסא ואין לו נחת רוח בכך, מחמת שאין יצה"ר בבם, מה שאין כן בנו אף שאנו למטה מקבל הקב"ה תענוג ממעשינו לח. עכ"ל לט.

והוא 'שאור שבועיה' (ברכות ז.), וביום זה מרמזים כי כל חשיבות יום זה כ'קבלת התורה' שהייתה בו, הוא רק בזכות היצר לז.

אמור מעתה, אין כל מקום לשאול מדוע לא זכיתי ליישוב הדעת ללמוד ולהתפלל במנוחה ובלא דאגות, כי טעות גדולה היא קושיא זו, ואע"פ שמוטל על האדם לבקש 'ואל תביאני לידי נסיון', מכל מקום אם הבורא מנסה אותנו בנסיון ישמח בזה ויתגבר, כי זה כל האדם, ורק בכך עושה נחת רוח להקב"ה, כי מלאכי מעלה שאין להם יצר הרע יש להקב"ה מספיק בשמים, אמנם לא בהם בחר ה' לתת תורתו, אלא לבשר ודם המתגבר על החומר המושך אותו מטה מטה. ובוזה גדולה מעלתו על מלאכים ושרפים שאין להם נסיונות כלל.

באופן נורא ביאר הרה"ק ה'תפארת עוזיאל' זי"ע במה שאמר הקב"ה למשה 'אחוז בכסא כבודי וחזור להן תשובה' וכו', ולכאורה יש לתמוה וכי 'כסא הכבוד' הוא דבר גשמי ח"ו שניתן לאחוז בו...

לז. וכדברים הללו ממש כתב גם ה'כלי יקר' (פרשת אמור, בפרשת המועדות) ליישב מדוע לא נזכר בתורה על חג השבועות (שבפרשת אמור) כי הוא יום קבלת התורה בהר סיני. ומבאר כי אכן היטב היטב נרמז ענין 'קבלת התורה' שהרי נכתב שם בענין 'שתי הלחם' שמביאים ביום שבועות, והרי שתי הלחם נעשין מחיטה הרומזת על היצר, וז"ל, כי בלשון רז"ל (ברכות ז.) הוא נקרא שאור שבועיה... ואלמלא היצה"ר לא היה הקב"ה מוריד התורה מן העליונים אל התחתונים, כי בטענה זו נצח משה רבינו את המלאכים, כשאמרו לפני הקב"ה חמדה גנוזה יש לך כו' ואתה רוצה ליתנה לבשר ודם, והשיב להם משה כלום יש יצה"ר ביניכם כו' (שבת פח: פט.). והיינו שהיה צורך ליתן התורה אל התחתונים - כדי ליתן להם תבלין על היצה"ר הכרוך בהם, למלא חסרונם, לכך נאמר חמץ תאפינה.

לח. כע"ז פירש הרה"ק ה'אך פרי תבואה' מליסקא זי"ע (יתרו ד"ה נבול) שהיה זה להורות להם שבשר ודם יכול להתעלות יותר מן המלאכים, שכביכול האדם יכול לאחוז בכסא הכבוד מה שאין כן המלאכים, וכמו שנאמר (ישעיה ו ב) על המלאכים שיש להם שש כנפים, 'בשתיים יכסה פניו', והיינו בכדי שלא יסתכלו בהשכינה (רש"י), וכדאיתא (ירושלמי ערלה פ"א ה"ג) 'מאן דאכיל דלאו דיליה בהית לאסתכולי באפיה' - מי שאוכל משל אחרים מתבייש להסתכל בפני הנותן, רק האדם שהוא בעל בחירה ונהנה מיגיע כפיו יכול לאחוז גם בכסא הכבוד.

סיפר הרה"ג רבי מאיר שטערן מבני ברק, ששמע כ'מסיח לפי תומו' מאיש יהודי המשמש כ'צלם' (photographer), כי לפני כמה שנים הציעו לו עוד 'עבודה' לזמן קצוב בשעות שאינו מצלם, והיה מדובר בתשלום של 10,000 שקלים על כמה ימים בודדים, ומחמת שעבודה זו היתה להיפך מגדרי קדושה נמנע ולא קיבל את העבודה (לתומו החשיב את הדבר רק כ'חומרא' בעלמא, ובכ"ז נמנע). כעבור כמה ימים איקלע הגר"ח קנייבסקי זצ"ל לשמחה שהנ"ל עבד שם, ומשנעמד למול הגר"ח לצלם אותו קרא לו הגר"ח, בתחילה היה בטוח שהגר"ח מתכוון למי שעומד לאחוריו, מימינו או משמאלו, אך לא, הגר"ח הצביע דייקא עליו, משניגש ציוה לו הגר"ח להתכופף, ולחש באזניו, אני מקנא בך... שאל האיש, מה הרב מקנא בי, ענה הגר"ח, הם לא יודעים, אני יודע... ולמד מזה, כי אם הגר"ח רואה ומחשיב את קבלתו הטובה, ק"ו שבשמים מחשיבים עד מאד את התגברותו להשמר בקדושה, ועוד התחזק, כי הגר"ח שהוא עשיר ממנו פי כמה וכמה ברוחניות מקנא בו, ולמד מזה כמה גדולה חשיבות ההתגברות הלזו כי הגר"ח אין לו נסיונות כגון דא, ובענין זה הוא עשיר גדול לעומת הגר"ח, כי לו יש נסיונות הללו, לערוך בעצמו מלחמה ולהתגבר ולהתקרב אל ה'.

לט. שמע נא ליסוד גדול וחזק, בדרך משל ומעשה לאיש שעבר ל"ע תאונת דרכים (עקסידענט) קשה ומרה, ונעשה בקרבו 'ריסוק אברים' ה"י, נכנס לביה"ח כשהוא מחוסר הכרה, כעבור כמה שבועות נהפכה העיר מרוב שמחה

על עצמם עול תורה בכל אופן ומצב - אף כשהם צריכים לבנות עצמם לבד, והיא היא עיקר קבלת התורה. באופן דומה ביאר הר"ק הרמ"מ מלעלוב זי"ע שבשעמדו בהר סיני פסקה זוהמתן ובטל מהם יצר הרע, ובמצב כזה שוב אין חפץ להקב"ה בעבודתם, שהרי כבר יש לו בשמים ממעל רבי רבבות מלאכים שרפים ואופנים שאין בהם יצר הרע, ואינו נצרך גם לברואי מטה אם אין בהם יצר הרע, ע"כ כפה עליהם הר הוא היצר הנדמה ל'הר' (סוכה נב.), כלומר שהחזיר להם את היצר הרע כבראשונה^מ, וזוה חזרה מעלתם כבראשונה, כי מעתה יהא להם במי ובמה להלחם^{מא}.

בתיב בפרשת 'קבלת התורה' (יט יז) 'ויתייצבו בתחתית ההר', ובגמרא (שבת פה.) דרש רבי אבדימי בר חמא בר חסא מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית... והק' התוס' (ד"ה כפה) שהרי כבר הקדימו נעשה לנשמע ומרצון קיבלוה, מדוע הוצרכו שוב לכפות עליהם (ועיי"ש מה שתירצו). וביאר מרן הבעש"ט הק' (כתר שם טוב מז) כי אין כל כך רבותא להכריז 'נעשה ונשמע' בשעה שהם שרויים במצב הארה (אורות) זכים ומצוחצחים אחר מ"ט ימי הספירה שהכינו עצמם לקראת קבה"ת, ומכיוון שידע הקב"ה שלא לעולם יישארו במצב טוב ויבואו ימי החשיכה, על כן כפה הר כגיגית שיקבלו

למשמע בשורה טובה, הנה התעורר האיש וחזר להכרתו, וכידוע כדי שיחזור האיש לבריאותו השלימה ולבריות גופא עליו לערוך פיזיותרפיה, ואכן נקבע לו זמן, ביום הראשון לבוא המטפל (פיזיותרפיסט) ראה שצריך להרגיל את גופו שיוכל להזיז אבריו - ידיו ורגליו, על כן נתן לו כוס פלסטיק קלה (ח"פ דק כנייר) ופקד עליו להגביה הכוס, בחוסר כח הגביה האיש את הכוס במשהו מן המשהו, ולא הצליח יותר, וכך בכל שבוע ושבוע... עד שראה המטפל, כי אין כל תכלית בדבר... על כן בשבוע הבא הגיע בעוז ותעצומות, ופקד על האיש, היום עליך להגביה את הכוס לגובה חצי מטר, ובאם לאו לא תקבל את ארוחת הצהרים למיטתך... ניסה האיש ו... לא הצליח יותר מ-2 ס"מ, עד שנמאס לו והתייאש מעצמו, אך המטפל בשלו, אם לא תגביה חצי מטר לא תקבל את המנה הראויה לך (ביודעו שממילא אין לחולה כח לקחת את האוכל בכוחות עצמו)...

בכה האיש לפניו ואמר, מה תרצה ממני, מדוע הינך יורד לחיי, הנה ראה נא כי מחוץ לבנין יש מנוף (קרע"ז) גבוה רם ונישא המגביה במחי יד בניינים שלימים, יש לי קשרים ואסדר לך במהרה שהוא יגביה עבורך את הכוס המסכנה הלזו... אמר לו המטפל, אויה, אינך מבין את תכלית כוונתי - בכדי להגביה כוס קלה כזו אין לי כל צורך למנוף, אלא, כל כוונתי היא אך ורק לטובתך ולהנאתך, שכוחותיך יחזרו אליך, שתרגיל את שרירי הגוף לשוב לתפקידם כמקדמת דנא...

אף לדידן, אתה בן אדם 'בא בטענה', מה רוצים ממני, ומה רוצים מחיי... אין לי כח לתורה ולתפילה, ולא ל'נסיונות' העוברים עלי, איני מרגיש בזה כל טעם, אין לי כח לכל זה... רבש"ע יש לך מספיק צדיקים וקדושים שהם עושים עבורך את ה'עבודה', קח נא אותה מהם ואותי תניח לנפשי, אומרים לו, וכי נצרך אנכי ל'עבודה' הרי אני דורש ומבקש את לבך, הכל לטובתך, כל הקשיים, כל הנסיונות אינם אלא לטובת עצמך, שתוסיף תת כח לנשמתך הכמהה וצמאה שתתקרב אל ה' ותתעדן מנועם זיו השכינה.

מ. בפרשתן (יט ב) 'ויחן שם ישראל נגד ההר', וברש"י, כל מקום שאתה מוצא נגד פנים למזרח'. מתאמרא בשם הר"ק מקאצק זי"ע 'כל מקום שאתה מוצא נגד' - שעומדים לנגדך מפריעים המונעים אותך מעבודת ה', הרי"ז סימן מובהק ש'פניך למזרח', כלומר שהנך הולך בדרך הישר והטוב.

וכך ביאר הר"ק ה'לב שמחה' זי"ע על הכתוב (יט ד) ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי, ובתרגום יונתן (מתורגם ללשון הקודש) 'עוד בהיותכם ממצרים העליתי אתכם על כנפי נשרים, ובאתם אל מקום הקודש והמקדש לערוך שם את קרבן הפסח, ומשם הקרבתי אתכם לקבל את התורה הקדושה'. ולכאורה יש לתמוה, אם כבר עמדו ברגליהם בירושלים על הר הבית מדוע החזירים הקב"ה מצרימה לקיים בהם שוב 'יציאת מצרים', ולא השאירים שם להיות יושבים בארץ זבת חלב ודבש על מי מנוחות - בקבלת התורה בארץ ישראל. אלא מכאן, כי לא כך היא דרכה של תורה, ואי אפשר ל'קבל את התורה' מתוך שובה ונחת, ורק על ידי 'גיעה וטורח הדרך' היו ראויים לקבל ולהשיג את התורה, לעלות מעלה מעלה בהר ה' ולקום במקום קדשו.

מא. כתב הגה"ק החזו"א זי"ע (אגרות ח"א ר"ט) 'הלא תכלית האדם היצר, נטול יצר נטול נשמה'. מסופר על אחד שבא לפני הגה"ק ה'חזון איש' זי"ע ושיבח בפניו בחור חשוב וכן עליה, כשתוך כדי דברי השבח

גופניות כשאר בני אדם, וממילא אינו נצרך להתגבר על יצרו כל כך, ולכן אין בצדקותו חידוש יותר מעבודת המלאכים, ולכן נפסל מעבודת ביהמ"ק. וזאת כוונת הכתוב שנתן טעם לפסול - 'כי אני ה' מקדשם', כלומר קדושתם באה להם במתנה ממעל - כי אין להם נסיונות נוראיים כל כך, ואינם זוכים אל הקדושה בזכות יגיעתם והתגברותם, כי אם הקב"ה בעצמו מקדשם, ונחסר להם 'מעלתו' ורוממותו של איש יהודי השרוי במיצר יצריו ותאוותיו, ומתגבר עליו.

וזוסיף לבאר, דמהאי טעמא נכתב בסיום פרשת 'בעלי מומין' - וידבר משה אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל, והקושיא עולה מאליה - מדוע הוצרכו להודיע פרשה זו גם לבני ישראל, והרי אין דין זה נוגע כי אם לכהנים המשרתים בביהמ"ק, ולפי הנ"ל א"ש, שבא להזהיר את בני ישראל - שמרו על גופכם, לבל תהיו בעלי מומים, כי דייקא כשיש לאדם שתי עיניים בריאות החפצות לראות ובווער בהם תאוות להביט הנה והנה והוא מתגבר על הנסיון, בזה הוא מתקדש ומתעלה ומתקרב אל ה', יותר ממי שממילא אינו רואה טוב ואין לו נסיון גדול כל כך להביט כאוות נפש המתאוות.

כאיש אחד בלב אחד - האחדות כתנאי לקבלת התורה בתיב (שמות יט ב), 'ויסעו מרפידים ויבואו מדבר סיני ויחן שם ישראל נגד ההר', והביא רש"י מהמכילתא 'כאיש אחד בלב אחד'. וכמבואר בספה"ק שהאחדות ואהבת ישראל הם ההכנה ותנאי לקבלת התורה, וכמו שאמרו חז"ל (סוטה יד.) 'תורה תחילתה גמילות חסדים' וסופה גמילות חסדים' מג.

חיוזק עצום יש ללמוד ממה שנאמר בפרשת אמור (ויקרא כא יז-כד) 'איש מזרעך לדורותם אשר יהיה בו מום לא יקרב להקריב וגו'', אך אל הפרוכת לא יבוא ואל המזבח לא יגש כי מום בו, ולא יחלל את מקדשי כי אני ה' מקדשם, וידבר משה אל אהרן ואל בניו ואל כל בני ישראל, והקשה הגה"ק רבי שלמה קלוגער זי"ע (חכמת התורה בפרשת אמור), והרי הקב"ה משתמש במאנין תבירין (כלים שבורים) ולפי"ז אדרבה ביותר היה לו להכשיר בעלי מומים לעבודת המקדש.

ומבאר ענין נורא, כי הנה הקב"ה רוצה בעבודת איש ישראל יותר מעבודת המלאכים, וכל כך למה, כי למלאכים אין יצר הרע ושאר נסיונות ותאוות עולם הזה, ורק לנו אשר יצר סוכן בנו, המפתה אותנו להדיחנו מעל ה' ועבודתו, ואנו עומדים כנגדו בגבורה, ובעוז תעצומות מתגברים עליו במסירות נפש, זאת היא חשיבותו ועיקר מעלתו לפני אבינו שבשמים. ומבאר עוד, כי באמת 'הכל בידי שמים' - אין האדם עושה מאומה, כי הכל משלו, אלא שבכל זאת אמרו 'חוי' מיראת שמים' - זה כביכול אין להקב"ה, ועל זה הוא כביכול 'נצרך' שאנו ניתן לו, מעתה, מי שאין לו נסיונות הרי זה נחשב כמי שקיבל הכל ממעל, ובמה יעלה נח"ר למעלה, רק האדם הבריא שיצרו בוער בקרבו והוא עומד בקשרי המלחמה, וב'יראת שמים' עומד כנגדו, עבודה זאת היא דורון כלפי שמיא ומעלה נח"ר למעלה.

ובזה מתרץ את הקו', מדוע בעל מום פסול מעבודת המקדש, כי מאחר שאינו שלם בגופו, ממילא אין היצר בוער בקרבו כבשאר בני אדם, ואין לו תאוות

הכריז - בחור זה אין לו יצר הרע כלל, ענהו ה'חזון איש', א"כ אינו אלא 'בעל מום'. והם תואמים לדברי הרש"ק שזה כל האדם, שיש בקרבו יצר והוא מתגבר עליו לעשות רצון קונו, ואם לאו הוא נפסל בפסולו של בעל מום. מב. פעם אמר הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע (בקידוש היום של חג השבועות) טעם לשבח במנהג ישראל תורה לאכול מאכלי חלב בחג השבועות לסימן שיהא היהודי רך כחמאה, וכמו שאמרו חז"ל (תענית כ.) לעולם יהא אדם רך כקנה ואל יהא קשה כארז (בית דלי עמו' ז).

בדרך רמז פירשו בהא דכתיב ב'שירת הים' (שמות טו ח) 'וברוח אפיך נערמו מים נצבו כמו יַד נוזלים', שלכאורה 'נד' היינו חומה העומדת על תילה, ואילו 'נוזלים' הוא כמשמעו שהם נוזלים והולכים, ומה שייך לומר 'נד נוזלים', אלא רמז יש כאן על חובת האדם להיות כלפי עצמו כ'נד' - לשמור על כל מצוות התורה והגדרים והסייגים מבלי לזוז מהם כמלוא נימה, אך כלפי אחרים יהיה בבחי' נוזלים, כדבר רך ונמס...

מג. וביאר הגר"א מוילנא זי"ע, כי הרוצה לבדוק בטיבו של ספר הוא מעיין בתחילת הספר ובסופו, ומזה יבין באיזה ענין עוסק המחבר. כמו כן, בספר התורה הזה אפשר ללמוד כמה חשובה מדת גמילות חסדים ממה שפתחה תורה וסיימה בגמילות חסדים.

ומטעם זה קוראים מגילת רות בחג הזה, כמו שאמרו (רות"ר ב יד) 'מגילה זו [רות], אין בה לא טומאה ולא טהרה, ולא איסור ולא היתר, ולמה נכתבה, ללמדך כמה שכר טוב לגומלי חסדים'.

וידע שלא זו בלבד שאינו נחסר במה שנותן מדיליה ומסייע בעד אחיו, אלא אדרבה בזה הרי הוא עצמו מתחזק, וגם משפיע על עצמו שפע רב מכל העולמות ברוח ובגשם. וכך ביארו (בעין זה אמר הרה"ק רבי העניך מאלכסנדר זי"ע, הובא בשש"ק, שבועות כד) בקרא דכתיב בנעמי בעת שניסתה לשלח את רות מעל פניה, כתיב בה (א יח) ותרא כי מתאמצת היא ותחדל לדבר אליה, ולכאורה תיבת 'היא' יתירה, ודיו לומר אלא 'ותרא כי מתאמצת'. אלא ביאורו, מתאמצת מלשון אמיץ כוח, שבאותה שעה ראתה נעמי כי מתאמצת היא, שהיא עצמה מתאמצת ומתחזקת בחסד שעשתה שנתנה לה להלך עמה לבוא תחת כנפי השכינה, על כן ותחדל לדבר אליה"ו.

וכך כתב המבי"ט (בית אלוקים שער היסודות פ"ב), הנה חמשת הדברות הראשונות שנכתבו ב'לוח' הימין משני הלוחות מדברים ממצוות שבין אדם למקום - אנכי, לא יהיה לך, שבת ושאר הדברות שעל האדם לקיימם בינו לקונו, ואילו חמשת הדברות האחרונות מדברים מ'בין אדם לחברו' כ'לא תרצח' ו'לא תגנוב'. והנה המתבונן יראה כי דברות של בין אדם למקום ארוכות המה, ואילו המצוות שבין אדם לחברו נאמרו בקוצר אמרים 'לא תגנוב', שתי תיבות ותו לא, ומאחר ששני הלוחות שווים בגודלם היו, נצטרך לומר כי האותיות של הדברות האחרונות גדולות היו בהרבה מדברות הראשונות, - ומעם הדבר כדי שיהא נראה וניכר לכל חייב הזהירות בדברות אלו - בין אדם לחברו, יותר ממה שנוהר בבין אדם למקום, כי עיקר העיקרים הוא 'בין אדם לחברו'. וכלשון הרא"ש בפירושו למס' פאה (א א) כי הקב"ה חפץ יותר במצוות שיעשה בהם גם רצון חבריו ממצוות שבין אדם לקונו.

מן הבאר

בפירוש אמרה תורה (דברים טז יא) ועשית חג שבועות לה' אלוך מסת נדבת ידך אשר תתן כאשר יברכך ה' אלוך. ושמחת לפני ה' אלוך... והלוי אשר בשעריך והגר אשר בקרבך. והיינו שעיקר 'מצוות היום' של חג השבועות הוא 'נדבת ידך אשר תתן' לכל הנצרכים כפי הצרכיותיהם. וכתב הגה"ק רבי חיים ויטאל זי"ע (עץ הדעת טוב פרשת ראה) שממה שנאמר תחילה 'מסת נדבת ידך אשר תתן' דהיינו שיתן מרכושו כפי יכלתו לעניים ואביונים, ורק אח"כ 'ושמחת לפני ה' אלוך' - מכאן למדנו שישוד ועיקר גדול בחג הזה לדאוג תחילה לצרכי הזולת ורק אח"כ ישמח את עצמו ובני ביתו, כי מצות נתינת צדקה לזולת וענין קבלת התורה שבחג השבועות הן תרי רעין דלא מתפרשין, והא בהא תליא. ומבאר ה'רבינו בחיי' דלכן ציוותה תורה על כך יותר מבשאר מועדים, כי חג המצות שבעת ימים הוא, ואז הכל מבינים כי צרכי עמך מרובים, ויש לתת עבור 'קמחא דפסחא', וכיו"ב בחג הסוכות שמשך זמנו שמונת ימים אז 'איש לרעהו יעזור'. וכאן באה התורה לזרז, שאף בחג השבועות שאינו אלא יום אחד מכל מקום וחג שבועות מסת נדבת ידך אשר תיתן כאשר יברכך ה' אלוך. וידועה הסגולה שכתב הרה"ק רבי חיים פלאגי לתת בערב שבועות צדקה כשיעור פעמיים ב"ן. ויתנם לת"ח עני ועניו, והוא תיקון... והוא סגולה לחשוכי בנים ומקרב הגאולה (מועד לכל חי, חודש סיון).

כשבנה גאב"ד פוניבז' צ"ל את ישיבתו הרמה בעי"ת בני ברק יצ"ו הקים באותו זמן גם מוסדות לילדים מפליטי המלחמה שלא היה להם אב ואם ולא מצאו מנוח לכף רגלם... שם ניתן להם כל מחסורם באכילה שתיה לינה, מלבושים וכו' וכל צרכיהם ברוחניות ובגשמיות. באותם זמנים כשהגיע פעם למצב כספי קשה שאלוהו מדוע הקים מר שני מוסדות כאחד, וכי לא עדיף להקים את הישיבה ורק לאחמ"כ כשתעמוד הישיבה על מכוונה יהא מע"כ פנוי לפתוח עוד מוסד, ענה להם הרב, הנה אמרו חז"ל 'תורה תחילתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים', וכלומר, שכדי להצליח בקיום הישיבה עלינו לעסוק בד בבד עם גמילות חסדים, כי הא בלא הא לא קיימא. מד. פעם נסע הרה"ק ה'תפארת שלמה' זי"ע לשהות בצל קדשו של הרה"ק רבי יחזקאל מקאז'מיר זי"ע בחג השבועות, משנכנס ובא לקבל שלום מהרה"ק מקאז'מיר אמר לו הרה"ק, הרי תלמידים וחסידים יש לכם

ואשא אתכם - רוממות בני ישראל ביום הזה

ביום הזה נתעלו ישראל עד למאד - אין הפה יכול לדבר ואין הלב יכול להשיג את גודלם ורוממותם של בני ישראל בהאי יומא. ונוראות מצינו בדברי ה'כלי יקר' בפסוק (שמות יט ד) 'ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אלי, וז"ל. הזכיר כאן שלש מדריגות זו למעלה מזו, מתחילה אמר 'ואשא אתכם על כנפי נשרים', וזהו (במדבר יא יב) 'כאשר ישא האומן את היונק', ואז הקב"ה במדרגת ה'אב' וישראל במדרגת ה'בן'. ואח"כ אמר 'ואביא אתכם אלי' משמע שתהיו שוים לי, ונהיה בשני אחים שוים במדרגתם, ואח"כ אמר 'ואתם תהיו לי ממלכת' כביכול, מלכים עלי, כמו שנאמר (שמואל ב' כג ג) 'צדיק מושל יראת אלוקים'.

וזה מבואר על דרך 'מדרש חזית' שהובא ברמב"ן פרשת חיי שרה (בראשית נד א) שאל רבי שמעון בן יוחאי את רבי אלעזר בר יוסי, אפשר ששמעת

מאביך מהו (שה"ש ג יא) 'בעטרה שעטרה לו אמו', אמר לו, משל למה הדבר דומה, למלך שהיתה לו בת יחידה, והיה מחבבה ביותר, מתחילה קראה 'בתי', לא זו מחבבה עד שקראה 'אחותי', לא זו מחבבה עד שקראה 'אמי', כך הקב"ה מחבב את ישראל וקרא אותם 'בתי', לא זו מחבב עד שקראם 'אחותי', לא זו מחבב עד שקראם 'אמי'.

עפי"ז מבאר ה'כלי יקר' מה שנאמר ואתם תהיו לי ממלכת כהנים, עלי כביכול (שיהיו כביכול מלכים על הקב"ה), אני גוזר גזירה והצדיק מבטלה, וזכו למעלה זו מצד היותם בני ישראל.

ובכל שנה ושנה הקב"ה חוזר ומרומם ומנשא את בני ישראל למעלה ראש, וכך איתא מהרה"ק ה'חתם סופר' זי"ע ('דרשות' שבועות תקס"ב, דף רפט.) דהנה איתא בגמרא (פסחים סח:) 'מר בריה דרבינא היה יושב בתענית בכל ימות השנה חוץ מבחג השבועות'. ושם תאמר,

בראדאמסק ומה לכם כי באתם אלי, נענה ה'תפארת שלמה' ואמר, באתי הנה לזכות לקבלת התורה בצל הקודש אצל הרבי, אמר לו הרה"ק מצינו שאמרה תורה (שמות יט ד) 'וירד משה מן ההר אל העם' וברש"י הביא מן המכילתא 'מן ההר אל העם - מלמד שלא היה משה פונה לעסקיו אלא מן ההר אל העם', ולכאורה צריך ביאור, וכי 'עסקי ממון' היו לו למשה רבינו, ומהו שלא היה משה פונה לעסקיו. אלא, שעסקיו היינו עסקי רוחניות, והיינו כי הוא עצמו היה אמור לעלות בהר סיני לראש ההר, ולקבל את התורה מאת הבורא יתברך בכבודו ובעצמו לא על ידי מלאך ולא על ידי שרף, ובזמן שכזה וודאי היה ברצונו לערוך הכנה דרבה לקראת יום קדוש זה, ואעפ"כ - לא היה משה פונה לעסקיו, אלא לאחר שהיה בשמים ושמע מפי הגבורה שעליו להכין את העם לקראת מתן תורה בקולות וברקים, מיד פנה מן ההר אל העם - להכין כראוי לקראת מתן תורה, ולא הביט כלל על הכנת עצמו לקראת המעמד הנשגב והאדיר של קבלת התורה. כיוצא בזה צריך כל מנהיג בישראל וכל יהודי לנהוג - לדאוג לזולתו, לחזקם לעודדם ולהכין לקראת נתינת התורה. כשמוע ה'תפארת שלמה' דברים אלו מפורשים, פנה וחזר לעירו, להדריך את קהל עדת צאן מרעיתו.

מעשה היה בחבר מרעים מחסידי הרה"ק מהר"א מבעלזא זי"ע שרצו לשהות בצל רבם בחג השבועות, ויצאו למסעם מבעוד מועד - כמה ימים קודם חג השבועות, אך על אם הדרך נשברה העגלה, אחר החיפוש מצאו עגלה חדשה, אלא שזו החדשה היתה קטנה מהישנה, והיה בה מקום רק למחצית מהנוסעים, והוכרחו מחציתם להישאר באותו מקום נידח עד כלות החג.

בין הבחורים שהוקצה עבורם מקום על העגלה החדשה היה הרה"ח ר' אלימלך רומפלער זצ"ל שהיה אז עלם צעיר, אך משראה כי כמה מחבריו נאלצים לחוג את חג השבועות במקום נידח, אמר לנפשו וכי אסע מכאן ואומר 'שלום עלי נפשי' בשעה שחבריי וידידי יישארו במקום זר לחוג את היו"ט - לא כך היא דרכה של תורה, ולא כך היא דרכה של חסידות.

והנה, ידוע כי הרה"ק מהר"א זי"ע היה מתייחס מאד לאורחים שבאו לשהות בצל קורתו להתחמם לאורו, אך כאן, משהגיעו הקבוצה הראשונה לא זכו מעמו לשום קרבה והתייחסות, רק לאחר החג משבאו הקבוצה השנייה ששהו בחג באותו מקום נידח - ואחר החג מצאו עגלה שתביאם למחוז חפצם, קיבלם הרה"ק בסבר פנים יפות, ואף אמר להם 'מיילעך ווייסט ווי א חסיד דארף זיך צו פירן' (אלימלך ידע היאך על חסיד לנהוג), שיש ליהודי לוותר אפילו על ההתעלות בצל רבו בחג השבועות, בכדי להיות לעזר לאחיו.

באר הפרשה - פרשת במדבר - שבועות

של עצרת הוא יותר הרבה ממעלת הנבואה... וכל יחיד ויחיד מבני ישראל נעשה משה איש האלוקים בביכול, והיינו שביום הזה מתעלה כל בר ישראל להיות יותר ממעלת הנביאים [וכבר כתב הר"ן (בדרשותיו סוף דרוש י"א) שבעת מתן תורה השיגו כל בני ישראל מדרגת 'נבואה'].

עוד מצינו להתחייבם כמלאכים ביום זה. בדברי הרה"ק הרבי רבי אלימלך מליז'ענסק זי"ע (פר' משפטים ד"ה לא תבשל גדי), וז"ל. 'זוה המעם שהתירו לנו בחג השבועות לאכול (בשר) אחר גבינה בלא המתנת שיעור, מחמת שאז הוא שעת מתן תורה הקדושה, ואנו מראים עצמנו שאנו דוגמת המלאכים בשעת מתן תורה, ע"י התורה' מה. ומבאר טעמא שלכן נתן אברהם אבינו ע"ה למלאכי השרת בשר וחלב דווקא, כי אצל מלאכים ברוב קדושתם לא שייך בהם איסור זה. וכיוצא בזה אף אנו בדרגת מלאכים בחג השבועות, ויש לנו הרשות להקל באיסור זה כמלאכי השרת (ועיי' בהערה) מ"ו.

יום שניתנה תורה לישראל - גילו ברעדה

כתב השל"ה הק' (אות יח) חייב אדם לשמוח בזה החג ביותר מ" כי הוא יום שזכינו בו לבתר תורה. וכבר אמרו חז"ל (פסחים סח:) הבל מודים בעצרת דבעינן

והיאך היה מתענה אף בשבתות ושאר יו"ט (האסורים בתענית), תשובתך בדברי ה' בית יוסף' (או"ח רפ"ח בשם הרשב"א, וכן במהרי"ל המובא במג"א סי' תרד) שתענית זו תענית חלום הייתה, לכן היה מתענה אף בשבתות ויו"ט כי התענית תועיל להמתיק את החלום הרע דווקא אם מתענה בו ביום. מעתה צריך ביאור, מאי שנא יו"ט של שבועות משאר שבתות ויו"ט, מדוע אין צורך להתענות בו על החלום.

ומבאר החת"ס עפ"י מה שביאר ה'תורת חיים' שמסגולת 'ברכת כהנים' לבטל חלומות רעים, והמעם, כי חלום אחד משישים בנבואה הוא (ברכות נו:), וברכת כהנים הרי היא בנבואה ממש (כי אז משרה הקב"ה את שכינתו על ידם של הכהנים הנושאים את כפיהם), נמצא שחזיון החלום שהוא רק א' משישים בנבואה מתבטל בשישים בנבואת ברכת כהנים. ואכן, מטעם זה קבעו לומר בשעת ברכת כהנים את התפילה (שברוב תפוצות ישראל נוהגים לאומרו בשלוש הגלים) 'ריבונו של עולם אני שלך וחלומותי שלך וכו'.

עפ"י אתי שפיר מדוע לא התענה מר בריה דרבינא בשבועות, כי עצם היום של שבועות מבטל בשישים את נבואת החלום (שאינה אלא אחד משישים בנבואה). כי יו"ט

מה. על פי זה מבאר הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע (אמרי אמת ליקוטים פסחים סח:) את דברי הגמרא (פסחים שם) כתוב אחד אומר (דברים טז ח) 'עצרת לה' אלוקיך' וכתוב אחד אומר (במדבר כט לה) 'עצרת תהיה לכם' הא כיצד חלקהו - 'חציו לה' וחציו לכם', ולכאורה צ"ב, איך אפשר לקרוא חומר להבדיל ולחלק את היום למחצית חלק שווה בשווה. אלא, כי כמו שאמר הכתוב (שמות כד ו) 'ויקח משה חצי הדם' וברש"י 'מי חילקו, מלאך בא וחילקו', כי אין ביד בשר ודם לשער במדויק כדי מחציתו, לכן הביא הקב"ה מלאך שיחלקו. וכיוצא בזה, בחג הזה כל אחד מישראל במדרגת מלאך, ושפיר אמרו 'חלקהו חציו לה' וחציו לכם' כי ביד ה'מלאך' לחלק ולהבדיל מחצה למחצה - ב' חלקים שווים (עיי"ש, דבכל יו"ט הוא כך, אבל מקור הענין של חציו לה' נאמר בחג השבועות).

תלמידי הגאון הגדול רא"מ שך זצ"ל שמעו מפיו מאמר זה באופן אחר, כי הגרא"מ פגש פעם לאחר חג השבועות את הגאון החסיד רבי מנחם זעמבע זצ"ל (לפני המלחמה) ושאלו איזה 'תורה' אמר הרבי, ענהו ר"מ, שהרבי דיבר אודות דברי רש"י הנ"ל, ושאל, כיצד נצטוונו לערוך בחג הזה 'חציו לה' וחציו לכם', והרי אי אפשר לאדם לדעת 'חציו' בדיוק... ותירץ, שאכן, בכדי לקיים כראוי חציו לכם על האדם להיות כ'מלאך', ענה לעומתו הגרא"מ, בדרך אחרת יש לומר, כי אכן לאחר קיום חציו לה' נעשים מלאך ושפיר יש בידם לקיים את החציו לכם ג"כ. מו. רבים נתחבטו בהבנת דבריו, שוודאי לדידן אין שום הוראת היתר על פיהם להקל כמלא הנימא באיסור זה. יש מרבותינו שביארו בדבריו, על פי הנהגה עילאית בה נהגו קדמונים להמתין שנים עשרה שעות או 'מעת לעת' (ראה חולין קה. שכן העיד מר עוקבא על אביו), ובחג השבועות יוכלו להקל מקבלה זו ולאכול חלב אחר שש שעות מאכילת הבשר.

מז. וזה לשון הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תרמ"ז) היום טוב שבועות הוא החביב מכל הימים טובים, וכתב, כי אף שפסח הוא תחילת גדלות בני ישראל וכן סוכות הוא בחי' הבאה לביתו, אך מכל מקום שבועות עדיף כי בו ניתנה תורה, ומרמז בפסוק (שה"ש א ד) הביאני המלך חדריו - זה סוכות, אך עם כל זאת נגילה ונשמחה בך - בכ"ב אתוון דאורייתא, 'שהוא יקר מהכל וכולל הכל'.

(פ"ד ה"ח) ר' משרשיא בשם ר' אחא, בכל הקרבנות כתיב חטאת ובעצרת לא כתיב חטאת, אמר להם הקב"ה לישראל מכיון שקבלתם עול התורה עליכם מעלה אני עליכם כאילו לא חטאתם מימכם, עכ"ל. [וכבר מצינו שמחה יתירה על מחילת עוונות, וכמו שאמרו בגמ' (תענית ל:) לא היו ימים טובים לישראל מיום הכיפורים וכו' משום דאית ביה סליחה ומחילה].

לאידך גיסא מצינו ל'רוקח' (במדבר כה כו) המדייק לשונות הפסוקים בפר' המועדות שבחומש הפקודים (בפר' פנחס), כי בענין חג הפסח כתיב באותה פרשה (פסוק יז) 'ובחמשה עשר יום לחדש הזה חג', וכעין זה נאמר לגבי סוכות 'ובחמשה עשר יום לחודש השביעי וכו' וחגותם חג לה' (כט יב), אכן בענין חג השבועות לא נזכר לשון 'חג' אלא כתיב (כה כו) 'וביום

נמי לכם מאי מעמא יום שניתנה בו תורה הוא, עכ"ל מ"ח. והיינו כי ביום הזה בחר ה' בעמו ישראל מכל העמים להיות לו לעם סגולה, והעלה אותם גבוה מעל גבוה יותר מכל בריה שבעולם, ואיך לא יגיל לב בשר ודם בזה גופא שהקב"ה אדון העולם בחר בבשר ודם כמוהו להיות קרוב אליו כל כך.

וכבר ביאר רבינו הרמב"ן (שמות כד יא) מה שנאמר לאחר מתן תורה 'ויחזו את האלוקים ויאכלו וישתו' בזה"ל, ומעם וישתו, שעשו שמחה ויום טוב, כי כן חובה לשמוח בקבלת התורה וכו', ואף כאן ביום חתונת התורה כן עשו, עכ"ל מ"ט.

מעים נוסף נפלא לריבוי השמחה כתב רבינו ה'רוקח' (סי' רצה) וז"ל, על כן צריכין ישראל לשמות שמוחל הקב"ה עונותיהם, דאמרינן בירושלמי דראש השנה בסופו

מח. נפלאות העידו על הגר"א זי"ע א (בתוספות מעשה רב סקנ"ו) 'ומאד שמח רבינו ז"ל ותגדל לו השמחה יותר מכל גל, ועלז לבו בשמחת מתן תורה, והאריך בשולחנו במאכל ובמשתה ובשבחים'.

וכן כתב הגה"ק רבי יעקב עמדין זי"ע (בסידורו בענייני חג השבועות) וז"ל, מצות שמחת יו"ט הקדוש הזה גדולה מאוד ורבה היא על כל שמחת הימים הקדושים. עכ"ל. וכזאת כתב גם בספר 'יסוד ושורש העבודה' (שער הצאן פ"י) מה מאוד ראוי לאדם בחג הקדוש הזה זמן מתן תורתנו וכו' לשמוח בלבו יותר מכל החגים.

ומן העניין להביא מה שביאר ה'לבוש' (סי' תצד ס"א) הטעם שאומרים 'הלל' בשבועות - שאומרים שירה על נתינת התורה, והיינו שעלינו להודות ולשבח ולהלל את הבורא ית"ש על שנתן לנו אותה חמדה גנוזה.

מט. פעם ניגש אחד אל הגרש"ז אויערבאך זצ"ל ושאלו אותו כיצד נהגו בהיכלי הישיבות לרקוד בחג השבועות, והלוא נפסק להלכה (או"ח סי' שלט ס"ג) שאסור לרקוד בשבת ויו"ט, השיב לו, כמו שהנך רוצה שירקדו בשמחת החתונה שלך כך גם הקב"ה רוצה שירקדו ביום 'החתונה' שלו, וכמו שאמרו 'ביום חתונתנו זה מתן תורה...' (שלמי מועד). עוד מובא כעין זה (הליכות שלמה עמ' שצ) שביאר טעם היתר הריקודין, כי מתן תורה הוא כשמחת נישואין, וכבר כתבו הפוסקים שמרקדין בשמחת נישואין בשבת ויו"ט (עיי"ש).

מין הבאר

שמא תאמר מה אני 'מחותן' עם אותה 'חתונה' גדולה של מתן תורה... אך שמע נא למה שמובא ב'בית אהרן' (בסוף המאמרים לשבועות) כי הרה"ק רבי אשר מסטאלין זי"ע הזכיר לפני אביו הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע מה דאיתא במדרש (פסיקתא רבתי כא) על הפסוק (שמות יט כא) 'וירד ה' על הר סיני - איני יודע אם הגבוה הנמיק את עצמו או אם הנמוך הגביה את עצמו, כיון שנאמר וירד ה' על הר סיני מכאן שהגבוה הנמיק את עצמו, מיד נענה ה'בית אהרן' ואמר 'החייתי בני, כי מה תקנה היתה לנו ואיך היינו נותנים עצה לנפשנו אם היינו צריכים להגביה עצמנו להשי"ת, אבל עכשיו שהשי"ת מנמיק את עצמו אלינו יש לנו תקנה', והסמיק לזה מה דאיתא בגמ' (יבמות סג.) 'נחית דרגא ונסיב איתתא', וכך כביכול הקב"ה הנמיק את עצמו וקיים 'נחית דרגא' ונסיב את כנסת ישראל. ומסיים שם בזה"ל, ודיבר הרבה שלא ליכנס בחשבונות [שלא יחשוב אם הוא שייך לזה אם לאו] וצריכים לשמוח בסגולת הימים ובקבלת התורה, וליקח חיות מכל דבר הן בתפילה והן באמירת אקדמות, עכ"ל.

נ. וכתב שם עוד ה'רוקח', כי לא מצינו 'שלמי ציבור' אלא בעצרת, להורות על ריבוי השמחה הגדולה בחג השבועות.

באר הפרשה - פרשת במדבר - שבועות

אבינו אב הרחמן - נחיצות ענין התפילה להצלחה בתורה ובפרט ביום הזה

הנה פשוט שאחרי שזה היום הוא יום הדין לרוחניות, הרי הזמן גרמא לבבות ולהתפלל לפני ה' שאכן נזכה לקבל את התורה, ושנזכה להצלחה בתורה ויראה מהורה², ובוה יעלה ביד כל אחד לפעול בו ישועות גדולות ברוחניות³, לזכות לקבל את התורה באמת ובלבב שלם⁴ לו ולזרעו אחריו, בנים ובני בנים עוסקים בתורה ובמצוות על ישראל שלום.

ובך כתב ה'פלא יועץ' (ערך עצרת) ומה טוב דבר בעתו, לשפוך נפשו בימים האלה ובזמן הזה⁵ שיזכה הוא ובניו לבתרה של תורה, ללמוד וללמד לשמור ולעשות.

הבכורים בהקריבכם מנחה חדשה לה' בשבועותיכם מקרא קדש יהיה לכם כל מלאכת עבודה לא תעשו, ואין הדבר אומר אלא דרשני, מדוע באמת לא כתיב 'חג'. ומבאר ה'רוקח' בזה⁶ל, אבל בשבועות אע"פ שכתב בו שמחה אינו אומר אלא זמן מתן תורתנו, שבו דן על פירות האילן והתורה נקראת עין חיים, עכ"ל (מן הנראה שכוונתו שגם התורה נקראת 'עין' והיא בכלל האילן שדנים את פירותיו). וביאור דבריו, כי הגם שמצד אחד הוא יום שמחה שבו ניתנה תורה לישראל, אך מאידך גיסא יש לדעת כי הוא 'יום הדין' על התורה, ועל כן עלינו לקיים בעצמנו 'וגילו ברעה'⁷, שמחה גדולה היום לנו, אך לדעת את גודל האחריות שיש ביום זה, ולא לאבדו בידיים חלילה בבזבוז זמן וכדומה⁸.

נא. וכבר נודע מה שאמר הרה"ק רבי ברוך ממעז'בוז' זי"ע כי האימה ופחד מ'יום הדין' שבשבועות הוא גדול לאין ערוך מאימת הדין של ראש השנה, כי בר"ה דנים על ענייני גשמיות ופרנסה, וכלשון קדשו 'א קוליטש ארויף א קוליטש אראפ' (-לחם יותר או לחם פחות), אבל בשבועות, הרי הדין הוא על ענייני רוחניות, עד כמה יזכה לשפע רוחני לכל השנה...

נב. במתק לשונו אמר הגה"צ רבי גדליה אייזמן זצ"ל, משגיח דישיבת 'קול תורה', כי אכן מותר לשבת ליד השולחן בשבועות ולאכול עוגת גבינה, אבל אסור 'לשבת' בעוגת הגבינה ו'לאכול' את חג השבועות... ודי לחכימא... נג. וז"ל הרה"ק ה'שפת אמת' זי"ע (תרמ"ג ד"ה וכו'), כתיב (תהלים קמה יח) 'קרוב ה'... לכל אשר יקראהו באמת' ואין אמת אלא תורה (ע"ז ד:), שכל תפלה הבאה מתוך דברי תורה מתקבלת, כמו שאמרו בגמ' (ברכות לא.) לעמוד לתפלה מתוך דברי תורה. ומכש"כ בזה היום שהוא כולו תורה הוא עת רצון לעבודה שבלב זה תפלה, לכן הרמז במגילת רות בלידת דוד המלך ע"ה שורש התפלה. עכ"ל.

נד. הגאון רבי ישראל סלנטר זצ"ל אמר, שאף שאמרו חז"ל (ב"מ נט.) כי אחר החורבן ננעלו שערי תפילה, אך ישנה תפילה אחת שנענית בכל עת ובכל מצב, והוא 'בדוק ומנוסה', והיא התפילה לסייעתא דשמיא ברוחניות (מכתב מאליהו ח"ד עמו 77).

ומפורשים הדברים בספר חסידים (קלא), אם שואל אדם דבר שהיא שבח לבוראו כגון על למוד תורה או דבר אחר מחפצי שמים ושופך את נפשו עליו הקב"ה שומע תפלתו אף על פי שאין בידו מעשים טובים.

וכבר פירש רש"י (תהלים פא יא) מה שנאמר 'הרחב פיך ואמלאהו' - ובפירושו אמרו בגמרא (ברכות נ.) שפסוק זה אמור לגבי דברי תורה. וז"ל רש"י, הרחב פיך - לשאול ממני כל תאות לבך, ואמלאהו - ככל אשר תשאל אמלא. רמז נאה אמרו במה שאמרו חז"ל (מכילתא שמות כ) שהקב"ה נגלה לבני ישראל בהר סיני כ'זקן מלא רחמים', שהרי זה כדוגמת כלי מלא אשר בכל נענוע קל יישפך המשקה אשר בתוכו, כך הקב"ה מלא רחמים, שברצונו לתת לנו את התורה בלי גבול בהשפעות עד בלי די, אין לנו אלא 'לנענע' כביכול את כסא הכבוד בתפילותינו, ומיד יישפכו עלינו שפע רחמים וכל טוב.

נה. ידוע על הרה"ק ה'עטרת צבי' מזידיטשוב זי"ע, שבחג השבועות היה מתחיל להתפלל בשעה מקודמת בבוקר, ובמשך שעות רבות האריך בתפילה עד השעות המאוחרות של אחה"צ. ואם צדיקי קמאי האריכו בתפילה ביום חג השבועות מה נעני אנו אבתריהו.

כיוצא בזה מפורסם על הרה"ק רבי נפתלי מראפשיץ זי"ע, שבבית מדרשו ארכה תפילת 'אהבה רבה' שעות רבות, וברשפי אש והתלהבות קודש שפכו לבם לפני בורא כל עולמים שיצליחו בתורה ויראת שמים. הרי לך הוראה מפורשת ממעשיהם של צדיקים שאי אפשר להצליח בתורה ובעבודה כי אם בכח התפילות שמתפללים ביום זה, ויקבל ה' ברחמים וברצון את תפילתנו.

בה אמר הרה"ק ה'חידושי הרי"ם' זי"ע (הובא רבות בשפ"א) לבאר טעמה של קריאת מגילת רות בחג השבועות, כי בסופה מדובר מלידת דוד המלך נעים ומירות ישראל שריווהו להקב"ה בשירות ותשבחות (ברכות ז:), ועליו נאמר (תהלים קט ד) 'ואני תפילה', להורות, שאי אפשר לתורה בלא תפילה ואי אפשר לתפילה בלא תורה יח.

להון ית צלוחא דייצלון בבית כנשתהון, פירוש, תלמודם את התפילות שיש להם להתפלל בבית המדרש. ואע"פ שלא נזכר בפסוק כי אם מלימוד ההלכות - את החוקים ואת התורות, מכל מקום 'תרגום' התיבות הוא שיש להתפלל בכדי להצליח בתורה, לשפוך לבו לפני ה' על ההצלחה בתורה יט ומצוות.

ובך תרגם ב'תרגום יונתן' על דברי יתרו שאמר למשה רבינו (שמות יח, כ) 'והזהרתה אתהם את החקים ואת התורות והודעת להם את הדרך ילכו בה - ותהודע

תיקון ליל שבועות - גדולת וקדושת הלילה כתבו הפוסקים (עי' מ"ב תצד סק"א) בשם האר"י הק' (שער הכוונות) 'כל מי שלא ישן בלילה כלל

מסופר על אחד מתלמידי הגה"ק ה'חתם סופר' זי"ע, שנשא אשה בעיר הסמוכה לראפשיץ, ובחג השבועות שהה בצלו של הרה"ק מראפשיץ זי"ע, ויהי כאשר חזר אל רבו נשאל על ידו היכן שהה ביום טוב, וכשהשיב שהיה בראפשיץ בירר אצלו החת"ס מה ראה ושמע שם, התחיל התלמיד לתאר איך היה נראה בית המדרש בעת ברכת 'אהבה רבה', שכל המתפללים שפכו לב כמים בתחינות ובקשות שיפתח ה' לבם בתורתו, מששמע החת"ס את דבריו הפליג מאד בשבחם.

וז"ל הרה"ק ממנוקאטש זי"ע בספרו 'שער יששכר' (מאמר חג הביכורים אות צג) נוהגים הצדיקים החסידים להאריך בברכת אהבה רבה ביומא דשבועות החג הקדוש הזה.

וכך העידו על הגה"ק החזו"א זי"ע (הג"ר יהודה טרגר, הובא ב'מעשה איש' ח"ה עמ' קט"ו) עמדנו מאחורי כסאו בתפילת שחרית של יו"ט דשבועות, וראינו שכאשר הגיע לברכת 'אהבה רבה' כל גופו הזדעזע והתמוגג מבכי כמו ילד קטן, עכ"ל.

נו. וכך שגור בפי העולם, בבואנו לשמחת נישואין כיצד נדע מי הוא 'המחותן', הרי כל העם המשתתפים לבושים במלבושי כבוד זבח משפחה - בבגדי שבת ויו"ט, אמנם כשנראה אחד מהמשתתפים הפורש לצד ומפיל תחינה בדמע שיעלה הזיווג יפה ידוע נדע כי האי גברא הוא המחותן, כמו כן, מיהו 'מחותן' בנשואין הללו שבין בני ישראל עם התורה ונותן התורה - מי שעומד ומעטיר תחינה, ומפיל דמעה 'והערב נא', 'אהבה רבה... והאר עינינו בתורתך, ודבק...' ועי"ז ניהפך ל'מחותנים' עם הבורא והתורה.

נז. יש האומרים, שלכן חל יומא דהילולא של דוד המלך בחג השבועות, כי הוא חיבר את ספר התהלים, ואמרו (מגילה יח.) כיון שבא דוד באתה תפילה, להורות שכדי לזכות לקבלת התורה צריך לשפוך הרבה תפילות ובקשות. וראה ב'כף החיים' (תצד לד) שהפליג מאד בסגולת אמירת ולימוד ספר תהלים בחג השבועות, וז"ל. והיום הקדוש יומא דהילולא דיליה, עוד יעלה לרצון ביותר אמירת תהילותיו. וכן כתב ב'בן איש חי' (שנה א במדבר ד) שנוהגים לומר כל ספר תהלים בחג השבועות.

נח. כשנפטר מלפני הרה"ק ה'בית אהרן' זי"ע ה'חסידים הלומדים שבאו אליו מפולין' נענה ואמר, בפולין אוהבים ללמוד גם אנו אוהבים ללמוד, אבל אנו מפרשים 'שמעתתא בעא צילותא' (לשון הש"ס במגילה כח:), פירוש שכדי לזכות לכתרה של תורה צריך להרבות בתפילה... והתפילה צריכה לתורה (ברכת אהרן עמוד קח).

הבט וראה עד כמה צריך להפציר ולהתפלל על פתיחת מעייני האדם בתורה, מנוסח התפילה שקבעו אנשי כנסת הגדולה, שהרי לא מצינו בשום תפילה שיקבעו לשונות של בקשה ותחנונים כמו ברכת 'אהבה רבה' (אהבת עולם), שפותחים ומבקשים שישמע ה' בקול תפילותינו 'בעבור שמך הגדול', וכן מזכירים זכות אבות 'בעבור אבותינו שבטחו בך', וכל זאת כדי שנזכה לברכת 'כן תחנונו ותלמדנו', ואז ממשיכים לעורר מדת הרחמים וכופלים להזכיר את היותו אב ואומרים 'אבינו אב הרחמן', ובאים בזה לעורר 'רחמי האב על בניו', ולא עוד אלא שהבורא יתב"ש 'מרחם' עלינו תמיד, לכן גם עתה אנו מתחננים 'רחם עלינו ותן בלבנו בינה להבין ולהשכיל, לשמוע ללמוד וללמד, לשמור ולעשות ולקיים את כל דברי תלמוד תורתך באהבה', וכיוצא בלשונות אלו לא מצינו בשום מקום ובשום תפילה, אין זה אלא שעיקר העיקרים הוא הבנת התורה, ובלעדיה אין לנו חיים וקיום, ולכן, בוכים ומתחננים כ"כ על כך.

נט. אמנם, מיד אחר תפילתו, יפנה לעסוק בתורה, כי א"א לבכות ולשפוך שיח ב'אהבה רבה' שיפתח ה' עיניו בתורה וכשבא 'למעשה' הילד איננו... וכבר המשיל זאת הגה"ק ה'חפץ חיים' זי"ע, לעני שביקש והתחנן בדמעות

ועיקרם ויעסוק בתורה מובטח לו שישלים שנתו ולא יארע לו שום נזק. וראה כמה חשוב הוא הלימוד בלילה זה שהרי כמעט שלא מצינו לשון כעין דא 'מובטח לו שישלים שנתו'. והוסיף עוד האר"י הק' ולא עוד אלא שהוראת חיי האדם בשנה ההיא תלויה בענין זה.

ומקור הדברים הוא ממה דאיתא בזה"ק (בהקדמה, ח"א ח.) סא, וז"ל, והוה רבי שמעון וכלהו חברייא מרגנין ברינה דאורייתא, ומחדשן מלין דאורייתא כל חד וחד מנייהו, והוה חדי רבי שמעון וכל שאר חברייא, אמר לון רבי שמעון, בני, זכאה חולקבון, בגין דלמחר לא תעול כלה לחופה אלא בהדיכון, בגין דכולהו

שליש לפני עשיר מופלג שיפרנסו, אמר לו העשיר אינני מחזיק תחת ידי מעות, עלה אלי בשעה פלונית בבית העסק שלי ואמלא ידך במטבעות, הלה לא הופיע באותה שעה, למחרת שב לבקשו בדמעות שלישי, אמר לו העשיר כבר הוריתיך אתמול לבוא לבית עסקי, מדוע לא באת, נו, בוא היום... וכך הוה כמה ימים - העשיר נותן לו זמן והלה אינו מגיע כלל, וכי יוסיף עוד העשיר לשים לבו לבקשותיו... (הובא בפנינים יקרים).

הרה"ק מראפשיץ ראה אברך שעמד בתפילתו ביום חג השבועות ושפך לבו כמים בתפילת 'והאר עינינו בתורתך' משך זמן ארוך מאד, ושב להתחנן כבן המתחטא אצל אביו שוב ושוב, בגמר התפילה ניגש אליו הרה"ק מראפשיץ ו'גמרא' גדולה בידו, וכה אמר לו, הייתי בשמים וראיתי שתפילתך נשאה פירות ונתקבלה באהבה ורצון, הא לך גמרא ותתחיל בלימודך...

ס. נפלאות מצינו בדברי רבינו ה'אבן עזרא' המבאר מה שנאמר (שמות יט יא) 'והיו נכונים ליום השלישי - אולי לא יישן אדם בהם בלילה, שישמעו קול ה' בבוקר כדרך כהן גדול ביום הכפורים'. ואם כי דבריו נאמרו לגבי ליל נתינת התורה שהיה בהר סיני, ובוודאי אין ציווי מדאורייתא להיות ער בכל ליל שבועות... אך סמך גדול יש מכאן למנהג ישראל קדושים להיות נייעורים בליל שבועות, ולא עוד, אלא שלמדנו מכאן, כי הדרך לזכות לשמוע קול ה' בבוקר היא על ידי העבודה בליל שבועות, וגם למדנו על הדמיון לכהן גדול ביום כ.

סא. הנה נסדר לומר דברי הזה"ק האלו בתיקון ליל שבועות אחר גמר ה'תיקון' קודם אמירת תרי"ג מצוות, ומדרכו של עולם לאמרו בסוף הלילה לקראת בוקר, ומה יפה ונעים אם ישכילו ללמדו בתחילת הלילה, כי אז יגשו אל הלילה הקדוש באופן אחר לגמרי.

מין הבאר

וזה לשון ה'פלא יועץ' (ערך עצרת), וקריאת התורה בליל עצרת בסדר המתקן מרבנו האר"י ז"ל היא נפלאות ועושה רושם למעלה, קשוטין אל השכינה. אשרי ילוד אשה שזכה לכך, אשר מלך העולם איום ונורא, מלך גדול אשר לגדולתו אין חקר, המשילו במעשי ידיו, ורוכב שמים בעזרו, וישראל עושה חיל ומוסיף כח בפמליא של מעלה, על זאת יגל יעקב ישמח ישראל בעושי יעלזו חסידים בכבוד ויהיו רק עסוקים בסדר הלמוד כל הלילה, אל דמי להם, בשפה ברורה ביראה ואהבה ושמחה רבה יותר ויותר ממוצא שלל רב, בתת לב מה נעשה בשמים ממעל על ידינו, ומה הימים האלו ומה הגיע אלינו.

ובכן עושה אלה הנה שכרו אתו, בני סמיכי וחיי אריכי ומזוני רויחי, כמו שכתוב בזה"ק הקדוש, ולפי גודל השכר, שממנו נדע שעושה נחת רוח גדול למעלה, לו בכח יגבר איש להעביר שנה מעיניו ולהיות ער כל הלילה, ובלבד שלא יהא יושב ובטל או מדבר דברים בטלים או אסורים וכו', אבל עבדי ה' העומדים בבית ה', בלילה הזה לה' צריכים להיות עוסקים בתורה כל הלילה בלי הפסק, ולפום צערא אגרא. עכ"ל.

כה אמר הרה"ק רבי שלום בער מליובאוויטש זי"ע בליל שבועות (תורת שלום ספר השיחות, עמוד 3), שיש תחת ידו כתי"ק מזקינו הרה"ק ה'צמח צדק' זי"ע שכתב בהאי לישנא 'אני מבטיח למי שיהיה נייעור בליל שבועות כל הלילה [ויעסוק בתורה ביגיעה] יזכה לכתר תורה', והיה מסיים הרשב"ב, שה'צמח צדק' היה פוסק ומורה הוראה, וכשם שפסקו בבית דין של מטה כך פוסקים גם בבית דין של מעלה, לכן צריך להיות ער בליל שבועות ולהתייגע בתורה, והוסיף עוד, שזקנו דייק בלשונו ואמר 'שיהיה נייעור בליל שבועות', כי העיקר הוא 'מ'זאל ניט שלאפען', פירוש, שלא יתן לזמן הגדול לחלוף מבלי לנצל הזמן בעסק התורה.

עצרת תהיה לכם אלא תחיה לכם. ומבואר שם, שאכן מזה הלילה תוצאות חיים לכל השנה^{סג}.

ובראיתא בזה"ק (ח"ג צח.) 'ועל דא חסידי קדמאי לא הוו ניימי בהאי ליליא והוו לעאן באוריינתא, ואמרי ניתי לאחסנא ירותא קדישא לן ולבנן בתרין עלמין', (ובתרגום-) ולכן לא היו חסידים הראשונים נמים בשינתם בלילה זה, והיו עוסקים בתורה, באומרם הבה נבוא לירש את התורה שהיא ירושה קדושה לנו ולבנינו בזה ובבא^{סד}. ויזהר האדם למלאות ולנצל כראוי את הלילה הקדוש.

שמוא יאמר אדם, מה אני ומה חיי - וכי תעלה על דעתך שאני הקטן והשפל יש בידי להכין 'קישוטי בלה' לשכינה הקדושה... ישמע נא לדברי ספר 'סדר היום' (סדר חג השבועות) שהביא את דברי הוזהר הללו, והוסיף נזירות וז"ל, אשריו ואשרי חלקו הנוכה לכל הכבוד הזה, אשר יוצרו בביכול מתפאר ומתקשט בו,

דמתקנין תקונהא בהאי ליליא וחדאן בה, כלהון יהון רשימין וכתובין בספרא דדכרניא, וקב"ה מברך לון בשבעין ברכאן ועטרין דעלמא עלאה וכו'. ובתרגום ללה"ק, והיו ר"ש וכל החבריא עוסקים בתורה כל אותו הלילה, וכל אחד ואחד מהם היה מחדש בדברי תורה, והיה ר"ש וכל החבריא שמחים, אמר להם ר"ש, בני, אשרי חלקכם כי לא תכנס הבלה - השכינה, לחופה למחר אלא עמכם, משום שכל אלו המתקנים את תיקוני הבלה בלילה הזה, ושמחים בה, כולם יהיו רשומים וכתובים בספר הזכרון, והקב"ה מברך אותם בשבעים ברכות ועטרות מעולם העליון. ובהמשך הענין (ט.) דבל מאן דאשתתף בהרה בהאי ליליא יהא נמיר עילא ותתא כל החיא שתא, ויפיק שתא בשלם - כל מי שהשתתף עמה בזה הלילה, יהא שמור למעלה ולמטה כל אותה השנה וישלים שנתו בשלום^{סה}.

ובספ"ק הביאו מהירושלמי (ירושלמי זה אינו לפנינו) שאמר רבי חייא למחר אכתוב בפיתקא, אל תקרי

סב. הנה לא מצינו בזמנים אחרים הבטחה נפלאה כזו, על כן, בעת עסקך בתורה בלילה הגדול הזה, התבונן נא באלו ההבטחות, ובבואך לידי 'נסיון' להפסיק ממשנתך ע"י עצמך או ע"י אחרים (וד"ל) זכור שאין זה 'עסק' כדאי להפסיק מהלימוד בהאי ליליא.

סג. וכך דרש הרה"ק ה'אמרי אמת' זי"ע (תרע"ב) מה שנאמר (שה"ש ה ב) 'אני ישנה ולבי ער', 'ישנה' בגימטריא שס"ה, כנגד שס"ה ימות החמה שהאדם ישן בהם, אך 'וליבי ער' הוא כנגד חג השבועות, שהוא לב השנה (ובאותו לילה נייעורים כל הלילה).

סד. הגה"צ רבי חיים ברים זצ"ל ראה פעם יהודי מתנמנם בתפילת שחרית בחג השבועות (לרוב עייפות מלימודו בכל הלילה), משהקיץ, שאלו ר' חיים, וכי ראית מימיך חתן המנמנם בעמדו תחת חופתו, כי אכן יום חתונתו זה מתן תורה.

בספר הליכות שלמה (פי"ב הערה 13) מובא שאחד שאל את הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך זצ"ל, שהוא מכיר את טבעו וכח גופו, ויודע בעצמו שאם ינדד שינה מעיניו כל הלילה ויהגה בתורה תהא תפילתו בשחרית נים ולא נים תיר ולא תיר, ונפשו בשאלתו מאי עדיף טפי, השיב לו הגרשז"א בדעת תורתו, אף שלהלכה וודאי עדיפא שחרית שהיא הלכה על פני המנהג שלא לישן בלילה, אך על 'נפשות' בניך יש לך להיזהר ולהישמר... (וכלומר, שח"ו ילמדו ממך להקל במנהגי קודש שבנ"י זהירים בו).

ידוע דבר המעשה, שהגאון רבי חיים לייב אויערבאך (אביו של הגרש"ז) היה נוהג לעלות ביום החג למעונו של הגה"צ רבי משה יוסף הופמן זצ"ל דיין דפאפא שהיה דר בסוף בעיה"ק ירושלים ת"ו, לברכו בברכת החג. בשנה אחת ראה הגרש"ל שפני הדיין מאירים ושמחים עד מאוד, שאלו הגרש"ל לשמחה מה זו עושה. נענה לו הרב מפאפא שלא היה בדעתו לספר לו, אך מאחר ששאלו מעצמו יגלה לו רז חזות לילה. בשנות בחרותי למדתי בישיבתו הרמה של הכתב סופר זי"ע, והיה שגור בפי הבחורים משמיה דהחתם סופר זי"ע שמי שילמד כל הלילה בלא היסח הדעת כלל - מתוך רציפות המחשבה, יזכה לגילוי אליהו. והנה רבים ניסו שם לעשות כן ולא עלתה בידם, ואף אני עצמי ניסיתי שנים רבות ללמוד כל הלילה בלא היסח הדעת, אך עדיין לא זכיתי לכך.

בהאי שתא למדתי כל הלילה ברציפות המחשבה, והנה זה עידן ועידנים אשר מתקשה אנכי בהבנת איזה קטע בזה"ק, בלילה זה בא לפני זקן אחד וביאר לי את הדברים באר היטב, אחר שגמר הזקן לבאר, סגרתי עיני להתבונן

הכלה - שכינתא קדישא לחופה [ואף שהדברים נאמרו
בשרפי עליון כדוגמת הבית יוסף וחבריו, אך אפס קצתו
שייך בכל אחד ואחד, וכדברי החת"ס הנזכרים שאפילו
אילני סרק הם כגדול שבגדולים].

כתב הגה"ק ה'מגלה עמוקות' זי"ע (בהגותו למחברת
הקדוש סוף דף קי) דהנה, ב'שער הכוונות' (שער
רוח"ק ט.) מביא בשם האריז"ל זי"ע שהניעור לילה אחת
ועוסק בתורה כל אותה הלילה יהיה נפטר מכרת אחד.
ואם בשאר ימות השנה מועיל להיות ניעור לכפר על
כרת אחד, הרי הלימוד כליל שבועות מועיל לכפר על
כמה וכמה בריתות (עי"ש ביאור הדבר).

בקבלת יום זה - מתן תורה בעת קריאת עשרת הדברות בכל
דור

איתא במדרש (פסיקתא פי"ב הובא בילקו"ש יתרו רמז רעא)
'אמר הקב"ה לישראל, בני היו קורין את הפרשה
הזו בכל שנה, ואני מעלה עליכם כאילו אתם עומדים
לפני הר סיני ומקבלין את התורה, שנאמר (שמות יא א)
'ביום הזה באו מדבר סיני'.

ומצינו ל'שבט מוסר' (פל"ד אות יט) שכתב וז"ל. גם
כשקורא הפרשה בתורה, ידמה בעיניו כאילו
התיבה (הבימה) שעומד בה הוא הר סיני וכאילו אותו
שעה מתקבלת (התורה) מהר סיני (עיין זוהר ויקהל דו).
וכאילו הקב"ה ופמליא שלו עומדים שם כשם שהיה
בשעת מתן תורה, וכאילו משה רבינו ע"ה האומרה
וכל הקהל העומדים סביב לסיני לשמוע מפיו תורה
(ועיין בשל"ה מסכת שבועות פרק דרך חיים תוכחת מוסר רנט).

וילמוד ק"ו, כי אם נפסק בשו"ע (סימן קמא סעיף א) שצריך
הקורא בתורה בכל ימות השנה לקרוא מעומד,
והטעם מבואר בלבוש (שם) כי משה רבינו ובני ישראל
היו עומדים בשעת קבלת התורה, ומכאן שיש צד השוה
בין הקריאה בספר תורה לדורות למעמד הר סיני, קל
וחומר בעת קריאת התורה בשבועות, שהקריאה מעוררת
את הזמן שעתה הוא מקבל את התורה בנתינתה מסיני^{סה}.

ואל יקל בעיני האדם הדבר הזה, כי (אף ש)האדם הוא
שפל ואפל בבחינה אחת, אבל בבחינה אחרת גדול כמו
עד מאד, ובידו להעמיד כל העולמות כולם, מה שאין
מלאך משרת יכול לעשות כן, והוא הנותן בה וחיל
בביכול לבורא עולם כדכתיב (דברים לג כו) 'רוכב שמים
בעזרך'... וצריך כל אדם עם היותו קטן מהקטנים והדיוט
שבהדיוטות להחשיב עצמו ולהתגדל ולהתנשא על הענין
הזה - לומר אולי על ידי יבא איזה ענין ודבר להפיק
רצון הש"י, ואל תהי ברכת הדיוט קלה בעיניו... עכ"ל.

ידוע מה שהעתיק השל"ה הק' (מסכת שבועות פרק נר
מצוה אות ח) מכת"ק הגה"ק רבי שלמה אלקבץ
זי"ע אשר מתאר סדר לימוד החבריא כליל שבועות,
וז"ל, ובעת שהתחלנו ללמוד המשנה ולמדנו שתי
מסכתות זיכנו בוראנו ונשמע את קול המדבר וכו',
שמעו ידידי המהדרים מן המהדרים ידידי אהובי, שלום
לכם, אשריכם ואשרי יולדתכם, אשריכם בעולם הזה
אשריכם בעולם הבא, אשר שמתם על נפשכם לעטרני
בלילה הזה, אשר זה כמה שנים נפלה עטרת ראשי
ואין מנחם לי, ואני מושלכת בעפר חובקת אשפתות
ועתה תחזרתם עמרה ליושנה. התחזקו ידידי, התאמצו
אהובי, שמחו ועלצו, ודעו כי אתם מבני עליה וזכיתם
להיות מהיכלא דמלכא, וקול תורתכם והבל פיכם עלה
לפני הקב"ה ובקע כמה אוירים וכמה רקיעים עד שעלה,
ומלאכים שתקו, ושרפים דממו, והחיות עמדה, וכל צבא
מעלה והקב"ה שומעים את קולכם... עם כל זה נתעליתם
ואשריכם ואשרי יולדתכם ידידי אשר נדרתם שינה
מענייכם, ועל ידיכם נתעליתי הלילה הזה, לכן חזקו
ואמצו ועלצו בני ידידי המהדרים, ואל תפסיקו הלימוד,
כי חוט של חסד משוך עליכם, ותורתכם עריבה לפני
הקב"ה, לכן עמדו בני ידידי על רגליכם והעלוני ואמרו
בקול רם כיום הכיפורים ברוך שם כבוד וכו'.

הרי לך, שקדושת ליל שבועות כקדושת יום הכיפורים.
ובפרט אם עוסק בתורה אשר הוא מעלה את
השכינה בזה, והוא מבני היכלא דמלכא, וייכנס עם

במחשבותי בפירושו, אך משפקחתי את עיני פרח לו איש האמת, הבטתי בשעון וראיתי שכבר עלה השחר, והבנתי
שזקן זה אליהו הנביא היה, וכי לא אעלוז ואשמח בכל לבי ונפשי.

סה. ומהאי טעמא אמרו גדולי הדורות (עיי' סיפורי חסידים שבועות, על הרה"ק רבי חנוך מאלעסק זי"ע), שזמן קריאת התורה
מסוגל הוא להתפלל על החולים שיברואו, כי במתן תורה נתרפאו כל החולים, ועתה כשקוראים בתורה מתעורר
ביחד עם 'מתן תורה' גם אותם נפלאות שנעשו באותה שעה.

ובאו כולם בכרית - קבלת התורה כפשוטו

איתא בירושלמי (ר"ה פ"ד ה"ח), 'אמר רב משרשיא בשם רב אידי בבל הקרבנות כתיב חטא (שעיר עזים לחטאת) ובעצרת אין כתיב חטא - דכתיב (במדבר כח ל) 'שעיר עזים אחד לכפר עליכם', כך אמר להן הקב"ה, מכיון שקיבלתם עליכם עול תורה מעלה אני עליכם כאילו לא חטאתם מימכם. ומבואר, כי בכל שנה ושנה צריך לקבל על עצמו 'עול תורה' ועול מלכות שמים^{סו}.

וז"ל הרה"ק ה'בית אברהם' זי"ע (שבועות ד"ה ישלם), חג הקדוש הזה נקרא חג שבועות שהוא לשון שבועה. כמו בעת שמקבלים חיילים חדשים לצבא משביעים אותם שבועת אמונים לקבל עליהם עול המלכות, כמו כן בחג הקדוש הזה שמקבלים התורה מחדש, בהקריבם מנחה חדשה, אז בשבועותיכם, עכ"ל, שהיות שבחג השבועות מתחדשת נתינת התורה על כן צריך להישבע מחדש לקבל על עצמו עול מלכות שמים^{סז}, ושם החג מורה על תכליתו להתחדש בקבלה גמורה מכאן ואילך כי זה כל מהותו ועניינו של החג.

ובבר אמר הרה"ק ה'דברי שמואל' זי"ע, שלפני מתן תורה נאמר (יט טו) 'ויהי קולות וברקים', ואילו לאחר מתן תורה נאמר (כ טו) 'וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים', וההבדל ביניהם - כי אור הברק מאיר רק לכמה רגעים ומיד נעלם אורו, ואילו לפידים עומדים ומאירים באש של קיימא, והנה קודם מתן

תורה היה רק 'קולות וברקים' - שלא היה קיום לאור, ורק לאחר שקבלו את התורה נעשה להם האור בר קיימא, כי ה'קבלה' היא המקיימת ומעמידה את האור.

ידועים דברי הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע בספרו 'קדושת לוי' (לשבועות ד"ה נשאלתי), 'נשאלתי במדינת ליטא מפני מה נקרא חג שבועות בשם עצרת, והלא לא נזכר בתורה שם עצרת רק בשמיני עצרת', ומבאר בכמה אופנים, ובפירושו השלישי כתב על פי דברי הרמב"ן (אמונה ובטחון פ"ט) על הפסוק (שה"ש ב ז) 'אם תעירו ואם תעוררו את האהבה עד שתחפץ', שכאשר מרגיש בקרבו רגשי התעוררות לאהבתו וליראתו ית' יעשה לה 'כלי' ע"י קיום מצוה או לימוד התורה בכדי לעצור ולשמר בתוככי נפשו רגשי קודש אלו, וזהו שאמר הכתוב 'אם תעירו ואם תעוררו את האהבה' - שנתעורר בכך מידת האהבה להשי"ת, אזי 'עד שתחפץ', מלשון חפץ וכלי, כלומר שתיקף ומיד תעשו כלי ובית קיבול לאגור ולשמור אותה התעוררות לאורך ימים לבל תפוג ותיעלם כלעומת שבאה. על פי זה מבאר הטעם שנקרא חג השבועות - 'עצרת', שמשמעותו לעצור בתוכו את כל השפעות החג (ועיי"ש מה שמבאר עוד). ולמדנו מדבריו שעיקר תכלית היום טוב הוא להמשיך את הארות החג וקבלת התורה גם למחר ולאחר זמן^{סח}.

ובך נצטוונו לקראת מתן תורה 'וקדשתם היום ומחר^{סט}, ורמזו יש בו שלא יעבור ויצא היו"ט כלעומת שבא,

סו. מאמר נורא אמר הרה"ק האמרי אמת זי"ע, דהנה איתא בגמ' (ברכות ח.) מאי דכתיב (ישעיה א כח) 'ועוזבי ה' יכלו' זה המניח ס"ת ויוצא, עד"ז י"ל שבשבועות פותח הקב"ה ספר תורה גדול בפני כל ישראל ללמדם תורה, ומאד יש להיזהר שלא לצאת מהחג מבלי לקבל על עצמו עול תורה ומצוות, שלא להיות כ'עוזבי ה' ח"ו...

סז. הרה"ק הנתיבות שלום זי"ע שאל פעם כמה מבחורי הישיבה 'אימתי הוא זמן קבלת התורה בחג השבועות', נענה האחד ואמר בזמן עלות השחר, לעומתו השיב רעהו בעת קריאת עשרת הדברות בקריאת התורה, השלישי השיב באופן אחר... עד שאמר להם הרבי, זמן קבלת התורה הוא בשעה שאדם מקבל על עצמו את התורה. אף אנו נאמר לפי דבריו - שבכל יום מימות השנה יש בידינו לזכות שוב ב'מתן תורה', אם אך נקבלנה בשתי ידיים.

סח. ואל יחשוב אדם עוד חזון למועד, יבוא יום ואתחיל לעבוד את ה' ולעסוק בתורתו, כי כך אמר הרה"ק ה'בית ישראל' זי"ע ששמע מפי אביו הרה"ק האמרי אמת זי"ע באחרית ימיו, בהיותי צעיר לימים חשבתי על כמה וכמה דברים בעבודת ה' ולימוד התורה שעוד אוכל לעשותם לכשיבוא היום, אך עתה יכולני להעיד בפניך שכל מה שאין האדם עושה בשחר נעוריו, שוב לא בא לידו לעשותו ולפעול אותו.

ונתנו רמז בדבר במנהג אכילת חלב בשבועות, כי הנה שחיטת בהמה כדי לאכול את בשרה ניתן 'לדחות' גם למחר ולאחר זמן, ולא יארע לבהמה או לבשר שום קלקול, לעומת זאת את ה'חלב' המתחדש בכל יום אצל הפרה חייבים לחלוב באותו היום, ואי אפשר לומר מחר אחלוב גם בשביל אמש.. והתורה נמשלה ל'חלב' כי אי אפשר לדחותה למחר, ואם לא עכשיו אימתי.

סט. וכמו שאיתא מהרה"ק ה'תפארת שלמה' זי"ע (עניני שמני"ע, פסח) שהבקשה בתפילת המועדים 'והשיאנו ה' אלוקינו

אלא אף למחרת היום"ט יזכור שאך זה עתה קיבל את התורה. והדרך אשר יראה בה אור - לקבוע את החג בנפשו, על ידי שיקבל עליו קבלה אחת ואפילו קטנה, שישמרנה כבבת עינו גם לאחר החג - בחק ולא יעבור, וזו הקבלה תהא לו כחוט המקשר אותו אל היום"ט.

יה"ר שנזכה לקבל את התורה בשני ידיים, אורך ימים בימינה ובשמאלה עושר וכבוד", להעמיד דורות נאמנים לה' ולתורתו, עוסקים בתורה ובמצוות לשמה על ישראל שלום, ויתרפאו כל החולים (כמו שהיה במתן תורה), וזכותיה דדוד מלכא משיחא יעמוד לנו לזכות לביאת גואל צדק בב"א.

את ברכת מועדך' היא מלשון נישואין. מעתה יש לומר דכמו שבכל 'נישואין' מבקשים 'שיהיה בנין עדי עד', א"כ, אף כאן עלינו לבקש ולעשות פעולות שישאר הבנין אף לאחר החג ולנצח נצחים.

משל לאחד הנכנס לשמחת נישואין וברצונו לדעת מיהו החתן, שהרי הכל עוטים בגדי שבת ויו"ט, אמנם כאשר יראה למחרת היום מי עדיין נשאר לבוש בבגדי שבת ויו"ט ידע שהוא 'חתן דנן'. כיו"ב, מיהו ה'חתן' ביום חתונתו זה מתן תורה, מי שנשאר עם התורה גם לאחר שבועות...

ע. וכה אמר הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר זי"ע (תורת יחזקאל שבועות) בליל שבועות, דהנה שנינו (שבת לד.) 'שלשה דברים, צריך אדם לומר בערש"ק עם חשכה... וצריך למימרניהו בניחותא, כי היכי דליקבלינהו מיניה', היינו שיאמרם בדרכי נועם כדי שיתקבלו דבריו, ולמד הרה"ק מכאן לכל התורה. וכך נענה, רבוש"ע, אתה נותן לנו היום את התורה, צריך למימריה בניחותא בשובה ונחת, כי היכי דלקבליה מיליה, ונזכה לקבל את התורה באהבה וברצון.

ישקו העדרים

'תורה תחילתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים' (סוטה יד.).

רגיל היה הרה"ק רבי מאיר מפרימישלאן זי"ע לספר מדי שנה בשנה לפני קהל עדת צאן מרעיתו בזמן הגבוה - לקראת קריאת עשרת הדברות, פעם שאל מלך וויען (ווינא) את הגאון הצדיק שר וטפסר רבי שמשון ווערטהיימער זצ"ל (שהיה חי לפני כשלוש מאות שנה, את כינויו לקחנו מדברי ה'חוות יאיר' בתשובותיו) מדוע שרויים עם בני ישראל כבר רבות בשנים בגלות מרה וקשה, כשהם נרדים ונרדפים, מוכים ונבזים, ועדיין לא נושעו - מה פשעם ומה חטאתם לסבול כל כך הרבה.

ענהו רבי שמשון, כל זאת בא להם מחמת 'קנאה ושנאה' השורה ביניהם. תשובה זו לא מצאה חן בעיני המלך, שלא היה נראה לו סיבה מספקת להמיט על בני ישראל כל כך הרבה צרות וייסורים. ובחמתו ציווה המלך על רבי שמשון, שעליו לענות לו תשובה מספקת תוך ג' ימים, ואם לאו, ענוש ייענשו כל בני ישראל תושבי וויען, באותו לילה ערך רבי שמשון 'שאלת חלום' ויענוהו ממרומים שאכן ענה נכונה למלך, ובעוון זה של 'קנאה ושנאה' שרויים בני ישראל בגלותם, ושלא יתרץ למלך תירוץ אחר, והמלך בעצמו עוד יראה שאמת בפיו.

בתחילת החורף יצא המלך עם אחוזת מרעהו לצוד ציד בלב יער, ובהגיעם ליער נפרדו איש מעל אחיו לצוד כל אחד במקום אחר. אחר כמה שעות לא מצאו המשרתים את המלך, וחשבו בנפשם כי כנראה שב בעצמו לביתו, על כן אף הם שבו לביתם.

המלך שהיה שרוי עמוק עמוק בתאוות הציד לא שם על לב כי נשאר לגמרי בגפו, עד שהחלו צללי ערב לנטות... ולא מצא שם שום אחד משריו ועבדיו. ויחרד המלך חרדה גדולה מפחדו לבלות את הלילה בחברת כל מיני משחיתים ומזיקים, חיות טרף למיניהם **שאינם מבחינים בין המלך ירום הודו לשאר אנשים**. בצר לו התחיל לשוטט ביער אנה ואנה, עד שהגיע לנהר שמעברו נראו בתים מוארים, בלית ברירה נפרד המלך מסוסו החביב עליו, ואף מבגדי מלכותו, וכך כשהוא עוטה על גופו בגד דק החל לשחות במימי הנהר, עד שעלה מעברו השני של הנהר, וילך בכפר ההוא ערום ויחף - רועד מקור וצינה עזה, דפק על כמה וכמה מבתי הכפר אשר מרבית תושביו ערלים היו, ואיש מהם לא אבה לפתוח עבורו את הדלת ולהכניסו לביתו - באמרם העומד לפנינו אינו מן היישוב ומאנשי עולם הזה... מתייראים אנו ממנו, החליט המלך לתור אחר דלת שבה קבועה מזוזה, בידעו שעם בני ישראל רחמנים הם, והם יפתחו לו פתח להכניסו בצל קורתם. פשפש ומצא, נקש על הדלת והנה עומד לפניו יהודי, אשר מחזה כזה נגלה לנגד עיניו - איש ערום ויחף כולו אומר צינה וארכובותיו דא לדא נקשן, מיד פתח היהודי את הדלת, מיהר להכניסו לביתו, והכין לו כוס חמין ואף מיני תרגימא הגיש לפניו, עטפו ב'פעלץ' (פרווה מחממת) והשכיבו לפני התנור הבווער,

ישקו העדרים

ותחל רוח המלך לשוב אליו. בתוך כך שמע המלך היאך שבעלת הבית מזהרת את בעלה, כי האיש הלז גנב ונוכל הוא, בעוד זמן מה כשתפרוש אף אתה לשינת הליל יגנוב הלה את כל חפצינו ויברח מהבית יחד עם הפעלץ היקר, אך היהודי הרגיע את רוחה, והבטיח שלא יתן שינה לעיניו בכל שעות הלילה, וישמור שלא יגנוב הלה שום דבר.

למחרת היום שאל המלך את מארחו היהודי מה מרחק יש מכפר זה עד לעיר הבירה וויען, אמר לו היהודי מרחק ארבע פרסאות, ויבקש לו המלך שישכור עבורו עגלה שיוכל ליסע לווייען, אמר לו היהודי, ברשותי עגלה קטנה ואקחך, ויאמר המלך, נקבה שכרך, ויען היהודי 'ארבעה פערציגערס'. ויאמר לו המלך, הנני מסכים ליסע אתך, אך בתנאי שתתן לי את הפעלץ ללבשו בדרך, כי כל עצמותי רועדות מקור. עתה שבה בעלת הבית לגעור בו שערל זה יהרוג אותך על אם הדרך, את הפעלץ יקח לעצמו... אך הוא לא שת לבו לכל אלה, והרגיע אותה לאמר כי עוד מעט שוב ישוב וכספו בידו.

משהגיעו לעיר הבירה שאל היהודי את המלך להיכן פניו מועדות, ויען המלך שיקחו אל ארמון המלוכה, אך היהודי התיירא ואמר בוודאי ענוש נענש על ההתקרבות לארמון המלך, ויאמר לו המלך אל תירא ואל תחת - אני אתרץ את הכל. והנה אך הגיעו עד לפני שער המלך קפץ המלך מהעגלה וינס הביתה, כשהוא לבוש בפעלץ היקר של היהודי, וכל בני ביתו של המלך שמחו מאד בחזרתו.

אז החל היהודי לחשוב, אוי לי ואבוי לנפשי, אכן נודע הדבר שגוי זה אינו אלא גנב, ועתה לא די שאינו משלם לי דמי הנסיעה, אף את מעילי לקח עמו, ועל כולנה, הכניס אותי אל גוב האריות - אל ארמון המלוכה, ועד מהרה יבואו שומרי הסף ויכלאוני. ואכן, לא עברו אלא כמה רגעים וסריסי המלך הגיעו, ויאמרו ליהודי שהמלך פקד להביאו אליו לפני ולפנים, בהיכנסו אמר לו המלך שלא יפחד כי ברצונו רק לדבר דברים אחדים עמו, וישאלהו המלך, התכירני, ענהו היהודי לא ראיתי את המלך מעודי עד היום הזה. אמר לו המלך, אבל אנכי מכיר אותך היטב, ואף את ביתך מכיר אנכי, ואת כליך ומטלטליך, וכל מצבך ומעמדך, ויען האיש ויאמר אין חכמה כחכמת המלך, כי יודע הוא כל מה שיש בחדרי חדרים בביתו של בן הכפר.

אמר לו המלך לא חכמה יש כאן אלא זה עתה הייתי בביתך, כי אנכי האיש שישן אצלך בזה הלילה, עתה אמור נא לי מה אשלם לך בעד המאכלים והמשקה שהחיית נפשי, אך היהודי לא השיב מאומה. שב המלך לומר, אפשר לך לבקש ממני ממון רב כמה שתרצה, ושוב לא ענהו היהודי. המלך בשלו, אם תרצה אתן לך שדות וכרמים, ושוב נאלם היהודי מהשיב. הגדיל המלך ואמר לו, אפילו אם

ישקו העדרים

תבקש עיר שלימה מערי הכיכר אתננה לך במתנה גמורה על שהצלת את חיי, ועדיין החריש היהודי. אמר לו המלך, אם לא תענני, לא תקבל אלא ארבעה פערציגערס המגיעים לך כבעל עגלה.

פתח היהודי את פיו ואמר ישמעני אדוני המלך, לפרנסתי מסובב אני בין העיירות כרוכל. אך בתקופה האחרונה החל יהודי פלוני לבוא אל הכפר שלנו, והוא קונה סחורות ועורות וכיו"ב מדרי הכפר, ובזה הינו משיג את גבולי, ימלא המלך את שאלתי ובקשתי, ויפקד פקודתו לאסור על היהודי מלהיכנס אל גבולות הכפר.

כשמוע המלך כל זאת, נענה ואמר כמה צדקו דברי רבי שמשון, כי גדלה הקנאה והשנאה בין בני ישראל, כי יהודי שוטה זה היה בידו להתעשר בין רגע כעשירים הגדולים שבכל המחוז, ואעפ"כ העבירתו הקנאה והשנאה על דעתו וביקש שטויות כאלו.

הבה ונתבונן, מה ראה הרה"ק מפרימשלאן לספר עובדא זו בשעה קדושה ונוראה כל כך, טרם קריאת התורה שהיא כמעמד הר סיני וכמבואר בפוסקים (וכדלהלן) אלא, כי אי אפשר לקבלת התורה מתוך קנאה ושנאה ומידות רעות אלא רק כאיש אחד בלב אחד.

אוצר הליכות

נלקט ונערך מתוך שיעורי
הרב אלטר אליהו מרמורשטיין שליט"א
מיוזם ומח"ס אוצר הליכות ועוד

שבועות תשפ"ו

הכנה לחג השבועות

- א. חייב אדם להיות שמח וטוב לב במועד הוא ואשתו ובניו וכל הנלווים אליו. והוא מצות עשה מן התורה דכתיב ושמחת בחגך. (סי' תקכ"ט ס"ב)
- ב. חייב להאכיל לגר ליתום ולאלמנה עם שאר העניים האומללים (שם) והתלמידי חכמים.⁸
- ג. מצוה לרחוץ ולקצוץ הצפורנים,⁹ ולטבול לכבוד הרגל¹⁰ (סי' תע"א ס"ג, וסי' ר"ס משנ"ב סק"ה).
- ד. המדליק נרות יום טוב ושבת בפתיל צף, יכין בערב יום טוב גם לשבת שיהיו מוכנים להדלקה (ספר "אוצר הליכות" פ"ב סכ"ב ועיין שם עוד מדיני הדלקת הנרות).

פרחים ועציצים לנוי

- א. נוהגין לטשטש עשבים בשבועות בבית הכנסת ובבתים¹¹, זכר למותן תורה שהיו עשבים סביב הר סיני (רמ"א סי' תצ"ד ס"ג, ומשנ"ב סק"י). ובמג"א (סק"ה) כתב: "נוהגין להעמיד אילנות - נראה לי הטעם כדי שיזכרו שבעצרת נידונין על פירות האילן (ר"ה פ"א מ"ב) ויתפללו

ראש חודש סיון

סיום ימי הספירה

א. נוהגים שלא להסתפר עד ל"ג בעומר. לדעת המחבר מותר להסתפר מל"ד בעומר בבוקר ואילך, ולרמ"א מסתפרין מיום ל"ג בבוקר¹², וע"פ הארז"ל¹³ יש להסתפר רק בערב שבועות. אולם ילדים אפשר לספר כבר מ-ג' סיון¹⁴ בבוקר (ע"פ ביאורו"ל סי' תרע"ה ד"ה ולדין דכל אחד). בלוח א"י (מנהגי ירושלים) כתוב 'מור"ח מסתפרין', ועיין במשנ"ב (סי' ר"ס סק"ז בשם מג"א ריש הסימן) בשם רבי יהודה החסיד שאין מסתפרין ברח"ה, לכך מותר להסתפר ממוצאי ראש חודש¹⁵.

ב. מצוה להסתפר לכבוד החג¹⁶, ונכון תמיד להסתפר בערב שבת ויו"ט קודם חצות היום¹⁷.

ג. ריקודים, מחולות ושמיעת מוזיקה - יש שכתבו שחמורים הם יותר מתספורת¹⁸, ואפילו בימים שמותר להסתפר בהם, בכל זאת הם אסורים (שעה"צ סי' תצ"ג סק"ד בשם פמ"ג בשם א"ר). בכך החיים (סק"ט) מתיר מראש חודש. ובספר מבית לוי כתב דאחר ראש חודש ישאל לחכם אם אפשר להקל.

עיטורי האוצר

1. סי' תצ"ג ס"א. ועיין בביאורו"ל ד"ה יש נוהגים, כמה שיטות של חישוב ימי האבילות של ספירת העומר.
2. עיין בשו"ת מנחת אלעזר (ח"ג ס"ה) בשם מהר"ש ויטאל, שאביו מהרח"ו זצ"ל היה מגלח ביום מ"ח לספירה, ובס' פתח עינים כ' בשם כת"י בית מועד, שמהרח"ו היה מגלח בליל מ"ט אחר הספירה, עיי"ש באריכות.
3. עיין במשנ"ב סי' תצ"ג סק"ו.
4. מי שהסתפר בל"ג בעומר או בעל ברית שהסתפר בספירת העומר האם צריך להסתפר קודם החג, כתב השעה"צ (סי' תקל"א סק"א): "ואפשר דאם גילח בתוך ל' יום לא שייך זה, דניווול הוא יותר משלושים יום" (פמ"ג משנ"ב סק"ב). ומי שרגל להסתפר באופן שגם לאחר התספורת נשאר עליו מעט שיער, אפילו אם לא יעברו שלושים יום עד החג צריך להסתפר קודם החג (עיין בשעה"צ הנ"ל, ועיין בשו"ת חת"ס או"ח קנ"ח וי"ד שמ"ז).
5. כשמסתפר יכוון לקיים מצות לא תעשה "לא תקיפו פאת ראשכם" שהם ב' מצוות, ו"פאת הזקן" שהם ה' מצות, וכן מצוות "ובחוקותיהם לא תלכו" ו"לא ילבש", ומצות עשה דרבנן לכבוד יום טוב.
6. רמ"א סי' רנ"א ס"ב, משנ"ב סק"ז. שערי תשובה סק"ד.
7. כ' ה"ט (סי' תצ"ג סק"ב): וי"ל דודאי העיקר שאחר ל"ג בעומר לא מתו, ואפ"ה נוהגים קצת אבילות מוחמת גזרת תתנ"ו שהיתה באשכנז בין פסח לעצרת, כמו שמפורש ביצירות ופיוטים שאנו אומרים בשבתות ההם שהם נתיסדו כמו קניות, כנלע"ד טעם המנהג שלנו שאין נושאים אחר ל"ג בעומר, אבל להסתפר ודאי שרי אחר ל"ג בעומר, שמחמת גזירה זו לא החמירו אלא בשמחה יתירה של נישואין, מה שאין כן קודם ל"ג בעומר שמתו תלמידי ר' עקיבא ומוטל על כל העולם להתאבל בשבילם החמירו טפי אפילו בתספורת.
8. כתב הארחות חיים (ספינקא) זי"ל עיין במסגרת זהב שבקיצור שלחן ערוך סי' ק"ג סק"א, שהביא מתשובות בנין שלמה, שהעלה ככמו שבזמן המקדש היה המצווה לשמח את הלויים ברגל, והוא בעבור שהם עמודי התורה וההוראה להם, וברגל נופל עליהם עול ההוראה ביותר להורות ולהשיב לכל שואל, הכי נמי האידנא שאין לנו בית המקדש ולא עבודה רק שיוור התורה הזאת, גם כן התלמידי חכמים ורבני הקהילות והמורי צדק אשר בכל דור ודור בכל עיר ועיר, אשר מהם תצא תורה והוראה לישראל, חיוב מצות עשה על העם לתת להם סיפוק ושכירות כל מחסורם, למען יוכלו להחיות בתורת ה', הכי נמי מצות עשה האידנא לשמח את התלמידי חכמים ורבני הקהילות והמורי צדק ברגל בעבור שברגלים מוטל עליהם עול ההוראה ביותר להשיב לכל שואל בעניני הרגל והלכותיה עכ"ל.
9. לכתחילה לא יקצוץ ציפורני ידיו ורגליו ביום אחד, ובדיעבד יש להקל בערב שבועות (לקוטי מהרי"ח מנהגי ערב שבועות, חידושי הרי"מ).
10. רצוי ליטול ציפורניו קודם חצות היום (שערי תשובה סי' רנ"א סק"ד).
11. ויש שנהגו שמוסיפים לטבול לאחר הלימוד בליל שבועות קודם עלות השחר (שליה הנ"ל).
12. זכר לריח הטוב שהיה בכל העולם בשעת מתן תורה (מדרש תלפיות לבעל שבת מוסר ערך דודא"מ).

זמני היום לחג השבועות

19:35	שקיעת החמה
4:14	עלות השחר
8:12	סוף זמן ק"ש מג"א
9:05	סוף זמן ק"ש גר"א
19:36	שקיעת החמה יו"ט

עירוב תבשילין!

עליהם¹². והגר"א ביטל מנהג זה להעמיד אילנות, משום שעכשיו הוא חוק העמים להעמיד אילנות בחג שלהם (משנ"ב שם). אמנם אצל מרן החתם סופר זצ"ל נהגו להעמיד אילנות בבית הכנסת, ובמקום מושב החת"ס זצ"ל היו עושים כעין סוכה מאילנות (הוט המושלש עמ' קכ"ח).

עירוב תבשילין

מצות עירוב תבשילין

א. אין לאפות או לבשל ביום טוב אוכל מיוחד לשבת, אלא אם כן הניח עירוב תבשילין¹³ בערב יום טוב.

ב. מצות עשיית עירוב תבשילין היא בין על איש ובין על אשה. אשה נשואה ושאר בני הבית נסמכים על בעל הבית ואינם צריכים לעשות בנפרד.

דין הפת והתבשיל

א. מצוה מן המובחר שיבשל בערב יום טוב תבשיל מיוחד לצורך העירוב¹⁴ כגון מנה חשובה של דג¹⁵ או ביצה¹⁶ בשיעור כזית [לתחילה]¹⁷ ייקח ביצה בגודל M או שני ביצים קטנות ובדיעבד אם לקח ביצה אחת יצא, ויניחנו במקום המשתמר ביחד עם פת שלם¹⁸, לצורך שבת¹⁹.

ב. הדג או הבשר יהיה מונח בצלחת ולא על הפת משום מיאוס²⁰.

ג. כל זה הוא למצוה מן המובחר, אבל **בדיעבד** אפילו אם לא הכין במיוחד לצורך העירוב, יכול לקחת כל תבשיל²¹ שראוי ללפת בו

את הפת בשיעור כזית, וחתיכת פת בשיעור כביצה ויניחו לצורך העירוב.

ברכת העירוב

א. יאחזם בצלחת בידו הימנית ויאמר הנוסח של "סדר עירוב תבשילין"

ב. מי שאינו מבין מה שאומר בשפה ארמית יאמר בלשון הקודש²² [מובא בעמוד האחרון].

א. לדעת הרמ"א האמירה מעכבת, ויש חולקים על הרמ"א, והכרעת המשנ"ב שאם נזכר קודם כניסת ליל יו"ט, יחזור ויטול העירוב בידו ויאמר הנוסח, ולא יברך שנית אם כבר בירך בפעם הראשונה (רמ"א סי' תקכ"ז ס"כ. משנ"ב סקס"ג)²³.

א. לכתחילה יש להשאיר איזה דבר מאכל (כגון ביצה או מים) לבשל ביו"ט לכבוד שבת, להוציא מחשש ברכה לבטלה²⁴.

שמירת העירוב

א. צריך לשמור שלא יאכלו מן העירוב תבשילין עד ליל שבת. ואם נאכל או נאבד העירוב קודם, עיין לקמן. בכדי לשמור שלא יאכל התבשיל או הפת של העירוב תבשילין, כדאי להניחו בתוך שקית, ולכתוב על פתק ששייך לעירוב תבשילין וכדומה²⁵.

דיני עירוב תבשילין לאורח

א. אורחים שאוכלים וישנים אצל המארחים, טפלים לבעל הבית²⁶, ואינם צריכים לעשות עירוב תבשילין²⁷ לעצמם. ואפילו אשה המתארחת שמדליקה נרות ביו"ט²⁸.

עיטורי האוצר

12. כך כתב במג"א וכך הביא השו"ע הרב (סקט"ו), אבל המשנ"ב (סק"י) השמיט את המילים "ויתפללו עליהם", והעתיק כפי שכתב הא"ר. ומה שכתב המג"א 'ויתפללו עליהם', עיין בשל"ח (מ' שבעות ד"ה חייב) וז"ל: "חייב אדם לשמוח בזה החג ביותר כי הוא יום שזכינו לכתור תורה... כי היום הקדוש הזה יומא דדינא", עכ"ל. וז"ל ספר תולעת יעקב בתו"ד: 'העולם נידון ביום זה על התורה שניתנה בו', עכ"ל. **ראיתי בשם הגר"ח קניבסקי** זצ"ל, ששבעות הוא זמן תפילה על אתרוג כיון שאז נידונים על פירות האילן.
13. הטעם שנקרא עירוב תבשילין, מובא בספר שדה צופים על מס' ביצה בשם הריטב"א, שהוא כמעבר את היו"ט והשבת לעשותם כיום אחד וקדושה אחת לעניין ביטול, כאילו מה שמכין לשבת הוא ליו"ט. והראב"ד ביאר דמערב צרכי שבת עם צרכי יו"ט לעשותם יחד עי"ש.
14. משנ"ב סק"א וסקמ"ח. שעה צ' סקמ"ד, וביאורה"ל ד"ה עדשים, וכתב שאולי סגי בתבשיל שנתבשל לצורך שבת אף בלא כוונה מיוחדת לצורך העירוב.
15. **מרנא השבט הלוי זצ"ל** הניח עירוב תבשילין רבע עוף וחלה, כך העיד הגאון רבי משה שטיין שליט"א שהיה כמה פעמים עם מרנא השבט הלוי זצ"ל בעת שעירוב עירוב תבשילין עברו וזיכה על ידו לכל בני העיר. דס"ל דבשר היו מדברים הבאים ללפת את הפת, וכן שמעתי מחתדב"נ הגרא"צ איצקוביץ שליט"א שהיה לוקח לעירוב תבשילין דג או בשר. עיין במשנ"ב סי' תקכ"ז סק"א.
16. **רבים נוהגים להניח ביצה מבושלת**. בבן איש חי פ' צו הל' ע"ת כ' דכן נוהגים במקומו להניח ביצה כי הביצה מתקלקלת פחות משרא מאכלים, וא"כ בזמננו שאפשר לשמר את המאכלים היטב במקרר ראוי לקחת מנה חשובה כגון דג (סי' מבית לוי בהערות). מכל מקום לא יקלף הביצה בערב יום טוב.
17. נחלקו האחרונים בשיעור כזית, להגר"ח נאה הוא חצי ביצה בינונית, ולהחזו"א הוא כביצה בינונית של זמננו, וכדי לצאת כל השיטות ראוי להחמיר.
18. כגון לחמניה או חלה, שו"ע סי' תקכ"ז ס"ב, משנ"ב סק"ח.
19. **זמן אכילת** עירוב תבשילין עיין בעיטורי האוצר להלן הערה 45.
20. סי' תקכ"ז משנ"ב סק"א.
21. מעיקר הדין אפשר לקחת **מאכל קטן**, ואם אפשר ימותין שיפשיך, שו"ת שבה"ל ח"ט סי' קכ"ט.
22. קיצושו"ע סי' ק"ב ס"א.
23. **אם נזכר בע"ש** יקנה קמחו לאחרים והם יבשלו ויתנו לו, ואם אין לו למי להקנות יוכל לסמוך על השיטות שמועיל אפילו שלא אמר את הנוסח, משנ"ב שם.
24. כגון ביצה או מים. אבל מרק וכדומה שנתבשל, נחלקו הפוסקים אם יש בו ביטול אחר ביטול עיין סי' ש"ח ס"ד, וא"כ ספק ברכות להקל ולכך לא יברך. הגר"ח כהן זצ"ל סי' פסח שחל בשבת עמ' קע"ז, ספר נטעי גבריאל הלכות יו"ט פ' פ"א.
25. **אם נתערב המאכל**, כגון הביצה עם שאר ביצים אסור לאכלם עד שיבשל כל מאכליו לשבת. הגרמ"ש קליין שליט"א.
26. עיין ביאורה"ל לס"כ ד"ה 'מי שלא עירב' שנסתפק לענין משרתת עבריה שאוכלת ממאכליו אם צריכה. ועיין עוד באשל אברהם (בוטשאטש) שכתב המנהג שיוצאים בע"ת של בעל הבית, ובמנחת שניא סי' כ"ז בתו"ד דמצות ע"ת מוטלת על בעה"ב והוא מניח הע"ת ופוסט את כל בני הבית וגם האורחים הסמוכים על שלחנו. ועיין בשו"ת מנחת יצחק ח"ז סי' ל"ו, ובשו"ת מגדנות אליהו ח"ג סי' קכ"ו, עיי"ש באריכות.
27. **מי שלא עשה עירוב תבשילין האם מותר לו להדליק נר של שבת**, השו"ע (סי"ט) מביא שתי דעות, לדעה ראשונה מותר, ולדעה שניה אסור, וכתב המשנ"ב (סקנ"ה) שהרבה אחרונים הסכימו דעיקר כדעה זו דאסור להדליק ורק נר אחד מותר להדליק בכל אופן, ויש מקילין כדעה ראשונה להדליק כל מה שרוצה, ולכתחילה נכון שיקנה לאחרים והם ידליקו לו או יסתפק בה אחר.
28. סי' תקכ"ז משנ"ב סקנ"ו. שו"ת ידות הלוי ח"ד סי' ס"ד.

החמה. **ובשעת הדחק** אפשר להקדים לעשותו כבר בליל ערב יום טוב ולברך עליו³⁷.

ב. אם לאחר שקיעת החמה נזכר שעדיין לא עשה עירוב תבשילין, יכול לעשות כל זמן בין השמשות ולברך³⁸.

ג. שכח לעשות עירוב תבשילין יכול לסמוך על גדול העיר שמוזהה לכל בני עירו, וכל זה בפעם ראשונה ששכח³⁹. אבל אם שכח יותר מפעם אחת ישאל לחכם.

נאכל העירוב תבשילין לפני יום טוב

אם הניח עירוב תבשילין ונאכל בטעות מערב יום טוב, צריך להניח שוב עירוב תבשילין פעם שניה ולברך עליו. אף על פי שכבר בירך כשהניח בפעם הראשונה, מכל מקום כיון שזה נתבטל, צריך להניח עירוב חדש⁴⁰.

נאכל או נאבד העירוב ביו"ט קודם שבישל לשבת

אם קודם שבישל את המאכלים לשבת נאכל או נאבד התבשיל (כגון דג), אפילו אם נשאר מהפת שהניח לשם העירוב, שוב אינו יכול לבשל ביו"ט או לאפות אל אם כן נשאר לפחות כזית מהתבשיל. אבל אם נאכל או נאבד הפת יכול לבשל ואף לאפות לשבת⁴¹.

זמן היתר הבישול

עירוב תבשילין מתיר לבשל רק ביו"ט הסמוך לשבת⁴². [כגון שבועות שחל ביום שישי מותר לבשל רק ביום שישי] (שו"ע סי' תקכ"ז ס"ג).

עירוב תבשילין – היתר

א. עירוב תבשילין מתיר הדין כלים ביו"ט לצורך שבת⁴³, וכן להציע את המיטות ולקפל בגדים לצורך שבת⁴⁴.

ב. לקפל טליתו ביום טוב מותר כשמתקיימים התנאים דלהלן: א. דעתו ללבושו מחר. ב. בגד לבן. ג. חדש שלא כובס. ד. אין לו

ב. אם הגיע לאחר שעשה בעל הבית עירוב תבשילין ולא היה בדעתו להתארח אצלו, יגביהם לקנותם, או יבקש מאחר אפילו שאינו אוכל עימו שיזכה לו בעירובו ובתנאי שהם באותה עיר²⁹.

ג. אורחים שישנים בבית נפרד ממקום אכילתם ומדליקים נרות במקום שיתנם, יעשו עירוב תבשילין בלא ברכה³⁰. וטוביעשו שיכינו משהו מיו"ט לשבת [כגון חימום מים לשתיה] במקום שיתנם, ואז יוכלו לברך³¹. ואם מדליקים נרות ביו"ט בבית המארחים ואינם צריכים להכין שום דבר, אין צריכים לעשות עירוב תבשילין³².

ד. שני אנשים שאוכלים יחד וכל אחד מביא מאכלים משלו לסעודות יום טוב ושבת, יכול האחד לעשות עירוב תבשילין לשניהם³³, ובתנאי שיעשה את העירוב ממאכלים השייכים לשניהם³⁴.

עירוב תבשילין לנסוע לעיר אחרת

א. מי שנמצא מחוץ לתחום אינו יכול לעשות עירוב תבשילין עבור בני ביתו שנשארו בבית. אבל יכול לעשות שליח שיעשה עבורם³⁵.

ב. הנוסע מביתו ליום טוב לעיר אחרת, ואשתו או בני ביתו נשארים בבית, אם אוכל בפני עצמו יעשה עירוב תבשילין בביתו, ויקח עמו פת בשיעור כביצה ותבשיל כזית מהעירוב שעשה.

ג. אם לא לקח עמו מהעירוב תבשילין: אם בעת עשיית העירוב תבשילין היה בדעתו לנסוע לעיר אחרת (אף שבני הבית נשארו בבית), יניח לכתחילה שוב עירוב תבשילין בעיר שנמצא בה בלא ברכה, **ובדעיבד** אם לא הניח שוב עירוב תבשילין יכול לסמוך על עירובו הראשון.

ד. אם רק לאחר שעשה עירוב תבשילין נמלך לנסוע לעיר אחרת ליו"ט אינו צריך לערב שוב במקום שנמצא שם, ובפרט אם נשארו בני הבית במקום העירוב³⁶.

זמן עשיית עירוב תבשילין

א. לכתחילה אפשר לעשותו בערב יום טוב כל היום עד שקיעת

29. שמעתי מהגר"מ סירוטה שליט"א.
30. כף החיים אות ק"ד בשם מאמר מרדכי, וכן הורה למעשה הגר"ח קניבסקי זצ"ל שכך הורה לו החזו"א זצ"ל שלא יברך, ער"פ שחל בשבת עמ' קע"ז הערה י', וכן דעת השבט הלוי זצ"ל דלא יברך (מבית לוי עמ' תנ"ד), וכ"כ המנחת צדק (ח"ו סי' ל"ו, ח"ט סי' נ"ד).
31. משנה הלכות ח"ו סי' ע"ד.
32. שו"ת ידות הלוי ח"ד סי' ס"ד.
33. מי שצריך רק להטמין מאכלו או להשהותו על פלטה צריך לעשות עירוב תבשילין ולברך, הגרש"א שטרן שליט"א שו"ת שביבי אש ח"ד ס"ו.
34. חיי אדם כלל ק"ב ח"ז, הגר"צ כהן זצ"ל סי' פסח שחל בשבת עמ' קע"ח. יכול גם כן לעשות עירוב תבשילין משלו ואח"כ יזכה את מאכלי העירוב לחברו על ידי אחר, שיאמר לו קבל תבשיל זה וזכה בו לפלוגי, ומגביוהו האחר טפח ממקום שהעירוב מונח, שו"ע סי' תקכ"ז ס"א, משנ"ב סק"ה.
35. רמ"א סי' תקכ"ז ס"ח. משנ"ב סק"ד.
36. שו"ת שבט הלוי ח"ח סי' קכ"ב עיין שם, מבית לוי. והוא הדין שהוצרך לנסוע מחוץ לתחום ביום טוב כגון חולה ומלוי יכול לסמוך על עירוב תבשילין שעשה, ובאופן זה יכול לסמוך על עירוב של גדול העיר שנמצא שם שמעתי ממר"ד הגאון רבי יעקב מאיר שטרן שליט"א.
37. עיין בשו"ת שבט הלוי ח"ט סי' קכ"ט שכן דמאן דלבו נקפו לא יברך ככה"ג. ועיין תשובות והנהגות ח"ו סי' קכ"ד דפשיטא ליה שיכול להניח עירוב תבשילין ולברך בליל ערב יום טוב.
38. רמ"א סי' תקכ"ז ס"א ומשנ"ב סק"ד, ביאורו"ל סי' רס"א ד"ה 'ומערבין', משנ"ב שם סק"א.
39. שו"ע סי' תקכ"ז ס"ז, משנ"ב סק"ב. ואם שכח מחמת עצלות שלא מחמת טירדא, אינו יכול לסמוך על גדול הדור אפילו בפעם ראשון (שעה"צ סק"ז).
40. הגר"א דינו שליט"א בשם הגר"ש אלישיב זצ"ל.
41. שו"ע סי' תקכ"ז ס"ז משנ"ב סק"ו.
42. ויכול כבר לבשל בליל יום טוב [ליל שישי]. שמעתי מהגר"י דרברמדיקר שליט"א.
43. שו"ע הרב סי' תק"ג ס"ג שו"ת שבט הלוי ח"ד סי' נ"א.
44. דעת תורה סי' תקכ"ז ס"כ. דעת רע"א בהגהות סי' ש"ב, דא"צ ע"ת לעשות מעשה הכנה שאין בו מלאכה מיו"ט לשבת, משום שקדושת שבת חמורה מקדושת יו"ט, ומותר להכין מקדושה קלה לקדושה חמורה. ולגבי הצעת המיטות נקט המושנ"ב כדעת רע"א, שאין צריך עירוב תבשילין בשעה"צ סי' ש"ב סק"ג, שא"צ ע"ת. עיין שו"ת שבט הלוי ח"ג סי' ס"ח שדן בדברי המשנ"ב עיי"ש.

טלית אחרת של שבת (ס' ש"ב ס"ג משנ"ב סק"ז). אבל אם משנה מקיפולו הרגיל יש שהתירו. (שם סק"ח-ו"ט).

אכילת העירוב תבשילין

את הפת והתבשיל של העירוב תבשילין יכול לאכול אחר שהכין כל צרכי שבת, ולכתחילה נכון לקיים בו לחם משנה ולאכלו בשבת⁴⁵.

ערב יום טוב

א. בעת שמברך בבוקר של ערב החג ברכות התורה, טוב שיכונן שהוא רוצה לצאת בברכות אלו רק עד עלות השחר למחרת בחג השבועות, כדי שבבוקר חג השבועות יוכל לברך ברכות התורה, אע"פ שהיה ניעור כל הלילה⁴⁶ (מג"א סי' מ"ז סק"ב וסי' תצ"ד בהקדמה⁴⁷, מנהגי מהרי"ץ דושינסקיא זצ"ל עמ' קס"ח סי' ב', הליכות שלמה תפילה פ"ו ה"ג, ועיין נשמת אדם כלל ט' סק"ג).

ב. ימשמש בכיסי בגדיו בערב יום טוב שמא יש בהם דבר מוקצה (שו"ע סי' רנ"ב ס"ז).

הדלקת הנרות

א. מדליקים נרות יום טוב ומברכים: אשר קידשנו במצותיו וציוונו להדליק נר של יום טוב, וברכת שהחיינו⁴⁸.

ב. זמן הדלקת הנרות ביו"ט: יש הנוהגים להדליק קודם כניסת החג כמו שנוהגים בערב שבת. ויש הנוהגים להדליק בליל יום טוב סמוך לסעודה. ומי שאין לו מנהג מתי להדליק, ידליק בערב יו"ט כמו בערב שבת. וכך היה מנהגו של מרנא השבט הלוי זצ"ל להדליק כמו בערב שבת. ונהגו ביו"ט לברך קודם ההדלקה⁴⁹.

ג. אלו הנוהגים להדליק הנרות בליל יו"ט סמוך לסעודה, ידליקו על ידי נר שהוכן מבעוד מועד, ואחר ההדלקה אסור לכבותו אלא יניחוהו ויכבה מאליה, וה"ה גפרור.

ד. אשה המתגוררת לבדה בחג ועושה קידוש לעצמה, לא תברך שהחיינו בהדלקת הנרות של יום טוב אלא בקידוש. ואם בירכה בהדלקת הנרות לא תברך שוב שהחיינו בקידוש. אבל אם מוציאה נשים אחרות שלא הדליקו נרות, אף אם בירכה

שהחיינו בהדלקת הנרות, מ"מ תברך שוב שהחיינו בקידוש להוציאן (ספר "אוצר הליכות" פ"ב ס"ב בשם ס' ברכת הבית ופוסקי זמננו שיחי').

ה. טענה בנוסח סיום הברכה, ואמרה להדליק נר של שבת - במקום של יו"ט, אם נזכרה תוך כדי דיבור, תאמר מיד להדליק נר של יו"ט, ובדיעבד מועיל אם תיקנה עצמה במילים "של יום טוב". אולם אם נזכרה לאחר כדי דיבור, תברך שוב כדן. ועדיף להוסיף נר, ולהדליקו על ידי נר הדלוק כבר, והברכה על הנר הנוסף תפטור גם את הנרות הקודמים שהדליקה, אולם הנוהגת להדליק נרות קודם הסעודה לא תדליק נר נוסף.⁵⁰

- ו. והוא הדין באיש המדליק נרות (הגרמ"ש קליין שליט"א).
- ז. נוהגים להדליק נר נשמה בערב יום טוב לעילוי נשמת⁵¹ יקיריו.⁵²

לילה כיום יאיר

א. סדר הלימוד הנקבע בתיקון ליל שבועות מקורו מהזוה"ק וכתבי האריז"ל, ויש בסדר זה סודות ורזין עלאין. מנהגו של מרנא השבה"ל זצ"ל לומר תיקון ליל שבועות, ולאחר מכן היה לומד בצוותא חדא ספר המצוות להרמב"ם.

ב. כאשר שותים בליל שבועות ויש חשש בעת הלימוד שיעבור זמן שיעור עיכול⁵³ של שתיה ראשונה, נכון לברך ברכה אחרונה על כל שתיה ושתייה. אבל אם לא בירך ברכה אחרונה ועבר שיעור עיכול, דעת המג"א (סי' קפ"ד סק"ט וסי' ק"צ סק"ג) דצריך לחזור ולברך ברכה ראשונה, ודעת האבן העזר ועוד, דכל שלא הסיח דעתו לא הפסיד ברכה ראשונה. וכך נקט המשנ"ב (סי' קפ"ד סק"ז), וכך הורה הגרש"ז איועברג זצ"ל (הליכות שלמה שבועות). אבל אין לעשות כן לכתחילה שלא להפסיד ברכה אחרונה של שתיה קודמות (ביאור"ל סי' ק"צ ד"ה אחר).

ג. השותה שתיה חמה ובין לגימה ללגימה יש הפסק זמן שלא מצטרפים הלגימות יחד, נחלקו הפוסקים (ס' ר"ד ס"ז עיי"ש, ומשנ"ב סי' ר"י סק"א) אם צריך לברך ברכה אחרונה - דעת המשנ"ב בשם דרך החיים שלא יברך, וכתב שכן הוא מנהג העולם, וכתב עוד שאנשי מעשה נוהגין שלבסוף שתיית מניחין כדי שיעור רביעית שיצטנן מעט כדי שיוכלו לשותות רביעית בלא הפסק ולברך ברכה אחרונה, עכ"ל. ומרנא השבט הלוי זצ"ל נקט על פי החתם סופר זצ"ל, לברך אף כשתה מעט

עיטורי האוצר

45. המהר"ל (מובא במג"א סק"א) היה לוקח לחם שלם לעירוב תבשילין, ואח"כ השתמש בו ללחם משנה בסעודה ראשונה ושניה, ובצע עליו בסעודה שלישית, דכין דאיתעבד ביה מצוה חדא ליתעבד ביה מצוה אחרינא, משנ"ב סי' תקצ"ז סק"א. ומקובל בשם הרה"ק מהר"א מבעלזא זצ"ל שאכילת עירוב תבשילין (שיורי מצוה) מסוגל ליראת שמים.
46. נהגו כל ישראל שלא להקזיז דם בשום ערב יו"ט ואין לשנות לפי שבים שבועות קודם מתן תורה יצא רוח ששמו טבוח שאם לא יקבלו ישראל את התורה היה טבוח לדמים ובשרם לפיכך יש סכנה לדורות להקזיז דם באותו יום דהיינו בערב שבועות וגזרו חכמים על כל ערב יו"ט משום ערב שבועות. (ס' תס"ח שו"ע סי', שו"ע הרב סק"ב). אבל אם יש סכנה מותר. (משנ"ב סי' תס"ח סק"ה, דרכי תשובה סי' קט"ז ס"פ ב' בשם מהר"ל).
47. עיין מג"א (סי' תרל"ט סק"י) שדן אם יכול לכוון בברכת סוכה וציצית שיחול ברכתו עד זמן מסוים, ומסיק דליתא, וצ"ב מאי שנא מברכות התורה, וביאר החת"ס בס' תרל"ט, שיש לחלק בין סוכה וציצית לברכות התורה, דבסוכה וציצית אינו מפסיק בהם, משא"כ בברכות התורה דאינו לומד בתמידות.
48. אשה שנושה תנאי - במקום הצורך - שאינה רוצה לקבל יום טוב בהדלקת הנרות, כגון שרוצה אח"כ לנסוע ברכב לביה"כ, לא תברך שהחיינו בהדלקת הנרות (שש"כ פמ"ג סק"ג).
49. עיין בספרי "אוצר הליכות" שער יו"ט, פ"ב הדלקת הנרות באוצר מגדים הערה ו'.
50. ארחות שבת ח"ד פ"ג ספ"ב, שערי ימי הפסח שער י"ג פ"ב ועיין בספרי "אוצר הליכות" באריכות פ"ב ס"ד ובאוצר מגדים שם.
51. אם שכח להדליק נר מערב יו"ט לעילוי נשמת יקיריו ונזכר בליל יו"ט, ידליק בבית הכנסת, ואם אינו יכול להדליק שם ידליק בחדר שאוכל בו, ודי בנר אחד להוריו, ועיין בספרי "אוצר הליכות" עמוד ל"ד באוצר מגדים הערה י"ז וי"ח.
52. אם אין לו נר להדלקת נרות ליו"ט או לבישול, יכול להעביר אש מנר שהודלק לעילוי נשמה (משנ"ב סי' קנ"ד סק"ו).
53. שיעור עיכול עיין שו"ע (סי' קפ"ד ס"ה). ובכף החיים (סק"ט), כתב, דעד חצי שעה יכול לברך, ובנימוקי או"ח סי' תע"ד כתב, עד 72 דקות (ועיין בס' זוהר הברכה עמ' 51). ועיין בס' ק"צ סק"ח, דשיעור של שתיה איננו שיעור גדול כ"כ, ומ"מ לא ראיתי שכתבו להלכה למעשה שיעור קטן יותר [ועיין בקצות השלחן (ס' ס' בדה"ש סק"כ) בשם שדי חמד (מערכת אכילה סק"ג עמוד פ"א) להפסיק בין אכילה לאכילה ביום הכיפורים 11 דקות ולשתיה 6 דקות].

מעט, משום דזהו הדרך בשתיית משקאות חמים, ולכן מצטרף לשיעור כששותהו בלגמות קטנות (שו"ת מחשבת הלוי ח"א ס' ק"י, ושו"ת שבה"ל ח"י ס' מ"ב בסופו).

ד. האוכל מיני מזונות לכתחילה יברך מיד, ואם לא בירך יכול לברך ברכה אחרונה עד שלא רעב מאותה אכילה. ואם אכל קצת עד 72 דקות יכול לברך, ואם מסתפק אם רעב יאכל עוד כזית (סי' קפ"ד ס"ה ומשנ"ב סק"ב).

ה. חצי שעה קודם עלות השחר⁵⁴ אסור לאכול מיני מזונות יותר מכביצה (משנ"ב ס' פ"ט סק"ז).

ו. ההולך לישון קודם עלות השחר, אם משער שיירדם קודם עלות השחר מברך המפיל⁵⁵.

תפילות היום

בהיות הבוקר

א. לאחר עלות השחר יש ליטול ידיו בלי ברכה [דחוששין לדעות דס"ל שבכל לילה שורה על האדם רוח רעה אף כשלא ישן בלילה], (סי' ד' ס"ג).

ב. הגיע עלות השחר והוא עוסק בלימוד התורה, אינו צריך להפסיק וליטול ידיו מיד. ויכול להמשיך בלימודו, ומותר לו ללכת יותר מד' אמות קודם הנטילה. ואף א"צ להיזהר מלגעת בעיניו ומלבושיו וכדו' קודם הנטילה (הליכות שלמה שבועות). אולם דעת מרנא השבט הלוי זצ"ל (שו"ת ח"י ס' ע"ז) שבהגיע עלות השחר יש לחוש שחייב בברכת התורה ואין להמשיך בלימודו מבלי שיברך. ועיין להלן סעיף ו'.

ג. יש שנהגו לטבול⁵⁶ לאחר לימוד הלילה כשיאור היום⁵⁷ (חק יעקב סי' תצ"ד סק"א, כ"ח סק"ז בשם פע"ח).

עיטורי האוצר

ד. יש שנוהגים להתפלל לאחר ליל שבועות כותיקין, וכך נהג מרנא השבט הלוי זצ"ל⁵⁸. ויש שנוהגים ללכת לישון ואח"כ להתפלל כדי שיתפללו במתינות וישבו הדעת ובהתעוררות הלב. ולכתחילה יעמיד שומר⁵⁹ (שו"ת שבט הלוי ח"י ס' מ"ט).

ה. מי שרוצה לישון אחרי עלות השחר, אם יש לו מי שיעירנו קודם סוף זמן קריאת שמע, מותר לו לילך לישון בלי לקרוא קריאת שמע קודם לכן. אבל אם אין לו מי שיעירנו, קורא קריאת שמע לפני שנתו. ולכתחילה צריך לחכות עד זמן עטיפת טלית (שהוא כ-45 דקות קודם הנץ החמה), ובשעת הדחק יכול לקרות תיכף אחר עלות השחר (סי' נ"ח מג"א סק"ג)⁶⁰.

דיני ברכות השחר

א. **ברכת על נטילת ידיים ואשר יצר** - נכון קודם התפילה לעשות צרכיו או להטיל מים ויגע במקום המחייב נטילה כדי להתחייב בברכת על נטילת ידיים ואשר יצר, ואז יוכל לברך בעצמו⁶¹ (משנ"ב סי' ד' סק"ל, ובביאור"ל שם ד"ה אפילו לא⁶²).

ב. **ברכת אלוקי נשמה והמעיבר שינה** - דעת האליה רבה שהניעור כל הלילה אין לו לברך, ולכן לכתחילה יש לשמוע מאחר (משנ"ב סי' מ"ו סק"ד). ואם אין לו מי שיוציאו - המברך לעצמו שפיר יש לו על מי לסמוך⁶³. ואם ישן חצי שעה קודם עלות השחר או אחר עלות השחר, יברך בעצמו⁶⁴ (עיין ביאור"ל סי' נ"ב ד"ה ומ"מ).

ג. **ברכות התורה** - מי שכיוון בערב יום טוב בבוקר בעת ברכות התורה שיוצא ידי חובה בברכות אלו רק עד עלות השחר שלמחרת, יכול לברך אף שלא ישן כלל בערב יום טוב ולא בליל יום טוב (מג"א סי' מ"ז ס"ק י"ב, וסי' תצ"ד בהקדמה, מנהיג מהר"ץ דושינסקיא זצ"ל עמ' קס"ח סי' ב', לוח א"י בשם האדר"ת).

ד. הישן בערב יו"ט ביום שינת קבע למשך חצי שעה ויותר⁶⁵ [שינת קבע היינו, שפושט מלבושיו כל אחד כפי הרגלו, והוא על מיטה עם כר וכסת כל אחד כדרכו, ודעת הגר"ש אויערבך זצ"ל דאפילו ישן עם בגדיו נקרא

54. מרנא השבט הלוי זצ"ל נקט להלכה, דזמן עלות השחר הוא 72 דקות קודם הנץ החמה הנראה (לוח שבט הלוי). ועיין סי' פ"ט ס"א ובביאור"ל ד"ה ואם, שנקט 72 דקות.

55. עיין ביאור"ל (סי' רל"ט) ד"ה סמוך למטות לעניין ברכת המפיל קודם עלות השחר ומשער שעד יעלה עמוד השחר מכל מקום יאמר המפיל בלא שם ומלכות (א"א מבוססאשט, שו"ת התעוררות תשובה ח"ד ת' ס"ב, שו"ת קרן לדוד ס' ס').

56. כתב הכף החיים סק"ז וז"ל: "ובהגיע אשמורת הבוקר מעט קודם עלות השחר בעת שמשחירין פני הרקיע במזרח, אשר אז נקרא אילת השחר כנודע, אז צריך שתטבול במקוה, ותכוין אל מקוה העליין שהוא כתר עליין דז"א הנמשך לו בלילה הזה, הוא נקרא שער החמשים כמו שנבאר, ועליו נאמר וזרקתי עליכם מים טהורים וכו', ויש לטבול ארבע פעמים ויכוין בראשונה יו"ד ה"י דשם ע"ב, ובשנייה יו"ד ה"י דשם ס"ג, ובשלישית מילוי דע"ב, וברביעית מילוי דס"ג, שעולין גמטריא מקוה אם תסיר שני כוללים, כמ"ש בסידור הרש"ש ז"ל, ועל ידי כך אנו מקבלים תוספת קדושה מבחינת הכתר הזה עו"ש, וכן כתב בפרי עץ חיים", עכ"ל. ועל טבילה זו כתב הגאון בעל יסוד ושורש העבודה בספרו (שער ט"פ פ"י): 'וקודם עלות השחר מעט ילך לטבול כדי לקבל תוספת קדושה, גם בטבילה זו עושה תקון גדול בעולמות העליונים הקדושים', עכ"ד.

57. מה שכתבנו למעלה כשיאור היום, הוא לשון החק יעקב, אבל בס' כף החיים הנ"ל כתב: 'מעט קודם עלות השחר'. יש הסוברים שזמן עלות השחר הוא שתיים קודם הנץ החמה דנקטין כעולא (פסחים צג ע"ב) דעלות השחר הוא חמש מיל קודם נץ החמה, ומהלך מיל הוא 24 דקות, נמצא לפ"ז דשעתיים קודם הנץ החמה הוא עלות השחר, ויכול לסמוך ע"ז לגבי טבילה בליל שבועות (שמעתי מהגר"י דרברמדיקר שליט"א).

58. וזה לשון מרנא "השבט הלוי" זצ"ל: 'ואני בעצמי רגיל מאבותי ורבותי להתפלל מיד בעלות השחר כותיקין דרך התעוררות וחמימות הלב וברוב עמ' (שם בסיום התשובה).

59. ועיי"ש שכתב דגם באין לו שומר שרי, כיון שעושים כן כדי שיתפללו כראוי ובלא זה אין תפילתם כראוי כלל, וסיים שם שמצוה גמורה לחפש שומר.

60. עיין בספר ישראל והזמנים (ח"א סי' ח') להתיר בליל שבועות לקרוא ק"ש מעה"ש כשעת הדחק, ועיין פסקי תשובות סי' נ"ח אות י' הערה 88. לעניין קריאת שמע דהוי מצות עשה דאורייתא, ודאי יש להמתין לזמן עלות השחר - 72 דקות קודם נץ החמה.

61. אך בלאו הכי ישמע מאחר שיוציאו בברכות.

62. ועיין עוד בפסקי הסידור של שו"ע הרב סדר הנטילה.

63. קבלת הארז"ל, שגם ברכות אלו הם הודאה להשי"ת וזה על מנהגו של עולם הוא מברך (החיד"א בברכי יוסף סק"ב - פסקי תשובות).

64. מקורו של המשנ"ב בסי' מ"ו סק"ד, הוא מס' חיי אדם, ושם לא נזכר שינת לילה דווקא (הרמ"א פרייזנ' זצ"ל - פסקי תשובות). והגר"מ סירוטה שליט"א ציין את הביאור"ל סי' נ"ב ד"ה "ומ"מ", שכל לישון מעט ביום ואז יברך עיין שם. - ויש הסוברים שלא יברך (הגר"ח זצ"ל בספר אשי ישראל).

65. עיין שערי תשובה סי' ד' סק"ב. הליכות שלמה-תפילה פ"ו ס"א.

מנהג אכילת מאכלי חלב

א. נהגו לאכול⁶⁶ מאכלי חלב ביום ראשון של שבועות (רמ"א סי' תצ"ד). ומנהג אבותינו תורה היא, כי הרבה טעמים נאמרו עליו. יש קהילות⁶⁷ שנהגו לאכול לבילי יום טוב סעודה חלבית. והמנהג המקובל הוא לאכול בקידושא רבא מאכלי חלב, ואח"כ אוכלים סעודת יו"ט. וכן כתב הדרכי תשובה (סי' פ"ט סק"ג) וז"ל: "קבלתי מרבותי ואבותי הקדושים ז"ע לאכול מאכלי חלב תיכף אחר התפילה בשעת קידושא רבא בלא פת רק בדרך ארעי", עכ"ל. וכל אחד ינהג לפי מנהג אבותיו ורבותיו.

ב. אלו שאוכלים מאכלי חלב בקידושא רבא, יש להם להקפיד על קידוש לאכול לכל הפחות כוית דגן, בשביל שהיה קידוש במקום סעודה.

הפסק בין בשר לחלב

א. מצוה להיות שמח ביו"ט ככתוב ושמחת בחגך, לכך יאכל בשר⁷¹ וישתה יין ביום טוב, ולפיכך מכיון שצריכין לאכול גם בשר וגם חלב, צריך להיזהר להפסיק בין החלב לבשר כהלכתו, שלא יבוא לידי איסור בשר בחלב. האוכל קודם סעודת יו"ט מאכלי חלב, יקנה וידיח פיו וירחץ ידי⁷² ויברך ברכה אחרונה (שוע"י סי' פ"ט ס"ב). והמנהג להמתין חצי שעה מסיום אכילת החלב עד אכילת הבשר (מבית לוי יו"ד).

ב. לאחר אכילת מאכלי החלב יש להקפיד להסיר את הכלים, וכן להחליף את המפה [ניילון] שאכלו עליה.

ג. נטל ידיו לסעודה ואכל פת ומאכלי חלב [לא גבינה⁷³ קשה⁷⁴], לדעת הבית יוסף (או"ח סי' קע"ג) שהביא מהוזהר הקדוש שאסור לאכול חלב ובשר בשעתא חדא או בסעודה חדא, - צריך

שינת קבע (הליכות שלמה פ"ו ס"ב) - יכול לברך, ובתנאי שבתפילת ליל יום טוב בברכת אהבת עולם לא כיוון לצאת יד"ח ברכות התורה ולא למד מיד אחר התפילה⁶⁶ (משנ"ב סי' מ"ז סק"ח בשם רע"א).

ה. אם לא ישן שינת קבע בערב יו"ט וגם לא לבילי יו"ט, או אם ישן בערב יו"ט וכיוון באהבת עולם של תפילת מעריב לפטור ולמד מיד לאחר התפילה, ישמע ברכות התורה מאחר ויענה אמן, ויאמר אזיה פסוקים כדי שיהא נחשב לו לימוד. ואם אין לו מומי לצאת אזי יכוון בברכת אהבה רבה וילמד מעט תיכף אחר שסיים תפלתו.

ו. מי שהולך לישון אחרי עלות השחר לפחות חצי שעה, יכול לברך ברכות התורה, ויברך כשיקום משנתו (שו"ת עמק התשובה ח"ג ת' ו', ועיין א"א בוטשאט סוף סי' רל"א). ובאלף המגן (סי' תרי"ט סק"ג) בשם התוספות חיים על החי' אדם כלל ט' סק"ו בשם הרה"ק בעל דברי חיים מצאנו (זצ"ל) כתב שאם בדעתו לישון מותר לו ללמוד תורה בלא ברכות התורה עד השינה אפילו ביום, ועיי"ש.

ז. דעת שו"ע הרב, דאם אין לו מומי לצאת יכול לברך ברכות התורה בעצמו⁶⁷.

ח. ברכות השחר - שיטת הרמ"א שברכות השחר [הנותן לשכוי וכו'] מברך אף שלא ישן לא לבילה ולא ביום, משום שכוונת הברכות היא שמברכים שהקב"ה ברא צרכי העולם, וכן המנהג (שו"ע הרב סי' מ"ז ס"ז, וכו"ב בפסקי הסידור).

ט. ברכת ציצית - הברכה על טלית קטן נכון לפטור בברכה שמברך על טלית גדול (משנ"ב סי' ח' סק"ב).

י. מי שאינו מתעטף בטלית גדול, ישמע ויציא מאחר (וטוב למשמש בציציותיו בשעת הברכה). או יחליף טלית קטן.

הזכרת נשמות - יזכור

בשנה הראשונה: לפטירת אביו או אמו, דעת מרנא השבט הלוי וצ"ל לומר יזכור⁶⁸

66. לכאורה אפשר לומר שהיה ראוי לכתחילה לכוון לפטור באהבת עולם, כדי שכל לימוד הלילה יהיה בברכה לכל הדעות, שהלא בסיומן מ"ז ס"א לדעה הראשונה שם, שינת קבע ביום היו הפסק, ולמחרת בבוקר ביו"ט יצא די חובת ע"י אחר. אך מכל מקום בשו"ע הרב ס"ז כ' וז"ל: "וי"א שברכת התורה היא ברכות השחר שלא תקנו אותן אלא פעם אחת ביום לפיכך אפילו ישן שינת קבע על מיטתו... אין צריך לחזור ולברך וכן נהגו", עכ"ל. ועוד פוסקים ס"ל הכי. ולהלכה למעשה שמעתי ממו"ר הגרי"מ שטרן שליט"א, שמנהג העולם לברך ברכת התורה כשמתחייב בהגיע עלות השחר. ועיין שו"ת שבט הלוי ח"א ס"ד אות ז'. ועיין דינים והנהגות ממרן החתן איש א' ט"ו, והליכות שלמה תפילה פ"ו הערה 6.

67. עיין אליה רבה (סי' מ"ז סק"ט), דאין דעתו בברכה יותר מזו"ל, ועיין שו"ע הרב בפסקי הסידור, שלכתחילה יכול לברך בעצמו ברכות התורה כשיאור היום. ועיין בשו"ע הרב סי' מ"ז ס"ז, ודרך החיים הל' השכמת הבוקר ס"ה, ואלף המגן (סי' תרי"ט סק"ג). וכן פסק בשו"ת שבט הלוי ח"י סי' ע"ז: 'ומה שמהדירים שאחר יוציא אותם מספק בברכת התורה הוא רק חומרא, ודבאל זה אפשר לברך וכו' עיי"ש.

68. ילד בר קיימא שנפטר ל"ע, אומרים לטובת נשמתו יזכור (דברי סופרים פס"א ס"ט). ואם ההורים של הורי הילד חיים לאיו"ט, יאמר הסב ולא יאמר אביו בבית הכנסת עבור הילד (שמעתי ממו"ר הגאון הגדול רבי י"מ שטרן שליט"א, וכן שמעתי מהגרי"ד אלתר שליט"א). עיין בספרי "אוצר הליכות" שער יום טוב פרק ד' דיני ומנהגי יזכור באריכות עיי"ש

69. מנהג אכילה בחג השבועות כתב החק יעקב סי' תצ"ד סק"ט בשם הכל בו סימן נ"ב, וז"ל 'גם נהגו לאכול דבש וחלב בחג השבועות מפני התורה שנמשלה לדבש וחלב כמו שנאמר (שיר השירים ד' יא) 'דבש וחלב תחת לשונך'. ונהגו בכל ישראל לשום במצה זפר"ן [עיין ברמ"א סי' תס"ז ס"ח דרכים הוא זפר"ן] והטעם לפי שמשמח חלב. נהגו הנשים לעשות בשבועות לחם ארוך ולו ארבע ראשים. [לרמז לארבעה חלקי התורה]. ונראה לומר כי נמצא המנהג זכר לשתי לחם הקרב בעצרת או מפני מזל תאומים המשמש בסיון עד כאן לשונו. יש מנהג קדמון לאכול מצה מובא בחיד"א בספר לב דוד פל"א בשם הכל בו, והביא כמה טעמים, ואציין אחד מהם, דמצה סימן לעבדות לומר אנחנו עבדי ה' וכן קבלנו התורה מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו להיות עבדי יתברך עיי"ש. בספר משמרת שלום (קודיטוב) פמ"ד אות ב' כתב לטען את האתרוג של סוכות ולאכלו בשני ימים של עצרת כי אתרוג"ג עם האותיות בגימטריא תורה, וכתב שם אתרוג מטוגן ברכתו בורא פרי העץ, עיי"ש.

70. בחו"ל אלו שגרו בגליל העליון בהונגריה נהגו כך. ועיין בספר נטעי גבריאל שהביא סמך לכך מספר סדר היום (הלכות שבועות), עיי"ש.

71. עיין בית יוסף סי' תקכ"ט דבזמן הזה שאין בית המקדש קיים אין עיקר שמחה בבשר אלא ביון, וכתב המשנ"ב סק"א ישתה בתוך הסעודה אולם המקדש יוצא בקידוש לדעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל (משנ"ב דרשו) ובשו"ע שם לא הזכיר אכילת בשר דאילו לשיטתה, עיי"ש בביאור"ל שכתב ומכל מקום מצוה יש גם באכילת בשר, ועיין שבט הלוי ח"ז סי' ע"ג. וכתב בשבט הלוי ח"ג סי' י"ח: מנהג שלנו וגם ביו"ט אין מהדרין דווקא בבשר בהמה.

72. עיין שו"ע סי' פ"ט סק"ט, ועיין פרמ"ג.

73. גבינה קשה - דהיינו שהתיישנה, צריך להמתין עד אכילת בשר שש שעות (שעה"צ סי' תצ"ד סק"ט), רמ"א יו"ד סי' פ"ט ס"ב).

74. גבינה צחובה של זמננו - דעת שבט הלוי ח"ב סי' ל"ה להחמיר. וכתב טעמו: "דכחיים הכל נמכר בחנות ויש כל מיני גבינות אלה שפחות מו' חדשים ואלה שהם יותר מו' חדשים והיה צריך להם לוח זמנים מתי נעשו וזה בלתי אפשרי, ע"כ עלינו להחמיר", עכ"ל. וכ"כ הגרש"ז אויערבך זצ"ל בהליכות שלמה (פ"ג סי' י"א), וכ"כ בשו"ת משנה הלכות (ח"ח ט"ז

להפסיק בברכת המזון⁷⁵, ויקנח וידיח פיו, וכן יחליף המפה שאכל עליה. והא דכתב הוזהר שענתא חדא, הכוונה שלא יהיה סמוך לסעודה, ולכן ימתין חצי שעה, דזמן סמוך מצאנו בכמה מקומות שהוא חצי שעה (מבית לוי י"ד).

דיני יום טוב השכיחים

שטיפת הבית

א. אם הבית מלוכלך מאוד, אפשר להקל⁷⁶, לשטוף במים וחומר ניקוי נוזלי את הרצפה המרוצפת, ולגרור במגב גומי בלבד, אבל לא לנגב במטלית. ואסור לפתוח את מכסה הניקוז שברצפת הבית כדי שהמים יכנסו לתוכו, **אלא אם כן** יש למכסה ידיה לאחוז בה, או שהמכסה מחובר לצינור על ידי צירים. ואם למכסה צורה מיוחדת כדי לאחוז בו כגון בליטות או נקבים גם כן מותר להוציא דניכר שמשמשין בו תמיד לפתיחה וסגירה (משנ"ב סי' ש"ח סקמ"ב, וסי' ש"ג סקכ"ח, בנין שבת בונה פ"ב ס"ו).

רחיצת הגוף

א. **דין רחיצה ביום טוב:** לדעת הרמ"א אסור לרחוץ כל הגוף במים חמים, [ורוב כנולו], בין בחמין שהוחמו ביו"ט ובין בחמין שהוחמו מערב יו"ט, אבל מותר לרחוץ אבר אבר בחמין שהוחמו מערב יו"ט, ובתנאי שאין הדוד מים החשמלי נדלק (שו"ע סי' תקי"א ס"ב משנ"ב סי' י"א י"ח). ומותר לרחוץ פניו ידיו ורגליו [או מקצת שאר אבריו] אף בחמין שהוחמו ביו"ט (משנ"ב סק"ט).

ב. נהגו לאסור רחיצת כל הגוף בשבת וביו"ט אף במים צוננים, אולם המצטער מחום או מזיעה מותר להתקלח בביתו במים

צוננים⁷⁷ או פושרים פחות מ-37 מעלות⁷⁸. ומותר להשתמש בסבון נוזלי⁷⁹ וטוב להכינו מבעוד יום [למחול במים]. ומותר לנגב הגוף אבל אסור לסחוט את השערות.

ג. יולדת או חולה מותרים לרחוץ כל גופם במים חמים שהוחמו מערב יום טוב כשצריכים לכך⁸⁰.

רחיצת תינוק

א. **תינוק** שרוחצים אותו מידי יום ביומו במים חמים, וכן לעת הצורך, מותר לרוחצו כולו ביום טוב (ויהיה שלא יבא לידי סחיטת השערות), אך אסור לחמם מים במיוחד לצורך רחיצת התינוק. **אולם** כאשר רצונו להחם מים לשתייה או לשטיפת כלים, יכול לקחת כלי גדול ולהחם בו כמוות גדולה יותר של מים שיהא בו גם לצורך רחיצת התינוק, אבל אם המים האלה שלצורך השתייה או לצורך שטיפת הכלים כבר מצויים על גבי האש, אסור להוסיף עליהם מים לחממם לצורך רחיצת התינוק⁸¹.

יום טוב שחל בערב שבת

א. מצוה להימנע מסעודה גדולה משעה 16:05, ואם נתאחר מותר לאכול סעודת יום טוב, החכם עיניו בראשו מפני כבוד השבת (סי' רמ"ט ס"ב משנ"ב סק"ג ועיין ביאור"ל ד"ה מותר).

ב. **הכנת המאכלים לשבת:** אף שעשו עירוב תבשילין מ"מ צריך להיזהר להקדים את הכנת המאכלים שהיו מוכנים בעוד היום גדול⁸², ולכל הפחות שהתבשיל יתבשל שליש בישולו מבעוד יום⁸³.

ג. הוצאת מאכלים מן ההקפאה ביום טוב לשבת - ראוי להוציא בזמן שיהא ראוי לאכילה מבעוד יום (ש"כ פ"י הערה לג)⁸⁴.

עיטורי האוצר

סי' ט', וכן **דעת הגרי"ש אלישיב** זצ"ל (קובץ תשובות ח"א סי' נ"ח), ואפילו בפיצה חמה שהגבינה נתרכה, כתב שיש להחמיר. וכן שמעתי מהגר"י זיכרמן שליט"א, ששמע מבעל **החוט שני** הגר"ן קרליץ זצ"ל להמתין שש שעות משום דלא תשתכח תורת גבינה קשה, ומ"מ בשעת הצורך יש להקל. אולם דעת **האגרות משה בשו"ת משנה הלכות** הנ"ל, והגר"ח"ק זצ"ל בשם **החזו"א** (מעשה איש עמי כ"ב), דא"צ להמתין ו' שעות.

75. מנחת יעקב כלל ע"ה סק"ו בשם כנה"ג סי' תצ"ד, פמ"ג סי' פ"ט שפ"ד סק"ו, וז"ל: "כתבו אחרונים הוא הדין למאן דנהר מלאכול בשר אחר גבינה מטעם הוזהר הביאו הלבוש באו"ח סי' קע"ג שהפליג מאד בחומר זה נמי צריך לברך ברכה אחרונה אחר החלב, ובשבועות נוהגין לאכול מאכלי חלב ומברכין ברכת המזון ואח"כ אוכלין בשר", עכ"ל. פרי תואר סי' פ"ט סק"ו, חק יעקב סי' תצ"ד סק"א. - **אולם** דעת המג"א בסק"ו, דאין צריך להפסיק בברכת המזון, וכ"כ המשנה ברורה סי' תצ"ד סקט"ו, דיותר ליקח מפה אחרת כשרוצה לאכול בשר, ואין צריך להפסיק בברכת המזון אם אינו אוכל גבינה קשה, אלא יקנח פיו יפה וידיה. **מכל מקום אם אוכל גבינה קשה**, צריך להפסיק בברכת המזון, וימתין שש שעות (שעה"צ סקט"ו).

76. עיין במשנ"ב סי' של"ז סק"ז דכידוד הוא יותר נחוץ מהדחה, ולכן התירו במרוצף. ולפי"ז יש לומר דבשעת הדחק דין הדחה דומה לדין כיבוד, שש"כ (פ"ג הערה כ"ד). ובמגב ספוג אם יש לחוש לסחיטה, עיין שו"ע סי' ש"כ ס"ח לעניין ברוז, דהוי כספוג שיש לו בית אחיזה דיש לגמגם בה, ובמשנ"ב שם סקנ"ה כ' שאם הולך לאיבוד אפשר להקל, ויש גם את דעת הראב"ד שהביא המשנ"ב שם בסקמ"ז שהיו שיש בית אחיזה הוי כצלוחית של מים. (עיין שש"כ פ"ג סי' יו). כ"ז שמעתי ממו"ר הגר"מ שטרן שליט"א.

77. שו"ת אגרות משה או"ח ח"ד ס"ו ע"ד.

78. שו"ת מנחת יצחק ח"ד סי' מ"ד אות כ"ו.

79. שש"כ פ"ד הי"ח.

80. ביאור"ל סי' שכ"ו ס"א ד"ה במים.

81. שש"כ פ"ד הי"ח.

82. סי' תקכ"ג משנ"ב סק"ג, ובשעת הדחק מותר **סמוך לחשיכה**, ביאור"ל ד"ה ועל ידי ערוב וכו'. וכתב בשם האחרונים דסמוך לחשיכה בזמן דלא שייך שיצטרך לו ביו"ט גופא, הלא יש כאן לתא דמלאכה דאורייתא [וכן יש ליהדר בהמאכלים שמטמין לשבת שיטמין בזמן שאפשר שיתבשלו שליש בישול מבעי"ז]. וכתבו דמטעם זה נהגו להקדים תפלת ערבית לבילי שבת כשחל סמוך ליו"ט כדי שלא יתאחר מלאכת בישול ביום טוב עד סמוך לחשיכה עכ"ל. בשנת תשע"ב חל ר"ה בימים חמישי-שישי וביום שישי אחרי"צ התפלל מרנא השבט הלוי זצ"ל מנחה בשעה מוקדמת עפ"ד המשנ"ב הנ"ל, חצר הלוי עמוד קס"ב.

83. סי' תקכ"ג משנ"ב סק"ג. בשעת הדחק יש להקל סמוך לחשיכה, משנ"ב סק"ג, ביאור"ל ד"ה ועל ידי ערוב.

84. **אם לא הוציא** מותר. שמעתי ממו"ר הגר"מ שטרן שליט"א. והביא ראייה משו"ת מהרש"ג ח"א סי' ס"א וס"ג וז"ל בסי' ס"א תו"ד: "אבל במקום שאם לא יעשה הדבר בש"ק אזי לא יוכל לעשות אותה כלל, נמצא שאין כוונת העושה להחליף עבודת יום חול בעבודת ש"ק, כה"ג לא גזרו חז"ל כלל לאסור, שהרי אינו ניכר כלל שהוא מחליף ועושה עבודה של חול בש"ק עכ"ל.

ד. טבילה ביום טוב אחר הצהרים לכבוד שבת - מותרת.⁸⁵

ה. הנוהגים שלא לטלטל בשבת יזכרו להוציא החפצים מבגדיהם בערב שבת.

ו. הכנת הנרות: יש להיזהר שלא להדביק הנרות, ואין להבהב ולתקן הפתילה ביום טוב (משנ"ב סי' תק"ד סק"ח).

ז. המדליק נרות בתוך כוסית ולאחר הדלקה נשאת חתיכת מתכת בתוך הכוסית, וכן נרונים [נרות חימום] שרוצה להשליכם ולהניח במקומם חדשים - לכתחילה יוציא על ידי כלי כגון כף

או מזלג, אולם מעיקר הדין יכול אפילו בידו (ספר אוצר הליכות פ"ב סכ"א).

ח. בערב שבת ידליקו נרות על ידי נר שהוכן מבעוד מועד בזמן הדלקת נרות בכל ערב שבת קודש. ואחר ההדלקה אסור לכבותו אלא יניחוהו ויכבה מאליהו, וה"ה גפרור. [אסור להדליק גפרור ע"י חיכוך, משום דאסור להעביר אש חדשה ביום טוב].

ט. אם אין לו נר להדלקת נרות לשבת, יכול להעביר אש מנר שהודלק לעילוי נשמה.⁸⁶

עיטורי האוצר

85. בעניין טבילה לכבוד שבת ביו"ט שחל בע"ש, עיין באריכות בשו"ת מגדנות אליהו ח"ג סי' קל"א, וזהו תוכ"ד: בתחילה מביא את המחלוקת מה מתיר העירוב תבשילין, שי' הגהות אשרי פ"ב דביצה, שאסור לעשות ביו"ט שחל בער"ש עירובי תחומין ועירובי חצירות בלא עירוב תבשילין, אבל כשעשה עירוב תבשילין מותר. שי' הר"ן דעירוב תבשילין מתיר רק צרכי אכילה בלבד. ובשו"ע הרב סי' תק"ג כתב דעירוב תבשילין מועיל אף להדחת כלים מיו"ט לשבת, דס"ל דהוי בכלל צרכי סעודה. ומסיים שם כמה צדדים להתיר - א. שהיא הכנה שאינה ניכרת דנראה כמיקר. ב. שהטבילה פועלת כבר ביום טוב גופא. ועיי"ש עוד טעמים להתיר. דעת הגה"ק רבי ברוך מגארליץ זצ"ל להתיר, ודעת הרה"ק רבי יחזקאל שרגא משניאוא זצ"ל לאסור משום זילותא דיו"ט (ובדי יחזקאל). ועיין שו"ת אמרי יעקב ח"א סי' מ"ד אות ט' דכ' להתיר. וע"ע שו"ת קנה בשם ח"ג סי' כ"ד. 86. משנ"ב סי' קנ"ד סקנ"ו.

סדר עירוב תבשילין

הנני מוכן ומזומן לקיים מצות ערובי תבשילין. לשם יחוד קדשא בריך הוא ושכינתיה על ידי ההוא טמיר ונגעלם בשם כל ישראל. ויהי נעם ה' אלקינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשה ידינו כוננהו:

לוקח התבשיל בצלחת והפת ביד ימין ומברך:

**ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם
אשר קדשנו במצותיו וצונו על מצות ערב:**

ויאמר: בהדין ערובא יהא שרא לנא לאפיוי ולבשולי ולאטמוני ולאדלוקי שרגא ולמעבר כל צרכנא מיומא טבא לשבתא לנו ולכל בני ישראל הדרים בעיר הזאת:

ואם אינו מכין ארמית אומר בלשון הקודש:

בזה הערב יהא מתר לנו לאפות ולבשל ולהטמין ולהדליק נר ולעשות כל צרכנו מיום טוב לשבת לנו ולכל ישראל הדרים בעיר הזאת.

יתברכו המתנדבים בעם לזכות ארחי בדבר הלכה

<p>לעילוי נשמת הרה"ח ר' יצחק בן ר' משה אריה ז"ל פיינגבוים נלב"ע תג השבועות נרבת בנו ידינו הרב חיים שיחי</p>	<p>לשבות נשמת הרה"ק רבי ישראל בן הרה"ק רבי ברוך זצוק"ל מויז'ניץ בעל "אהבת ישראל" נלב"ע ב' סיון תרצ"ו נרבת ידינו החפץ בעולם שמו שיחי</p>	<p>לעילוי נשמות הורי היקרים גומלי חסדים במאור פנים בגופם וממונם אבי מורי ר' משה בן ר' אברהם יחזקאל ז"ל אינדינ נלב"ע כ"ט סיון תשפ"א אמי מורתי מרת נאווה בת ר' דוד שרגא פייש ע"ה נלב"ע ר' ניסן תשע"ב הנוצח ע"י בנם ידינו ע"ד מר דביר שיחי</p>
<p>לעילוי נשמת מרת חנה רחל בת הרה"ח ר' משה מנחם הלוי ע"ה סטביסקי נלב"ע ביום שב"ק כ"ג סיון תשפ"ד נרבת בנה ידינו הרב מאיר שיחי</p>	<p>לעילוי נשמת האה"ח מרת זלטה לאה בת ר' אברהם אליהו ע"ה נלב"ע ר"ח סיון תשפ"ב נרבת ידינו בנה הרב מנחם מגדל פריכטר בני ברק</p>	<p>לעילוי נשמת הרה"ג רבי ישראל בן הרה"ר דוד זצ"ל ראנד נאמן ביתם של גדולי ישראל, נודע בטוב לבו להיטיב לאחיו נלב"ע י' אייר תשפ"ה</p>
<p>נורב לזיכוי הרבים לרגל שמחת נישואי בתו תחי' בשעה טובה ומוצלחת נרבת ידינו הרה"ח ר' שלמה מרמורשטיין שיחי בית-חלקיה</p>	<p>נורב לזיכוי הרבים לזכות שרה בת טויבא ובאשא פיינא בת טויבא לזיווג הגון בקרוב</p>	<p>נורב לזיכוי הרבים לזכות הילדה חנה בת נחמה רבורה לרפואה שלימה אבי"ר</p>
		<p>לזכרון עולם אחי היקר הרה"ר משה מיכאל מגדלוביץ ז"ל בן ר' בן ציון ז"ל נלב"ע כ"ז אייר תשפ"ו תצב"ה נרבת משפחת שורין בני ברק</p>

ניתן לשמוע את השיעורים ב'קול השו"ן' + יוצא לאור ע"י מכון אוצר הלכות + עיצוב ועימוד: יצחק
להארות והערות ניתן להתקשר בשעות הערב בטל' 053-3144016 או לפנות בדוא"ל A303570102@gmail.com
נא תרמו בעין יפה לזיכוי הרבים בעמדות נדרים פלום "כולל" - והערב נא" לציון עבור 'אוצר הלכות'

נשא - תוכן ענייני הפרשה

- א. מנין בני גרשון מגיל 30 ועד 50 - תפקידם ועבודתם המיוחדת בנשיאת יריעות המשכן (ד', כ"א-כ"ח).
- ב. מנין בני מררי מגיל 30 ועד 50 - ועבודתם המיוחדת בנשיאת קרשי המשכן, עמודיו ואדניו (ד', כ"ט-ל"ג).
- ג. מספר כל צבא הלויים: 8,580 (ד', ל"ד-מ"ט).
- ד. מצות שלוח הטמאים מחוץ לג' מחנות (על פי חמרת הטמאה) (ה', א'-ד').
- ה. דיני השבת גזלה, והתשובה על ידי ודוי ובתשלוים הקרן בתוספת חמש, והבאת קרבן אשם (כששקר בשבועתו).
- ו. פרשת סוטה ודיניה (ה', א'-ל"א).
- ז. פרשת נזיר ודיניו (ו', א'-כ"א).
- ח. מצות ברכת כהנים (ו', כ"ב-כ"ז).
- ט. תרומת הנשיאים ביום חנכת המזבח: שש עגלות צב ושנים עשר בקר להסעת חלקי המשכן הכבדים (משא בני גרשון ובני מררי) (ז', א'-ו).
- י. פרוט קרבנות הנשיאים בחנכת המזבח - נשיא אחד ליום (ז', י"ב-ג').
- יא. סף כל קרבנות הנשיאים ומתנותיהם לחנכת המזבח.
- יב. תאור הנבואה ששומע משה רבנו במשכן (ז', פ"ט).

שבועות

בקריאת עשרת הדברות יכון כאלו עומד כעת במעמד הר סיני ושומע הדברות מפיו הקדוש ברוך הוא ומפי משה רבנו, והוא סגולה גדולה לרפואה - שבמעמד הר סיני נתרפאו כלם (הגר"ש אלשיב זצ"ל).

חדושי תורה בשבועות

ישתדל לחדש חדושי תורה בשבועות, שהוא סימן טוב לחדש חדושים לכל ימות השנה (החיד"א עבודת הקדש סימן כ"ב אות ז'), ואם יזו משגת - ישתדל ללמד דבר חדש שלא למד כל השנה.

מגלת רות

נהגו לקרא מגלת רות בחג השבועות, שהוא זמן מתן תורה, ללמדך שלא נתנה תורה אלא על ידי יסורים ועניי. ועוד, שחג השבועות הוא יום הלדתו ופטירתו של דוד המלך, ודוד יצא מרות המואביה (שערי תשובה סימן תצ"ד), ולכן יש נוהגים לקרא בשבועות ספר תהלים. וכן דוד חבר ה' ספרים שבתהלים, כנגד חמשה חמשי תורה שנתנו ביום זה.

אספת מפיני יקצור ואחלתי
סבת סלום וחס שחם

דבר העורך

פרשת נשא היא הארכה בתורה, ולא במקרה, הפרשה עוסקת במגוון רחב של נושאים: מנין הלויים, פרשת סוטה, דיני הנזיר, ברכת הכהנים והקרבנות הנשיאים.

למרות רבוי הנושאים התורה מבקשת ללמד אותנו משהו מהותי על זהות, יחוד ומשמעות.

הפרשה פותחת במנין משפחות הלויים, כאשר כל משפחה מקבלת תפקיד אחר במשכן: הקהתים נשאו את כלי הקדש, הגרשונים את יריעות המשכן, והמררים את הקרשים והבריחים. לכאורה - יש תפקידים "חשובים" יותר ופחות. אבל התורה מדגישה: כלם נקראים באותו שם - "נשא".

כלם מרימים, כלם נושאים, כלם חלק מהשלם, מהפאזל. המסר פשוט אך חד: לא כלם עושים את אותו הדבר, אבל כלם חיוניים - כלם חשובים!

בעולם שבו אנו חיים שמקדש השואות, תחרותיות והשגים, התורה מזכירה שהעדר של אדם לא נמדד לפי מה שהוא לא עושה, אלא לפי מה שהוא כן עושה - לפי השליחות הייחודית שלו. כלומר, היכולת של אדם למצא את מקומו הייחודי בתוך הכלל. העולם לא צריך עוד מישהו שהוא העתק של אחרים. הוא צריך אותך - עם הכשרונות שלך, עם הדרך שלך, עם השליחות שלך - אתה חלק מפזל אחד גדול וחשוב.

מספרים על מלך שבנה ארמון מפאך. הוא הזמין את טובי האמנים: פסלים, נגרים, ציירים, צבעים וגננים. באחד הימים הגיע חיט פשוט ובקש להשתתף בבניה. המלך חיך ואמר: "אין כאן צורך בחיטים, זה לא חשוב". החיט התעקש: "תן לי לפחות לתפר את הוילונות". המלך הסכים. ביום חנכת הארמון, כלם התפעלו מהעבודות הגדולות - אבל משהו היה חסר. החדרים נראו ריקים, קרים. ואז תלו את הוילונות. פתאום הכל קבל חיים, צבע, חמימות. אמר המלך: "עכשו אני מבין - אין תפקיד קטן או דבר לא חשוב". כך גם בחיים שלנו!

פרשת נשא מלמדת אותנו שלכל אדם יש תפקיד, לכל דבר יש ערך, ולכל אחד יש רגע שבו הוא צריך לעצור ולהתבונן. כשאדם מוצא את מקומו - הוא לא רק נושא את חלקו, הוא נושא את עצמו.

פרשת נשא נראית כמו אסוף של נושאים שונים כפי שהזכרו לעיל, ברם, כשמסתכלים לעמק מתגלה מסר אחד: עם ישראל הוא פזל ענק, וכל חלק בו חיוני, על מנת ליצר את התמונה השלמה - כל אדם הוא חלק בתמונה האלוהית, אם חלק חסר, התמונה לא שלמה. בהקרבנות הקרבנות של הנשיאים בחנכת המשכן, כל אחד מ-12 הנשיאים הביא קרבן זהה לחלוטין.

התורה יכלה לכתוב "כל הנשיאים הביאו כך וכך", אבל היא בוחרת לחזר על אותם פסוקים 12 פעמים. זהו מה שכתבנו: לכל חלק בפאזל יש צורה יחידה ומיוחדת שמרכיבה את הכלל. כל נשיא ביומו הקריב בדרך הייחודית לאותו שבט - בדרך עבודת השם שלו, על מנת להוריד שפע לעולם, ובאותו היום היה לאותו השבט יום טוב. כך גם היה בקריעת ים-סוף: הים נחצה ל-12 שבילים וכל אחד ראה את השני, זאת בכדי שלא לחשב ששבט אחד טוב יותר מהשני, וחלילה לבטל את השני.

עם ישראל כגוף אחד! כמו שבגוף האדם יש חלקת תפקידים ברורה: הראש חושב, הלב מזרים דם, הידים פועלות והרגלים משנעות - כך גם בעם ישראל.

ונזכה תמיד לראות את השלם ואת המחבר בינינו.

“ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום” (ו, כ"ו) -

ספור מדהים

מפרש רבנו בחיי: “ישא ה' פניו אליך” - בכל מקום שתפנה יהיו פניו נשואות לך לשום לך שלום, ותנצל מכל פגע ומכל מקרה, וזו השגחה פרטית ויתרה. עכ"ל.

את ספור ההשגחה שלפנינו ספר בעל המעשה בעצמו, מר אברהם בנג'אנו: אבי היה רב מלצרים באולמי 'ריחנית' בירושלים. אחד מתפקידיו היה לפתח בארועים את בקבוק השמפניה בעת הגשת העוגה החגיגית המעטרת בזקוקים מיחדים, כשברקע נשמעת מוזיקה קצבית.

באחד הארועים מאנו הזקוקים להדלק, לכן אבי השתמש בחמר המיעד למקרים אלו. הוא התיז בטעות כמות גדולה מדי, ולכן הלהבה היתה גדולה והעוגה עלתה בלהבות. בדיוק באותו רגע רצה ילדה במקום, והעוגה הבוערת נפלה עליה... האש אחזה בבגדיה של הילדה וכל הנוכחים התאבנו באימה לנכח המחזה.

הראשון שהתעשת היה הצלם. הוא זרק את המצלמה מידו, משך את אחת המפות מהשלחן, גלגל את הילדה בתוך המפה וכך הציל את חייה ברגע האחרון...

הילדה הבהלה לבית החולים כשכויות בדרגה חמורה בכל חלקי גופה. המשטרה, אמנם, נקתה את אבי מכל אשמה, אך הוא האשים את עצמו ונקיפות המצפון לא הניחו לו, עד כדי כך שלא יכול היה לישן בלילות.

בעקבות האסון חזרו הורי בתשובה כשהייתי בן שבע. הילדה עברה שקום ארך, וכשכבר חזרה לבית הספר, לעגו לה החברות על המראה המצלק שלה. הוריה רחמו עליה והטיסו אותה לנתוחים אצל ממחים בצרפת.

אבי נסה להחזיר גם אותי בתשובה, אך ללא הצלחה. בגיל 25 התחלתי לעבד ברשת חנויות ממתקים.

באחד הימים נסה בעל הבית להפיר לי בחורה למטרת נשואין. היתה זו הנערה שנהלה את העסק.

כשראיתי אותה - מיד הבנתי שהיא לא בשבילי, היא היתה לבושה בצניעות כמו בחורה מ'מאה שערים', אבל בעל העסק התעקש ואמר שהיא בכלל אינה דתיה.

נפגשנו, ואכן היתה בינינו התאמה. לאחר תקופה הצעתי לה נשואין. “ש דבר שאני חביב לך לספר לך קדם”, היא אמרה “אני לבושה בצניעות מאחר שיש לי כויות על גופי. גם בפנים היו לי, אבל עברתי נתוחים רבים כדי להראות כך. זה קרה לי בארוע משפחתי מאיזו עוגה טפשיית שעלתה בלהבות ונפלה עלי... דמעות עלו בעיני.

“זה קרה לך באולם שנקרא אז ‘ריחנית’? שאלתי כשקולי רועד. ‘כן! כן! מאין לך?! שאלה בתמיהה ‘כול להיות שאחרי שאני אגיד לך, את כבר לא תרצי להתחתן אתי... אבא שלי הוא זה שהפיל עליך את העוגה בטעות’...”

כמה שניות של דומיה ומבוכה, והתחלנו לבכות יחד. כבר באותו יום ספרתי לאבי את הספור. אבא נדהם מההשגחה הפרטית המפלאה שהפגישה בינינו. הוא לא האמין שהילדה שנכונה בגללו נראית טוב כל כך.

התחתנו, ולהפתעתי הרבה קבלתי דירה, זו היתה דירה שהוריה קנו לה מדמי הפצויים שקבלו מהבטוח של אולם הארועים...

[מה אהבתי תורתך]

“או עבר עליו רוח קנאה וקנא את אשתו והיא

לא נטמאה” (א', כ"ב) - הקשר לקבלת התורה

מובא ב'ילקוט שמעוני' (רמז תרפ"ד): 'בשעה שקבלו ישראל את התורה נתקנאו אמות העולם בהן, מה ראו להתקרב יותר מהאמות? (עין שם) יש להבין: מה פשר טענת אמות העולם? הלא מצינו מפרש בגמרא (עבודה זרה ב') כי הקדוש ברוך הוא הציץ את התורה לכל האמות, אך האמות סרבו לקבלה! כיצד יכולים הם, אפוא, להתאונן כעת על כך שישראל קבלו לבסוף את התורה? את התשובה נבין על פי מעשה: ביום מן הימים הופיעו בבית דינו של רבי מרדכי לבטון (ראש הדינים והרב הראשי של 'ארם צובא') איש ואשה. האיש ספר כי חלפו כבר עשר שנים מאז נשואיהם וטרם נפקדו בזרע של קימא, וברצונו לגרש את אשתו. אולם הרב, שהכיר את הזוג היטב, ידע כי זו אינה הסבה האמתית... שרש הבעיה נעוץ בכך שהאשה טרם ילדה, ועבדה זו גרמה לבעלה לזלזל בה, עד שכבר לא ראה את מעלותיה הגדולות. לפיכך נסה רבי מרדכי לדבר על לבו. הוא מנה בפני הבעל את מעלותיה של רעייתו, והפציר בו שישב ממחשבתו וישיב את שלום הבית על פנו. אולם האיש עדין עמד על דעתו כי ברצונו לגרש את אשתו, ויהי מה!

משכך, הורה רבי מרדכי לבני הזוג לשוב אל ביתו למחרת בשעת צהריים לשם סדור הגט. בינתיים, קרא אליו את אחד מתלמידיו ובקש ממנו טובה: הוא בקש כי למחרת היום, בשעה בה יופיעו בפניו בני הזוג, יכנס אותו תלמיד אל חדרו וילחש באזנו מספר מלים של מה בכך. הוא התנצל מראש ואמר כי תגובתו למלים שתאמרנה תהיה חריפה במיוחד, מבלי כל קשר לתכנון... ואכן, למחרת היום בשעה היעודה הופיעו בני הזוג, ורבי מרדכי החל בסדור הגט.

שעה קלה לאחר מכן הגיע התלמיד כפי שנתבקש, נכנס אל החדר ולחש מספר מלים חסרות משמעות באזניו של רבו. רבי מרדכי הגיב בחמרה ובחריפות יוצאת דופן, ולא נחה דעתו עד שסלק את התלמיד בבשת פנים...

הבעל לא הצליח לכבש את סקרנותו, ורגעים ספורים אחר כך, בעוד רבי מרדכי עוסק בכתיבת הגט, פנה אל רבי מרדכי ואמר: רבי, אמנם אין זה מעניני, אך אני לא מצליח להבין, מה היה הדבר החמור בדברי תלמיד זה שגרם לרב להגיב בחריפות דגממה מעולם לא ראיתי? רבי מרדכי, שהמתין בדיוק לשאלה זו, נענה ו'ספר': 'חצפתי של תלמיד זה הרקיעה שחקים! עוד לא סימנו לכתב את הגט, וכבר הוא מגיע לברר אצלי האם האשה פנויה, שכן ברצונו לשאתה לאחר ששמע על מעלותיה העצומות! קל לשער את תחושתו של הבעל לשמע הדברים... כעת החל להרהר שנית בהחלטתו, וכלל לא היה משכנע כי אין היא טובה בעבורו. עתה נתן דעתו למעלותיה של אשתו, ולאחר רגע או שנים גמלה בלבו ההחלטה והוא קרא: “רבי! אין צורך לכתב את הגט! אני לא רוצה לגרש את אשתי בשום אופן! ואכן, בני הזוג שבו לחיות את חייהם בשלום ובאשר, ושלום הבית נותר על פנו עד יומם האחרון... הרי לנו, כי זה טבעו של אדם: גם אם אין הוא רוצה דבר-מה, לאחר שהוא מגלה שמישהו אחר מענין באותו דבר, אף הוא מגלה בו ענין ומעניק לו חשיבות...

ובכן, זה מה שקרה גם לאמות העולם... אמנם מלכתחלה אמות העולם לא רצו לקבל את התורה ולא גלו בה כל ענין, אולם כאשר נוכחו לדעת כי ישראל מקבלים את התורה ושמחים בה - שנו את טעמם, והתאוננו על כך שהתורה לא נתנה להם...

[ללמדך]

מגילת רות - תורה תחלתה חסד

מובא ב'לקוט שמעוני' (רות, רמז תר"א) על הפסוק 'עש' ה' עמכם חסד' - "אמר ר' זעירא, המגלה הזו, מגלת רות, אין בה לא טמאה ולא טהרה, לא התר ולא אסור, ולמה נכתבה, כדי ללמד שכן של גומלי חסדים".

וב'פרוש מתנות כהנה' (שם) תמה על דברי המדרש הללו, שהרי דינים רבים נלמדים ממגלת רות, ומהמפרסמים שבהם הוא דין קנין חליפין שלמדי (בבא מציעא מ"ז). מהפסוק 'שלף איש נעלו', וכן הדין של 'עמוני ולא עמוני מואבי ולא מואבית' נדרש ממגלת רות, וכן הדין של ברכת חתנים בעשרה נלמד בגמרא כתבות (ז). ממגלת רות, ואלו מדברי ר' זעירא משמע כאלו אין שום דינים והלכות מחדשות במגלת רות, עין שם מה כתב לבאר בזה.

על כל פנים לדברי המדרש הללו, שמגלת רות נכתבה רק כדי ללמד שכן של גומלי חסדים, מובן היטב הטעם שקורין מגלת רות דוקא בחג השבועות, שהרי כבר נאמר בגמרא סוטה (י"ג): 'תורה תחלתה חסד וסופה חסד', וכל מטרת הקדוש ברוך הוא בבריאת העולם היתה כדי לעשות חסד עם ברואיו על ידי שילמדו התורה, כמו שכתב 'בשביל התורה שנקראת ראשית ובשביל ישראל שנקראו ראשית', דהינו שעל ידי שישאל יעמדו בסיון ויקבלו את התורה - יזכו בדין לטובה נצחית לעולמי עולמים. וגם כל מטרת הבריאה היא 'עולם חסד יבנה', שרצה הקדוש ברוך הוא לזכות את ישראל בשכר נצח על ידי עבודתם ולא באופן של נהמא דכסופא, כדי שלא תהיה בשת למקבלים, וכמו שהביא בהקדמה לספר 'שערי ישר' (בשם הרמח"ל ז"ל בספרו קל"ח פתחי חכמה, עיי"ש).

והנה, אדם העושה חסד זוכה לתורה, וכמו שאמרו חז"ל 'דרך ארץ קדמה לתורה', וכתב על כך רבנו יונה בפרושו על מסכת אבות (ג, יז) 'ש'דרך ארץ' היינו מדות טובות וחסד. ולכן כיון שהתורה נתנה כחסד, וגם העושה חסד זוכה לתורה, לפיכך ביום מתן תורה קורין מגלה זו, שנכתבה כדי ללמדנו שכרם של גומלי חסדים, כדי לחזקנו בענין זה בשעת קבלת התורה. וכעין טעם זה כתבו הקדמונים ז"ל בטעם הדבר שספירת העמר קדמה למתן תורה, כי ימי ספירת העמר מיעדים לתקון המדות ולחזק עניני החסד והעבוד שבינו אדם לחברו (ולכן תלמידי רבי עקיבא נעשו על ענינים אלו דוקא בימי הספירה), וזאת היא ההקדמה לקבלת התורה.

ומצאתי שכן כתב החיד"א בהקדמה לפרושו על מגלת רות, וזה לשונו: "עוד אמרו טעם קריאת רות בעצרת, לפי שהתורה כלה גמילות חסדים, ורות זכתה לכל הכבוד הרוחני והנשמי בעבור גמילות חסדים שעשתה עם חמותה, וראוי לישראל, מקבלי התורה הקדושה כהיום הזה, לעורר לבם לעסק בתורה ובגמילות חסדים, אשר יש להם שכר טוב עמלם, וכמה מעלות נאמרו בש"ס להעסק בתורה ובגמילות חסדים, שתיים כהלכתן". וכבר אמרו בגמרא סנהדרין (צ"ח): 'מה יעשה אדם וינצל מחבלי משיח, יעסק בתורה ובגמילות חסדים'.

ואף מזה אנו למדים מהו גדל כח הצורף של תורה יחד עם גמילות חסדים.

וכתוב ב'אליהו רבא' (ארח חיים סימן תצ"ד ס"ק ז') וזה לשונו: "ויש אומרים שמגלת רות מדברת בענין חסד, ומתן תורה הוא חסד מתחלתו ומאמצעיתו ובסופו".

וכתב 'הרוקח' (סימן רצ"ו, הלכות שבועות): "למה נכתבה פרשת לקט שכחה ופאה באמצע הרגלים? פסח ועצרת מכאן, וראש השנה ויום הכפורים וסוכות מכאן? לומר לה: שכל הנותן מתנות עניים כראוי, מעלה עליו הכתוב כאלו בנה בית המקדש והקריב עליו קרבנותיו בתוכו. לכן נכתב אצל עצרת - שהוא יום מתן תורה, לומר לה - אם אין תורה אין גמילות חסדים, ואם אין גמילות חסדים אין תורה.

חג השבועות - יום דין על התורה

כתב השל"ה הקדוש - הרב ישעיהו הלוי הורוביץ זצ"ל (אות י"ט) בשם ה'תולעת יעקב': 'כמו שבראש השנה משגיח השם ודורש מעשה בני האדם על ידי שעושה להם משפט וקובע לכל אחד מה יעלה בגורלו בשנה החדשה, כן ביום מתן תורה הקדוש ברוך הוא מחדש ודן את העולם על התורה הקדושה'.

לכן, כותב הש"פ אמת, יום זה הנו יום הדין הרוחני בשמים כמה תורה וחדושים יקבל האדם במשך השנה, כפי הכנתו, השתוקקותו ורצונו של כל אחד ביום זה של מתן תורה, ואין זה תלוי במשפחתו או בכשוריו.

מספר על האדמו"ר רבי מאיר מאמשינוב זצ"ל, אשר ראה פעם אחת בערב חג שבועות את אחד מחסידיו, ואמר לו בזעזוע ובהתרגשות: 'אל תהא שוטה! החסיד לא הבין מדוע אומר לו כך הרבי ולמה כונתו. פנה אליו הצדיק ואמר לו 'הרי אמרו בגמרא (חגיגה ד.) 'איזהו שוטה - זה המאבד כל מה שנותנים לו, והרי ביום הגדול והנורא הזה של מתן תורה שמגיע כל שנה, יש לו לאדם שעת כשר נדירה ומיוחדת לקבל אוצרות רוחניים והתעלות עצומה בלמוד התורה ויראת שמים. זו העת והשעה שמחלקים בשמים את כל הרכוש הרוחני של האדם, ואם לא יתעשת לקלט מהאור ולנצל ביום זה את השפע היורד מהשמים - ישאר בלא כלום חס ושלום, ומאבד את המתנה היקרה בתבל, לכן הזהר לא להיות שוטה גדול בזמן נעלה כזה!' וכך כתב הפלא יועץ' (עצרת): 'וימה טוב דבר בעתו, לשפך נפשו בימים האלה ובזמן הזה שיזכה הוא ובניו לכתרה של תורה, ללמד וללמד, לשמר ולעשות! - תפלה ביום זה תשפיע על הילדים שלו!'

מפרסמים דברי הא"י (שער הפונות) שאמר: 'כל מי שלא ישן בלילה זה ויעסק בתורה - מבטח לו שישלים שנתו ולא יארע לו שום נזק, ולא עוד, אלא שהוראת חיי האדם בשנה ההיא תלויה בענין זה'. מסבירים המפרשים שכוונת חג השבועות, ראש השנה לתורה כה גדול, עד שהוא יכול לבטל את אשר נגזר על האדם בראש השנה.

פעם אחת, ראה הגאון הצדיק רבי חיים ברים זצ"ל יהודי מתנמנם בתפלת שחרית של חג השבועות, מרב עיפותו מלמודו בלילה. כשהתעורר, שאלו רבי חיים ואמר: "וכי ראית מימך חתן המתנמנם בעמדו תחת חפתו?! זה רגע החתנה של כל יהודי עם הקדוש ברוך הוא והתורה!'

שנה אחת, שאל יהודי את הגאון רבי שלמה זלמן אוירבאך זצ"ל: האם כדאי לי לישן בסוף הלילה הזה, לאחר שלמדתי שעות רבות, בכדי שלא ארדם בתפלת שחרית וקריאת התורה? אמר לו רבי שלמה זלמן זצ"ל 'אף שלהלכה ודאי עדיף תפלת שחרית וקריאת התורה, שהן על פי ההלכה, על פני מנהג לא לישן בלילה - אך זוהי סכנה לנפשות ולדיך, שלא יקלו במעלת למוד לילה זה, וילכו לישן כמוך'.

מדוע מפטירים בחג השבועות במעשה מרכבה

(יחזקאל א', כ"ח)

כתב ה'לבבוש' (סימן תצ"ד): באותו היום, במעמד קבלת התורה, השיגו כלם את מעלת הנבואה. קטנים וגדולים שמעו 'אנכי' ולא יהיה לה', וכלם השיגו באותו מעמד מעשה מרכבה כמו שהשיג יחזקאל, כנאמר (שמות כ', י"ח) 'וכל העם ראים את הקולות' - רמז למעשה מרכבה, שהוא מעין המאורע.

הפעם לא היה צורך להביא את ספר החקים לעיונם של המלך ושל היועצים, הכל כבר הבינו שהפושע הערמומי מנצל את חקי הממלכה כדי לעכב את עשיית החק ולדחות את הוצאתו להורג, אך אי אפשר היה לעשות שום דבר נגד זה.

השוודד החזר לתאו לחצי שנה נוספת, עד שהגיע החורף והשלג כסה את הארץ, ואז הובא שוב לכפר העיר, עתה קוו הכל כי סוף-סוף יוכלו לעשות צדק ולהעניש אותו על כל פשעיו ומעשיו הרעים.

התלן הגיש לדון למות כוס מים שהומסו מושלג צח, והוא לגם אותם לרוויה. 'וכותב לבקש עוד בקשה אחת: איפה אתה רוצה להקבר?' - הרעים התלן בקולו. 'יבכו, זו תהיה בקשה פשוטה ביותר' - אמר השוודד בחיוך - 'אני מענין להקבר ליד קברו של מלכנו האהוב והנערץ, בדברו הצביע על המלך שישב על הבמה. אבל המלך עדין חי!...'

קמו במחאה יועצי המלך - 'אנו מקוים שיחלפו עוד שנים רבות עד שהוא ימות ויבא לקבורה, זה בסדר גמור' - הרגיע אותם השוודד בחיוך מלא ערמומיות - 'אני לא לחוץ. אני מוכן לחכות. יש לי כמה סבלנות שרק צריך'...

אין ספק כי הסבלנות היא מדה טובה, ומי שניחן במדה זו נחשב אדם חיובי, אך ככל מדה ותכונה אפשר לנצל אותה לטובה, או חלילה לרעה.

לעתים פאשר מתגלה סבלנות גדולה, מקורה דוקא מהיצר הרע אדם רוצה להתקדם בתורה וביציאת שמים, אבל קול קטן לוחש לו: מה אתה רץ? לאן אתה ממנהר? סבלנות... סבלנות... אין ספק כי פעמים רבות זהו קולו של היצר הרע, שבאפן זה מצליח להסית האדם להשאר תקוע במקומו ובמצבו, ולא מאפשר לו להתקדם ולהתפתח. במקרה זה ההמלצה החמה להיות חסר סבלנות!

[ומתוק האור]

בְּרִינָה תוֹרָה

"לאדם סמכרי לב ומה סמנה לשון" [משלי טז, א]

לעילוי נשמת

מ"ר אבי: יעקב בן רחל וצדוק: מרן הראש"ל הרב עובדיה יוסף זצ"ל מרת אימי: שרה-סרח בת שמחה ויוסף: הרב מאיר נסים בן כמסאנה מרכוס מרדכי בן רבקה ויוסף: דינה בת שרה: הגאון רבי יעקב אדלשטיין זצ"ל נפתלי בן רחל: אברהם בן שמחה: גורלי בן שמחה: יעקב ישראל בן גלית רבי מאיר בן אשר: יוסף חיים בן לאה: יהודה בן טובה: בן ציון קליין שלמה בן זוהרה: יעקב בן סאלם: חיים בן דוד ורחל: אפרים בן מדין אשר מסעוד בן זוהרה: רחמים בן חאור אברהם: רפאל בן תמו אפרים בן ציון ורבקה: עופר בן יחיא: דוד (דו"ה) בן שמחה משה אהרן בן מאיר יצחק: מאיר בן שמחה: שמעון בן רחל בן זינו שמחה בת סרח: יפה נדרה בת נעמה: רחל בת שמעון: דליה בת חיים הגר בת אהרן והרטה: כחון בת חביבה: אהבה (דיי) בת טובה רחל בת חנה: חנינה בת כמסה: ורד בת אידה: חנה בת אביבה וראובן שושנה נוואל בת שדרה: רבקה בת רחל

להצלחה: אליעד יעקב, הדס-הודיה, תמר, יעל, מיכל שרה בני פאולה: בנימין בן צילה גילי בלומנר, אלעזר בן שמחה, יצחק בן קטי

זיווג הגור: ג'ימי שמואל בן אסתר: אליעד יעקב בן פאולה: יצחק בן חיה: אליהו בן אילנה רחלי בת זרבה: עדינה בת שמחה: בתיה בת אסתר: זרבה בת אטו נעמה בת אסתר: תמר בת פאולה: אריק בן חיה: שלי בת חיה

לרפואה:

אהרן בן רחל: משה בן רחל: מנחם בן עליזה: שמעון בן רחל: אברהם בן אנט ערד בן הגר: גולן בן דינה: אסתר בת שושנה אורטל בת גלית: יוקטריה בת שרה: זולית בת חנה פאולה בת דינה: גלית בת רות: מרים קרן בת רבקה אילה לאה בת ציפורה: יהודה בן אמיליה רחל בת נוארה: רות בת לינה: מירית בת רחל לימור הודיה, ושרונה בנות תורן יפה

לזרע של קימא:

יהודה יחזקאל יוסף בן רחל מרים נפתלי שלמה בן לאה: יאיר בן דינה שושנה רחל בת מינה: שירה בת שושנה שמחה צביה בת רחל: יובל בן שלומית רחל בת חיה: לאה רחל בת איריס: טריק בת מלם יוקטריה תקוה בת רינה: דניאלה בת עופרה מאיר יעקב בן רחל: הילה בת ישראלה מיר בת סוזן: חיים יוסף בן איריס: סרה בת שהאין

פזיזות וסבלנות בעבודת השם - ספור

חז"ל מספרים בגמרא (מסכת שבת פ"ח.) על מין אחד (כופר) שראה את רבא עוסק בתורה, ומרב טרדה פוצע את אצבעותיו עד שדם זב מהן. אמר לו: עם פזיז אתם, שהקדמתם 'נעשה' ל'נשמע', ועדין אתם עומדים בפזיזותכם! אך באמת פזיזות זו, שהיתה לנו בקבלת התורה, היא זו שזכתה אותנו בה! או לנו אם היינו דוחים את התשובה ואת ההחלטה לזמן אחר... שכן אחת מדרכי היצר היא, שכאשר מגיע האדם להתעוררות מסוימת או שהוא מחליט על קבלה טובה, עוצר אותו היצר ואומר: סבלנות, אל תהיה פזיז מדי! לכל הפחות חכה למחר ואז תתחיל... משום כך פאשר יש לאדם איזושהי קבלה טובה - לא ידחה אותה למחר, ולא ינהג בסבלנות יתרה, אלא יעשהנה מיד. זהו שאומרים בדרך צחות: 'וצא הלחם בעמלק מחר' - כל ענין ה'מחר' שיך לעמלק.

משל למה הדבר דומה? במשך שנים רבות הטיל שוודד אחד את אימתו על תושבי הממלכה. הוא ארב בדרכים וביערות לאנשים תמימים, שדד את כספם ואף הרג רבים וטובים, ואמנם לאחר מרדף ממשך נתפס סוף-סוף השוודד על ידי חיליו של המלך והכנס לבית הסהר. המלך בכבודו ובעצמו ישב על כס המשפט, ולאחר דיון קצר נגזר דינו לתליה. על במת אבן בכפר העיר הוכן עמוד תליה, והתלן כבר התכונן להוצאה להורג. המלך, שרצה לראות במו עיניו את סופו של אותו שוודד מפרסם וערמומי, טרח להגיע לטקס וישב על במת כבוד מפארת. לקול מצהלות ההמונים הכנס השוודד לכפר כשהוא קשור היטב בידי וברגליו, והצמד ליד הגרדום.

התלן נגש אליו, הקריא באזניו את פסק הדין והודיע לו כי לפי חקי המדינה הוא רשאי לבקש שלוש בקשות אחרונות לפני שיוצא להורג: בקשה ראשונה - מה הוא מבקש לאכל. בקשה שנייה - מה הוא מבקש לשותות, ובקשה שלישית - היכן הוא מבקש להקבר. ניצוץ ערמומי חלף בעיני השוודד, והוא אמר: "אני מבקש לאכל פלחי אבטיח". "אבטיח?" - תהה התלן - "אין לנו כעת אבטיח. עכשו חרף". "אבל אני רוצה אבטיח!" - התעקש השוודד - "ואם אין עכשו, לא אכפת לי לחכות עד שיהיה. יש לי הרבה סבלנות".

בקרב המלך ופמליתו נכרה מבוכה רבה. היועצים החלו להתלחש ולהסתודד זה עם זה. עד מהרה הובא לכפר ספר החקים העבה של הממלכה, והמלך החל לעין בו. דקות ארוכות חלפו, ולמראה פני המלך הבינו כלם כי השוודד המתחכם הצליח להערים עליהם. החק אכן קבע שבקשותיו של המוצא להורג חבבות להתבצע, ובלא זה אי אפשר להעלותו על עמוד התליה. "אם כך" - קבע המלך - "נמתין לקנין, ולאחר אכילת האבטיח נוכל לעבר להמשך התהליך".

הסוהרים החזירו את השוודד המחויך בעליזות לתא הכלא למשך חצי שנה. החדשים חלפו, נקבע תאריך אחר לתליה, ושוב התאספו כל ראשי המדינה ותושביה לכפר העיר, שם הוקם בשנית עמוד התליה. המלך ישב על כסאו וצפה בקצור רוח לבצוע גור הדין. השוודד עצמו הובא למקום כשהוא קשור היטב באזקים עבים, לפניו הנתה צלחת ובה פלחי אבטיח גדולים, אדמים ועסיסיים, השוודד אכל ברעבתנות וקנח את פיו מהמיץ המתוק.

"ועכשו לבקשה השנייה" - אמר התלן - "מה תרצה לשתות?" "אני רוצה כוס של מי שלג" - ענה השוודד. - "מי שלג? מי שלג? מאיפה נביא לך עכשו, באמצע הקיץ, מי שלג? שלג יהיה רק בחורף!" "אין שום בעיה" - הודיע השוודד - "אני מוכן לחכות ככל שידרש. יש לי מספיק סבלנות".

להזמנות, להקדשות ולתרומות במייל:

Ronbarina@gmail.com

מצוה לתרום מכספי מעשר לזיכוי הרבים

פנינים

ופרפראות נבחרים לפרשת השבוע "חג השבועות"

*****

עורך: הרב יוסף ברנר

לתגובות והנצחות – לשיעורים והרצאות: pninim16@gmail.com 054 - 8455798 - ניתן לקבל את העלון במייל.

ואיך אפשר לומר שהיים בזכות זה? אלא מתרץ הגאון, מוכרחים לומר שאנו חיים היום, בזכות ה'הכנה' של העקידה! כי העקידה היתה ביום השלישי כפי שכתוב בתורה (בראשית כב. ד) "ביום השלישי וישא אברהם את עיניו", כלומר, יומיים לפני כן היה רק ההכנה – ההכנה למצוה, בהם הלך אברהם והשכים קום, ויחבוש את חמורו, ועמד בניסיונות שהערים עליו השטן, והצליח לגבור עליו, ובזכות זה אנו חיים. ובכך הוא מפרש: "יחינו מיומיים" – כל עיקר חיותנו הוא מאותם יומיים של הכנה בו הכין אברהם אבינו את עצמו למצוה זו שנצטווה ע"י הקב"ה. כי "ביום השלישי יקימו ונחיה לפניו" – זכות אותה מצווה של העקידה שנעשתה ביום השלישי, אותה נקבל רק במצב שהקב"ה יקימו מן העולם הזה ונחיה לפניו חיי נצח בעולם הבא...

וא"כ, כאשר זוכים אנו השנה ליומיים שקמים ושלווים של ימי שישי ושבת שבהם אפשר להכין עצמנו הכנה כראוי, ולקבל עליהם גם שכר טוב בעולם הזה, צריכים אנו לשמרם להעריכם ולהוקירם, כי "כגודל ההכנה כך היא גודל הקבלה"!!!

גודל מעלת וסגולת חג השבועות!

נאמר בתורה (דברים פר' ראה מז יא) לגבי חג השבועות "ושמחת לפני ה' אלקיך אתה ובנך ובתך ועבדך ואמתך וכו' במקום אשר יבחר ה' אלקיך לשכן שמו שם". ומסביר הגה"ק בעל החתם סופר זי"ע הסבר נורא: את המילים "במקום" ננקד ונקרא: בְּמָקוֹם, וכך נפרש את הפסוק: "ושמחת לפני ה' אלקיך" – בחג השבועות יש מצוה לשמוח לפני ה' אלקיך בעמלות ושמחת התורה הק', ויכול כל אדם להגיע למדרגות רמות ונשגבות, ואפילו היהודי הפשוט ביותר כמו עבדך ואמתך יכולים להגיע למעלת הנביאות של צדיק הדור של צדיק יסוד עולם, וזה הכוונה, "בְּמָקוֹם אשר בחר ה'" – בְּמָקוֹם מה שאתה יודע כל השנה אשר בחר ה' את הצדיק יסוד עולם כצדיק הדור, יכול כל אדם להגיע לדרגה זו בכח קדושת לילה קדוש ונשגב זה כגודל שבנביאים!

והמשיך החתם סופר ואמר, לכן המנהג שתולים אילני סרק בבתי הכנסת בחג השבועות כמובא בהלכה, כדי לרמוז ולהודיע בשער בת רבים, שכל אחד ואחד, אפילו הפשוט שבפשוטים שמתנהג ועוסק בענייני סרק במשך כל ימות השנה, יכול להתעלות גבוה גבוה ביום גדול זה, ולהגיע למעלת "גדול שבנביאים" כלשונו הק'.

והמשיך החתם סופר זי"ע והסביר לפי זה באופן נפלא את מה שהגמרא מספרת במסכת פסחים: מר בריה דרב הונא היה יושב בתענית במשך כל ימות השנה חוץ מעצרת וערב יום הכיפורים. ומסביר התוס' (בגמרא ברכות כט'), שמה שהיה יושב בתענית כל השנה – היה תענית חלום!

שאל החתם סופר, א"כ, משמע מכאן שאפילו בשבתות התענה כי זה

גודל המתנה והאפשרות שנתן לנו הקב"ה!!!

אמר הכותב: לפני כשנתיים בגליון שיצא מיד לאחר חג השבועות, הבאתי בפניכם אמרה נפלאה ששמעתי בעת נעילת חג השבועות דאז, מאת כ"ק מרן אדמו"ר ממישקולץ שליט"א – אמרה מיוחדת הנותנת תקווה ושמהה לכל יהודי באשר הוא שם. ולתועלת הענין אביא זאת שוב בפניכם:

מובא בגמרא (שבת פה:) אמר רבי יהושע בן לוי: בשעה שעלה משה למרום אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה, רבונו של עולם, מה לילוד אישה בינינו? אמר להן לקבל תורה בא. אמרו לפניו חמודה גנוזה שגנוזה לך תשע מאות ושבעים וארבעה דורות קודם שנברא העולם אתה מבקש ליתנה לבשר ודם? "מה אנוש כי תזכרנו וכן אדם כי תפקדנו ה' אדונינו מה אדיר שמך בכל הארץ אשר תנה הודך על השמים?" אמר לו הקב"ה למשה החזיר להן תשובה. אמר לפניו, רבש"ע מתיירא אני שמא ישרפוני בהבל שבפיהם. אמר לו אחוז בכסא כבודי וחזור להן תשובה.

והקשה כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לכאורה צריכים להבין: א. מה הלשון "החזיר להם תשובה", היה צריך לומר תענה להם תשובה? ב. למה אמר הקב"ה "אחוז בכסא כבודי וחזור להן תשובה" וכי בלי לאחוז בכסא אי אפשר לענות תשובה? אלא ההסבר הוא: שמענת המלאכים הייתה, איך אפשר לתת את התורה לאנשים פשוטים שיהטאו ויעברו על מצוות התורה, ומה התועלת בנתינת התורה לעם ישראל? וזה שאלו המלאכים "מה אנוש כי תזכרנו?" אמר לו הקב"ה למשה החזיר להם תשובה – תענה להם ששם למטה יש מושג "חזרה בתשובה". שעל אף שאדם הוטא יש לו אפשרות לחזור בתשובה ולפתוח דף חדש. "אמר לפניו רבש"ע מתיירא אני שמא ישרפוני בהבל שבפיהם" – אני מפחד לומר למלאכים, שמא לא יקבלו זאת, מכיוון שאין הם מכירים בכוח התשובה. "אמר לו אחוז בכסא כבודי וחזור להן תשובה" – שהרי אמרו חז"ל (יומא פו.) גדולה תשובה שמגיעת עד כסא הכבוד, הרי מכסא הכבוד הוכחה שיש מושג תשובה לאדם, וזה מה שאמר לו הקב"ה, אחוז בכסא כבודי ו"חזור" להן תשובה, ובוזה יתבטלו כל טענותיהם....

הכנה לקבלת התורה!

אמר הכותב: מתנה גדולה נתן לנו הקב"ה בשנה זו את ליל ויום השבת קודש שלפני החג כהכנה רוחנית גדולה לקראת יום קבלת התורה, וסימוכין לכך אפשר אולי למצוא בדבריו הק' של הגאון מוילנא זי"ע שהסביר את דברי הכתוב בנביא (הושע ו. ב) "יחינו מיומיים ביום השלישי יקימו ונחיה לפניו". שהרי ידועים דברי חז"ל, שכלל ישראל חיים היום בזכות עקידת יצחק. ולכאורה נשאלת השאלה, הרי שכר מצוה כהאי עלמא ליכא,

בתורה שהכינו עם ישראל את עצמם לקראת מעמד נשגב זה ללא שנצטוו, במה נשתנה הכנה זו משאר סוגי הכנות שראתה התורה לכותבה ולהדגישה כתנאי הראשון לקבלת התורה?

אלא טעם הדבר, דהנה תרי"ג מצוות ניתנו לישראל, ברם אי אפשר לאדם אחד לקיים את כולן, וכגון מצוות כהנים אינן נוהגות אצל לויים וישראלים, ואף אם יקיים את המצוות, הנה מי יאמר זכיתי לבי לקיימן בתכלית השלימות במעשה ובמחשבה נכונה, ולפעמים נאנם מלקיים מצוה, נמצא שאין מציאות לאיש אחד לקיים את כל המצוות.

ברם, איתא בספר הק' "נועם אלימלך" להר"ק רבי אלימלך מליעזנסק זי"ע (פר' מצורע) לפרש את דברי חז"ל (קידושין מ.) "מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה". שלפעמים עולה בדעת איש מישראל מחשבה טובה וחשק רב לקיים איוז מצוה, אולם הוא נאנם מלקיימה, אם משום שהמצוה עולה בדמים מרובים, ואין לאל ידו למצוא מוצא לכסף, או סיבה אחרת, והנה באותה שעה מצוי איש אחר מישראל המקיים את המצוה הזאת במעשה, ברם חסרה לו המחשבה הנכונה, כי אינו מקיים את המצוה לשם שמים, נמצא שלא ראשון יש מחשבת מצוה בלי מעשה, ולהשני יש מעשה מצוה בלי מחשבה. והנה הקב"ה ברוב חסדיו מצרף את המחשבה הטובה של איש יהודי זה, אל המעשה הטוב של איש יהודי אחר, ובצירוף שניהם נעשה המצוה בשלימות, ועולה לכל אחד ואחד כאילו עשה בשלימות במעשה ובמחשבה, וזהו הפשט "מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה" – דמחשבה טובה של זה מצרפו הקב"ה למעשה של אחר.

ועל פי זה שפיר יתכן לקיים כל התרי"ג מצוות, כי הקב"ה מצרף גם את המחשבה טובה של כל איש מישראל אל מעשהו הטוב של אחרים, ובצירוף כל ישראל מתקיימן כל המצוות ועולות לכל אחד ואחד.

אולם כל זה יתכן אם ישראל הם כאיש אחד בלב אחד, כי אז שפיר יש לצרף מחשבה טובה למעשה טוב של כל אחד, אבל אם קיים ח"ו פירוד לבבות, איך אפשר לבקש מהקב"ה שיצרף מחשבות טובות של ישראל אחד למעשה הטוב של חבירו, כיון שהוא עצמו אינו רוצה להצטרף אליו, ולכן טרם שקיבלו ישראל את התורה הוצרכו לבוא לידי אחדות לבבות, והיינו ויהן שם ישראל כאיש אחד בלב אחד, ועל ידי זה זכו לקבלת התורה.

ואין יותר מתאים מכאן בכדי להביא את הסברו הנפלא של הגה"ק רבי מאיר שפירא מלובלין זי"ע, על מאמר חז"ל (זבחים קטז.) "כשניתנה תורה לישראל נתקבצו אומות העולם אצל בלעם הרשע ושאלו אותו שמא מבול בא לעולם? אמר להם: 'ה' עוז לעמו יתן'. פתחו כולם ואמרו: ה' יברך את עמו בשלום".

ויש להבין, למה דימו אומות העולם כשניתנה התורה שהיה הקב"ה מביא מבול על העולם? ומה היה תשובתו של בלעם אליהם?

אלא ענה והסביר: שאחדות בין הבריות נובעת לפעמים בגלל סכנה משותפת, כי בעת צרה מתקבצים הרבה כיתות נפרדות ועושות שלום ביניהן כדי שינצלו מהצרה. אמנם, אין זו אחדות אמיתית. ועד שעת מתן תורה לא היה זמן שהיו כל הברואים יחד בשלום, רק בשעת סכנת המבול נתקיים "וגר זאב עם כבש" כשהוא ביחד בתיבת נח. אבל אין אנו מצפים לשלום כזה, אלא לשלום אמיתי שישלום גם בשעת רגיעה ושלום.

ולכן כשקיבלו ישראל את התורה באחדות שלימה כאיש אחד בלב אחד – ראו זאת האומות וחשבו אולי חשש סכנה גורם את האחדות – "שמא מבול בא לעולם", השיב להם בלעם: "ה' עוז לעמו יתן" – אחדות זו היא אחדות אמיתית, היא אחדות מפני שה' נתן את עוזו – את התורה לעם ישראל, והיא זו שמאחדת אותם במטרה המשותפת לקבל את התורה שניתנת לקיום אך ורק באחדות כלל ישראל, כששמעו זאת אומות עולם, מיד פתחו ואמרו: "ה' יברך את עמו בשלום" – כי השלום הזה אין הוא תוצאה של קללה, אלא, ברכה יש בו...

היה תענית חלום, אז מדוע דווקא בשבועות לא התענה? אלא הסביר החת"ס על פי מה שמוכח בספר "תורת חיים" שהגמרא אומרת במסכת ברכות שאחד שיש לו חלום רע שיעמוד ב"ברכת כהנים" בשעה שהכהנים פורשים כפיהם. ומסביר ה"תורת חיים" מה הטעם בדבר? אלא שהרי כל הפחד מחלום רע, הוא מחשש, שחלום הוא אחד משישים בנבואה, ולכן החשש שמה הוא יתממש, אבל ידוע מה שכתוב בזוהר הק' שבברכת כהנים יש השראת השכינה כמו מצב של נבואה, ולכן כשמברכים הכהנים הם מבטלים את החלום שהוא רק אחד משישים בנבואה.

ועל פי זה הוא מסביר מדוע מר בריה דרב הונא לא התענה בחג השבועות, כי הרי כל התעניות שלו היו כאמור, בגלל תענית חלום, והרי אמרנו שבעצרת "אפילו הגרוע שבישראל כמוהו כגדול שבנביאים", וממילא הוא לא היה צריך אז להתענות כי כמו בברכת כהנים כה הנבואה מבטלת את החלום...

ומכאן נבין ונראה במקצת את גודל מעלת והשגת יום קדוש זה!...

כל הלומד בליל השבועות ללא הפסק והסחת הדעת, זוכה לגילוי אליהו!

מקובל בשם הגה"ק בעל החתם סופר זי"ע שכל הלומד ללא הפסק והסחת הדעת כלל בליל שבועות, זוכה לגילוי אליהו!

וכך סיפר ראש ישיבת המקובלים שער השמים הגאון רבי חיים יהודה לייב אויערבאך זי"ע (אביו של הגרש"ז אויערבאך זצ"ל): באחת השנים בבוקר חג השבועות כשהורתי מהתפילה, הגיע ממולי שכני הגאון הצדיק הדיין מפאפא זי"ע. וכשהבטתי בפניו, ראיתי את פניו מאירים וזהרים יותר מהאופן הרגיל בו הכרתיו. וכששאלתי אותו, מדוע פניך מאירים היום? השיב לי בענוה: לא הייתי הולך ומספר זאת, רק אם כבר שאלת, אומר לך את הדבר המבחיל אשר קרה לי הלילה.

כתלמיד בישיבתו של הגה"ק בעל הכתב סופר זי"ע בנו של החתם סופר זי"ע, שמעתי ממנו את אשר אמר אביו הק' שכל הלומד ללא הפסק והסחת הדעת כלל בליל שבועות, זוכה לגילוי אליהו!

וניסתי גם אני במשך שנים את הדבר הזה, אך ללא הצלחה, כי דבר זה הוא קשה מלהשיגו. אך בשנה זו היה לי יישוב הדעת באופן מיוחד, והצלחתי לשבת בריכוז מלא ללא שום היסח הדעת במשך שעות רבות בלימוד ועמל התורה.

לפתע, באמצע לימודי, מתיישב לידי אדם אחד ובידו ספר הזוהר הק', והציע לי לשמוע את הסברו על קטע מסוים בזוהר שהיה מוקשה לי במשך שנים פירושו, ופירש לי זאת באופן מופלא.

אני, ששמחתי מאד על כך, עצמתי את עיני לכמה רגעים בכדי לראות ולחשב בעצמי, אם הפירוש נכון ואמיתי, אך כשפתחתי את עיני, לא מצאתיו! פרח לו איש האמת!...

ניגשתי אל הדיין מפאפא – סיים רבי חיים יהודה לייב לספר, ונשקתיו על מצחו וקראתי בקול: "אשרי מי שנתן לו שלום והחזיר לו שלום"...

בכדי לקבל את התורה צריכים להיות באחדות כלל ישראל!

התורה הק' מלמדת אותנו בפרשת יתרו (שמות יט. ב) "בחודש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני וכו' ויהן שם ישראל נגד ההר". ומפרש רש"י: "ויהן שם ישראל" – כאיש אחד בלב אחד. ומבואר מכאן, שההכנה העיקרית לקבלת התורה היתה אחדות הלבבות בין ישראל, ולולא זאת לא היה אפשרי לקבל את התורה.

ולכאורה צריכים להבין, מהו הסיבה שאותה אחדות ישראל – ההרגשה שאיש אחד בלב אחד, היא ההכנה היחידה שכתובה

תורה צוה לנו משה מורשה קהילת יעקב. ויהי בישראל מלך בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל (דברים לג. ד)
 בשו"ע (ה"מ סימן ס') מובא, שלדעת הרמב"ם, המחייב עצמו בדבר שאינו קצוב, כגון שנתחייב לזון את חברו ולא קצב כמה שנים, אע"פ שקנה חברו מידו לא נתחייב. ולפי זה קשה – איך נתחייבו ישראל בקבלת התורה כשאמרו "נעשה ונשמע", כיון שהתורה היא דבר שאין לו קצבה, שהרי "ארוכה מארץ מדה ורחבה מני ים" (עין עירובין כ"א). ותירצו שני תירוצים: ה"נהלת בנימין" תירץ, שהתחייבות כלפי מלך חלה גם על דבר שאין לו קצבה. א"כ, כשאנו התחייבנו כלפי מלך מלי המלכים לשמור התורה, חל החיוב גם על דבר שאין לו קצבה. ואילו ה"לחם רב" תירץ, שרק גבי יחיד שהתחייב אנו אומרים שבדבר שאין לו קצבה לא חלה ההתחייבות, אבל רבים שהתחייבו, חזקה כח הרבים להתחייב גם בדבר שאין לו קצבה. והסביר הגה"ק בעל ה"שדי חמד" זי"ע ששני תירוצים אלו מרומזים בפסוקים באופן מיוחד: "תורה צוה לנו מורשה קהילת יעקב", וזה חיוב על קהילת יעקב לדורות הבאים לקיים מה שקיבלו אבותינו. אך קשה, הלא התורה היא דבר שאין לה קצבה ולא חל החיוב? על זה מתרץ הפסוק "ויהי בישראל מלך" שהתחייבות היא כלפי מלך, ולא עוד אלא ש"בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל" שהיתה התחייבות רבים, שבשני המקרים האלה חלה ההתחייבות גם בדבר שאין לו קצבה, ולכן "נעשה ונשמע" בעינו עומד...

בחדש השלישי לצאת בני ישראל מארץ מצרים ביום הזה באו מדבר סיני. ויסעו מרפידים ויבואו מדבר סיני ויחנו במדבר ויחן שם ישראל נגד החר (יתרו יט. א-ב)
 אמר הכותב: כמדומני שאי אפשר להתחיל ולכתוב על עניני קבלת התורה, בלי שנביא בפניכם את דברי האור החיים הקדוש זי"ע המפורסמים על פסוקים אלו, שכבר אמר עליהם הרה"ק רמ"מ מקוצץ זי"ע שכאשר כתב האור החיים הקדוש את חיבורו על פרשת "בחדש השלישי" ניתזו גיצי אש מקולמוסו... וכמו כן היה הרה"ק רבי מרדכי מלעכויטש זי"ע אומר: כי הדפים של הקטע הזה של ספר האור החיים – בוערים באש... וע"כ הנני מביא בפניכם את דברי האור החיים הקדוש במלואם בלשונו המתוק והקדוש:

בחדש השלישי וגו'. הנה למה שקדם מעוצם חיבתו יתברך בישראל וגודל חשקו לתת להם ארוסתם זאת התורה, תקשה. למה נתעכב ה' מתת התורה עד חודש השלישי כי מן סימני האהבה היא שלא יתעכב חושק מבא לחשוקתו. ואם לצד הדרך, הלא מצינו שאפילו לאליעזר עבד אברהם קפצה לו הארץ (סנהדרין צ"ה). בלכתו לקחת אשה ליצחק ומכל שכן וקל וחומר לחתונה נשיאת ראש תקפץ הארץ וגם השמים אם יצטרכו לה, אשר על כן בא הקדוש ברוך הוא ונתן אמתלא (סיבה) לדבר, כי לא מעוט החשק הוא הסובב, אלא לצד הכשרת החתן כי לא היו ישראל ראויים לצד שהיו בארץ הטמאה והיו לנדה ביניהם והוצרכו לספור ספירת טהרתם שבע שבתות כדרך ז' נקיים אשר צוה ה' לזבח (וזהר ח"ג צ"ז): והוא אומר "לצאת בני ישראל", פרוש לסיבת יציאתם מארץ מצרים הוא הסובב עכבת הדבר עד החודש הג'. והראיה, כי כשקרבו ימי הכשרתם, בו ביום נסעו בו ביום באו, והוא אומר "ביום הזה" פרוש שנסעו בו ביום באו, וכן הובא בדבריהם ז"ל (שבת פ"ז): שביום שנסעו בו באו. וממשיך האור החיים הקדוש וכותב: והצצתי בעיני ואראה עוצם חשקו יתברך בישראל שנכרת מתוך מעשיו בהעיר למה המריחם ה' בדרך עד החודש הג'. ואם לסיבה שכתבנו, עדיין תקשה שהיה לו לקפץ הארץ ולהגיע למדבר סיני בו ביום ושם יתעכבו עד ספור ז' שבועות ויהיה זמן הכושר כנוצר: אכן זה

יגיד עוצם חשק נתינת התורה לישראל, כי לגודל חשקו ברוך הוא בהם לא רצה להביאם ולהתעכב זמן ארוך בלא התונה בבית חתנות, ולזה היה ממעיט הימים בריחוק מקום, ותקח לך שעורן של דברים (דוגמא), מחשוק וחשוקתו כי לא יצטער בעכבתו מבוא אליה כל זמן שלא הגיעו עת דודים ועדיין לא עלתה כלה בחופתה, אשר לא כן בעת כלה בחופתה לא יעצור כח לעכב ביאתו אליה...

ויסעו מרפידים – ממשיך האור החיים הקדוש וכותב: קשה למה אחר המוקדם, כי פסוק זה היה לו להקדים קודם פסוק שלפניו שאמר באו מדבר סיני, ואולי שהוא על דרך אומרים (סנהדרין ק"ה): אהבה מקלקלת השורה להקדים המאוחר, שלהיות כי הוא זה יום המקנה לבורא לתורה לעולם לעליונים ולתחתונים ומיום הבריאה והם יושבים ומצפים מתי יבואו בני ישראל מדבר סיני. לזה כשהגיעו שמה לא עצרו כח לספר סדר הדבר ותקף קדמה ההודעה באומרו "ביום הזה באו מדבר סיני" הגיע חשוק ונחשק לחושק וחשוק ושמוחו שמים וארץ כי זה תכלית הבריאה ותקוה, ואחר כך חזר הכתוב להודיע פרטן של דברים... וממשיך עוד האור החיים הקדוש – להסביר שלושה דברים עיקריים כהכנה לקבלת התורה, ועי"ש כי הדברים מתוקים וקדושים ומכניסים התעוררות עצומה...

ויסעו מרפידים ויבאו במדבר סיני (יתרו יט. ב)
 מקיש נסיעתן מרפידים לביאתן למדבר סיני, מה זה בתשובה אף זה בתשובה (רש"י). שאלו חסידים את הרה"ק רבי צבי מלומז זי"ע: אחרי ששבו בנסיעתם מרפידים, על מה היה להם לשוב עוד בכואם לסיני? השיב הרבי: דרכם של בעלי תשובה שהם שבים כשהכירו בחטאם ותיקף מתחרטים, ואחר כך עוד לעת שהם זוכין לקיים איזושהי מצוה, מתחרטין שוב ביתר שאת על חטאם, כי אמנם רק עתה מסוגלים להכיר כראוי את עומק הפגם שפגמו. וזו היא התשובה השלמה. בבוא ישראל למדבר סיני, השיגו התרוממות הדעת, ותיקף ברגע זה עשו תשובה מחדש...

על משקל דומה פירש הרה"ק בעל הישמה ישראל זי"ע את התפילה בסיום שמונה עשרה: "ואחרי מצותיך תרדוף נפשי". כלומר: אחרי שאקיים את המצוה, תתרום הכרתי וארדוף להשיג ולקיים עוד מצוות, ולא תדע נפשי שבעה...

וגם הרה"ק רבי זושא מאניפולי זי"ע כך היה דורש לענין בעלי תשובה: "שובו בנים שובבים" – "שובו בנים – עשו תשובה, "שובבים" – על תשובתכם, כלום כך שבים בתשובה?!

ואילו השל"ה הקדוש זי"ע כתב על דברי רש"י הנ"ל – "מה ביאתן למדבר סיני בתשובה, אף נסיעתן מרפידים בתשובה": הנה בני ישראל עשו תשובה קודם שקבלו את התורה. מכאן רמז למה שכתבו מקצת מקובלים, כי לפעמים נמנע האדם מלהבין איזה פשט או איזה חקירה והשגה, ודבר זה מחמת הקליפה, מאיזה עיון שעשה, המבדלת בינו ובין העיון. על כן צריך האדם לפשפש במעשיו, ויתחרט על עוונותיו, ויתוודה וישוב אל ה', ויתפלל אליו יתברך שהוא יחננו דעת, וילמדוהו בינה. ורמז לדבר, סמיכת ברכת "אתה חונן לאדם דעת" לברכת "השבינו אבינו לתורתך והחזירנו בתשובה שלימה לפניך"...

בספר עמוד האש שכתב תלמידו של הגה"ק רבי יהושע לייב דיסקין זי"ע המכונה "השרף מברסק", מספר שם תלמידו, שהיה רבינו לומד עם אחד מטובי תלמידיו מידי לילה שיעור עיון שש שעות רצופות! פעמים היה שוקע במחשבותיו שעה ממושכת, מנסה למצוא פתרון ליישב קושיותיו וספיקותיו, והיה אם בכל זאת לא השיג מוצא ליישר את ההדורים, היה מבקש את התלמיד היושב לפניו לחזור בקול רם על לשון הגמרא מילה במילה, ובינתיים היה צועד לאורך החדר מרוכז בעיונו, עד שלבסוף התפרץ מעינו שטף של דמעות ובכי, פרש לקרן זווית והתפלל בלב נשבר: חנני ה' חנני, האר עיני בתורתך. התוודה תפילת וידוי והפריש צדקה לקופת רבי מאיר בעל הנס, אורו עיני ויצא אל המרחב. לעתים תכופות היה נשנה חזיון זה, מעיד התלמיד...

ומשה עלה אל האלוקים ויקרא אליו ה' מן ההר לאמר כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל. אתם ראיתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם אלי (יתרו יט. ג-ד)

אמר הרחיק רבי משה אליקים בריעה מקוזנין זי"ע – רש"י, דרש את מה שדרש, אך הנראה לי – שזהו מה שדרש מאיתנו הקב"ה! "ואשא אתכם על כנפי נשרים ואבא אתכם אלי" – כנשר הזה שנקרא "נשר" על שם שנוצותיו מזומנות והוא מתעטם כל פעם מחדש בנוצות ובכנפיים חדשות – כך גם יהודי צריך להיות מהונן בסגולה זו, להתנער בכל עת מצוא מקליפות וזחמא שנדבקו בו בעבר ולעטות מעיל צדקה חדש, כקטן שנולד. רק לא להיסחף במחשבות תוגה על מעשיו שקלקל ולשקוע בתהום היאוש הלילה. רק כך אפשר לקבל את התורה. רק על סמך תכונה סגולית זו קרא ה': "ואבא אתכם אלי"!!!

ומשה עלה אל האלוקים ויקרא אליו ה' מן ההר לאמר כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל.

"כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל" – אמרו חז"ל: "כה תאמר" – בלשון הזה ובסדר הזה. "לבית יעקב" – אלו הנשים, תאמר להן בלשון רכה. "ותגיד לבני ישראל" – אלו האנשים, עונשים ודקדוקים פרש לזכרים דברים הקשים כגידים. שאל הרח"ק בעל השפת אמת זי"ע – הרי משה רבנו נצטוו להגיד לכולם בלשון הזה, אם כן, מה שייך לנשים לשון רכה, ולזכרים דברים הקשים כגידים? ומתרג' השפת אמת: אין הכי נמי! לשניהם הוא דיבר אותו הדבר בלשון הזה, רק כל אחד הרגיש מה שהוא יכול להרגיש, והחסבר הוא כך: דאכן לנשים ולקטני הדעת, כשאומרים להם דברים אלו שהקב"ה קירב אותנו, והרים אותנו מכל העמים, כנשר יעיר קינו – עבורם הם דברי פתוי. אבל לאנשים המבינים, יודעים שאין קבלה זו דבר קטן, ומקבלין על עצמם עול גדול ונורא להיות עבדי הקב"ה ולברר מלכותו בעולם... מושל למה הדבר דומה: למלך שלקח חתן לבתו, שומע החתן שמחללים ומשכחים את המלך, ועל גודל מלכותו והפלגת חכמתו, אז אם הוא חתן טיפש, הוא שמח ומרוצה, אבל אם הוא חתן חכם, הוא מתחיל לדאוג ונשכר לבו, מי אני שאהיה חתן המלך, וככל שמספרים לו יותר בשבחי המלך נשכר לבו בקרבו כיצד יוכל להיות חתן של מלך כה גדול. הנמשל מובן, כי לאנשים בני דעת היו הדברים הנפלאים קשים כגידים...

ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש אלה הדברים אשר תדבר אל בני ישראל (יתרו יט. ו)

"אלה הדברים" – לא פחות ולא יותר (רש"י). ותמהו המפרשים וכי תעלה על הדעת שמשה רבנו ע"ה ישנה ויוסיף על דברי השי"ת או יפחות מדברי השי"ת. וכבר רבו התירוצים ע"כ. אך תירוץ מיוחד תירץ הרח"ק בעל האמרי חיים זי"ע על פי מעשה שהיה עם אביו הרח"ק בעל האהבת ישראל זי"ע. פעם ישב בעל האהבת ישראל באחת המקומות במאריענבד (עיירת מרפא), ובא אדם מרחוק והתנייח לידו, ואמר לרבי שהוא חסיד... שאלו הרבי כמה אתה חסיד? השיב לו הלה, בזה שהוא שותה יי"ש... אמר לו הרבי: שותה יי"ש אינו חסיד אלא שיכור... שאלו הנ"ל, אם כן מהו חסיד. השיב לו הרבי, חסיד הוא מי ש"הרבה אינו מיותר לו, ומעט גם כן מספיק לו". והכוונה, שהוא מסתפק במה שיש לו בין הרבה ובין מעט...

וסיים האמרי חיים זי"ע: מה שאמר אבי הקדוש הוא לאו דווקא בגשמיות אלא גם ברוחניות, שהעיקר הוא לידע שמעט אינו פחות, והרבה אינו יותר מדאי, וזהו כלל גדול בעבודת השי"ת!... ואפשר שזה מרומז כאן, "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים וגוי קדוש", היאך מתעלים למדרגה זו, כותב רש"י – "אלה הדברים",

לא פחות ולא יותר" – שלא ימדוד לפי הפחות או לפי היותר, אלא לדעת שמעט אינו פחות, והרבה אינו יותר מדאי ...

ויאמר ה' למשה לך אל העם וקדשתם היום ומחר וכבסו שמלותם (יתרו יט. ז)

אמר הרח"ק בעל הבית אברהם זי"ע – כאן, בעת ההכנה לקבלת התורה, רמזה לנו תורה תכסים מתכסימי המלחמה ביצר הרע, שהיציצה"ר מפתה לאדם: רק עוד היום שמע בקולי, והחל ממחר תתחיל להתקדש... ועל האדם להשיבו: לא! כי נהפוך הוא – היום אינני שומע בקולך, ומחר נראה, אולי אשמע לקולך אולי לא... "וקדשתם היום" – היום אני מתקדש בכל מחיר – "ומחר" אשקול ואדע מה לעשות...

ויאמר ה' אל משה לך אל העם וכו' והגבלת את העם סביב לאמר השמרו לכם עלות בהר כל הנוגע בהר מות יומת (יתרו יט. י-יב)

כל הלומד את הפסוקים הללו המתארים איך ובאיזה אופן אמר הקב"ה להכין את עם ישראל לקבלת התורה, ישם לב, שהקב"ה נתן ציווי מיוחד (שחזור על עצמו מספר פעמים) למשה רבנו שיזהיר את עם ישראל לבל יקרבו להר, וגם נתן לכך הוראה מיוחדת "הגבל את ההר", וכן מזהירה התורה: "כל הנוגע בהר מות יומת", "לא תגע בו יד, כי סקול יסקל או ירה ירה וכו'", "והכהנים והעם אל ירסו לעלות אל ה' פן יפרץ בם". ולכאורה צריכים להבין מה פשר האזהרות וההקפדות בדבר זה באופן נחרץ כל כך יותר משאר כל הדברים? אלא, שמעתי מהמגיד הנודע הגה"צ רבי אהרן מוסיג שליט"א לתת הסבר מיוחד לכך, בהקדם סיפור שאירע בישיבתו של הסבא מקלם זי"ע:

בישיבתו של הסבא מקלם הייתה מוקמת גדר סביב בנין הישיבה, והבחורים שהגיעו מידי יום לבנין הישיבה, היו צריכים לעשות עיקוף קטן בכדי להגיע לפתח בנין הישיבה. יום אחד, מביט הסבא מקלם מחלון ביתו, שהיה מול בנין הישיבה, ורואה את אחד הבחורים מתקרב לבנין, אך במקום לעקוף, החליט לקצר ולקפוץ את הגדר וכך לחסוך את העיקוף, הביט בו הסבא ושמר זאת לעצמו. אך למחרת שוב נשנה אותו מקרה, וביום השלישי שוב קרה מקרה זה. ואז, מיד נכנס הסבא לתפילת שחרית, ולאחר התפילה, הורה לבחור לקחת את חפציו ולעזוב את הישיבה, מקומך אינו כאן! פסק.

כששמעו זאת בני הישיבה ורבניה נדהמו לשמוע על העונש החמור שנענש אותו בחור והכל התלחשו מי יודע איזה עוד דברים שאינם ידועים, גרמו לעונש כל כך חמור!...

כששמע זאת הסבא מקלם, נכנס אל היכל הישיבה ועלה על הבימה ופתח בקולו: לא! אין פה עוד שום סיפורים לא ידועים, וכל מה שלוחשים אין זה אמת כלל! אלא מה כן... המשיך הסבא ואמר: כשאני ראיני את הבחור הזה קופץ את הגדר פעם אחת, שניה, שלישית, הבנתי שכחור זה כבר עבר הרבה איסורים! ואז המשיך לומר את המשפט הבא: "אם בחור קפץ גדר אבנים אחת, מי יודע כמה גדרים וסייגים בעבודת ה' הוא כבר עבר!"... והמשיך להסביר, כשאדם עושה ועובר על משהו שיגרתי שכולם עושים מידי יום, כגון דבר זה לעשות עיקוף קטן, והולך ומשנה ממה שכולם עושים, סימן שבעוד דברים, הרבה יותר נשגבים, אינו פוחד לשנות ולעשות דין לעצמו... אם אדם עושה קיצורי דרך, מי יודע עוד כמה "קיצורים" הוא מרשה לעצמו!... ואכן לאחר זמן מה הובררו הדברים וראו שהסבא מקלם צדק בשולחו את בחור זה מן הישיבה...

ועל פי זה הסביר ואמר: מובן למה הייתה כל כך ההקפדה בהר סיני על כך שלא לעלות להר ולא לפרוץ את הגדר, כי כשהקב"ה הולך לתת את התורה והחוקים והמשפטים, הגדרים והסייגים, רצה להמחיש לפנינו עד כמה הם חמורים פריצת גדר גשמית, כי אם אדם משנה מהליכות עולם וסדרים רגילים, יכול הוא בקלות גם לפרוץ גדרים וסייגים של התורה הקדושה...

וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים (יתרו כ. טז)

סח הרה"ק רבי שמואל מפלזניץ זי"ע: אם נתבונן, נראה, שלפני מתן תורה לא מוזכר כלל שהיה לפידים, רק מוזכר שהיו קולות וברקים, והנה כאן מיד לאחר עשרת הדברות כתוב: "וכל העם רואים את הלפידים", ולמה הם לא הוזכרו עד עכשיו? אלא התירוץ הוא: כי לפני מתן תורה היה אמנם קולות וברקים, אך הם כמבעם – קולות וברקים שעושים רעש גדול ומאירים ומיד מתנפצים והולכים להם, כאותם אנשים ריקניים שיודעים לצעוק ולעשות קולות עם פנסים וברקים, אבל בסוף מתברר שאין בינם כלום... אבל אחרי שכבר מקבלים את התורה זהו כבר קולות מסוג אחר, זכו לקולות עם לפידים, הארה מתקיימת, כמו הלפיד שאישו נאהזת בשמן ובפתילים...

וכל העם רואים את הקולות ואת הלפידים ואת קול השופר ואת החר עשן וירא העם וינעו ויעמדו מרחוק, ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלוקים (יתרו כ. טז. יח)

היה הרה"ק רבי מנחם מנדל מקוצק זי"ע אומר בחריפות: "וירא" – אפשר לראות, "וינעו" – ואפילו אפשר להתנועע, ואף על פי כן "ויעמדו מרחוק" – ולהיות רחוקים מסיני ומתורה...

כעין זה מובא בספר ליקוטי מהרי"ל להרה"ק רבי יהודה לייב מזקליקוב זי"ע, ומביא שם מעשה שאירע עמו, וכך כותב: בהיותי אצל הרבי הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע בשעה שהלך לסוכה קודם ההלל לברך על הלולב, וכל הבאים הלכו אחריו, הלכתי גם אני. ההכנות נמשכו כשעה, בתנועות וקולות. ההמון נדחק ונדחק לראות את הרבי בהכנותיו, ונדמה היה להם שמישיגים יראת שמיים ומדריגות של קדושה. אולם אני ישבתי על הספסל בצד, ולא עשיתי את הטפל לעיקר. כאשר הגיע הרבי לקיום המצוה והפסיק את התנועות החיצוניות, נסתלקו העם. אז התבוננתי היטב בברכת הרבי ובנענועים, ואין לשער מדריגתו הגדולה בשעת הברכה... ומפרש לפי זה את הפסוק "וירא העם וינעו ויעמדו מרחוק" – המון העם מסתכלים רק על התנועות החיצוניות, והם מתנועעים אבל "ויעמדו מרחוק". אולם "ומשה נגש אל הערפל אשר שם האלוקים" – לא השגיח לקולות ולברקים אלא לפנימיות של עשרת הדברות. מי שהוא בר דעת מתבונן בעיקר הדבר, אל פנימיות המצוה, אשר שם האלוקים...

שבועות יום הדין בתורה – ברוחניות!

כתב הר"ן בדרשותיו, כשם שראש השנה הוא יום הדין לכל עניני העולם, משום שבו עמד אדם הראשון בדין, ובחג (סוכות) נידונין על המים כי מנסכין את המים, ובפסח נידונין על התבואה כי מביאין בו מנחת העומר, כך גם "חג השבועות שבו ניתנה התורה לכל עם ישראל, הוא יום הדין לענין קבלת התורה של כל יחיד ויחיד, ובו נקצב לכל אחד ואחד לאיזו דרגה יגיע בעסק התורה!...

כמו כן מצינו בספר ישמח ישראל להרה"ק מאלכסנדר זי"ע "כמו דבראש השנה הוא יום הדין על כל באי עולם מי יחיה ומי ימות חלילה בגשמיות, כן בחג הקדוש העצרת הזה הוא יום הדין מכל עניני פרנסת וחיות הנפש, ואת מי להיות לו לעזר ולסעד שיהיה ביכולתו ללמוד בתורה ה' בדעת צלולה ולאסוקי שמעתא אליבא דהלכתא, כי הראש השנה שבעצרת הוא על רוחניות!..."

וכך היה הרה"ק רבי ברוך ממעז'בוז זי"ע אומר: אני ירא מפני חג השבועות יותר מראש השנה... כי בראש השנה המשפט הוא על פרנסה, וכלשוננו, א בילקע ארויף, אבילקע אראפ...

אבל לא כן בשבועות שהוא יום הדין לכמה תורה ורוחניות נספוג בשנה זו, ועל כך אני מתיירא ביותר!...

ואילו הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע נעמד פעם בחג השבועות ואמר: ריבונו של עולם! את היום הטוב הזה, הנני אוהב הרבה יותר מראש השנה... כי בראש השנה אתה בבחינת מלך ושופט, והננו ממליכים אותך "מלוך על כל העולם כולו", ולכן אין אתה יכול למחול על כבודך, כי ידוע ההלכה "מלך שמחל על כבודו אין כבודו מחול. אבל בחג השבועות, זמן מתן תורתנו, הרי אתה בבחינת "רב", והיום הזה אתה יכול למחול את כל החטאים והעוונות, שהרי "רב שמחל על כבודו כבודו מחול... ולכן תוכל לזכות אותנו בדין הזה של הרוחניות, "לשנה טובה ברוחניות!..."

שבועות.

האור החיים הק' זי"ע מסביר הסבר מעניין בטעם קריאת החג בפי כולם: – "שבועות", ולא "עצרת" או ביכורים כפי שמוזכר בתורה. כי "שבועות" הוא גם מלשון "שבועה"... כי ביום מתן תורה נשבעו הם יתברך וכנסת ישראל זה לזה שבועה הדדית! אנו נשבענו לריבון העולמים, שלא נחליף אותו חלילה, באלוהים אחרים, והוא נשבע לנו, שלא יחליף אותנו בעם אחר!...

ואילו הגר"א מוילנא זי"ע אומר: כי במילים "שבועת" (חסר), רמוזים כל שמות החג! "שבועות", "בכורים", "עצרת", "תורה",

מסופר על האחים הקדושים – הרה"ק רבי שמעלקא מניקלשבורג זי"ע והרה"ק רבי פינחס בעל ההפלאה זי"ע, כשהיו ילדים רכים, פנה אליהם אביהם פעם בליל שני של פסח, אחרי ספירת העומר ושאלם: איזו מסכת אנו צריכים ללמוד כעת? ענה הגדול: עכשיו אנו צריכים ללמוד "מסכת שבועות"... שאלו האב: האמנם חושב אתה ילדי יקירי, כי מסכת שבועות עוסקת בעניני חג השבועות? ענה הילד: יודע אני גם יודע – כי מסכת שבועות עוסקת בענייניהם של הנשבעים שבועות אמת או שבועת שוא ועוד. אבל דווקא משום כך סבור אני, כי היא מתאימה כל כך ללימוד עכשיו, שהרי מאז חג השבועות הראשון, זמן מתן תורה, כולנו "מושבעים" מזה סיני לקיים את התורה. וכשנלמד מסכת שבועות נדע כמה חמורה היא השבועה ועד כמה צריך לדקדק על קיומה!... הוסיף הנער ואמר: ארבעים ותשעה ימים יש בין פסח לשבועות, ומסכת שבועות מכילה מ"ט דפים, נוכל, אם כן, ללמוד דף בכל יום, ולסיים בעזרת ה' את המסכת בערב שבועות... לשנה אחרת שאל האב את בנו הפעוט, פינחס, בן השש: אמור נא לי ילדי, איזו מסכת נתחיל ללמוד השנה לקראת חג השבועות? ענה הילד: אני סבור שראוי לנו ללמוד עכשיו שתי מסכתות! "כתובות וקידושין". ואם תשאל אותי מה העניין של המסכתות הללו לחג השבועות? אומר לך, הרי אתה אבא, למדתנו שהקדוש ברוך הוא "קידש" את עמו ישראל על ידי חופה וקידושין, כמו שכתוב "וארשתך לי לעולם". כפה עלינו הר כניגית, דוגמת חופה, וכתובה נתן לנו – הלא היא התורה, וקידש אותנו במצוותיו, אם כן ראוי, שלפני חג השבועות, שהוא יום שקדשנו ה' לו לעם, נלמד מסכתות "כתובות וקידושין", כדי שנדע, כי הקדושין שרירין וקיימים, ושני הצדדים צריכים לקיים את תנאי הכתובה!...

זמן מתן תורתנו.

שאל הרה"ק בעל החידושי הרי"ם זי"ע – מפני מה נקרא חג השבועות "זמן מתן תורתנו" ולא "זמן קבלת תורתנו"? אלא הסביר ואמר: מפני ש"זמן מתן תורתנו" היה רק פעם אחת, לפני אלפי שנים, ואילו "זמן קבלת תורתנו" לא פסק מעולם... כי בקבלת התורה חייב יהודי לעסוק מידי יום ביומו...

הגה"ק רבי ישראל מפלנט זי"ע אומר יסוד גדול בלימוד התורה: בקבלת התורה אנו רואים, כי התורה ניתנה במקום בלתי ידוע – במדבר... בזמן בלתי ידוע – דיש מחלוקת האם ב' סיון או ב' סיון... וכל זאת למה? אלא יסוד גדול אנו רואים מכאן: יש כאן הוראה לדורות הבאים, "התורה לא תלויה בזמן מיוחד, ולא במקום מסוים!..."

קייץ" – (כתאנה שנתבשלה קודם "קייץ" – עת גמר בישול שאר התאנים) אשר יראה הרוואה אותה, בעודה בכפו יבלענה" – לכן נקרא החג בשם "חג הביכורים" – חג המהירות והזריזות, לשבחן של ישראל...

מטעם הקישוט בפרחים ועשבים.

המגן אברהם ז"ע כותב: בעצרת העולם נידון על פירות האילן... אמר הקב"ה: הביאו לפני שתי הלחם בעצרת, כדי שיתברכו לכם פירות האילן (ראש השנה ז.א.) ומטעם זה נהגו להעמיד אילנות בבית הכנסת בחג השבועות...

ואילו הרח"ק בעל הבני יששכר ז"ע כותב: שהמנהג לקשט את הבתים בעשבי בשמים ושושנים, מקורו מבוסס על דברי המדרש המתאר את בני ישראל, בשעת מתן תורה, כשושנה. וכך נאמר במדרש (שיר השירים רבה ב' ו') משל למלך שהיה לו פרדס ובתוכו נמוע תאנים וגפנים משובחים, ומסרו לארים – שומר שיטפה וישקה את הפרדס, לאחר ימים בא המלך והציץ בפרדס לעקוב מקרוב אחר פעולתיו של השומר, והנה הוא מוצא את השדה, כשהוא מלא קוצים ודרדרים... מה עשה: הביא גננים ופועלים לקצץ ולנכש את הקוצים, והנה, באמצע עבודתם, הם מגלים: "שושנה אחת של וורד" נטל המלך את השושנה והריח בה ושבט נפשו עליו, ואמר: "בשביל שושנה זו ינצל הפרדס"...

כך העולם, הביא הקב"ה פועלים לעובדו ולשומרו, לאחר כ"ז דורות, הציץ הקב"ה בעולמו לראות מה פעל, ומצאו מלא קוצים ודרדרין... "דור אנוש", "דור המבול", "דור הפלגה", מה עשה: הביא פועלים לקוצו שנאמר ה' למבול ישב, "וראה שושנה של וורד" – אלו ישראל בשעה שאמרו "נעשה ונשמע". אמר הקב"ה: בשביל "שושנה" זו ינצל כל הפרדס – בזכות התורה ולומדיה ינצל העולם כולו...

ולכן המנהג לקשט בשושנים וורדים את בתי ישראל בחג זה דווקא, כי בו מצא הקב"ה את שושניו – עם ישראל שהצילו את העולם ע"י קבלת התורה!...

בשם הגה"ק רבי מרדכי בענט ז"ע מובא: "ותשם בסוף על שפת היאור" (שמות ב' ג') ראיתי בשם דמכאן המנהג להניח עשבים וענפי אילנות ועלים הגדלים עלי מים, דב' אדר נולד משה, ולפי החשבון מה שכתוב – "ותצפנהו שלושה ירחים, ותשם בסוף אשר על שפת היאור" יוצא בחג השבועות שאז קיבל משה את התורה מסיני!...

לכן שמים פרחים ועשבים הגדלים עלי מים לזכר הצלת משה רבינו מוסר התורה שניצל ביום זה.

בשם הרח"ק רבי יואל מפאטמר ז"ע מובאת השאלה: שלכאורה אנו רואים כי הסדר הפוך! "במ"ו שבט" שהוא ר"ה לאילנות – אנו אוכלים פירות, ואילו בעצרת – חג השבועות שאז נידונין על הפירות, – מקשטים באילנות?...

אלא הסביר ואמר הסבר מופלא: אין זה הפוך! זה ממש לפי הסדר! דהיינו, כשרוצים ללכת ולבדוק עץ מסוים, ולראות, האם עץ זה שווה משהו, מיד מסתכלים על הפירות שלו, לראות איך הם גדלים, האם הם מספיק בשלים, האם הם מספיק מתוקים וערבים, ובכך אפשר לראות ולקבל דיאגנוזה על העץ עצמו. אבל לפעמים הדרך היא הפוכה, כשמוצאים פרי מסוים, ורוצים לבדוק, את גודלו, האם זה מספיק גדול, או, כמה זמן הוא יכול לעמוד ולהישאר במידת הטירות שבו. אז הולכים ובדקים את העץ שבו גדל, את שורשיו, האם הם מספיק חזקים, האם השקו אותם מספיק.

כן הוא הדבר אצלנו: במ"ו שבט שהוא ר"ה לאילנות, והאדם עץ השדה, אז בשביל לבדוק את האילנות מסתכלים על הפירות – אלו הבנים, לראות עד כמה הם מתוקים, עד כמה הם ערבים, ואז יודעים מה מצבם של האילנות – ההורים, ולכן המנהג לאכול פירות, אבל בעצרת – שבועות יום קבלת התורה, שאז נידונין על הפירות,

כי לעיתים קרובות מורה האדם היתר לעצמו: "כאן אין יכולים להתנהג כמו בבית, כאן מקום חופשי... כאן מדינה חופשית... היום הזה אנו חיים בזמן אחר, אין ביכולתנו לחיות כפי שהיינו לפני עידן ועידנים.. לפיכך נאמר: שיהיו דברי תורה בעיניך, כאילו היום ניתנו. כי התורה תמיד שרירה וקיימת, ותמיד היא עומדת בחידושה!...

להמחשת ענין זה היה מספר את הסיפור הבא: בתקופת המשכילים, היה לאחד מן הרבנים ויכוח עם משכיל מעדת המתחדשים בעניני הדת. בין הדברים אמר לו המשכיל שהוא בטוח שאילו משה רבינו היה חי בתקופתנו בוודאי היה כותב את התורה כפי רוח הזמן... אמר לו הרב, הבה ואספר לך מעשה שהיה:

סוחר אחד שכר בעל עגלה להוביל אותו וסחורתו ליום השוק אשר בלייפציג, והתנה עמו בתנאי כפול ובקניין גמור על פי ההלכה, שאם לא יביאחו למחוז הפצו בזמן, יפסיד את שכר נסיעתו, וגם יצטרך לשלם לו ההפסדים שיגרמו לו על ידי שלא יוכל למכור סחורתו בזמן.

הימים היו ימי חורף, והם עוד לא הרחיקו לצאת מן העיר, ושלג כבד החל לרדת אשר כיסה את עין הארץ, ותעה הבעל עגלה בדרכו, ובדרך נס ועמל רב, הגיע למחוז הפצו, אולם היות ואיחרו את המועד של יום היריד, הפסיד הסוחר הרבה מדמי סחורתו. ה"בעל עגלה" למרות שאיחר את היריד ולא קיים את התנאי, דרש מהסוחר את שכר נסיעתו, אך הסוחר לא רק שמירב לשלם, אלא אף תבע ממנו לשלם לו את ההפסדים כפי שהוסכם בניהם. לאחר דין ודברים ניגשו אל רב העיר שיורה להם מה לעשות. כמובן פסק הרב לטובתו של הסוחר והייב את הבעל עגלה, כששמע הבעל עגלה את הפסק התחיל לזעום ולומר: רבי, מדוע חייבתני בדין, הרי אונס רחמניה פטריה? השיב לו הרב בנחת, "לא אני חייבתך, אלא תורתנו חק' חייבה אותך, פסקתי על פי דין תורה ואני מה לי כי תלין עלי".... הרבה הבעל עגלה קמעה ואמר: יאמר לי הרב מתי ניתנה תורתנו חק' לישראל, באיזה זמן ובאיזה חודש? השיב לו הרב בנחת: וכי מי אינו יודע שהג מתן תורתנו חל בשישי בסיון, כששמע הבעל עגלה זאת קפץ ואמר ב'למדנותו הרבה':

"בשישי בסיון הייתי נוסע לבטח ולא הייתי מאחר אף רגע! ומתורה שניתנה בסיני בירחי הקיץ אי אפשר לפסוק ולהוציא משפט בחודש טבת... לדידי ברור הדבר כי אילו נתן משה רבינו את התורה בטבת היה כותב לפטור אותי, שכן אז המשפט שונה לחלוטין לפי רוח הזמן, והדין היה בוודאי נוטה לזכותי.... סיים הרב את דבריו כבעל עגלה זה – נמשלת גם אתה בעיני, שאתה חושב שהתורה חק' נשתנה ח"ו לפי רוח הזמן..."

עצרת – ביכורים

הרח"ק בעל הבית ישראל ז"ע אמר: הטעם שהג "השבועות" נקרא "עצרת", כי ביום קדוש זה יש בו כח לעצור – לאצור (לאסוף) את הקדושה עבור כל השנה, וזאת ע"י קבלת התורה הקדושה!...

הגה"ק בעל החתם סופר ז"ע פירש את הטעם, מה שנקרא חג השבועות בשם "חג הביכורים" לפי דברי הגמ' (שבת פח') על אותו צדוקי שראה את רב מתעמק ושקוע בלימודו, ומרוב ריכוזו בלימוד, אינו מבחין כי אצבעות ידיו נמעכו תחת רגליו, מחמת שדרך עליהם, ולא עוד, אלא, שדם רב ניגר מאצבעותיו... הרים הצדוקי עליו את קולו, ואמר: "עמא פזיזא", כלומר עם מהיר זריז, ככה הייתם! וככה נשאתם!... כבר בקבלת התורה הקדמתם נעשה לנשמע, מבלי שידעתם מראש מה כתוב בתורה. כך גם אתה, זריז ומהיר בלימודך ואינך שם לב לקורה עמך... וכו' (הגמ' מביאה את דברי רב בחזרה אליו, ע"ש).

לילה, והמונים נצמדו אל הספרים הקדושים, אל הגמרות והשו"ע ללמוד ברתת ובזיע...

לאחר שנים, כשיצא בנו הרה"ק בעל האמרי אמת זי"ע מחדרו בליל שבועות: מלמל בשפתיו את הנאמר (שיר השירים ה. ב) "אני ישנה ולבי ער" וקרא בקול: "ישנה" בגימטריא שס"ה, דהיינו שס"ה ימות החמה, שבכל לילותיהם "אני ישנה", כמו שאמרו חז"ל: לא איכרא ליליא אלא לשינתא (עירובין סה.), "ולבי" – חוץ מליל חג השבועות שהוא הלב של כל השנה, שבו אני נשער "ער" כדי לעסוק בתורה...

ידוע סיפור הדברים שמביא השל"ה הק' את מה שאירע בזמנו של הבית יוסף זי"ע והחבריא קדישא שבצפת: שביליל שבועות עסקו בתורה כל הלילה בסדר "תיקון ליל שבועות" המפורסם, בקדושה וטהרה והתעוררות גדול. ובאמצע שהם עוסקים בסדר התיקון, נשמע בפניהם "בת קול משמים" שאומרת: שמעו נא ידידי, המהדרים מן המהדרים, אשריכם בעולם הזה ואשריכם בעולם הבא, אשר שמתם את נפשכם לעטרני בלילה הזה, אשר זה כמה שנים נפלה עטרת ראשי ואין מנחה לי, ואני מושלכת בעפר, חובקת אשפתות, ועתה על ידי לימודכם החזרתם עטרה ליושנה, תתחזקו ידידי, ודעו כי מבני עליה אתם, ואילו הייתם יודעים איך אני בצער כל ימות השנה, לא הייתם מעלים שחוק בפניכם, לכן תמשיכו בסדר הלימוד הזה כי בו מונח כמה וכמה סודות, וממשיך לפרט שם את כל המעשה באריכות נפלאה. ומסיים השל"ה: "אשרי עין ראתה כל אלה. על כן כל אחד יקדש ויטהר עצמו בתוספת קדושה וטהרה, וטוב שיזהרו שלא ידברו באותו הלילה בשום לשון חול רק הכל בלשון הקודש...

ובספר כף החיים מובא: וכן כתוב בשער הכוונות, שצריך האדם שלא ישן בלילה הזאת כלל, ולחיות כל הלילה נעורים ועוסקים בתורה כנזכר באריכות בהקדמת ספר הזהר (פר' בראשית ופר' אמור). "ודע כי כל מי שלא ישן בלילה הזאת כלל אפילו רגע אחד ויהיה עוסק בתורה כל הלילה מובטח לו שישלים שנתו! ולא יארע לו שום נזק בשנה ההיא וכו', ולא עוד, אלא שהוראת חיי האדם בשנה ההיא תלויה בענין הזה, כי אם לא ישן כלל ודאי שלא ימות בשנה ההיא..."

ובזהר הק' (פר' אמור) – כי הנזהר לו בלילה הזאת מלישון, ויעמוד בסוד ה' ללמוד כל הלילה על משמרת עבודתו מתורה לנביאים וכו' (כסדר התיקון ליל שבועות) יזכה לבנים ובני בנים תלמידי חכמים!... ומכריזים עליו: "ואני זאת בריתי אותם וכו'..."

תיקון ליל שבועות

מסופר על המגיד מדובנא זי"ע, שפעם אחת לפני חג השבועות נודמן לזילנא. הזמין אותו הגר"א זי"ע לחג את החג בביתו והיו שניהם ערים כל אותו הלילה. הגר"א עסק בלימוד "תיקון ליל שבועות", ואילו המגיד מדובנא ישב כל הלילה והגה בגמרא, ראה הגר"א את אורחו יושב ועוסק בלימוד הגמרא כבכל ימות השנה ניגש אליו ושאל אותו: "מה טעם אין כבודו קורא ב"תיקון ליל שבועות", כפי המנהג?" אמשול לך משל – החזיר המגיד מדובנא – למה הדבר דומה? לאותם הסוכנים הנוסעים מטעם הסוחרים שבכרכים ו"דוגמאות" בידם, התיכות שונות של ארג מכל מין, ועל פי ה"דוגמאות" האלה הם מוכרים סחורותיהם לסוחרים שבעיירות הקטנות, על מנת להמציא להם אחרי כן, מאת הסיטונאים את הסחורה בהתאם לכמות שהזמינו. כמובן שיש ערך ל"דוגמאות" אלו רק אם במחסני הסיטונאים ישנה סחורה לרוב מכל מין ומין, אבל ה"דוגמא" כשהיא לעצמה, מבלי שתהא במחסן סחורה מן המוכן במידה מספקת – אין לה כל ערך. **והנמשל – המשיך המגיד מדובנא את דבריו –** בליל שבועות צריכים אנו להראות "דוגמאות" מכל מה שקרינו ושנינו ולמדנו בתורה שבכתב ושבכל פה במשך כל ימות השנה. קטעי הפרשיות והמשניות שב"תיקון ליל שבועות", הן הנה הדוגמאות מכל מין; מתורה, מנביאים ומכתובים, ממשנה תלמוד וכדומה. אבל כל ה"דוגמאות" האלה, יש להן ערך רק כשהן יוצאות מפי רבינו, אשר צבר לו בכל

כשרוצים לראות איך הפירות – הבנים ממשיכים את הדורות הבאים בקבלת ולימוד התורה, צריכים להסתכל ולהביט על האילנות ולראות, האם שורשיהם מספיק חזקים האם השקו את השורשים מספיק במים כדי שיוכלו להעביר הלאה לדורות הבאים... ולכן שמים אילנות...

בדרך צחות אפשר לומר כי באותיות "עש"ב" מרומזים שמות החג, ואלו הן: "עצרת", "שבועות", "ביכורים"...

מסופר על הגה"ק בעל החתם סופר זי"ע שבשנה אחת נודמן אל ביתו של אחד ממשיכיו העיר פרשבורג בערב חג השבועות, וראה את ביתו מעומד בירק כמנהג ישראל. לשנה אחרת שוב נודמן לביתו של זה ולא מצא כל סימן לירק. כשהעיר לבעל הבית על כך, החל הלה לועג ומלגלג על מנהגי ישראל בכלל, ועל המנהג לשמוח ירק בחג השבועות בפרט... כעם עליו החתם סופר ואמר: – דומני כי סוף סוף הצדק אתך. תמה הלה: הכיזד, גם רבנו מודה לדברי? השיבו החתם סופר: כך הייתה כוונתי: אשתקד עדיין היית "מודה במקצת", לכן היית חייב בשבועות (מלשון שבועה)... לא כן השתא שהנך כבר "כופר הכל" – וכופר הכל פטור מן השבועות...

הרה"ק רבי צבי הירש מאוסטראה זי"ע הסביר, שמנהג שמיחת העשבים הוא לפי מה שמובא בגמרא (עירובין כב.) בעת שהלך רב אדא בר מתנה ללמוד בבית המדרש, אמרה לו אשתו: "ינוקי דידך" – ילדיך "מאי אעביד להו" – מה אעשה בשבילם? כלומר, מה אתן להם לאכול? אמר לה: "מי שלימו קורמי באגמא" – האם נגמרו ירקות הבר הגדלים באגם? כלומר, לכו והביאי להם אוכל מן ההפקר. או כפירוש שני ברש"י: מין קנים לחים שיש בהם חלק רך שאפשר להוציא, לטווחו, ולאפות ממנו לחם. כמו כן – המשיך הרה"ק מאוסטראה זי"ע – כשנתן הקב"ה את התורה לישראל, טענו ישראל שאם יעסקו בתורה תמיד מאין תבוא פרנסתם ופרנסת בני ביתם. אמר להם הקב"ה "מי שלימו קרמי באגמא" – האם נגמרו ירקות הבר הגדלים באגם?... ולכן שוטחים עשבים להראות עד כמה צריכים למסור נפש על התורה עד כדי להסתפק בעשבים להחיות נפש כר' אדא בר מתנא הנ"ל...

המנהג לחיות נעורים כל הלילה.

הרה"ק רבי לוי יצחק מברדיטשוב זי"ע הביא את דברי המדרש הידוע על הפסוק "ויצא משה לקראת האלוקים", שיצא משה להעיר את ישראל משנתם. ולמה ישנו, לפי שראו שהקב"ה מחזר אחר האומות ליתן להם את התורה, התייאשו מלקבלה. הוסיף הרה"ק מברדיטשוב זי"ע על כך, – על ידי זה שאנו נעורים בלילה זה אנו מתקנים את היאוש שהיה בלילה הזה ומבטלים אותו!...

הרה"ק בעל השפת אמת זי"ע הסביר – כי הלימוד בליל שבועות הוא כדי להראות חביבות התורה! כי דרך כל החמדות ותענוגות העולם הזה, שבאות מתוך רעבון, – אדם שמרעיב עצמו אוכל לתאבון, ולהיפך לפי רוב הרגילות מתמעטת האהבה. לא כן היא התורה, שהקב"ה נתן בה תכלין מיוחד, שכל שעוסקים בה ביתר שאת, מתרבה אהבת וחמדת התורה, כידוע. ולכן נוהגים להיות ערים בלילה הזה כדי להרבות את צימאוננו אל התורה הק' שאנו מקבלים בחג זה...

הוא יפתח לבנו בתורתו!...

מסופר, כי שנה אחת יצא הרה"ק בעל השפת אמת מגור זי"ע מחדרו שע"י בית המדרש, נעמד ואמר לחסידי: אנחנו מבקשים מהקב"ה "הוא יפתח לבנו בתורתו", אך לא רק תפילה יש כאן, אלא גם הבטחה! "הוא יפתח לבנו בתורתו" – על ידי תורתו! המפתח לפתיחת הלב לתורה גנוז בתורה גופה...

ימות השנה סחורה לרוב מכל המינים... ברם, אדם כמוני, שלא קריתי ולא שניתני ולא למדתי כלום ככל השנה, אם אבוא בליל שבועות להראות את ה"דוגמאות" בשעה שמחשני ריק לגמרי, הרי אני מביא עצמי לידי גיהוך...

בשם הרה"ק רבי יוחנן מקרלין זי"ע מובא, שאמר פעם אחת בענין אמירת "תיקון ליל שבועות": אבי זצ"ל לא יכל לסבול את אי אלו האנשים שרוצים לחמוק ולומר הרבה תיקון, פעם, אף התבטא ואמר על כך: "מאה כפיות בארשט (חמיצה) בפעם אחת"?...

המנהג לאכול מאכלי חלב.

בספר כל בו מובא: נהגו לאכול דבש וחלב בשבועות מפני התורה שנמשלה לדבש וחלב, כמו שנאמר: דבש וחלב תחת לשונך (שיר השירים ד.).

בשם הרה"ק רבי שמשון מאסטרפולי זי"ע מובא דאיתא במדרש, שמונה שמות להר סיני ואחד מהם: "גבנונים", מלשון נקי בגבינה, לכן אוכלים גבינה בשבועות כי קיבלנו את התורה על הר ששמו כן.

הרה"ק רבי חיים ויטאל זי"ע כתב: איתא בזהר הק', ששם"ה לאוין שבתורה מכוונים נגד שם"ה ימות החמה, ובכל יום יש לו את הלאו שכנגדו! (במסכת מכות כג: ובמדרש תנחומא פר' כי תצא מובא: שם"ה מצוות לא תעשה כמנין ימות החמה. ובכל יום ויום שהחמה זורחת עד שהיא שוקעת, צווחת ואומרת לאדם: גזרני עליך במי שהגיע ימך ליום הזה, אל תעבור בי את העבירה הזאת). צא וחשוב, ותמצא שמצוות לא תעשה של בשר וחלב היא ה-66 במנין מצוות לא תעשה, והיא מקבילה לחג השבועות שהוא יום ה-66 מראש השנה לחדשים – ראש חודש ניסן... עוד נראה, כי מסמיכות הפסוקים "ראשית בכורי אדמתך" וגו' – "לא תבשל גדי בחלב אמו", נרמז שיום הביכורים מכוון נגד הלאו של לא תבשל גדי בחלב אמו. ולכן המנהג לדקדק לאכול מאכלי חלב ומאכלי בשר – כפי הלכותיהן – בהפסק קינוח והדחה, לעשות פעולה ניכרת שאנחנו מקיימים מצוות אזהרת בשר בחלב שהוא נגד יום הביכורים – חג השבועות...

מובא במדרש כשרצה הקב"ה ליתן תורה לישראל אמרו המלאכים "תנה הוודך על השמים", אמר להם הקב"ה כתיב בתורה "לא תבשל גדי בחלב אמו", ואתם כשירדתם למטה אכלתם בשר וחלב אצל אברהם אבינו, שנאמר ויקח חמאה וחלב, מיד הודו להקב"ה ונאלצו לסגת מבקשתם. יוצא לנו שכל זה, שיישראל זכו בתורה ולא המלאכים, הוא משום שאברהם אבינו נתן להם חלב, ולולא זה, לא היינו מקבלים את התורה. לכן אנו מוסיפים בחג זה נוסף על מאכלי הבשר גם מאכלי חלב, להראות כי בכך אנו ניצחנו וקיבלנו התורה...

בהמשך למעם הנ"ל אפשר להביא את דברי הרה"ק בעל הזכרון אליעזר ממישקולין זי"ע שכתב: דזהו הפשט בדברי הפסוק (וירא.יח.ה) "ויקח חמאה וחלב ובן הבקר אשר עשה ויתן לפניו" והוא עומד עליהם תחת העין ויאכלו" – דעל ידי שנתן אברהם חמאה וחלב ובן בקר יחיד, "והוא עומד עליהם תחת העין ויאכלו" – הצליח אברהם אבינו לעמוד עליהם ולנצח אותם ולהוציא מהם את ה"עין" – עין חיים היא למחזיקים בה שהוא התורה הק'...

עוד מעם אומרים העולם: דהנה החלב גורם לצימאון, (כידוע מהמעשה של יהודית בנס חנוכה המובא בכלבו סימן מד'), ואולי לכן אוכלים מאכלי חלב המרמזים על צימאון ביום קבלת התורה, דלעולם לא יאמר אדם די לי בלימוד התורה וקיום המצוות!...

מעם לאכילת מאכלי חלב:

שנה אחת בעת סעודת החלב בשבועות ישב הרה"ק בעל הדברי שמואל מפלונג זי"ע ושאל את חסידיו: תאמרו נא מדוע אוכלים מאכלי חלב בחג השבועות? נענו כמה מזקני החסידים ואמרו כמה וכמה מעמים, נענה הרבי ואמר: בואו ואומר לכם מהו הטעם: אכילת מאכלי החלב, הם לסימן שיהודי צריך להיות רך כחמאה, כמו שאמרו חז"ל (תענית כ:): "לעולם יהא אדם רך כקנה ואל יהא קשה כארז"...

עוד מעם מובא בשו"ת כנף רננה בהקדמה ליו"ד, ע"פ הגמרא (סוטה יב:) ר' אחא בר חנינא אמר אותו היום (שהניחה אמו של משה אותו ביאור) ששה בסיון היה, וכו', "וקראתי לך אשה מינקת מן העבריות" – מלמד שהחזירוהו למשה על כל המצוות כולם ולא ינק, לזאת אוכלים מאכלי חלב להורות על דברי הגמרא הנ"ל, שעל שעתיד משה לקבל תורה בסיני ביום זה נמנע מאכול חלב טמא...

הנה"ק מהרש"ם מבערזאן זי"ע כתב, הטעם שנהגו לאכול מאכלי חלב, על פי מה שמובא בירושלמי (פר"ד דר"ה ה"ח), בכל הקרבנות כתיב חמא ובעצרת אין כתיב חמא, (דכתוב במוסף "ושעיר אחד לכפר", ולא כתוב "חמאת"). א"ל הקב"ה כיון שקבלתם עליכם עול תורה מעלה אני עליכם כאילו לא חמאתם. והנה ידוע, שהענין שלא מוזכרים לבעל תשובה את חמאיו, היא מהסיבה שאנו לא מסתכלים "מה היה", אלא "מה עכשיו", ובתר השתא אזלינן, ולמדים זאת מ'חלב' שמותר באכילה ושתיה אף שלכאורה נוצר מהדס של הבחמה כמובא בגמרא (נדה טו.) דם מעכר ונעשה חלב, ולכאורה היה צריך לאוסרו, אך מכיון שהוא נהפך לדבר אחר, אז מותר, (ועיין במג"א סימן רט"ז וז"י סימן תס"ז). וזה הסיבה שאנו אוכלים מאכלי חלב בשבועות, להורות דבתר השתא אזלינן – אנו מסתכלים על המצב שנמצא בו כעת האדם וכל העוונות מתכפרים...

הרה"ק מגופטנין זי"ע היה מסביר את המנהג לאכול "קרעפעלך" בשבועות: כי הרי יש רמז ידוע, שבכל הזמנים ש"מכים", אז המנהג לאכול קרעפעלך! בפורים – המן, בהושענא רבה – הושענות, בערב יום כיפור – כפרות, ואם כן, נשאלת השאלה, מה מכים בשבועות שלכן נוהגים לאכול מאכל זה? אלא התירוץ הוא: דאיתא במסכת קידושין, בראתי יצר הרע בראתי לו תורה תבלין כנגדו, ואם כן, בחג השבועות שמקבלים את התורה שזו התבלין נגד היצר הרע, גם מכים! את מה? את היצר הרע...

כשביקש הנה"ק רבי מאיר שפירא מלובלין זי"ע: להדגיש את חשיבות המנהג לאכול מאכלי חלב בשבועות, אך בד בבד לדעת, כי זה לא העיקר... היה מספר את הסיפור הבא בדרך צחות: כשבקרתי באחת מערי השדה בסביבות ניו-יורק לצורך אסיפת כספים לשיבת חכמי לובלין. פגשתי ביהודי עשיר, עם הארץ גדול, אך מתרברב ויהיר עוד יותר. הלה ביקש להפגין בפני את "למדנותו" ונאמנותו למסורת, וסח לי כי היות וכל ימי הספירה משמשים כהכנה לחג השבועות שבו אוכלים מאכלי חלב, לפיכך הריהו נוהג לאכול בכל הספירה לביבות ממולאות בגבינה, בכל לילה מספר הלביבות כמנין הספירה. שאלתי: ומה קורה אם אתה שוכח במקרה לאכול את הלביבות? – אני ממשיך לאכול בלילה הבאה "כלי ברכה" – השיב...

התורה נקנית במסירות נפש.

כל דיבור ודיבור שייצא מפי הקב"ה, פרח נשמתו של ישראל... הוריד הקב"ה מל שעתיד להחיות בו מתים והחיה אותם (שבת פח.ב) שאל הרה"ק בעל השפת אמת זי"ע לכאורה לשם מה היה צורך בזה, הלא יכול היה הקב"ה הכל יכול לעשות שלא תצא נשמתם. אלא כדי לרמוז להם, שכל דבר הקשור עם יהדות ותורה צריך למסירות נפש בבחינת "יצאה נשמתם"...

כן שמעתי מכ"ק מרן האדמו"ר ממישקולין שליט"א לפרש את דברי המשנה (אבות ו.ט.) "אמר ר' יוסי בן קיסמא פעם אחת הייתי מהלך בדרך ופגע בי אדם אחד וכו' אמר לי רבי מאיזה מקום אתה? אמרתי לו, מעיר גדולה של חכמים ושל סופרים אני, אמר לי רבי, רצונך

העולם הזה, ואם כן, בני ישראל שבני יעקב הם, אינם רשאים להנות מן העולם הזה? ומתריץ על פי כמה מאמרי חז"ל: דידועים דברי הגמ' אמר ריש לקיש מאי דכתיב (בראשית א, לא) "ויהי ערב ויהי בקר יום הששי", ה' יתירה למה לי? מלמד שהתנה הקב"ה עם מעשה בראשית ואמר להם אם ישראל מקבלים התורה אתם מתקיימין, ואם לאו אני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו.

וזהו – "הששי", שמשמע השישי המיוחד במקום אחר, והוא שישי בסיון. וידועים גם דברי המדרש, שהקב"ה סבב סביב כל אומות העולם ושכנע אותם לקבל את התורה והם לא הפצו בה, ורק כשהגיע לעם ישראל, אמרו ישר נעשה ונשמע. ולכן נתנה להם הקב"ה. ואיתא בגמ' (בבא מציעא כז. א) דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי מניין לאבידה ששטפה נהר שהיא מותרת, שנאמר "בן תעשה לכל אבדת אחיך אשר תאבד ממנו ומצאתה", ודורשים מכך: מי שאבדה הימנו ומצויה אצל כל אדם, יצתה זו שאבדה הימנו ואינה מצויה אצל כל אדם. ולכן מותרת. יוצא לנו מכך, שעם ישראל – בקבלתם את התורה, בעצם הצילו את כל העולם מתוהו ובוהו – משטפון מוחלט כמו שטפה נהר, ובשטפה נהר הדין הוא, שאבידה שנמצאת שם מותרת, ולכן מכה זה, יכולים עם ישראל להנות גם מהעולם הזה, כי היא היתה כאבידה ששטפה נהר. עכת"ד מהר"ש פרימו.

ועל פי זה הסביר כ"ק מרן אדמו"ר ממישקולין שליט"א הסבר נפלא במאמרו המפורסם של רבי שמעון בר יוחאי (סוכה מחב.) – "יכולני לפטור את כל העולם כולו מן הדין". דלכאורה, איך יכול לפטור? ועל איזה "דין" הכוונה? אבל לפי מאמר רבי שמעון בר יוחאי (בבא מציעא כז. א) שהובא לעיל: "דאמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחאי מניין לאבידה ששטפה נהר שהיא מותרת, שנאמר "בן תעשה לכל אבדת אחיך אשר תאבד ממנו ומצאתה", שעל פי זה גם הוסבר – איך יכולים להנות עם ישראל מהעולם הזה, מובן מאוד! שרבי שמעון בר יוחאי סובר כאן לשיטתו ולכן אומר: "יכול אני לפטור את כל העולם מן הדין" – מאותו דין קשה של קיטרוג גזל – דאיך עם ישראל נהנה מהעולם הזה, אבל לפי שיטתו בבבא מציעא ששטפה נהר מותר, אין שום בעיה, ולכן יכול אני לפטור העולם כולו מן הדין.

גודל מעלת וקדושת היום.

בגודל מעלת קדושת וערכת יום זה, היה הרח"ק בעל הדברי ישראל זי"ע מפרש את המשנה המפורסמת: "אמר ר' עקיבא אשריכם ישראל לפני מי אתם מטהרים ומי מטהר אתכם". דהיינו, "לפני מי" – קודם יום החמישים, שהוא גימטריא "מיו" – אתם מטהרים את עצמכם ומבקשים להיות בבחינת הבא לטהר...! אבל, "ומי", – היינו מיום החמישים "מטהר אתכם" – אני בלבד מטהר אתכם ע"י השפעה וקדושה עליונה היורדת מלמעלה באותו היום לכל אחד ואחד...!

שתדור עמנו במקומנו ואני אתן לך אלף אלפים דינרי זהב ואבנים טובות ומרגליות. אמרתי לו, בני אף אם אתה נותן לי כל כסף וזהב, איני דר אלא במקום תורה".

ולכאורה קשה, מה היה איכפת לר' יוסי בן קיסמא לקבל את הצעתו של אותו אדם, ולבוא להפיץ תורה בעירו, הרי באותו כסף יכול היה לבוא לאותה עיר, ולהקים בה ישיבה ומקום תורה לאלפים, ומה הייתה התנגדותו הנחרצת? אלא התירוץ הוא: שלא עם כסף בונים מקום תורה! אלא במסירות נפש!...

ואדרבה! יכול להיות אדם שיהיה בידו כסף וזהב, ואמצעים רבים, אך לא יצליח להקים תורה, כי "להקמת תורה" מוכרחים מסירות נפש אמיתית! בבחינת "לכתך אחרי במדבר בארץ לא זרועה"! לכן ויותר על הכל, העיקר שיוכל להמשיך במסירות נפש!...

שישו ושישו בשמחת התורה כי היא לנו עז וזרחה.

ולכאורה קשה הלשון שישו ושמחו "בשמחת" התורה? מהו הלשון "בשמחת" התורה, ולא "שישו ושמחו בתורה"? אלא מסביר הרח"ק בעל הבית אברהם מסלונים זי"ע כך: שהרי ידוע מה שכתוב במדרש, כשרצה הקב"ה ליתן את התורה, הלך קודם כל לאומות העולם והציע להם אותה, אך הם דחו אותה, כידוע. לכן "שישו ושמחו" "בשמחת התורה" – אנחנו שמחים בשמחתה של התורה עצמה, ששמחה וצוהלת על כך שאומות העולם לא קיבלוה, אלא עם ישראל עם הנבחר!...

ויתייצבו בתחתית החר, מלמד שכל עליהם הקב"ה את החר כגיגית, ואמר להם אם אתם מקבלים את התורה מוטב, ואם לאו שם תהא קבורתכם (שבת פ"ח)

הרח"ק בעל החידושי הרי"ם זי"ע היה אומר: מפני מה כפה עליהם הקב"ה את החר כגיגית? אלא כדי שתהיה כנסת ישראל מקבלת את התורה באונם, ויהיה לה דין "אנוסה"... ובאנוסה הדין הוא – "לא יוכל לשלחה כל ימיו"... ויהיה הקשר שלנו עם הקב"ה קשר ניצחי שאין להתירו!...

ואילו הבעל שם טוב הקדוש זי"ע (דיומא דהילולא כידוע בהג השבועות) אומר: הסיבה שכפה הקב"ה עליהם את החר כגיגית, היתה, ללמד את הדורות הבאים שאפילו בשעה שאין לו לאדם התעוררות ללימוד התורה – יכפה על עצמו ללמוד תורה בעל כורחו! שזו סגולת התורה, גם כשזה בתחילה בכפייה... בתוך זמן קצר, הנך מקבל גישמע'ק וחיות שמתפשט לכל היום כולו!...

רק בקבלת התורה – הותרנו גם להנות מהעולם הזה!

ידוע שאלת הקדמון מהר"ש מפרימו זי"ע, איך ישראל יכולים להנות מהעולם הזה, דהרי מובא בחז"ל (תנא דבי אליהו זוטא ימ') שיעקב ועשו חלקו ביניהם, דיעקב נטל העולם הבא, ועשו

הפצת והדפסת הגליון מוקדש

לעילוי נשמת מרת רחל בת הרב ניסן פריי ע"ה

נלב"ע ב' סיון תשס"ו – ת.נ.צ.ב.ה.

הונצח ע"י המשפחה הנכבדה

*****

הדפסת והפצת הגליון מוקדש לעילוי נשמת

הרה"ח רבי דוב בעריש בן הרה"צ רבי משה גוטליב זצוק"ל

ד' סיון תש"נ ת.נ.צ.ב.ה.

הונצח ע"י בנו הרה"ח ברוך דוד גוטליב הי"ו – רמת שלמה ירושלים

בעל ה"זרע שמשון" רבי שמשון חיים בן רבי נחמן מיכאל נחמני זיע"א
הבטיח ברכות וישועות מופלגות לעוסקים בתורתו וכך כתב בהקדמה לספרו:
"ועינכם תחזינה בנים ובני בנים כשתילי זיתים סביב לשולחנכם
בתים מלאים כל טוב גם עושר גם כבוד לא יסופו מזרעכם"

"מושב כדי לעמוד"

רוסיה תשע"ז - יהודייה בשם אירנה דיסלבסקי, סיימה את מחזור לימודי הרפואה שנמשכו שבע שנים, ולאחריהם התמחתה שבע שנים נוספות בניחותי ראש. וחיתכה בעיניים כלות לקבלת התעודה הפותחת בפניה את שערי הכניסה הנחשקים לבתי חולים יוקרתיים ומשכורות עתק, המצדיקות את ההשקעה האדירה.

מתברר שהטקס לקבלת התעודה הנחשקת נקבע בדיוק ל-31 במאי 2017 - חג השבועות תשע"ז. אירנה שהתחזקה מאוד בשמירת תורה ומצוות, ומקפידה על קלה כבחמורה, הייתה אובדת עצות כיצד תוכל לקבל את התעודה, שכן החוק הרוסי קובע כי אי-התייצבות לקבלת התעודה פירושה ויתור על התעודה ועל שנות הלימוד שקדמו לה. בצר לה, פנתה אל הגאון הרב בערל לאזאר שליט"א, לשאול אותו כדת מה לעשות.

"לשעבר היה אדם עושה מצווה והנביאים כותבים אותה, ועכשיו שאין נביאים מי כותב אותה? אליהו ומשיח, והקב"ה חותם על ידיהם, דכתיב: אז נדברו יראי ה' איש אל רעהו וכו'" - עכ"ל המדרש. מטעים רבנו ה'זרע שמשון' זצוק"ל בפירושו על מגילת רות: בזמן הנביאים, שהיו כותבים ברוח הקודש, ומגלים את הצפון בלב האדם; אבל כעת שאין לנו נביאים, מי כותב את עושי המצוות כדי שיתפרסמו בעולם וילמדו העולם מהם? מתרץ המדרש, אליהו ומשיח, שחפצים להחיש ביאתם לגאולתם של ישראל, הם כותבים אותה, ואחר הכתיבה הדברים מתפרסמים בעולם. כך מסביר רבנו זיע"א כי ישנה השגחה מיוחדת המפרסמת בעולם את עושי מצווה וכוונתם הטובה, בכדי שנלמד כולנו מהסיפורים המדהימים שלפנינו שהתפרסמו בשער בת רבים.

הציץ לה הרב: "תשכרי חדר בבית מלון קרוב, ואז תוכלי בחג השבועות ללכת ברגל לקבל את התעודה". בשעת קבלת התעודה, חייבים למלא ולחתום על טפסים המאשרים את קבלתה הוסיפה ואמרה לרב, "אם כך, איני רואה שום פתרון הלכתי להתיר את קבלת התעודה ביו"ט", פסק לה הרב.

ליבה נשבר בקרבה. עמל של שבע שנות לימוד עומד לרדת לטמיון. אם לא תיקח את התעודה, תיאלץ ללמוד שוב מהתחלה.

מנגד הרי אני מושבעת ועומדת! כבר מהר סיני בדיוק בשביל שאעמוד!! ברגע כזה קשה ומאתגר, השביעו את נשמתו אז, בכדי שאעמוד היום בניסיון ולא אחלל את קדושת המועד למרות ההפסד העצום! כך בגבורה יהודית המדהדת בכל העולמות נעדרה מהטקס. למחרת חג השבועות התדפקה על שערי משרד החינוך, בניסיון להתחנן שיעניקו לידיה את התעודה המיוחלת, תחנוניה נפלו על אוזניים ערלות. אמרו לה כי הפסידה את זכאותה, וכעת עליה לחזור וללמוד עוד שבע שנים כדי לקבל תעודה חדשה. היא התנחמה בכך שזוהו רצון ה', והקריבה את הקרבן באהבה למען שמו יתברך.

חג החנוכה תשע"ח. מסיבת חנוכה נערכת בקרמלין בהשתתפות הנשיא וראשי עם,

הרב לאזאר במתק לשונו, דיבר שם על מסירות הנפש של החשמונאים, "אני רוצה לספר לכם סיפור בר זמננו, על חשמונאית אחת בת הקהילה שלנו, שעמדה על עקרונות היהדות תוך הקרבה עצומה, הוא סיפר על לימודי הרפואה של אירנה, על העמל של השנים לצד העתיד הכלכלי הזוהר, את הכל היא הקריבה בשביל קדושת החג היהודי. "היש לכם מסירות נפש גדולה מזו למען היהדות?!" תהה הרב בפני הנוכחים.

הנשיא פוטיין שמע את הדברים התרגש מאוד, וביקש לברר את שמה של אותה אישה. "אני מבקש שתמצא את התעודה של אירנה דיסלבסקי", הורה הנשיא לשר החינוך, הנשיא ביקש להזמין את אירנה למשרדו לקבל את התעודה אישית מידו. כך היא נרשמה בהיסטוריה כיחידה שקיבלה את תעודתה מידי הנשיא בעצמו.

בהמשך עלתה לארץ הקודש, והתקבלה לעבוד כסגנית מנהלת מחלקת ניתוחי ראש באחד מבתי הרפואה בארץ. {מקור: 'דרשו', גיליון 'מי באר', הרב ישראל מאיר אלטמן}.

מסירות נפושם פי יחידים אלו ראוייה שתהווה עבור כולנו אבן דרך, ממנה נשאב כוחות אף אנו ברגע קשה מאתגר, לזכור ולהפנים שאנו מושבעים ועומדים! כדי שנעמוד!!! איתן ברגע של ניסיון, ומעולם אין אדם שומע לי ומפסיד.

"פנה אלי וחנני כי יחיד ועני אני". מה טעם שדוד המלך מבקש מהקב"ה שיפנה אליו מפני שהוא יחיד? הרי אדרבה, "הן א-ל כביר לא ימאס" תפילת רבים, ואילו דוד לא היה יחיד, הרי היה טוב יותר? מקשה רבנו ה'זרע שמשון' זיע"א בפרשתנו, ומתרץ על פי דברי הגמ' בע"ז שלא היה ראוי דוד לאותו מעשה אלא כדי שאם חטא יחיד, אומרים לו: למד דרך תשובה מדוד המלך. ולכן אמר דוד "פנה אלי כי יחיד אני" - שבמעשי אני מלמד דרך וסולל נתיב לכל יחיד ויחיד.

סיפור עוצמתי נוסף על מסירות נפש של יחיד, כפי שפורסם ב'קול חב"ד': היה זה בשנת תש"פ. כשהרב לאזאר, רבה הראשי של רוסיה, סיים בשבת

שיעור מס' 276 | שבועות - פר' נשא תשפ"ו

את דרשתו בבית הכנסת הגדול 'מרינה רוסצ'ה, ניגש אליו נער אחד. "כבוד הרב. אני יודע שאסור לכתוב בשבת ובחג, אך האם כשמדובר בדבר חשוב מאוד יש היתר לכתוב בחג?".

הרב שהבין מיד את כוונת הנער, שאל במה מדובר? "המבחן", אישר הנער, "חשוב מאוד עבורי. כל אחת עשרה שנות לימודי תליות במבחן הזה".

היה זה 'מבחן אחיד ממשלתי', שנערך לכל תלמידי כיתות י"א ברחבי רוסיה, ולתוצאותיו הייתה משמעות רבה להמשך דרכם של התלמידים.

כאשר התפרסם מועד המבחן, יום שישי, 29 במאי, 2020 קדרו פניהם של התלמידים היהודיים; זה בדיוק יום שישי היום הראשון של חג השבועות.

הרב לאזאר שיגר איגרת לשר החינוך, בה הסביר את קדושת היום הזה ליהודים וביקש לדחות את המבחן, אולם נענה בשלילה. לאחר תקופה כאשר השתתף הרב בפגישה בה נכח גם שר החינוך, שוחח עמו שוב על הבעיה.

השר היה קשוב מאוד ואף הביע הבנה למצוקת התלמידים היהודים, אך הבהיר שאין אפשרות טכנית השנה לדחות את מועד הבחינה. "כבר מאוחר מדי", נימק, "זהו מבחן ארצי בפעם הבאה נעשה מאמצים להיענות לבקשה".

"אין שום היתר לכתוב בחג", פסק הרב לנער.

למשמע התשובה חוורו פניו של הנער. ששתק לכמה שניות, מנסה לעכל את הבשורה הלא פשוטה, ואז אמר בנחישות: "אם כן, לא אעשה את המבחן! אם התורה אומרת שאסור - אז אסור. הרי אני מושבע ועומד! מהר סיני בדיוק כדי לעמוד!! איתן ברגעים מאתגרים שכאלה".

הנחרצות של הנער ריגשה מאוד את הרב. אני מוכרח למצוא פתרון לבעיה, חשב.

פתח הרב כרך של 'לקוטי שיחות' של הרבי מליובאוויטש זיע"א. שנפתח באקראי בשיחה שהשמיע הרבי בראש חודש סיוון תש"מ.

הרב לאזאר נזכר מיד בשיחה הזאת, שכן הוא נכח שם בזמן אמירתה. זו הייתה שיחה יוצאת דופן: לפתע החל הרבי לדבר בשפה הרוסית, וכיוון את דבריו ישירות לאוזני יהודי בריה"מ שהייתה נתונה אז תחת השלטון הקומוניסטי,

"בעומדנו בערב חג השבועות", אמר הרבי, "על כל ילדי ישראל, בכל מקום שהם, לפנות אל הוריהם ולבקש ולתבוע מהם, שהחל מראש חודש סיוון יתחילו בהכנות לקבלת התורה בחג השבועות, זמן מתן תורתנו, מריבוננו של עולם בעצמו! הילדים צריכים לבקש מהוריהם שביום חג השבועות ילכו כולם יחד לבית הכנסת, שכן חוקי בריה"מ מאפשרים ללכת לביהכ"נ לכל המעוניין להתפלל או לשמוע קריאת התורה".

והרבי המשיך: "יתרה מזו, שומרי הסדר, הלוא הם אנשי המשטרה, נדרשים להשגיח שאיש לא ינסה להפריע מללכת לביהכ"נ, לשמוע קריאת התורה ולהתפלל, ושאיש לא יפריע להם בחזרתם מביהכ"נ במנוחת הדעת, בשמחה, ובמצב רוח חגיגי".

הרב לאזאר חש שהדברים נאמרו, בתזמון מופלא בעבורו. מיד במוצ"ש שק פנה אל לשכת נשיא רוסיה דאז, דמיטרי מדבדב, בבקשה לקיים פגישה דחופה, **"כיצד** אני יכול לעזור לכם?", פנה הנשיא בחביבות אל הרב לאזאר. "בקרוב יחול חג השבועות שלנו, יום קבלת התורה", אמר הרב, הנשיא קטע אותו מיד: "הו, כן, התורה היא דבר קדוש!".

"וזה מוביל אותי לבעיה שלנו", המשיך הרב לאזאר. "איך מסבירים לילד יהודי שהדבר הקדוש ביותר בעיניו אין לו שום ערך בעיני המדינה? איך יגדל להיות אדם בעל עקרונות, כאשר המדינה מנפצת את הדבר הקדוש לו ביותר?".

"בתורה הקדושה כתוב שבחג השבועות אסור לעשות כל מלאכה, וכאן מכריחים את התלמידים היהודים לקיים מבחן ממש ביום הזה!". "העניין יסודר", הבטיח הנשיא לרב לאזאר.

כעבור כמה ימים פרסם משרד החינוך הודעה רשמית, לפיה כל תלמיד יהודי ברוסיה רשאי לדחות את המבחן למועד אחר, שכן חוקת המדינה מאפשרת חופש דת לכל אדם. באותה שנה, בחג השבועות, נתמלא בית הכנסת בתלמידים רבים שהיו פטורים מהמבחן. כשהסתיימה התפילה נדהם הרב למראה עיניו: כשלושים שוטרים עמדו בחוץ ואבטחו את המקום באופן חגיגי. "בדיוק כפי שהרבי תיאר בשנת תש"מ", מציין הרב לאזאר בהתרגשות.

השנים חלפו, שר החינוך התחלף, ובמקומו מונה שר חדש שלא הכיר את הסדר הדחייה המיוחד. לקראת חג הפסח באותה שנה, התפרסם שמועד הבחינה השנה עומד לחול בדיוק בחג השבועות.

במהרה סודרה פגישה עם הנשיא - הפעם היה זה ולדימיר פוטיין - שחתם מיד על דחיית הבחינה לכל התלמידים היהודים ברוסיה... המושבעים מהר סיני ועומדים גם בימינו אנו, בגאווה ובעוז על משמר יהדותם.

לע"נ
נתנאל בן
ציפורה
ושלמה
רפאל בן
אסתר
ת.נ.צ.ב.ה.

גליון

639

זוג השבועות-פרשת זשא תשפ"ו

יאר ה' פֿאַר אַלֶּיךְ וַיִּזְזֶךָ (ו, כה)

יאר ה' פניו אליך - יראה לך פנים שוחקות, פנים
צהובות (רש"י)

כמה מרנינים הם אותם רגעים שאדם מרגיש שהקב"ה
כביכול מחייך אליו - מראה לו פנים שוחקות, מראה לו כמה
הוא אוהב אותו וכמה הוא משגיח עליו בכל פרט ופרט.

* * *

העובדה דלהלן מפי בעל המעשה ממחישה לנו קצת מהי
'הארת פנים' מן השמים: "שמי ג'ונתן. לפני ארבעים שנה
אבי ע"ה הוריש לי צרכניה בשכונת יוקרה בעיר גדולה.
הצרכנייה נמצאת בלב השכונה שמוקפת בבניינים גבוהים.
אנחנו היינו המרכז הקמעונאי הגדול כך שכולם קנו אצלנו.
מצב ההכנסות היה בס"ד במצב מצוין. את רוב רווחי
העברתי לידי של ידיד טוב שלי, צ'נג'ר - חלפן כספים ירא -
שמים, שנהג לעסוק בהשקעות אטרקטיביות בבורסות
העולם וכולנו סמכנו עליו. היה לנו 'היתר עיסקה' ואת
הרווחים השארתי אצלו שימשיך להשקיע. בנוסף, היה לו
גמ"ח גדול להלוואות, והוא עמד לימינם של רבים וטובים,
יהודי מורם מעם.

לפני כעשרים שנה, לפני שיצאתי לפנסיה, רכשה חברת
מזון גדולה, צ'יפ שמה, בנין בן שתי קומות כחצי קילומטר
מהצרכניה שלי, ופתחה במבצע הוזלות. הרגשתי די מאוים,
ובמידה מסוימת איבדתי לקוחות, לא הרבה, אבל מספיק
כדי שאבחין בצמצום בן מספר אחוזים בהיקף ההכנסות.
להגיד שהורדתי מחירים בעקבות הנגיסה של חברת המזון
הגדולה? לא הורדתי. לצרכניה שלי יש שם טוב, היא
נחשבת ואהודה, ומבחינתי מעשי הצדקה והחסד שעשיתי
מיגנו אותי מפני מפולת או בריחה של קונים. הרי הקב"ה זן
ומפרנס, ומה לי לדאוג?... אבל דיבורים לחוד ודאגות
לחוד...

חצי שנה אחרי פתיחת הסופרמרקט של חברת צ'יפ. קולטת
אוזני שיח ושיג בין שני קונים שלי: "שמעת רבינוביץ? חברת
צ'יפ משווקת המזון, עומדת לרכוש את חנות ההלבשה
'קוט', זו שנסגרה לפני חודשיים, זו שניצבת ריקה מול
המכולת של ג'ונתן. עשרים מטר מעבר לכביש".

חשבתי שאני מתעלף. צ'יפ הולכת לפתוח סניף נוסף מולי.
דבר שיגרום לי - מיידית - צניחה תלולה במכירות. הסניף
של 'קוט' גדול פי ארבע מהצרכניה שלי, והם בוודאי ימשיכו
במבצעי ההוזלה שיגרמו לי נזק מידי.

התקשרתי לעורך הדין שלי 'פיצמן', ובקשתי שיבדוק האם
'קוט' סגרה עם צ'יפ, או שנוכל גם אנחנו להיכנס למשא
ומתן על רכישת החנות הסגורה של 'קוט'. כעבור שעות
חזר עם בשורה טובה: "ג'ונתן, המשא ומתן בעיצומו. צ'יפ
מוכנה לשלם 'לקוט' חצי מיליון דולר, אבל ב'קוט' מסרבים,
הם רוצים יותר".

בקשתי מהעו"ד להיכנס למשא ומתן: "תוסיף עוד מאה אלף
דולר ותנסה לסגור עם 'קוט'".

במשך שלושה שבועות חברת ההלבשה 'קוט' מהתלת בי
ובחברת 'צ'יפ' והמחיר מאמיר... תכל'ס, צ'יפ היתה מוכנה
לסגור על תשע מאות אלף דולר ו'קוט' כבר הסכימה... עו"ד
פיצמן נבהל ושאל: "ג'ונתן מה עושים, סוגרים?". נשמתי
עמוק וחשתי מסוחרר. כבד עלי הסכום, אין לי רזרבות
כאלה... אבל האויבים הללו, אנשי צ'יפ, יעשו הכל כדי
למוטט אותי. לא אתן להם. אמרתי לו: "פיצמן יקירי, סגור
עיסקה על מיליון דולר, אין ברירה".

בשעות הערב חתמנו על החוזה. יצאתי לרחוב מביט
בשמים, ואומר: "מהיכן אביא מליון דולר. וגם אחרי
הרכישה. מה אעשה בחנות ענקית שצריכה שיפוץ בעשרות
אלפי דולרים...". התקשרתי לידידי הצ'נג'ר שיבדוק מה
היתרה שלי אצלו... הלוא כמעט כל מה שיש לי, זה אצלו.

- "מיליון דולר", השיבני.

- "או-קיי יידידי, קח לך חודש מהיום, אני צריך את הכסף
במזומן. אנא תתחיל לארגן. ישנו סעיף בחוזה שאם לאחר
או אתחרט, אקנס בעשרה אחוז ממחיר הקניה, ורק זה
חסר לי".

ידידי הצ'נג'ר לא אכזב. יומיים לפני התאריך הנקוב העביר
לחשבוני בבנק מיליון דולר. הכל העברתי לחברת 'קוט',
והנה עומד לזכותי נכס חסר סיכוי, שאין מה לעשות איתו...
אבל העיקר שהרחקתי מעלי את ה'מזיק' הקרוי - 'חברת
המזון צ'יפ'.

שבועיים-שלושה אחרי שבוצעה העיסקה, מתקשר אלי עו"ד פיצמן ואומר לי: "ג'ונתן תנשום עמוק..." חשבתי קרה אסון, "ג'ונתן קרה לך נס... לפני שעה נודע לי שידידך הצ'נג'ר פשט רגל, הוא עשה כמה עסקאות גרועות ואיומות, במקביל חצי ממניות הבורסה שרכש צנחו בשבעים שמונים אחוז, בשורה התחתונה הוא השאיר חובות של עשרות מיליונים לטיפוסים כמון שעשו איתו היתר עיסקא... הלכה העיסקא והלך הכסף", כך סיכם עו"ד פיצמן.

התיישבתי רועד כולי מול הקופה ועצמתי את עיני, לפתע הבנתי כמה הקב"ה רחמן וטוב אלי... הוא שלח אלי אויב אכזר - את חברת המזון צ'יפ שאיימה על פרנסתי... ניהלתי מולה מאבק נדל"ני עיקש, ורכשתי נכס שאין לי צורך בו... אבל בפועל הצלתי את ממוני, לולי זאת - עמל של שלושים שנה היה יורד חלילה לטמיון. היוצא מהדברים, שחברת צ'יפ למרות שהופיעה בדמות אויב, בתכל"ס נשלחה לטובתי... ועל כך - ועל עוד הרבה דברים - אני מודה לבורא יתברך.

[מתוך 'האמנתי ואזמרה']

חג השבועות - חג מתן תורה

וַיֵּתֶן בְּלִבָּנוּ בִּינָה לְהִבִּין וּלְהַשְׁכִּיל...
לְשִׁמּוֹעַ לְלִמּוּד... וּלְקַיֵּם אֶת כָּל דְּבָרֵי
תַּלְמוּד תּוֹרַתְךָ בְּאַהֲבָה

ישיבה מבורכת בתלמידים היתה בעיירה קראסון שבפלך קייב שבאוקראינה, בראשה עמד הגאון רבי הירש שלעז זצ"ל. בין תלמידי הישיבה נמנו עשרות תלמידים שעסקו בתורה באהבה, חלקם הפכו לגאוני עולם. טובי המוחות והכוחות מהמחוז כולו ומחוצה לו הגיעו ללמוד בישיבה, שקנתה לה שם טוב כבית יוצר לתלמידי חכמים מופלגים.

אחד הבחורים שלמד בישיבה, הבנתו היתה איטית, מוחו בקושי הבין. לצערו כי רב, הוא התקשה להבין אפילו מהלכים פשוטים בסוגיות לא מורכבות, ועל אחת כמה וכמה סוגיות סבוכות או מהלכים עיוניים. למרות זאת, בער בו הרצון להבין את התורה ולהתחבר אליה, והוא נהג לבקש מכל בני הישיבה עזרה וסיוע, שיסבירו לו משפט אחד, שורה אחת, קושיא אחת או תירוץ אחד...

המשימה היתה לא קלה, ומטבע הדברים – ניתן להבין כי הבחורים ניסו לחמוק ממנה, לא מרוע חלילה, אלא מתוך מחשבה כי זמנם יקר, ואין להם את הפנאי הדרוש. היטב הבינו, כי אם יתנדבו להסביר לו שורה אחת - הדבר יכול לקחת זמן מרובה, אותו העדיפו לנצל כדי ללמוד בעצמם. אך אותו בחור לא אמר נואש, יום אחר יום, שעה אחר שעה, היה הולך ומבקש מבחורים שיסבירו לו שורה אחת, מהלך אחד, משפט אחד – שיאירו את עיניו ולו במשהו, שיתנו לו לזכות בפרוסה קטנה מהתורה!

רוב ככל הבחורים, הצליחו באדיבות ובנימוס להתחמק, לבד מבחור אחד - שריחם עליו מאוד והסכים להיענות לבקשותיו ולהסביר לו, פעם אחר פעם, בסבלנות ובבהירות.

עם הזמן, וככל ששאר הבחורים חמקו מלסייע לו, הוא הפך ל"לקוח קבוע" של אותו בחור חלש, שהחל לבוא אליו מדי שעה... אט אט, פקעה גם סבלנותו של הבחור הרחום, והוא ביקש ממנו כי יואיל שלא לשאול אותו יותר משתי שאלות ביום...

הבחור החלש פנה והלך בפחי נפש, מאוכזב וכאוב. הוא הבין שמעתה נגזר גורלו - איש בישיבה לא מוכן לסייע לו... הנה הבחור האחרון שעוד השיב לשאלותיו והסכים להיענות לבקשותיו - גם הוא דוחה אותו מלפניו. עצוב ושבור הצטנף לו הבחור בפינת בית המדרש, והבחור הרחמן שהשיבו ריקם - עקב אחריו וגילה כי הוא רוכן על ספר כלשהו, כשבעיניו דוק של עצב...

אותו בחור קם ממקומו והחל להתקרב אל הפינה בלאט. מרחוק הבחין כי הספר עליו רוכן הבחור הלז אינו אלא סידור, וכשהתקרב עוד - נרתע לאחור בהתרגשות. הבחור האומלל, שלא הצליח להבין שורה אחת בתורה בכוחות עצמו, ועתה התאכזב שאיש לא מוכן לסייע לו - פשוט פתח את הסידור בברכת 'אהבת עולם', והוא שב ואומר, ברגש ובמתקנות, בדמעות ובתחנונים פעם אחר פעם: "אבינו אב הרחמן, המרחם, רחם עלינו ותן בליבנו בינה...", והוא מוסיף ומתבל את תפילתו במילים בשפתו שלו, באידיש וברוסית, ומבקש: "אבא שבשמים, איני רוצה להצטרך לבריות, לא רוצה לבקש ולא רוצה להתאכזב. אבא, אתה נתת את התורה, פקח לי את העיניים להבינה לבד, תן לי את היכולת ללומדה ולהבין מה כתוב בה ומה פירושה!".

והבחור הרחום עומד מרחוק, עוקב בעיניו אחר ההתייפחויות העולות ויורדות: "לשמוע ללמוד וללמד - אבא, וכי אני רוצה להיעזר באחרים? אני רוצה להבין כל כך טוב, עד שייעזרו בי, שיבואו ללמוד ממני! רק אנא, ברחמים, פתח לי את שערי אורה, רצוני ללמוד תורה!".

לבו של הבחור הרחמן לא עמד במראה קורע הלב, והוא קרב אליו, הניח יד רכה על כתפו, התנצל על שהשיבו ריקם לפני שעה קלה, והציע לו לבוא ולשאול כל שאלה שירצה בכל זמן שיבקש.

ואכן, הבחור הלז ניצל היטב את טוב לבו, היה מרבה לשאול ולבקש להבין, עד - - - שיום אחד, תפילתו נשמעה. בורא עולם פתח לו את השערים ולפתע דברי התורה החלו להאיר לו, והוא התחיל להבין אותם היטב. במשך הזמן הוא הפך לאחד מהאריות שבחבורה, דמות מופת בהיכלה של הישיבה!

את הסיפור הזה סיפר יהודי מבוגר אחד למרן הגרא"מ שך זצ"ל, בהוסיפו: "אני למדתי באותה ישיבה, ואני זוכר את

אלא שאחד מבני המשפחה ששהה במקום, חש כי זו חידה שחייבת פיצוח, ושב ושאל: "אבל למה דווקא בבא בתרא?", תורה היא וללמוד אנו צריכים - למה שילמד דווקא בבא בתרא?!"

חי"ך רבי חיים לרגע, הרים את עיניו, והשיב על אתר: "בחג השבועות נפסק כמה תורה יוכל יהודי ללמוד. אם יקבל על עצמו ללמוד בבא בתרא ויתפלל על זה, הרי שכך ייגזר בשמים. וממילא - יצטרכו משמים לספק לו את מנוחת הנפש שתאפשר לו ללמוד מסכת כה ארוכה, וירפאו את אשתו!"

סיפור מופלא זה, מאיר מה כוחה של קבלה טובה ללימוד התורה המתקבלת בחג השבועות. כיצד בורא עולם פותח את השערים ומעניק את הכוחות למי שמקבל על עצמו קבלה כזו - לעמוד בה בגבורה ולהצליח בה.

ויותר מזה - ביום הזה, בורא עולם מעניק ישועות גדולות ונכספות לכל מבקשי הישועה, הזקוקים לישועה כדי לאפשר להם לעמוד בקבלותיהם בלימוד התורה. כלומר, אם אנו זקוקים לישועה ברפואה, בפרנסה, או בכל צורך אחר, הרי שאם נקבל על עצמנו קבלה טובה בלימוד התורה בחג השבועות, הרי שביום הזה בורא עולם יושיע אותנו מהמצוקה, כדי לאפשר לנו לעמוד בקבלה הטובה הזו.

יהודי יקר, פותחים לנו את הדלת, נותנים לנו את ההזדמנות. כל שעלינו לעשות הוא לקבל על עצמנו קבלה טובה, לנצל את יום מתן תורה כדי להתחבר באמת ללימוד התורה, עם כל הכוח ובמלוא העוצמה. הבה נקבל על עצמנו קבלה טובה נוספת בלימוד התורה: תוספת של כמה דקות לימוד, שיעור נוסף, חומר לימודי חדש. קבלה טובה בחג השבועות - מבטיחה שבורא עולם יסייע לנו לעמוד בה ויעניק לנו את כל מה שאנו זקוקים לו כדי להצליח בתורה!

[מתוך 'לקראת שבת מלכתא-הרב אשר קובלסקין']

**אִם לֹא בְּרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה וְזָקוּת שְׁמַיִם
וְאָרֶץ לֹא שְׁמַתִּי (ירמיהו לג, כה)**

ידועים דברי רבי חיים מוולוז'ין זצ"ל בספרו 'נפש החיים' (שער ד), שאם יהיה מצב שבכל העולם לא ילמדו תורה, אפילו רגע אחד - העולם לא יתקיים! כי התנאי לקיום 'חוקות שמים וארץ', הוא 'בריתי יומם ולילה' - שיהיה בעולם לימוד תורה ללא הפוגה יומם ולילה.

* * *

כידוע בשנת תשמ"א בעת שהעיראקים בנו כור אטומי, והיו בשלבים מתקדמים לקראת פצצת אטום, רצה ראה"מ דאז מר מנחם בגין לפוצץ את הכור, אבל שמעון פרס התנגד. "יצאת מדעתך?" טען פרס, "בשום אופן לא! הרי כל מדינות

שני הבחורים הללו. לימים, כל בוגרי הישיבה הצליחו איש איש בדרכו, אבל הוא - אותו בחור שבכה והתחנן לזכות בתורה - הלא הוא הפוסק הנודע פלוני, שרבים ביהדות ארצות הברית הולכים לאור פסקיו ומודרכים לאורו! ראו עד היכן כוחה של תפילה - הרי הוא היה בעל המוח החלש ביותר בחבורה, ולבסוף - הוא הגאון המפורסם ביותר מבין בוגרי הישיבה!"

סיפור זה ללמדנו בא: אין ספק שיש מי שנתן לו ה' יותר כשרונות, ויש מי שפחות. אין ספק שיש מי שניתן ביותר התמדה, ויש מי שפחות. ובאותה מידה - אין ספק שכל הקשיים, המהמורות, המצוקות וההתמודדויות שיש לכולנו בלימוד התורה - יכולים לפקוע ולהיעלם מהעולם כהרף עין, בתפילה אחת מעומק הלב, עם כל הרגש, בדמעות, בתחנונים על החיים!

הנה אנו ניצבים ברגעי ההזדמנות, בחג מתן תורה, כשאבא שבשמים פותח את האוצר ומבקש להשפיע עלינו תורה, אהבת תורה, התמדת התורה, חשקת התורה, הבנת התורה, בהירות התורה. עכשיו השערים פתוחים!... ילד, בחור, אברך, אבא, סבא, כולם - זה הזמן לבוא לבורא עולם ולהתחנן, לספר על הקושי שמפריע לנו ללמוד, לבקש על מה שעוצר אותנו מלהתחבר, לנצל את עת הרצון המופלאה הזו! ואם כך נעשה - נצא מחג השבועות ברכוש גדול באמת. נקבל את התורה, נפתח לעצמנו את שעריה, נוכל להתרפק עליה ולהיות מחוברים עימה עד אין קץ, לנצח נצחים!

* * *

אל מרן הגאון רבי חיים קנייבסקי זצ"ל נכנס יהודי, שחזותו העידה עליו כי הוא כאוב, משהו מעיק עליו מאוד. כשהגיע תורו לדבר עם הרב, החל לספר כי רעייתו לקתה במחלה די מסתורית, שכל צורת ריפוייה היא קצת מוזרה, אורכת הרבה זמן, והתוצאות כלל אינן מובטחות.

"הרופאים אומרים שזה תהליך ארוך ומייגע שאולי יעזור ואולי לא, מה לעשות?" - שאל האיש, כשקולו מתרסק ובעיניו מבצבצת דמעה.

רבי חיים, כדרכו, פסק תשובה קצרה וחותכת: "בחג השבועות המתקרב, תקבל על עצמך ללמוד מסכת בבא בתרא!"

"בבא בתרא?!" - תמה הלה, תמחו גם בני הבית. "מה עניינה של מסכת זו - הארוכה ביותר בש"ס ומהמורכבות שבה, שכל כולה עוסקת בדיני ממונות - למחלתה של האשה?, כיצד בבא בתרא מהווה סגולה לרפואתה?!"

"כן, בבא בתרא!" - פסק רבי חיים, ושב ושקע בגמרא שלפניו...

ערב תתקפנה אותנו, כל העולם יהיה נגדנו. בשום אופן לא!".

ככל הנראה, פרס גם נקט באמצעים מעשיים כדי למנוע מבגין לצאת למבצע של השמדת הכור... אולם בשלב מסוים נוצרו תנאים מתאימים ליציאה למבצע, הוא היה צריך להתבצע בדחיפות מרובה. התאריך נקבע לערב חג השבועות שחל באותה שנה בשבת. בגין שלח לשאול את מרן הגרא"מ שך זצ"ל ואת הצדיק ה'בבא סאלי' זצ"ל, האם לצאת למבצע.

ה'בבא סאלי' שאל: "באיזו שעה?", וכאשר השיבו לו: "בשעה שתיים עשרה". אמר ה'בבא סאלי': "חס וחלילה! שלא תעזו לעשות לפני השעה שלוש, תעשה בשעה שלוש, ותצליח".

שאל הגאון רבי יעקב אידלשטיין זצ"ל את ה'בבא סאלי': "מה ההבדל בין שתיים עשרה לשלוש? בכל מקרה, זה יהיה למרבה הצער, בשבת, והדבר מותר רק מפני פקוח נפש".

אמר לו ה'בבא סאלי': "אני אגיד לך, בחורי הישיבות שאמורים ללמוד כל הלילה בליל שבועות, בדרך כלל נחים בערב שבועות. לאחר תפילת מוסף אוכלים סעודת שבת, והולכים לישון. עד שהם חוזרים לגמרא כבר תגיע השעה שלוש. בשעה שתיים עשרה עדיין אין מספיק תורה בעולם, כולם ישנים. אם הוא יעשה את זה בין השעה שתיים עשרה לשלוש הוא לא יצליח, אין זכות תורה. אם הוא יעשה את זה אחרי שלוש, כשרבים כבר חזרו לגמרא, הוא יצליח!".

[מתוך הספר 'אריה שאג' - הגה"צ רבי אריה שכטר זצ"ל]

וַיִּזְזוּ שְׁלֹשׁ יִשְׂרָאֵל וַיִּגְדֹּר הָהָר (עמוד יט, ב)

כוונת הכתוב הוא להקדים ג' עניינים שהם עיקרי ההכנה לקבלת התורה... והענין השלישי הוא בחינת ויעוד חכמים בהתחברות בלב שלם ותמים... אלא יתוועדו יחד ויחדדו זה לזה ויסבירו פנים זה לזה, וכנגד זה אמר 'ויוחן שם ישראל' לשון יחיד שנעשו כולן יחד כאיש אחד, והן עתה הם ראויים לקבלת התורה (האזה"ח הק')

"נכנסתי בשעתו כבחור צעיר לישיבת פוניבז'", סיפר תלמיד חכם אחד, "בשבועיים הראשונים למדתי מצוין, אבל היה לי קשה מאד. בשלב מסוים הרגשתי כי אני מתחיל להיאבד בים הבחורים - לא מצאתי את עצמי. יום רודף יום והמים הסוערים החלו לאיים ולשטוף... ואז לפתע הגיעה ספינת ההצלה. היה זה כשבועיים וחצי לאחר תחילת הזמן, בסדר ג'. ניגש אלי רבי בן ציון פלמן זצ"ל, שהיה אז בחור חשוב ומבוגר ממני בכמה שנים, ואמר לי: "יש לי כאן בעיה קלה בסוגיה. אני מצליח לסדר לעצמי את המחשבות ולפתור את הבעיה. אולי למדת כבר את הענין. ואם לא למדת, אולי

תוכל לסייע לי ותוכל ללבן איתי יחד את העניינים המפותלים מתחילתם. ואולי נלמד מההתחלה את הבסיס של הסוגיה.

ר' בן ציון התיישב לידי והתחלנו ללמוד את הסוגיא. אני מסביר, ובן ציון חוזר על הדברים שלי, בנעימות ובסבלנות, מנתח פה ושם, ונהנה מאד מההסבר שלי. בשעה שהסברתי לו כיצד אני מבין את התוספות ודברי הרא"ש, ראיתי כי מרגע לרגע מתבהרת לו הסוגיא טוב יותר, ועוד יותר. וזה נתן לי הרגשה נעימה במיוחד. כאשר נפרדנו הוא הודה לי בשמחה רבה.

הלילה הזה רומם אותי. ייצב את רוחי והתחיל לעצב את נשמתי. ובעיקר, קיבלתי מרץ וחיות, מעוף ורצון עז שמכוחם אני 'עף' עד היום הזה, ברוך ה'".

מאיך גיסא - היו צעירים, שניתנה להם תשומת לב, היו להם חברים, אך גם היצר הרע התחבר אליהם... מעט. אחד מהם, אברך בעל מעלה, סיפר: "בבחרותי, אמנם ישבתי בישיבה, אבל לא הייתי מתמיד גדול, ודי למבין... פטפטתי רבות בשיחת חולין, הראש שלי לא היה בלימוד. ישבתי ממש בצד ליד אחד החלונות הגבוהים של הישיבה בפוניבז', ושם תמיד מצאתי עם מי לדבר ועם מי להתבטל, כן, זה מה שהייתי. יום אחד בלי הודעה מוקדמת, בא אלי ר' בן ציון ושאל אותי בעדינות אודות איזו הבחנה בסוגיה הנלמדת. כמדומני שאז למדו מסכת בבא בתרא, הוא דפדף איתי לסוגיה שלמדו באותם ימים בישיבה ועשה את עצמו כמי שקשה לו משהו. שתקתי. אמרתי שאני לא יודע. הוא ניסה להסביר לי פשט, ושאל אותי מה אני חושב על זה, אבל באמת הוא לא רצה לשאול אותי, ולא לשמוע את דעתי בסוגיה, הוא התכוון למשהו אחר, ליצור איתי קשר, לעודד אותי לשבת וללמוד. ואז כאשר סיים להציע את הפשט שלו, ביקש שאחשוב על כך האם זה נראה לי. אחר כך הסביר לי בדרכי נועם שצריך לנצל את הזמן, ובפרט את ימי הבחורות, וסיים 'ואם קשה לך משהו בהבנת הסוגיה תבוא אלי, ונדבר בלימוד, כל מה שקשה לך תבוא וננסה ללבן יחד, ואולי נצליח להבין'. זו בעצם הייתה הפגישה האישית הראשונה, עם הרב פלמן. אחר כמה ימים שוב ניגש אלי, ושאל שאלה, והסביר את דעתו, ושאל את דעתי האם אני מסכים עמו. הדבר חזר כך כמה וכמה פעמים, ושוב עודד אותי לשאול אותו שאלות בהבנת הסוגיה, לאט לאט התחלתי לגשת אליו ושאלתי אותו, והוא הסביר לי בצורה ברורה את הכל.

עד שבשלב מסוים הוא הציע לי ללמוד איתו חברותא בשעות של הצהרים בהיכל הישיבה. וכך מידי יום למדנו כחצי שעה ויותר, הוא היה אז אברך חשוב ואני הייתי בחור צעיר ושובב, והקביעות הזו הייתה לי לכבוד גדול. ומאז נוצר קשר חזק יותר בינינו. הוא היה אומר לי רבות מדברי רבי עקיבא איגר, כי הייתה לו מטרה ללמוד דברים דווקא מהשורש שלהם, ובבהירות כשמש בצהרים. במשך הזמן קיבלתי משיכה נפשית אליו, והעמידני בקרן אורה בכל התחומים".

[מתוך הספר 'ללא שם']

{ אז נדברו }

פרשת נשא - חג מתן תורה תשפ"ו | גליון מספר: 732 | לסדר: "נצאזה הקב"ה עוהא לו מדור ועליה בתחלתו"

להצטרפות לרשימת

התפוצה במייל:

A8447168@gmail.com

--

ניתן לשלוח הערות או תגובות
על העלון למספר פקס:
077-4448588

קוראים יקרים: העלון שוב
רעב! נגמר לו האוכל... מי
שיש לו קצת קופסאות
שימורים... חמץ שנמכר
לנכרי... או כמה שקלים שעבר
עליהם הפסח ונשאר משהו.
אנחנו זקוקים לתרומות-

בלעז כסף!!!

--

**לתרומות ולהוראות
קבע לעלון:
באשראי: "נדרים"**

פלוס" (קופה: עלון אז נדברו)

בטלפון:

0799-654321

בבנק: בנק פאגי

סניף 182

חשבון 747815

ע"ש: שב שמעתא

(מוכר להחזר מס)

למענה אנושי:

052-7683095

חדש! לקראת מתן תורה ניתן לרכוש דבקות דיגטלית ותורה סימטרית

אחד מהדברים המרוממים ביותר בחג השבועות זה ההפטרות!!! שבמ"ב אפילו מוזכר שיש עניין לעמוד בהפטרות הזו... מה יש??? מפטירים במעשה מרכבה דחזקאל!!! פעם בשנה יש לנו לפגוש מעשה מרכבה... מתי??? בחג השבועות... אחרי שקבלנו עול תורה למרגלות הר סיני, אז ה' פותח לנו חרך קטן ונותן רשות לבן תמותה להציץ במראות אלוקים ולהשיג דברים גדולים ונשגבים...

עד כאן בסדר??? תגיד לי: מה שכתבתי עכשיו... מה זה עשה לך??

כלום!!!! לא מרגש בכלל... כי בינינו... מה אמרתי עכשיו? כלום... בסה"כ אמרתי שיש מעשה מרכבה שזה דברים נוראים ונשגבים ובחג השבועות אנחנו נקרא את זה...

נו נו... צר לי... מה לעשות... אני לא מספיק מבין- בשביל להתרגש... מילא הייתי מבין מעשה מרכבה... הייתי קולט את גודל המעמד... אז זהו שאין לא שמץ של השגה בזה... כשמגיע ההפטרות של חג השבועות הדבר היחיד שאני מבין זה שאני כעת עייף אחרי לילה שלם...

אז זהו!!!! שכאן מגיע הרב פינקוס זצוק"ל והפך לי את הראש!!!

ר' שמשון שכנראה קצת כן הבין מה כתוב שם... והוא הסביר שמעשה מרכבה זה משהו אחר לגמרי ממה שאנחנו מבינים... **אז לצורך העניין:** קודם אני אתן רקע במילים שלי ובמושגים שלנו...

ובכן: יש היום מקצוע שנקרא **תכנות!!!** כולם יודעים שזה המקצוע הכי בכיר! הכי מורכב... זה גם המקצוע הכי מבוקש. וממילא גם הכי מכניס... (כל בחור שאף פעם לא היה נשוי, מחפש דווקא מתכנתת) השאלה: למה??? למה המקצוע תכנות הוא כ"כ מבוקש ונצרך??? הרי אם באמת הכל מתוכנת... אז זהו... זה כבר מתוכנת... אז מה יש לעשות שם??? **התשובה היא:** כן!!! באמת הכל מתוכנת... הכל ללא יוצא מן הכלל... חוץ מיוצר אחד ויחיד: הלא הוא אני!!! היצור האנושי הוא היחיד שלא מתוכנת... והיות ואני היחיד שלא מתוכנת!!! אז אני היחיד שיכול לתכנת!!! הסיבה שהתכנות זה מקצוע כ"כ מבוקש באנושות... זה בגלל שהיצור היחיד שהוא מחוץ לתוכנה זה היצור האנושי... וממילא הוא היחיד שגם יכול לבנות תוכנה... עד כאן ברור???

עד כאן מילים של הדור שלנו... כעת נחזור שלושים שנה אחורה לר' שמשון פינקוס זיע"א...

אומר ר' שמשון: כשה' הראה ליחזקאל מעשה מרכבה... אז לא משנה כ"כ מה הפרטים... (כי הפרטים שנכתבו שם זה ה'מעשה מרכבה' בפועל וזה באמת אין לנו השגה) אבל מה ה' בכלל רוצה להראות ליחזקאל??? מה המסר??? **המסר הוא אחד ויחיד!!!** ה' מראה ליחזקאל את כל מערכת ההשפעה של העולמות... וה' מראה לו איך שהההכל מתוכנת!!! כל השרפים וחיות ואופני הקודש כולם מתוכנתים אוטומטי... כלומר: ה' הראה ליחזקאל שאין עוד מלבדו והכל מערכת אוטומטית שה' מפעיל אותה בכל רגע נתון! זה מה שהקב"ה מראה ליחזקאל בנבואה...

אבל חכה... זה רק ההתחלה... עדיין לא הגענו לעיקר... אחרי שיחזקאל הנביא רואה איך שכל המערכת האינוסופית הזו, הכל מתוכנת... הכל מופעל אוטומטית!!! כעת!!!! כעת הגענו לעיקר!!! **כעת הגענו לנקודה העיקרית שלשמה התכנסנו כעת כאן במעמד הר סיני...** כעת ה' מראה ליחזקאל שאי שם למעלה למעלה... מעל ככלל המרכבה, יש שם דמות אדם שניצבת מעליהם!!! אתה רואה את האדם הזה??? הוא מוכר לך מאיזהו מקום?

זה אתה!!! זה היהודי!!! ואתה היחיד ש... ש... שלא מתוכנת!!! אתה היחיד שנמצא מעל!!! מעל התוכנה!!! אתה הנברא היחיד שלא מתוכנת!!! היחיד שלא מופעל אוטומטית... ולמה??? כי אתה אדם!!! אתה היחיד שאני מכבד את הבחירה החופשית שלך ואתה לא מתוכנת... ואתה יודע למה אתה לא מתוכנת??? תן ניחוש למה???

כי בחרתי בך שאתה!!! אתה תהיה המתכנת בעצמו!!! במעמד הר סיני בחרתי בך שתהיה שותף שלי... אתה בעצמך תקבע את הלוי"ז בהשפעה... אתה תקבע איזה שפע ירד וכמה... (ואגב: מי שידע... יחזקאל הנביא מכונה לאורך כל הספר בתואר בן אדם!!! כי... כי בתחילת הספר ה' מגדיר ליחזקאל את היעוד של השם אדם!!! היחיד שלא מתוכנת כי... כי הוא נבחר להיות המתכנת בעצמו)

אתה קולט איזה מהפכה זה עשה לי בראש???

כי אני עד היום ידעתי שמעשה מרכבה זה הייליגער הייליגער... מאה פעמים הייליגער, ולי לא נותר אלא לעמוד מבויש מהצד... ולדעת שמדובר בדברים העומדים בבכשונו של עולם ונא לשמור מרחק... כי... כי אני... אני גוי'ק!!! אני לא צריך להגיד לך מי אני... נפש הבהמית שלי עובדת שעות נוספות... ולכן אני מורחק מהזירה. ואם כעת אדון אז נדברו מנסה להגש אותי שההפטרות של חג השבועות זה הליגער הייליגער מעשה מרכבה... נו... בסיידר... מה אתה רוצה??? אתה רוצה שאני אצא חמש דקות לפני יזכור... כדי שיהיה אפשר לקרא מעשה מרכבה במקום נקי מבעלי עבירה וערבות חבוטות (ועייפות) שכמוני??? אז זהו שלא!!! כעת מתברר שזה בדיוק הפוך!!! כל המסר של מעשה מרכבה הוא שאנחנו כן... באמת מדובר בהשגות הכי גבוהות ובדברים העומדים ברומו של עולם... אבל הכל מתוכנת!!! הכל אוטומטי!!! ה' מפעיל את הכל לבד לבד... והסיבה היחידה שה' הראה ליחזקאל מעשה מרכבה זה לא בשביל להראות לו איזה דברים גדולים יש... אלא בשביל להראות לו שלמרות!!! למרות כל הדברים הנשגבים האלו... הרי כל אלו מתוכנתים... ואילו אתה ה-בן אדם!! אתה היחיד שלא מתוכנת!!! אתה היחיד שיש לך את המפתחות ואתה יכול לקחת את ההגה ולהתחיל להתניע את המרכבה...

המשך בעמוד 3-4 בגיליון זה...

לקראת חג מתן תורתנו ניתן לרכוש את הספר

'המסולאים בפז'

הספר מתמקד בנתינת עצות וכלים למעוניינים

לפתוח עסק (מורשה) הנקרא בשם: 'עסק התורה'.

— — —

לפניך טעימה חלקית מהנושאים שבספר:

כיצד ניתן לרכוש **בקיאות בכל חלק** מקצועות התורה? למה יש
לפעמים **רפיון**? למה לפעמים אין לי **טיפת חשק?? מתי צריך**
לסגור את הפה ולצאת לפועל... ואילו מתי נדרש דווקא להתגבר
ביותר **שיאת** ולפוסל צערא וכו'??

כיצד ניתן ליצור מתיקות וערבות התורה והאם בכלל??

צרה ועשמה **החברתא...** האם שייך להתגרל **ללמוד גס לבד?** מה זה **לא** חברתא? **תחת סמויה** מול החברתא... מה זה אומר ומה עושים? עד כמה אני מחויב למסגרת או יותר נכון **לשייבת** **העשיבה?** **איך** **כותבים** **חבורה...**??

האם יש סיכוי עיוות אחד גם אני אהיה עקבי ומסודר ואלמד בזמן ואישון בזמן? האם **לימוד המסור** וזיהוי נגיעות ועצת היצר הוא נחלתם הפרטית של ליטאים. או לחילופין האם **החסידות** שייכת רק למגזר החסידי? רגע... בעצם למה לא לומדים בשיעורים **נביא...??** ואם אף פעם לא התחברתי ללומדים הישיבתי, האם אני עונה להגדרה של **תלמיד שחמש שנים לא ראה ברכה בלימודו...??**

האם יש בעיה ללמוד **שטאטעלשן??** והאם **דף היומי** שייך לך
לבעלי בתים?? והשאלה העצומה והכאובה: איפה רוב
המתמידים **עלמים** במחצת השנים?? ולמה בדורות הקודמים
היו שידעו את כל התורה בגיל שלושים... והאם יש סיכוי שגם
אצלי זה יקרה? יש לי **ראקציה ממביתם...** איך אני יוצא מזה
והאם יש עניין?? ומה העניין להיות סתם ככה בקי **בתורה**
שבכתבת?? האם זה לא 'סתם פרשת שבוע'?? האם יש עניין
ללמוד מ"ב **גם ללא הערות** של דרשו מפוסקי זמננו?? למה
אורך יל חודשיים לכתוב חבורה אחת, וגם אז אני מרגיש שזה
לא לגמרי סופי?? מה ההבדל בין התמודדות בקדושה של
מתמיד לבין העיבוד?? אם עוברת עלי לאחרונה תקופה של
חוסר חשק בולט בלימוד... כיצד ניתן לאבחן איפה הבעיה??

מה זה **"השקפה"**? האם יש עניין לדעת השקפה? ואיפה השקפה ממוקמת בי"ד החזקה לרמב"ם?? עד כמה יש עניין **לדור מאה** **פעמים** על הגמ'?? ובאיזה שלב מומלץ לעצור עם ההדירה? ומה עושים עם **השאיפות שלי??** האם לקבור אותם מתחת מאה גמרות...?? והאם יש עניין להתלמד לנאום ולדבר בפני ציבור...?? והאם יש אחד שבגוי ללמוד דווקא **שור בית יוסף** ולא כ"כ גמרא??

אלו הם חלק מהנושאים שנפתחים בספר זה...

לבירור מוקד המכירה הקרוב אליך:

0527683095 0548446691

“

איתא בקורא יקר: לא נעים לי... יש לי שאלה פשוטה בביאורי תפילה!!!! אני די מתבייש לשאול אותה... כי... כי... ובכן: היום בבוקר אני ואתה אמרנו אהבה רבה אהבתנו ה'... ואמרת שם: רחם עלינו (בינה) להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד לשמור ולעשות ולקיים... אני רוצה להבין את הקטע הזה!!! תעשה לי טובה... תסביר לי טייטש מה מבקשים פה... 'לשמוע ללמוד וללמד לשמור ולעשות... תסביר לי מילה במילה...

תלמוד תורתך... **כן? ככה גם אתה הבנת???**

תלמוד תורתך... כן?? ככה גם אתה הבנת???

מה שייך להתפלל--- לעשות?? קום ותעשה!!!! תחשוב שכן אדם צריך לעשות ציצית... אבל ותן בלבנו... לעשות ציצית... אדוני... אין פה מה להתפלל... תקום ותעשה... תחשוב שיש אחד שצריך עדיין לא התפללתי על זה... אדוני: ממתי מתפללים ללמוד? אם צריך ללמוד אז תתפוס את הרגלים ותלך ללמוד...

אני אגיד לך למה אני שואל את זה: כי אני מכיר מקרוב יותר מידי אנשים כאלו שיש להם רשימה של מחדלים... משימות שהם היו צריכים כבר מזמן לעשות וזה עדיין מתכה... ולמה?? כי... כי... היעזר... צריך להתפלל על זה!!! נו. ומה אני אמור לענות לזה? אדוני יהוה אמר לי שיש לי משימה אחת. לא מתפללים על זה... פשוט קמים ועושים... (ברור שצריך סייעתא דשמיא... אבל זה אחרי שעשית היקף והצלחת... לא שאתה לא מצליח לעשות... אבל עצם העשייה כמתחילה??? מה שייך להתפלל על זה? נאמן: יוצא לי לא משה מה תצטעק אלי בדבר אלך ישראל ויסעו... כנ"ל בלימוד... שם טבלים שמסתכנים עם הלימוד... אני מאוד רוצה לראות להגיע לשאיפות שבייבאו אותי לרצון אמיתי ללמוד... אבל צריך להתפלל על זה... אולי תתן לי ברכה טובה שתעזור... **ומה אני ואתה אמורים לענות לעומת אחד?** אדוני: לא מתפללים ללמוד! קום הרגע ותתחיל ללמוד... אם תלמד וחז"ל תראה ברכה... אז תתחיל להתפלל שתראה בברכה בלימודך... אבל כעת אנחנו מדברים על עצם הלימוד... מה יש להתפלל על זה... הנה הגמ'... והנה אתה... והיידע... תתחיל כבר... רגע ורגע ויגמ' ויניח עם הלימוד... והנאום... (רבה?)

עוד רגע ואני מגיע עם המטאטא... לא ככה)?

אם ככה: אני באמת שואל: מה זה 'ותן בלבנו להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד'??

כי לכאורה מלשון הברכה משמע באמת שמתפללים לעשות, ומתפללים ללמוד??

אני אגיד לך מה אני תמיד הבנתי... אני כבר לא בטוח בזה... בא נראה מה תגיד...

אני הבנתי שהתפילה כאן היא נטו מתמקדת בלב!!! כל הבקשה מתמקדת ב- תן בליבנו להבין!!! תן בליבנו ללמוד... תן בליבנו ללמד... תן בליבנו לשמור ולעשות... תן בליבנו לקיים...

כלומר: אני לא מתפלל ללמוד!!! כי לא שייך להתפלל על לימוד... רק מה? אני מתפלל שה' יתן בלבי ללמוד!! אין מה להתפלל לעשות... רק מה? אני מתפלל שה' יתן בליבי לעשות!!!

הרי בינינו... אם הייתי צריך **לעשות** כיבוד אב... ו... והתעצלתי ולא עשיתי!!! תן ניחוש למה לא עשיתי?? תן פרשנות... הנה אני פה... אני כעת אמור לעשות מצוה ותכל'ס אני לא עושה.

תן ניוחש למה?? אולי בגלל שלא התפללתי לעשות?? לא!! בשום אופן לא!! בקנאות לא!!! אם יש מצוה שהייתי צריך לעשות ולא עשיתי... **יש סיבה אחת ויחידה:** כי... כי לא בא לי... במילים אחרות: **אין בליבי**

ותן בלבנו ללמוד!!!!

ככה תמיד הבנתי את התפילה הזו... אדרבה... תעדכנו אותי אם אני טועה...

עכ"פ אם אני צודק!!! הבקשה הזו היא מאוד מאוד עוצמתית ומרגשת (-עכ"פ אותי)

מה אתה עושה? **תן בליבי להבין!!!** שים לב: אני מבקש מה'... תעזור לי להבין... את מה? **את מה ששאתי כבר עכשיו מבין!!!!** כן... אני לא טיפש... אני מבין מצוין... אני כבר עכשיו מבין שצריך ללמוד וללמד

לשמור ולעשות ולקיים... אבל עדיין... בשביל שזה באמת יקרה אני צריך להבין את זה עוד קצת יותר חזק!!!
...אנא... תעזור לי להבין את זה סופית!!! תעזור לי שאני לא סתם אבין את זה... אלא זה יוצב אצלי בראש
סולם העדיפויות...

אז בקשה כ"כ עוצמתית... שבינינו... מי שבאמת מכין בה מעעעומק לב... אין סיכוי שתפילה כזו תשוב ויקם!! כי זו בקשה כ"כ לגטימית... כ"כ צנועה... מה אני כבר מבקש רבש"ע... אני בסה"כ מבקש שתעזור לי להתמקד!!!! שאת מה שאני כבר מבין שצריך לעשות... שזה לא יחמוק ממני... שאני אצליח למקד על זה את כל הפרוזקטורים ולהישאר ממוקד בזה...

ובניינינו... אם נתבונן... שם נמצא הסיפור הגדול שלנו!!! ס"ס אל תשכח שאני לא בעל תשובה... ואני גם לא אחד כזה שצריך לשים רעפים ולכתוב את השם שלי על קברי צדיקים שה' יבעיר את הלב שלי בתורה... כי המאמר הזה פונה אלינו, אנחנו עמלי התורה שכבר ספונים בבית המדרש... אני ב"ה עמוק בעניין... רק מה?? בסוף בסוף יש לי את נקודת החולשה הקבועה שלי שאני יודע טוב מאוד מה הבעיה וגם מה הפתרון... אבל זה חמקמק... בסוף זה בורח לי... ופעם בחודש או חודשיים שאני שוב מוצא את עצמי בשעה של צילוטא ואני במיטבי, אותה נקודה צפה לי בדיוק איפה שנעצרת איתה בפעם הקודמת... (ואני שוב חוזר לאותה נקודה!! שוב מבין שזה מה שצריך לעשות... ו... ואחרי יומיים שוב את חומק לי... עד הפעם הבאה שנסעתי למירון והיה לי שם מיוחן... ושוב שוב מבין שזה מה שצריך לעשות... ו... משהו יודע על מה אני מדבר?)

חומק וכן הלאה... אגב: מישהו יודע על מה אני מדבר??)

ובסוף מה מתברר?? שלמיייעשה אין הפתעות!!! אין איזשהו קוד סמוי ומסתורי שאני לא עולה עליו...
הכתובות רשומה על הקיר... ובכל זאת!!! תן בליבנו בינה להבין!!! רבש"ע: תעזור לי שאת מה שאני **בבר**
מבין... שתצטרב מאסא של הבנה!! שאני אבין את זה עד הסוף!!! שאני אצליח לעגן את זה!! לתפוס את זה
קצר ולהתניע עם כל הכח...

ומעתה: שמי לב שבחג השבועות, באהבה רבה, (שזה ה'הנחה תוקף' של שבועות) כולם בעיקר מכוונים ושמים דגש על התפילה ב'יהא עיינו בתורתך ודבק לבנו וכו', אבל אם אתה שואל אותי... אני חושב שבייחס לחג השבועות... דווקא הקטע שלפני כן הוא יותר עיקרי!!! כי אם תשים לב: ב-יהא עיינו ודבק לבנו... שם אנחנו עסוקים בעיקר בלהעביר לרבש"ע את הכדור... שאתה יתברך תאר עיני... שאתה תדבק ליבי... ואתה יתתייחד לבי... אבל בבקשה הקודמת... שם אני מדבר בעיקר על עצמי! לרבש"ע: אני כבר מבין שצריך ללמוד וללמד לשמור ולעשות... רק אנא... תן בליבי!!! תעזור לי להתניע את ההבנה הזו קדימה... כמדומני שבחג השבועות שאני כעת עוסק בקבלת התורה האישית שלי, אני אמור להתמקד בעיקר בבקשה הזו!!! ה', אני נחוש לקבל את התורה... תן בליבי שאני אבצע את מה שמוטל עלי... ומכאן ואילך אני יכול לעבור לשלב הבא... להעביר את הכדור בחזרה לרבש"ע: והאר עיינו... אני כבר עשיתי את שלי... בליבי הבנתי ללמוד וללמד... וכעת אתה יתברך האר עייני! סו"ס האר עיני נאמר במה שאני לא מבין... זה יקרה אחרי שאני אבין את מה שאני כן מבין... ודו"ק...

כשאתה אומר ה' אחד!!! יש פה מישהו שמייג שבעים כוחות מנוגדים וכשהוא אומר ה' אחד זה יחוד גמור!! רק עם ניגודים שכאלו אתה מצליח להיות דמות שמייגת את כל הבריאה וכשאתה אומר ה' אחד זו אמירה שמאחדת את כל הבריאה)

מתי נבין שהקב"ה לא אוהב בינה מלאכותית!!!!!! ה' דווקא כן רוצה בינה!!! אבל איזה בינה? 'בינה ליבא ובה הלב מבין' (מתוך פתח אליהו!) ה' רוצה את חג השבועות שהוא הוא יום החמישים ובו נפתחים חמישים שערי בינה... זו בינה שנבנת יום ועוד יום... נדבך ע"ג נדבך... כן... ה' בחר בעם ישראל שלאורך החמישים יום הבודדים האלו הספיקו לעשות כ"כ הרבה פשלות... עם ישראל שלפני שבוע היו בריפדים וקרו שם 'כל מיני דברים' ממש לא נעימים... (כל מיני פזילות בלתי נשלטות שלא נפרט כאן לאן עמלק ניסה להסיח אותך ולזנב אותך בכ"ט אייר... שניה לפני מתן תורה...) וה' בחר דווקא בהם!!! באדם הזה!!! דווקא ביצור היחיד שלא מתוכנת!!!

אנחנו כל הזמן מנסים לברוח מזה... אנחנו כל היום מחפשים להרשים את הרבש"ע במאה אחוז דיוק!! בביצועים פנטסטיים!! **אז זהו שלא!!** ושלא תבין: זה לא שהקב"ה לא שמח ביהודי שמקדקד בהלכה עד הקצה ועושה את הכל בצורה הכי מושלמת... ברור שיש עניין לחתור לשלימות... וברור שהידור מצוה זו חתירה בלתי נדלית לפסגה בקיום רצון ה'... אבל עדיין!!! יש איזה חבל דק שמפריד בין שלימות ל--דיוק!!!

כל עוד מדובר במצוות ובמעשים, אני יכול לחתור לשיא השלימות והדקדוק אבל מצד האישיות?? ברגע שאתה רוצה להיחפך לתוכנה הכי סימטרית של אלוקים... תסלח לי... זה בעיקר יושב על אובססיה... **האם הבנת מה אמרתי??** אני אסביר: נניח יש לי תשוקה עזה לרצות את ה' ולעשות לו נחת רוח ומהמקום הזה אני נחוש ללמוד ככלל ליל שבועות ללא הפסקה... מה טוב... כתוב על זה דברים נשגבים בזה"ק... אבל תאר לעצמך שפטפטתי בסה"כ חמש דקות בליל שבועות והחמש דקות האלו עשו לי הרגשה כ"כ גרועה... שזה... מצידי אני מרגיש שהפסדתי הכל... הלך לי כל הליל שבועות... לא עשינו כלום... אם ככה אתה מרגיש... מה זה אומר?? שאתה סתם מחפש לדפוק לקב"ה הופעות וביצועים מקצועיים!!! אז כשהיית ילד המצוינות התבטאה בלהביא מאה במבחן, וכשיש לווייה של גדי'לים המצוינות התבטאה בזה שהצלחת לדחוף ולהגיד שנגעת במיטה... ועכשיו זה מתבטא בלדפוק הופעה של ליל שבועות סימטרי... ברו... נו נו... בשביל זה התאמצת כל הלילה הזה?? נו באמת... זה הנושא??

אז לא!! אל תתן לאובססיה לגנוב לך את ליל שבועות... אל תתן לתוכנה לגנוב לקב"ה את האדם שבך... תהיה ערוך ושלם עם האופציה שהלילה הזה לא יהיה מושלם... ואז מה...?? ה' לא מחפש ממני ביצועים מקצועיים... ה' רצה את הנכונות שלי והבאתי לו את זה בענק!!!! אדרבה... אני דווקא בעד שיהיה לך את החמש דקות המעצבנות האלו כדי שלא תתעצבן מהם ופרנציפ לא... כי אני כעת לא בהופעה... יש לה' מספיק הופעות מידי יום ש-אשר משרתיו כולם עומדים ברום עולם ומשמיעים ביראה... עומדים דום!!! וה' לא צריך אותי כזה... ה' רוצה אותי עם כל הרמ"ח והשס"ה... עם כל הקריאות ביניים של המחשבות שקופצות לי כל רגע ואני בכל זאת מנצח עליהם ומוביל אותם...

אז זהו!!! ש-קח בחשבון שהקב"ה קצת פחות מתלהב מזה...

לא חסרים לקב"ה תכונות... יש לקב"ה רבי רבון מלאכים ושרפים וחיות הקודש שהם מתוכנתים... אותך הוא רוצה אדם!!! הוא רוצה אותך עם כל החבילה... עם כל התנודות... הוא אוהב אותך איך שאתה...

בא... בדבר כאן ועכשיו... תכל'ס בשטח... כלפי מה הדברים אמורים?? אוטוטו מגיע ליל שבועות... ואני רוצה להכין אותך מראש מה הולך לקרות באותו לילה פחות או יותר... **אז ככה:** בהתחלה זה דווקא 'יתחיל טוב', אתה תשב ותלמד בקולות וברקים ותעשה שטייגן עצום שעה... שעתיים... שעתיים וחצי... ואז!!! לפתע... ממש בהפתעה... לפתע יצא לך מהפה איזה פיהוק עצענק... (אתה תנסה להסתיר אותו... אבל נזכרת מאוחר, ואני כבר הספקתי לראות) אבל עזוב... הפיהוק זה רק הסימפטום... כי הסיפור האמיתי הוא שלפתע תתגנב לך מין מחשבה כזו... יאלה... נו... מה השעה... כמה 'נשאר לנו' עד סוף הלילה... ואז אתה תזדעזע מעצמך... הויש נו... באמת... ליל שבועות... ואז אתה תמשיך ללמוד בשיא הברען!!! אבל מה לעשות... כשהראש מתחיל להתעייף... אתה כבר לא לגמרי שולט על המחשבות... (לא כמוני שמקסימום אני דוחף עוד איזה שני ריטליין... לך אין את ה'תכונות' הזה...) ואחרי חמש דקות שוב מגיעה מחשבה, הייתי רוצה אזה בלינצ'ע' חלבי כזה עסיסי... ושוב אתה נוזף בעצמך... נו... די... באמת... ואז בטעות התחלת לפטפט כמה דקות על סתם דברים... ואז תפסת את עצמך... הויש... ליל שבועות... ואחרי עשרים דקות מגיע איזה מחשבה זרה שמממזה לא קשורה... (אם זה שלפתע אתה רואה את זה שמקדימה ש... ש... ש'נגמר לו... 'נרדם... או הפליג לו... ואז אתה מזהה איזה דוק של שמחה בלב... הנה... אני יותר ממנו... פחדתי שהוא לומד יותר ממני, אז ברוך ה' לא) ואז מגיע השלב הדפוק שאתה מאוכזב מעצמך עד עמקי נשמתך. ואתה יוצא בהרגשה דפוקה... אאוף... כעת מתברר שגם בליל שבועות אני אפס מאופס... ציפיתי מעצמי שלפחות בשבועות אני אהיה קצת יותר מרומם! אהיה ספפעצ!!!! נקי!!! סימטרי!!! לילה שלם של לימוד בהתמדה ועבודת ה' בלי שום חריגות... בלי פרפרים... חלק...

אז זהו!!! שאתה אולי תצא קצת מאוכזב מעצמך בליל שבועות...

אבל הקב"ה ממש לא... **תתפלא לשמוע אבל הקב"ה הזמין בדיוק את זה!!** בדיוק את המרקם הדינמי הזה!! ה' רוצה את האדם שבך!! את החלק הלא מתוכנתת שבך... כי שוב... מתי תבין... יש לרבש"ע ריבי רבון מלאכים מתוכנתים... זה המוצר הכי מצוי... לא חסר לה' תכונות!!! (אם אתה לא מאמין... תפתח יחזקאל פרק א'... תפתח אקדמות מילין... מה שתבין תבין... מה שלא תבין סימן שאתה לא מבין בתכונות... מה שבטוח: יש לקב"ה אינסוף תכונות) ואם היום זה חג השבועות וקרה איזה משהו טוב בלילה הזה, אז הדבר הכי טוב שקרה זה שה' בחר בך... ורק!!! רק בגלל שאתה לא מתוכנת... רק בגלל השבעים כוחות המנוגדים שבוקעים מתוכך בהרמוניה ואתה כל הזמן מנצח עליהם ומכניע אותם ועושה מהם אגודה אחת לעשות רצונך בלבב שלם... (הסיבה שהרבש"ע מתרגש דווקא מה-שמע ישראל שלך... כי

(המשך-) האם כדאי לרכוש תורה סימטרית??

זה למייעשה האירוע של מעמד הר סיני!!!

במעמד הר סיני ה' מסר בידיים שלי את כל מערכת ההשפעה של כל העולם ואמר לי: אתה!!! אתה תקבע מה יקרה פה... אתה היחיד שיכול להוביל את התוכנה לטוב או למוטב... ואני כעת נותן לך תורה... התורה היא כללי התוכנה!! בתורה כתוב את המבנה של התוכנה, ואתה על פי החוקים והמשפטים האלו האלו תחליט האם להוביל את התוכנה קדימה... או למלאות אותה בוירוסיס אלימים...

אם תשים לב: אנחנו מאוד מאוד מתלהבים לראות דברים מתוכנתים!!!

שים לב: למה הבינה מלאכותית כובשת את העולם?? כי הבינה מגישה לך חומר מתוכנת!!! מדויק!! מושלם!!! אפילו הפרצופים של הבינה הם חלקים מצוחצחים בלי חצ'קונים וקמטים... תענוג!!! הכל פערפפקט!!! גם המבחנים שהבינה עושה היום לכל תלמיד בית ספר זה תמיד ציון מאה... אין לה שגיאות כתיב... פשוט תענוג... אגיוואלדיג...

נו... מה הגיוואלדיג בזה??? הדיוק!! המצוינות!!! התכונות שבזה!!!

סו"ס לכל אחד מאיתנו יש נטיה טבעית להצדיע לשלימות. למצוינות. לדיוק. לטופ שבטופ... והיות והמוצר המתוכנת הוא הכי הכי מדויק ומהוקצע... אז הוא שובה את ליבנו, אז כמו שאנו מצדיעים ומעניקים למלך הכיתה, כך אנחנו מצדיעים למצוינות ה-100% של הבינה המתוכנתת

ו... וההשלכה הישירה היא כמובן... כמובן ליידישקייט!!!

אולי לא שמת לב... אבל אנחנו מאוד מתרגשים מיידישקייט מתוכנת!!! מאוד חשוב לנו שהשטייגן יהיה סימטרי... שעבודת ה' תהיה מדויקת ומצוינת... דבקות בה' שדופקת כמו שעון... אני קורא לזה: דבקות דיגיטלית!!! כן... צריך לדעת שזו תוצאה של דרישה גלובלית!!! זה כמו שאם תראה פרוכת של ארון קודש מפעם... אתה תראה שהריקמה והעיטור זה אולי יפה... אבל לא כ"כ מדויק... כי זה עבודת יד!!! אבל היום שהכל דיגיטלי... הכיתוב החחייב להיות סימטרי על המילימטר... אחרת זה פגום... אז אתה מבין לבד שזה משליך גם על רוחניות... פעם כל החיים היו מכניים... עבודת יד... אז גם עבודת ה' זה היה משהו אנושי... אבל היום שכל המציאות נהפכה להיות מתוכנתת... אז גם עבודת ה' נהייתה כזו!!! אנחנו מתלהבים רק מעבודת ה' מדויקת!!! רק משטייגן כזה חלק עם גימור... בקיצור: מתוכנת!!!!

תכל'ס... ברקע הזה שוב מתקדש עלינו חג השבועות!!!
ושב הקב"ה יורד להר סיני ושוב מחדש את מעמד הר
סיני והפעם למי??

למי הוא מגיע?? לאיזה מרגלות הר סיני זה יורד??

התורה יורדת לשנה נוספת שהאדם נדחק עוד! עוד
יותר לפינה!!!!

שוב אנחנו קוראים את ההפטרה של יחזקאל שה'
מראה לו איך שלמעלה הכל מתוכנת אבל בכל זאת יש
שם אדם שהוא למעלה מהכל, **ואת ההפטרה הזו אנחנו
צריכים לקחת איתנו גם לכיוון ההפוך!!!!**

כן... ההההכל הכל מתוכנת... הכל משורטט... הכל
יפה, אבל למטה למטה אי שם... מסתתר לו איזה
אדם שהוא בסכנת הכחדה מחוסר עניין והערכה...
ותדע לך שאת זה!!!! את זה ה' מזמין!!!

ה' רוצה אותי אדם!!!! ה' רוצה אותי בגודל טבעי...
הוא לא צריך אותי מושלם... לא מחפש שאני אדפוק
לו הופעות מתוכנות... רוצה אותי דינמי... אוהב
אותי עם כל התנדויות שלי... רוצה אותי טבעי... ויש
לו סבלנות לצעוד איתי כברת דרך... הוא בסה"כ
רוצה שאני אקח את העניינים ברצינות... שאני אדע
שאני מפעיל את הכל... אני המתכנת... אני בנכונות
שלי להישיר מול עיניים ולהתייחד איתו בזה אני
מוביל את המרכבה הקדושה קדימה... לקראת
התיקון השלם!!!

ה' פונה אלי בחג השבועות ומבקש: תשמור על
האדם שבך!!! תכיר בצומת דרכים הכ"כ חשובה
שאתה מייצג... אל תברח משם!! אני צריך אותך
דווקא במקום הזה!! אני מצד אחד רוצה אותך אדם
מלשון אדמה לעליון... אבל מצד שני אני רוצה
שתשאר אד"ם ראשי תיבות אפר דם מרה... אני לא
מחפש ממך ביצועים מרשימים שאתה לא אמור
לעשות... אל תחפש להרשים אותי סתם כי... כי לי
כל חייתו יער...

אני רוצה אותך דווקא כח מאסף וצומת שמאחדת
את כל הכוחות כולם, ו... ובשביל לזכות להיות כזה
כח מאסף... בשביל זה אתה בן אדם... אתה עובר כל
מיני תנודות... בוקעים מתוך כל מיני קולות
שונים... ותרגיש נוח!!! אל תבהל... אתה בסה"כ
הנהג של המרכבה... אתה לא אמור להיות מדויק!!!
אתה לא עמוד חשמל... אתה חשמלאי...

אז נכון שעמוד חשמל הוא הרבה יותר גבוה, ויותר
מתח גבוה ויותר מספק חשמל מאשר החשמלאי
בעצמו... אבל החשמלאי אחראי על כל התוואי
הזה... הוא הביא את הנקודות חשמל לכאן... אז למען
ה'... תפסיק להתעקש להיות עמוד חשמל!!! ה' לא
רוצה אותך עמוד!! תסכים לקבל את התורה...
תסכים להיות כאן למרגלות הר סיני ולשמש
כנקודת חיבור חשמל- חיבור שמים וארץ... הלא
הוא בן אדם!!!! כן... הכינוי בן אדם מוזכר ביחזקאל
למעלה מ-90 פעמים... (גילוי נאות: לא אני ספרתי...
המחשב ספר... צר לי... אני בן אדם)

מלאכותיים!! ה' רוצה אותך בגודל טבעי... רוצה
אותך עם כל החבילה... מבין את החולשות שלך
ורוצה אותך מתקדם משם!! אתה מוכן לקבל את
זה?? או שאתה מתעקש להיות תוכנה?? תעדכן!!! כי
אם אתה מקבל על עצמך להיות תוכנה של תורה...
אז במילים אחרות אתה מסרב!!!! אז אל תסרב...
תסכים להיות הילוד אישה שמקבל תורה והמלאכים
מקנאים בו... מה הם מקנאים בו?? שהוא בן אדם!!
שהוא לא מתוכנת!!

אגב: מעניין לציין שלא לחינם השתרש אצלנו הכינוי
שנקרא 'חשמל'!!!

וכידוע: היו צדיקים שהזדעזעו מהשימוש המושאל
במילה חשמל... כי חשמל זה שם קדוש שמקורו
במעשה מרכבה... (ולכן הם נהגו להגיד אלקטרי) אבל תכל'ס
העובדה היא שככה השתרש שיש חברת החשמל...
וכשיש הפסקת חשמל קוראים לחשמלאי... ולמה??
למה קוראים לזה חשמל???

כי... כי התוכנה במתכנת המקורית והראשונית שלה
זה לא פחות ולא יותר מלאך!!! כל עוד מדובר במלאך
ה'... שה' ברא כוחות עליונים שה' מפעיל אותם ללא
בחירה... הרי זה מלאך קדוש!!! אבל מאז שנת ת"ר
שכבר כתוב בזה"ק שאז יבקעו מעיינות תהום רבה
ותנתן הרשות לכוחות הטבע לגלות סודות נעלמים...
כאן לפתע הגיע הבן אדם והתחיל לגלות גם הוא כל
מיני תוכנות!!! כל מיני כוחות שמופעלים
אוטומטית... אז בהתחלה הוא עוד קרא להם
חשמל... בסיידר... סו"ס זה לא לגמרי טעות... כי
בדיוק כמו שהשמש והירח הם מלאכים ששומחים
בצאתם ושישים בבואם עושים באימה רצון קונם...
ככה גם המעגל סגור הוא תוכנה אלוקית שמייצרת
אנרגיה וככה כל ההמצאות הפלאיים של
הטכנולוגיה... דא עקא: שעם הזמן התוכנות האלו
התרבו והתפתחו בממדים בלתי נתפסים והשתלטו
על העולם... עד שהגיע שלב שהתוכנות דחקו את
הבן אדם שאט אט נדחק לפינה ונעלם... ואז גם
היהדות נהפכה להיות מתוכנתת... ואם פעם הקב"ה
הראה ליחזקאל את מעשי מרכבה איך שהכל הכל
הכל מתוכנת... ובכל זאת יש מעל הכל דמות אדם
שהוא היחיד שלא מתוכנת כי הוא זה שמתפעל את
הכל... אז כעת להבדיל אלפי הבדלות... היום ניתן
לראות את אותו סוג מראה אבל להבדיל... זה מה
שנקרא מרכבה דקליפה... אתה מוזמן להסתכל על
העולם שלנו ולראות את אותה תבנית רק לכיוון
ההפוך!!! הכל מתוכנת... הכל מדויק... הכל יפה...
מהוקצע... הכל מתוכנת... ואז בסוף בסוף אי
שם למטה למטה... אתה רואה שם בתחתית איזה
דמות אדם... ואתה שואל מי זה העב"ם הזה?? ואז
אומרים לך: וישח אדם וישפל איש!! אדם זה משהו
פרמיטיבי!! פעם הוא היה מתכנת את הכל... אבל
היום העולם מתכנת אותו!!! כן... בימים אלו מתחיל
להתגלות קצה הקרחון של ממדי הנזקים של הרשת
והבינה... איך שהתוכנה המלאכותית דחקה את
האדם האנושי שבנו לקצה...

לקורא הנלבב שאולי לא מבין מה אני כ"כ מסתבך...
אז תבין אותי... אני בתהליך של ריפוי... **זה עובד ככה:**
בתור בחור, כל שנה בערב שבועות, קיויתי שהשנה אני
אצליח להיות מתוכנת לגמרי!! תכננתי את ליל
שבועות... תכננתי שאני הולך להיות מלאך!!! ללמוד
בלי הפסקה... לא חושב על כלום... לא מדבר מילה...
אבל זה לא הלך... ובשנה הבאה זה שוב לא הלך... וכל
שנה מחדש הייתי מאוכזב. עד שהגיע השלב של
היאוש.

כן!!! לכל בן עליה מגיע השלב הזה ש... שהוא מחליט
לפרוש מהמירוץ... חשבתי שאזכה להיות כלי שרת של
ה'... חשבתי שאני מסוגל להיות שרף... ומתברר שאני
לא אוזח שם... וכאן בשלב הזה מתחילה הנסיגה...
נסיגה טבעית ונורמלית!!! שההתלהבות של גיל 16-
20 מתחילה לרדת... ואם הנחיתה הזו עוברת בשלום
(צריך אגרוויסע רחמי שמים) אז נהייתי רגוע כזה... שומר
מרחק כזה... שומר על צינור וחושש להתלהב... מפתח
מנגנון פנימי של בולם זעזועים... ולכן אני הולך על אש
נמוכה... (קרי- רף שאיפות נמוך) כי די... לא רוצה שוב
להתאכזב מעצמי... (כמדומני שכל בן עליה שקורא שורות אלו
יכול למצא את עצמו בגרף הזה... אם בהתחלה אם בסוף...)

אז זהו!!! שכיום אני כבר בשלב הריפוי... היום אני מבין
שזה בסדר!!! נכנסתי לדרמה מיותרת!!! הכל בסדר...
אל תהיה בלחץ... אני אלמד!!! כמה?? כמה שאני
יכול!! ואם פתאום הגוף שלי יזכיר לי שאני בן אדם???
אוהו... מצוין... יופי... אם אני בן אדם זה אומר שאני
באמת מתאים לקבל את התורה... כי למיטב ידיעתי
הקב"ה חיפש בן אדם...

אה... אבל אני רואה שכל מי שסביבי לומדים ללא
הפסקה כמו מלאכים??

נכון!! יופי. אז אני לגמרי כמו משה רבינו אחד על
אחד... כי הרי המלאכים שאלו 'מה לילוד אישה **בינינו**
שאתה נותן לו את התורה??

אם כל מי שמסביבי הוא מלאך, אז כנראה שאני פה
הילוד אישה היחיד שהקב"ה נותן לי את התורה... לא
נותר לי אלא לאחוז בכסא הכבוד ולענות תשובה לכל
אלו שמסביבי... קנאה יש בכם?? משא ומתן יש בכם?
אם לכולכם אין ורק לי יש... אז אני היחיד שמקבל
תורה היום!!!

כן... זו האמת!!! ה' נותן לי תורה לא למרות מה שאני
אלא בגלל מה שאני... בגלל שאני כזה כח מאסף
לשבעים כוחות נפש שאני מנצח על המקהלה ואוסף
אותם אגודה אחת לעשות רצון בלבב שלם.

ואתה מבין לבד ש-ליל שבועות זה הסיפור הכי קטן...
כי הסיפור הגדול מחכה לנו דווקא ביום שאחרי... כעת
בשבועות נותן התורה שוב יורד מהשמים ושואל אותך:
האם אתה מוכן לקבל תורה???

וחכה... לפני שאתה עונה כן... תחשוב רגע... שים
לב: מה הקב"ה רוצה... ה' שכעת יורד מהשמים
ושואל אותך- האם אתה מוכן לקבל תורה?? מה
הוא רוצה?? הוא רוצה אותך! הוא רוצה את הבן אדם
שבך!!! הוא לא רוצה ולא מתרשם מביצועים

גם אני הייתי רוצה מלאך מגיד כמו

לביט יוסף?

ידוע המעשה המפורסם על הבית יוסף שבליל שבוועות הוא למד משניות יחד עם החברים ואז לפתע נשמע קול מתוך פיו של הבית יוסף וזה היה המלאך שנברא מהמשניות... 'אני המשנה המדברת בפך'... תכל'ס, כשהייתי ביישיב"ק היו לי דימויונות מפותחים... וכשהיה מגיע ליל שבוועות והייתי מתחיל ללמוד את המשניות של התקון... הייתי מדמיין לעיני רוח... ש... לך תדע... אולי בעוד כמה דקות פתאום ישמע קול אדיר מתוך הגרון שלי, שמעו נא המהדרין מן המהדרין את המשנה המדברת בפך... ואז בבת אחת ישתרר שקט בביהמ"ד!!!! כולם המומים. מתקרבים אלי בחרדת קודש ומקשיבים לקול המלאך המדבר מתוך פיו... ואז כמובן אני אתקבל באייה ישיב"ג שאני ארצה... מי לא היה רוצה לזכות בבחור האגדי שיש לו גילויים של מלאך!!!! (ואת השלב הבא של הדימויונות נשאיר. אתה כבר יכול להמשיך את זה הלאה) כן... מאוד התחשק לי שיבא איזה מלאך ויגיד לי דברים טובים...

אלא שאז חלפו כמה שנים והספקתי לקנות את הספר מגיד מישרים שהב"י כותב את כל מה שהמגיד אומר לי... ואז גיליתי שהמלאך הזה לא וויתר לב"י!!!! מספיק שהב"י התבטל חצי דקה והוא כבר נוף בו קשות... ואם הב"י שתה כוס אחת יותר מרגילותו, המלאך כבר מוחה לו וזהה ראוי לעיוב וכי'...

ואז התחרטתי!!!! לא תודה!!!! אני כבר לא מחפש מלאך שיתחיל פתאום לדבר מהגרון שלי בליל שבוועות... כי דבר ראשון: אם הוא יתחיל לדבר... לך תדע מה הוא ינוף בי לעיני כולם... איזה פדיחות... (מילא הב"י, מדובר בדקויות... אבל אם הוא יתחיל לנוף בי... תודה!!!! אני מוותר על הכבוד הגדול) אבל חוץ מזה! תאר לעצמך שאני באמת מארגן לך מלאך שיתגלה אליך כל יום... אבל!!!! כל פעם שתקום טיפ טיפה מאוחר... רק התעוררת והוא כבר מתחיל לצעוק עליך מהגרון... (ואתה לא יכול להשתק אותו, כי הוא לא שוען מעורר) אתה רק מתחיל לקרא עיתון... הוא מתחיל לתת לך מוסר מתוך הגרון... אבל ההלו... אני באמצע לקרא... אתה מוציא אותי מהריכוז... נו... מתחשק לך כזה דבר??? לא תודה!!!! בקיצור: מה מתברר??? שהמלאך שהתגלה לבית יוסף זה דווקא משהו מוכר... המלאך הזה קיים!!!! הוא מסתובב בינינו!!!! זה כל אותם צדיקים מרוממים שמוכיחים אותנו במילי דשמיא... ו... ולא בא לנו עליהם... אבל הם מלאכים!!!! כל ההבדל ביניהם למלאך של הבית יוסף... שאותם אתה יכול לנפנף ו... ואתה עושה את זה... ואילו המלאך של הב"י היה תפוס בגרון!!!! אתה רוצה??? בבקשה... רק תחתם לי... אני הרגע מארגן לך את זה... אני מביע שקודם כל נסכים לקבל באהבה את המוכיח בשער!!!! קודם נסכים ללמוד מוסר... ולהסכים לקבל תוכחה ממי שאומר לנו את האמת... כשנסכים לקבל עול תורה ולשמוע את קול המוכיח בשער... אז אני אגיש בשבילך בקשה למלאך מגיד צמוד גרון!!!! בנתיים הכדור אצלי... בקיצור: מרן הב"י וזה למלאך לא רק בזכות לימוד המשניות, אלא בזכות חג השבועות!! שהב"י הסכים לקבל תורה!! הוא רצה והשתוקק שיהיה לו מוכיח צמוד שידבר מתוך גרונו!!!! מי זוכה לקבל מלאך מוכיח??? מי שמוכן לקבל עול תורה!!!! בבקשה... הכדור אצלנו... חלק בלתי נפרד מקבלת התורה זה להסכים לקבל הוראות... להסכים להיות מוכתב לעול תורה... להיות ערוך ומוכן לעשות שינויים בהתאם לרצון ה'!! ואז ישמע מהר סיני: שמעו נא המהדרין מן המהדרין...

ר' אלידע שהצליח להיחלץ ממיצר הורמוז להספיק חג שבועות בירושלים!!!!

היום ערב חג השבועות!!!! השעה 2.30 בצהריים!!! הר הבית... שם בצד... ביניה שקטה הם התמקמו... משפחה שלימה... ילדים מכל שכבות הגילאים... אחים אחיות... סבא וסבתא... ההתרגשות ניכרת על פניהם... והעניינים כל הזמן נשואות לשערי הר הבית... נראה שהם ממתינים בכליון עיניים למישהו שכל רגע אמור להגיע... ניכרת ביישנות טבעית ורצון להיבלע בין ההמון וכמה שפחות למשוך תשומת לב... אבל מתברר שיש פה יותר מידי אנשים נוספים שגם הם ממתינים יחד איתם... מדובר במגוון מאוד שונה של אנשים... מצד אחד יש פה כמה תלמידי חכמים מופלגים... מצד שני יש פה גם יהודים מאוד פשוטים... וסתם נשים שגם הם עומדות... כולם ממקמים באיזושהי פינה... וכל כמה שניות מרצים לכיוון אחד משערי הר הבית...

ואז הוא הגיע!!!! והוא ניגש דבר ראשון להורים שלו... ואז ניגש לאשתו... והילדים... ראית את ההתרגשות העזה... את הדמעות... אבל עדיין!!! הכל באיפוק וזהירות... כן... נכון... אנחנו נפגשים לאחר ארבע חודשים שלא הייתי בבית... התגעגעתי לכם מאוד - יענקי... שלימים... איציק... תמי... וגם רותי שלנו שיש לה בדיק היום יום הולדת, אבל לא לשכוח!! אנחנו כעת בבית ה'... ואין נשיקות!!! (יקבע בלבו שאין אהבה כאהבת המקום ואהבת בניו אין נחשבת כלום כנגד אהבתו כמו שעשה אברהם ע"ה בעקידת יצחק) (לבוש, ושו"ע, כן... בשביל זה אנחנו פה... בהר הבית... מקום שאברהם אבינו עקד את יצחק בנו וכבש רחמיו...) בקיצור: מה מתברר???

שזה ר' אלידע הזבולוני...

מדובר בעובד ה' נשגב!!! בן תורה מרומם שמכתת את רגליו למען כבוד שמים ולמען התורה הקדושה... שליח נאמן וסודי של סנהדרין לשלל משימות מורכבות... עבודה שחורה, כל מיני מכרזים והשוואות מחירים של הלשכה לרכישת אילים ושמנים... האמת היא שבדרך"כ אנחנו קבוצה מאורגנת... יוצאים באמצע החורף ו... ומשתדלים להספיק להגיע לשבועות לירושלים... שם אנו נפגשים עם השותפים הטבעיים שלנו משבט יששכר... ועמים הר יקראו שם יזבחו זבחי צדק, אנחנו מקריבים קרבנות משותפים... חולקים מסקנות תורניות נחוצות בהגדרות של כלים ושיעורי אונאת ממון ועדכוני כשפים ושאר קשקושים שנחוצים ללשכת הגזית (שצריכים להיות בקיאים גם בשטויות העדכניות), בדרך כלל אנו משתדלים להגיע בישוב הדעת שבועיים לפני כן... ולהגיע לירושלים בהצנע לכת... אבל הפעם ? ! ? הפעם 'אתם יודעים... המדינה הזו משובשת בגייסות' (לשון הגס' סוף יבמות) ולאחר סיבוב ארוך בפרגמטיא בסיס... ועוד כמה משימות במזרח התיכון... כשהגענו למיצר הורמוז העסק נתקע!!! ונתקע ונתקע... ובניסי ניסים הגענו ברגע האחרון... ולא סתם אלא בדקה התשעים... והנה... אנחנו כאן!! ערב חג השבועות!!! בהר הבית!!! השעה כבר 3.00 בצהריים...

ר' אלידע לא בשביל קבלת פנים רעשנית שכזו... ר' אלידע הוא אישיות צנועה... זבולון בנשמתו... לא מדבר הרבה... עושה הכל בשקט, רגיל לימים ארוכים של בדידות מול גלי הים... שם הוא יושב וכותב ספרי תורה במרץ בזה אחר זה... כן... זה חלק בלתי נפרד מהשותפות עם יששכר, 'זבולון מושכים בשבט סופר', יששכר כל הזמן מביא עוד תלמידים... וכל תלמיד נוטף זה עוד 'תורת כהנים' אשורית על הספר (ובדין) אבל אין ברירה!!! הפעם הגענו יותר מידי מאוחר... ואנחנו נאלצים להיפגש כאן! בהר הבית... לאחר המפגש הראשוני עם המשפחה... ר' אלידע כעת התפנה ליפול על זרועות ר' ישבאב... הם התחבקו בחיבוק עז במשך דקה ארוכה!!!! כן... אמנם כאן הר הבית... אבל עם ר' ישבאב מותר להתחבק ולהתנשק גם בהר הבית... כי הוא השותף שלי בהרצת תורה ובכבוד שמים!!!! אמנם פיזית היינו רחוקים יותר מאלפיים ק"מ... אבל אנחנו תמיד ביחד... לשנינו יש יעד משותף!!! להרבות כבוד שמים!!! לתקן עולם במלכות ה' ולהרבות פעלים לתורה... ר' ישבאב עושה את זה מעיר לעיר ישן בין המשפתיים... ואילו ר' אלידע עושה את זה בהפלגות ממושכות... והנה כעת נפגשנו!! כאן! במקדש!! ועוד מתי?? בערב מתן תורה!!! והדמעות... כל המתח של התקופה האחרונה, כל הבדידות והררי המשימות. הכל התנקז כעת לרגע של חיבוק ושמחה משותפת על שאנו זוכים להמשיך!!!! להמשיך לשמש כנצח והוד תרין שוקין... כן... יששכר וזבולון הם שני הרגלים!!!! הם הרגלים שמתניעות את לוי קדימה... והנה אנחנו כאן... סמוך ונראה ללשכת הגזית ש-מציון תצא תורה... ומי הולך להביא את התורה מציון ועד לתלמיד המרומם ביותר ועד אחרון נדחי ישראל?? זה אנו- יששכר בהרצת תורה. וזבולון בפרקטיקה של תורה

---טוב... סיימנו את המפגש המרגש עם המשפחה... גם המפגש המרטיט עם ר' ישבאב... ואז החלה קבלת קהל... כן... מי אתה?? אני יואב מהר גוזן... אוהו... בטח בטח, אומר ר' אלידע... הבאתי לך את הקיום השטורות... רגע... ומי אתה?? אני חפיזא מבית הישימות... אה אה... כן כן... זכרתי אותך, יש לי שטר אישור מבי"ד שאשאתך היא כבר מצרית שניה ומסמילא הבן שלך יכול לצאת בשידוכים רגיל... אבל חכה... זה רק ההתחלה... התור רק מתארך... לכל אחד פה וה-אלע גשעפט שיש לו עם אבא שלנו בשלל תחומים...

אבל לפתע!!!! מוישי הבן הבכור תפס יוזמה ועצר את האנשים בעדינות... וניגש לאבא... אבא... אין זמן!!!! בעוד חצי שעה בדיק כבר מגיע עת תמיד של בין הערביים... ואם אנחנו רוצים שתספיק להקריב קרבן תודה עוד לפני החג אז עכשיו!!! הכל מוכן... יש מ' חלות אפיויות... כשבה נקיבה ממתינה בדרום העזרה... ורק צריך שתסמוך... אני שוחט והכנה כבר עם המזרק... כן כן... נחלץ ר' אלידע... אני מיד רץ לסמיכה... **אבל רגע רגע... לפתע נחרד ר' אלידע... לפני הכל!!! איפה גברת זהבה?? יש פה גברת זהבה??** כן... אבל אבא... קודם תעשה סמיכה על התורה... אחר כך נדבר על 'זהבה'... לא לא!!!! קודם זהבה... יש פה מישהי שקוראים לה זהבה???

וז לפתע הופיע איזה אשה אחת עלומה... כן... אני זהבה!!!!

הוי... נאנח ר' אלידע ואמר בקול סדוק: בשעה טובה!!!! ר' אלידע הסתכל ימינה ושמאלה... ר' ישבאב בא רגע... ו... ור' מעזייהו הלוי?? בא גם אתה... אתם קרובי משפחה?? לא! בני דודים? ממש לא! תקשיבו... יש לי פה גט ש... שלא סובל דיחיוי!!! הוא חייב להינתן ברגע זה!!!! אני מוסר בפניכם את הגט ואני מכריז בפניכם: בפני נכתב ו... ובפני נח... הוא לא הספיק לגמור את המשפט ולפתע פרץ בבכי... ו... וגם זהבה האלמונית פרצה בבכי... אף אחד לא יודע את הרקע... אבל כולם הבינו שהגט הזה רגיל... מה שבטוח: אבא אמר למוישי... תארגן לה מהר מהר קרבן תודה... אוהו... מה שאנחנו עברנו עם הגט הזה בחודשים האחרונים... זה היום עשה ה'!! כמה התחננתי לפני הבעל שאני רוצה להיות שליח קבלה והאישה מינתה אותי... אבל לא!! הוא התעקש שאני אהיה רק שליח הולכה... ואז הוא ביטל... ושוב לחצתי עליו... ואז הוא אמר לעשרה אנשים כולכם כתבו... וככולנו היינו צריכים לכתוב... (ואז לקחתי את הגט וברחתי איתו... הוא רץ אחרי עד מיצר הורמוז... קיויתי לחמוק... אבל הוא תפס אותי שם... ושוב התבטל... ואל תשאלו) אז כן... סו"ס לראות את הגט בידיים שלו... פה מול המזבח... שאמנם מוריד דמעות... אבל נראה לי דמעות של שמחה... ר' אלידע רץ מהר לסמיכה של תודה... עמד שם והודה לה' בדמעות רותחות, אבל לא חלפו חמש דקות... ומוישי עצר את אבא... זהו... המגרפה כבר בדרך לבין האולם ולמזבח... שני כהנים כבר עושים את דרכם בשני גזרי עצים למזבח... עוד שניה תמיד של בין הערביים... אנחנו חייבים לעצור... אנחנו נשב בליל שבועות ונשמע מה היה... נהפוך את הסדר... אם אצל דוד המלך עד חצות הלילה היה עוסק בתורה ומכאן ואילך בשירות ובתשבחות... אז בליל שבועות זה יהיה הפוך... עד יום ולילה עד חצות נעסוק בשירות ותשבחות של תודה ומכאן ואילך נעסוק בתורה עם ר' ישבאב.

האם חג השבועות קשור גם ל-תפילה??

כל שנה כשמגיע חג השבועות... באופן טבעי הנושא המרכזי שתופס את המיקוד זה תורה!! חזוק בעמל התורה... חיזוק בלימוד והתמדה... אבל השנה משום מה חג שבועות מתקשר לי הרבה יותר **עם תפילה**... ואני יודע למה... כי אני חיוב בתוך שנת אבלות... ואני ניגש ש"ץ... ולגשת 3 תפילות ביום זה תובעני!! זה דופק יום יום!! כל היום שלך מסתובב סביב זה... אבל עזוב... בינינו... דווקא ההפתעה הגדולה שחיכתה לי, זה שהתברר לי שגלגלתי ש"ץ לא זה הסיפור הגדול... אחרי שאני כבר פה לא איכפת לי לגשת חזן... רק מה התברר?? שהתובענות הגדולה היא עצם זה שאני מוצא את עצמי מגיע בזמן לתפילה! מתחילת התפילה ועד סוף התפילה כמו חייל... זה הסיפור!! בקיצור: לאחרונה אני במפגש נדיר ומפתיע מול התפילה המקורית כמות שהיא!! ותשמע... לא נעים לומר... אבל זה קשוח!! זה שלוש תפילות ביום... ותחשוב שיש גם שתי פעמים חזרת הש"ץ... וזה טקסט לא הכי קצר... ואני חוזר עליו חמש פעמים ביום!!!! ובינינו... בכינות: זה שוחק!!!!

ואתה יודע מה... מה שהכי מפריע לי זה שאני היחיד שמעיז להגיד את המשפטים האלו בפירוש... מפריע לי שאף אחד לא מעיז להגיד שהתפילה היומיומית היא מתישה... זה כאילו לא נושא... כאילו שזה קל... כל השיח בנושא מתחיל ונגמר בזה ש... שהיו... זה לא בסדר, למה לא מגיעים בזמן?? למה לא נשארים עד הסוף?? לא בסדר שלא מספיק מכוונים, והתפילה שלנו לא נראית כמו שצריך... סליחה... ניסית פעם להסתכל על התפילה כצופה מהצד... אתה יודע מה זה לשנן כל יום טקסט של 19 ברכות 3 פעמים ביום פלוס פעמיים חזרת הש"ץ??

זה נראה לך קל?? זה דבר שניה בהיגיון: יש סיכוי בעולם שזה לא יהיה שוחק?? **זה שוחק!! נקודה!! ובדיק על זה באתי!!!**

דווקא התחושה השוחקת הזו שיש לי כעת יותר מתמיד כתוצאה מזה שאני חיוב... דווקא זה שיש אולי משהו מול מעמד זה יותר מכל דבר אחר... ואני אסביר לך גם למה... כי השחיקה המורגשת שלי בתפילה מאוד מאוד מזכירה לי משהו דומה... תנחש מה???

את השחיקה של אשתי... השחיקה הטבעית והנורמלית של כל עקרת בית מול השוטף!! הכביסות, הבישולים, גיהוצים, סדר וניקיון, שטיפת כלים, הניהול השגרתי ביותר של משק בית זה שוחק!! זה מעגל קבוע ובלתי נגמר של עבודה אינטנסיבית שחוזרת על עצמה ואף פעם לא נגמרת... ומי שקצת מכיר... הנושא הזה של השחיקה לא מטיח אצל הנשים... הם לא מתעלמות מהקושי הזה, ממש לא!!! הם מדברות על זה ומדברות על זה בלי סוף (כמו שנשים מדברות) וכשהם מדברות על זה... הם לא מדברות כמו גברים... יש הבדל!! כי כשאני מתחיל לדבר על שחיקה הוא בדרך כלל אומר את זה כבר בנימה של התמרדות!! יאלה... נמאס לי... כל טוב... כן... בחור יקר: אני לא צריך להגיד לך מה קורה ברגע שאתה מתחיל להרגיש שחיקה בשיבה... זה עניין של יום יומיים עד שמכריזים רשמית על 'סוף זמן' ו'פירוד הכנסת', יאלה... החגיגות מתחילות... ככה זה אצל גברים!! אם יש שחיקה... יש פה הכרזה על חוסר תקניות ויוצאים לפגרה... לך תחפש אותי... אז זהו שאצל עקרת בית זה לא ככה!! אתה יכול לשמוע אותה נאנחת בטלפון... ד... אין לי כח... אני לא עומדת בעומס... אני מרגישה שחוקה עד הקצה... ומדברת ומדברת ובסוף... בסוף היא ממשיכה כרגיל בלי שום קשר!!!!

אז היא אולי מזמינה מילות עידוד... (וכשלא מבינים, אז היא מתחילה ללכת סחור סחור ולהתלונן על כל מיני דברים... כידוע ליועץ ח"ן) ואז במידת הצורך היא מתחברת לעוד איזה קו שנותן עצות וטיפים איך להתחיל בגינה הבית... ואז מידי פעם היא גם הולכת לאיזושהי הרצאה חזקה או ערב נשים מעצים בגודל השליחות של נשות ישראל וזה נותן לה כח... בקיצור: אצל נשים הנושא של השחיקה לא מטיח... הנושא מוצף כל הזמן על השלחן!! מדברים עליו... נאנחים... מתלוננים... מתעצבנים... ואז שואבים כוחות וממשיכים... וחוזר חלילה... רק מה???

לגבר כמו תמיד יש נטיה לתת פתרונות... ולכן קרה לי לא פעם שאשתי התלוננה על שחיקה... וברוב חסדי וצדקתי פטרתי אותה!! אז אל תנקי את הכלים... אז נשתמש בחד פעמי... אז היום אל תחליפי מצעים... אז אל תשטפי את הרצפה... לא נורא... את יודע מה... אני אקנה שואב שוטף. וכל פעם שככה באתי לקראתה, לא הבנתי למה הרעיונות המקסימים שלי רק מרגיזים אותה... עד שיום אחד קלטתי!!!!

ההלו... הניהול השוטף של המשק בית זו הממלכה שלי!!!! שם הקריירה שלי!! אל תוציא אותי לפנסיה... אני מעוניינת להמשיך כל חיי להישאר במטבח ולגהץ ולבשל... זה המקום הכי אידיאלי בשבילי!! רק מה? לפעמים אני נשחקת ואני צריכה קצת עידוד... זו צורה נורמלית של עקרת בית בישראל. (אני כבר לוקח בחשבון שזה כבר לא ברור כלום... אני מדבר על יצורים אנושיים לפני פרוץ מלחמת האנושות של הבינה...) עד כאן ברור???

ומעתה: לא סתם הארכת כאן בתיאור על עקרת בית... **כי זה בדיוק אבל בדיוק המשבצת שלנו יום יום בתפילה!!!!** זה בדיוק מה שקרה במעמד הר סיני... ה' בחר בי לכלה... ה' בחר בי להיות העקרת בית שלו... איפה?? **בשוטף**!! לקום כל בוקר ופשוט לתחזק את העולם שלו... תחזוקה שוטפת! וזה שוחק... אף אחד לא אמר שלא... **אבל זו הקריירה שלי ואני לא מוכן לוותר על זה**... אני אמנם אנסה להתיעל... אתפוס חזוק... ואח"כ שוב רפיון... שוב נגרום רגלים... נחכה שהתפילה תגמר, ושוב נתחזק... **אבל אני לא מוכן לוותר על זה!! זו הממלכה שלי!!** אתה יודע איזו ברכה הכי מרגשת אותי... לאחרונה - בברכת השחר?? רוקע הארץ על המים!! מה פשר הברכה הזו??

פשוט מאוד: בעשרה מאמרות נברא העולם... עשר פעמים כתוב 'ויאמר אלוקים' בששת ימי בראשית ומזה נברא כל העולם... נו ו... מכאן ואילך... מכאן ואילך הקב"ה מסר לי את המושכות ואני מתחזק את זה... אז אם לפני התשפ"ו שנים 'ויאמר אלוקים יקו המים' ותראה היבשה, אז מכאן ואילך לעולם ה' דברך ניצב בשמים!!!! וכאני כאן למטה מתעורר כל בוקר... לובש בגדי עבודה... נכנס לקמפוס... פותח ארון חשמל ומתחיל להדליק את השאלטרים... 'ברוך רוקע הארץ על המים', אני מדליק את השאלטער של 'ותראה היבשה' בברכת יוצר אני מדליק את השאלטער של 'יהי מאורות ברקיע השמים להאיר על הארץ', וב'הנותן לשכוי בינה להבחין', אני מדליק שאלטער של 'עוף יעופף על פני הארץ', על פני רקיע השמים' (מכובן שהמובן הפנימי של הדברים הוא הרבה יותר עמוק, ס"ס עשרה מאמרות או בחינות הרבה יותר עמוקות... אם הייתי בורא עולם הייתי מסביר לך, אבל בשביל זה אני לא הבורא, אבל אני כן העקרת בית שלו, אני המתחזק של העולם שלו).

זה מה שקרה במעמד הר סיני!! ה' בחר בי כבן זוג שלו!!

אני מהיום העקרת בית שלו... אני פה איתו ביחד... ואני כבר מחכה להיכנס למטבח ולהתחיל בשגרה מבורכת של חיי נישואין...

לפתע קלטתי שהעול תורה הכי משמעותי והכי בולט לעין זה בתפילה!!! והרבה יותר מאשר בלימוד... כי בלימוד התורה עד כמה שאני שווה שטייגן ואני מתפתח שם... אני פחות פוגש את ה-עול תורה שבזה... כי אברך שלומד ומחדש חידושים הוא כמו יום בניה של ה'!! כמו קבלן פרויקטים!!! אבל בתפילה היומיומית?? זה לא פרויקט... זה לא שמים חדשים והארץ החדשה... אלא מאי? פה זה השוטף!! זה השעתיים ביום שמחזירים אותי למקום שלי כבן זוג של ה' בשוטף של המטבח...

---- רק מה? שוב... מרוב שאנחנו מבוהלים מהשחיקה בעבודת התפילה, במקום לטפל בזה... אנחנו מסתפקים באנחת אכזבה... אוי... זה לא בסדר... התפילה שלי עעצל הפנים... ה-100 ברכות שלי על הפנים... וממשיכים הלאה... **אז לא!! תרגיש נוח... זה באמת שוחק!!** זה תובעני, זה יומיומי... מאוד טבעי שאתה מרגיש שחיקה... אבל ההלו... זה לא סתירה שזו הממלכה שלי!!!! ה' בחר בי במעמד הר סיני... ומאז הפשלתי שרוולים והבנתי נכונות להיכנס למשרה המלאה של המטבח והמשק בית. ומאז אני מקריב לה' כל יום כל יום, תמיד בבוקר ותמיד בין הערביים. (התורה מדגישה עולת תמיד העושה **בחר סיני**) פיתום הקטורת ג' פעמים ביום... ו... ואח"כ זה עבר לתפילות כנגד תמידין, ואני במשבצת הזו מאז ועד היום... וזה שוחק... תובעני... מעגל קבוע ובלתי פוסק... אבל אני עומדת מאחורי זה... זו הממלכה שלי... יש לי את רגעי השבירה... יש לי את הבקרים העייפים שלי שעוד לפני שהתחילה התפילה מתחשק לי שהיא תגמר... אבל אני משתדל לאסוף כוחות ולהמשיך... ומידי פעם אני גם מנסה לטכס עצה איך להתיעל... יש עליות וירידות... לא משנה...

מה שבטוח... אני פה!! הייתי פה בשביל ה' ביום יום ואהיה שם תמיד...

אגב: התחדש לי: כל האומר יהא שמייה רבה **בכל כוחו!!!!** מה זה בכל כוחו?? אז יש כמה הסברים שאני דן מלתבכים עם הביצוע שלהם...

אבל כעת, כשאני בעצמו חיוב ואני אומר בכל שחרית בודד **עשרה קדישים** די ברור לי מה הפשט בזה: פשוט מאוד: אני מתחיל **קדיש** דרבנן... (ואז קדיש שאחרי מזמור שיר) ואז **קדיש** ישתבח, ואז **קדיש** שאחרי תחנון... ודי... זה כבר הקדיש הרביעי שלי בחצי שעה האחרונה... אבל לא... אשירי ובא לציון **ושוב קדיש**... די! קדיש מספר 5... אין לי כח... אבל לא!! לא חלפה דקה וחצי ושוב **קדיש**... אני אזור כוחות ואומר קדיש מספר 6... ואז שיר של יום... ועוד פעם קדיש?? **כן... עוד קדיש!!!!** נו... די... אין לי כח... אבל לא!! אני אזור את **שארית כוחותי** ואומר יהא שמייה רבה **בכל כוחו!!!!**

הנה לך יהא שמייה רבה בכל כוח... אתה קולט?

תמיד חשבתי ש'בכל כוח' אמור להיות סוג של הרמת משקולות... או צעקה צורמנית ש... שבכל כוחו... אז זהו שלא!!! לא צריך להגיע לזה, זה כמו עקרת בית אחרי יום שלם עם הילדים... עם ההשכבה... אחרי סידור של בית הפוך ובישולים וכו' וכו'... וסוף סוף נגמר היום והיא מגיעה הרוגה למיטה... ו... ובדיוק אז המכונה 'סיימה', והיא צריכה שוב לקום... או... אין לי כח... אני גמורה... נו... מה היא צריכה עכשיו בשביל לקום מהמיטה? היא צריכה לקום בכל כוחה!!!! למה?? וכי מדובר פה במאה קילו כביסה?? לא!! זה לא 100 קילו כביסה, אלא מאה קילו עייפות!!

והיא אוספת את עצמה בכל כוחה ועושה את זה --- בבית!!!!

ואני למחרת אומר יהש"ר בכל כוחו -- בבית הכנסת!!

ושנינו גם יחד משמשים כעקרת בית של ה'... אשתי מהבית ואני מבית הכנסת... כן!!! מותר לנו לדעת שעם כל הכבוד ללימוד של ליל שבועות... הרי הלימוד הזה הוא בסה"כ בתור הכנה דכ"ד קישוטי כלה לקראת תפילת שחרית שאז חתן בא לקראת כלה, והכנה לקדושת כתר דמוסף שאז נעשה היחוד השלם!!! זה דברים מפורשים בכתבי האר"י...

זאת אומרת: גם אתה הליטאי, אחרי לילה שלם של שטייגן בריתחא דאורייתא וחידושים בעומק הסוגיה... בסופו של לילה פתאום יופיע הדמות המיתולוגית של היהודי הנצחי, זה שישן בליל שבועות וכעת מברך ברכות התורה... (אגב: משהו טען לי בסודי סודיות שזה אליהו הנביא- זה שמברך ברכות התורה... רק שאליו מתחפש לאותו יהודי שישן בלילה... ללא אחריות... צריך 'לבדוק' כל מקרה לגופו) ואז מגיע השלב העיפי של ברכות השחר כמו כל יום, וקרבות כמו כל יום, וברוך שאמר כמו כל יום, ופסוד"ז כמו כל שבת, ושם!!! שם עומדת העקרת בית בממלכה הקבועה שלה... כן רבש"ע... אני פה איתך כל יום בשוטף... גם היום!!!

---יש כאלו שמקבלים על עצמם בחג השבועות לעשות שטייגן!!! בוודאי, זה מאוד חשוב... אבל עדיין... שטייגן זה להתקדם... לפירות... לפרוץ קדימה... ואילו קבלת עול תורה בנקודת הבסיס שלה באה לידי ביטוי בשוטף היומיומי!!! רבש"ע: אני מקבל על עצמי להמשיך לברך מאה ברכות יום יום!! להמשיך להתפלל שלוש תפילות ביום!! להמשיך לקרא ק"ש ולהניח תפילין ולהיות פה ביום יום השגרתי!!! ואגב: אם כבר מדברים על נשים, אז ר' עזריאל טאובר זצ"ל תמיד היה סונט בנשים: תפסיקו כבר לקבל קבלות... תשימו את כל הקבלות בצד, ותתחילו להעריך את מה שאתן כבר עושות!!! ובנקודה הזו גם אני ואתה כמו הנשים... אנו עומדים בחג השבועות ו... ובמה אנחנו עסוקים?? להתחזק!! לקבל על עצמי עוד יותר עול תורה... להוסיף שעות... אבל רגע רגע... תרגע... לפני שאתה מפליג הלאה. אתה מתפלל ג' תפילות ביום? זה קל לך? לא!!!

אתה מברך מאה ברכות ביום?? זה זורם לך בקלילות?? לא!!!

אז למה אתה עושה את זה?? מה פירוש למה... אני עקרת בית של הרבש"ע... אני עסוק במשק הבית השוטף... אה... יופי... כל הכבוד...

רגע... אתה מבין נכונות להמשיך?? להמשיך לקום כל בוקר לשחרית, ולהמשיך לברך מאה ברכות, ולענות עשר קדישים וד' קדושות??

אם אתה מוכן להמשיך, אז כל הכבוד לך... ו... ומזל טוב!!!! אז תשאר פה!! תשאר עם זה! תן לזה מקום של הכרה וכבוד!! זה מספיק תובעני!!!! אולי הגיע הזמן להעריך את זה וממילא גם להשקיע בזה...

הרב הקהילה

י"ל ע"י קהילת שבת בבית ד'

בנשיאות מורנו ורבנו חת"א

רבי גמליאל הכהן רבינו של"א

חג השבועות
ו' סיון תשפ"ו

המנונים לפי אופק ירושלים

זמני הדלקת הנרות ומצ"ש

הרה"נ 6:58
מוצ"ש"ק ---
ר"ת ---

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סו"ת א' 8:14	סו"ת א' 10:41
סו"ת ב' 9:04	סו"ת ב' 10:14

גליון מס':

835

ונהיה אנחנו וצאצאינו

יבאר ענין חתפילה על צאצאינו

בכלל וביותר בהג השבועות ובקצת

ברכת התורה וקבלה טובה בימים זה

קהילה טובה בחג השבועות

טיב המערכת

עמלים ומקבלים שכר

הכל ידעו כי חייו של חיים העני מלאי קושי ומחסור, אך ביום בהיר אחד פנה אליו זבולון הגביר בהצעת עסקה; הוא מחפש שליח נאמן שיסע עבורו לעיר הגדולה, יקנה שם סחורה ויביאה אליו, חיים הבין מיד כי יש כאן עסקה טובה, קיבל לידיו צרור מזומנים ויצא לדרך, אבל הדרך לא צלחה בידו כפי שחשב, מכשולים צצו ועלו ובכל פעם הוא נאלץ להתמודד עם מכשול אחר, אבל בכל פעם מחדש הוא התגבר על כל המכשולים והמשיך בדרכו.

כעבור זמן רב חזר חיים עם הסחורה המבוקשת, הוא היה בטוח כי זבולון הגביר יהיה מאוכזב על האיחור הגדול באספקת הסחורה, אך לתדהמתו קיבלו הגביר במאור פנים ובשמחה ואמר: 'החושב אתה שאיני מכיר את הקשיים שהיו לך בדרך? יודע אני היטב, ולכן שלחתי דווקא אותך כי ידעתי שאפשר לסמוך עליך', ואז שלף העשיר חבילת שטרות ומסרה לידי חיים באמרו: 'זה עבור המכשול הראשון שעברת', ואז הוציא צרור נוסף ואמר: 'זה עבור המכשול השני', וכך הוסיף עבור כל מכשול ומכשול, חשב חיים לעצמו: 'אילו הייתי יודע כך, לא הייתי נלחץ מכל אותם קשיים, ההיפך, הייתי שמח בהם'.

חג השבועות הוא 'יום הדין' של הרוחניות, ביום זה עלינו לזכור כי גם אנחנו נשלחנו למסע ארוך ועלינו להשיג את ה'סחורה' היקרה, אבל בדרך עלינו לעבור ולהתגבר על כל מיני קשיים ומכשולים, ולפעמים אנחנו חושבים בטעות שהקב"ה מאוכזב מאיתנו, ולכן אנחנו נחלשים ולא מתאמצים, אבל האמת היא שהוא יודע על כל המכשולים העומדים בדרכנו, ויבוא יום שהוא ישלם לכל אחד מאיתנו על כל קושי ומכשול שהתגברנו עליהם, ועל כך אנו אומרים 'שאנו עמלים ומקבלים שכר', כי הקב"ה יודע ורואה את המאמץ שלי ושלך, וכשאני בא לפניו עם 'סחורה' של משנה ושל גמרא שהשגתי, הוא יודע בדיוק על כמה קשיים התגברתי כדי להשיג את הסחורה הזו, והתשלום יהיה בהתאם...

(טיב השיחות - שבועות)

התפילה בעת ברכת התורה

ברכת התורה

ניתן לשמוע את שיחותיו של מורנו ורבנו שליט"א במספר מיוחד וישיר
באידיש: 073-2951321 • בלשון הקודש: 073-2951320

עדכוני שיחות: 0534-100024

טיב
ההודעות

זה היום תחילת מעשיך

חג השבועות הוא יום הדין על עסקי התורה
ובכח התשובה זוכה לתורה

טיב הבנין

א בולקע ארויף א בולקע אראפ

אחד המימרות השגורות ביותר בפי ישרים ועדה בעיצומם של ימים אלו, הוא המאמר המקובל מהרה"ק הרבי ר' ברוך ממעוזב זי"ע, שהיה רגיל לומר, כי מתיירא הוא בחג השבועות הרבה יותר ממה שהוא דואג בראש השנה, כי אם בראש השנה דנים את האדם בעניינים של גשמיים כמה יהיה לו, א' בולקע ארויף אדער א בולקע אראפ" (= גלוסקא אחת פחות או יותר). הרי שבחג השבועות דנים על חלק הרוחניות שבאדם, כמה השגות יוכל להשיג בתורה, כמה הבנה וכמה ידיעה, הכל יבוא בדין, ולכל חילוק קטן בגור דין יש לה משמעות עצומה ביותר של שמים וארץ. דברים אלו יוצאים מפורש מפוס ממלל רבבין, רבינו השל"ה הק' (מסכת שבועות פרק ג' מצוה, יח - טו), שאחר שמעורר על החדווה העצומה השוררת ביום זה, והחובה לשמוח ביומא הדין באהבה ותענוגים, הריהו מוסיף לכתוב עוד בזה הלשון: "מכל מקום 'גילו ברעדה' כתיב (תהלים ב, א), והשגחה אשר שמה תהיה שמחה רוחנית והודות והלל להשם יתברך שנתן לנו התורה, מתעורר מאד בלבו להתקדש ולתקן מעשיו ולהיות מוכתר בכתר תורה, לקיים 'והגית בו יומם ולילה' (דברים א, ח), כי היום הקדוש הזה, הוא יומא דדינא".

"זה לשון 'תולעת יעקב' (דף נח - סתרי חג השבועות) ודע, כי כמו שבאש השנה רצה הקדוש ברוך הוא להשגיח ולדרוש מעשה בני האדם, כי הוא יום הבריאה הראשונה וחדוש העולם, וכמו שתקנו לומר (במוסף דראש השנה) 'זה היום תחילת מעשיך' כדברי רבי אליעזר שאמר בתשרי נברא העולם (ראש השנה ב), כן רצה ביום מתן תורה שהוא מורה על חידוש העולם, להשגיח ולדרוש על מעשה העולם וכו', והעולם נידון ביום זה על התורה שנתנה בו שבטלו עצמם ממנה, והוא אמרם על פירות האילן, בלא השלימם בתורה ובמצות כראוי", עד כאן מדברי השל"ה.

כל העוסק בתורה לשמה זוכה לדברים הרבה

כאן המקום להביא את דברי האר"י ז"ל, שכתב (בשער הכוונות דרשי חג השבועות דרוש א) את גודל מתן שכרן של העוסקים בתורה בליל חג השבועות, ומתוך הדברים לא משמע כל כך כי ביומא הדין פוסקים לאדם בעניינים של רוחניות, אלא יותר נראה כי עסקי גשמיים פוסקים לו, שכן כך כתב שם: "ודע, כי כל מי שלא ישן בלילה הזאת כלל, אפילו רגע אחד, ויהיה עוסק בתורה כל הלילה, מובטח לו שישלים שנתו ולא יארע לו שום נזק בשנה ההיא. וכמו שכתב הרשב"י בהקדמה בראשית, וזה לשונו, דיפוק ההוא שתא בשלם כ"י ע"ש, ולא עוד אלא שהוראת חיי האדם בשנה ההיא תלויה בענין זה, כי אם לא ישן כלל ודאי שלא ימות בשנה ההיא ודי בזה".

והנה, הגם שלכאורה נראה מדברי האר"י הק' כי בחג השבועות פוסקים לאדם אריכות ימים שמירה מנוקים ושאר כל צרכי חי' האדם התלויים ועומדים ביום זה. אבל האמת תורה דרכה שאין זה סותר כלל את מה שהבאנו בשם הקדמונים כי חג השבועות הוא יום הדין על רוחניות, כי לעולם גם האר"י הק' סבר כן, אלא שהאר"י הק' רק הוסיף על זה, שהיות וביום זה דנים על חיי התורה והרוחניות של האדם, על כן בכדי שהאדם יוכל לעסוק בדת של תורה כראוי ונכון, לפיכך הוא צריך שיהיה לו את כל ההצטרכויות וכל שאר ענייני הגוף שיהיו ערוכים לפניו ללא צער ויגיעה, ומתוך כך יהיה לו מנוחה נכונה ללא טרדות ועול על צווארו.

באופן זה יוכל האיש המשיכל ללמוד בהשקט ובטח ומתוך הרחבת הדעת, שהרי זהו כל השאיפה של האדם עלי אדמות, שיוכל להגות באורייתא תדירא מתוך ישוב והרחבת הדעת, ללא כל מיני מפריעים וכדומה, ולעולם, הגשמיים אותו מוכיר האר"י הק', אינם נכנסים כלל בגדר של חומריות וארציות גרידא, אלא הם כל כולו רוחניות, שאינם אלא כמשמשים את האדם על מנת שיוכל לפנות את דעתו ולבו לעסק יגיעת התורה ועבודתו יתברך שמו, וממילא גם לדעת האר"י ז"ל שפיר קאמרי שחג השבועות הוא יום הדין לתורה, אלא שלצורך זה מספקים לו לאדם גם כל מיני השפעות טובות בגשמיים ולמען לא יחסר המזג. בזכות ספירת העומר שספירתי יתקן מה שפגמתי, אכן, ולפי הדברים שהבאנו זה עתה מן הספרים הקדושים, שגילו לנו כי היום הגדול והקדוש הזה משמש גם ליומא דדינא על עסקי התורה הקדושה, הרי שבאמת צריך להתכונן לקראת האי יומא שיוכל לצאת זכאי בדין, וכשם

שצריכים הם להיות במתינות ובכוונה ובודאי בבכי ודמעה. היות ושערי דמעות לא ננעלו. הדמעה בכח לרכך ולשבר כל בריח ושער. הדמעות חודרות כל מסך המבדיל ובכחם להבטיח את הצלחת הבנים ובני הבנים בתורה ויראת ה' ומדות טובות.

כמו כן יש לכונן ולבקש בברכת אהבת רבה של תפילת שחרית וברכת אהבת עולם בתפילת ערבית. כל מקום שאנו מזכירים את לימוד התורה יש להרבות בתחינה ודמעה להאריך בכוונה עבור כל הדורות הבאים.

המלמד תורה

ערב חג השבועות כשאנו בימי ההכנה לקבלת התורה כדאי הדבר לומר ולעורר עובדא ומעשה שהרה"ק בעל הדברי חיים מצאנז זי"ע"א היה מכבד את המלמד שלימדו את האותיות א-ב יותר מהכיבוד שכיבד לשאר רבותיו. אף שהיו בהם מגדולי ישראל טעמו ונימוקו עמו כי האותיות הם יסוד התורה וכל התורה תלויה בכ"ב אותיותיה לכן מי שלימדו את הא-ב זכה ליקר וגדולה וכבוד, יותר מהאחרים.

הרבה דיברנו על קבלות טובות שיש לקבל כהכנה לקבלת התורה, מחובתנו לציין שהדברים נכונים וטובים אפילו על קבלה מועטת וקטנה, כל דת לימוד וכל מעשה טוב אפילו הקטן ביותר יש להם כח ויכולת להיטיב עמנו.

ישנם הרבה אנשים שכל היום חושבים איך לתקן את העולם. הם מתכננים איך יוכלו לשפר ולהועיל לעצמם ולאחרים. כך חשב גם אותו אברך שבתקופה האחרונה היה הולך לאורך בית המדרש ולרחבו עם מחשבות ורעיונות הולך ושוב רצוא ושוב. הרה"ק רבי איציקל מפשעווארסק זי"ע"א ניגש אליו באחד מן הימים ואמר לו: רואה אני אותך בימים אחרונים שאינך רגוע. לפי הבנתי רעיוניך עולים ויורדים איך תוכל לעזור ולסיוע להקדוש ברוך הוא בניהול העולם. אך זאת תדע. הקב"ה מנהל לבדו את העולם זה כבר קרוב לששת אלפי שנים. והוא ברוך ה' מסתדר, הוא מנהל את העולם טוב מאוד, בלי עזרה וסיוע מאף אחד. על כן עצה טובה אתן לך. תפסיק ותרגע חלומות ודמיונות מיותרים מעסיקים אותך. ואתה מבטל ומבזבז את זמנך בהבל. שוב לדעתך, הקב"ה עשה עושה ויעשה לכל המעשים מאז ועד עולם. אין לאף אחד אפשרות ויכולת לעשות כלום אם אין מכריזין עליו ממעל.

טרם אכלה לדבר, נדרשת מכל אחד שיכין עצמו בקבלה טובה לעתיד. להכיר בטובתו של הקב"ה ולמסור נפש בעבור כבוד שמו יתברך וקיום התורה ומצוותיה. כשהתכלית בכל הבריאה והמציאות היא שנהיה אנחנו וצאצאינו עד סוף כל הדורות ולומדי ויודעי התורה. למלא את העולם בתורה ותפילה ומעשים טובים עד שיהיה השם שלם והבטא שלם. ונראה בשבוע ה' ציון עם משיח צדקנו במהרה בימינו אמן נצח סלה ועד.

לילי נשמת

היה"ח רבי קלנימוס קלמן

ב"ר שבתאי ז"ל גורדשמיט

מחשבו המשפיעים בקהילתנו

גב"ע י' סיון תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

השיבנו אבינו לתורתך

ומדי עסקנו בחבות התשובה ותיקון המעשים לפני חג השבועות ומתן תורה, חייבים אנו להזכיר כאן מדברי רבותינו הקדושים שכתבו לנו, כי אי אפשר לו לאדם שישג השגות בדברי תורה מבלי שישב בתשובה שלימה על חטאיו אשר בידו, הדבר אינו באפשרי כלל וכלל. כמו שאנו מוצאים בתורה הקדושה, שכשהגיע בני ישראל למדבר סיני לקבלת התורה היו עוסקים בתשובה, שנאמר (שמות יב, ט) "ויסעו מרפידיים ויבואו מדבר סיני", אומר שם רש"י, "למה הוצרך לחזור ולפרש מהיכן נסעו, והלא כבר כתב שברפידיים היו חונים, בידוע שמשם נסעו, אלא להקדים נסיעתן מרפידיים לביאתן למדבר סיני, מה ביאתן למדבר סיני בתשובה, אף נסיעתן מרפידיים בתשובה".

כתב על כך השל"ה הק' (פרשת יתרו - דרך חיים תוכחת מוסר): "מכאן רמז למאמר מקצת המקובלים (ע"י תיקוני זהר חדש טז), כי לפעמים נמנע מהאדם מלהבין איזה פשט או איזה חקירה והשגה, ודבר זה מחמת הקליפה מאיזה עוון עשה המבטלת בניו לבין העיני, על כן צריך אדם לפשפש במעשיו ולהתודות ולהיות מודה ועוה. וכן תיקן הא-להי ב'פרדס' (באש הספר) תפלה על זה קודם שילמוד. וככה ניהוג כל אדם, אם קשה לו ההבנה, יתחרט על עונותיו ויתודה וישוב אל ה' ויתפלל אליו יתברך שהוא יחוננו דעת וילמדנו בינה".

השל"ה הק' אף מוסיף על כך רמז הגון, שלא לחינם הסמיכו חכמינו ז"ל את ברכת 'אתה חונן' לברכת 'השיבנו אבינו לתורתך' - והחזירו בתשובה שלימה לפניך, אלא לומר לך, שאי אפשר שיוזה האדם לדעת להבין את התורה הקדושה אלא אם ישוב מקודם בתשובה שלימה על חטאיו.

כיוצא בזה ראה דברים כדרכונות שכתב בספה"ק 'מאור ושמח' (פרשת דברים) בזה הלשון: "אדומ"ר הרב בוצינא קדישא רבן של כל בני הגולה, מו"ה יעקב יצחק מק"ק לובלין צוק"ל אמר, שאם האדם אינו עושה תשובה קודם לימוד התורה, עליו נאמר (תהלים ג, טו) 'ולרשע אמר אלקים מה לך לספר חוקי', מה שאין כן שבאם מהרהר בתשובה קודם הלימוד - אי נקרא 'צדיק', כמו שאמרו חכמינו ז"ל בקידושין (טז). המקדש את האשה על מנת שאני צדיק, אף על פי שהוא רשע גמור - מקודשת, שמה הרהר בתשובה. ועל כן רשאי אחר כך ללמוד התורה הקדושה".

לכו ונשובה אל ה'

על כן ניהלץ חושי לקראת היום הגדול והקדוש הזה, יום מתן תורה ויום הדין על עסקי התורה, וניתנה ראש לשוב אל השי"ת בכל לבבינו ובכל מאודינו בתשובה שלימה. בזכות זה נזכה לצאת זכאים באי דיינא רבה, לזכות להשפעות טובות והצלחה רבה בכל קנייני התורה הקדושה, שנוכל לשבת כל ימינו בבית ה' על התורה ועל העבודה מתוך הרחבת הדעת ובריות גופא ונהורא מעליה, ולא ימוש ספר התורה הזה מפנינו ומפי זרענו מעתה עד עולם, (בנין יעקב על חג השבועות).

תיקון ליל שמיכות

א. איתא בזוהר שחסידי הראשונים היו נעורים כל הלילה ועוסקים בתורה, וכבר נהגו רוב הלומדים לעשות כן, ואיתא בשו"ע האר"י ז"ל שכל מי שבליילה לא ישן כלל ועיקר והיה עוסק בתורה, מובטח לו שישלים שנתו ולא יארע לו שום נזק, והטעם כתב המ"א ע"פ פשוטו שישאל היו ישנים כל הלילה והוצרך הקדוש ברוך הוא להעיר אותם לקבל התורה [כדאיתא במדרש] לכך אנו צריכין לתקן זה (סי' תצ"ד מ"ב שם סק"א).

ב. גודל מעלת תיקון הלימוד בלילה זו מבואר בזוה"ק, וכבר נדפסו המאמרים בתיקון ליל שבועות, לכן יזהר האדם מאד ומאד בתיקון לילה זו בלמוד כסדר שנדפס בתיקון ליל שבועות, ויזהר בדקדוק התיבות ממש כמו בק"ש כי טוב מעט בכוונה (יסוד ושורש העבודה שער ט"פ פ"א).

ג. וז"ל ספר שער הכוונות (דרושי חג השבועות דרוש א'): ולא עוד אלא שצריך האדם שלא לישן בלילה הזאת כלל, ולהיות כל הלילה נעורים ועוסקים בתורה, כנו' באורך בהק' ספר הזוהר בפ' בראשית ובפ' אמור. ודע כי כל מי שלא ישן בלילה הזאת כלל אפילו רגע אחד, ויהיה עוסק בתורה כל הלילה, מובטח לו שישלים שנתו, ולא יארע לו שום נזק בשנה ההיא, ובמ"ש הרשב"י בהקדמ' בראשית וז"ל: דיפוק ההוא שתא בשלם וכו' עיי"ש, ולא עוד אלא שהוראת חיי האדם בשנה ההיא תלויה בענין זה, כי אם לא ישן כלל ודאי שלא ימות בשנה ההיא, ודי בזה, ולכן פשט המנהג הזה בישראל לעסוק בתורה כל ליל חג השבועות.

ד. ובספר בן איש חי (הלכות שנה א' פרשת במדבר) כתב וז"ל: ויזהר שלא לדבר שחת חולין כל הלילה, וצריך להם שמירה גדולה בזה בלילה זה, מפני דכל עת שיש אסיפה מאנשים הרבה, דרכו של יצר הרע להכשילם לדבר דברי חול, ומדבר לדבר יבואו לדברים אסורים של שחוק ושל לשון הרע, ויזהרו ללמוד כל סדר הלימוד של זאת הלילה, בחשק גדול ובשמחה רבה והתלהבות הלב, כי הלימוד המתוקן לזאת הלילה עושה פרי גדול למעלה, וממשיך לנפש האדם קדושה וטהרה, ויתגבר כארי לישוב על המשמר בעינים פקוחות לדחות את השינה, ולא יתנמנם כלל, כי רבינו האר"י ז"ל החמיר מאד בענין השינה בזאת הלילה יותר מליל הושענא רבה, וכנוכר בשער הכוונות בדרוש הלילה הזאת עכ"ל.

ה. כתב בספר של"ה (מס' שבועות פ"ג נ"ב מצוה אות ה') וז"ל: החרדים לדבר ה' ישתדלו שיהיה מניין ביחד, דכל ביה עשרה שכינה שריא. וכתב שם עוד (פ' דף חיים תוכחת מוסר רס"ב) וז"ל: ומזה יתעורר האדם איך יעלה על מחשבתו לבטל מלימודו לדבר דברים בטלים, או להיות יושב בטל, הלא לפעמים אסור לבטל מלימודו אפילו בשביל מצוה כמבואר לעיל, ואין יבטל בשביל בטלה, אשרי שומע דברי אלה ויתמלא הלחלה, להגות בתורת ה' יומם ולילה, ואז טוב לו סלה עכ"ל.

ו. המנהג הזה נתפשט בכל מקום כולם כאחד מגדולים ועד קטנים (של"ה שם אות ד').

ז. סדר הלימוד בלילה זה, תחילה תורה נביאים וכתובים, ואחר כך המדרש, ואחר כך האידרא רבא, כי כן מפורש בזוהר הקדוש למלעי באורייתא מתורה לנביאים ומנביאים לכתובים ובדרשות דקראי וברזי דחכמתא, ותרי"ג מצות ילמודו קודם המדרש, ואם יש להם זמן ילמדו האדרא וזוטא גם כן, והכל מודפס בסדר תיקון ליל שבועות (בן איש חי שם ס"ד).

ח. מי שא"א לו להיות ניעור כל הלילה מאיזה סיבה, לפחות ילמוד התנ"ך כדי להשלים התיקון (כף החיים סי' תצ"ד סק"ח).

ט. וכתב בספר לב דוד להחיד"א (פרק ל"א) וז"ל: ותימיה על האנשים האלה המשנים מנהג כל ישראל, דמי שאמר לקרות הלילה הווי בחבורה שהם רשבי' וחבריהי קדישין והאר"י זצ"ל הן הם אמרו שילמדו תנ"ך וכו', ומאחר דנחתו לקיים דבריהם מרוע מאנו לקבל הסדר דתקון רבנן, ואשרי הנוהר בהם בשומרם עקב רב ועם שונים אל תתערב עכ"ל.

י. נהגו כל ישראל לומר סדר התרי"ג מצוות בשבועות, משום דבעשרת הדברות יש תר"כ אותיות כנגד תרי"ג מצוות דאורייתא ושבע דרבנן, כי הכל מרומזים בהלוחות,

מה שאין הפה יכול לדבר ואין האוזן יכול לשמוע (ערוה ס"ד). **יא.** וראוי ללמוד התרי"ג מצות בס' אור השנים, וקודם ללמוד יאמר לשם ייחוד וכו' והריני רוצה ללמוד תרי"ג מצוות שצויה לי הבורא ית"ש ויתעלה, וכוונתי כדי לידע להזהר בהם ולשמור ולעשות אותם, וכשיגיע לאותם מצות הנוהגין בזמן הזה יקבל על עצמו במחשבתו בשמחה עצומה בקבלה אמיתית לקיימם, כי זה עיקר ושורש הלימוד (יסוד ושורש העבודה שם).

יב. הנוהגין להחמיר בדאורייתא בזמן צאת הכוכבים דר"ת, וסומכין על קריאת שמע שעל המטה, יש להם לזהר בליל שבועות לקרוא הקריאת שמע קודם הלימוד (תשובות והנהגות לחג השבועות).

יג. הנשים אין אומרות הלימוד של ליל חג השבועות אלא ישנות כבכל לילה (עוד יוסף חי' פ' וישלח).

יד. מי ששותה לצמאנו בעת לימודו, ובדעתו לשתות עוד כמה פעמים במשך הלילה, אם כיון בברכת שהכל לפטור בה כל השתיות שלאחריה, אינו מברך שנית (מ"ב סי' קפ"ד סק"ז). ומ"מ עדיף טפי שיברך בורא נפשות ויחזור ויברך שהכל על כל שתייה ושתיה (הליכות שלמה פי"ב ס"ג).

טו. ואם יש חשש שיעבור כדי שיעור עיכול בין כוס לכוס, נכון מאד שיברך ברכה ראשונה ואחרונה על כל כוס וכוס (מנחת יצחק ח"ה סי' ק"ב).

טבילה באשמורת הבוקר

טז. בהגיע עת אשמורת הבוקר קודם עלות השחר מעט יש לטבול במקוה, ועי' כן אנו מקבלים תוספת קדושה (שער הכוונות שם).

יז. וזמנו סמוך לאור היום קודם עליית השחר בעת שמשחריר פני הרוקיע כמו חצי שעה (סידור הארז"ל הר"ר שבת ז"ל).

זהירות משיחה בטילה

יח. בשם מורי נר"ו [הבעל שם טוב] צריך לזהר מאוד אחר התיקון שעשה בלילה, שלא יפסיק בשום שיחה בטילה עד אחר שאמר במוסף קדושת בתר, כי אז עולין כל קיושתי הכלה שעשה בלילה, על כן יזהר מאוד לטהר מחשבתו, על כל פנים עד כתר זה (שם).

יט. ובספר פלא יועץ (ערך עצרת) כתב וז"ל: ובלבד שלא יהא יושב ובטל או מדבר דברים בטלים או אסורים עם המעלה עשן בפיו, כי עושה אלה השינה הנאה להם והנאה לעולם.

שינה קודם התפילה

כ. מי שהיה ניעור כל הלילה ורוצה לישון קודם אור היום, אסור כמו חצי שעה קודם, אף שעדיין לא הגיע זמן תפילה וק"ש, ואם מוסר שינתו לאחרים אין כאן חשש (שו"ת בנין עלם סי' א').

כא. בשו"ת שבת הלוי (ח"י סי' מ"ט) כתב וז"ל: מכ"מ מהרגיל שראיתי דבדבר גדול כזאת שנעשה בצבור וכולם נעורים וכולם צריכים להתוועד שוב בשעת תפילה, רק מיעוט דלא שכיח שיאחרו עי"ז תפילה הנ"ל, וכיון דאם יתפללו אחרי שניעורו כל הלילה רובם ככולם אין תפלתם תפילה כלל, כי השינה מתגברת עליהם לדלג ושלא לכוון וגם חוטפים ורודפים (ומבטלים הפיוטים), ועכשיו במאחר מתפללים במתינות ובכוונה רצוי, אלו היתה שאלה כזאת באת לפנינו מה עדיף, ספק הרגיל של לא התפלל כלל, וספק קטן דילמא יאחר ע"י שינה, מכ"מ רובם ככולם לא מאחרים, היה בודאי דעת תורה מחייב ג"כ לדחות ספק התפילה של עכשיו כלל לפני ספק איסור שינה לפני התפילה, וזה הנראה לענ"י היות שגם אני ראיתי גדולים וטובים שעשו זה, אע"פ שמצוה גמורה לחפש דרך של שומר וכו"ה, ואני בעצמי רגיל מאבותי ורבותי להתפלל מיד בעלות השחר כותקין דרך התעוררות וחמימות הלב וברוב עם עכ"ל.

כב. ולפי הנראה דכל אחד צריך להרגיש בעצמו, אימתי הזמן הנכון שיתפלל בכונה כראוי ליום קדוש זה.

כג. ההולך לישון קודם התפילה, יזהר לקרות קריאת שמע קודם השינה אם יש חשש שיאחר זמנה, או שיעמיד שומר שווארי יעיר אותו קודם הזמן (כף החיים סי' נ"ח סק"ד).

כד. וזמן קריאתה משיכיר את חבירו הרגיל עמו קצת ויכירנו (שלחן ערוך סי' נ"ח ס"א), והוא כחמישים דקות קודם הנץ

החמה, ובדיעבד שירא שירדם ויירא שיאחר זמנה יקרא קריאת שמע בזמן עלות השחר (שם מ"ב סק"ט).

כה. ההולך לישון שינת קבע אחר עלות השחר קודם התפילה, יכול לגמור התיקון וכן יקרא קריאת שמע קודם ברכת התורה, ויברך ברכת התורה אחר שיקום משינתו (שו"ת מהרש"ג ח"א סי' ס"ב, תוספות חיים על ספר חיי אדם סי' ט' סק"ו בשם בעל הדברי חיים).

ברכות השחר

כו. הישן בלילה פחות משיעור ששים נשימות, דינו כאילו היה ער (פסקי סידור הרב).

כז. אם ישן יותר משישים נשימות, לכו"ע מברך כל הברכות (סי' מ"ב מ"ב סק"ד).

כח. שיתין נשמיין, רבו בו הדעות בשיעור זה, י"א דהוא ג' שעות, וי"א דהוא יותר מחצי שעה, וי"א דהוא שיעור מעט יותר משלשה מינוט, ע"כ בעל נפש יחמיר לפי כחו (סי' ד' ביאור הלכה ר"ה דוד וכו').

כט. הגיע זמן עלות השחר והוא עוסק בתורה או בתפילה, אינו צריך להפסיק ולטול ידיו מיד, וכן מותר או לילך יותר מארבע אמות קודם הנטילה, ואף אין צריך לדקדק שלא לגעת בעיניו ובמלבושיו וכדו', ואף אם לא ישן בערב החג דאז אינו מברך ברכת התורה מספק, ויש לו לשמוע מאחר, אעפ"כ מותר בתלמוד תורה, ומ"מ אם אפשר יבקש מאחר שיוציאנו בברכה זו (הליכות שלמה שם ס"ד).

ל. כשנוטל ידיו בעלות השחר לא יברך על נטילת ידיים רק לאחר עשיית צרכיו, ואז יברך על נטילת ידיים ואשר יצר (מ"ב סי' ד' סק"ל).

לא. מי שלא ישן אף בערב החג, לא יברך ברכת התורה בעצמו, אלא יבקש ממי שישן שיוציאו בברכתו ויאמר מיד אחר כך איזה פוסקים, או שיכוין בברכת אהבה רבה לצאת ידי ברכת התורה, וילמוד מעט תיכף אחר שמו"ע (מ"ב סי' מ"ז סק"ח).

לב. ובשו"ע הרב (שם ס"ז) כתב דאם אין לו מי שיוציאנו בברכתו יברך בעצמו. ובספר כף החיים (שם סק"ו), וכ"כ בפסקי סידור הרב, ברכי יוסף סי' מ"ז סק"ב) כתב בשם הארז"ל שלכתחילה מברך לעצמו, ועיי"ש שכתב עוד דכן המנהג פשוט דהניעור כל הלילה מברך בבוקר ברכת התורה, ואחר המנהג לא אמרין ספק ברכות להקל.

לג. אכן אם היה ישן בערב החג שינת קבע על מטתו (בספר הליכות אבן ישראל כתב שאם ישן שינת ארעי שלא על מיטתו, לא חשיב הפסק) [אפילו אם שנתו ביום היה בבגדיו (הליכות שלמה סי' י"א)], אף אם בלילה שלאחריו היה ניעור כל הלילה, פסק הגאון רע"א דבזה לכו"ע צריך לברך ברכת התורה בבוקר, ואין ברכת אהבת עולם של ערביט פוטרותו אם לא למד אחר התפילה (מ"ב שם).

לד. יש עוד עצה, להתנות ביום קודם, שאינו רוצה לצאת בברכת התורה רק עד למחר בבוקר כשירצה לברך (שו"ת אבן ישראל ח"ט סי' ס"א אות ב', ובספר הליכות אבן ישראל כתב בשמו (בכת"י שכן ראוי לעשות).

לה. ולענין ברכת אלוקי נשמה וברכת המעביר שינה, דעת הא"ר שלא לברכם אם היה ניעור כל הלילה, ויש מפקפקין בזה, ולכן יראה לשמוע אלו שתי הברכות מאחר יוכיון לצאת ממנו, ואם ישן בלילה ששים נשימיין לכו"ע יכול לברכם (מ"ב סי' מ"ז סק"ד).

לו. י"א דמברך כל הברכות אף שלא ישן כלל, לפי שעל מנהגו של עולם נתקן (כף החיים סק"מ"ט בשם האר"י ז"ל).

לז. י"א דסגי שינת ארעי כל שהוא ואף שלא על המיטה, בין אם הוא בלילה ובין אם הוא ביום שלפניו, כדי לברך ברכת אלוקי נשמה וברכת המעביר שינה (הליכות אבן ישראל).

לח. אם אינו מוצא מי שיוציאו יד"ח ברכת אלוקי נשמה וברכת המעביר שינה, ראוי לברכו אחר שינתו הקבוע ביום (תשובות והנהגות לחג השבועות).

לט. לענין ברכה על טלית קטן יש דעות בין הפוסקים וע"כ יראה לכוין לפטור אותה בברכה שמברך על טלית גדול (סי' תצ"ד מ"ב סק"א).

מ. ושאר ברכות השחר לכו"ע יכול לברך, מפני שאין הברכות על הנאת עצמו בלבד, אלא מברכין שהקב"ה ברא צרכי העולם, ואף אם הוא אינו נהנה מ"מ אחרים נהנין, וכן המנהג פשוט ואין לשנות (שלחן ערוך סי' ס"ח).

תפלה לדוד

דוד המלך הסתלק בעצרת בכדי לחזק את ענין התפלה ביומא דאורייתא

...

ישי הוליד את דוד

בחג השבועות זרחה שמשו של דוד המלך בעולם, ובאותו היום כעבור שבועים שנה נסתלק, על זמן הסתלקותו שנינו בירושלמי (ביצה א.), "אמר ר' יוסי בי ר' בון, דוד מת בעצרת". ואילו את זמן לידתו אנו למדים מתוך מאמר הגמרא (ראש השנה א.), "הקדוש ברוך הוא יושב וממלא שנותיהם של צדיקים מיום ליום מחודש לחודש, שנאמר (שמות כג, כו) 'את מספר ימיו אמלא'".

זהו אם כן אחד מן הטעמים שנתנו קדמונו (שמלה חדשה קבא) לבאר את המנהג לומר מגילת רות בחג השבועות (הובא בשולחן ערוך א"ח סימן תצ סעיף ט), שהלא ביום הזה נולד ונסתלק דוד המלך, וכל עיקרה של מגילת רות הוא בכדי להודיע סדר יחסו והשתלשלות לידתו של דוד המלך, "ובועז הוליד את עובד, ועובד הוליד את ישי, וישי הוליד את דוד (רות ד, כא)", על כן קוראים מגילה זו בשבועות יום לידתו והסתלקותו.

זמירות היו לי חוקיך

כל ימינו אשר חיה, היה דוד המלך מלומד סבל ומכאובים, כבר בעת שנולד חשדו בו אחיו כי נולד שלא בכשרות, עד שמפני כן היו מנדים אותו מהם, ובזמן שהם ישבו בכבודו של עולם שלחו אותו לרעות את צאן אביהם בשדות ובעפרים.

אף לאחר מכן נרדף היה מאת שאול המלך שרצה להרגו נפש, ואפילו כאשר כבר עלה על כס המלוכה ונתעלה לגדולה, עדיין לא ידע מרגוע לנפשו וצרות רבות ומשונות תכפוהו חדשים לבקרים, שונאים מבית ומחוץ, כל שנות מלכותו היה נתון במלחמות, עד שאפילו מבניו עצמו היה נרדף על צווארו.

אך בכל זאת מעולם לא עזב את האמונה והביטחון בבורא כל העולמים, כמו שהעיד על עצמו ואמר (תהלים קט, ל) 'דרך אמונה בחרתי', ולמרות שצרות רבות ורעות הקיפוהו מכל עבר בכל זאת לא הניח עצמו מן התורה והמצוות כמלא נימה, כפי שאמר עוד (קט, סא), 'חבלי רשעים עינני [= שללו נפשי], ובכל זאת תורתך לא שכחתי', 'כמעט כולנו בארץ ואני לא עזבתי פיקודיך' (שם, פז).

כל כך היה דוד המלך אחוז בהתורה הקדושה, חבוקה ודבוקה בה, די לנו אם נתבונן בלשונות הנוראים שכותב דוד המלך בתהילים על אהבתו את התורה הקדושה, וביותר מורגש הדבר בקאפיטל קי"ט, שם נראה בעליל כי נפשו יצאה בדברו מרוב געגועים והתרפקות על דברי התורה, ולא זו בלבד, אלא שהוסיף דוד המלך לבקש מלפני הקב"ה על ספר התהילים שיהיה קדוש בקדושת התורה, וכדאיתא במדרש (מדרש תהלים א), "יהיו לרצון אמרי פי (תהלים יט, טו), לא יהיו קורין בהם כקורין בספרים, אלא יהיו קורין בהן ונוטלין שכר עליהם כנגעים ואהלות", שהם חלקי התורה החמורים ביותר.

עמוד צלחתו דישא

אבל כאשר נתבונן מה היה הנקודה המרכזית של דוד המלך, נגלה שהיה זה ענין התפילה שהקיף את כל מהותו, על כל דבר וענין שהיה עובר עליו או מתרחש עמו, ולא מעט עבר עליו כדכתיב (תהלים מב, ח) 'כל משרירי וגליון עלי עברי', היה מפיל בקשה ותחנונים לפני הקב"ה

כבן המתחטא לפני אביו, דוד המלך העיד על עצמו ואמר (מב, ד) 'ואני תפלה', וכדפירש שם רש"י, "ואני תפלה - ואני מתפלל אליך תמיד". וכן אמרו בגמרא (מגילה יח), "וכיון שבא דוד באתה תפלה", שדוד הוא עמוד התפילה של כלל ישראל.

על כן כל איש ישראל, בכל צער ומצוק שימצאנו ביום מן הימים, ימצא מפלט ופורקן בין דפי התהילים, אין לך דבר וענין שלא שפך עליו דוד המלך נעים זמירות ישראל את שיחו לפני קונו, כלשון קדשו של הרה"ק המאור ושמש זי"ע (פרשת משפטים), "דוד המלך ע"ה היה מתפלל על כל העניינים שצריכים ישראל עד ביאת משיחנו, על החולים שיתרפאו ועל הבריאם שלא יחלו ועל פרנסתם שיתברכו ולבטל מהם כל הגזירות קשות".

תורה ותפלה כאחד

מעתה מצי לן למימר טעם הגון מדוע בחר הקב"ה שיסתלק דוד המלך דווקא בחג השבועות ויום מתן תורה, בכדי להזכיר לנו ולעורר אותנו בעיצומו של יום קבלת התורה ששמעתתא בעי צילותא, ויחד עם התורה שניתנה בו ביום צריך להוסיף לזה ולצרף עמה גם את עבודת התפלה והתחנונים, כי תורה ללא תפילה אינה די, ואף תפילה ללא תורה אינה כראוי, אלא שניהם צריכים זה לזה ומשלימים אלו את אלו.

לפיכך בחר הקב"ה לסלק את דוד המלך דווקא ביומא דאורייתא, כי על ידי זה נוטלים בידם ביום זה כל בני ישראל את ספר שירי דוד המלך, ושופכים את לבם כמים בערגה להוסיף עם פרקי התהילים שכתבם דוד המלך בקדושה ובטהרה, ועל ידי זה מתעלה ביום מתן תורה גם כח התפלה.

על כן, ביום גדול וקדוש זה - יום מתן התורה והילולת דוד המלך ע"ה, כאשר נהגו להרבות באמירת תהילים, מליץ קדישין אותם חיבר דוד המלך נעים זמירות ישראל, נפיל תחנה ובקשה לפני מלך מלכי המלכים שיוכנו לקבל התורה כראוי, שיאיר עינינו בתורתו וידבק לבנו במצוותיו, שיערב נא השם אלוקינו את דברי תורתו בפינו.

נשפוך שיח ערב יחד עם דוד המלך שהשתפך בתפלה ותחנונים לפני הקב"ה, 'גל עיני ואביטה נפלאות מותרתך' (קט, יח), 'דרך שקר הסר ממני ותורתך חנני' (שם, כט), 'הבינני ואצרה תורתך ואשמרנה בכל לב' (שם, לד), 'אשמרה תורתך תמיד לעולם ועד' (שם, מד), כן יעזרנו על דבר כבוד שמו יתברך.

רבות רעות צדיק ומכולם יציאתו ה

ברם, מלבד הבקשות והתחנונים הבוקעים ועולים מתוך ספר התהילים, המשמשים כמים קרים לנפש עיפה וכרטיה על גבי המכה, ישנו עוד ענין שממנו ניתן לשאוב חיזוק ועידוד לרפאות ולחזק הנפש בכל גל וגל שעובר על האדם.

דהנה, דוד המלך היה צאצא לרות שבאה

1 כאן המקום לעורר על החובה והזכות להרגיל עצמו לומר תהלים מדי יום ביומו ולא יעבור, וכבר מילתו אמורה באת במקומות אחרים.

ובשירי דוד עבדיך נהללך

התהלים שכבר אזלו כמה וכמה מהדורות עכשיו במהדורה חדשה מקוצרת בגודל מתאים לתפילה, אותיות מאירות עינים, להבין תהלים. להתחבר עם מה שאומרים. יחד עם פנינים מתוקים.

ספר תהלים

סיפור לחג השבועות
יומא דאורייתא של דוד המלך ע"ה

טיב התהילות

ביאור משולב קל ונוח להבנה
מיוסד ע"פ רבותינו הראשונים ד"ל
וישאר מפרשים נכתב בשפה בירה ובעניינים
למען ירוץ הקורא בו

טיב הפנינים

אוצרות פנינים דרך דרוש וזימ
המלוכה את האדם לעבודת הבורא יתב"ש
למידות טובות ולאמונת אומן בצור עולמים
מוטובל בפרקי מוסר והדרכה בעבודת ה'
לאורם של רבותינו המפרשים

סאת תנח"צ

דבי גמליאל הכהן רבינוביץ שליט"א

קו ההזמנות לכל ספרי 'מכון טיב': 0753-22-76-09

חוקרים • מחברים • מקבלים ללא עלות דמי משלוח!

מהעם המואבי, שהתורה אסרה לבנות ישראל להינשא אפילו עם גירי הצדק שבאים מהם², והיו אנשים טובלים עלילות של הבל ורעות רוח על דוד המלך וכאילו תולים את הקלקלה במקולקל, באמרם שיש לו הנהגות נפסדות שנובעות מעצם היותו נצר לרות המואביה, והתגלגלו העניינים עד שהרחיקוהו אחיו ומינו אותו לרועה צאן אביו הרחק מן העיר ומחברת האנשים בכדי שלא ייבושו בו.

כך היה יכול הענין להימשך זמן רב, אבל הקב"ה סיבב את הדברים באופן אחר לגמרי, כי לבסוף הגיע שמואל הנביא אל ישי לברור את אחד מבניו עליו ישיית את כתר המלוכה, ישי היה ליבו סמוך ובטוח שהכוונה לאחד מבניו הגדולים וכלל לא העלה בדעתו שהכוונה לדוד צעיר הבנים, אך שמואל הנביא דרש ממנו במפגיע להביא אליו גם את דוד, ואז שהופיע דוד לפניו שרתה נבואה על שמואל הנביא ושמע את הקול (שמואל א טו, יב), "ויאמר ה' קום משחהו כי זה הוא וגו' וימשח אותו בקרב אחיו".

למן אותו הזמן וילך דוד הלך וגדל, עד שזכה בכתר המלוכה שתהיה לו ולורעו אחריו עד ביאת ינון, ולא זו בלבד, אלא שכל כך עלה ונתעלה במדרגתו הקדושה, עד שנעשה רגל רביעי במרכבה יחד עם האבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב.

ללמדנו, שלעולם אסור להתיימשך אפילו יעברו על ראש האדם משברים וגלים עד אין חקר, בכל זאת יתחזק ויתאמץ ואל ירך לבבו, שהלא כן אנו מצאנו בדוד המלך שהיה מלוף ביסורים נוראים חרפות וביזיונות, ברוח ובשם, אבל לבסוף מצאנו שרומם הקב"ה את קרנו עד אין שיעור ועד אין חקר, התנער מעפר והוקם על גוניתם דברים אלו אחרית ותקווה טובה לכל דורש ה'.

2 יש להעלות על סג את מסירות נפשה של רות המואביה שהייתה נכונה להתגייר ולהסתפח בקהל ה' אפילו בזמן שידעה שלא תוכל להינשא לעולם ותישאר בודדת ועיריית, שהרי כתוב (דברים כג, ד) 'לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה'', ובאותו שנה עדיין לא ידעו את דרשת חז"ל להחיר מואבית, אולם סופו של דבר היה, שבאותו היום שבאה רות להתגייר וישבו החכמים ודרשו - עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית, והותרה רות לבוא בקהל.

שירב-הקהילה

יו"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד'

בנשיאות מורנו והבניי חה"צ

רבי גמליאל הכהן רבעביץ שליט"א

שמיני

פינץ השפ"ץ

הזמנים לפי אופק ירושלים

זמני הדלקת הנרות ומצ"ש

הדרה"ג	6:58
מוצ"ש"ק	8:16
ר"ת	8:52

סוף זמן קריאת שמע ותפילה

סוזק"ש א' 8:13	סוז"ת א' 9:41
סוזק"ש ב' 9:04	סוז"ת ב' 10:14

גליון מס':

838

מרן רבי ישראל בעש"ט הקדוש

לכבוד האי יומא דהילולא רבא, של מרן רבי ישראל [בן רבי אליעזר] בעל שם טוב הקדוש זי"ע, המתאחד ומתייחד ביום חג השבועות הזה [עלה בסערה השמימה חג השבועות תק"ך לפ"ק].

נבואה נא להתדבק בנגיעה בצל היכלו הקדוש, צילא דמהימנותא עילאה, להאיר את לבבנו נפשותינו ונשמותינו במתק צוף 'אור שבעת הימים' זצוק"ל - אשר האיר והזריח בדורו ולדורות עולם - ביחד עם סגל תלמידיו ותלמידי תלמידיו - את אור השם יתברך ואור תורתו הקדושה בתוך כל ישראל בכלל ובפרט.

נתמקד נא הפעם בלפיד 'אור האמונה' שהפיץ והאיר הבעש"ט בתוך חשכת הגלות, אמונה פשוטה תמימה וטהורה, שהיא יסוד היסודות של כל התורה הניתנת לישראל כהיום הזה 'זמן מתן תורתנו'. - להחדיר בתוכנו את תוקף האמונה השלמה, והביטחון בהשם יתברך כצור החלמיש. - מתוך קובץ האמונה דגן, מה שלימד ומה שסיפר לפנינו כ"ק רבינו הגה"צ שליט"א, בתורתו וקדושתו של רבינו הבעש"ט, בעל ההילולא, זכותו תגן עלינו ועל כל ישראל, אמן.

טיב

קבלה
טובה -
הסיוע
לקיימה

ונראה לחג השבועות, תהיה
מצאנו, כמנהגינו, להקדים

סיפורי השגחה פריטי שנשחרו מעירכת ע"י הקוראים 'צוחק מי שצוחק' אחרון

יש לי תלמיד ששנים רבות משתתף בשיעורים שלי ואני משמש כרבו המובהק.

הוא מתייעץ איתי בכל עניין.

מדובר באברך חמד שישב באהלה על תורה למרות הקשיים הכרוכים בכך. כשאני אומר קשיים, אני מתכוון לקושי הרבה יותר מהרגיל שכן כל האחים שלו בעלי עסקים, ולא רק שאינם מכבדים את האח לומד התורה אלא מרבים להקניט אותו בבחירתו לעסוק בדברי תורה ולחיות במרתק בשכירות במקום לעשות חיל בעסקים. כמובן שהוא ורעייתו מגדלים את ילדיהם בשמחה, אבל בלב עמוק זה משפיל ומעיק בכל אירוע משפחתי.

לפני שבוע התקשר אלי תלמידי החביב, ועדכן אותי בשמחה שהוא קנה דירה מרווחת בבורי פארק, הייתי המום ושאלתי: "הכיצד?" והוא השיב לי את תשובתו המדהימה: "שנים רבות יש אישה זקנה וגלמודה שמתגוררת בסמיכות אלינו. במשך השנים היא נעזרת בי בשתי ובילדים לכל מה שהיא צריכה, ואף לשתתף היא מגיעה לסעודות לפי רצונה, היא ממש בת בית אצלנו וכמו סבתא לילדים."

באחד הימים יצא שחיקתי את אשתי על ההשפלות והצחוק של אחד האחים על כך שאנו בני תורה ללא דירה, והגברת הזקנה שמעה את פרטי הסיפור איך כל האחים מסתכלים עלינו בבוז... היא קראה לי לביתו והוציאה פנקס צ'קים רשמה בצ'ק שש מאות אלף דולר (\$600,000) וביקשה שאקנה דירה מרווחת למשפחה. הייתי בטוח שמדובר בבדיחה, אבל מהספק הלכתי לבנק והתברר שאכן יש כסיו לצ'ק.

קניתי דירה יפה צמוד אליה ואז אמרה, אני מעריכה רק תורה, ומחיום והלאה אני רוצה שכל ההוצאות שלכם יהיו עלי ואתם תמשיכו לגדל בית של תורה לתפארת עם ישראל!!!

הזמנתי את המשפחה לחנוכת הבית, ועכשיו הם כבר אולי מתחילים להבין כי טוב סחרה מכל סחורה!!! סיים תלמידי את הסיפור המרגש!!! ואני השבתי: "צוחק מי שצוחק אחרון!!!"

בית מדרש

ניכר היה בו שאינו מתושבי מעוז'בו' והגלילות, ושואלו האם ידוע לו אולי היכן הוא כאן ביתו של הבעש"ט? - ברכו רבי וולף בברכת השלום בסבר פנים יפות, וליווהו אל היכל קדשו של הבעש"ט. לבקשתו של האורח הזר, שלא ידע כלום ממנהגי המקום, נכנס עמו רבי וולף בקודש פנימה, הציגו בפני הרב, ואמר שזה עתה פגש ביהודי זה בדרכו, אשר הגיע במיוחד אל הרבי בענין הנצרך לו. בטרם פנה רבי וולף לצאת מן החדר, כדי שיוכל היהודי לשוח בהשקט את אשר על לבבו, ביקשו הבעש"ט להמתין קמעא, כי ברוצנו לספר בפניהם 'טיב מעשה' אחד!

עמדו להם אפוא יחדיו ר' וולף ביחד עם היהודי האורח, והטו אוזנם לסיפורו היפה של הבעש"ט.

לפני כמה שנים, פתח הבעש"ט את סיפורו הנאה, היה יהודי אחד סוחר יערות וותיק, שעמד כדרכו בתוככי יער ענק כדי לפקח על עבודת הפועלים כורתי העצים הפזורים במעבה היער, ובאמתחתו החזיק סכום כסף גדול שהביא עמו לתשלום שכרם של הפועלים ביער.

והנה בעמדו כך הגיעו לפתע מאחוריו שני שודדים אימתניים, ובאימים קשים דרשו לאלתר את כל הכסף שיש ברשותו! לאחר שקיבל את כל שלל ידיהם, נדברו ביניהם הערלים האכזריים שעתה בדיקו יותר 'להתפטר' מזה האיש, שכן אם ישאירוהו בחיים, עלול הוא למסור עליהם אצל השלטונות, שבוודאי ימחרו לשלוח פלוגת חיילים אל היער כדי לתופסם, והחליטו ביניהם 'לחסל' את השבוי, רחמנא ליצלן.

היהודי הסוחר שעמד כפות מן הצד, שמע היטב וגם הבין את דיבוריהם הנוראים, ונפשו התמלאה פחד נורא. בצד לו, כשראה והבין את גודל צרתו, ביקש מן השודדים להניח לו לכל הפחות להתפלל לפני קונו לזמן מועט. והם אכן נענו לבקשתו, כמקובל בכל העולם להיענות לבקשתו האחרונה של הנידון למוות.

זו אפוא השודדים הצידה, והיהודי סוחר זה דן החל שופך את לבבו בתפילה נרגשת לאלקיו. וכה אמר בתפילתו, ממשיך הבעש"ט בסיפורו הנאה: ריבוננו של עולם, מבטיח אני לך בהן צדקי, שאם תציל אותי מידיהם הארורים של הזיונים הללו, אתחיל להפריש 'מעשר כספים' מכל רווחי העסקיים!

תיכף כשסיים האיש לפרש את נדרו בעת צרתו, הסתערו לפתע שומרי היער המזוינים, הם פתיעו את השודדים הנבהלים וכפתו אותם באזיקים הישר אל בית הסוחר, וכמובן שיחררו את היהודי לאלתר והשיבו לו את כל כספו.

חזר הסוחר לביתו בלב שמח, אך את נדרו אשר נדר שכן לגמרי... וכשהחלו עסקי סחר העצים להניב שוב פירות של רווחים נאים, חזר האיש לסורו כמימים ימימה, ולא הפריש מעשר כספים ולא כלום!

והיום נודע מאמר הגמרא בסוגיא ערוכה בפרק המדיר (כתובות עב. ש"ז): "בעוון נדרים בנים מתים, שנאמר (קהלת ה. ה) 'אל תתן את פיך לחטאי את בשרך וגו', למה יקצף האלקים על קולך, וחבל את מעשה ידך'. - ואינו הן מעשה ידיו של אדם, הוי אומר בניו ובנותיו" ע"ב.

היו לו לסוחר זה דנן בן ובת, הבן נפל תיכף למשכב בומת מיד בחוליו ל"ע, ומשעדיין לא תפס היהודי הזה את אשר לפניו, ולא התעורר לשוב בתשובה ולהשלים את נדרו, נגעה יד ה' גם בביתו היחידה שנשארה לו. - והנה היא כעת חיה נמצאת במצב של פיקוח נפש, רחמנא ליצלן. - סיים הבעש"ט לספר את טיב המעשה שלו.

והיך אך סיים הבעש"ט הק' את דיבורי קדשו, והנה לפתע נפל היהודי האורח ארצה מתעלף תחתיו! - לאחר שעוררוהו מעלפונו החל בוכה ומתייפח על נפשו, ואמר בקול גדול: הלא אנכי הוא זה הסוחר! ואכן שכחתי לגמרי מכל אותו הנדר שנדרתי ביער בעת צרתי, שמשום מה נשכח לגמרי מלבי! - והרי בדיוק על כך באתי הנה, לבקש תעלה ורפואה לבתי החולנית השוכבת על ערש דווי, כי התיאשו הרופאים מלמצוא מזור למחלתה הקשה, והנני מוכן ומזומן לסלק על אתר את כל החובות שהתחייבתי למעשר כספים!

יצא האיש החוצה והתיישב תיכף לערוך חשבונו של עולם, הוא פתח את פנקס חשבונו האיש, ועשה במתינות חשבון מפורט ומדויק מכל הרווחים שנכנסו מיום הצלתו ביער ועד עתה. וכשהיה כיס המעות מוכן בידו, חזר ונכנס אל הקודש פנימה, והניח לאלתר את כל סכום המעשר שהתחייב לצדקה, עד פרוטה אחרונה. שמראה הבעש"ט הק' את המזומן מונח בהדרו על גבי השולחן, ביקש לברר באיזה סכום מדובר? - כשנבק האיש בסכום התברר שזהו בדיוק הסכום הנצרך לו לרבי וולף קיצעס, כפי שהתחייב בהוצאות נישואי בתו הכלה ותשלומי הנדניה, חושבנא דדין כחושבנא דדין.

הנה לפניך, פנה הבעש"ט הצדיק אל הסוחר, יהודי זה שליווה אותך הנה, הלא הוא בעצמו נצרך כעת בדיוק לסכום זה עבור נישואי בתו, השלש נא את הצדקה לידו, ובעזרת השם יתברך בזכות מצות הצדקה תעלה ארוכה ורפואה שלמה לבתך, לאורך ימים ושנים טובות.

שמח רבי וולף על ישועת ה', שהגיעה בדיוק בזמנה, סילק את כל חובו שהתחייב למחות, וניגש בשמחה לנישואי בתו הכלה! שהתקיימו בעיתם ובזמנם ברוב שמחה וצהלה. - אך יותר מזה! ששמח על ישועת המזומן הגשמי שהמציא לו הש"ת בחסדו, שמח על שזכה לעמוד בניסיון, ופקודת רבו שמרה

על שזכה לעמוד בניסיון, ופקודת רבו שמרה

על שזכה לעמוד בניסיון, ופקודת רבו שמרה

על שזכה לעמוד בניסיון, ופקודת רבו שמרה

על שזכה לעמוד בניסיון, ופקודת רבו שמרה

מחוז חפצו, הוציא את ה'חגורה' שלו [גארטל], והניחה כך על מי הנהר הרוצפים בעוה, ונעמד ברגלי קדשו על גבי אותה חגורה. - והנה תיכף החלה 'חגורת הקודש' לחגור בעוה ולשוט במנוחה על מי הנהר כמו 'פסודה'... [בול עץ גדול המוביל סחורות ואנשים על נהרות], וכך הגיע רבינו הבעש"ט שעמד דבוק בקונו עלי חגורתו מהרה אל מחוז חפצו.

כשנשאל אחר כך, כיצד נעשה עימו נס ופלא עצום כזה? והאם השתנה בתורת 'קבלה מעשית' עם איזה ייחוד של שם מן השמות הקודש המופקדים על הנהרות.

נענה הבעש"ט בתמימות, ואמר: חס ושלום, לא מיניח ולא מקצתה! - רק בכוח 'אמונה גדולה' עברתי את הנהר!

[בחסדן האמונה הפשוטה והתמימה, שאף דרכי הטבע שבמעבר הספינה והמעברות אין בו שום כוח עצמי ואפשרות לצלוח את הנהר, כי אם בכוח 'טיב ההשגחה' של הבורא ב"ה, 'שהוא לבדו עשה ועושה ויַעֲשֶׂה לְכָל הַמַּעֲשִׂים'. - והרי אצלנו יתברך הכל שווה בתכלית, הספינה כמו החגורה, והגארטל כמו המעברות... הים כמו היבשה, והיבשה כמו הים.

[על דרך מרגניתא טבא שגילה בקדשו בספה"ק "נועם אלימלך" זי"ע (שלהי ליקוטי שושנה, דפ"ר קי. ט"א) חז"ל: בספוק (שמות יד, כט) 'ובני יִשְׂרָאֵל הִלְכוּ בַּיַּבֶּשֶׁה בְּתוֹךְ הַיָּם'. - הדנה ישראל בשעת קריעת ים סוף, ונפלאותיו יתברך שמו ורוממותו וגדולתו. ויש צדיקים שהולכים תמיד בדבוקים, ולבם תמיד בהרמונת אל' ובגדולתו, אף שלא בשעת קריעת ים סוף. שגם ביבשה רואין נפלאותיו איך הם עד אין קץ וערך, בכל דבר ודבר הנמצא בעולם. וזהו הפירוש 'ובני ישראל הלכו ביבשה בתוך הים', פירוש שביבשה הלכו בזה הרוממות אל' כמו בים'. וזהו 'הַיָּם יָם לַיַּבֶּשֶׁה' (תהלים סו, ו), שהצדיק הנסים והנפלאות הנראין בים, הוא רואה ביבשה, לאשר הולך תמיד ברוממות אל' וגדולתו יתברך שמו" ע"כ מתק לשון קדשו].

וכן באמונה פשוטה חזקה ואיתנה זו, שמלאכה את כל חדרי לבבו ומוחו באמת ובתמים, היה הבעש"ט קדוש עובר את הנהר בתכלית הפשטות].

בנתיב דרכו בקודש, מסיים בספה"ק 'דגל מחנה אפרים' הנ"ל את סיפורו הנפלא, שבעין טיב מעשה זה מצינו גם אצל יעקב אבינו ע"ה בעת שיצא אל דרכו במצות אביו ואימו, ובהיותו על אם הדרך שבין באר שבע את חרן, נתקע גם הוא בנהר הירדן, ובהיותו נחפו לדרך מצוותו, נצרך גם הוא לעבור את הירדן, ואף הוא צלח את הנהר באותו כוח של האמונה הגדולה התמימה והשלמה, שבערה בלב ישראל סבא ע"ה. - כאשר הכתוב מעיד בנו לאמר (בראשית לב, יא): 'כִּי בַמַּקְלִי עֲבַרְתִּי אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה - רִמְזוּ לָנוּ כֹּאֵן יַעֲקֹב אֲבִינוּ ע"ה, 'בַּמַּקְלִי' גִּימְטְרִיָּה 'יעקב', היינו בשמו שהוא 'יעקב' - מידת אמת, והיינו לגדול אמונה שלי, כזה עברתי את הירדן, והבן' עכלה"ט.

בתו של הרה"ק רבי זאב וואלף קיצעס זצוק"ל, מגדולי תלמידי הבעש"ט זי"ע, הגיעה לפירקה, פרק 'בתולה נישאת'. אך לרש אין כל, כדי שתהא 'אהשא נקנית' עם 'נדר' ראוי כפי שהתחייב עברה, לא בפרוטה ולא בשוה פרוטה...

בהתקרב הזמן המיועד לנישואין, ועדיין לא סילק ר' וולף כלום מן הנדן המובטח, שלח המחזות הנכבד מכתב בחול, ובו התראה נחרצת, שאם אין ההתחייבות הכספית נפרעת בתוך שלשה שבועות, הרי השידוך בטל ומבוטל, ויכול הוא לקרוע את שטר התנאים לגזרים!

בלתי ברירה, כראותו בגודל צער המשפחה, ובדמעותיה הרתחות של בתו הכלה, שהתייראה מאוד לנפשה פן תהיה לבו חלילה, נכנס ר' וולף בדחילו ורחימו לפני רבו הבעש"ט הק', כשהפעם נאלץ להסיריו בענייני מעות וכספים...

כשמות הבעש"ט את המדובר, התפלל על תלמידו אהובו, ושאל: היכן האמונה והביטחון שלך? הסר נא כל שמץ של דאגה מלבך! הרי ישנם עוד שלשה שבועות שלמים ורחמים, השלך את היכך על ה', בביטחון איתן בצור עולמים ב"ה, שבדואי ישלח לך את עזרתו מקודש.

יצא רבי וולף מן הקודש פנימה, כשהוא חדור ומלא במנה גרושה של אמונה שלמה שניצתה בליבו, אמונת השם יתברך ואמונת צדיקים, וקיים בנפשו בכל לב (שמות יד, לא) 'וַיֵּיזְאוּ הָעָם אֶת ה', וַיֹּאמְרוּ בָהּ' ובמשה עבדו'.

חלף שבוע נוסף, ור' וולף מקבל מכתב נוסף מבית המחזות הדגול, אשר דואג מאוד, ושואל בנחרצות: מה עם הכסף?

נכנס אפוא ר' וולף שוב אל הרבי, על פי בקשתו והוראתו המפורשת להראות לפניו את כל האגרות הנשלחות, והראה לו גם את המכתב השני.

גם על המכתב השני הורה לו הבעש"ט הקדוש שוב באותה נימה, המלאה בשלווה פנימית ובביטחון שלם, ואמר: הרי לפנינו עוד שבועיים שלמים, ומה מקום יש כאן לדאגה? שים ביטחון בקונך, שבוודאי ישלח לך המזון הנצרך!

ואכן, ציית התלמיד הנאמן בנאמנות מחלטת למצוות רבו, הסיר כל צל של דאגה מלבו ומלב משפחתו, ואף מלב בתו הכלה המהוללה, וחזק את לבבם מאוד במידת הביטחון, המחייבת איש ישראל בעת צרה לבטוח בהש"ת בדבר ישועה ורחמים, כדבר איש האלקים!

והנה אתא ובה היום האחרון לתשלום הסכום הגדול, ועדיין לא נראה שום פרוטה אחת באופק, אך רבי וולף כחסידי אדוק ונאמן אינו מניח שום דאגה להוודל חלילה אל תוך הלב, רק התהלך בשמחה בעבודתו יתברך.

בצאתו מבית הכנסת לאחר תפילת שחרית, פוגש בו יהודי לא מוכר,

המעוניין לזכות את הרבים בסיפור של השנה

פריטת מזמן לשלוח אל ר' שמחה סמאולס

פקס: 15326517922

או ל: o.y.wines@gmail.com

רוחו, להחזיק כל העת באמונה שלמה וביטחון תמים, כשברכת רבו הבעל שום טוב הק' מלווה אותו תמיד. - זכותו הק' תגן עלינו ועל כל ישראל, אמן.

בספר הקדוש "בוצינא דנהורא" (דפ"ר שנת תר"ם, תהלים ק"ו ד"ה כל אוכל תתעב) "להרה"ר הרבי ר' ברוך ממע"ב"ו זצוק"ל, מספר לפנינו סיפור אחד מוזקן מרן בעל ההילולא הבעש"ט הקדוש זי"ע, סיפור שיש בו טיב לקח מוסר חזק, להבין מעט ולהשכיל ביסוד תורתו המאירה של הבעש"ט ותלמידיו. וזה לשון קדשו שם (בתורה"ד): "פעם אחת שאלו להבעש"ט, מהו עיקר העבודה? - הלא אנו יודעים, ואבותינו ספרו לנו, שבימים הקדמונים היו אנשי מעשה מתעניין משבת לשבת! ואתם ביטלתם את הדבר הזה, שאמרתם שכל אדם שהוא מתענה עתיד ליתן את הדין, שנקרא 'חוטא' שמענה את נפשו. - על כן הגידו נא לנו, מה 'עיקר' העבודה".

[א. ה. כוונת קדשו למה גרסתינו בפרק קמא דתענית (יא): "אמר שמואל, כל היושב בתענית נקרא חוטא. - כשר כי האי תנא, דתנא, רבי אלעזר הקפר רבבי אומר, מה תלמוד לומר [בתורת קרבן הנזירות, בפרשא דידן] 'וכפר עליו מאשר חטא על הנפש' (במדבר יא, ו) וכי באיזה נפש חטא זה? - אלא שציער עצמו מן היין, והלא דברים קל וחומר, ומה זה שלא ציער עצמו אלא מן היין נקרא 'חוטא', המצער עצמו מכל דבר ודבר, על אחת כמה וכמה" ע"ב. ועיין תוס' על אהרן (ד"ה אמר שמואל) ונחשאי כלים]. והשיב להם הבעש"ט: אני באתי לעולם הזה להראות דרך אחר, שיראה אדם להמשיך על עצמו שלשה דברים הללו: היינו אהבת ד', ואהבת ישראל, ואהבת התורה! ואין צריך לעשות סיוגים" עכ"ל. וראה שם בהמשך דברי קדשו, שאמר על כך הרבי ר' ברוך'ל זצוק"ל: "שזה מדרגה גדולה, וזה לאדם גדול המעלה". ולפיכך סידר שם סדר עבודה 'לאדם הבינוני'. [באכילה ושאר דברים הגשמיים והגופניים לשם ה', ולשבר את הייצר הרע של התאוות, עיין שם]. - ואף על סדר עבודה זו, אמר הרה"ק רבי משה מוסיאן זצוק"ל (המשך הקטע שם): "שזה גם כן מדרגה גדולה וגבוהה לכתחילה לעלות בה, רק שיש מדרגות נמוכות לעלות מתחילה עליהם, ואחר כך ימשיך את עצמו לאותה מדרגה הגבוהה". [להתנהג בעונה ופשוט 'מאור מאור' (אבות פ"ד מ"ד), ולהתרחק מגוסות הרוח עד קצה האחרון, עיין שם].

סיפור נפלא ממרן הבעל שם טוב הקדוש [טיב התורה' פרשת ויצא], שלימד לתלמידיו יסודות אמונה שלמה ותמימה בהשם יתברך, למען ילמד ויידע להשליך יהבו רק על השם, להתפלל ולבקש מלפניו בכל דבר וענין. הסיפור שלפנינו מועתק מתוך הספר הקדוש 'בעל שם טוב על התורה' בהקדמה (אות מ, מבעל 'ערוך החיים' בשם אביו זי"ע), וזה לשון קדשו: [הוספה בסוגריים תוקנים יחידים, על פי מה שקיבל רבינו הגה"צ שליט"א א"ט ב"ה והמעשה]. "הרב הקדוש מורנו הרב יצחק ז"ל מנסכים, בעל המחבר ספר 'תולדות יצחק' סיפר, שפעם אחת צויה הבעל שם טוב שיבא לו יין [לארבע כוסות של ליל הסדר] ממדינת בתרביא [סורביה]. בהשגחה גדולה ושמירה יתירה, על צד היותר כשר על פי דין תורה".

"ומסר את הדבר לתלמידו הרב רבי דוד ז"ל ממיקלאבוב, ונסע הרב ר' דוד בעצמו לבתרביא לעיר 'טילנעשט', ונתעכב שם שני הדשים אלול ותשרי כל עת עבודת היין. והשגח בעצמו על כל פרט ופרט שבעסק עשיית היין בלי שום היסח הדעת, שיהיה הכל כשר וישר על צד היותר טוב. מן הרגע הראשונה שקנה את הענבים ובכל עת הדריכה, וטרח בעצמו והשגיח בעינא פקיא על כל פעולה ופעולה, שיהיה בכשרות הראוי למהדרין מזה המהדרין. ונס אחר חג הסוכות נתעכב שם עוד איזה שבועות, עד אחר גמר תסיסת היין, שיוכלו ליתנו בחביות". "ומפני שאז הוא זמן קלקול הדרכים, היה לו יגיעה גדולה וטרחה עצומה בחזירתו עם היין לביתו, עד שנסע

כמעט במסירת נפש בכל פרסה ופרסה. לפי שלא רצה להסיח דעתו כלל משמירת היין אפילו רגע קטנה, ביום ובלילה, בעת גשם שוטף ורוח סערה ושלג גדול, וקלקול הדרכים מטיט חצות, וטבעו בבוץ רגליו, ובאו מים עד נפש. עד שברוב עמל ויגיעה, עלה בידו להביאו בשמירה גדולה ובכשרות גדול לעיר מעי'ב"ו". "ורץ תיכף להבעל שם טוב, לבשר אותו שהביא את היין בשמירה מעולה כחפצו. והנה באותו רגע שעמדה העגלה עם חביות היין לפני בית הבעש"ט, רכב שם 'קאזאק' אחד מהשומרים של אדון העיר, שהשגיחו שלא יביאו יי"ש להעיר ממקומות אחרים. ובשראה על העגלה חבית, התחיל לצעוק שהביאו יי"ש, ולא זו משם עד שהוצרכו לפתוח החבית, והכניס השפוד שלו וטעם וראה שהוא יין והלך לו, אמנם היין כבר נאסר במשמוש הקאזאק".

"ונצטער הרב ר' דוד מאוד, שכל טרחתו הגדולה ויגיעתו העצומה היה הכל להבל ולריק, ונכנס בבכיה ובנפש עגומה אל הבעל שם טוב ואמר לו: יודעיני רבינו, מפני מה נתחייבתי בעונש גדול כזה, שרציתי למסור נפשי לדבר מצוה, שהיה לרבינו יין [למנוח ארבע כוסות] בתכלית הכשרות, והיה כל יגיעתי הבל וריק". "ואמר לו הבעל שם טוב, זה העונש מגיע לך, בעבור שנסמרת נפשך בשמירת היין, ושכחת בעיקר השמירה שהיה לך להתפלל להשם יתברך, שהוא יעזור לך לשמור היין היטב. ובשביל שכחת שמירת השם יתברך השומר האמיתי, לכן עלה לך כך. וכמאמר הכתוב (תהלים קכו, א) 'אם ה' לא ישמר עיר, שווא שקד שומרי' עכ"ל".

בנתיבות טיב מעשה זה, מפרש רבינו שליט"א [טיב התורה' שם], הנהגה אחת שמצינו אצל לאה אימנו ע"ה, בפסוק (בראשית ל, יז) 'וישבע אלהים אל לאה, ונתנה ותלד לעקב בן חמישי'. ובתרגום אונקלוס: 'קבלה ה' צלותה דלאה'. למדנו כאן דרכי אמונה שלמה ותמימה, כאשר לאה אימנו הצדקת, בכל בן ובן שמולידה הרי היא פונה בתפילה ובצלותא קדם מלכא עילאה. ולא רק על הבנים הראשונים בקישה מאת ה', כמבואר בפסוקי ילדתם, אלא גם בהיותה עומדת בלידה החמישית, אינה סומכת על דרכי הטבע שכבר הורגלה בלידת הבנים. - וכפי שלמדנו לקח מוסר מתוך מעשה הבעש"ט דנן, שלא לסמוך על דרכי הטבעיים, גם בדבר שיש בידו לעשותו כראוי, ותמיד לזכור ביחד עם ההשתדלות לשפון צקון לחשו לפני ה' יתברך שהוא יתן את ההצלחה בידו. וכל שכן בענין הבנים והבנות שמוכרח להגיע אל השותף השלישי בלידתם, לפנות אליו יתברך בצלותיה. ואדרבה, חזוין כאן בלידתו של יששכר, שהיתה לאה מוותרת על הדוראים שהביא לה ראובן במיוחד בשביל כך, כנודע סגולת פעולתם ללידת הילדים, וכדחזוין שפעלו את פעולתם לטובתה אצל רחל אימנו, והעדיפה לאה יותר את התפילה ואת התחנונים לפני קונה, בקרבת דבקות בעלה הצדיק יעקב אבינו ע"ה. - ללמדך, שלא לעזוב לעולם את התפילה ואת הבקשה לפני קל חי: 'חפני לגדל בנים ובני בנים חקמים וגבונים, אוהבי ה' יראי אלקים, אנשי אמת, זרע קדש, בה' דבקים וכו'".

נסיימה נא, את פרק נעלה ונכבד זה של בעל ההילולא קדישא דנן, בלשון קדשו של רבינו הקדוש הרבי ר' אהרן ראטה זצוק"ל, בספרו הק' 'שומר אמונים' (מבוא השער פרק יא), כדי לחזק ולבסס בנו איתן שורש 'אמונת צדיקים'! וזו העתקת לשונו הזך אות באות: "אעתיק קצת מן הקצת ממה שראיתי ביד יתברך כהבי יד קדשם, וששמעתי מפי כמה צדיקים, ממהות רבינו הקדוש הבעש"ט זכותו יגן עלינו. - הגם מי יכול לשער גודל קדושתו ונוראתו, שהיה שרש נפשו מבחינת נפש דדור המלך ע"ה דאצילות, ובחינת רוחו ונשמתו, וכל שכן נשמה דנשמה, מי ומי יודע, כי לא נגלה לשום אדם, ואולי רק לראשי וגדולי תלמידיו הקדושים שידעו

והשיגו אפס מה". "והיה צופה בכל רגע מסוף העולם ועד סופו, והיה צופה ומביט בעולמות העליונים תמיד, וכל תרעין דרקייען וגנין עליונים היו פתוחים לפניו. ולא הסתכל לחיוז דהאי עלמא, רק כשהיה נצרך לו להתיר איזה עגונה ולחפש בעלה, אז כשנכנס למקום שאסור להרהר בדברי תורה, חיפש זה האיש בעולם הזה, כאשר מפורסם מספרי תלמידיו הקדושים".

"והיה שומע תורה מפומא קדושא בריך הוא, ולמד תורה מפי משיח והאבות. ורבו המובהק היה אחיה השילוני הנביא שקיבל עוד ממושה רבינו שהיה רבו של אליהו הנביא זכור לטוב. ורבו הקדוש הזה, וגם אליהו, היו מתגלים אליו תמיד, ולמדו אתו כל התורה כולה. וגם יתר נשמות עליונות קדושות, ומלאכי עליון, שהיו שכינים אצלו בתמידות".

"ומי יכול לשער ולספר כטפה מן הים, גודל יראתו הרוממה. - שמגדולי וקדושי תלמידיו, כמו רבינו הקדוש רבי ר' זושא זי"ע, ונכדו הקדוש רבי ר' ברוך זי"ע, וכדומה מיתר הקדושים, שהיו נעלים ונפלאים בקדושה וביראה עליונה פידוע ומפורסם. ובקשו מה' להשיג יראת הבעש"ט זי"ע, ואחר רוב עבודתם פעלו להשיג זה היראה, ולא יכלו לסבול רק איזה רגעים כי כמעט נתבטלו ממצאיות. ואמרו להם מן השמים, שזה היה רק מדרגה קטנה מן הקטנות מיראת הבעש"ט זי"ע, עם כל זה לא יכלו לסבול זאת".

"וגם לפי ערכו הגדול הרם וגבוה, עם כל זה התנהג תמיד בתכלית הענוה והשפלות, ורק הכריחו אותו מן השמים להתגלות למען להציל נפשות ישראל. שמקורם לזה היה הראש מצדיקים הנסתרים, עם כל זה אמר גם לאחד התגלותו שהוא יותר מן הנסתרים ממה שראו מן הנגלים".

"ומקובל איש מפי איש, שפעם אחת כשידיבר רבינו הקדוש אור עולם רבי ר' ישראל מרז'ין, מרבינו הקדוש המאיר לארץ ולדורים עליה רבינו הבעש"ט זי"ע, אמר: הלא זקני הוא רבינו הגדול והנורא רבי ר' בער [המגיד הגדול ממעוריש זצוק"ל] ממלא מקומו של רבינו הבעש"ט. ואמר: הוא גם כן לא היה 'חזיטן וסנדלר' [...]. פידוע שהיה הראש והראשון מתלמידי הבעש"ט. - וסיפר, שפעם אחת היה אצל הבעש"ט זי"ע על יום הכיפורים, והבעש"ט הלך לחוץ, ופשט את הבגד הלבן [הקיטל]. והלך רבינו רבי ר' בער זי"ע והיה ממשמש בקיטל של הבעש"ט, ותיכף נתלבש בו יראה גדולה ועצומה כל כך שהיה נצרך להשיבו במשה". "ונזכר להתבונן, אם זה הקדוש והנורא רבי ר' בער זי"ע, שהיה במדרגה הגדולה ועצומה, וראש ורבן של כמעט רוב הצדיקים והקדושים של אחר הבעש"ט, ומי יכול לשער גודל ועוצם מדרגות יראתו הנוראה, ועם כל זה לא היה יכול לסבול כמעט רגע המימוש של הקיטל של הבעש"ט, שהיה זורח עליו אז אור גדול על ידי קדושת התפלה הקדושה שלו! - ומזה נזכר להתבונן, מה היה יכול להיות מדרגת יראת הבעש"ט, ככה ספר הקדוש מרז'ין ז"ל. - וזה במדרגת יראתו, וכל שכן וכל שכן במדרגת אהבה וביטול המציאות שלו וכו', ע"כ העתקת לשון קדשו החוצצ להבות אש.

זכותו יגן עלינו ועל כל ישראל

עלה רסן ר"י הוא, פסם באמתותא - שפרנא לה בשבת, תתן חסדנותא!

(סדר אקדמות לחג השבועות)

ועתה כנים שריו למלך בתפארת ספא - ואשרי עבדי חשתיים בקול שבתו, כי עבדים לפניו ואקבלים נבחו.

(פייט לחג השבועות)

א'פריילעכען יום טוב!

לקבלת העלון במייל (דוא"ל) נא לשלוח לפייל השני"ב

האחים חוקרים העומדים תמיד לפנינו: הרב יצחק ז"ל מנסכים, בעל המחבר ספר 'תולדות יצחק' סיפר, שפעם אחת צויה הבעל שם טוב שיבא לו יין [לארבע כוסות של ליל הסדר] ממדינת בתרביא [סורביה]. בהשגחה גדולה ושמירה יתירה, על צד היותר כשר על פי דין תורה".

0733-22-76-09 מתקשרים, מזמינים מקבלים ללא עלות דמי משלוח!

יור"ל ע"י קהילת שבתי בבית ד' | רח' ישעיהו 7 ירושלים טל: 05276-10455 078-3331109 | shivti11@gmail.com

יהודי יקרא! תחזיק טובה לעצמך, הנך מוזמן להדפיס ולהפיץ את העלון באזור מגוריך ולהיות שותף לזיכוי הרבים. המעוניינים יקבלו את העלון במייל (אפשר גם ישירות לדפוס) בקובץ להדפסת.

Anyone Interested in receiving Tiv Hakehila weekly in Hebrew or English should Email - Sheldon@hpins.net Or | zelig@gmail.com or text 718-249-7173

עברה תקופה ומנהל הבנק התעניין אצל פקידי הבנק ואצל שומרי הכספת על הסדר זה שרקם עם רבי יחזקאל. הפקידים השיבוהו שאכן רבי יחזקאל מופיע כל אימת שמתרחשת הפצצה, כאשר אף ניכר עליו שאיש אלוקים קדוש הוא. "אמנם", גילה אחד הפקידים, "חשד קל עולה בליבנו, כל אימת שרבי יחזקאל מגיע ובא לכאן. כאשר הבחנו שבהיכנסו לתוך הכספת פנימה, הרי הוא מסתכל סביבו כל הזמן על ערימות הדולרים הירוקים וכמויות מטילי הזהב שמצויים שם במבט משונה. ואז מתחילות שפתיו למלמל דבר מה, כשהוא מסתכל שוב הנה והנה זמן רב ותוך כדי שפתיו אינם מפסיקים מלרשש דבר מה. איננו מכירים אותו ולא יודעים את דרכיו. אולם משונה היא התנהגות זו ביותר!" סיכמו.

"כאשר אף יתכן שאולי הוא משנן מספרים שונים מערמות הדולרים ודומיהם כדי לחוקקם במוחו ולזייפם, או שמא מתכנן הוא פריצה כלשהיא ליקח שלל מכספת הבנק ולרוקנה. ואולי לא. אולם החשד - חשד הוא. ויש לברר היטב!" הוסיפו.

מנהל הבנק שמע את החשדות, הדבר נראה לו רחוק מהמציאות, הן התחקה אחריו וראה והבחין שקדוש ייאמר לו, ואין נראה שנדבק עליו התנהגות זו, אך שמר את הדברים בליבו, ולא הגיב מאומה. אולם כשפגש פעם אחת את רבי יחזקאל שטח בפניו את העובדות לאשורן, כשהוא מברר בעדינות מירבית את הסיבה לתופעות אלו...

רבי יחזקאל הצטחק למשמע ה'חשדות'. ומיהר להסביר למנהל הבנק: "ראה נא, אדון יקר. כל ימי גדלתי בין החכמים, ולא מצאתי דבר טוב בעולם יותר מלימוד התורה בהתמדה ובשמחה. כשלכן הנני מנצל את מיטב שנותיי ועתותיי ללמוד את חכמת התורה בכל הכוח וללמדה! לעובדה ולשומרה! להחכים בה, לשנות בה ולהגות בה תמיד!

והנה במשך כל ימי חיי, מטבע הדברים לא יצא לי להחזיק בידי או להזין עיניי בסכום גדול של כסף, עקב שאיני סוחר בהבלי עוה"ז ונכסיו. אכן בימים אלו, בהיכנסי אל תוך הכספת, הייתה זו הפעם הראשונה בחיי בה ראיתי בעיניי סכומים עצומים כל כך של מצלצלים, ערימות מטילי זהב וכמויות של מרשרשין שונים.

כראותי זאת הסתכלתי סביבי והתבוננתי בהם היטב, ו - - - זעקה אדירה התפרצה בקרבי וטיפסה עד לפי, כששאגה יוצאת מליבי לאמור: "טוב לי תורת פיך מאלפי זהב וכסף!" כל סכומי הכסף, מטילי הזהב ושאר שטרות הכסף, הבל הם! אין בהם ממש! רק תורתינו הקדושה נצחית היא!!! מתוקה היא!! ומיטיבה היא עם לומדיה!

התורה היא סם חיינו! התורה היא אויר נשמתנו!!! ועדיפה היא עשרת מונים לאין ערוך וללא שיעור על פני סכומי הכסף אגדיים ככל שיהיו!

בימי מלחמת העולם השנייה, שעה שסערו וגעשו הרוחות בכל מרחבי יבשת אירופה כשהצורר הנאצי נועץ את טלפיו בכל המדינות והעמים. התגורר הגאון רבי יחזקאל אברמסקי זצוק"ל בלונדון בירת בריטניה. וכמו שידוע התייצבה ממלכת בריטניה זו כצור חלמיש נגד התפשטותה הטראגית של גרמניה וגרורותיה.

ובסערת המלחמה, הגרמנים בתגובה הפציצו את לונדון הבירה תמידין כסידרן, כשבכך נוצר חשש ממשי לשלומם של תושבי העיר והאיזור. מי שהיה יכול לעקור ולנוס לערים אחרות עשה זאת לאלתר. אולם רבי יחזקאל, גואל וקרוב לא היה לו בערים אחרות, ועל כן לא היה לו להיכן לנוס. מה גם ששימש כרבה הראשי של לונדון, ובשכך לא רצה לעזוב את צאן מרעיתו בשעות הקשות המתרגשות לבוא לעולם!

וכך כל אימת שנשמעה אזעקה במרחבי לונדון תפס רבי יחזקאל את גמרתו האהובה ונס עמה אל המקלט השכונתי להתגונן מפני ההפצצות הכבדות של כוחות הרשע. המקלט היה די עזוב ומוזנח, מה גם שלא סיפק מענה מושלם, מוגן ובטוח מפני טילי הנאצים ופצצותיהם. אולם ברירה אחרת ממילא לא היתה לו. על כן השתכן בתוכה כשהוא סומך ובוטח על הקב"ה שיצילו ויושיעו מפגעי הנאצים וקליפותיהם.

בנק כספים גדול היה באנגליה, אשר לו היו סניפים רבים במרחבי הממלכה. מנהל אחד הסניפים שבאיזור מגורי רבי יחזקאל, שם לב לרבי יחזקאל והנהגותיו. וכשהחל להתחקות אחריו מתוך סקרנות טבעית גרידא, גילה שמדובר באיש אלוקים קדוש, יודע ספר ומחשבה ובעל מידות תרומיות ביותר.

לא עבר זמן רב ואותו מנהל סר לביתו של רבי יחזקאל כשהוא אומר לו: "ראה נא, רבי! הנני עוקב אחריו זה תקופה, ויוצא אני מהתפעלות לנוכח התנהגותך הפלאית והיוצאת דופן. ובשכך אמרתי להציע לכבודו רעיון פז. כאשר בבנק האיזורי מצוי כספת גדולה ורחבת ידיים, שם מאחסנים את הממון הרב שבידי הבנק. וכספת זו מוגנת היא היטב באינספור שכבות בטון.

ובאשר מתוקף תפקידי כמנהל הבנק כל מפתחות הבנק בידי, ואני המוציא והמביא הבלעדי לתוכה ולתוך כספתה, אתן פקודה לנוטרי הכספת ושומריה, שברגע שתישמע צפירת האזעקה המחרידה המבשרת על ההפצצה הקרובה, יתנו לך להיכנס הכספתה ובכך תהיה מוגן ובטוח מפני ההפצצות הכבדות חסרות הרחמים, ובכך תינצל נפשך וחיך!"

רבי יחזקאל הודה לו ביותר על מחווה אנושית זו. ואכן מאז כל פעם שנשמעה האזעקה הנוראה במרחבי לונדון, חש רבי יחזקאל לבנק וטמן עצמו בכספת, ובכך נשאר בחסדי ה' מוגן ובטוח מפני פגעי ההפצצות.

מאוצרות הפרשה

אתה עמל. אם אתה עושה כן אשריך וטוב לך, אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא. "פת במלח תאכל" – כנגד תאות האכילה (פסח), "ועל הארץ תישן" – כנגד תאות התענוגים (סוכות), "ובתורה אתה עמל" – כנגד מעוט שינה (שבועות). ואם אתה עושה כן – אשריך וטוב לך, בעולם הזה ובעולם הבא. (ומתוך האור)

האש הגדולה

בגמ' שבת (פ"ח:) דרשו חז"ל, "א"ר אבדימי בר חמא בר חסא, מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית ואמר להם אם אתם מקבלים התורה מוטב ואם לאו שם תהא קבורתכם". ובתוספות שם [ד"ה כה] הקשו, הרי כבר אמרו ישראל נעשה ונשמע, ואם כן מדוע היה חשש שלא יקבלו את התורה, עד שהוצרך הקב"ה לכפות עליהם הר כגיגית. ותירצו, כי אולי כשראו ישראל את האש הגדולה בהר סיני – יחזרו בהם, וע"כ הוצרך לכפות עליהם הר כגיגית.

שאל רבי שמואל רוזובסקי זצוק"ל – - - "אז שיהיה בלי אש גדולה"?! אם האש הגדולה היא סכנה שעלולים לחזור בהם מהנעשה ונשמע – שיהיה בלי אש גדולה! "אלא, למדנו מכאן... – אמר רבי שמואל, "שהחפצא של תורה, מצוות, וכל הידידישקייט – זה אש גדולה"! וכך גם אמר מרן ה"חפץ חיים" זצוק"ל: "צריך להיות רותח באדישקייט! כל ענייני היהדות צריכים להיות באש גדולה!" (הגרמ"מ שוליינגר זצוק"ל, 'אלופינו מסובלים')

וכן היה אומר רבי שמואל רוזובסקי על הפסוק הקודם "ויהי ביום השלישי בהיות הבוקר ויהי קולות וברקים" אותם קולות וברקים שניתנו בהר סיני, הם חלק בלתי נפרד מהתורה. ומשום כך, הקולות שהאדם משמיע בעת לימודו, וכן השמחה שאדם שמח בחידושי תורתו שהוא מחדש, אינם דבר נוסף המתלווה אל התורה, אלא חלק בלתי נפרד מעצמותה. (מדשן ביתך)

והתודו את חטאתם אשר עשו (ה, ז)

מכאן נלמד מצות וידוי לכל מי ששב בתשובה. נשאלת השאלה הרי כאן בפרשה מדובר בעון גזל, ומדוע התורה כתבה את מצות וידוי דוקא בחטא של גזל?! כתב ה"שפת אמת" בשם החידושי הר"ם, לפי שאין לך חטא שאין בו משום גזל. שהרי הקב"ה נותן לאדם חיות וכוח להשתמש באיברים כדי לעשות רצון השם, והכל שייך להקב"ה אלא שניתן רשות לאדם להשתמש, ואם משתמש האדם בגופו נגד רצון הבראה, זה בגדר של גזל, ולכן מכאן נלמד הדין של וידוי לכל החטאים. וכן בתפילת נעילה ביום הכיפורים אומרים "למען נחל מעושך ידינו", והכוונה על כל החטאים משום שבכולם יש שורש גזל. (שמחת חיים)

כל ימי הזירו לה' על נפש מת לא יבוא (ו, ו) שואל ה"אבני נזר", מדוע החמירה התורה בקדושתו של הנזיר יותר מבקדושת הכהן – שלנזיר אסור אפילו טומאת קרובים ולכהן מותר להיטמא לקרוביו? ומתריץ, את קדושתו קיבל הכהן מתוקף היותו בן למשפחת הכהונה, וכיון שכל קדושתו נובעת מכח משפחתו, לכן חייב להיטמא לבני משפחתו. לעומת זאת, את קדושתו קיבל הנזיר על עצמו בלי קשר ויחס למשפחתו, ולכן אין לו שום מחויבות כלפי משפחתו, ולכן קדושתו מונעת אותו מלהיטמא לקרוביו. ולפי זה, אפשר לפרש ולומר, שמשום כך גם אצל כהן גדול שלא מיטמא לקרוביו, שהרי למשרתו ולקדושתו המיוחדת, זכה מעצמו ולא בגלל משפחתו. (מדשן ביתך)

יום מתן תורתנו

בכל יום יהיו בעיניך!

המגן אברהם (או"ח ריש סי' תצ"ד) שואל שאלה עצומה: הכיצד אנו אומרים בתפילת חג השבועות 'יום מתן תורתנו' (או זמן מתן תורתנו כנוסח המקובל), והרי התורה ניתנה בו' סיון (כשיטת רבי יוסי, יומא ד:) ואילו אנו חוגגים את חג השבועות בו' סיון? וא"כ אינו 'זמן מתן תורתנו'?!?

בעיצומו של חג השבועות תרע"ז, עלתה בדעת הגאון רבי ישכר שלמה טייכטל זצוק"ל הי"ד (בעל 'משנה שכיר') תשובת מקורית לשאלה. מיד באסרו חג העלה אותה על הכתב ושיגרה לרעו מנוער הגאון רבי משה קליין זצוק"ל (שו"ת 'משנה שכיר' ח"ב סי' צ'): בעל העקדה, גאון ישראל רבי יצחק עראמה זצוק"ל מקשה "קושיה חזקה" – כלשונו. והיא: מדוע לא מצייתת התורה במפורש שחג השבועות נעשה זכר למתן תורה? הרי בכל החגים התורה מפרטת מה הוא עניינו של החג; כך זה בראש השנה וביום הכיפורים, כך זה גם בסוכות ובפסח. אז מה שנתנה בחג השבועות? מתריץ העקדה (בתירון השני), שישנו חילוק גדול בין חג השבועות ליתר החגים: כל החגים מוגבלים לזמן מסוים, אך מתן תורה אינו מוגבל לשום זמן מעצם הווייתו: "לפי שזכרון התורה וקבלתה אינו לזמן מיוחד... רק מצוותה בכל יום ובכל עת ובכל שעה... ובכל יום ויום

אנו מצווין שיהיו חדשים וחביבים בעינינו כיום שנתנה בו" (עקדת יצחק, פ' אמוה). העולה מדבריו, שמכיון שקבלת התורה היא דבר השייך בכל יום ויום, לפיכך לא רצתה התורה לייחד לה יום מסוים. כי מה יום מיומייים? הרי בכל יום ויום יש לקבל את התורה מחדש!

ואם כן – מקשה 'המשנה שכיר' – אם התורה רצתה לכסות את יום מתן תורה אז מדוע באו חז"ל וגילו אותה? "והיא קושיא עצומה לכאורה" – הוא מציין.

אלא הוא מיישב, קושייה זו מתורצת בדרך קושיית המג"א: חכמי ישראל רצו לייחד את יום חג העצרת, ולגלות עד כמה יש לשמוח בו כיום שבו ניתנה תורה. אך מאידך גיסא חששו החכמים לכך שהתורה לא ייחדה יום לחגיגת מתן תורה, ואם הם כן ייחדו יום מסוים לחג מתן תורה, יסברו האנשים שרק באותה יום ניתנה התורה. והרי האמת היא שבכל יום ויום קיימת מעין נתינת התורה – ואנו מצווים שתהיה התורה חדשה כביום נתינתה (כדברי העקדה).

לפיכך קבוע חז"ל שאמנם יחגגו את חג מתן תורה, אך לאו דווקא ביום בו ניתנה תורה!

ולכן אנו חוגגים את חג מתן תורה ביום ו' בסיון, בעוד שהתורה ניתנה ביום ז' בסיון. וגם על יום זה – בו בעצם לא ניתנה תורה – אנו אומרים "יום מתן תורתנו" כדי לגלות שמצד האמת כל יום ויום הוא זמן מתן תורה! (הגאון רבי ישכר שלמה טייכטל זצוק"ל הי"ד, מוסף ש"ק יתד נאמן)

שבועות כשלב המשלים של שלושת הרגלים בתיקון

האדם

שלושת הרגלים מרגילים את האדם למעוט תאוות, כדלהלן: פסח – מעוט תאות האכילה, אוכלים רק מצות ולא חמץ. שבועות – מעוט תאות השינה, לומדים כל הלילה במקום לישון. סוכות – מעוט תאות התענוגות, עוברים להתגורר בדירת עראי.

והדבר נרמז במסכת אבות (ו, ד): "כך היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וחיי צער תחיה ובתורה

בענין אם בשנה זו שחל יו"ט בערב שבת ראוי שלא ליטול ידיו בשחרית כיון שאח"כ יהא אסור לקבוע סעודה

בגליון מעדני כהן של חג השבועות אשתקד הארכנו במה שנהגו העולם בחג השבועות שלאחר התפילה בשחרית עושים קידוש על מיני מזונות של מאכלי חלב, ואפשר בקל מאוד לאכול שיעור של קביעות סעודה בלא שימת לב, ואז מתחייבים בברכת המזון, וכשמברכים לאחריו רק ברכה מעין שלוש, נמצא שביטל מצות עשה דאורייתא של ברכת המזון, וביו"ט של שבועות שבו מקבלים את התורה בודאי צריך זהירות יתירה שלא להכשל בחטא, וא"כ הי' ראוי יותר שיטול ידיו ויאכל המוציא ויברך לאחריו ברכת המזון, בדוה בודאי ינצל מחשש ביטול עשה דאורייתא.

אך העירוני שמא בשנה זו שחל יו"ט של שבועות בערב שבת אין ראוי לנהוג כן, דהנה בשו"ע (סי' שמ"ט סעי' ב') כתב אסור לקבוע בערב שבת סעודה ומשתה שאינו רגיל בימי החול, ואפילו סעודת ארוסין, מפני כבוד השבת שיכנס לשבת כשהוא תאב לאכול, וכל היום בכלל האיסור. וכתב הרמ"א וסעודה שזמנה בערב שבת כגון ברית מילה או פדיון הבן מותר כן נראה לי וכן המנהג פשוט, ע"כ.

וא"כ כיון שכבר נטל ידיו לאחר התפילה, הרי כבר יצא בזה יד"ח סעודת יו"ט, ומה שאוכל אח"כ אינו מעיקר סעודת יו"ט, ואם שכח בסעודה זו יעלה ויבוא אינו חוזר, דהא כבר יצא יד"ח סעודת יו"ט ואינו חייב באכילה זו, וא"כ יהא אסור לאכול סעודה זו בערב שבת, ושמא עדיף טפי בשנה זו שלא יטול ידיו בברק.

יבואר דגם אם לא יברך המוציא וברכת המזון מ"מ יוצא בזה יד"ח סעודת יו"ט

הנה ראשית דבר נראה שגם אם לא יאכל פת בסעודה הראשונה לא נפיק מכלל ספק איסור זה, דכיון שמצוי מאד שאוכל בשיעור של קביעות סעודה, א"כ גם אם לא יברך ע"ז המוציא וברכת המזון, מ"מ יוצא בזה יד"ח סעודת יו"ט, דכל שאכל שיעור של קביעות סעודה הרי זה כמי שאכל פת ממש, אלא שלא בדרך עליו ברכת המזון, וא"כ לא הועיל מיד, וגם בזה יהא אסור לאכול אח"כ הסעודה, דהא כבר יצא יד"ח סעודת יו"ט.

יבואר דאין יוצא יד"ח שמחה באכילת בשר רק כשאוכלו בתוך סעודה של פת

אולם יש לדון עוד דאכתי מחוייב בסעודה של פת, דהא שיטת הרמב"ם (פ"ו מיו"ט ה"ז) דגם בזמן הזה חייב משום שמחה בבשר ויין, ומדברי הרא"ש מבואר דאין מקיים שמחה בבשר רק בסעודת פת, וכתב הרא"ש (ברכות פ' שלשה שאכלו סי' כ"ג) נראה לרבינו יהודה דחייב אדם לאכול פת ביו"ט משום שמחה חלקהו חציו לאכילה ועיקר אכילה הוא לחם עכ"ל. ובמעדני יו"ט (שם אות ז') תמה דהא אמרינן אין שמחה אלא בבשר, ולא מצינו שמשום שמחה חייב לאכול פת, וביאר דאח"כ בבשר הוי שמחה, אבל ודאי דפת בעי בהדיה, כדמסיק דעיקר אכילה הוא לחם, ובהכי לא קשיא דבר"פ דלעיל דף ל"ה וכו' אחד שינויין אין הפת משמח אלא כדאמרינן דעיקר שמחה בבשר אבל עם הפת עכ"ד. ומבואר דאין יוצא יד"ח מצות שמחה באכילת בשר רק כשאוכלו בסעודת פת. וא"כ כיון שבשחרית לא אכל בשר, אכתי מחוייב הוא בסעודת פת כדי לקיים מצות שמחה באכילת בשר, ולהכי שפיר יכול לקבוע סעודתו בשנית, דאכתי לא יצא יד"ח שמחה.

יבואר דבגמ' בפסחים מבואר דיוצא יד"ח שמחה ביין לבד

אכן הבית יוסף (סי' תקכ"ט) תמה על הרמב"ם, דבגמ' בפסחים דף ק"ט ע"א אמרו, תניא רבי יהודה בן בתירא אומר בזמן שבית המקדש קיים אין שמחה אלא בבשר שנאמר "וזבחת שלמים ואכלת שם ושמחת לפני ד' אלוך" ועכשיו שאין בית המקדש קיים אין שמחה אלא ביין שנאמר "ויין ישמח לבב אנוש", וא"כ למה הצריך הרמב"ם שיאכלו בשר וישתו יין, והא כבריינא קתני בדומן הזה אין שמחה אלא ביין, ומשמע דביין סגי בלא בשר, ולהכי בשו"ע (שם סעי' א') לא הזכיר שצריך לאכול בשר, וכתב וחייב לבצוע על שתי ככרות ולקבוע כל סעודה על היין, אך במג"א (שם סק"ג) הביא דברי הרמב"ם דאיכא מצוה לאכול בשר.

וא"כ לפי דעת השו"ע הרי סגי שישתה יין בסעודה הראשונה, ובזה לבד מקיים מצות שמחה, אכן אם לא שתו יין בסעודה הראשונה גם לדברי הב"י יתייבבו בסעודה בשביל קיום מצות שמחה ביין, אך לפ"ז המקדש ששתה כבר יין של קידוש לא יוכל שוב לקבוע סעודתו.

יבואר דכיון שמקיים בזה את החציו לכם מותר לו לקבוע שוב סעודה

אכן באמת נראה דגם אם כבר קיים מצות שמחה וגם סעודת יו"ט ג"כ מותר לו לקבוע שוב סעודה, דהא קיי"ל כרבי יהושע (פסחים דף ס"ט ע"ב) דבכל יו"ט חציו לד' וחציו לכם, ובשבועות הכל מודים דבעינן נמי לכם, אך לא נתבאר להדיא בגמ' איך מקיימים את החציו לכם אך הרמב"ם (בהל' יו"ט פ"ו ה"ט) ביאר לנו דבר זה, וז"ל אף על פי שאכילה ושתיה במועדות בכלל מצות עשה, לא יהיה אוכל ושותה כל היום כולו, אלא כך היא הדת, בבקר משכימין כל העם לבתי כנסיות ולבתי מדרשות ומתפללין וקורין בתורה בענין היום, וחוזרין לבתיהם ואוכלין, והולכין לבתי מדרשות קורין ושונין עד חצי היום, ואחר חצי היום מתפללין תפלת המנחה וחוזרין לבתיהן לאכול ולשתות שאר היום עד הלילה, עכ"ל. הרי שמלאחר תפלת מנחה היו יושבין ואוכלין ושותין עד הלילה. וא"כ כשאכל רק סעודה קטנה לאחר שחרית אכתי לא קיים חיובו האמור בגמ' דבעי' חציו לכם, ולכאור' הוא חיוב טפי מסעודת פדיון הבן שאינו אלא מנהג, ואם סעודת פדיון הבן התיר הרמ"א כ"ש דחיוב זה של חציו לכם האמור בגמ' דמותר בערב שבת, וא"כ ודאי דרשאי לקבוע שוב סעודתו אעפ"י שהוא ערב שבת.

יבואר ביאור הפרי מגדים דהאיסור לאכול בערב שבת הוא מפני זלזול בשבת

עוד יש לדון דכשחל יו"ט בערב שבת אין בזה איסור כלל, דהנה לשון השו"ע שם דהטעם שאסור לאכול סעודה שאינו רגיל בימי החול הוא מפני כבוד השבת שיכנס לשבת כשהוא תאב לאכול, אך בביאור הלכה (שם ד"ה מפני) כתב שבפרי מגדים מצדד דאין הטעם משום לתיאבון, אלא דעיקר הטעם הוא מפני שמזלזל בזה כבוד שבת, שעושה ערב שבת שוה בזה לימי השבת עכ"ד. ולפ"ז כשחל יו"ט בערב שבת לא שייך איסור זה, דאין בזה זלזול בשבת, דהא ניכר לכל שמה שאוכל עכשיו הוא מפני שהיום הוא יו"ט, ולא נראה ח"ו שעושה ערב שבת שוה לימי השבת.

וא"כ לדינא ודאי דאין שום פקפוק בדבר זה, ויכול לכתחילה ליטול ידיו לאחר שחרית, ואח"כ בצהריים יטול ידיו שוב לאכול עיקר סעודת יו"ט, וכמשנ"ת. ולגודל חשיבות הדברים נעתק שוב מהכתוב בגליון דאשתקד, ולכן יש להזהר מאד שלא לאכול אלא פחות מד' ביצים, כדי שלא להכנס לספק חיוב ברכת המזון, או שיטול ידיו ויברך המוציא וברכת המזון ויזכה לקיים מצוה דאורייתא ביום מתן תורה.

ובאמת בדרך כלל קשה מאד לזהר בזה שלא יבוא לאכול שיעור קביעות סעודה, נלאחר שלמד כל הלילה, והתפלל תפלת יו"ט, מסתבר שהוא רעב קצת [...], ומי שדוחק את עצמו שלא לאכול שיעור קביעות סעודה, הרי הוא נכנס בחשש של ביטול עונג יו"ט, ובפרט שהוא דוחק את עצמו לחנם, דהרי אם יודע שאוכל שיעור קביעות סעודה א"כ לכתחילה יכול ליטול ידיו ולברך המוציא ללא כל חשש ופקפוק, ויכול לקחת ב' עוגות שלימות ויברך עליהם המוציא. ואם טורח לו לברך ברכת המזון הרי מצוה הבאה בצער היא כמאה שלא בצער, ובפרט אם עושין אותה בשמחה הרי היא כאלף פעמים שלא בשמחה כמש"כ באורחות צדיקים.

ובאמת עיקר מה שרגילים העולם שלא להכניס עצמם להתחייב בברכת המזון הוא הפסד גדול, שהרי האדם יכול לזכות על ידי ברכת המזון שיתקבלו כל בקשותיו, וכדאיתא בזה"ק (פרשת שלח דף קע"ג ע"א), רב המנונא סבא (ג"א רב מתיבתא) אמר (תהלים כ') ישלח עוזך מקדש וגו', מקדש דא קדוש ידיים, ומציון יסעודך דא המוציא דאיהו סעיד לבא דבר נש, יזכור כל מנחותיך כל לאסגאה מלה אחרא, דא נטילת ידיים בתרייתא, ועולתך ידשנה סלה דא ברכת המזון בזמון, ואי את עביד כן יתן לך כלבבך וכל עצתך ימלא, עכ"ל. והיינו שאחרי שמודה לד' יתברך על מזונו, הוא עת רצון שמתקבלת תפלתו ברצון, וא"כ למה להפסיד הברכה הזו ביו"ט של עצרת שחרית תיכף אחר קבלת התורה.

ובודאי הוא עת רצון הרבה יותר מתפילת השל"ה בערב ר"ח סיון, שהרי על תפילת השל"ה לא מוזכר בחז"ל ענין זה שהוא עת רצון, רק השל"ה כתב שהוא זמן מסוגל לזה, [ואף שודאי כן הוא] אבל על הבקשות שלאחר ברכת המזון אמרו בוזהר ואי את עביד כן יתן לך כלבבך וכל עצתך ימלא, א"כ מי לא ירצה להביא עצמו לידי עת רצון גדול כזה. (הגאון רבי נפתלי הכהן קופשין שליט"א)

מזל טוב

מרכז העיר: משפחות ארסליס-וינשטוק-רייזמן לאירוסי הבת הנכדה הנינה משפחות זיכל-קניג לאירוסי הבן הנכד

משפחות ספטנר-ניכטבורג להולדת הבת הנכדה משפחות סלוצקין-לינצ' להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות

משפחות גרין-דוידוביץ שלינגר להכנס הבן הנכד לעול תורה ומצוות משפחות בטיסט להולדת הבן הנכד הנין

משפחות הורביץ-הרב נשר להולדת הבת הנכדה **גני הדד:** משפחות רפאלי-שרייבר (מרכז העיר) לאירוסי הבת הנכדה

משפחות קטיעי לאירוסי הבת משפחות דוידוביץ-בורנשטיין-בהריר (מרכז העיר) להולדת הבן הנכד הנין

איש לרעהו

מכון אהבת אמת – המרכז להעמקת ערכי אהבת הזולת

ע"ש ר' צבי יהודה דומוביץ ז"ל – רח' אבן עזרא 2 ירושלים 9242402
טל: 02-5671812 פקס: 077-7671812 דוא"ל: paypal: ahavemet@012.net.il

לקט אמרות חז"ל
רעיונות, עובדות
והנהגות מגדולי
ישראל,
על מדות טובות
שמביאות לאהבת
הזולת הנלמדות
מפרשת השבוע

ליקוט ועריכת: יצחק בן אהרן
כל הזכויות שמורות למכון אהבת אמת
אסור להעתיק, לשלם ולהדפיס בלי רשות בכתב

לזכות
רבי
מרדכי
ורעיינו
שירלי שיחי
ולכל
משפחתם
הצלחה
רבתי, פרנסה
בשפע ונחת
מכל הילדים

שבת קודש ז' סיון תשפ"ו: הדלקת נרות: ירושלים: 6:58 תל-אביב: 7:14 חיפה: 7:06 מוצאי שבת: ירושלים: 8:16 תל-אביב: 8:18 חיפה: 8:19 ר"ת י-ם: 8:51

פרשת נשא

להקדים שלום

מדה טובה להקדים שלום לכל אדם [ואפילו לנכרי]!

נלמד, בדרך רמז, מהפסוק: "וישם לך שלום" (פרק ו-כו).

וכתב בעל הטורים: "שלום" בגימטריה "עשו". לרמז: "הוי מקדים שלום לכל אדם ואפילו בשלום נכרי". וכפי ששנו חז"ל במשנה: "הוי מקדים שלום כל אדם" (אבות פ"ד-טו). ופירשו רש"י והרע"ב: ואפילו נכרי בשוק, מפני דרכי שלום, כדאמרינן לא קדמני אדם בשלום ואפילו עכו"ם בשוק. והגר"א זצ"ל למד זאת מהפסוק: "בקש שלום ורדפהו" (תהלים לד-טו)

ישנה פסיקת הרא"ש (באורחות חיים סימן כא) בזו הלשון: "אל ידבר בין נטילת ידיים לברכת המוציא ויקדים שלום לכל אדם". כל הקורא פיסקה זו תמה לעצמו: הרי יש כאן בעצם שני פסקאות שונות וא"כ מדוע כרך הרא"ש את שני הפסקאות הללו בחדא מחתא? מה שייכות ישנה בין דיבור אחרי נטילת ידיים לסעודה, לבין הקדמת שלום?

ביאר זאת יפה הרב מפוניבז' הגרי"ש כהנמן זצ"ל (בשיעור שמסר בירחי כלה, עפ"י דברי הטור ואו"ח סימן קסו) שישנם ראשונים הסוברים שמדינת און חשש להפסיק בין נטילת ידיים לברכת המוציא וזהו רק מידת חסידות. אך ממשיך הטור וז"ל: "אדוני אבי הרא"ש היה רגיל כשמסב לסעודה עם אחרים, שנוטל באחרונה, שלא להפסיק ולא לדבר".

והסביר הרב מפוניבז': למדנו מדבריו כלל גדול במידת החסידות, שהנה קורה לפעמים שאדם נדרש להכריע בין שני דברים הסותרים זה לזה. מצד אחד מידת חסידות היא לא להפסיק בין נטילת ידיים לברכת המוציא. ומאידך, מידת חסידות היא לכבד אורחים ולדבר עמם לפני הסעודה. מעתה השאלה: כיצד ינהג כאשר כבר נטל ידיו לסעודה ולפתע נכנס אורח, האם להניחו מבוש כעני בפתח?

את זה בא הרא"ש ללמדנו בסמיכת ב' הפסקאות. אמת נכון הדבר שממדת חסידות אין לו לדבר בין נטילת ידיים לברכת המוציא. ואולם כאשר עלול עקב כך להיפגע כבודו של אדם, בזה מידת חסידות כלפי חברו קודמת למידת חסידות כלפי שמיא. זהו שכתב הרא"ש בסמיכות: "ויקדים שלום לכל אדם" אפילו כבר נטל את ידיו.

ידועה אמרת חז"ל (ברכות ו): "כל שיועד בחברו שרגיל ליתן לו שלום, יקדים לו שלום". מה בא לרבות תיבת "כל"? ומבאר הבן יהודע: ישנו מנהג שהמקדים ליתן שלום משיבים לו שלום בתוספת. כגון אם אומר "שלום עליכם" משיבים: "עליכם שלום טובה וברכה", וישנו מנהג ששונים הנותן והמשיב, הראשון אומר "שלום עליכם", והשני משיב "עליכם שלום".

זהו שאמרו חז"ל "כל היודע בחברו" וכו', כלומר: לא רק במקום כזה שהמנהג בו להשיב בתוספת ברכה, שאז ודאי כדאי שיקדים שלום לחברו, שאז ירוויח השבת שלום בתוספת ברכה, אלא אף במקום שמשיב רק "עליכם שלום" שאין למקדים רווח כלשהו, אעפ"כ יזהר להקדים שלום.

לא לוותר על ברכת השלום...

סיפר הגר"ש קרליץ זצ"ל: פעם הלך הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ זצ"ל עם קבוצת תלמידים ששוחחו עמו בעניין השיעור. תוך כדי דיבור הבחין שחלף לידו אדם מוכר ומרוב שקיעותו עם התלמידים שכח לברכו לשלום. הוא מיד חזר לאחוריו והלך לומר לו שלום במאור פנים כשהוא מבקש סליחתו ופייסו על כך שלא ברכו לשלום.

הרב הדומה למלאך

"בקש שלום ורדפהו"...

הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל היה מקדים שלום לכל אדם. זקנים ונערים ואף למנקני הרחוב. מעשה באדם סר וזועף, נרגן ורוטן שכאשר קידמו רבי בן ציון בשלום, היה נוהם בזעף. מקדיר פניו במירמור. אך רבי בן ציון לא שת ליבו לכך והמשיך בשלו לדרוש בשלום.

טענו לרבי בן ציון: "אם אינו משיב שלום, הרי נחשב לגזלן כמבואר בגמרא (ברכות ו) ונמצא שרבינו מכשילו..." חייך רבי בן ציון והשיב: "אם משום כך, הרי שה'שלום' שלי הוא בגדר "אבידה מדעת" ואיני מחטיוא באי השבתו..."

סוף דבר: אותו אדם "נשבר", והחל להשיב שלום, ואף חייך נוכח עקשנותו של רבי בן ציון לקדמו בשלום והארת פניו אליו, והפך לאדם אחר...

יגילו במלכם

"אדוני, בוקר טוב לך"...

כאשר היה פעם הגאון רבי שמחה זיסל ברוידא זצ"ל ראש ישיבת חברון בעיצומה של הנחת תפילין, בין הנחת תפילין של יד לתפילין של ראש, עבר במקום אחד מעובדיה של הישיבה ופנה אליו בברכת "בוקר טוב". ראש הישיבה כמובן לא יכל להשיב לברכו באותו רגע [שאסור להפסיק בדיבור].

ואולם מיד בסיימו להניח תפילין של ראש, טרח רבי שמחה זיסל והזדרז לחפש את אותו עובד שבינתיים המשיך בדרכו וירד במדרגות הסמוכות לבית המדרש. הוא רץ אחריו וקרא לו: "אדוני אדוני, בוקר טוב לך". והוסיף להתנצל שלא יכל להשיב לו קודם באשר היה באמצע הנחת תפילין.

נסיך ממלכת התורה

עלון "איש לרעהו" פרשת נשא הוקדש לעילוי נשמת
הרה"ג רבי סלימאן בן רבי דוד ששון זצ"ל
נפטר ז' סיון, ה'תשנ"ב.

מצוה להשכין שלום בין אדם לחברו ובין איש לאשתו!

נלמד מהפסוק: "זכתב את האלות האלה... ומחה אל מי המרים" (פרק ה-כג)

ודרשו חז"ל במדרש: גדול השלום שהשם שנכתב בקדושה, אמר הקב"ה, ימחה על המים שבביל להטיל שלום בין איש לאשתו (מד"ר פרק יא). ומובא מהמהר"ל ז"ל: לכן התיירה התורה מחיקת השם, כי על ידי מחיקה זו נעשה שלום בין איש לאשתו, והרי איש ואשה שכינה ביניהם, ממילא נמצא שבמחיקת השם אין כאן דחיקת השכינה, אלא אדרבה, השראת השכינה.

ורואים עד כמה חמור וחשוב בעיני הקב"ה שישררו השלום והרעות בין איש לאשתו, שהרי אמרו חז"ל בגמרא (שבועות לט.) שכל העולם נזדעזע בשעה שאמר הקב"ה בסיני "לא תישא את שם ה' אלוהיך לשווא". נמצא שמחיקת שם ה' הוא אחד מהלאווים החמורים בתורה, ובכ"ז ציוה הקב"ה למען השלום למחוק את השם המפורש שנכתב בקדושה.

ישנן שתי הלכות ברמב"ם, אחת נוגעת לאיש והשניה לאישה. בפרק טו מהלכות אישות (הלכה יט) כותב הרמב"ם: "ציוו חכמים שיהיה אדם מכבד את אשתו יותר מגופו ואוהבה כגופו ואם יש לו ממון מרבה בטובתה כפי ממונו... ויהיה דיבורו עמה בנחת..."

ואילו בהמשך מוסיף הרמב"ם (בהלכה כ) "וכן ציוו על האישה שתהיה מכבדת את בעלה ביותר מדאי ויהיה עליה מורא ממנו ותעשה כל מעשיה על פיו ויהיה בעיניה כמו שר או מלך..."

והיה הגאון רבי אברהם גנחובסקי זצ"ל רגיל לומר ביחס להלכות אלו, שאם הבעל לומד ומשנן למעשה את ההלכה ברמב"ם הקשורה אליו (הלכה יט) והאישה לומדת ומשננת את ההלכה ברמב"ם הקשורה אליה (הלכה כ) והדברים עומדים תדיר לנגד עיניהם, ברור הדבר ומובטח שלא יבואו לידי קטטה לעולם! הבעיה מתחילה כאשר מחליפים, וכל אחד מהם לומד ומשנן את ההלכה שנוגעת לשני ואף מקפיד שיקיימו בהידור...

בעלי המוסר היו משיחים: נאמר בפסוק (שמות לה-כו) "וכל הנשים אשר נשא ליבן אותנה בחכמה טוה את העינים" ובמסורה מסמיכים לזה את הפסוק במגילת אסתר "וכל הנשים יתנו יקר לבעליהן למגדול ועד קטן". וכל אחד שואל עצמו: מה שייכות ישנה בין שני הפסוקים הללו?

אלא בא זה ללמד, שגם כאשר מתנשא לב האישה במעלת חכמתה, וגם כאשר עוסקת היא במלאכה קדושה וחשובה כמלאכת המשכן, [ואצלנו, שמשקיעה רבות ופועלת נשגבות במלאכת העמדת הבית], גם אז צריכה לזכור את הפסוק "וכל הנשים יתנו יקר לבעליהן..."

ודווקא בכך מתבטאת החכמה האמיתית של האישה היודעת לנהל את הנהגת הבית בנועם, בשלום ובשלווה, וכלשון הפסוק (במשלי) "טוב פת חרבה ושלוח בה מבית מלא זבחי ריב". ועליה נאמר "חכמת נשים בנתה ביתה", שלא כמו שנאמר על אשת קורח "ואיוולת בידה תהרסנו".

בעניין זה היה אומר הגאון רבי בן ציון אבא שאול זצ"ל: כשם שיש (בהגדה של פסח) "אחד חכם" בחוכמת התורה, כך יש גם "אחת חכמה". ובמה מתבטאת חכמת האישה? מצינו פעמיים שמוזכר בפסוק "אישה חכמה": האישה החכמה מתקוע (שמואל ב'יד,ב) והאישה החכמה מבית מעכה (ושם כ, טז). הצד השווה שבהן שפעלו להשגת שלום! האישה התקועית השלימה בין דוד לאבשלום, והאישה המעכתית השלימה בין אנשי העיר לצרים עליה. ללמדנו שחוכמת האישה בהשכנת שלום. הוי אומר: "שלום" בית" הוא עניין של חכמה. ומכלל הן אתה שומע לאו...

היסוד של שלום בית נעוץ בויתור הדדי. רעיון נאה בעניין זה אמר הגאון רבי שמחה שלמה לוין זצ"ל: הלכה רווחת היא בדיני ממונות שראוי לעשות פשרה בין בעלי הדין ומצוה על הדיינים לפשר ביניהם (שו"ע חו"מ סימן יב"ב), שכן אז יוצאים שני הצדדים מרוצים ושלום ביניהם. מה שאין

"כדי שלא להפר שלום בית..."

הגרי"ז סולבייצקי זצ"ל, ביקש מרבי בן ציון לבל זצ"ל לבוא לשמש כשליח ציבור בביתו בימים הנוראים. והנה באחד מלילות ראש השנה אמר רבי בן ציון להגרי"ז כי מטעמי "שלום בית" אינו יכול להתפלל מאוחר כחמישים דקות לאחר שקיעה, כפי שנהג הגרי"ז במנין שבביתו. נענה לו הגרי"ז ואמר: אם כן, יתחילו להתפלל מוקדם יותר, כחצי שעה לאחר השקיעה, ובלבד שלא לגרום צער לבני ביתו ולא יופר ח"ו שלום הבית.

עובדות לבית בריסק

שלום בית למרות "לחם פחם"...

מעשה באדם שכלתו לא ידעה לאפות לחם בתנור, וכל לחם שהייתה אופה יצא שחור כפחם. ניסה האיש להשפיע על בנו לגרשה, אך קודם לכן, באו האב ובנו לפני הגאון רבי משה זקן מאזוז זצ"ל (ראב"ד ג'רבה) וסיפרו לו כל העניין. הוא הבין שאין זו סיבה מוצדקת לגרשה, כי אפשר למצוא פתרון. קבע להם הרב להגיע אליו ביום פלוני אחר הצהריים. משהלכו, ציווה להכריז כי ביום המיועד תאפה לו אשתו לחם שחור כפחם ותעטפנו יפה במפית.

כשהגיע היום, באו האב ובנו עם הכלה. עסק אז הרב בלימודו, ופתאום קראה לו אשתו לאכול. אמר לה הרב שתמתין מעט כי יש אנשים שממתנים לו.

אך האב ובנו מיהרו לומר כי יש להם זמן, וקודם יסעד הרב את לבו. הרבנית הגישה את האוכל והלחם. ניגש הרב ליטול ידי, הוציא את הלחם מהמפית ולנגד האב ובנו נגלה הלחם שחור כפחם. הרב אכלו לאיטו כאילו רגיל בו. האב ובנו רואים ומשתאים. פנה האב לבנו ואמר: "אם הרב רגיל לאכול לחם כזה וסובל כך מאשתו, מה נאמר אנחנו?" וביטלו את תוכנית הגירושין.

מעשי חכמי הספרדים

"תקבל על עצמך הנהגה בבית..."

סיפר הגרי"ז גנס שליט"א: מעשה ביהודי תלמיד חכם מופלג שכבר לפני עשרות שנים סיים את הש"ס בבלי וירושלמי וידע אותם על בוריים. החליט לגשת אל הגרי"ז קניבסקי הסטייפלער זצ"ל כדי להיוועץ בו ולקבל הדרכה במה כדאי עתה לשים את לימודו ועיונו.

השיב לו הסטייפלר כי יהודי צריך לדעת את כל חלקי התורה, ולכן מלבד החזרה התמידית על הש"ס, צריך לעבוד גם על שאר חלקי התורה שבעל פה. הוא הוסיף לעודד אותו בדברים עד שיצא אותו ת"ח מהחדר במצב של חיזוק גדול.

ממשיך לספר אותו חכם: "לפתע אני שומע שהסטייפלער קורא לי. נכנסתי שנית לחדר בחדרת קודש ושחתי את הרהורי ליבי: מסתמא הרב רוצה להציע לי את לימודי ה"קבלה" (תורת הנסתר). הסטייפלר חידק ואמר:

"נכון! אני רוצה לדבר איתך על קבלה, אבל לא על לימודי קבלה אלא על קבלה שהינך צריך לקבל על עצמך בהנהגת הבית עם רעייתך. כאשר אתה יודע כבר את כל הש"ס ומתקדם לידיעת חלקים נוספים בתורה, יתכן במצב כזה שאתה עלול לשכוח את אשתך ולהתעלם מצרכיה ולא לעזור לה במאומה. לכן אתה צריך לקבל על עצמך שלמות התמסרותך לתורה, לא תזניח את העזרה בבית.

הלמות עמלים

חכם – המכיר את מקומו...

יום אחד בא זוג לפני הדיינים בבית הדין בלונדון וביקשו לסדר להם גט... הגרי"ז אברמסקי זצ"ל שהיה אב"ד, הבין מיד מה הבעיה שלהם... הוא פנה למזכיר בית הדין ואמר לו שהם רוצים תור לסידור גט, ונראה לו שעד החודש הבא תפוסים כל התורים ולכן שיקבע להם תור בעוד חודש.

כאשר יצא, קרא הרב אברמסקי לבעל באופן אישי ואמר לו: אמנם קבענו שניפגש בעוד חודש, אבל בקשה אחת אני מבקש ממך: במשך החודש הזה אל תיכנס אפילו פעם אחת למטבח... תמיד תמתין בחדר עד שאשתך תגיש לך את הארוחה... הם לא באו יותר...

משמר הלוי

המשך – השכנת שלום

כן בפסק דין היוצא לטובת אחד הצדדים, הרי זה שכנגדו יוצא בהרגשה לא טובה.

שעת רחמים להשכנת שלום...

פעם אחת בערב יום הכיפורים לאחר סעודה מפסקת, שעה קלה בלבד לפני "כל נדרי" הופיע הצדיק **רבי אריה לוי** זצ"ל בביתו של הגאון **רבי ניסן זק"ש** זצ"ל (רב שכונת רחביה). שאל אותו רבי ניסן: מה לך מורי ורבי, לכתת רגליך בשעה כזאת מביתך שבשכונת 'משכנות' ועד לביתו שברחביה?

השיב לו רבי אריה: הלא ידוע לך על המשפחה המתגוררת בשכונתך, ששלום הבית הופר בתוכה ועומדים להיפרד. אמרתי בליבי: כלום ישנה שעה ראויה יותר לנסות ולהחזיר שם את השלום משעת רחמים זו שלפני "כל נדרי"? הבה נלכה יחדיו ובעז"ה נצליח להשכין שלום בין איש לאשתו. וכך הוה!

צדיק יסוד עולם

אולם כל זה בדיני ממונות ולא בשאר דיני התורה, אשר בהם אין את עניין הפרשה, אלא אדרבה, צריך לקיים את ההלכה במדויק כפי שהיא מבלי להתפשר על שום עניין. מלבד במצות מזוזה, בה מצאנו שהפוסקים עשו פשרה בין שיטת **רש"י ורבינו תם** שנחלקו האם המזוזה עומדת ישר או מונחת בשכיבה, ופסקו להעמיד את המזוזה באלכסון (שו"ע יו"ד רפ"ט, ז).

בטעם הדבר נראה, שהרי מזוזה היא שמירה על הבית, ובאו חז"ל ללמדנו שאם רוצים לשמור על שלמות הבית צריך להתנהל באופן שתהיה פשרה וויתור הדדי בין בני הבית ובפרט בין איש לאשתו, וכמובן הכל במסגרת ההלכה.

נוכל לקשר רעיון זה לסגולה מעניינת וידועה ל"שלום בית" והיא בהידור כשרות המזוזה. רמז לכך הצדיק **רבי נפתלי מרופשיץ** זצ"ל במילים המופיעים בשטר התנאים "ואל יעלימו לא זה מזו ולא זו מזה" מילים אלו מרכיבות יחדיו את המילה "מזוזה".

נשיאה בעול עם הזולת

בעול שטיפת הבית...

מעשה ביהודי שבא לביתו של **הגרי"ש אלישיב** זצ"ל ביום שישי כדי להתייעץ עמו על עניין מסוים. הקיש האיש על הדלת ולתדהמתו הרבה, נפתחה הדלת והרב אלישיב ניצב בפתח כשהוא אוחז בידו מגב לשטיפת רצפות. הוא היה באמצע הספונג'ה...

הרב אלישיב שהרגיש בתדהמתו הסביר לו שהרבנית לא חשה כל כך בטוב ולכן הוא שוטף את הבית לכבוד שבת. מרוב השתוממותו של הלה על המראה שנגלה לעיניו לא הצליח לפצות פיו, וחש הרב אלישיב לעודדו: "שאל נא שאל כל מה שעל ליביך!"

עמודו של עולם

להרגיש בצערו של הזולת ולדאוג לצרכיו כמו לצרכי עצמו!

נלמד מהפסוק: "ביום מלאת ימי נזרו יביא אותו" (פרק ו-יג)

וכתב רש"י: "יביא אותו" – יביא את עצמו. ותמה המשך חכמה: מה פשר הלשון "יביא את עצמו"? ומדוע לא נאמר "ביום מלאת ימי נזרו יבוא"? הוא מותיב והוא מפרק: למען האמת הרי כל תכליתה של הנזירות, לבטל תאוותיו ונטיות לבו של הנזיר ולכבוש את אנוכיותו, ואם אכן מגיע למצב כזה בו מסוגל לראות את עניניו באותו מבט שרואה את עניני הזולת, היינו שלא מרגיש נטיה כלשהי לעצמו יותר מאשר לזולתו, אות הוא כי הושלמה נזירותו והושגה מטרתו, ואז בודאי שייך אצלו הביטוי "יביא את עצמו" שכן כעת מביא הוא את עצמו, כאילו מביא אדם אחר זולתו.

מידת ה"נשיאה בעול" מחייבת להרגיש בצערו של הזולת, כלשון **רבי יהודה החסיד** ז"ל (בספ"ח תשנג) "אבל מפני שישיראל ערבים זה לזה, לכן שהצער בא על אחד, חייבים כולם להצטער ולהתפלל שנאמר (ותהילים לח"ג) "ואני בחלותם לבושי שק" וכו'.

חובה זו מביאה לידי מסקנה הלכתית לעניין קיום מצות השמחה ברגל: היאך מקיימים את המצוה? כותב **הרמב"ם** (פ"ו מהלכות יו"ט הל' יח): "כשהוא אוכל ושותה, חייב להאכיל לזר ליתום ולאלמנה עם שאר העניים האומללים. אבל מי שנועל דלתות חצרו ואוכל ושותה הוא ובניו ואשתו ואינו מאכיל ומשקה לעניים ומרי נפש, אין זו שמחת מצוה אלא שמחת כריסו".

תמה על כך הגה"צ **רבי הירש פאלי** זצ"ל: בשלמא אם הרמב"ם היה פוסק שמי שאינו מאכיל את העניים, לא קיים מצוות צדקה, היה מובן, אבל מניין לו לרמב"ם שלא קיים מצוות "שמחת הרגל" אלא רק "שמחת כריסו"?

אלא ביאר רבי הירש: לא יתכן שאדם ישמח עם בני ביתו ביום טוב שמחה אמיתית כאשר משאיר בחוץ את העניים ומרי הנפש ואינו משמחם. איך יתכן שיחוש במצב כזה ששמחתו שלימה? משל לאדם המשיא את בנו, ובאותה עת, מוטל אחד מבניו האחרים חולה במיטתו, הלא ודאי לא תהיה שמחתו שלמה! כך גם כאן, חלק "מבני ביתו" לא משתתפים, ואם בכל זאת שמח הוא, הרי הוכחה שאין זו שמחת הרגל, אלא "שמחת כריסו"!

את הפסוק (שמות כג"ט) "וגר לא תלחץ... כי גרים הייתם בארץ מצרים" ביאר **הסבא מסלבודקה** שאין כוונת התורה בזה לאסור את עינוי הגר משום שגם אנו הצטערנו כך במצרים, אלא התורה מלמדת כיצד עלינו להרגיש בחוש את צערו של הזולת כאילו הוא הצער שלנו. וכך לחוש את שמחתו, כי רק כך מתקיימת כראוי הציווי "ואהבת לרעך כמוך".

לאור זאת היה הגאון **רבי אלחנן וסרמן** זצ"ל משיב לשואליו, כי כשבאים לבחור ולהחליט מי הוא השליח שיפעל למען הציבור, יש לבחון האם יש בו את אותה תכונה טובה של נשיאה בעול בהרגשת צורכי הזולת, ושהוא נקי ממידת ה"אנוכיות", שידחה טובתו הפרטית לטובת הרבים, כפי שהיה מאז ומעולם, שפרנסי הדורות מסרו נפשם לטובת הכלל.

לגולל אבן מהלב

כאשר הגיע אדם ותינה צרתו לפני כ"ק האדמו"ר מגור בעל **הפני מנחם** זצ"ל, לקח הרבי את צרתו לליבו ממש, כאילו הוא עצמו היה סובל מצרה זו.

פעם בא אליו יהודי, ובמר נפשו ביכה את צערו הרב מצרות שפקדוהו. הרבי שוחח עמו ארוכות והרגיעו. לאחר שיצא בפנים מאושרות אמר האיש למשמש כי ירדה לו אבן מהלב... העביר המשמש את דברי האיש לרבי. הגיב האדמו"ר: "וכי להיכן אתה חושב הלכה האבן? היא נכנסה לליבי!"

הלמות עמלים

להרגיש בצער הזולת...

אישה שבורת לב נכנסה לביתו של הגאון **רבי משה סולביצ'יק** זצ"ל מציריך, והתאוננה במר נפשה כי יש לה בעיות קשות בחיים, ואין לה עם מי לדבר ואין בעולם אדם שמסוגל לעזור לה.

העיד אדם שהיה נוכח בבית באותה שעה, כי "במשך שבע שעות(!) ללא הפסקה, ישב רבי משה והקשיב לאותה אישה. רק פעמיים הוא יצא באמצע השיחה מחדרו וזאת כדי לבכות שלא בפניה ו אחרי שגמר לבכות הוא חזר אליה לחדרו!"

והאיש משה

לא מצליח להרדם...

בתקופה מסוימת התקיימה קבלת קהל אצל הגאון **רבי גרשון אדלשטיין** זצ"ל, קודם שעת המנוחה בצהריים. ואולם לאחר תקופה הופסקה קבלת הקהל. רבים תמהו לסיבת הדבר, וגם רבי גרשון נשאל על כך.

נימק רבי גרשון את הסיבה מדוע ביטל את קבלת הקהל, משום שאחר ששמע איש איש ובעיותיו לא הצליח לישון בצהריים את מעט השינה שכל כך נצרך למנוחתו, והתבטא: "כיצד אפשר להירדם כשאתה שומע על כאלה צרות ובעיות של יהודים?!"

אדיר במלוכה

ומי כעמך ישראל

בין איש לרעהו – סיפורים בני זמננו

מה המפתח להיות "מרבץ תורה"?

בבחרותי בישיבת 'חברון', התפתח ויכוח מעניין בבית המדרש שעסק בשאלה הבאה:

למה צריך לכבד אדם מישראל אולי אתה מכשיל אותו בגאוה? 'לפני עוור'!

כל מי ששומע שאלה כזו לא נשאר אדיש...

כבחורים שלחנו את הארי שבחבורה, **הבחור החשוב דוד כהן** (שכיום כבר מכהן בראשות הישיבה) שיגש עם השאלה למרן המשגיח **רבי מאיר חדש** זצוק"ל.

כולנו היינו מסוקרנים מה הוא יענה על שאלה שכזו...

אבל למשיגה לא הייתה "תשובה" לשאלה, הוא פשוט הוכיח בעזרת משל קטן **שהיא כלל לא מתחילה:**

לווית מפלוני 50,000 דולר. הגיע זמן הפירעון, הוא ניגש לבקש את הכסף ואתה שואל אותו: לאיזו מטרה מיועד הכסף? הוא מסרב לפרט ואתה מסביר לו: אני רוצה לבדוק אם המטרה מוצאת חן בעיני!

הוא לא מבין מה אתה רוצה ממנו, אז אתה מוסיף ומנמק לו שאם יהיה לו הרבה כסף בכיס אתה חושש שהוא ייכשל בגאוה - 'לפני עוור'!

הדו-שיח הזה נשמע לך הגיוני?

אתה חייב לו כסף – תשלם!

הבחורים שואלים: למה צריך לכבד אדם מישראל? מה זאת אומרת למה - **כי אתה חייב!!!**....

בין אדם לחברו זה לא "פיינקייט" (נחמדות) מצידך, זו פשוט חובה!

ככל הדברים האלה סיפר הגה"צ **רבי חזקיהו יוסף מישקובסקי** שליט"א, משגיח דישיבת 'ארחות תורה' באוזני הרה"ג **רבי א. הכהן** שליט"א באחת השנים, לקראת חג השבועות.

* * *

אנחנו הרי רוצים לקבל עלינו עול תורה - המשיך רבי חזקיהו ואמר - תורה נבנית עם מידות טובות!

וכפי שהגמרא ביומא אומרת: **"שיהא שם שמים מתאהב על ידך, שיהא קורא ושונה ומשמש ת"ח ויהא משאו ומתנו באמונה ודברו בנחת עם הבריות, מה הבריות אומרות עליו, אשרי אביו שלמדו תורה, אשרי רבו שלמדו תורה, אוי להם לבריות שלא למדו תורה, ראו כמה נאים דרכיו כמה מתוקנים מעשיו, עליו הכתוב אומר ויאמר לו עבדי אתה ישראל אשר בך אתפאר."**

החפצא של מצוה של תלמוד תורה היא שיתקדש שם שמים על ידי מידותיו של האדם!

אבל זה לא רק ה"חפצא", זה גם המפתח להצלחה של ה"גברא" בתורה:

מרן **רבי שמואל רוזנבסקי** זצוק"ל זכה להצלחה מופלאה בהנחלת התורה הקדושה. מסופר שמרן **רבי יחזקאל לוינשטיין**

זצוק"ל שאל בחור: מהי לדעתך הסיבה להצלחתו של "רבי שמואל"? ענה הבחור: כישוריו המיוחדים, גם בעומק ההבנה וגם בצורת אמירת הדברים.

אבל המשיגה לא הסכים לקבל את התשובה. כי להעפיל לאן שהגיע, צריך סייעתא דשמיא מיוחדת. כשרון בלבד לא מספיק לכך. אז איך אמנם זכה? בגלל מידותיו הטובות!

סיפר לי **הגר"מ בן שלמה** שליט"א, ראש ישיבת "תורת חסד", שבבחרותו היה לו חבר בעל כשרון עצום שהביע באוזניו את רחשי לבו: "אם אני מסיים את חיי בלי לחבר ספר כמו חידושי מרן הגר"ח הלוי מבריסק זצוק"ל - לא עשיתי כלום..."

ציטט הרב בן שלמה את המשפט הזה באוזני מרן **רבי גרשון אדלשטיין** זצוק"ל, ונענה: "אמור לבחור, שללא מידותיו הטובות והחסד של "רבי-חיים" לא ייתכן לחבר ספר שכזה!"

* * *

אנחנו לקראת חג השבועות, ואנו יודעים שכל ימי הספירה היה בגלל שלא נהגו כבוד זה בזה. אי אפשר לשבת ללמוד ולא לשים לב למתרחש סביבך, כי כל "המטבע של תורה" זה בין אדם לחברו - ואת זה לימדנו חז"ל במה שאמרו "שלא נהגו כבוד זה בזה".

מרן רבי מאיר חדש זצוק"ל סיפר שכאשר היה בחור חדש מגיע לסלבודקה, היו קופצים עליו מבול של בחורים וכולם שאלו אותו: אתה מסתדר? כל "החשובים" נגשו אליו והתעניינו: מה אפשר לעזור לך? מה חסר לך?

אנחנו זוכרים גם כיצד בכל תחילת אלול, היה מרן **הגרא"ל שטיינמן** זצוק"ל מעורר במהלך השיחה שמסר בישיבה אודות כך שהגיעו לישיבה בחורים צעירים וצריך שהמבוגרים יתייחסו אליהם ויעזרו להם.

בחור יכול לסיים את הישיבה קטנה בכבוד גדול, ממש "פאר הישיבה". אך כשהוא מגיע לישיבה גדולה מתחנן לכל חיוך! נזכור ולא נשכח: בין אדם לחברו הוא "המטבע של תורה!"

* * *

הגאון **רבי יוסף רוזנבסקי** זצוק"ל, היה מופלא בהרבצת התורה והעמדת תלמידים. זכיתי גם אני ללמוד אצלו בימי נעוריי. פעם אמר לנו: רב'ה צריך לדעת לסייד ארובות... ופירש את כוונתו, על הרב להעניק לכל תלמיד הרגשה טובה ונעימה.

הוא עצמו אמר פעם: אני יודע שיש שמנסים "לחקות" אותי בדרך הרבצת התורה, אבל אותי לעולם אי אפשר לחקות - כי עיקר ההצלחה שלי היא לא בצורת הלימוד כי אם בנתינת הלב לתלמיד... והוסיף: אם לא יתן הר"מ את ליבו, וודאי שלא נהג כמותי. ואם נתן את ליבו הרי שאין לזה שייכות אלי כלל, לכל אחד יש את ליבו שלו והצלחתו, שלו היא.

ובאמת על נתינת התורה לישראל מהקב"ה, כתוב בגמרא: **"יבא טוב ויקבל טוב מטוב לטובים..."**

יש לכם במשפחה סיפורי "בין אדם לחברו" על יקיריכם (סבים, הורים, אחים או בנים) מוזמנים לשלוח למדור "סיפורים בני זמננו" פקס: 077-7671812 מייל: ahavemet@012.net.il (הפרסום בהתאם לשיקולי העריכה)

השגחה פרטית

עולם של אמונה. חיים של ביטחון

סיפורי
השגחה פרטית
מופלאים
המתרחשים
בימינו
ודברי התעוררות
מתוך
'קו השגחה פרטית'

פרשת נשא תשפ"ו × עלון 192

בהשגחה

איך עובד סגולה?

סגולה היא לא דבר שאנחנו מבינים אותו. יש תרופות או שיטות למניעת מחלות שפועלות בצורה "סגולית" □ אין לזה הסבר ברור, זו סגולה, משהו שאנחנו לא מבינים איך הוא עובד, אבל יודעים שזו עובדה גם אם אין לה הסבר.

משהו סגולי הוא לא דבר מובן, אלא דבר שפועל מעבר להבנה השכלית.

אם יבוא יהודי ויאמר: איך זה שה' אוהב אותי? איך זה שאני בן לעם הנבחר? תראה איך אני נראה - אני מאוד רחוק מלהיות ראוי להיות בן להקב"ה. על כך הקב"ה ענה לנו לפני קבלת התורה: אתם עם סגולה.

דווקא נאמר "סגולה", כי אין לזה באמת הסבר והיגיון (כפי שכתב ספר העיקרים, מאמר שלישי פרק ל"ז).

ה' יתברך בחר בנו מכל העמים ואוהב אותנו מכל העמים, עד שרש"י הקדוש אומר שכל העולם נחשב בעיני הקב"ה ל"כלום" מול ישראל העם הנבחר.

ועם האמונה הזאת, יהודי יכול להאיר את כל חייו.

רבי משה מקוברין אמר: □ כל מי שאינו יכול לעמוד בתפילה אחרי העבירה החמורה שבחמורות כמו אחרי מצווה גדולה שבגדולות □ עדיין לא דרך על מפתן החסידות והיהדות.

לדרך על מפתן היהדות, זה לדעת כי יהודי הוא בן של הקב"ה בכל מצב, וה' יתברך אוהב אותו ללא כל תנאי.

כעת הזמן להודות לה' אשר בחר בנו מכל עם, ורומנו מכל לשון, ועשה אותנו עם סגולות.

שבת שלום ומבורך,
פינחס שפר

סיפורי אמונה וביטחון מצדיקי הדורות זי"ע

השגחה עליונה

מודה אני על האמונה

על מה מודים לקדוש ברוך הוא בתוך סיביר הקפואה, מתוך עבודות פרך ותנאים קשים מנשוא?

אינו מפסיק לשמור מצוות במסירות נפש. תוך כדי עבודת הפרך הוא ממלמל בפיו דברי תורה, משנן את תלמודו, ואפילו מחדש חידושי תורה, שאותם העלה מאוחר יותר על הכתב.

לימים סיפר רבי יחזקאל לרבי הרי"צ מלובאוויטש, כי בוקר אחד התעורר לאחר שנת לילה על דרגש העץ הקשיח בצריף העלוב, כשקור מקפיא חודר לעצמותיו.

□ מה עושה יהודי כשהוא קם בבוקר? הדבר הראשון הוא לומר □ מודה אני לפניך מלך חי וקיים, שהחזרת בי נשמתי בחמלה, רבה אמונתך.

□ הרהרתי אפוא במילים: מודה אני לפניך □ אני מודה לקדוש ברוך הוא, על מה! על כך שהתעוררתי בבוקר? הרי להיכן התעוררתי? □ לעבודות פרך: לקור מקפיא עצמות! לחיים קשים מנשוא... למציאות נוראה שבה נאלצים לעיתים לחלל שבת! ואז הפציעה בי תובנה נוראה ועצומה:

□ בחמלה רבה אמונתך!

□ האמונה שיש לי בבורא עולם □ על זה אני מודה!!! □ מודה אני לפניך מלך חי וקיים שהחזרת בי נשמתי בחמלה רבה □ אמונתך!

אני מודה לך, מלך חי וקיים, אבינו אב הרחמן, על כך שהשבת את נשמתי והחיית אותי בשביל שאזכה להאמין בך באמונה שלמה, בשביל שאזכה לחסוף עוד חתיכת אמונה ועוד פירור אמונה! כדי שאזכה לדעת שכל מה שקורה לי, נעשה כי כך רוצה הקדוש ברוך הוא, וכך גזרה חכמתו יתברך של מנהיג העולם, הטוב והמיטיב לכול!

ריבונו של עולם! אמנם אין לי כאן כלום, אבל השארת לי את אמונתך! מודה אני לפניך!

סיים רבי יחזקאל בדמעות חמות:

□ זה מה שעזר לי להחזיק מעמד בתוך התופת הקפואה של סיביר!...

□ הפטיר הרי"צ, נרעש ונרגש:

□ שוות היו כל שנות הקושי בשביל הווארט הנורא הזה!...

צעיר לימים היה רבי יחזקאל אברמסקי זכר צדיק לברכה, עת עלה לכהן כרבה של הקהילה היהודית בעיר סלוצק הליטאית. באותם ימים נשלטה הארץ בידי השלטון הרוסי הקומוניסטי, וכהונת רב בעיר חשובה כמו סלוצק, הייתה כרוכה בהקרבה עצמית מוחלטת. הקומוניסטים ביססו את משנתם האידיאולוגית על כפירה בקיומו של בורא לעולם, וקידשו מלחמה בכל הדתות. על אחת כמה וכמה בדת היהודית, שכן היהודים היו שנואי נפשם של האנטישמים ברוסיה מימים ימימה.

כאשר שלחו בני העיר וביקשו מרבי יחזקאל שיעלה ויבוא לכהן בעיר ולהנהיגם, הייתה המשמעות: הזמנה לרדיפה עתידית מצד המשטר הקומוניסטי, והענקת סיכוי גבוה מאוד להישלח לסיביר.

אבל רבי יחזקאל, עמוד האמונה והביטחון, לא היסס, ולמרות הסכנה הגדולה שבדבר, קיבל על עצמו את עול הרבנות ועסק בהרבצת תורה והפצת יהדות. מעשיו לא נעלמו מעיני השלטונות וממעקבי הבולשת, המרגלים וסוכני היבסקציה עקבו אחריו, כשהם אוספים נגדו ראיות מרשעות. כאן מצאו אותו מוסר שיעור תורה, במקרה אחר גילו שהוא מסייע למול תינוק יהודי, והנה הוא מעמיד חופה כדת וכדין לזוג מיישראל.

משנערמו □ הראיות החמורות □ נגדו, נעצר רבי יחזקאל והושלך לכלא. במשפט קצר ומהיר הוא נידון לחמש שנות עבודת פרך, והועלה על רכבת שנשאה אותו לסיביר הקפואה. משך כחמישה ימים ישב הצדיק רבי יחזקאל בקרון הרכבת הצונן, משנן לעצמו ללא הרף כי נתון הוא בידיו של הבורא הרחמן, המשגיח על העולם בכל רגע ורגע.

כשהגיע לסיביר, נאלץ הרב לצאת מדי בוקר לחטוב עצים ולבצע עבודות פרך שונות, על אף שגופו כלל לא רגיל היה בעבודות מפרכות כאלה.

□ כך עברה שנה ועוד שנה, ורבי יחזקאל

× כל כרטיסי הטיסה ×

מספר הרב מאיר לוי מירושלים:

ישבנו יחד, ההורים והילדים, ודיברנו על עסקי אוויר □ טיסה לחוץ לארץ. בחסדי שמייס התארוסו אצלנו במשפחה גם חתן וגם כלה, ושניהם גרים בחו"ל, באותה עיר. עם שתי המשפחות אנחנו שומרים על קשר קרוב מאוד, והדבר הכי מתבקש הוא שנבוא ונשתתף בחתונה. כל כך מתבקש, עד שהמחותנים התחשבו בנו וקבעו את תאריכי החתונות בסמוך זה לזה, כדי שנוכל להשתתף ולרקוד בשתי החתונות.

רק הזכרנו את המילה □ חתונה, ומיד הציפו אותנו הילדים בשאלות: מתי ניסע? איך ניסע? יהיה מספיק מקום במטוס? מה כדאי לקחת לשם? הם העלו כל מיני שאלות וחקירות, חוץ משאלה אחת, שהעסיקה אותנו הרבה יותר מכל העניינים האחרים: האם ניסע?

לבסוף העליתי את השאלה הזו. הילדים הביטו בי מופתעים. אמרתי להם, □ בכלל לא בטוח שכולם ייסעו. זה לא כל כך פשוט. טיסה זה דבר יקר מאוד. אתם אפילו לא יכולים לדמיין כמה זה יקר."

לא אמרתי להם את המחיר. החתונות עמדו להיערך בעונה הבוועת, כאשר מחירו של כל כרטיס הוא אלף ומאתיים דולר. ברוך ד' זכינו במשפחה ברוכה עד מאוד, וכל ילד רצה להיות כמו בן יחיד, ושיממנו לו טיסה יקרה כזאת.

גם אנו רצינו לשמח את כולם. היו לנו הרבה סיבות להחליט שהילדים שלנו זקוקים לנסיעה הזאת. ידענו שהיא אינה מותרות, ושנחנו צריכים לעשות כל השתדלות כדי לאפשר זאת, אבל איך? אין לזה כל תשובה הגיונית.

הבת הגדולה שלנו שמעה את ההתלבטות ואמרה מיד, □ בטוח שניסע! ד' יעזור לנו וישלח ישועה. בואו נרקוד כבר עכשיו ונודה לד' על הנפלאות שיעשה איתנו". באמונה תמימה היא אספה את הילדים, ואלו יצאו במחול מקדים לחתונות המתקרבות.

זהו. עכשיו היה ברור שד' יעזור לנו. אנחנו נעשה את שלנו, והקב"ה את שלו. איך נשלם? ד' ישלם!

כן. ככה חשבנו וככה דיברנו, והתחלנו להתכונן בשיא המרץ. הזמנו כרטיסים לטיסה עם תחנת ביניים ושהייה של שעותיים בלבד בין טיסת הפתיחה לטיסת ההמשך, וביום המיועד יצאנו לדרך.

אחרי שהמטוס נחת, התברר לנו שטיסת ההמשך בוטלה. אם אנחנו רוצים להגיע ליעד, עלינו לחכות עוד הרבה זמן לטיסה אחרת.

התחזקנו באמונה שזה מה שד' עשה בשבילנו וככה טוב לנו. התקשרתי לסוכן הנסיעות כדי שיארגן לנו טיסה מוקדמת יותר מזו שהציעו לנו כתחליף. אחרי כמה דקות חזר אליי הסוכן עם הצעה לטיסה בעוד שעותיים. מצוין!

רק כשעלינו למטוס הבנו, כי הטיסה הזאת היא-היא הטיסה שבוטלה. והנה, משום מה החליטו בסופו של דבר להחזיר

אותה לרשימת הנסיעות. היו כל כך מעט אנשים על המטוס, שזה ממש פלא שהחברה הסכימה להטיס אותנו. אנחנו נהנינו ממטוס פרטי, לכל אחד היו שלושה מושבים רצופים להתרווח עליהם, והילדים ישנו בנסיעה כמו בבית. זו הייתה חוויה נפלאה.

ראינו שד' עושה לנו רק טוב, וזה חיזק אותנו בחזון, כשהטוב היה נסתר יותר.

אחרי החתונות השמחות והמרוממות, ביום רביעי בלילה נסענו לשדה התעופה כדי לעלות על מטוס. תכננו להגיע לשבת ברוגע ולהתכונן אליה כראוי.

הגענו לשדה התעופה וטסנו ללונדון. שם עשינו את דרכנו לכיוון הטיסה לארץ הקודש. התור הארוך שליד הדלפקים אותנו לנו שמשוה השתבש, ואכן התברר כי לא לשווא חששנו: הנסיעה מלונדון לארץ בוטלה!

אין לנו שום דרך להגיע לארץ ישראל.

אמנם בטוח שזה טוב, שהרי הקב"ה עשה את זה, וחוף מזה, אף פעם לא משאירים נוסעים באמצע הדרך. גם הפעם חברת התעופה הודיעה שהיא אחראית להשיג לנו טיסה חלופית, ובינתיים גם מממנת לנו שהייה במלון. □ נהדר", אמרתי לכל השיירה, □ נלך למלון ונינהג. קדימה! הכול לטובה!" השתדלנו ליהנות כל הזמן, ולא להסתכל על השעון. מניסיון ראיתי שהוא מתקדם יפה גם בלי שאעקוב אחריו. כך עבר עלינו הלילה, הבוקר הגיע, ואנחנו שוב על גלגלים בדרך לשדה התעופה.

אני פונה לפקיד המתאים ושואל מתי המטוס שלנו מגיע, וככה מתברר לי שאנחנו לא רשומים בשום טיסה. כאילו אם הטיסה התבטלה, התבטלו גם נוסעיה □ מה שאכן היה נכון, שהרי עמדנו והתבטלנו...

עמדנו, כן. בחלק ההוא של שדה התעופה לא היו כיסאות, ובהשגחה פרטית גם הפלאפון לא עבד, הסוללה נגמרה, ואף אחד לא תכנן למכור לנו מטען. לא יכולתי להתקשר לסוכן הנסיעות, והייתי צריך לרוץ בעצמי מפקיד אחד למשנהו. אמרו לי שבאחת בצהריים יוצאת טיסה לארץ, אבל אחרי כל ההתעסקות עם הניירת □ לא הספקנו אותה, וכך נדחינו לשעה שש בערב, אז תהיה עוד טיסה לארץ.

באותה עת הבנתי את משמעות הביטוי שבפי העם □ הרגשנו גמורים. כבר היה לי קשה לחייך ולומר שהכול לטובה, האוכל כמעט נגמר לנו, הכוח אזל מהרגליים, ובדיוק איתרע מזלי לגשת לאשנב שמאחוריו ישבה פקידה עצבנית במיוחד, שלא הבינה למה לא עלינו על הטיסה של השעה אחת. דווקא היא הייתה שליחה טובה, וסידרה לנו את האישור לעלות לטיסה הקרובה במהירות שיא.

זהו, אנחנו על המטוס. ההשוואה בין □ צאתי מישראל' ל'בואי לישראל' □ זועקת. בהלון התרווחנו במטוס פרטי, ועכשיו הצטופפנו כולנו במטוס עמוס, עייפים עד לשד עצמותינו, ולחוצים מהשעה המאוחרת. שבת מתקרבת!

בסופו של דבר נחתנו בארץ, היישר לבית ההורים היקרים שקיבלו את פנינו וארגנו לנו את כל סעודות השבת.

חיים רגועים לבעל הבטחון

הַרְבֵּיעִי בַּמַּעֲלָה. הַבּוֹטָח הַגָּדֹלָה. עַל הָאֱלֹכִימִי הָעֹמֵל בַּפְּחָדִים
אוּ מִרְבֵּה הַזְמָנָה. אוּ מִמַּעַט הַכֹּנֶה. זֶהָב וְכֶסֶף מִפְּחָד הַפְּסָדִים
וְהַבּוֹטָח מִרָצָה. בְּמָה שֶׁד' יִרְצֶה. רָגוּעַ בַּפְּרָנְסָתוֹ בְּעִידוּדִים
כְּמַחֲיִת כָּל הַחִי. לְהַשְׁבִּיעַ דִּי. חֶלֶשׁ כְּגִבּוֹר כְּרָצוֹנוֹ סוֹעֲדִים

פתיחה (ה)

השיר
והשער

שירת קודש מרוממת
על פי ספר שער הביטחון

× הרהצ ר יהודה מנדל שליט"א ×

כוח הברכה □ זה עובד!

הבורא הטמיע בבריאה כוח מיוחד □ זהו כוח הברכה (עי' בשו"ת הרשב"א א' סימן ת"ח). כמובן, לברכת כהנים יש כוח עצום, כפי שמובא בירושלמי סוף סוטה (פ"ט הלכה י"ד), שברכת כהנים היא המגנה עלינו; אולם, לכל ברכה יש כוח רב. אם נאמין בכך, נוכל לקבל תועלת רבה. כשאדם מאחל לרעהו □ יברך אותו □ כבר יש סיבה לשינוי מבורך, בעזר ד'.

באופן אישי, לא אחת זכיתי לראות את כוח הברכה המתקיים אצל אנשים, ובכל פעם מחדש זה היה מפתיע ומרגש. אביא כאן כמה סיפורים שפגשתי:

ידידי מבקר את אביו המבוגר באופן קבוע, אולם הוא חש שאביו אינו מזהה אותו, בשל גילו ומצבו הרפואי. באחת הפעמים, טרם ביקורו ביקש ידידי מחברו שיברך אותו שאביו יכירו. לתדהמת כולם, במהלך הביקור האב ציין את שם בנו ארבע פעמים, וזיהה אותו באופן מפתיע...

סיפור נוסף סיפר לי יהודי שהתפלל מעריב בלייקווד שבארה"ב בשעת לילה מאוחרת, ולאחריה היה עליו לנסוע עד ניו יורק. לפני שיצא מבית הכנסת פגש בבחור צעיר שאסף צדקה. מיודענו תרם לו דולה, וביקש ברכה לנסיעה מהירה. הבחור בירכו בכל ליבו, ובשמחה. סיפר לי בעל המעשה, שהנסיעה הייתה חלקה במיוחד. הרמזור האדום לא הבהב אף פעם אחת במהלך כל הנסיעה!

השתתפתי בסעודת סיום מסכת שערך אדם שחולה ל"ע בכמה מחלות, ועמד בפני טיפול מסובך שהרופאים הטילו ספק גדול בהצלחתו. בסעודת הסיום בירכו אותו המוזמנים שיעבור את הטיפול בהצלחה, ואכן הברכה התקיימה למעלה מהמשוער, להפתעת הצוות הרפואי.

לא פעם מסתובבים גבאי צדקה או משולחים ואוספים צדקה למקרה מסוים. גם אם אין לך כסף, מצווה גדולה לברכם בהצלחה גדולה בכל מעשה ידיהם. מעבר לכך שהברכה מעניקה לגבאי הצדקה הרגשה טובה ואכפתית, היא עשויה להועיל לו מאוד ולהביא אליו את התורם שיעניק לו שטר או המחאה נדיבה.

אחרי ככלות הכול החלטנו לנסות לבקש פיצוי על עוגמת הנפש שאירעה לנו בביטול טיסת ההמשך, ואז הגיעה ההפתעה הגדולה: אישרו לנו פיצוי של תשלום כמעט מלא של כל כרטיסי הטיסה!

כך נסגר המעגל שהתחילה בתנו לרקוד עם תחילת ההכנות לנסיעה. אכן כן, אמרנו שד' ישלם את הכרטיסים, והוא שילם! היו לנו עיכובים ועוגמות נפש, אבל ראינו בעיניים איך הכול-הכול לטובתנו.

× בטל ומבוטל ×

ראש השנה הזה, של שנת תשפ"ו, היה אחר. בראש השנה הזה ידעתי שהשנה יקרה דבר גדול ומיוחד מאוד, שכל עם ישראל הולך להרוויח ממנו: הבן שלי יהיה בר מצווה! הוא עתיד להיכנס ללגיונו של מלך, לקבל עליו עול מצוות, להניח תפילין ולעבוד את בוראו כמי שמצווה ועושה. המאורע הזה כרוך כמובן גם באירוע ראוי לשמו. בני זה הוא הבכור, זו בר מצווה ראשונה במשפחה, ובמשפחה המורחבת מתרגשים איתנו יחד. צריך להזמין אולם שיכיל את כולם, ושיהיה נוח לכל האורחים. ביררתי והחלטתי להזמין אולם מסוים שהכרתי. כאשר דמיינתי את עצמי יושב בראש, לצד בני חתן השמחה, הרגשתי ממש שזה האולם שנועד לכך. התקשרתי לבעל האולם, אך הוא לא היה בבית. במקומו ענה לי בנו. אמרתי לו שאני רוצה להזמין את האולם ליום המיועד בחודש אלול שנה זו, והבן אמר לי, "בסדר גמור". הוא רשם את הפרטים וסיכם שיעביר הכול לאביו. "ראה את העניין כמסודר".

ראיתי את העניין כמסודר והמשכתי לעניינים בוערים לא פחות: תפילין, וכל ה'שמונה בגדים' ויותר שנער בר מצווה צריך לחדש לכבוד שינוי המעמד והחלפת ההגדרה.

עברו כמה חודשים, במהלכם עלה מפעם לפעם נושא הבר מצווה. פתאום הבנתי כי האולם שבו חשקתי ושאותו הזמנתי, אינו עונה לדרישות שלנו. אם אני מתכנן ברצינות להזמין את הקרובים משני הצדדים, יחד עם הידידים שצברתי במשך השנים, האולם פשוט קטן. הרבה יותר מוצלח יהיה לחגוג באולם אחר, נאה גם הוא, שם תיערך שמחת הבר מצווה בהתאמה מוחלטת למשפחתנו הברוכה.

התקשרתי לבעל האולם, והם אמרו כי המקום פנוי ויש על מה לדבר. עכשיו פניתי לבעל האולם הקודם כדי לבטל את ההזמנה.

בעל האולם ענה לשיחה. "לבטל? זה לא פשוט כל כך!" הוא אמר ותוך כדי כך דפדף ביומן. "מה אמרת? איך קוראים לך? באיזה יום הבר מצווה?" מסרתי לו את כל הפרטים. הוא דפדף והמהם ממושכות עד שאמר, "אני לא רואה פה בכלל את השם שלך, והתאריך שאמרת כבר תפוס על ידי מישהו אחר".

"דיברתי עם הבן שלך והוא אמר לי שימסור לך".

"הוא לא מסר לי כלום", נענה האב, "הפרטים לא עברו, המקום לא נתפס, ואתה כמובן לא צריך לשלם שום דבר".

סיימתי את השיחה בגיל ורעד גם יחד. חשבתי מה היה קורה אילו לא היה עולה בדעתי לבטל את ההזמנה, ולא הייתי מברר האם האולם אכן נשמר. ביום החגיגי היינו צועדים מעדנות לכיוון האולם, ושם מגלים שמחת בר מצווה אחרת...

אבל הקב"ה, אב הרחמים, ריחם עלינו ומנע מאיתנו את עוגמת הנפש הזו, והאולם שנקבע מחדש הוא האולם שנועד לנו מלכתחילה, בחסדי שמיים.

ודילוגו עלי אהבה

□ על מה המהומה? אני מהמהם. אלו מהשיעור שתחתנו □ תרתי משמע, גם בגיל וגם בקומה □ מוצאים בכל ערב סיבה למסיבה. שיהיו בריאים. אקשטיין מושך כתפיים ושמיכה, מסתובב אל הקיר. בשתים עשרה אפס-אפס הוא הולך לישון, ושיתפך העולם.

□ חיים מאיר שוורצפלד התארס! ריבלין פותח את הדלת בסערה, מכניס אל החדר שלנו הסבר, בשורה ודציבלים גבוהים של קריאות נרגשות וצלילי ריקודים. שיעור ב' עדיין לא יודעים מה עושים כשמאסרים חברים.

□ שוורצפלד? אני מסתובב אליו מעם הכיור, מופתע. □ הפיצקלאך האלו פתחו שיעור? אתה רציני?!

□ 'פיצקלאך' מי שישמע, מפהק אקשטיין באדישות עייפה, כביכול. □ קטנים ממך בסך הכול בכמה חודשים, חברי הבוגר. הוא צודק, בתכל'ס, אבל אחרי הכול הם עדיין קטנים. □ מי מיהר כל כך לחטוף אותו? מבררת סקרנותי שערנית תמיד, גם בשעות כגון אלה.

□ טויבער מהמויסדעס. בצדק, יש לומר. ריבלין תמיד אוהב להביא את המידע העדכני, המפתיע והמרגש ביותר, ולהנחית אותו ככה בפרצוף בלי גינונים. מניין לו לדעת מה אומר לי השם טויבער, מעבר למה שהוא מספר לכל אחד מהחסידות שלנו...?

מבחינתי טויבער הוא לא רק עסקן המוסדות. זה שם שהיה חם ברשימת השידוכים שלי, לזהט אפילו.

אנחנו רצינו אותם מאוד. גם לבסיס וגם לקרן יש שם טוב. אבל הם □ רצו, אבל ביקשו לברר עוד קצת, ואחר כך לחכות עד שהבחורה תסיים איזה פרויקט גדול בלימודים, ואחר כך הבנו את הרמז וניסינו להתקדם עם שידוכים אחרים, שגם הם לא התקדמו.

לפי ההיכרות שלי עם הרב טויבער, הוא פשוט פגש או ראה את שוורצפלד בתפילות הימים הנוראים בבית המדרש הגדול, והחליט לסמן אותו, לחכות שהוא עוד טיפ-טיפה יגדל, ולחטוף. אז מה אם הציעו לו בחור טוב לא פחות ואולי יותר, מהשיעור הבוגר?

זה לא משנה וזה לא השידוך שלך. אני שופך מים על ידי ועל המחשבות הלוהטות, מנסה לצנן אותן.

(מתוך מוסף הסיפורים לחג הפסח)

מתוך □ מגזין השגחה פרטית □
מגזין האיכות המעניק לכם ארגו
כלים ייחודי לחיים שלווים ורגועים.
להצטרפות חייגו: 02-502-2-502

× הטיל התפוצץ באדמה ×

מספר ר' אריאל ועקנין מקריית שמונה:

בעיר הצפונית שלנו, הקרובה לגבול עם לבנון, יש חמישים ושלושה בתי כנסת. קריית שמונה כבר אינה נקודה עלומה על המפה, אלא עיר ואם בישראל, שוקקת חיים של תורה ותפילה. אנשים מחוברים מאוד לבתי הכנסת, והללו עמוסים במתפללים, בעיקר בשבת קודש.

השבת הראשונה שאחרי פסח הייתה סוערת במיוחד. קריית שמונה הופצצה בלי סוף. אין לי מושג כמה טילים ופגזים נפלו בשבת הזו, ואני בטוח שכל אחד מהתושבים מחזיק אצלו סיפור אישי מיוחד של השגחה פרטית מהשבת הזו. אין הסבר אחר לעובדה שהעיר כולה מופצצת, והאנשים שלמים.

הסיפור האישי שלי מתחיל כבר ביום שישי בבוקר, אז השארתי את הטלית שלי בבית הכנסת. כיוון שבשבת בבוקר הייתי צריך אותה בבית, אחרי תפילת ערבית של שבת היה עלי לקחת אותה משם. בגלל חששות שקשורים לעירוב לא לקחתי את הטלית ביד, אלא התעטפתי בה.

כיוון שבקהילתנו מוזר למדי ללכת עם טלית ברחוב בליל שבת, התביישתי ללכת כך ליד אנשים, ומיד כאשר הסתיימה תפילת ערבית מיהרתי הביתה כשהטלית עלי. חשבתי שאני מפסיד, כי מנהגי תמיד הוא לעשות את דרכי בנחת אחרי התפילה, יחד עם ידידים. על פי רוב אחרי התפילה מתגבשת קבוצת מתפללים סביב הרב, וכולם הולכים יחד ומשוחחים בענייני היום והפרשה. בהמשך הדרך, על פי רוב נעצרים בגינת משחקים שקרובה לבית שלי, ושם אנחנו מדברים עוד, לפני שכל אחד הולך לדרכו. היה לי חבל שאני מפסיד זאת, אך בכל זאת העדפתי למהר הביתה, מפני אי הנעימות.

ברגע שהגעתי הביתה נשמעו שני 'בומים' עוצמתיים. שני קולות איומים בזה אחר זה.

אנחנו כבר לא נבהלים מכל פגז שנפל, אבל הפעם זה היה משהו חזק במיוחד. הבית רעד, אך בחסדי ד' לא קרה לנו כלום. בסעודת השבת הודינו לד' וזימרנו בכל עוז, "כי אשמרה שבת □ קל ישמרני".

בבוקר, כאשר יצאתי לתפילת שחרית לבית הכנסת שבו אני מתפלל בבוקר, הבחנתי בשני שוטרים וחבלן משטרה העומדים בגינת המשחקים שעל יד ביתי. לתמיהתי על מעשיהם כאן, הם הבהירו כי טיל שלם, על כרעיו ועל קרבו, נפל כאן אתמול בערב, והראש הקטלני שלו נכנס אל תוך האדמה. הפיצוצים העזים ששמעתי אתמול היו מנפילת הטיל הזה. הראש התפוצץ בתוך האדמה, ובעקבות הפיצוץ התעופף בוץ לכל עבר ולכלך את הבתים הסמוכים. חוץ מזה, לא אירע שום נזק!

וכל זה קרה רגע אחרי שחלפתי במקום ונכנסתי הביתה, ורגעים ארוכים לפני שהרב ומלווי הגיעו לשם! ובגינה שבכל השעות שוקקת ילדים, ובדיוק אז עמדה ריקה. ד' שמר עלינו!!!

לקינוח, קחו מעשה נוסף שאירע באותה שבת בקריית שמונה:

באחד מבתי הכנסת, המתפללים נוהגים לעשות את דרכם הביתה דרך שביל מרוצף שעובר בין הבתים. באחד הימים החליט אחד מתושבי הבתים הסמוכים לשביל, להציב פרוז'קטור שיאיר את השביל כאשר מישו עובר בו. זהו פרוז'קטור עם חיישן מיוחד, שמורה לתאורה להידלק כאשר מישו הולך על השביל.

בשביל ימות השבוע הרעיון טוב ויפה, אבל בשבת קודש ההליכה בשביל כרוכה בחילול שבת. היה על כך דיון בבית הכנסת, ובסופו של דבר ביקשו מאותו שכן שהתקין את הפרוז'קטור, שיבטל את החיישן. הוא הסכים, אמר שיעשה זאת, אבל באותה שבת התברר שהחיישן עדיין בפעולה, ויתבטל רק לקראת השבת הבאה.

המתפללים בראשות הרב החליטו לא לעבור כלל בשביל. הם עקפו אותו בסיבוב ענק, שהאריך להם את הדרך באופן משמעותי. ובאותן שניות שהם הולכים בפסיעות של שבת למען שמירת השבת, נפל טיל באותו שביל!

השבת שמרה עליהם!

הטיל פגע בביתו של בעל הפרוז'קטור, נכנס דרך הקומה העליונה, וסיים את דרכו על השביל, שרק לפני רגע היה מרוצף.

הבית, שהוא וילה שמחולקת לכמה יחידות, עלה באש.

"אתה יודע", שיתף אותי בעל הווילה, כשפגשתי אותו והשתתפתי בצערו על

ההפסד הגדול: "גילו שבכניסה לבית, בית המזוזה היה ריק לגמרי! לא הייתה מזוזה בכניסה! לא הייתה שמירה על הבית!" ככה הוא סיפר לי, מחזק בי את האמונה שהכול מכון מלמעלה. במדויק.

× הנדיב הראשי ×

מספר הרב בצלאל בלוי מבני ברק:

הכתבים כבר היו מוכנים. טרחתי הרבה מאוד בהעלאת שיעוריו של מורי ורבי על הכתב. העברתי אל הדף את השיחות הנפלאות בענייני פסח, כדי להגיש לציבור אוצר מלא וגדוש בענייניו של חג האמונה. כבר עמדתי בישורת האחרונה, לפני ההורדה לדפוס, ורק מכשול אחד עדיין עמד בפניי: הכסף. עשרת אלפים שקלים נדרשו כדי לגרום לדפים המוקלדים להפוך לספר אשר יופץ בציבור ויביא איתו ברכה רבה. השגתי סכומים מפה ומשם, והגעתי לשלושת אלפים וחמש מאות ש"ח. סכום נאה לכשעצמו, אך לא מספיק בכלל למטרה זו. אני צריך עוד כשבעת אלפים!

חברים אמרו לי, "לך ליהודי שגר ברחוב פלוני, והוא ייתן לך את הסכום". הלכתי ליהודי מרחוב פלוני, סיפרתי לו על הספר ועל כותבו, על התועלת שבו ועל כך שאנשים ישמחו מאוד לקרוא בו, אבל הוא לא התרגש; בכל אופן, לא התרגש מספיק. התשובה שלו הייתה: "לך ליהודי מרחוב פלמוני. הוא בעל יכולת, והוא יוכל לתת יותר ממני. אני אוסיף חצי ממה שהוא ייתן".

לא הבנתי מה עליי להבין מהתשובה שלו. האם הוא מתכן לתת? האם ברור לו שהשני ייתן, או דווקא לא? האם זה בא מרצון לעזור או מרצון להתחמק? הייתי נבון מאוד, וכל העניין נעשה גדול עליי בכמה מידות. ברגע שדמיינתי את עצמי הולך ומבקש כסף מהגביר השני, הרגשתי שהדם עולה לי לראש.

חצי-הסירוב של הראשון לא השאיר בי חוויה חיובית. לא רציתי להתבזות.

אבל רציתי להוציא את הספר, ובשביל זה חייבים כסף, וייתכן שאין ברירה אלא לבקש מאנשים שיעזרו. נו, ומאין יבוא עזרי? פניתי לאבא שלי ושאלתי אותו מה לעשות. האם לבקש שוב מהיהודי הראשון או לפנות ליהודי השני?

כשאבא שלי ראה שאני לוקח קשה את כל עניין הפנייה לנדיבים, הוא פסק לי: "אל תבקש, לא ממנו ולא ממנו. תבקש מד' שיעזור לך".

אכן, הרגשתי שביחס לכוחותיי כבר עשיתי את כל ההשתדלות. אני לא מסוגל ללכת לעוד מישור ולבקש, במיוחד כאשר אני יודע מה תהיה התשובה. אבל אצל הקב"ה זה משהו אחר. ממנו מבקשים והוא עונה. הרי כל יום, לפני תפילת שמונה עשרה של שחרית, אני אומר שהוא עונה לעמו ישראל כשהם משועים אליו.

ביקשתי מד' והתפללתי שיעזור לי, ולא המשכתי בבקשות מבני אדם בעניין זה.

למחרת בצוהריים התקשר אליי הנדיב מרחוב פלמוני ואמר לי, "היהודי מרחוב פלוני דיבר איתי. הוא סיפר לי על הספר שלך, ואני רוצה להשתתף בהוצאתו לאור. החלטנו שאני אשלם שני שליש מהסכום החסר, וחברי ישלם שלישי".

ומדיבור למעשה, עד מהרה הכסף הגיע, ברוך ד'.

אילו הייתי ממשיך בהשתדלויות משלי, לא הייתי מעז לבקש את כל הסכום משני אנשים בלבד, וייתכן שעדיין הייתי ממשיך ומתגלגל מבקשה לבקשה, וסופג ביזיונות שקשים לי מאוד. אבל עתה, כשסמכתי על ד' לבדו והתפללתי אליו, הוא נתן לי ברחבות, במהירות ובכבוד.

זכיתם לגילוי השגחה פרטית? שתפו אותנו! הגילוי שלכם עשוי להאיר לרבבות יהודים
ספרו את הסיפור שלכם בקו השגחה פרטית 02.3011300 - בשלוחה 3 ואח"כ 0 (אחרי בחירת השפה)
או שלחו בפקס 02-6599189 או למייל המערכת A@023011300.COM

הבמה המרכזית לשיתוף תובנות וחידוקים מן החיים

הבוטחים בהשם

לכבוד מערכת עלון השגחה פרטית.

ברצוני לברך אתכם לרגל הגדלת העלון. כהכרת הטוב למפעלכם, אשמח לספר לכם את אשר בידי הווה עובדא.

היה זה כשנתיים לאחר הקמת הקו. שמעתי על קיומו, אולם לא חשבתי שזה קשור אליי. ברוך ד' אני אדם עסוק, ולא עלה בדעתי שעליי לעשות משהו כדי להודות ליוצר כול.

במסגרת השתדלותי לפרנסה, אני מגיע לביתם של אנשים ומתקן אצלם את הטעון תיקון. באותו יום עבדתי בביתו של יהודי חשוב ששמו רבי אשר מרדכי ערלאנגער, יהודי בעל מדרגה שכל הזמן לומד ועסוק בתורה ובעבודה.

הבחנתי שהוא מאזין לטלפון תוך כדי הליכה בביתו, ומגיב בהתרגשות גדולה. התפלאתי: ממה הוא יכול להיות נסער כל כך?

הוא ראה את תמיהתי והסביר לי, שהוא שומע את קו השגחה פרטית. כשראה שאיני מתלהב, ביקש שאאזין בעצמי לשיחה של ר' דוד קלצקין, השיחה שבה הוא מספר על ר' יענקי פרל. זו השיחה שאותה ביקש האדמו"ר מתולדות

אהרן שליט"א שכולם ישמעו. האזנתי. בין הדברים סיפר ר' דוד שילדיו הקטנים של ר' יענקי פרל בכו הרבה בלילות, אולם הוא לא עשה מכך עסק.

נדהמתי. כבר מספר לילות שהקטן שלי בוכה בשל כאבי אוזניים, אולם הלילה האחרון היה נורא. בן השנתיים לא הפסיק לבכות גם לאחר שקיבל משככי כאבים, והעיר את כל הילדים. חוסר האונים הביא עימו עייפות וייאוש. והנה בדיק בבוקרו של יום נכנסת לאוזני שיחה מקו שידעתי על קיומו □ אולם לא שמעתי מעולם, על הנושא המדויק הזה. על העקרות שהיו שמחות להישאר ערות בשל ילד שבוכה. חשתי בהשגחה הפרטית שגלגלה לידי את הסיפור הזה, שסייע לי לא לכעוס ורק להאמין בחי עולמים שעשה את זה.

אסיים בדברי ברכה, שתזכו להגדיל מלכות שמיים בעולם!

בברכה מרובה,

יואל סאקס, קענווי איילענא, אנגליה

קפיצת הדרך

מספר אברומי מושקוביץ מאשדוד:

לפני מספר חדשים הייתה לנו חתנה באשדוד. בטח זה נשמע לכם נוח, חתנה ליד הבית... אבל מי שגר כאן יודע, שחתנה באשדוד זה ממש לא אומר שזה קרוב. למעשה, החתנה הסתיימה מאחר מאד. יצאנו מהאולם, השוכן במרחק שעה של הליכה מביתנו, יודעים שהאוטובוס האחרון חלף כבר מזמן... אבא שלי נסה להזמין מונית לכלנו יחד, על אף שזה עולה הרבה כסף, אך לא השגנו אף מונית מתאימה בשעה כזאת. אנחנו בטוחים שגם זו לטובה! נכון? שאל אבא. לד' הרי אין בעיה להשיג לנו מונית... ובכל זאת הוא לא נותן. הוא יודע שזה מה שהכי טוב בשבילנו! היה לנו קשה, אבל השתדלנו לאחוז במלות האמונה. בואו נגיד תוך כדי הליכה: תודה לד', גם זו לטובה, וזה יתן לנו כח! הציעה אחותי.

כך, מחזקים, התחלנו ללכת, יודעים שלפנינו שעה של צעידה, אחרי רקודים שבהם פזזנו בכל הכח... רגלי כבאו בכל פסיעה, והעינים בקשו להעצם... התפללתי לד' בלחש: רבנו של עולם! אני רוצה כבר להגיע הביתה!

והנה, לא חלפה דקה ולידנו עוצר רכב גדול. הנהג, שהיה נראה יהודי נרא שמים, הציץ אלינו ושאל: לאן אתם צריכים? תוך רגעים ספורים מצאנו את עצמנו יושבים ברכב נעים, ו'טסים' הביתה בכבישים הריקים...

עכשיו אתם מבינים למה ה' לא נתן לנו למצא מונית? אמר אבא. הוא ידע שמחכה לנו פאן מונית הרבה יותר מצלחת, ו-בחנם!

השבת אבדה בשומחה

מספר הרשי רוט מקטמון:

ברוך ד' זכינו לשמחה במשפחה אחי הגדול התחתן. בסיום החתנה המיוחדת, שהייתה שמחה באפן יוצא מן הכלל, נותרנו אחרונים באולם. התארגנו ליציאה מהאולם הריק. רגע לפני שיצאנו, עיפים ומלאי ספוק ושמחה, תפס את עיני שעות שהיה מנח על הרצפה. זה היה נראה לי שעות יקר. לקחתי אותו אתי בתקווה שנצליח למצא את המאבד מבין האורחים הרבים...

ילד יקר! ראית השגחה פרטית? שתף את עם ישראל בסיפור שלך!

התקשר לקו השגחה פרטית לילדים: 02-30-11-901
הכנס לשלוחה 4 (לאחר בחירת השופה) והקלט את הסיפור שלך.

למחרת בשבע ברכות ראינו את בני משפחת הפלה. והנה אני רואה שעל היד של אחד מהאחים שלה יש שעון זה לשעון שמצאתי. איזה שעון יפה יש לד',

החמאתי לו! אולי לעוד מישהו במשפחה שלך יש שעון כזה? האמת שהיה כזה גם לאח שלי... הוא אמר: אבל זה נאבד לו אתמול, בחתנה.

איזה יפיו! קפצתי בהתלהבות. הוא כנראה לא הבין למה אני מחזיק בשמחה לשמע ספור מצער כזה, אך מיד המשכתי: השעון אצלי בבית! אוכל להעביר לכם אותו מחר, בשבת שבע ברכות! כך זכיתי לקים מצות השבת אבדה בשומחה, בתוך השמחה...

פסלת מצלצלת

מספר חיים שרגא לויפער מבית שמש:

יום אחד התארחנו אצל סבא וסבתא שלי. הבקורים אצלם תמיד נעימים ורגועים. אנחנו שמחים לשתף אותם במה שלמדנו השבוע, ומשתדלים לעזר אם צריך משהו, ולעשות להם הרבה נחת.

באותו יום סבתא שלי הייתה מטורדת: הפלאפון שלה אבד. כבר שעות היא לא מוצאת אותו...

היא אמרה שהוא בודאי בבית, כי לא יצאה היום לשום מקום; ולכן התגייסנו כלנו וחפשנו ממש בכל פנה, אך הפלאפון לא נמצא.

כשיצאנו, נתקלתי בשקית זבל שהמתינה מאחורי הדלת. שאלתי את סבתא האם צריך לפנות את הפח, והיא שמחה מאד.

בדרך לפח שמענו את השקית מתחילה לשרר...

הפלאפון! קראנו אני ואח שלי ביחד.

פתחנו את השקית. היה קצת לא נעים לחפש, אבל מה לא עושים בשביל סבתא?

בסוף מצאנו אותו די בקלות.

מהרנו להשיב את

האבדה לסבתא,

והודינו לד' שמיישהו

התקשר בדייק

ברגע הנכון רגע

לפני שהפלאפון נבלע

בעמק הפח הטמון...

ילדים יקרים!

מאגר עצום של סיפורים בהמשכים עבורכם, בשלוחה 2 בקו הילדים (לאחר בחירת השופה)
קו השגחה פרטית לילדים: 02-30-11-901

הודעות פינת

טיסה משגחת

פרק 4 מתוך 4

תלמידים לבגדים מתעוררים ונכנסים לטיסה...
מיטב את תעבורת הטיסה...
שולח שטחיו בפי שם.

בינתיים...

במסלול הטיסה...
המטוסים עוברים, ולו...
לפי שם שולח שטחיו...

בכל מיני...
המטוסים...
והמטוסים...

במסלול הטיסה...
בכל...
לפי שם שולח שטחיו...

ולחזור שטחיו...

המטוסים לך...
עבר...
לשטחיו...

במסלול הטיסה...

המטוסים...
לפי שם שולח שטחיו...

כן, יש!

ולפתע...

המטוסים...
לפי שם שולח שטחיו...

המטוסים...
לפי שם שולח שטחיו...

ולפתע...

המטוסים...
לפי שם שולח שטחיו...

המטוסים...
לפי שם שולח שטחיו...

ולפתע...

המטוסים...
לפי שם שולח שטחיו...

המטוסים...
לפי שם שולח שטחיו...

ולפתע...

המטוסים...
לפי שם שולח שטחיו...

המטוסים...
לפי שם שולח שטחיו...

ולפתע...

המטוסים...
לפי שם שולח שטחיו...

המטוסים...
לפי שם שולח שטחיו...

מספר הרה"ח ר' יוסף מאיר משינסקי שליט"א:

היה זה לפני מספר שנים. ליל בדיקת חמץ, הבית נקי ומצוחצח, ריח של תבשילים שונים לכבוד החג כבר נישא באוויר. היום עמוס, אין רגע פנוי, הכול ממהרים להתארגן לליל הסדר ולחג המגיע מחר.

אך אז, ברגע של חוסר שימת לב, אזרה בתי בת השנתיים אומץ, וניסתה להוריד בכוחות עצמה את אחיה, תינוק קטן היושב בעגלה, במדרגות. אך מסתבר שגיל שנתיים זה לא גיל שבו מומלץ לתת לילד להוריד עגלה...

מה שקרה זה שמצאנו שני תינוקות על הרצפה עם עגלה הפוכה, כאשר התינוק במצב המצריך נסיעה דחופה לבית החולים.

כך מצאנו את עצמנו נוסעים, מבצעים בדיקות, רואים שהכול תקין ברוך ד', וחוזרים הביתה לעשות בדיקת חמץ.

וכך אמרתי: לולא קו השגחה פרטית, היינו מוצאים את עצמנו במצב לא נעים. צעקות, חילופי האשמות. אך במקום זאת, מכיוון שכבר היינו מחוברים לעירוי של אמונה ולצינורות של ביטחון ושלווה, לקו השגחה פרטית, הכול התנהל בשלווה ובידיעה כי הכול מלמעלה, ועמדנו בניסיון בגבורה".

התחזקתם מהעלון? רוצים לזכות את דקוראים?

שלחו למערכת במייל או בפקס, או השאירו הודעה בקו 02-3011300-3011511 בשלוחה 9/9

המקום: ראש העין

נקודת החלוקה: הסופר השכונתי

ערב שבת בסופר השכונתי. אנשים עורכים את קניותיהם לכבוד שבת, אורזים מצרכים בשקיות מרשרשות. חלות, חלב, מוצרי יסוד, ממתק לשבת, מיץ ענבים ועוד. ניגשים לעבר הקופה, ובנחת ממתינים לתורם. בעוד דקות ספורות הם יסיימו את התהליך הכה פשוט, המשעמם לכאורה, קנייה במכולת. או אז ייגשו לפינת החנות, שם, על יד דלת היציאה מהסופר, על עמודון ישן ורעוע, שוכבת לה בנחת חבילת עלוני השגחה פרטית, ובה עלונים הגדושים ומלאים בתוכן עשיר, מרתק ומחזק.

לפני מספר דקות נכנס לכאן המפיץ, יהודי יקר שזוכה לקרב יהודים לאביהם שבשמיים במגוון פעולות, אם בשיעורי תורה ואם בשיעורי חזקו, אמונה וביטחון. ו...כן, בחלוקת עלוני השגחה פרטית. כאשר הניח את העלונים בפינת החנות, ניגש אליו יהודי שלצערנו, לעת עתה אינו נמנה על אלו המקפידים על קלה כבחמורה, ובפיו שאלה: "זה אתה? אתה הוא זה שמניח פה את העלונים מדי שבוע?" דע לך! אומר לו היהודי: אני מאוד מתחזק מהעלון הזה. אני קורא בו בשקיקה, בצימאון. והסיפורים שכתובים בו הם ממש מרתקים". מי האמין שבכמה מילים כתובות, בסיפורי השגחה קטנים וגדולים או במאמר חזקו קצר וקולע, ניתן יהיה להביא את אור האמונה גם אל יהודים רחוקים?

ואכן, אין זו אגדה. הסיפור הקטן שהובא כאן אינו היחיד. אל מערכת השגחה פרטית זורם מדי יום נהר של סיפורים מעין אלו. ידיעות ודיווחים על יהודים הרחוקים לעת עתה מדרך ישראל סבא, שקוראים את העלונים מדי שבוע, בלי לדלג על אף מדור, אמרת חזקו או סיפור השגחה נוסף, ובכך זוכים להתקרב אט-אט אל אבינו האוהב שבשמיים.

זו ההזדמנות שלך לעשות שינוי אמיתי!

פתח גם אתה מוקד הפצה באזור שלך ותהיה חלק מזיכוי הרבים.

הפעולה שלך משנה חיים. התקשר עכשיו ל-6176* שלוחה 4 או ל-02-3011511

מעמד קבלת האמונה

אתה יכול להיות שליח נאמן למסור את תורת האמונה לעוד עשרות יהודים

משה קיבל תורה ומסרה... זכית לאור האמונה, הפץ אותה הלאה

הצטרף למאות מנויים המפיצים את העלון - זוכים להפיץ את אור האמונה

פרויקט האלק 1000 נקודות הפצה חדשות

השגחה פרטית

לרכישת מנוי הפצה חייגו:

*6176
שלוחה 4

או בעמדות 'נדרים פלוס' בבתי הכנסת

קח גם אתה שותפות בזיכוי הרבים העולמי, ותזכה לישועות בכל העניינים!

התקשר עכשיו ל-6176* שלוחה 4 או ל-02-3011511

× החפץ בעילום שמו הזקוק לישועה למעלה מדרך הטבע ומצפה לראות בעינים גשמיות שהוא האוהב לפניו יתברך

× דוד מנחם בן מיכל והדסה מושא בת שושנה שיזכו יחד עם כל עמ"י לחיות עם אמונה וביטחון בה' בכל מצב ולעשות את התפקידים בעולם בשלמות ובשמחה הם ובני ביתם מתוך שלום בית בריאות בגו"נ פרנסה ברוח דירה טובה ושלווה וס"ד לאורך ימים טובים

מפיצים אמונה לכל יהודי בכל העולם

יש לנהוג בו כבוד כדרך שנוהגים בתשמישי מצווה, דהיינו להכניסו לעטיפה קודם השלכתו, כגון בשקית שאינה שקופה. והמחמיר יגנח.

לפניות בעניין תוכן העלון: השאירו הודעה במס' 02-3011300 שלוחה 9/9 או שלחו לפקס 02-6599189 או למייל המערכת A@203011300.COM

לע"נ ר' יצחק זאב הלוי ז"ל
בן ר' אליעזר שלום הלוי ז"ל
לע"נ מרת לאה אלטע הדס ע"ה
בת ר' יעקב הלוי הי"ד

גליון מס' 640

המאמר השבועי

שבת אורה

נשא [שבועות]

אזהרה המורה: העלון מיועד אך ורק לרציניים שיוצאים את השיבות התפילה, ובשעת התפילה לא מעיינים בעלון ובשאר דברים. לעילוי נשמת ר' דב בן ר' מאיר יוסף ז"ל

בהשקפה ראשונה

מאמרי השקפה. מוסר והנהגות

"שבועות" - ידעו כולם - "זהו היום שבו רבי שמשון פינקוס זצ"ל בוכה. זה היה נורא", מתאר מקורבו הרב אהרן שוורץ שליט"א. "לפני קריאת התורה, היה הרב עובר מאחד לאחד ומעורר את כולם, בניסיון להדביק גם אותם בהתרגשות הסוכת. 'קבלת התורה! הארז'! אומר שעשרת הדברות זה כמעמד הר סיני. איך אפשר לאבד על ידי שינה את מעמד המלוכה? ". והנה הוא מבחין באחד המתפללים ששמורות עיניו נעצמות מאליהן בעת קריאת התורה. הרב ניגש אליו ומבקש לחלוק עמו את גודל השעה, טופח קלות על גבו בחביבות ותוהה: "בקריאת התורה לישון? עכשיו אנחנו הולכים לקבלת התורה ואיך אפשר להירדם?!" הוא עצמו עומד היה וחומש בידו, מרוכז כולו בכל מילה היוצאת מפי הבעל קורא. "במחיצתו", סחו בני הקהילה זה לזה: "אפשר היה להרגיש בחוש את קבלת התורה". "הוא היה עולה לתורה בקביעות למפטר של החג" - ממשיך רבי אהרן לתאר - "וכל שנה היינו חוזים מחדש במעשה מרכבה". כשהרב עומד ליד הבעל קורא, ומראהו נורא. מי יודע על מה הוא חשב באותו זמן". מראהו היה כלבת אש, ואותם רגעים היו מהפכים הבודדות שיכלו לראות דמעות של ממש מהתרגשות והתלהבות שירדו והתגלגלו במרד לחייו והיטיבו את זקנו ההדרור ". (המשפט בגבורות)

הנה ישנם ... שטוענים שלא נתברכו בכישרונות טובים כמו שנתברכו חבריהם האחרים ומשום כך אינם יכולים ללמוד תורה. אך באמת, כשביל לימוד התורה אין צורך בכישרונות כרוכים, רק העיקר הוא שיהיה רצון הזק להתמיד כתורה, שהרי הקב"ה ברא בעולמו כמה סוגים של ... לאחד נתן כישרונות טובים ואילו לשני לא נתן, ולמרות זאת כל ישראל מחויבים ללמוד תורה. ולכאורה איך יתכן ללמוד תורה ללא אותם כישרונות, ובהכרח צריך לומר, שכל אחד ואחד, אם ירצה ללמוד, יצמח ויגדל לאילנא ברבא. וראה מה שכתב הגה"ק רבי שאול בראד ז"ע אב"ד קאשו על רבו הגה"ק מהר"ם שיק ז"ע [ומגדולי תלמידי זקני מרן היתם סופר] ז"ע שסיפר לו רבו, שבצעירותו לא הבין מאומה מה שלמד, ורק משום שהיה לו רצון חזק להבין, למד וחזר ושינן את תלמודו הדק היטב, עד שנעשה לאחד מגדולי הדור. לכן מי שאומר שאין לו חשק ללמוד, הוא מתכוון לומר במילים אחרות, שאינו רוצה ללמוד, כי אם היה רוצה באמת, בוודאי היה לו חשק גדול ללמוד תורה. והתורה ניתנה בהר סיני לכל איש אשר בשם ישראל יבונה, כך שאף אחד אינו יכול לבוא ולתרוץ את עצמו שאינו יכול ללמוד משום שהשי"ת חננו בראש חלש והוא מתקשה בלימוד התורה, כי בהר סיני ראינו שכל אחד ואחד עמד שם, וכל אחד קיבל את התורה בשלמות, והיו שם גם אלו שהיה להם ראש חלש ואעפ"כ נתן להם הקב"ה את תורתו, ע"כ מוכרח להיות שהם יכולים ללמוד, שהרי אין הקב"ה בא בטרוניא עם ביותיו, ואם ירצה ללמוד, יצליח וישכיל. (להורות נתיבי דבין נתן גישטער זצ"ל)

סיפר רבי מתתיהו סולומון זצ"ל משגיח ביישיבת לייקווד: בהיותי משגיח ביישיבת גייטסהד, והיה באותו הזמן הצורך שאלך ביחד עם בחור אחד מתמיד גדול הרופא גדול. והלכנו לרופא, ושאל הרופא את הבחור, מהו סדר היום שלך, והשיב שקם בשעה 6 ולומד שעה אחת ואח"כ מתפלל שעה אחת ואח"כ אוכל. ושאלו הרופא כמה דקות אורך לך האכילה, והשיב עשר דקות, והמשיך הבחור לתאר בפני הרופא את סדר יומו, לאחר מכן הגני לומר ארבע שעות (סדר א'). ובשלב זה פנה הרופא אלי, ושאלני, האם אתה מתעסק עם בחורים נורמליים? וכוונת הרופא בשאלתו היתה לעוררני שאין זה דרך החיים המקובלת בעולם. אמנם, נכון הדבר, שדרך התורה איננה הדבר הנגיל, אלא שעל ידי שאנו מקבלים לקיימה בלימודה ובקיום מצוותיה, ולכן הגנו יכולים לחיות באופן הזה. אולם בעיני העולם הכללי הוא דבר זר ונחשב לאיננו מן הישוב, והסיבה לכך, משום שמבלעדי הקבלה אי אפשר לקיים זאת עפ"י כח האנושי, והקבלה היא הדבר הקשה, שהיא ההתחלה שקשה מאד, אבל לאחר שמקבל את הקבלה, שוב נעשה הדבר קל, וזהו הרז שנתגלה לאבותינו בשעת מתן תורה שאמרו "נעשה ונשמע" (אמרי ישראל)

פרשה ופירושה

לקט פירושים על פרשת השבוע

ואיש את קדשיו לו יהיו איש אשר יתן ללחן לו יהיה: רמז יש כאן, אומר ה"חפץ חיים" (על התורה), לעיקר גדול וחשוב שצריך כל אדם לזכור בכל רגע מימי חייו: רכושו האמיתי הוא אך ורק פירות עמלו הרוחני. עניני קדושה בהם הוא מתעסק תורה, מצוות, תפילה וכדומה, הם קניניו הנצחיים. הם ילווהו בחייו ובמותו. רק "קדשיו" - לו יהיו" באמת. כל זולתם - קרי הפעולות והענינים הנעשים מכח היצר הרע ובני לויתו - אינם מהווים קנין אמיתי. ידידי שקר הם, הנראים אמנם לאדם כאוהבים, אך כל התחברותם אליו אינה אלא זמנית בלבד ובעת דוחקו הם עוזבים אותו לנפשו. (לקוט לקח טוב)

איש או אשה כי יפלא ללמד נדר נזיר להזיר לה: למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה? לומר לך שכל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין. (סוטה ב.) יש לתמוה הלא מסתבר שכל מי שרואה את הסוטה כיצד צבתה בטנה ונפלה ירכה מיד הוא חוזר בתשובה כי המחזה הזה מפחיד מאד אם כן מדוע הציעו לאדם שכזה שזיר עצמו מן היין, וכי עדיין הוא צריך סינים? ויש לבאר בהקדם משל. ראובן נסע לאיוו עיירה רחוקה מביתו וראה מחזה מפחיד איום נורא: אדם נהג בפראות ודרס אשה, והאשה פרפרה בפניו עד צאת נשמתה. כשחזר ראובן לביתו סיפר לאשתו את המעשה וכך אמר לה ראיני מעשה מוזעזע... תגיש לי ארוחת צהרים לאכול. ע"כ. מדבריו של ראובן יכולים אנו ללמוד עד כמה השפיע עלי המעשה הזה, כי מכיון שבקש מאשתו שתגיש לו ארוחת צהרים מיד לאחר המעשה, מוכח שהוא לא למד לקח לנהוג בזהירות כי אם המעשה היה באמת מוזעזע אותו לא היה לו תאבון לאכול ואכן סיבת ההתקדרות הזו נעשתה בגלל טלטול הדרך שהרי באותם רגעים של המחזה הזה לא היה מסוגל לאכול. וזהו מה שאמרנו בתלמוד "הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין". כי הלא המעשה הזה נעשה בהר הבית ולכן אף אם תהיה התפעלות גדולה וזעזוע את כל מי שראה הרי שברדכו לביתו ילך לפה ולשם ובתוך כדי כך כל ההתפעלות וההתרגשות שנעשו בתוך תוכו כלא היה, על כן ההצעה לאדם שכזה הוא שיקבל עליו לאלתר בעודו עומד ליד אותה סוטה שזיר עצמו מן היין, ובכל פעם שירצה לשתות יין יזכור את המעשה שנעשה, נמצא שכל ימיו חי בתשובה. (לבוש יוסף-בשם רבישלום שברון זצ"ל)

איש או אשה כי יפלא ללמד נדר נזיר להזיר לה: בכמה מקומות האריכו חז"ל בחומרת הנדר ובאיסור לנדר, אלא רק יראים ושלמים הבטוחים שהנדר יהיה שמור בידם וככל היוצא מפייהם יעשו. המגיד מרובנא המשיל על כך משל נפלא: מעשה בשני שכנים עניים, האחד היה חוטב עצים והשני עיסוקו בגניבה. לשניהם היו בנות שהגיעו לפרקן. חוטב העצים השיא את בנותיו בכבוד, ואילו בביתו של הגנב ישבו הבנות ושערן מלביץ. פעם הפציר הגנב בשכנו שישביר לו, הכיצד עני ואביון שכמותו, מצליח להשיא בנותיו ולתת להן מוהר ומתן בכבוד... השיב לו שכנו: מנהגי הוא, מיום שנולד לי ילד, אני עושה לעצמי תיבה קטנה וסגורה במסגר וכל יום אני מכניס לתוכה משה אחת. כאשר מגיע הילד לפירקו אני פותח את התיבה ויש לי בה בעבורי די ממון לצרכי הנישואין. אם... כמנהגי תעשה, תוכל לקבץ ממון ולהשיא את ילדיך בכבוד. הגנב, כאשר שמע את דברי שכנו, פרץ בצחוק ואמר: עצה זו, טובה היא בשבילך, כי כאשר אתה מכניס את המטבעות לארגז, הן יהיו מנוחות שם עד שיעני הילד לפירקו, ואפילו אם תהיה דחוק במעות לא תגע במנועול לפותחו. אבל אני, הרי עיסוקי בגניבה, התמחותי היא בפתיחת מנועולים אשר אחרים נעלו. בשבילי מנועול קטן כזה אינו מחסום כלל ואם אודקק למעות בוודאי אפתח ואוציא. הנמשל: כאשר הצדיק ירא אלוקים נודר, כשם שהוא נודר עצמו בכל איסורי התורה, כן הוא נשמר ונדרו גם מלעבור על נדרו זה! לא כן הדבר כאשר רשע נודר כשם שכל איסורי-התורה פורצים בעיניו, יהיה קל בעיניו לפרוץ גם איסור זה של נדר שעשה בעצמו.... (אהל יעקב, יריעות האהל)

סיפור מההפטרה

וְהָיָה בְשִׁלְשִׁים שָׁנָה בְּרִבְעֵי בַחֲמֶשֶׁה לַחֹדֶשׁ וְאֵנִי בְתוֹךְ הַגּוֹלָה עַל נֶהֱרַךְ כְּבֹר
נִפְתָּחוּ הַשָּׁמַיִם וְאֶרְאָה מִרְאֵי אֱלֹקִים: דמות מופלאה במהלך הדורות
היתה דמותו של הגר צדק"אברהם בן אברהם" הנודע בשמו ה"גרף פוטוצקי"
פוטוצקי" ולאמיתו של דבר. הוא היה בנו יחידו של ה"גרף פוטוצקי"
הנודע, והיה מיועד לירש את כל רכושו, ולשלוט על מרחבים רבים
באירופה, וכאשר הכיר את בוראו ויתר על כל הון שבעולם התגייס כדת
וכדין ונכנס תחת כנפי השכינה, ומסר נפשו ונשמתו על כך, וכפי שידוע
שנעקד על קדושת השם ביום שני של חג השבועות שנת תק"ט בעיר
וילנא. מחמת אמת הכנסיה. אחרי שחיפשו אחריו כאשר נודע הדבר
שנתגייס, הסתתר זמן רב בעיר אילייא שבליטא - השוכנת לא רחוק מעיר
וילנא, שם למד בבית המדרש המקומי בשקידה רבה. בעיר זה היה גר
נער יהודי פוחז ועז פנים שהיה יורד לחיי הגר הנודע. והרבה להפריע לו
בלימודיו. ולא הגיב לו כלל. פעם היה הדבר שבאו מים עד נפש. כבר
לא היה לו ברירה ונזף בו. הנער הלך וסיפר הדבר לאביו, האב שהיה
פרא אדם דומה לבנו, בא לבית המדרש ובכעסו תקף וצעק על הגר:
"היתכן שנוער בבנו. חירפו וגידפו. וגם איים עליו שימסרנו לשלטונות,
התנצלותו של הגר ובקשת סליחה מצדו לא הועילו להשקיש את כעסו של
האב, לא נתקדרה דעתו של אותו כעס ולא שלט על יצריו, עד שבחמתו
שבערה בו הלך ועשה מעשה שפל ביותר, נחפו אל המשטרה המקומית,
והלשין כי בבית המדרש המקומי נמצא ה"גרף פוטוצקי". המבוקש כל כך
על ידי השלטונות. מיד נאסר הגר, ונחבש בבית האסורים שבעיר וילנא,
שם נידון או לשוב לנצרות או להשרף חי. הגר צדק עמד בנסיגו, ולא חת
ולא זע מכל כל מה שהציקו לו בכדי לכפותו לחזור לדתו, לא שעה
לתחנוני אמו האלמנה ושאר בני משפחתו, ועמד איתן בדעתו ובאמונתו
בתוקף ובעוז. הנוצרים בראותם את תקפו ואיתנו, דביקותו החזקה באמונת
הבורא ב"ה ובדת היהודית, לבלי לשוב לנצרות על אף כל האיזמים,
התעללו בקורבנם קשות, ולפני ביצוע גמר דינו להשרף חי, צחקו ואמרו
לו בולז'ו: 'כאן בעולם הזה אנו נוקמים בך. אך לעומת זאת שם בעולם
העליון תתנקם אתה בנו...'. אז השיב הגר בשלווה וברונוע ללא שום תאווה
נקם אל מעניי צמאי דם: "אספר לכם עובדא אחת שקרתה אתי בימי נעורי,
פעם בילדותי שחקתי שעות ארוכות יחד עם החברים שלי בני הכפר,
ואחרי יגיעה רבה עלה בידי לייצר מחמר וטיט פסלים של חיללים הנצבים
ועומדים בתוך הגן, באו חבירי ילדי האיכרים ומתוך קנאה רמסו בנעליהם
הגסות את הכל לעפר. מיד רצתי אל אבי ובדמעות שליש סיפרתי לו על
"אסוני הכבד". ובקשתי שיעניש קשות את חבירי. אבי. במקום לענות על
בקשתי, הוכיחני על פני באומרו: 'היות ואתה ילד משכיל וחכם יותר
מילדי האיכרים, אין לך לדרוש עונשים על דברים קטנים וחסרי ערך
כאלה. הרהרתי אז בלבי, אמנם כעת הנני חדל אונים, אך לכשאגדל כבר
אקח אני בעצמי נקמה במחבלי מעשה ידי. כסבורים אתם - המשיך ר'
אברהם - כי כשגדלתי עלתה שום פעם במחשבתי להנקם בהם? וכי מה
עשו לי אז בהיותם ילדים נבערים. מרעת. שברו דמויות של חמר רמסו
בוץ, ולא יותר בכך פנה "הגר צדק" למעניו: "סבורים אתם שבעולם
האמת, לכשיהיה הכל ברור כשכלי. תהיה דעתי לנקמה על שבבערותכם
שרפתם את בשרי וחרתם את עצמותי. שאינם אלא עפר מן האדמה?".
הרי לנו מדה נפלאה של שתיקה וקבלת הגידופים והחרפות באהבה. וזאת
היא, כאשר ברור לו לאדם מהו התכלית האמיתית, ומהו הטוב האמיתי,
ואז תהא הסתכלותו על יגוניו ומכאוביו בעולם הזה, כצעד ויגון על דברים
שלא שלא להשיב חורפיו דבר. (כצאת השמש בגבורתו)

ועל הכל...

"ספרפראות"

היתה לו לאדמו"ר (ה"דמשק אליעזר") מויוניץ זי"ע דרך מיוחדת בגישה
לבחורים, שהיה מרבה בעדינות ובסדר פנים יפות. פעם עבר האדמו"ר ברחוב,
וראה את אחד הבחורים מהשיבה, נער צעיר שקנה פירות לכבוד שבת בחנות,
ובעודו מהלך בדרך כבר נגס הבחור בתפוח. ורצה האדמו"ר לחנכו, וניגש
אליו ואמר לו: מיין קינד לעבין [ילדי היקר] מובא בחז"ל על האוכל בשוק
דומה... וחזר מספר פעמים על תיבת "דומה"... דומה... כאילו אינו זוכר
ההמשך, עד שהבחור ענה: דומה למה? [נתחלף לו במאמרם 'חתן דומה
למה'...]. חבוקו הרמשק אליעזר, ואמר לו: במחילה עיין בהגמרא נרמה לי
שכתוב שם קצת אחרת... (ורושים לכל חפציהם)

"ענין של טעם"

טעם שמפסירין בשבועות, ב"מעשה המרכבה", לפי שבאותו היום ובאותו
המעמד הנבחר, השינו כולם מעלת הנבואה, וכולם מגדולם ועד קטנם שמעו
"אנכי, ולא יהיה לך" מפי הגבורה, ובלי ספק שהשינו כולם באותו מעמד
המרכבה, ככל מה שהשיג יחזקאל הנביא. (ילקוט דוד)

"מפי כתבים"

לנו נרמה כי אכן קל ופשוט ללמוד תורה ולקיים את מצוותיה, אך עלינו לדעת
שהדברים אינם כה פשוטים. המושג "תורה" אין כוונתו רק ללימוד התורה.
אמנם לימוד תורה היא מצוה חשובה מאוד, אך סוף סוף זוהי מצוה אחת מתוך
המערכת הכוללת של תרי"ג מצוות התורה. גם קיום המצוות עדיין אינו הביטוי
המושלם למושג "תורה". התורה כוללת בתוכה תרי"ג מצוות: רמ"ח מצוות עשה
ושס"ה מצוות לא, שהן כנגד רמ"ח איברים ושס"ה גידים שבאדם. כי התורה
אינה רק לימוד תורה וקיום מצוות, אלא היא תפיסת חיים כוללת המשפיעה
על כל חיי היהודי. ההבדל בין יהודי לגוי, ההבדל בין מי ששומר תורה ומצוות
למי שאינו שומר תומ"צ וההבדל בין בן תורה לבין מי שאינו בן תורה, אינו
רק הבדל בקיום מצוה זו אחרת, אלא שינוי בכל תפיסת החיים. כאשר בא
הקבי"ה לבני עשו ושאלם אם רוצים הם לקבל את התורה, שאלוהו בני עשו:
"מה כתוב בה?" תשובת הקבי"ה היתה: "לא תרצח" ובמבט שטחי נרמה לנו
כי כוונת הקבי"ה היתה כביכול לתת להם "דקירה" בלב, אך זה אינו. כוונת
בני עשו בשאלה "מה כתוב בה" לא היתה על מצוות תפילין או מצוות מוזהה
וכיוצ"ב. אלו הן מצוות מהתורה, אך לא התורה בעצמותה. השאלה היתה מהי
תפיסת החיים של תורה. וענה להם הקבי"ה כי אם ברצונם לקבל את התורה,
עליהם לשנות את כל תפיסת החיים שלהם - להפסיק לחיות במהלך של "לא
תרצח". ועל זה ענו לו: "דבש"ע, לקיים מצוות כמו תפילין, ציצית, מוזהה
ואפילו ליל הסדר הננו יכולים, אך לשנות את תפיסת החיים שלנו איננו
יכולים, כי יצחק אבינו בידך את עשו "על חרבך תחיה", וזוהי, אפוא, עצם
המצאות שלנו אשר איננה ניתנת לשינוי כלל. וכך היה גם עם שאר אומות
העולם... יהודי אשר בחג השבועות יעמוד לפני בורא העולם ויאמר לו כך:
"דבש"ע, רצוני לקבל עלי עול תורה, אך סוף סוף הנני מוגבל עקב היצוה"ר
הגדול הנמצא בתוכי. מבקש אני ממך, אפוא, שתורממני ..., שקוע באמת
בלימוד התורה וקיום מצוותיה, ושכל הבלי העולם הזה לא יעניינו אותי כלל.
דבר זה אני מבקש ממך מתוך עונג ורצון", מובטח לו כי ביום זה יפתחו בפניו
שערי שמים ויושפע עליו שפע של סייעתא. (ריב משפון פינקוס זצ"ל)
"מקום לשאלה".

שאלה: איך יתכן שלושה אנשים כאלו כאחת וסיימו את סעודתם וכעת חייבים
בברכת המזון ובכל זאת לא יזמנו.

תשובה: אם יזמנו וברכנו ושכחו שלושתם לומר רצה והחליצנו בשבת או יעלה
ויבוא ביו"ט וחייבים כעת שלושתם לשוב ולברך מחדש, לא יזמנו כי ידי זימן
כבר יצאו. (שו"ע אורח קפ"ח ט'). (קובץ חידושים)

מפתחמי אורייתא

פתגמים, נצנוצי מחשבה, ורעיונות בדרכה של תורה

התורה דורשת מסירה יתירה, ולא בחיים רגילים התררה נקנית. (חזון איש)

אין סוד נכבד בעולם שלא נכתב בתורה, אם בפשטות, ואם ברמיזות. (מאירי)

אין אדם בטוח בחיים אפילו רגע, ואיש אשר אלה לו איך יתגאה. (גודע ביהודה)

נא לשמור על קדושת העלון
אין לקרוא בשעת התפילה.
מומלץ לקרוא בשולחן שבת!

לע"נ מורנו ורבנו הגאון ר' עובדיה יוסף בן ג'ורג'יה

בס"ד גיליון: 1210

הדלקת הנר: 19:13 צאת השבת: 20:18 רבינו תם: 21:01 (לפי אפיק ת"א),
הפטרת השבוע: ויהי איש (שופטים יג).

אוצרות הפרשה

פרשת "נשא"

"יברך ה' וישמרך" [ו, כד].

מעשה בבחור מבוגר, שהגיע לפירקו. ניגש אל המשגיח, הגה"צ רבי אליהו לופיאן זצ"ל ואמר: "אני מבקש רשות לצאת וללמוד מקצוע". מקצוע קודש, כתיבת סת"ם: ספרי תורה, תפילין, מזוזות... נשאל: "מדוע?" ענה הבחור: "אני מקווה להתארגן בקרוב, ואנשא בשעה טובה, ואצטרך לפרנס משפחה, שתגדל במשך הזמן. מן הדין שיהיה לי מקצוע מכניס".

חקר המשגיח: "ומי אומר שתתארגן בקרוב. אולי תישאר רווק ותוכל להמשיך ללמוד בלי טרדה?" נרעש הבחור: "מה פירוש! הרי: 'מה' אישה לאיש", הזיווג כבר נגזר מן השמים!" "אהה", השיב המשגיח. "ומי אומר שהמשפחה תגדל ויהיו לך ילדים, אולי תהיו חלילה חשוכי בנים, ומשכורת הכולל תספיק למחייתכם?"... נרעש הבחור, מדוע חוזה לו המשגיח שחורות. וענה: "ה' יעזור, ויהיו לנו בנים! למה לחשוב אחרת?" והוסיף: "אני מבקש שהרב לא יפתח פה לשטן". רק זה חסר לו, שתהיה "שגגה היוצאת מפי השליט"..."אכן", מיהר המשגיח להסכים עימו. "אבל מי אומר שהמקצוע שתלמד יהיה מקצוע מבוקש ומכניס – כלום חסרים מובטלים חסרי תעסוקה?"... חשכו עיני הבחור: "למה לחשוב כך, ה' יעזור שתהיה פרנסה!" קרא במחאה. חיך המשגיח, ואמר: "שמעו נא אוזניך מה שפיך מדבר! אתה נזקק לעזרת ה' במציאת שידוך, בלידת בנים, ובמציאת מקום עבודה. ובבריאות, ובאושר, ובמה לא. אז דווקא בסוג הפרנסה רוצה אתה לעזור לו, וללמוד מקצוע פלוני! מוטב יהיה אם תמשיך ללמוד בהתמדה, ובכך תמשיך עליך את חסד ה', ויעזור לך כידו הרחבה!"

מעשה שהיה הוא, ונספר אף את סופו. אותו בחור שב לספסל הלימודים, וה' עזר והתארגן, וה' עזר ונולדו לו ילדים, וה' עזר והוא נושא כיום במשרה תורנית חשובה, נערץ על ידי תלמידיו ובני הקהילה! אבל מאותו בחור – אלינו. ואף כאן נפתח בסיפור. מעשה שהיה לפני כמאתיים שנה. קבוצת חסידים התאגדה לנסוע אל רבי מרדכי מצירינבול זצ"ל ולשבות בצילו. באו בדברים עם עגלון יהודי, שיסיעם. נרתע: והיכן ישהה בשבת? הרגיעוהו: "נדאג לך לאכסנייה!"... חקר: "והיכן אוכל?" אמרו לו: "איתנו, על שולחנו תסעד!" הסכים. הגיעו לצירינבול, והכל היה חדש עבורו: התפילות הנלהבות, שולחן השבת של הרבי, אווירת הכיסופין של הסעודה השלישית. אבל מיד לאחר ההבדלה זירז את הנוסעים עימו: "מהרו ובואו!" אמרו לו: "התאזר בסבלנות! עתה נכנסים אנו אחד אחד, לקבל ברכת פרידה ולהתברך מפי הרבי". נאנח בהשלמה. הוסיפו ואמרו: "ראה! אנשים נוהרים ממרחקים כדי להתברך. ואתה כבר כאן, מדוע לא תיכנס?" באמת, מדוע לא. הדריכוהו כיצד לכתוב פתקה, ועמד עימם בתור.

לבסוף התברכו כולם, התכנסו, עלו לעגלה ויצאו לדרך. העגלון נהג בסוסים, והחסידים העלו רשמים. זה התפעל מדברי התורה, חזר עליהם בסילודין וחבריו הרחיבו את הדברים. זה נזכר בניגון החדש, וחבריו חזרו אחריו. זה גילה מה הדריכו הרבי בשעת הפרידה, בקצרה: כל אחד ורשמי.

לפתע נשמע קול העגלון מדוכנו: "חסידים! מה שאני קיבלתי כאן, איש מכם לא קיבל!" תמהו לדברים.

פתח וסיפר: כשהתייצבתי לפני הרבי, הצגתי עצמי: "איני חסיד. אני העגלון".

"ניחא", השיבני הרבי, וחקר: "מהו סדר יומך?"... עניתי: "ביום שיש בו נסיעה, או ביום שאין בו נסיעה?"

אמר: "ביום שאין נסיעה". השבתי: "ביום שאין נסיעה עולה אני לבית הכנסת להתפלל במניין, ונשאר לאחר התפילה לומר תהילים ומעמדות". שהרי עיתותי בידי. לומד אני גם פרק משניות, ושב לביתי לארוחת בוקר. אחריה, הולך אני לשוק. לראות, האם תזדמן נסיעה קצרה וארוויה כמה פרוטות. הזדמנה מוטב. ואם לאו, עולה אני לבית הכנסת למנחה וערבית ושיעור תורה, ושב הביתה לאכול ולישון. זה סדר יומי ביום בו אין נסיעה". "וכשיש נסיעה?" חקר הרבי.

"אה, כשיש נסיעה הכול משתנה! קם אני מבעוד לילה למשוך את הגלגלים בעטרן, להכין צידה לדרך ומספוא. עם אור ראשון מתייצב אני אצל הנוסע ואנו יוצאים לדרך. כשאני עוצר להאכיל את הסוסים אני 'חוטף' תפילת שחרית, ותפילת מנחה מתפלל אני על אם הדרך. בשובי לעת ערב מתפלל אני ערבית, אוכל ושוכב לישון..."

"זה סדר יומך, במלואו?" תמה הרבי. "כן", השבתי.

"תמהני", אומר הרבי. "יהודי קם משנתו, ואינו אומר 'מודה אני'!"

"וודאי", אישרתי. "מודה אני, ונטילת ידיים, וברכות השחר... אלו דברים שאין צורך להזכיר!"

"- ויהודי הולך לישון, בלי ברכת 'המפיל'..." "המפיל, וקריאת שמע שעל המיטה – הן יהודי אני!" מחיתי.

"כך... ובכן, שמע ואספר לך סיפור", אמר הרבי. מעשה בבעל מלאכה עני, מטופל במשפחה גדולה. בדוחק התפרנס ממלכתו, לגלגל חובות פעוטים, חי מהיד לפה –

"כמוני, רבי!" קראתי.

הרבי התעלם, והמשיך: הבת הגדולה בגרה, והיהודי בא בדברים עם אשתו: "עוד מעט יתדפקו השדכנים על דלתנו, ישאלו כמה הכנו לנדוניה, ואין לנו פרוטה לפרוטה!"

"כך אמרתי לזוגתי!" התפרצתי.

אבל הרבי המשיך: אמרה האשה: "רבות חשבתי על כך, ולבי דווי. באת לזרות מלח על פצעי!" והבעל עונה לה: "חלילה וחס, אלא שחשבתי על עצה, להקדים תרופה למכה. תני לי רשות ואסובב בעיירות לצורך 'הכנסת כלה', זה ייתן מטבע וזה שתיים, ופרוטה לפרוטה תצטרף..."

אמרה: "בשום פנים ואופן!"

"מדוע?" תמה.

לרפואת יוסף בן תמר הי"ו, יוסף בן זולית הי"ו, אחד בן אסתר הי"ו, מרדכי בן שרה הי"ו, אוראל יהודה בן אסתר הי"ו, מיכל אפרת בת דיאנה הי"ו, נדב חיים בן אירית הי"ו.

אמרה: "לא די לי בצרותי, עוד אהיה עגונה? אתה תסתובב בעולם הגדול, ותשכח שיש לך אישה ומשפחה. ובינתיים תגיע הבת לפרקה, והאב איננו, נעלם!"...
הבין לחששה, והבטיח: "לא אצא אלא לסבב קצר. בתוך שנה, אהיה כאן חזרה!"
שמעה, ונחה דעתה.

קיבל ברכתה ויצא לדרך. נשא חן בעיני הבריות, וקיבץ פרוטה לפרוטה. המיר את הפרוטות במטבעות כסף ואותם בדינרי זהב, ולאט לאט קיבץ נדוניה הגונה. עברו עשרה חודשים, וזכר הבטחתו. עשה דרכו חזרה, וצרורות הכסף בידו: דינרי זהב, מטבעות הכסף ופרוטות הנחושת.

בערב שבת קודש, יומיים לפני תום המועד, מצא עצמו בעיר הסמוכה ליישובו. מסעו עומד להגיע לקיצו. שאל היכן יוכל להתאכסן בשבת. אמרו לו כולם: "פלוגי הגביר, מכניס אורחים מאין כמוהו. אגף מיוחד היקצה להם, ומקבלם בכבוד מלכים!"

הלך אצלו, והתקבל בשמחה. העשיר הנחהו לחדרו, ואמר לו שירגיש כבביתו.
השבת התקרבה, ועימה דאגה: מה יעשה בצרורות כספו? תמיד נושאם הוא עימו, ובשבתות החביאם במקומות סתר. אבל כאן, בבית זר הוא. משרתים מסתובבים, ואורחים נוספים. אין לבטוח באיש!

פנה לחפש את בעל הבית, ושאל האם יוכל להפקיד אצלו את כספו.
"בשמחה!" ענהו העשיר. "אשים את צרורותיך בכספת שלי!"
מסר לידי את הצרורות, וחש כי אבן נגלה מעל לבו.

השבת נכנסה, והתלווה אל מארחו לבית הכנסת. פני המארח קרנו באור קדושת השבת. רק בתפילה הבין האורח, שתתכן סיבה נוספת לשמחת מארחו: מה עשה... באיזו שטות נתקף! שנה שלמה מכתת הוא רגליו, אוסף פרוטה לפרוטה, עתיד בתו מוטל כאן על הכף, והוא מסר את כל הכסף לאדם זר, בלא ליטול קבלה! איזו קלות דעת, נמהרות חפז! מי לא היה שמח, אם היה נופל לרשתו אוצר כזה בלא טרח!

כבר לא היה יכול להתכוון בתפילה, פיזור דעת היה בקידוש, והאוכל נתקע בגרונו בסעודה.
כל השבת היה מוטד, ואך יצאה השבת מיהר אל המארח: "האוכל לקבל את כספי חזרה?"
ואשר יגור, בא! המארח דחהו בקש: "מה החיפזון? נשוב הביתה, נבדיל על היין, ניטול ידיים למלווה מלכה"...

בקושי טעם כזית. כעל קוצים ישב. לאחר ברכת המזון שב ושאל: "האוכל לקבל את כספי חזרה?"
להפתעתו, ענה המארח: "וודאי! הגיע הזמן! המתן, ואלך להביאו!"
האמנם יביא?

המארח חזר, ושלוש הצרורות בידו. עיני האורח אורו. אך, רגע אחד, האם לא החליף את תכולתם?
בידיים רועדות פתחן, צרור אחר צרור, ונחה דעתו: מן האחד ברקו מטבעות הזהב, מן השני הבהיקו מטבעות הכסף, ובשלישי נצצו מטבעות הנחושת, הכול כשורה.

ואז הבין.
אילו היה המארח מכחיש את קבלת הצרורות, איזו מהומה היה מקים! לא, אינו יכול להסתכן בכך, להכתים את שמו הטוב. ואילו היה מחליף את מטבעות הזהב בנחושת, איזו מחאה היה משמיע! לפיכך, מה עשה? רק נטל דינר מפה, ומעה משם...

חשב שמעשהו לא יתגלה אלא כעבור הזמן... אבל האורח ידע בדיוק כמה מטבעות היו בכל צרור!
נטל את צרור דינרי הזהב, ושפכם על השולחן. לעיני המארח, שלא יוכל להכחיש. בלהיטות מנה – והמספר תואם. לפחות זה. שב והכניסם לשקית.

עתה שפך את מטבעות הכסף, מנה בקדחתנות, ונחה דעתו. גם כאן לא חסר דבר. הושיט ידו לשקית השלישית – והנה חש חבטה בזרועו.

המארח הניח ידו בתקיפות, ואמר: "במחילה, ר' יהודי – עד כאן!"
נשא עיניים תמהות, והמארח אמר: "ומה, כסבור היית שאין עיני בראשי? שלא ראיתי פיזור דעתך בתפילה, לא ראיתי מועקתך בסעודות השבת, ולא חשתי בהילות שבקולך כשביקשתי את כספך? הרי אין לך אלא הסבר אחד: שחשדתי כגנב!... לא, אל תכחיש, אך לא דתך לכף חובה. אוצרך הוא, ואני איני מוכר לך. מדוע תיתן בי אימונה? כשמסרתי לך את הכסף, פתחת את השקיות בלהיטות, והבנתי לחששך. כשהגרת את הזהובים לשולחן ומנית בקדחתנות, לנגד עיני, לא נפגעת. זכותך להרגיע חששך. אחר כך מנית את מטבעות הכסף, והכל כשורה. אבל בבואך למנות את מטבעות הנחושת, זו כבר פגיעה..."

וכי מה סבור אתה, שבמטבעות הזהב לא שלחתי ידי, את מטבעות הכסף החזרתי במלואם – ובפרוטת הנחושת אעשקך?!"
- "ובכך, מה דעתך", פנה אלי הרבי לפתע – "צודק המארח, או לא?"
"וודאי שהוא צודק", עניתי. "הן כבר הוכיח שטוב ומטיב הוא, צדיק וישר! עוול הוא לחשוד בו עתה, ופגיעה בכבודו לעשות זאת לנגד עינינו!"

"ובכן", אמר הרבי, "הבט נא וראה. בכל ערב, בקריאת שמע שעל המיטה, אומר אתה: 'בידך אפקיד רוחי'. מפקיד אתה ביד הבורא את היקר לך מכל, את חיידך. קם בבוקר, ומודה: 'מודה לפניך מלך חי וקיים, שהחזרת בי נשמותי בקרבי'. 'דינרי הזהב' החזרו בשלמותם. עתה סופר אתה את מטבעות הכסף: 'ברוך אתה ה', פוקח עוורים'. הראייה כתקנה. 'ברוך אתה ה', מתיר אסורים. זוקף כפופים. המכין מצעדי גברי, הכול על מכונו. גם 'דינרי הכסף' לא נפקד דבר. אבל כשזה מגיע לפרנסה, ל'דינרי הנחושת', אינך סומך עליו... לא תוכל להתפלל במניין כהוגן ולומר פרק תהילים לאחר התפילה, כי הפרנסה תברח... חייב אתה לצאת לדרך עם אור ראשון, ולהתפלל תפילה חטופה על אם הדרך... אמנם חז"ל אמרו, כי 'מי שנותן חיים קוצב מזונות'. אבל אתה אינך רגוע: מזונות נתן, ופרנסה – מי יודע"...

"והבטחתי לרבי – סיים העגלון – שמעתה אתפלל בכל יום במניין! אימרו לי, איפוא, האם לא קיבלתי כאן יותר מכולם?"
וזה, למעשה, ההדגשה בברכת כהנים – הידועה ש"אני אברכם": יברכך ה', וישמרך. יאר ה' פניו אליך ויחונך. ישא ה' פניו אליך וישם לך שלום!"

זה ההבדל שבין גוי ליהודי. בין ברכת עשיו לברכת יעקב. בעשיו נאמר: "הנה משמני הארץ יהיה מושבך, ומטל השמים מעלי". יהיה, כמעצמו. בלא אזכור שם שמים. אבל בברכת יעקב נאמר: "וייתן לך האלוקים מטל השמים ומשמני הארץ!"
לדעת שהוא הנותן. ולבטח לא יקפחנו אם נתפלל במניין בניחותא, ונוסיף עוד שיעור תורה! (מעייין השבוע).

זכות הלימוד בעלון זה תהיה לעילוי נשמות: ר' נוראל חזני בן מרים ויעקב ז"ל, לע"נ מרת מונירה חזני בת כורשיד ז"ל, לע"נ מרת פארי בת מונירה ז"ל, לע"נ ר' עזריאל בן שרה ז"ל, לע"נ מרת מנסורה בת כשור ז"ל, לע"נ יוסף בן הלה ז"ל, לע"נ אליהו בן אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן ליבה ז"ל, לע"נ ברוך בן אדה ז"ל, לע"נ זהבה מרים בת פריה ז"ל, לע"נ טובה בת כורשיד ז"ל, לע"נ מסעוד בן מרחנן ז"ל, לע"נ אלהם בת שחנן ז"ל, לע"נ דוד בן רבקה ז"ל, לע"נ ענת בת אסתר ז"ל, לע"נ יצחק בן מרים ז"ל, לע"נ מרים בת שמה ז"ל, לע"נ אברהם בן סולטנה ז"ל, לע"נ רבי שלום מאיר בן מרדכי ז"ל, לע"נ לי כהן בת פולין ז"ל, לע"נ משה בן רינה תחיה ז"ל, לע"נ שמואל בן קדינה ז"ל, ולע"נ כל נפטרי עם ישראל.

למעוניינים בהפצת העלון: 03-5592523. לקבלת העלון בדוא"ל, שלחו בקשה ל: otzarot.hparasha@gmail.com

לעילוי נשמת
הר"ר משה יהודה
ב"ר שלמה ז"ל
מרמורשטיין
נלב"ע כ"ז אייר תשע"ח
ת.נ.צ.ב.ה.
הנוצח ע"י המשפחה

לעילוי נשמת
מרת שושנה ע"ה
ב"ר משה יהודה ז"ל
זילברשטיין
נלב"ע כ"ט כסלו תשס"ד
ת.נ.צ.ב.ה.
הנוצח ע"י המשפחה

פניני פרשת השבוע

נושא השבוע: קבלת התורה

חג השבועות

בס"ד | גליון מס' 582

מתי פותרים את כל הבעיות בבית?

עליונים ששו ותחתונים עלזו בקבלת תורה מסיני!

עד הפרטים הקטנים. דירה אמרנו, אך נכון יותר לתקן ולומר טירה... לא היה זה בית, היה זה כמין ארמון זוטא, בניו היטב לתלפיות ומעוצב בטוב טעם, מאובזר במיטב הציוד ומושלם במכלול הפאר...

ר' משה הגביר חזר לעסקיו אחרי החתונה, ורק כעבור שלושה חודשים הגיע בהפתעה לבקר את בנו בביתו החדש. הוא נוקש בדלת פעם ופעמיים, ומשלא נענה - הציץ דרך החלונות וגילה כי האורות כבויים, הבית ריק, וגם נראה שהוא מעלה אבק... הוא ממחר להתקשר לבנו, אשר אומר לו בפשטות: 'אבא, יש לבית בעיות בחשמל, עברתי כינתיים להתגורר בצריף בירכתי העיר...'

האב שומע, ותצילנה אוזניו... הבית כה מושקע וכה יפה, מה גרם לבנו לעוזבו ולחפש לעצמו צריפים דלוחים? כשהוא מבין שהבעיה היא בחשמל, הוא נוזף בבנו: 'נ', אלפיים שקל לסדר את החשמל? למה לא ביקשתי? הנה, אני מסדר את זה מיידית ותשוב לביתך היפהפה!'

האב מסיים את הביקור באכזבה רבת, כשהוא מלווה את בנו לבית המפואר שנעזב. בחלוף חודשיים נוספים מגיע האב לביקור נוסף, ומגלה כי שוב הבית ריק ועזוב, התריסים מוגפים, הילד איננו... עכשיו כבר לא צריך לברר - הרי ברור שצריך לפנות לצריף ההוא, בירכתי העיירה...

'בני יקירי!', אומר לו האב בכאב, 'הן בגיני לך בית מהודר, טירה מפוארת. למה עזבת אותו, למה עברת שוב להתגורר בצריף?' והבן משיב לעומתו: 'כן אבא, הבית מושלם, אבל הדלתות חורקות. אינני מסוגל להתגורר בבית בעל דלתות חורקות...'

שוב מתאכזב האב, מזמן את חברת הדלתות ומסכם איתם על תיקון מידי. 'אלף שקל זה עולה לי, זה הכל!' - אומר האב באכזבה גלויה. בשביל זה עוזבים את הבית היפה והמפואר? בשביל זה להעדיף צריף מט ליפול? הנה, הדלתות יסודרו עוד היום, ותוכל להתגורר בבית החדש והיפה!'

חולפת עוד חצי שנה, ושוב מגיע האב לביקור, ושוב מגלה שהילד איננו. 'שוב אתה כאן?' - הוא מטיח בבנו בפגישתם בצריף. 'מה עכשיו לא בסדר?' הפעם זה התריסים, משיב הבן, 'יש לי תריסים שאינם נסגרים ומהודקים עד השליכה האחרונה. בבית כזה אינני יכול לגור!'

'אנחנו חוזרים עכשיו הביתה!', קובע האב, וכבר בדרך מזמין תריסן מקצועי. 'שבע מאות שקל, על זה הרעש? הייתי מסדר לך את זה בחמש דקות, בשביל זה אתה בורח לצריף?' - הוא שב ונוזף בבנו. 'בעוד חודש אנחנו כאן, כל המשפחה תבוא, תהיה מסיבה גדולה לרגל יום השנה לנישואין. אל תברח לשום צריף!'

הבן הממושע, למרות אי אלו תקלות שגילה, אכן לא ברח לצריף. המסיבה המפוארת נערכה כדת וכדין, כשבמרכז - הנאום של ר' משה הגביר, אדון המשפחה המסור, שעל חשבונו מתנהלות כל החגיגות הללו... כשהוא קם לשאת את דבריו, הוא מכחכח בגרונו ואומר:

'אורחים יקרים, ובעיקר בני מחמד! לפני שנה התחתנת, נתתי לך בית מפואר, מלא וגדוש בכל טוב, מאובזר ומפואר, מלא בכלים ורהיטים שימשו אותך, וכל הבית

הנה הגיע היום הגדול, לו צפינו וייחלנו. חג השבועות כבר כאן, פוגש את הלבבות הנרגשים, הממורקים משבעה שבועות של ספירת העומר והתקדשות עליונה, חודר לעמקי הנשמה היהודית ומביא בחיקו את המתנה הטובה בעולם...

ניחוות עוגות הגבינה, מתערבבים בניחוח הפרחים ההודים והירוקים, הממלאים כל פינה בעין, ומשווים לנוף אורה חגיגית קסומה ועילאית. פרחי הילדים כבר נערכים ללילה הגדול - בו עין לא תעצם ודרדק לא יירדם, וכולם כולם יתכנסו בבתי הכנסיות, וימלאו את החלל בקול התורה המתוק והערב, שאין כמוהו בעולם...

נעימות החג ושיריו - כבר מושמעים בכל בית, מתנגנים על מיתרי הנשמה.

דרשנים ידועי שם כבר הבטיחו השתתפותם בתיקון ליל שבועות בבתי הכנסת, וחברות לשעות ארוכות של לימוד בהתמדה כבר נקבעו מראש. אלו שקועים בהיות דאביי ורבא ואלו קוראים בשקיקה מתוך ה'תיקון ליל שבועות' הקטן, וכולם כאחד, כאיש אחד בלב אחד, הכל חפצים ליראת את שמך, ולקבל באהבה את המתנה, בה"א הידיעה, את התורה הקדושה האהובה והחביבה.

ביום הזה, זכינו לקבל את מתנת התורה, ששינתה את איכות החיים שלנו. מדי יום אנו פותחים את הגמרא, ומיד חשים באושר פנימי ממלא את ליבנו, וסיפוק רב ממלא את נפשנו. התורה מעניקה לנו כוחות חדשים, התורה מדריכה אותנו להתמודד נכונה ונבונה בכל מצבי החיים ובכל רגע ושעה, וגם מעניקה לנו הגנה מיצרים שליליים העלולים להתרגש עלינו. כשיהודי קם מסדר הלימוד או מהשיעור היומי - הוא מרגיש חדש, מלא באנרגיה חיובית, פניו זורחות, אין מאושר ממנו!

'אין גדולה כתורה, אין דורשיה כישראל' - כמה עלינו לעלות ולשמוח, לצאת בריקוד סוחף ומרומם: 'עליונים ששו ותחתונים עלזו בקבלת יום זה! הן 'תואר כלה' - עם ישראל, 'מאוד נתעלה' - עלה ברמתו וגבה עד שמי שמים, עם קבלת המתנה הטובה והאהובה בעולם!

מתוך רוב שמחה, בריקוד על שהחיינו לזמן הזה, נצא בשירה סוחפת ומרוממת, מרגשת ומעוררת: אשרי העם שככה לו, אשרי מי שגדל בתורה ועמלו בתורה!

מיהו 'הגביר' שפותר את הבעיות?

חתונת בנו של ר' משה הגביר, היתה האירוע המדובר של השנה. קייטרינג יוקרתי ומושקע הגיע מעיר אחרת, עיצובי הפרחים והבארים שעין לא ראתה, תזמורת בת עשרות נגנים בניצוחו של מאסטר מפורסם. שולחנות ארוכים ורחבים, מכוסים במפות בגוון ארגמן ואפור, מעוצבים בקפידה בזרים חגיגיים ועמוסים מזון טעים ויוקרתי מכל הסוגים והמינים...

בליל החתונה, כשוך הדי השמחה, יצאו בני הזוג המאושר לדירתם החדשה, שנקנתה ונבנתה ועוצבה בדי עמל, בידי צוות מקצועי ומיומן, שעמל וטרח ויגע

מצוה לפרסם! סגולה בדקה לעורר רצון לקדושה, לטבול לעילוי נשמת

הרה"ח הקדוש רבי פתחיה סעלישער בן הרה"ר יוסף יונה הי"ד רזנברג
מזקני חסידי בעלזא, נעקשה בשנות הזעם - י"ג בסיון תש"ד

לעילוי נשמת

ר' שלמה פרץ ז"ל ב"ר מאיר הלוי גולדשמיט (אראלי)
ת.נ.צ.ב.ה.

כולו תוכנן לצרכיך, להקל עליך, לעשותך מאושר. כמה התאכזבתי בראותי שעזבת את הבית, נטשת את המתנה היקרה שנתתי לך, בשביל זוטי זוטות - כאן חשמל, שם דלתות, איזה תריס סורר...!

האב ניגב דמעת כאב, והמשיך: 'בני יקירי! אני מיליונר, יש לי הכל ואני יכול לסדר הכל, ונתתי לך את הבית כדי שתשמש בו ותינה ממנו. אם יש משהו שמפריע לך, תקלה שלא סודרה, בעיה שלא טופלה - עכשיו הזמן, זה הרגע. במועד ההתרגשות הזה, בציון יום השנה לחתונה - תגיד לי את הרשימה, תספר לי על התקלות, תגיד לי את כל הבעיות - אל תכחד דבר! תגיד לי מה עוד אתה צריך, מה מפריע לך, אני מסדר את הכל מיד כדי שמכאן ולהבא תשתמש ותינה ותתענג בבית החדש!'

האב נפל על כתפי בנו, וחייב אותו בחום: 'זה לא הזמן להרגיש לא נעים, זה לא הזמן להצטנע. ההיפך - תגיד לי הכל, תספר לי מה לא עובד, מה מונע ממך להשתמש במתנה הנפלאה שנתתי לך. אני יכול לסדר הכל, רק תגיד לי כאן ועכשיו מה חסר - ואני מסדר לך מיידית!'

סיפור בנו של ר' מושיה הגביר, הוא הסיפור של כולנו, שלי שלך ושל כל יהודי, יום כבניו של הגביר הגדול ביותר, האבא שבשמיים - הטוב והחזק בעולם, נבחרנו לקבל מתנה יקרת ערך, שהיא הבית האמיתי שלנו, כי הם חיינו! התורה הקדושה היא המבצר שלנו, ממנה אנו יונקים כוחות ותעצומות נפש, דרכה אנו מתחברים לאבא שבשמיים. היא נותנת לנו את האושר בחיים, מגינה עלינו מכל המצרים לנו - 'כי התורה כוללת כל הטובות שבעולם...'

אבל במשך השנה, לא פעם אנחנו בורחים לצריך, מתנתקים מהבית, עוזבים את המבצר... כי באמת יש קשיים - לפעמים אין חשק, לפעמים דאגות פרנסה. ישנם הסובלים מבעיות בריאות, ואחרים עייפים ומותשים וחסרי כח. בשגרת החיים - אנחנו עלולים לאבד את הרצון להתחבר אליה, את התשוקה לחיות בתוכה...

הנה מגיע יום השנה לחתונה הגדולה, זה כבר כאן. חג השבועות, 'יום חתונתו - זה יום מתן תורה'. זה הזמן והמועד בו נתכנס סביב שולחנות ערוכים לחגוג ולשמוח את החתונה הגדולה. עכשיו אבא שבשמיים, הגביר הגדול, המחלק בטובו חשק ללמוד, יכולת ללמוד, שכל להבין, פרנסה למנוחת הנפש, בריאות למניעת דאגות - קורא ואומר לנו בניו אהוביו:

'בניי היקרים! נתתי לכם את המתנה הטובה, את האוצר והמבצר, כדי שתיהנו ממנו ותשתמשו בו. יש לכם 24 שעות, יממה של 'מסיבת חתונה' - 'יום חתונתו זה מתן תורה' - במהלכה אני רוצה לשמוע אם יש משהו שלא עובד, אם יש מניעה מלהשתמש במתנה שנתתי, אם יש משהו שמפריע לכם...'

בורא עולם פותח את השערים ומבקש: 'בניי, היום תדברו אתי! תגידו לי את כל הרשימה, תספרו לי אם אין לכם מספיק חשק, או שאינכם מבינים מספיק, או שהפרנסה מאיימת עליכם. תגידו לי מה הבעיה, תספרו לי מה מעיק, תאמרו מה מציק - ואני כאן בשביל לסדר לכם, אני יכול, ואני אסדר את הכל, רק תגידו!'

הוא שאמרו צדיקים, מובא בשם הרה"ק רבי ברוך ממעז'בוז' ומקדמונים ז"ע, שחג השבועות הוא יום הדין על תורה. היום נקבע כמה כוחות ללמוד יהיה לנו, האם יהיו לנו מפריעים ובאיזו עוצמה, כמה חשק ורצון ותשוקה להתחבר לתורה, ועד כמה נבין בקלות או ביגיעה, במאמץ או בהתמדה...

זו הזדמנות חד פעמית, להרים עיניים לשמיים, לנקוש על הדלתות, לומר מכל הלב, לבקש מעמקי הנשמה הבוררת בכיסופין לתורה. לבוא עם כל הרשימה ולספר לאבא, הגביר שמסדר את כל הבעיות: 'אני מתקשה לפעמים להבין, החברות לא מתאים לי, מגיד השיעור לומד מהר מדי...'

בשעות שונות, נוכל לסדר את מחשבותינו, ולהכין בראש רשימה מבעוד מועד, בה נשרטט את הבקשות לקראת היום הגדול, ונבדוק מה צריך לפתור כדי להגיע לחלום הנשוא והנכסף 'שבתי בבית השם': המשכנתא, קופת החולים, הבעיות של הילד, חוסר החשק, ההבנה החסרה... להכין בראש את רשימת ההפרעות והמניעות, להגשה לאבא במסיבת החתונה השנתית, כדי שיוכל לעבור על הרשימה ולסדר את העניינים לשביעות רצוננו...

'העבר נא ה' אלוקינו את דברי תורתך...' - נשתפך ברגש, בתקווה ובנעימה שקטה וחודרת ללב. אבא שבשמיים! כולנו רוצים להיות יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה. עזרונו ה' אלוקינו על דבר כבוד שמך!'

העני שתרם יותר מכולם...

תכונה רבה הורגשה באותו יום בעיירה ראדין ובגלילותיה. מרכבות הדורות עשו את דרכן לעיירה, נושאות עליהן את גדולי העשירים ואילי ההון מהסביבה, אשר נקבצו ובאו כולם 'לדינר' - מסיבת התרמה מיוחדת, בנשיאות ובהשתתפות רבן של ישראל, הכהן הגדול מאחיו, ה'חפץ חיים' זצ"ל.

לא היתה זו מסיבת 'דינר' רגילה, שהרי לא בכל אסיפה כזו משתתף ה'חפץ חיים', ואף נושא בה דברים. מדובר היה בעניין של 'פיקוח נפש' - במגבית חירום להצלת בית החולים היהודי שבפאתי ראדין, שמצבו הכלכלי החמיר עד שהיה חשש כי לא יוכל לטפל בחולים הבאים אליו...

כששמעו הגבירים נדיבי הלב על דבר ה'דינר' הדחוף, ומשהבינו את חשיבותו הרבה לאור העובדה כי רבן ומאורן של ישראל ישתתף ב'דינר' ואף ישא בו דברים - לא היה איש מהם שחשב לוותר על ההשתתפות במעמד הייחודי. וכך, בשעת ערב מוקדמת באולם המיועד, התייצבו ובאו 14 העשירים הגדולים ביותר במחוז, ונכנסו בזה אחר זה...

מיד אחר כך, הגיעו העסקנים את דלת המקום. היה ברור כי הצלחת האירוע תלויה בשקט שישור בו וביוקרתו האלגנטית, ולא יתכן כי כל הרוצה להיכנס ולהשתתף - יוכל לעשות זאת. המעמד החל, כשה'חפץ חיים' מקבל את התורמים בחום, מאציל עליהם מברכותיו, ואחר כך - נשא את נאומו על החשיבות הרבה לתרומה מיטות לבית החולים...

כשסיים את דבריו, החלה מלאכת ההתרמה. ה'חפץ חיים' בעצמו, הוא ולא אחר, עבר בין השולחנות, ופנה לכל אחד ואחד מהגבירים בבקשת תרומת מיטה או שתיים. היה גביר אחד שתרם מיטה אחת שעלותה מאות רובלים, והיה גם גביר אדיר, שהיקף נכסיו נאמד במאות מיליוני רובלים, שתרם לא פחות מ-15 מיטות לבית החולים בעלות של כרבע רובל!

ההתרמה נמשכה, ולפתע - פתח את הדלת אחד מבחורי ישיבת ראדין. בחור פשוט ועני, שמכנסיו הקרועים ובגדיו הבלים - היו ההיפך המוחלט מהאווירה העשירה והיוקרתית ששררה ב'דינר'. העסקנים נזעקו לשלוח אותו מהחדר לבל יפריע את ההתרמה החשובה, ולבל יפגע באווירה הייחודית והיוקרתית...

אך ה'חפץ חיים' שם לב לכך, ומיהר אל אחד העסקנים: 'צא ושאל את הבחור האם הנושא דחוף. ואם הוא דחוף - הכנס אותו מיד!' - אמר.

העסקן יצא, וכששב - אמר כי הבחור אומר שהשאלה דחופה. 'הכנס אותו בבקשה' - אמר ה'חפץ חיים', ועצר את ההתרמה בעיצומה. הבחור קרב אל ה'חפץ חיים' ביראת כבוד, ולחש על אוזנו שאלה קצרה, שאחריה השתררה שתיקה ארוכה...

הגבירים הביטו בנעשה בעיניים המומות. הן התכנסו כאן למטרה חשובה ועילאית - שה'חפץ חיים' בעצמו העיד עליה וטרם עברה. ולפתע - הפסקה בעיצומה של ההתרמה בשל שאלתו של בחור מן המניין?!

ה'חפץ חיים' לא מיהר לענות, ודקות ארוכות קימט את מצחו עד שהשיב. עניו של הבחור אורו, ניכר היה שהתשובה סיפקה אותו ופשטה את לבטיו, אך ה'חפץ חיים' לא מיהר לעזוב אותו... 'עוד משהו רצית לשאול?' - שאל באינסוף סבלנות ואהבה... 'לא, תודה' - השיב הבחור ופנה לצאת, וה'חפץ חיים' - רבן של ישראל, ממרום גילו ומעמדו טרח וקם מהכיסא, וליווה את הבחור עד הדלת, שם נפרד ממנו בחיוך אוהב ולחיצת יד חמה...

ה'חפץ חיים' שב לשולחן, וביקש להמשיך את ההתרמה. רגע לפני, שמע גביר אחד מפטיר: 'כבוד כזה לבחור פשוט... מעניין כמה מיטות תרם הבחור הזה לבית החולים!'

באותו רגע, נזעק ה'חפץ חיים' והגיב: 'הבחור הזה תורם מדי יום חמישים מיטות לבית החולים, כל יום - חמישים מיטות!'

עתה הפכה השתיקה באולם, לאלם משתק והלם מפליא. חמישים מיטות?! - תמהו הנוכחים איש אל רעהו, והלא מכנסיו יעידו עליו שאין לו פרוטה לפרוטה, שאינו בר יכולת לשלם ולו מיטה אחת! חמישים מיטות הוא תורם?! כל יום?!

ה'חפץ חיים' נענה והסביר בנועם: 'כן! הבחור הזה לומד מדי יום שעות ארוכות, ולימודו מביא בכפניו ומעורר רחמי שמים מרובים, שמונעים מדי יום מכמה עשרות אנשים לחלות, ועוד כמה חולים הוא מבריא ושולח הביתה... בלעדי, היו יכולים להיות לנו קליינטים רבים נוספים לבית החולים, ובלימודו - הוא חוסך לנו לפחות 50 מיטות ביום...' - היש מישוה כמוהו הזכאי לכבוד מלכים? האם יש תורם נכבד כמוהו לבית החולים?'

את הסיפור כתב בנו של ה'חפץ חיים', בעדות אישית, בקונטרס 'מדרכי אבא' שהוציא לאור. וללמדנו בא:

בכל פינה בתבל, יושב ילד ומשנן משניות, בחור ממנהר לסדר, אברך לומד בהתמדה, עמלי הכפיים - מתרכזים בשיעור היומי, לומדים וקונים עוד דף ועוד דף, עוד משנה ועוד הלכה...

ברגעים הללו, כשאנו לומדים מתחוללת מהפכה: שם למעלה - נפתחים שערים שמים, מושפעים ישועות וחסדים גלויים ונסתרים. וכאן למטה - תאונות דרכים נחסכות, מטופלים מבריאם, ניתוחים מצליחים, אנשים בריאים נשארים כאלה...

איננו יכולים לשער ולהעריך, כמה רחמי שמים התורה שלנו מעוררת, כמה ייסורים היא מונעת, כמה טרגדיות היא עוצרת! זוהי סגולה ייחודית של לימוד התורה הקדושה - שמחוללת מופתים, מונעת צער, מטפלת באסונות עוד לפני שהם קורים, ומספקת לכולנו חיים טובים ואיכותיים יותר!

בחג קבלת התורה, נזכור מה התורה שלנו פועלת, תורתו של כל יהודי, בכל מקום, בכל גיל, בכל צורת לימוד... ממילא, כל יהודי זועק מנהמת לבו: הריני מקבל על עצמי! ללמוד עוד קצת, להגיע לשיעור בזמן, להעמיק יותר, לחזק את לומדי התורה ולתמוך בהם ככל יכולתי! - כי אין סגולה ושמירה כתורה, אין חובביה, לומדיה, עוסקיה ותומכיה - כישראל!

משיעורו של מגיד השיעור הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א

לשמיעת השיעורים בדף היומי ובנושאים נוספים חייגו: 073-2951342 | לקבלת העלון במייל: 6778160@gmail.com | לתרומות והנצחות (גם בכ. אשראי) למען הפצת העלון חייגו: 053-316-1613 | ניתן לתרום גם בעמדות נדרים פלוס

בס"ד עלון מס' 750 22.5.2026 –
ו' בסיוון תשפ"ו

כניסת החג: 19:15

צאת החג: 20:15

כניסת שבת: 19:15

צאת שבת: 20:18

20:50

רבנו תם: 20:50

לקבלת העלון במייל:

sagifrenkel@gmail.com

לתגובות והערות:

שגיא 054-6868199

זה השער לזה צחיקנים

בואו בו

הן שבועות - פרשת נשא

כל התגברות היא מעשה "פלא" – על פי שיעורו של הרב איתן כהן שליט"א

התורה כותבת: (ו,ב): "דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם איש או אשה כי יפלא לנדר נדר נזיר להזיר לה". כותב האבן עזרא: "איש כי יפלא – יעשה דבר פלא". מה הפלא שיש פה? הפלא הוא שרוב האנשים הולכים אחרי תאוותם, והוא לא הולך אחרי תאוותו! אלא מה? הוא מתנזר מין, זה נקרא שהוא עשה פלא. רואים איך התורה מסתכלת על בן אדם שמתרחק מדברים שלכאורה מותרים, לא דברים אסורים. כי באמת רב החיים שלנו, אנחנו אנשים שזורמים, ולהתגבר על הטבע זו באמת עבודה קשה, לכן התורה קוראת לו "איש כי יפלא".

אותו דבר מצאנו בפרשה הקודמת לגבי פרשת סוטה. שם התורה אומרת שאחרי שהמים בדקו אותה ונמצאת שהיא כשרה "ונקתה ונזרעה זרע". הגמרא במסכת ברכות (לא) אומרת, מה זה "ונקתה ונזרעה זרע"? שאם היתה עקרה, יולדת! היתה יולדת בצער, יולדת ברווח! היתה יולדת אחד, יולדת שניים! (יולדת שניים, יולדת ארבע! זה כבר לא כתוב, אבל מסתמא...) דבר לא פשוט!

עכשיו אני שואל, למי התורה מבטיחה דבר כזה? לאיזה רבנית? פושעת! מה רבנית? זו פושעת! הרי אם הגיעה למצב כזה, הפירוש שכבר בעלה קינא לה! הפירוש שכבר היא נסתרה פעם שנייה! אל תחשוב שככה זה הגיע. זאת אישה פושעת גמורה! והתורה מבטיחה לאותה פושעת שינוי טבע? פלא פלאים! ולמה כל זה? אתה צודק, באמת היא פושעת! אבל היא הגיעה עד כלל המעשה, ואת המעשה היא לא עשתה, היא התגברה!

אה, היא התגברה? זה כבר סוגיה אחרת עכשיו. אה, בן אדם מתגבר? אתה מדבר עכשיו על בן אדם שיש לו התגברות? זה כבר סוגיה אחרת. מכאן ולהבא כבר לא מסתכלים מי זה הבן אדם. מה אתה חושב שמסתכלים איך הוא נראה? מסתכלים אם אתה יודע להתגבר, אתה כבר מישהו אחר. זהו! אצלו כבר יש שינוי טבע! גם אם היא היתה עקרה, לא שאנחנו אומרים שהיא עקרה, הרופאים אומרים שהיא עקרה. אה, אחרי שיש לה התגברות, זכתה שהיא באמת יולדת, והכל פתאום מסתדר!

יש איזה משהו שהבאתי פה, מישהו הראה לי את זה בספר "משיבת נפש" (אות לז), אני אומר לכם, זה שווה! צריך לתלות את זה בכל מקום בעולם! משהו שאי אפשר לתאר אותו. באמת אי אפשר לתאר! אני קורא את הלשון שלו: "והיא מעלה גדולה כשיש עדיין יצר הרע לאדם, כי אז יכול לעבוד אותו יתברך עם היצר הרע שלו, דהינו להתגבר מתוך חמימות היצר, להמשיך ממנו לאיזה עבודה מעבודתו יתברך. ואם אין יצר הרע לאדם, אין עבודתו נחשבת לכלום! כלום! מתי העבודה שלך היא עבודה? כשיש לך יצר הרע. "ובשביל זה מניח ה' יתברך את היצר הרע" כמו שרואים היום שבורא עולם מניח את היצר הרע, "שיתפשט כל כך על האדם, וביותר על מי שרוצה להתקרב אליו יתברך.

אף על פי שעל ידי התפשטות והתגרות של היצר הרע, הוא מביא את האדם לכמה עוונות ופגמים גדולים, אף על פי כן הכל כדאי אצלו יתברך בשביל תנועה אחת שעושה בזמן התגברות היצר הרע. כל זה היה שווה בשביל מה? שתנועה אחת שהוא עושה בזמן שיש לו קשיים.

עכשיו יש פה שורה אחת, את זה אני רוצה לקרוא את השורה הזאת: "שזה יקר אצלו יתברך ביותר מאלו עבד אותו אלף שנים בלי יצר הרע". לפעמים תנועה אחת, תנועה אחת יקרה אצלו יתברך בשעה שיש לך נסיון ואתה יודע להתגבר בתנועה הזאת, יקר אצלו יתברך יותר מאם תעבד אותו אלף שנים בלי יצר הרע – עדיף לבזר עולם את הרגע הזה! למה? "כי כל העולמות לא נבראו, כי אם בשביל האדם, וכל האדם, כל מעלתו בגלל שיש לו יצר הרע". כל העולמות למה נבראו? לבן אדם.

והבן אדם איזו מעלה יש לו? יש לו יצר הרע. זהו! מלאכים לא צריך. מלאכים יש לו מלא, מה הוא צריך בכלל מלאכים? לא! הוא רוצה את הבן אדם! למה? יש לו יצר הרע! אדם שעושה תנועה אחת בעבודת השם כשיש לו קשי, שלא מסתדר לו, אין לו חשק ללמוד והוא לומד. למד כמה דקות, נראה לך כאלו "יאללה, כמה דקות, זה לא שווה כלום", ואתה לא יודע את המדרגות שבן אדם יכול לזכות.

חז"ל אומרים (נזיר ב) למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה? לומר לך שכל הרואה סוטה בקלקולה יזיר עצמו מן היין. שואל 'האמרי אמת' מגור: אז למה בש"ס רבינו הקדוש חבר הפוך? קודם נזיר אחר כך סוטה. למה? הרי מה שהתורה אומרת זה קודם סוטה ואחר כך נזיר.

אומר 'האמרי אמת', וזה עכשיו בשבילנו. בזמן התורה, נכון, בן אדם היה גדול, היו אנשים ענקים. אם היית רואה סוטה, ישר תזיר עצמך מן היין. בדור שלנו, אם תראה סוטה, תתקלקל יותר. מה אתה צריך לעשות? קודם תהיה נזיר, דבר ראשון תהיה נזיר! תהיה גדול, תדע את הערך שלך!

כשתדע את הערך שלך, כשתראה סוטה לא תתקלקל. הערך שלך שתדע שכל התגברות שלך היא יקרה, אין שיעור, אין שיעור! לא אני אומר את זה, התורה קוראת לזה "איש כי יפלא" – יעשה דבר פלא. התורה קוראת לו "נִזְרַת אֱלֹהֵי עַל רֹאשׁוֹ" – יש לך כתר! ואיזה כתר? של אלקים! ממשיך המושך חכמה, אחרי שעברו 30 יום, הנזיר מביא קרבן. מה התורה מסיימת? "ואחר כך יִשְׁתָּה הַנִּזְיֹר יַיִן".

שואל 'המשך חכמה', הנזיר הוא כבר לא נזיר, גמרנו? לא! אל תחשב שאם התחזקת 30 יום זה נעלם. לא! התורה קוראת לך גם אחרי ה-30 יום באותה מדרגה שהיית לפני כן – "שהנזיר ישתה יין". יזכה אותנו השם שנזכה לעבד אותו כרצונו, לעשות לו נחת רוח. שנזכה לדעת להתגבר. זה עושה נחת רוח למעלה בשמים. והשם יעזורנו על דבר כבוד שמו, אמן ואמן. (לוקט מהעלון 'דרשתי קרבנתך' גיליון 93).

מעלת חג השבועות

בליל חג שבועות נשארים ערים כל הלילה ועוסקים בתורה, והטעם כתוב בפרקי דרבי אליעזר לפי שכאשר קבלו עם ישראל את התורה היו ישנים כל הלילה עד שהוצרך הקדוש ברוך הוא להעיר אותם משנתם, משום כך כנגד זה עם ישראל נעורים בלילה הזה ועוסקים בתורה כדי לתקן את המעוות (מגן אברהם סימן תצ"ד כף החיים שם).

ר' ברוך ממעזיב' זי"ע, היה רגיל לומר שהוא מתיירא מחג השבועות יותר מראש השנה, כי בראש השנה עיקר המשפט והדין הוא על גשמייות, כלומר "יחלה יותר יחלה פחות", ואילו בחג השבועות הדין הוא על רוחניות, אם עסקנו בתורה וקיימנו את מצוותיה כראוי.

המהר"ל מפראג אומר שמתן תורה לא היה ארוע חד פעמי, אלא מדי שנה ושנה דנים את האדם ונותנים לו את חלקו בתורה. כל שנה ושנה בעצרת, האדם נדון על התורה שיזכה להשיג בשנה. זו פעם אחת בשנה, בשבועות, ניתנת לנו הזדמנות חד שנתית להחליף דרגה. להכנס למסלול אחר. זהו המתן תורה המתחדש מדי שנה, וכל יהודי זוכה בו לפי כלי הקיבול שהכין.

דרש הרה"ק 'האמרי אמת' זי"ע (תרע"ב) מה שנאמר (שה"ש ה ב) "אני ישנה ולבי ער", ישנה בגימטריא שס"ה, כנגד שס"ה ימות החמה שהאדם ישן בהם, אך 'וליבי ער' הוא כנגד חג השבועות, שהוא לב השנה. (לוקט מהעלון 'האוצר')

חשיבות לימוד התורה – הוויות אביי ורבא

רבי ישראל סלנטר כותב על ירידת הדורות ביראת שמים, שבדורות הקודמים היו הרבה גדולי יראה שראו עליהם את היראה וזה השפיע על כל אחד, אבל במשך הזמן נתמעטו גדולי היראים, וכבר אין ממי לקבל יראת שמים בדרגה כזו

ושמעתי ממור"ר הגר"א דסלר זצ"ל כי בדורות הקודמים היו רואים את היראת שמים ברחוב, ואילו התורה היתה בצנעה והיינו שהיו הרבה גדולי יראה שהשפיעו יראת שמים, והרגישו את היראה גם על האנשים הפשוטים ברחוב, אבל התורה הייתה בצנעה, שהיו גאוני עולם שחיברו ספרים עמוקים מאוד ושימשו כרבנים בעיירות קטנות שאף אחד לא ידע מהם. אבל בימינו זה להיפך, שהתורה היא בפרהסיא, ובני תורה ניכרים ומפורסמים בכל מקום, ואילו היראת שמים היא בצנעה, וכבר אין היראה ניכרת ומורגשת ברחוב כפי שהיה פעם.

שמעתי מאדם ששמע מכלי ראשון, מעשה באחד שלמד בסלבודקא בחוץ לארץ, והיה יושב ולומד בהתמדה ובחשק גדול הרבה שעות ברציפות, ופעם אחת לאחר לימודו פגש בו הסבא, ואמר לו: "אתה צדיק, אבל אתה נראה כמו רשע", כך סתם ולא פירש כוונתו, במה הוא צדיק, ובמה הוא נראה כמו רשע. ולמחרת ניגש הלה לסבא ושאל אותו לפרש כוונתו והסביר לו הסבא, אתה יושב ולומד בהתמדה שעות רבות רצופות, ובזה אתה צדיק, אבל אתה נראה כמו רשע, שלא רואים עליך את השמחה לאחר הלימוד. רשע אינו שמח בתורה שהוא לומד, אבל צדיק שמח בתורה שלו!

כי הוא יודע את ערך התורה, שעל ידי התורה זוכים להידבק בהקב"ה, כדאיתא בזוהר קודשא בריך הוא ואורייתא וישראל חד הוא, ואם היית מחשיב את התורה כראוי, בוודאי היית שמח יותר, והנך נראה בזה כמו רשע, שאינך שמח כפי שהיה ראוי לך לשמוח בלימודך והעיד המספר על אותו אדם כי מאז ששמע דברים אלו מהסבא מסלבודקא, השפיעו עליו הדברים, והיה שרוי תמיד בשמחה עם מצב רוח טוב, והיתה חברתו נעימה וצהלתו בפניו, וגם לאחר לימודו הייתה השמחה ניכרת על פניו.

חשוב מאד לידע את מעלותיו ולשמוח בחלקו בתורה ובמעלות שיש לו, כמו שכתב בספר מנוחה וקדושה ששמעתי בשם הגר"א, שכן גם במילי דשמיא, צריך להיות שמח בחלקו אף שבוודאי נכון לחמוד להיות לבו פתוח כפתחו של אולם לתורה, וגם לאמור ולחמוד אימתי יגיעו מעשי למעשי אבותי מכל מקום צריך להיות שמח בחלקו שזכה לתורה ולמעשים טובים, כיון שעשה בכל כוחו המוטל עליו". (מתוך דברי מרן הגאון רבי גרשון אדלשטיין זצוק"ל, קטעים מלוקטים מ'דרכי החיזוק' גליון 400)

מעשה היה ברבי ברוך בער זצ"ל שלמד עם התלמידים את הגמרא (סוכה כח, א), וכשהגיעו לשורה: "דבר גדול – מעשה מרכבה. דבר קטן – הוויות דאביי ורבא", נעצר ואמר: "כנראה יש כאן טעות דפוס! איך אפשר לומר על הוויות דאביי ורבא שהם 'דבר קטן'?! הבה נראה בחילופי גרסאות, בטח נמצא שם את הנוסח הנכון". עיינו בחילופי גרסאות – אין שום טעות. ביקש רבי ברוך בער: "תביאו את הש"ס השני, נראה מה נכתב שם". הביאו את הש"ס השני, פתחו מסכת סוכה בדף כח, והנה גם שם מובא אותו נוסח: "דבר גדול – מעשה מרכבה, דבר קטן – הוויות דאביי ורבא". "אם כן, אי אפשר להמשיך", אמר רבי ברוך בער, "חייבים לבאר את הכוונה. איך אפשר לומר על הוויות דאביי ורבא שהם 'דבר קטן'?", הניח רבי ברוך בער את ידו על מצחו, הרהר כמה רגעים ואז אורו עיניו: "ברוך ה', יש לי ביאור: 'יהודי הלך ליד הנהר וראה מרחוק אדם מפרפר בתוך המים, נאבק בגלים המאיימים להטביעו. הוא מיהר להיכנס לנהר, שחה לכיוון הטובע, משה אותו מן המים, וגרר אותו אל החוף באפיסת כוחות. לאט לאט שבה אליו רוחו, עד שיכול היה ללכת בכוחות עצמו. לפני שנפרדו, הודה לו האיש בהתרגשות ואמר: 'ישלם ה' את גמולך, הצלת את חיי!' שב היהודי לביתו וסיפר לבני ביתו על הזכות הגדולה שנפלה בחלקו להציל נפש מישראל. תוך כדי שיחה נשמעו דפיקות בדלת. הוא פתח את הדלת, בפתח עמד יהודי בלתי מוכר.

שאל בעל הבית: "במה אוכל לעזור לך?" השיב היהודי "אני מתגורר בעיר אחרת, נקלעתי לכאן, וכבר יום שלם שלא בא אוכל לפי, האם אוכל לקבל מעט אוכל?" "מה השאלה ודאי! תיכנס בבקשה". הוא הושיב את האורח בסלון ביתו והגיש לו ארוחה דשנה כיד המלך. לאחר שסיים האורח את הסעודה, הודה לו ואמר: "השבת את נפשי, ישלם ה' גמולך". הוא נפרד ממנו לשלום והמשיך בדרכו. פנה האיש אל אשתו ואמר לה: "ברוך ה', זכיתי להשיב את נפשם של שני יהודים". ואז הפנה אליה שאלה: "אמרי לי, מה, לדעתך נחשב מעשה גדול יותר – הצלת הטובע בנהר או הסעודה שהגשתי ליהודי רעב?"

השיבה האשה: "מה השאלה? בוודאי מעשה ההצלה של הטובע בנהר הוא גדול יותר וחשוב יותר הרי זו הייתה הצלת חיים ממש! לעומת זאת, היהודי הרעב לא היה בסכנת חיים. יפה מאוד מצדך שהכנסת אותו לביתך והגשת לו סעודה כיד המלך, אבל לא הצלת את חייו. זו מצווה גדולה, אבל זו לא הצלת חיים". אמר לה: "התיאור שלך נכון ומדויק, אבל המסקנה הפוכה. כשיהודי רעב דופק בביתך ומבקש אוכל – הוא איננו בסכנת חיים. היצר הרע היה יכול לפתות אותי: 'לא יקרה שום דבר אם לא תארח אותו בביתך. הוא ידפוק בבית אחר, וינסה את מזלו, עד שימצא מישהו שיאיל להכניסו לביתו ולהאכילו'. ואם לא התפתיתי ליצר הרע ופתחתי לו את ביתי וארחתי אותו בכבוד והגשתי לו סעודה כיד המלך – זה מעשה גדול מצדי."

לעומת זאת, כשראיתי יהודי טובע בנהר, האם יכולתי להרשות לעצמי להימנע מלהציל אותו? וכי יש לי ברירה? הרי הוא עומד לטבוע בנהר ואם לא אמהר להצילו – הוא יקפח את חייו, והקולר יהיה תלוי בצווארי! לכן, דווקא משום שזו הצלת חיים – המעשה שלי הוא מחויב המציאות, אין בו חידוש מיוחד. אמר רבי ברוך בער לתלמידיו: זה הפשט "דבר קטן – הוויות דאביי ורבא". התורה היא סם חיים. "כי הם חיינו" – זו לא מליצה, זו המציאות! ולכן, דווקא משום שלימוד התורה הוא מחויב המציאות, כי בלי תורה אין חיים הלימוד נחשב כ'דבר קטן', כמו הצלתו של הטובע בנהר (יחי ראובן – מועדים)

ותירוץ אחר הובא בספר 'בדידי הוה עובדא' מסופר על הגאון רבי ברוך בער שביקר פעם אצל רופא שהיה מהמשכילים ושאלו הרופא שאלה, הגמרא בסוכה (כח). אומרת "אמרו עליו על רבן יוחנן בן זכאי שלא הניח מקרא ומשנה וכו' דבר גדול ודבר קטן. דבר גדול – מעשה מרכבה, דבר קטן – הויות דאביי ורבא", שאל הרופא וכי התלמידי חכמים עוסקים כל העת בדבר קטן?

ענה לו רבי ברוך בער הסכת ושמע. נתאר לעצמנו שסוחר גדול בא לעשיר גדול ואמר לו אני עומד בפני פשיטת רגל, ואם אשיג הלוואה גדולה יתכן שאוכל להציל את עסקי אולם יתכן שגם הכסף הזה ירד לטמיון, וההחלטה נתונה בידך אם להלוות לי או לא. הגביר שקל את העניין ואעפ"כ החליט להלוות לו

שאל אותו רבי ברוך בער איך נקרא למעשה הזה קטן או גדול? ודאי גדול! השיב הרופא ה"משכיל" כי ודאי אינו חייב לסכן את כספו ואם הוא בכל זאת לוקח את הסיכון זה נקרא מעשה גדול. לעומת זאת ניקח דוגמא אחרת אדם נהג במכונית, ילד קטן רץ בכביש, הנהג עצר ברגע האחרון את המכונית ולא דרס אותו. איך נקרא למעשה הזה? ודאי מעשה קטן, השיב הרופא המשכיל, כי אם לא היה עושה כך היה רוצח ממש, וכל אדם היה נוהג כך

המשיך רבי ברוך בער ואמר, אמנם לפי התוצאות המקרה השני יותר גדול מהמקרה הראשון, שהרי במקרה השני נמנע מרציחה והילד ניצל ממות, לעומת המקרה הראשון שהציל את הסוחר רק מבושה גדולה. אעפ"כ אנו מתייחסים למקרה הראשון כמעשה גדול ולמעשה השני כמעשה קטן, היות והמקרה השני היה פשוט וחובה עליו שלא לדרוס, שהרי פשוט שאסור לרצוח, וכל כמה שהדבר יותר פשוט ויותר חובה על האדם לעשותו הוא יותר קטן. אולם במקרה הראשון לא היה מוטל עליו להלוות, לכן הוא מעשה גדול אפילו שהתוצאה יותר קטנה **סיים רבי ברוך בער ואמר** זה מה שכתוב כאן "מעשה מרכבה זה מעשה גדול" אך אין כל כך חיוב לעסוק בהם שהרי העולם יכול להתקיים גם בלעדיהם, ולכן מי שעוסק בהם נחשב שעשה מעשה גדול, אך "הוויות אביי ורבא" זה חיוב המוטל על כל אחד ואחד, זה החיים עצמם, ובלי זה אין לנו חיים, לכן אעפ"כ שזה הדבר הגדול ביותר שמקיים ומחזיק את העולם ממש, אך בגלל גודל חובתו זה הסיבה שיקרא "מעשה קטן". (דרשו')

"אור שרה"

ע"ש האישה הכשרה שרה בת לולוה ז"ל

פרשת נשא - "גאוות אדם תשפילנו"

הנוראה שקיננה בקרבו. כך מספרת לנו הגמרא במסכת (סנהדרין קב.) בהקדימה את הפסוק הבא (מלכים א פרק יג פסוק לג) "אחר הדבר הזה לא שב ירבעם מדרכו הרעה". מהו "אחר"? אמר רבי אבא: אחר שתפסו הקדוש ברוך הוא לירבעם בבגדו ואמר לו "חזור בך, ואני ואתה וכן ישי נטייל יחד בגן עדן". אמר לו: "מי בראש?" אמר לו: "בן ישי בראש", אמר לו: אם כך, איני רוצה. נורא נוראות ומבהיל ממש! הזדמנות פז עמדה בפניו של ירבעם בן נבט, לשוב ולהיטהר מכל חטאיו ופשעיו, עד כדי כך שהקדוש ברוך הוא יטייל עמו כביכול בגן עדן. וירבעם, בסכלותו, דחה זאת בשתי ידיים! מדוע? משום שהבין שדוד בן ישי יזכה לכבוד רם ממנו, ובגאוותו הנוראה לא היה מסוגל לכך.

וכבר כתב המהרש"א כי "אחת המידות הגרועות שהאדם נמשך אליה היא הגאווה. הגאווה מחדירה לאדם שהוא כל יכול, שאין עוד מלבדו ואפס זולתו, מי יאמר לו מה יעשה ומה יפעל. אדם המתגאה ומתעלה שוכח לעיתים שיש מישהו מעל, מישהו שמנתב את חייו, שנותן לו את הכח לעשות חיל. ידע האדם! למרות שהוא נמצא לפעמים במרום גובהו והכל כביכול הולך לו ואין אחד שיכול לו, אם בורא עולם רוצה להפילו הוא יכול לעשות זאת בדבר קטן, באדם קטן". הנה מטוסי הענק ממריאים עם מאות אנשים, הם גדולים ביותר בעלי מנועים עצומים. הפחד הגדול של הטייסים הוא מציפורים קטנות שעלולות לחדור לאותם המנועים... כל אדם, גדול ככל שיהיה, מכובד ובעל מעמד, ידע! הכבוד שיש לך וסביבך ניתן לך מלמעלה, ברצונו נתן לך וברצונו יכול ליטול ממך. היה צנוע במעשיך, ככל שתצניע את עצמך כך בורא עולם יבליט אותך. אך אם תתגאה יתר על המידה, תתבלט ותדרוך על אחר, בורא עולם ידאג להנמיך אותך על ידי דבר קטן ביותר... אדם צנוע היודע שהכל ניתן לו מבורא עולם – ההצלחות, הזכיות, האכזבות וההפסדים, יזכה לנחת ושלווה ולבסוף יראה איך בורא עולם ישים אותו מעל כולם... לא בכדי השבת לפני מתן תורה היא פרשת במדבר, כהכנה לקבלת התורה. כי אין מקום שמייצג ענווה ושלמות ונמיכות רוח כמו המדבר, מקום יבש וצחיח, נטול כל חשיבות. מגלים רבותינו כי המדבר הוא חלק מהעניין – התורה ניתנה במדבר כדי ללמדנו שהדרך לזכות בה היא להידמות למדבר, להיות עניו ושלם רוח, נטול יומרות ונטול גאווה לחלוטין. **מסופר על הגאון רבי משה פיינשטיין זצ"ל ששכב במחלקה לטיפול נמרץ במצב קשה וסבל ייסורים וכאבים נוראים. רק כאשר הרופאים קבעו כי מצבו התייצב ויצא מכלל סכנה – הורשו בני המשפחה להיכנס לדקות ספורות לראותו. משנכנסו לחדרו, מצאוהו שקוע בהרהורים, מצחו היה מכווץ ועיניו נראו מהורהרות. המוניטור הראה שהוא סובל מכאבים חזקים. והנה לפתע שמעוהו מתחיל לבכות ואומר לעצמו שאלו אינם ייסורים של אהבה, מפני שהם מבטלים אותו מלימוד תורה (עיין ברכות ה.). ואז שמעו אותו אומר בקול חלש: "תשל"ה... תשל"ד...". הרופא נכנס לפתע לחדר והביט במוניטור ומיד הוציא את כולם מן החדר באומרו שהחולה מתאמץ יותר מדי וקצב פעימות הלב אינו סדיר. הימים חלפו, ורבי משה התאושש מההתקף הקשה. באחד הימים לא יכול היה נכדו להתאפק יותר ושאל את סבו מה פשרם של מספרי השנים שמילמל תוך כדי כאבים עזים. רבי**

על הפסוק בפרשתינו **"וַיְהִי הַמִּקְרִיב בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן אֶת קָרְבָּנוֹ נְחֹשֶׁת בֶּן עֲמִינָדָב לְמִטָּה יְהוּדָה. וְקָרְבָּנוֹ קִעְרַת בֶּסֶף אַחֲתָיִם"** (במדבר ז, יב-יג) היקשה ב"דעת זקנים מבעלי התוספות", מדוע כתוב "וקרבנו" - ב' החיבור, היינו שמורה על תוספת על מה שהיה מקודם?! הלא נחשון בן עמינדב היה הראשון שהקריב, ואם כן היה צריך להיות כתוב "קרבנו" בלי אות וי! **התשובה היא, שבכדי שנחשון בן עמינדב לא יגיס דעתו, ולא ייכנס לליבו שום שמץ של רגשות גאווה, בהיותו ראש וראשון המקריבים לחנוכת המשכן, לפיכך כתבה תורה "וקרבנו" – כאילו אין הוא ראשון, כאילו יש כבר מי שהקריב לפניו. לכאורה, שואל רבי ראובן קרלינשטיין זצ"ל, יש להתבונן: וכי נחשון לא יודע על עצמו שהוא הראשון? מה יעזור אפוא, מה שהתורה כתבה "וקרבנו", שכאילו לא היה הוא הראשון? סוף כל סוף נחשון יודע היטב שהוא הראשון ובשל כך עלול הוא להיכשל בגאווה! התשובה לכך היא, שכשכתבה התורה "וקרבנו", רצתה ללמד את נחשון עצה איך לא להיכשל בגאווה. העצה לכך היא: לגייס את כוחות המחשבה ולחשוב בעת ההקרבה הראשונה כאילו שהוא אינו הראשון (שיח ומעשה).**

בספר "דרך עץ החיים" כתב כי בעלי הגאווה, מתועבים עד מאוד בעיני הקדוש ברוך הוא. כך אמר שלמה המלך עליו השלום (משלי פרק טז פסוק ה) "תועבת ה' כל גבה לב". "אורחות צדיקים" מצא לנכון לפתוח את ספרו בגנותה של מידת הגאווה ובהקדמתו לשער זה, אף ביאר מדוע. וזו לשונו: "השער הראשון, נדבר על מידת הגאווה. ומה טוב שנזדמן תחילה לכל השערים, מפני חיוב האדם להיבדל ממנה. כי היא פתח לרעות רבות, ולא ראינו כזאת לרעה בכל המידות! לכן צריך האדם להתחכם, להנהיגה אל מנהג הראוי, ולדחות אותה במקום שאינה ראויה בו". עלינו לדעת, כי הגאווה מסוגלת להפיל את האדם עדי שאל תחתיות, ודוגמה נוראה לכך מצאנו אצל אחד ממלכי ישראל, ירבעם בן נבט, עליו אמרו רבותינו כי חטא והחטיא את הרבים, לא בעוון קל או בינוני, אלא בעוון החמור ביותר, עוון עבודה זרה. ומה הוביל את ירבעם בן נבט למצב נורא זה, בו החטיא את כלל ישראל בחטא החמור, עליו מצווה היהודי למסור את נפשו – ובלבד שלא לעשותו? הגמרא במסכת (סנהדרין קא:) מספרת, כי ירבעם בן נבט הכין עגלים לעבודה זרה, ואת העגלים הציב בבית אל ובדן, תוך שהוא מצווה על עם ישראל להמיר את העלייה לרגל לבית המקדש – בהשתחויה לעגלים הדוממים, עבודה זרה של ממש. ומדוע? משום, שבעזרה שבבית המקדש היה מותר רק למלכי יהודה לשבת, ואילו מלכי ישראל היו עומדים על רגליהם, כהמון העם. ירבעם חשש שמא כאשר יראו ישראל שהוא עומד על רגליו, ואילו רחבעם מלך יהודה יושב על כסא, יאמרו: "רחבעם מלך וירבעם עבד". הוא לא היה מסוגל למחשבה זו, וגאוותו הנוראה וחששו שמא כבודו ייפגע, הובילוהו להצבת העגלים ולהחטאת כלל ישראל בעבודה זרה! מעשיו של ירבעם ממחישים היטב את מאמר רבותינו (אבות פרק ד משנה כא): "הקנאה, והתאוה והכבוד, מוציאים את האדם מן העולם". גם כאשר עמדה בפני ירבעם הזדמנות פז, לשוב בתשובה ולנטוש את מעשיו הרעים, הוא בחר להפסיד את ההזדמנות ולוותר על קרבת הבורא שהיה יכול להגיע אליה. ומדוע? על שום מה? על שום מידת הגאווה

משה נרתע מעט בבהלה, "האם הבעתי מחשבותיי בקול? אם כך, הבה אספר לך. הייסורים שעברו עלי לא היו ייסורים של אהבה, כי ניסיתי בכל כוחי ללמוד תורה ולא עלה בידי. על כן התחלתי לחשוב מדוע באו אלי ייסורים כאלו, הלא אין זאת כי אם חטאתי ועלי לפשפש במעשיי! סקרתי את כל שנות חיי שנה אחר שנה, פשפשתי וחיטטתי בכל מאורע ומאורע שעבר עלי, חקרתי ובדקתי אם עברתי על איזה חטא כלשהו, האם ביטלתי אי פעם מלימוד תורה... הפלגתי אחרנית עשר שנים, עשרים שנה, שלושים, ארבעים... וכשחקרתי את מעשיי מלפני כשישים שנה נזכרתי בעוון מימי נעוריי ואז הבנתי מדוע בא לי כל זאת. היה זה בהיותי בישיבתו של הגאון רבי פסח פרוסקין זצ"ל, יום אחד בעת השיעור זרק ראש הישיבה קושיא חמורה. היכל הישיבה רעש וגעש, הבחורים החלו להתנצח ביניהם כשהם מעלים סברות לכאן ולכאן ומנסים את כוחם בתירוץ הקושיא. לאחר כמחצית שעה השתתקו כולם, הסערה קמה לדממה. אפילו האריות שבחבורה לא הצליחו לפצח את הקושיא המסובכת. לפתע, כאילו אור הבזיק במוחי, הסוגיא התבהרה לי להפליא. קמתי אנוכי, מהצעירים שבחבורה ובקול צלול אמרתי את התירוץ. היה זה תירוץ גאוני ומבריק וכל הקושיות התיישבו כלא היו. ראש הישיבה קם ממקומו והכריז: "אכן, בני. זהו התירוץ המבוקש, זכית לכוון אל האמת!" הכל קמו והביטו בי בהתפעלות. ואני ליבי גאה בי. הרגשה נפלאה של סיפוק הציפה אותי. חשתי רגש דק מן הדק של גאווה והתנשאות. "יותר משישים שנה עברו מאז", המשיך רבי משה כשקולו נחנק מבכי, "הקדוש ברוך הוא המתין לי זמן כה רב כדי שאחזור בתשובה על חטא זה, אך לדאבוני לא זכרתי אותו ולא התחרטתי עליו. ועל הרגשת ההתנשאות בלב נענשתי עתה בלבי". אכן, אנו עומדים ומשתוממים על אדם שיכול בהחלטיות כזאת להעיד על עצמו שלא התגאה במשך שישים שנה! אומנם מה שיש לנו ללמוד מזה עד כמה צריך האדם שלא למהר ולתלות את הצרות שבאות עליו בכל מיני טענות ותירוצים משונים, אלא עליו לבדוק מיד את מעשיו ולתקנם ובכך יעביר מעליו את הרעה. כי אין מיתה בלא חטא ואין ייסורין בלא עוון (פניני פרשת השבוע).

להלן דברי "שערי קדושה" (חלק ב שער ד) בעניין הגאווה כך: הגאה, כאילו דוחק רגלי השכינה, ומסתלקת מן העולם ואומרת אין אני והוא יכולים לדור יחד בעולם. ומורד על מלכות שמים ומתעטף בטליתו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא שנאמר בו "ה' מלך גאות לבש" (תהילים פרק צג פסוק א). אומנם הענווה והשפלות אין מידה גדולה הימנה, כי משה רבינו עליו השלום רבן של כל הנביאים, בתורה ובמצוות וביראת חטא לא נשתבח, אלא בענווה, "והאיש משה עניו מאוד". צא ולמד מן הקדוש ברוך הוא שמניח שמי מרום ויורד לשכון אצל השפלים, שנאמר "מרום וקדוש אשכון ואת דכא ושפל רוח" (ישעיה פרק נז פסוק טו). נוהג היה לומר הצדיק רבי רפאל מברשיד: "לעולם הבא לכל תהיה לי תשובה, חוץ מן השאלה מדוע התגאית? כאשר ישאלו 'נשאת ונתת באמונה? אענה, שלא עסקתי במסחר. ישאלו 'פלפלת בחכמה? אענה, שלא הייתי חכם. ישאלו 'נתת צדקות? אענה, שהייתי עני מרוד. ישאלו 'צומות ותעניות עשית? אענה חלש וחולה הייתי. אולם כשישאלו 'עם הארץ, עני וחולה הייתי, על מה אם כן התגאית?!! כאן כבר לא תהיה לי תשובה ומשם תחילת הדין, שמגלגלין עליו את הכל וכו'". הנה שלמה המלך שהיה החכם מכל אדם כתב בספרו (משלי פרק כ"ט פסוק כ"ג) "גאוות אדם תשפילנו ושפל רוח יתמוך כבוד", במילים אלו בעצם מלמד אותנו שהגאווה סופה להשפיל את האדם. הסיפור הבא שלפנינו ימחיש לנו דברים אלו היטב. "התקשרות להגיד לי שמה?!!" נשמע קולו של 'הבוס' למרחק של שלושה חדרים מהמשרד. "שמעת לחשושים?!!" קולו הרועד של רוברט בקושי נשמע דרך הטלפון. "כן, אדוני. אמרת לי לעדכן אותך על כל דבר שמתרחש בבורסה וקשור למניות שלך,

ובחברת 'ג'נריק נדל"ן ותעשייה' מושקע בערך חצי מההון שלך, אז חשבתי שאם יש לחשושים על בעיות עם החברה אז...". הוא לא זכה להשלים את המשפט כי 'הבוס' קטע אותו באמצע: "תקשיב לי טוב, לא יוצלח שכמוך, שמפריע לי באמצע הקפה – ואתה יודע שאני שונא שמפריעים לי באמצע הקפה בבוקר – אתה לא מטריד אותי עם 'לחשושים'! אני לא רוצה לשמוע ממך עד מחר בערב ואחרי זה אחליט אם להשאיר אותך בתפקיד!" הוא טרק את הטלפון ומיד לחץ על הכפתור שמחייג למזכירו האישי: "תכין לי קפה חדש, הקודם התקרר!". אדי ג'יאנו, או 'הבוס' כפי שכינהו כולם, היה רגיל להרים כך את קולו. מאז היותו נער צעיר האמין בכל ליבו במשפט: 'תבקש יפה – תקבל קצת, תצטק – תקבל הכול'. כל העובדים תחתיו נאלצו להתרגל למזגו הקיצוני וכמעט ולא היה עובד אחד במשרד שלא זכה מתישהו לצעקה או להשפלה. 'הבוס' ניחן בכישורים עסקיים מרשימים והתברג כאחד האנשים העשירים ביותר בארצות הברית. אלא שהיום הוא היה עצבני במיוחד כיוון שהוא התרגש לקראת היום שבו יתחיל בהנחלת המורשת שלו לדורות הבאים. הוא כל כך נלחץ מזה עד שהחליט לנתק את מכשיר הטלפון מהחיבור לשקע, לכבות את הפלאפון הנייד ולסדר לעצמו בראש מה יגיד לבנו, הנער שעתיד לרשת את כל האימפריה הענקית שבנה בשתי ידיו, או ליתר דיוק: בשתי ידיך ובמיתרי הקול שלך בעיקר. כאשר הגיע בנו בן ה- 15 למשרד, הוא החל לתת לו את השיעור הראשון בניהול: "בני, תקשיב טוב למה שאני אומר לך. אם תיתן לעובד שלך הרגשה שאתה מקשיב לו, הוא יחשוב את עצמו לחכם וירצה לתת לך רעיונות נוספים. עליך להבהיר לו שאתה החכם מכולם". באותו הרגע נשמעה דפיקה על הדלת. "כן!" צעק 'הבוס'. הדלת נפתחה וראש מפוחד של אישה נדחק פנימה. "אדוני, רוברט התקשר ו...". "שוב?!!" צעק אדי בעוצמה שלא היתה מביישת משגר טילים בפעולה. "אמרתי לו אתמול שלא ידבר איתי עד היום בערב! תצאי מיד מהחדר ותגידי לו שאולי כדאי שיתחיל לחשוב על עבודה חדשה!". האישה, שכנראה כבר ידעה כי אסור להתווכח עם 'הבוס', יצאה במהירות וסגרה אחריה את הדלת. "הבנת איך זה עובד?" חייך אדי אל בנו: "אתה הבוס! אתה קובע מה נכון ומה לא", אמר בביטחון עצמי מופרז. "אבל אבא", תמה הנער הסקרן: "אתה לא רוצה לשמוע מה היה למזכירה הזאת להגיד? אולי זה משהו חשוב?". אדי ננף בידו בזלזול: "שטויות! אין משהו שיותר חשוב מאשר להבהיר לכולם מי הבוס!". כשלוש שעות מאוחר יותר, לאחר שאדי ג'יאנו 'הבוס' הראה לבנו כיצד מנהלים מערכות גדולות ואיך נראה תרשים הוצאות והכנסות מסודר ולאחר שהרימו יחד כוסית של וויסקי בשווי 1,000 דולר מהמקרר הקטן שנמצא במשרד, הוא התפנה להדליק את הטלפון הנייד. הוא התפלא מכמות ההודעות שחיכו לו שם. הוא מיהר לראות במה מדובר וכעבור דקה, עם פנים חיוורות, צלצל אל רוברט, איש הבורסה שלו. "רוברט?!!" צעק אל תוך השפופרת: "מה קורה שם?!!" "אדוני, סופסוף אפשר לדבר אתך... זוכר שאמרתי לך הבוקר שיש לחשושים על בעיות עם חברת 'ג'נריק נדל"ן ותעשייה'? אז עכשיו זה פורסם באופן רשמי. הבעלים של החברה מואשם במרמה ובהפרת אמונים, החברה מכריזה על פשיטת רגל. חצי מההון שלך שמושקע בחברה ירד לטמיון כי לא מכרנו הבוקר את כל המניות האלו...". 'הבוס' שקע בכיסאו וכמעט והתעלף. במעט הכוח שנשאר לו, הוא שאל בתסכול: "אז למה לא אמרת לי?" קולו שהיה תמיד רועם נשמע כעת חלש ומיואש. "בוס, אני ניסיתי... אבל אסרת עלי לדבר איתך עד היום בערב...". על פי הסיפור שלנו, אפשר לקבל קצת מושג והבנה במשמעות הפתגם הזה של הקנאה התאוה והכבוד שמוציאה את האדם מן העולם. רגע אחד של גדולה וגאווה, יכול להוריד את האדם עד לשאול..

שורש ריחוקה של השכינה מהאדם היא מידת הגאווה. אדם בעל גאווה מנפח את חזהו, לא נותן מרחב להכניס אחרים תחתיו. אך הנפחות הזו היא בעוכריו, היא תוקעת אותו במקום ולא נותנת לו להתקדם. אם ברצונך לצאת מבעיות בעבודה, בזוגיות ועוד, גאווה תעשה את הפעולה ההפוכה. כדי לצאת מבעיות עליך להנמיך את עצמך, להוריד את האוויר, להתכווץ, לתת לבורא עולם מקום כדי לעזור לך. מסופר על בחור בעל משאית גדולה אשר נסע בכביש איילון והתקרב לגשר שעליו סומן הגובה המרבי למעבר כלי רכב – חמישה מטרים. הוא נכנס מתחת לגשר ושמע קול חריקת מתכת. הקול הגיע מאזור הגג של המשאית. קפץ הבחור מהמשאית וגילה לצערו הגדול, שהגג נמנע. הוא עלה שוב על המשאית כדי לחלצה, אך המשאית לא זזה, ניסה לנסוע קדימה, אחורה, סובב את ההגה אך לא הועיל. קולות חיכוך עמומים, הגיעו מכיוון הגג. הוא ניסה שוב. קדימה, אחורה, שוב קדימה ושוב אחורה... המשאית תקועה, מקובעת היטב במקומה. הפקק שנוצר החל לגדול והבחור הזמין גרר שהגיע תוך דקות. חיבר נהג הגרר כבל גדול וניסה למשוך את המשאית, משך ומשך אך ללא כל הצלחה. קוצר הרוח של הנהגים, יחד עם הפקק הלך וגדל. יצא אחד הנהגים ממכוניתו וניגש להציע את עזרתו. "אתה? אפילו הגרר לא הצליח פה ואיך אתה תוכל לעזור?!" אמר בעל המשאית בזלזול. הבחור לא התרגש, התקרב למשאית, לקח סכין ודקר את הגלגלים. ברגע אחד יצא האוויר והמשאית ירדה מטה... אמר הבחור לנהג המשאית "כדי לצאת מבעיה עליך פשוט להוריד מעט את האוויר...". עלה נהג המשאית והוציאה בקלות מתחת לגשר.. כן, יום יום אדם נמצא במלחמות ובמאבקים, אדם המכניע את עצמו כלפי שמים, כלפי אחרים לבסוף ינצח במלחמה. הכנעה – פירושה לוותר בקרב, אבל לנצח במלחמה. אל תנפח את עצמך, אל תלך עם ראש בקיר עם גאווה במי ומה שאתה. הרי כולנו בשר ודם, עשויים מאותו החומר, רק המעמד שלנו בחברה שונה. אם תשכיל להבין שזה ה"קטן" ממך הוא בדיוק כמודך, שיש משהו מעליך בשמים שמסובב הכל, תוכל בקלות לצאת מכל בעיה. תכניס את בורא עולם במחיצתך, אל תנפח את עצמך ותרחיק את הקדוש ברוך הוא מעליך. כי הוא ורק הוא יכול להוציא אותך מכל צרה. הורד את האוויר, הכנע עצמך ואתה כבר נטול בעיות... כך אמר הרבי מפרמישל: "מי שלא תופס מקום, יש לו מקום בכל מקום" (מאת הרב יצחק פנגר).

הבה ונראה מהסיפור שלפנינו, כפי שסיפר הרב יעקב לוי שליט"א, המוביל אותנו לתובנה, כי פעמים רואים אנו, שעמדתם ומעמדם של בעלי גאווה מביאים אותם לידי שררה והתגדלות, עד כדי שיכחת בעל הגדולה האמיתי, אולם כאשר האדם מדמה את עצמו כעפר, משפיל את עצמו ואינו מתגאה, הוא זוכה בסגולות שיש לעפר – להצמיח, לפרוח, לפתוח לו שערי השפעה ופרנסה חדשים...

השמחה והששון, הדיכאון והאסון שימשו בערבוביה אצל אברהם מילטון איש העסקים הנודע, שעסקיו המלבלבים חבקו עולם מחד, אבל מאידך התקשורת זינבה בו יומם ולילה והתוצאות המדאיגות של הבדיקה הרפואית שעשה לא מכבר הורידו את מפלס מצב רוחו אל מתחת למצולות-ים. אברהם מילטון היה חסיד נאמן של האדמו"ר שלו ששכן כבוד בארה"ב ותחת כנפיו הרחבות פעלו בקדחתנות מפוארת מוסדות נפלאים של תורה וחסד. אברהם, אב לששה ילדים כישורניים ויראי שמים היה יד ימינו של האדמו"ר וכל עסקה שזים או רקם עברה תחת עיניו הבוחנות ומוחו הגאוני של האדמו"ר, שידע בשאלה או שתיים להוציא את הערמונים מן האש ולאבחן סכנות מוקשים ושאר מרעין בישין העלולים לפגוע בחסיד האהוב והטוב שלו. למותר לציין כי אברהם מילטון היה נדבן בקנה מידה עצום, אשר לא אחת ולא שתיים היה משלשל את כל רווחיו לקופת המוסדות מה שהפך אותו לעמוד החסד המרכזי והבולט

בשערי החסידות הגדולה. האדמו"ר הכיר תודה והוקיר את פעליו הברוכים של העסקן הנודע, והקפיד תמיד שישב סמוך אליו ב"טיש". חיבה עמוקה שררה בין השניים. האדמו"ר נהג לשבח את עינו הטובה של אברהם וליבו הנדבן ללא גבול ואברהם עצמו היה מעריץ של רבו ודאג לשדר לכל עבר קיתונות של "אמונת חכמים" עקב עצותיו המחכימות והמועילות של הרבי. מנהלי הבנקים גם הם אהבו את הגביר אברהם מילטון, שכן חשבונות באופן תדיר הלך והתעצם, תזרים ההכנסות הגיע כמעט מכל מקום בעולם. בדולרים, ביינים, ביורו, במה לא. עד אותו בוקר, בוקר מר ונמהר. באותו בוקר חש מילטון שעולמו הולך להיחרב עליו. העיתון הכלכלי "קוסמוס" פרסם תחקיר ענק לפיו עסקיו של מילטון אינם כשרים בלשון המעטה. הוא נחשד בשיתוף פעולה עם גורמים פליליים ועם סוחרי נשק מתועבים, ההכפשות היו מחרידות ומבישות. העיתון הבטיח להמשיך ולחקור כשהוא מבטיח שזה רק קצה הקרחון... ואכן כך קרה. מדי שבוע ומדי יום נוספו עוד כמה עלילות. מבחינת התקשורת דמו של האיש הותר וההכפשות התעצמו כגלים בסערת צונאמי. אחרי שבועיים הוא התמוטט והובהל לבית החולים. לאחר שלושה ימי בדיקות מקיפות יצא הרופא המטפל ד"ר ריבקין ואמר לרעייתו ולבניו "צר לי, אבל לאביכם יש גידול ממאיר במעי הגס. אנחנו שוקלים עכשיו דרכי טיפול". הדמעות שנשפכו שם באותן דקות היו כמי נהר. ההון, ההצלחה, העושר, הנדיבות והכבוד היו שווים כקליפת השום. השמחה והששון של ההצלחה הכלכלית נמחו במבול של הדיכאון והאסון הרפואי... הם רצו אבא חי ובריא ולא אבא חולני ונרדף על ידי התקשורת. רזה, רועד ועצוב, ניצב אברהם מול האדמו"ר וביכה את מצבו. "אני יודע שהכל משמים כבוד הרב. אבל כאלה מכות חזקות בתוך זמן קצר. המחלה מבהילה אותי... מי יודע כמה זמן נותר לי לחיות והתקשורת רומסת את כבודי, והפרסומים עלולים לגרום לי נזק כלכלי עצום... אין לי טרונות חלילה כלפי שמיא, כבוד הרב... אבל אני נבוכ, מסוחרר, מבלבל". הוא התיישב על כסא העץ מול הסטנדר של האדמו"ר ומחה דמעות גדולות. איש העסקים מילטון דמה באותן דקות לאחרון האומללים שבדור. האדמו"ר סימן לו לגשת אליו. אברהם ניגש וקרב אוזנו אל פיו של רבו. "לך בני, עשה מה שביקשתי ממך ומן השמים ירחמו". זה היה המשפט האחרון בעצתו של הרב. למחרת נפד אברהם מבני משפחתו. "אל תדאג לי בבקשה. אני אקח את התרופות כמו שציווה הרופא, עשו לי טובה אל תתקשרו אלי. פעם בשבוע, בערב שבת אתקשר להגיד שבת שלום". איש העסקים הנודע אברהם מילטון נחת בלונדון. בנמל התעופה "היתרו" הוא החליף את חליפת העסקים שלו בחליפה פשוטה, לבש חולצה לבנה מקומטת ועלובה, חבש לראשו קסדת צמר אפור ויצא לעשות... שנור. הוא עבר מוילה לווילה, מחנות לחנות, ממשד למשד, הציג את אלבום התמונות של מוסדות האדמו"ר שלו וביקש צדקה. "אני שליח של האדמו"ר" סיפר "כל דולר יעזור להציל עוד תינוק של בית רבן ולהגדיל תורה וחסד...". הוא אסף דולר לדולר, סנט לסנט. בלילות הוא נרדם מתחת לגשרים או בתוך מחסנים עזובים. מלון? שלא יעלה על דל שפתיכם. הו, הו, והיו גם ביזיונות מבישים ומרים. "נוכל, גנב, עז פנים" זעק לעברו מיליונר ברובע העסקים של לונדון. "הסתלק לי מהעיניים חתיכת נוכל", המיליונר טרק את הדלת בפניו של אברהם ההמום. הוא שרך רגליו בגרם המדרגות המוביל למדרכה לעיניהם הבורקות והשמחות לאיד של עשרות אנשים ששמעו את הביזיון הגדול. אברהם רצה לבלוע את הקסדת ממבוכה. ליבו היה שותת וסדוק הוא רצה לעלות למטוס הראשון ולחזור הביתה... אך מה לעשות המשימה שהטיל עליו רבו עדיין לא הסתיימה. בשכונת היוקרה "רוג'רס האוס" הוא ספג עוד חרפה פומבית. הגברת המבוגרת שפתחה לו את הדלת החליטה משום מה,

הוא ניגש למשרד הראשי של עסקיו. העיתון "קוסמוס" של אותו יום הונח על שולחנו. הכותרת של הדף הראשי הייתה ענקית. "התנצלות". מערכת "קוסמוס" התנצלה בפני איש העסקים אברהם מילטון על מסכת של השמצות ורכילות ללא שום הוכחה עניינית. המקור שהזין את העיתון התברר כנוכל ממדרגה ראשונה, שניסה להפליל את מילטון עקב יריבות עסקית. פרקליטיו של מילטון ביקשו שלושה מיליון דולר פיצויים מן העיתון כפשרה, כדי להימנע ממשפט דיבה מקיף ומתיש כשידים על התחתונה. לבסוף התפשרו על שני מיליון דולר. הצ'ק הוסב לפקודת מוסדות "תפארת ישראל", בית תמחוי גדול וחדיש שחנך האדמו"ר בפאתי השכונה. במעמד חיתוך הסרט לחש האדמו"ר לאברהם "בני חביבי, עכשיו נטפל בסקרנות שלך. נפלו עליך צרות קשות ואיומות. למה? ובכן, נתת צדקה ביד רחבה, בשמחה ובמאור פנים, אבל בפנים עמוק בלב, קיננה בך אותה גאוה ארוה שאימה לסלק אותך מן העולם ולהפוך את צדקותיך ותרומותיך לחסרות תועלת רוחנית. את ניצוץ הגאוה הזה צריך היה לבער מן העולם, כי הוא חלילה, רצה לבער אותך מן העולם בקיצור ימים ושינים. העיתונות זינבה בך וביזתה אותך כדי שתחזור בתשובה אך אתה נשארת זקוף...אחר כך באה המחלה הנוראה. התמוטטת, אבל בלב עדיין קיננה בך אותה גאוה מטופשת, כאילו אין נדיב וצדיק כמוך. אברהם יקירי, הביזיונות של הגלות, התחושה שאתה שנורר עלוב ומבוזה ספוג ביזיונות וגידופים, הצליחה לעקור ממך את המחלה הארוה ביותר. הגאוה. אני אוהב אותך" אמר האדמו"ר "לו יהי חלקי עמך, בעל תשובה גדול שכמוך". אברהם חיבק ארוכות את רבו והודה לקדוש ברוך הוא על כך שקיבל את חייו במתנה!...

שאברהם הוא הפורץ ש"ניקה" את ביתה בשבוע שעבר מכל התכשיטים. היא לחצה על כפתור סמיו סמוך למזוזת הדלת, ותוך שתי דקות הגיעה ניידת משטרה עם שני שוטרים קשוחים שכבלו בזריזות את השנורר אברהם באזיקים, והכניסו אותו לניידת. אתם מבינים, אברהם מילטון המיליונר הענק, עם דרכון מזויף, עם זהות שאולה, עם אלבום תמונות וכמה אלפי דולרים תרומות שאסף, הושלך לתא מעצר כמו אחרון השיכורים. לועס לחמנייה יבשה ושותה מים מכוס אלומיניום מעופשת. אוי לאותה בוש, אוי לאותה כלימה. באותן דקות של עלבון ושפלות הוא הרגיש כאילו נשמתו פורחת לה וחדשה ניטעת לה במקומה. הרגשה כזו שרק מרגישים, אבל אי אפשר לתארה במילים. אחרי שלושה חודשים אפופי ביזיונות נחת אברהם בני-יורק ועם אותה חליפה מיושנת ומבישה והקסקט האפור על ראשו ביקש להיכנס לאדמו"ר. משרתו של הרב לא האמין למראה עיניו, הוא זיהה את המיליונר מילטון וחשב שהשתבשה עליו דעתו. "אתה רוצה אולי כדור הרגעה" שאל המשרת. "לא אני רוצה להיכנס לאדמו"ר". אברהם מילטון מצא את עצמו עומד מול האדמו"ר שרכן על הגמרא וניגן את לימודו. "רבי, רבי", קולו נשק. הוא ניגש לרב, שחיבקו בחום רב. הוא התחיל למרר בבכי כמו ילד קטן והרב מלטף את מצחו של חסידו הנאמן ולוחש לו "אברהם יקירי, הגלות שלך נגמרה. הנח את התרומות על שולחני ורוץ לבית החולים, תבקש שיעשו לך בדיקות חוזרות". הרופאים היו המומים. הגידול נעלם כלא היה. שום שריד למחלה הממארת לא נמצא. "אתה אדם בריא" אמר לו ד"ר ריבקין כשהוא כמעט בולע את לשונו מתדהמה. "הצילומים הראשונים אומרים יש גידול, בצילומים האחרונים אין זכר ושארית, קרה פה נס". אחר כך

אחים יקרים!

כאשר האדם הוא בעל מידת הענווה זוכה הוא בכך לתקן את כל מידותיו. כיון שאדם משפיל עצמו ממילא הוא אינו בא לידי כעס הנובע משורש הגאוה. הוא גם אינו עצב, שזה בא גם מן הגאוה. ועוד שתמיד הוא בשמחה כמו שדרשו רבותינו על הפסוק "והיית אך שמח", אך-לשון מיעוט, שאם תמעט את עצמך תהיה תמיד שמח. הרי לנו שעל ידי הענווה זוכים לכל המידות הטובות והישרות אשר מביאים את האדם למצוא חן בעיני אלוקים ואנשים. וכן כתב הרמב"ן באיגרתו המפורסמת לבנו, "במה יתגאה לב האדם? אם בעושר, הקדוש ברוך הוא מוריש ומעשיר. ואם בכבוד, הלא לאלוקים הוא, שנאמר והעושר והכבוד מלפניך, ואיך מתפאר בכבוד קונו? ואם מתפאר בחכמה, "מסיר שפה לנאמנים, וטעם זקנים יקח". נמצא הכל שווה לפני המקום ברוך הוא, כי באפו משפיל גאים וברצונו מגביה שפלים, לכן השפל עצמך, וינשאך המקום. ויהי רצון שנזכה להידבק במידה יקרה ונעלה זו שהיא ראש ועטרה לכול המידות הטובות, לטוב לנו כל הימים, אמן.

בברכת התורה

הרב יואל ארזי

העלון מוקדש:

לרפואת שמואל בן סעדה, ושירה שפרה בת ציפורה,

בתוך שאר חולי עמך בית ישראל.

כשלמדו פעם בשיעורי ההלכה בישיבת "תורה אור" את הלכות ספירת העומר, שאל ראש הישיבה, הגאון רבי חיים פנחס שיינברג, מדוע צריכים לספור גם את הימים וגם את השבועות, אם ענין הספירה היא להראות את הציפיה והשתוקקות לקבלת התורה, די בעצם הספירה?

ותירץ, יש כאן לימוד גדול שקבלת התורה אינה רק ענין גדול שצריך להתכונן אליו בהשתוקקות, אלא להשריש בנו שאחד ועוד אחד זה לא רק שניים, שתי יחידות וכן הלאה שלש יחידות, אלא שבסופו של דבר זה נכלל ומצטרף לחשבון גדול של שבוע ועוד שבוע עד שבעה שבועות, עד שמגיעים לשלימות, אל קבלת התורה.

רק מצירוף של יום ועוד יום נעשה שבוע ולבסוף בנין שלם. בלי הערכה וניצול כל יום וכל רגע לא ניתן לקבל את התורה כראוי!

("מגדלתו ומורומתו")

ובאופן אחר... למה תלתה תורה את חג השבועות בספירה יותר משאר רגלים - "עד ממחרת השבת השביעית תספרו חמישים יום"?

לפי שבפסח, סוכות וראש השנה כל איש נמצא בביתו ויודע מתי ט"ו בחודש, ויודע אם התעבר החודש הקודם. אבל בחג השבועות עוסקים בדישה וקצירה וכל מלאכת השדה, ומי גיד לכפריים אם אייר מעובר או חסר.

לכן אמרה תורה 'תזכרו יום של פסח כשעלייתם לרגל, בלילה קצרתם את העומר, בו מתקבצין כל עיירות ופרסום גדול היה'. אמרה תורה 'תספרו חמישים יום מליל קצירת העומר'. כך כל אחד שפנה לאוהלו ידע מתי חל חג השבועות! (בעלי התוס' אמוז)

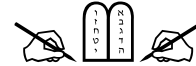
"כנתינתה!" הגאון רבי יחזקאל ברטלר כל לימודו היה אש להבה, צעקות נוראות. מחזה נפוץ היה לראותו עומד בבית הכנסת לדרמן, ברחובה של עיר, בשמחות, כל מקום בו נזדמן צועק ומתווכח בכל עוז בדברי תורה - כמה קידוש ה' היה מושפע מזה!

סיפר אחד שבילדותו היה גר בשכונתו של רבינו, היתה אמו לוקחת אותו ואת אחיו אל מול ביתו של רבי יחזקאל בשעת לימודו בקולות וברקים ואומרת להם: "הנה מעמד הר סיני!" כשקרב חג השבועות והגגנת סיפורה להם על מעמד הר סיני, נעמד ואמר שהוא רואה אותו כל יום ויום...

התמודות של הגאון רבי שמואל רוזנבסקי בעת היותו בחור בישיבת גרודנא. רבי שמואל היה מכין את צורכי השבת כבר בליל שישי. ביום שישי, חצי שעה לאחר תפילת שחרית, כשהוא כבר לבוש בגדי השבת, היה מתיישב ולומד ברציפות קרוב לשתים עשרה שעות עד כניסת השבת. לימודו היה בקול ערב, בהסברה נפלאה ב"גישמאק" גדול - לשומעים היתה הרגשה של מעין מעמד הר סיני!

("ראש הישיבה")

הגאון רבי שלמה הכהן, ה"חשק שלמה": כל איש שחננו ה' לחדש חידושי תורה צריך לכותבם על הספר שלא ישכחם, כי זה חלקו שניתן לו מסיני. על ידי שיגע בתורה, הנה חידושי שזכה לחדש נקרא תורתו - "ובתורתו יהגה יומם ולילה" - ואף שהכל ניתן מסיני ומן השמים נתנו לו חלקו, מכל מקום כיון שבא על ידי יגיעתו נקרא על שמו.

(הקדמת המחבר ל"בנין שלמה")

יסודו הגדול של רבי אליהו הכהן, ה"שבט מוסר": הנני מוסר לך דבר אשר תרדוף אחריו ויהיה חיים לנפשך... לעולם יהיה עיקר לימודך בדבר שלבך חפץ, אם בגמרא, אם בדרוש ובקבלה. סימן לדבר "כי אם בתורת ה' חפצו" - דבר ה' תלוי בדבר שלבו חפץ לעשות, כדברי האר"י הקדוש (דרושי הנשמות והגלגולים ג' נ'): "יש בני אדם שכל חפצם ועסקם בפשטי התורה ויש שעסקם בדרוש... ויש בדרך האמת, הכל כפי מה שעליו נתגלגל, כיון שהשלים בפעמים הקודמות שאר הענינים אין צורך לו שבשאר הגלגולים יעסוק בכולם".

אל תשגיח בדברי המתנגדים על מה שבחרת ללמוד, באומרם לך, למה אתה מוציא כל ימך בחלק זה של התורה?! דע, על מה שחשקת ללמוד, על דבר זה באת לעולם...

לכן לא תשמע לדברי המשחית נפשך הזה, כי דע שהשטן מתלבש באלו האנשים לדאוג ולהכאיב נפש הלומד ועוסק בתורה בחלק שאיוותה נפשו, להבדילו שלא ישלים נפשו על מה שבא להשלימו ולהצריכו לגלגולים אחרים.

("שבט מוסר" א')

ממעלות רבי יהודה בן בתירא והוא מפורסם: בליל ראש חודש סיון ובלילי חג השבועות, העולם רואים עמוד אש על קברו בנציבין מהארץ עד לשמים, והוא דבר פלא בעיני כל רואיו!

(מסעות ארץ ישראל" להגאון המקובל רבי משה בסולה)

הגבלה בחתונה בשלושת ימי הגבלה

כידוע יש כמה וכמה מנהגים בזמני אבלות ימי ספירת העומר. בעיר פרשבורג היו עושים חתונות עד ראש חודש אייר ובל"ג בעומר וכן בשלושת ימי הגבלה, איש איש כמנהגו.

כך נהגו שנים עד שהוכרז כרוז פה-פרשבורג מהגאון רבי משולם: יען כי נהגו לעשות נישואין בראש חודש אייר ול"ג בעומר וגם בשלושת ימי הגבלה וכן לא יעשה, דהוי תרתי דסתרי. על כן מכאן ואילך יהיה לחוק קבוע לאסור נישואין בג' ימי הגבלה.

הביאו החת"ס וכתב: לפי זה מסדר הקידושין וכל מי שהשתתף בחתונות בר"ח אייר ול"ג בעומר לא ילכו לחופה באותה שנה בשלושת ימי הגבלה, אפילו בעיר אחרת. (שו"ת חת"ס או"ח קמ"ב ע"י"ש)

הגאון רבי משה פיינשטיין כתב: והוא תמוה, הרי ודאי מסדר הקידושין וכל הקרואים רשאים להיות בחופה, אין האיסור עליהם, כפי שיכולים להשתתף בשמחות שבע הברכות אחר ראש חודש אייר ... על כן צריך לומר שגם החת"ס לא ברור לו איסור זה ולא אמר זאת לדינא, והוא רק לפי מה שהורה רבינו משולם שיש כאן איסור "לא תתגודדו". (שו"ת "אגרות משה" או"ח קנ"ט)

השבוע יחול יום הזכרון לגאון רבי ישמעאל הכהן, "זרע אמת", שלושים שנה כיהן כרבה של מודינה, גדול חכמי איטליה בדורו, "סיון תקע"א

תשובה לעיר פזיור: אף שאנו נוהגים שלא לישא אישה גם אחר ל"ג בעומר. מעולם לא ראינו אדם עושה נישואין בימים אלו ואפילו מי שלא קיים פריה ורביה.

אבל מראש חודש סיון ואילך, שמתחילים שמחת מתן תורה והם ימי שמחה יש הוראה להתיר בהם נישואין. כן שמעתי שנעשה פעמים רבות במחנה קדשנו. מטעם זה הנהיגו להתיר בתספורת מראש חודש סיון. (שו"ת "זרע אמת" החדשות או"ח ס"ח)

"איש או אשה כי יפליא לגדר נדר". (וי"ב)

שאלה מהעיר מנטובה: האם יכולים לבטל המנהג שלא להסתפר בימי ספירת העומר מראש חודש אייר. באשר הוקם מחדש יריד בעיר, ומקום היריד בחצר השר ומוכרים הסוחרים היהודים ללכת לשם במצוות השר, רק שאין לבוא אל שער השר מי שלא גילח זקנו, פן תצא באש חמתו.

השיב הגאון רבי ישמעאל הכהן: כיון שבקהילתם מימי קדם נתנו רשות להסתפר למי שצריך ללכת אצל השרים והסגנים בימי הספירה, משום חשש איבה. אם כן על דעת כן קיבלו מנהג זה של איסור התספורת להתיר התגלחת למי שצריך.

לכן עתה שנתחדש היריד ובהוראת השר וגדולי העיר צריכים הסוחרים לבוא, הרי זה בכלל ההיתר שנהגו מימי קדם.

אף שלפי זה היה מקום להתיר בלא פתח וחרטה, עם כל זה נראה להחמיר עליהם, שכל מי שצריך ללכת ליריד יבוא לפני מעלת ישיבה ובית דין צדק ויפתחו להם בפתח וחרטה, כדי שלא ליתן תורת כל אחד ואחד בידו. (שם ס"ט)

מעשה בשני אחים שהיו שותפים ברכוש שירשו מאביהם. והיה היום, בראות שמעון כי נכסי הבית מועטים ואחיו ראובן ובניו חיים בעניות, נכמרו רחמיו ועשה חסד עם אחיו ואחייניו. נתקשר עימם בקשר אמיץ, הכניס אותם לעסקי הפרטים וכתבו שטר שותפות שהוא כולל אותם ברווחים.

בסעיף הרביעי נתן הוכחה ברורה לאהבתו לאחיו ואחייניו. התחייב לזון אותם באכילה ושתיה על שולחנו באותו האופן שזן את אשתו ובניו. אבל בתנאי, את אחייניו יזון רק עד נישואיהם. ובתנאי מפורש, שאם לא יאכלו על שולחנו איזה זמן לא יוכלו אחר כך לתבוע ממנו כסף תמורת התחייבותו לזון אותם...

והנה כעבור כמה שנים עברה רוח שנאה על ראובן ובניו כאויבים לשמעון. בפרט אחד מהם, שהוא כמו שנה לא דיבר עימו מחמת שנאה, וכל מגמתם לקנתרו בדיבור ומעשה.

טען שמעון להפטר מכל חיוביו אליהם, הרי אין אדם דר עם נחש בכפיפה אחת, בפרט שלא נתחייב בזה רק להראות את אהבתו אליהם וכיון שנעשו אויבים לו, נהפך אוהב לאויב, כמים הפנים לפנים כן לב האדם לאדם ובסור הסיבה יסור המסובב. **שאלה:** האם יש מקום לטענתו, ואם נאמר שיהיה מקום לצעקתו שכיון שבטל זה הפרט, ממילא יתבטל כל השטר.

תשובה: התחייבותו אינה אלא מתנה בעלמא ואין אדם מתחייב במה שאין לו (אף שמנהג הסוחרים אינו כן, זה שונה ממקח וממכר). לא נתחייב שמעון לזון אותם במתנת חנם אלא אם יהיו עימו באהבה, בסבר פנים יפות. אין אדם דר עם נחש בכפיפה אחת, אומדנא ברורה, אף שלא פירש זאת, משום שלא שכיח שיהפוך אוהב לאויב. אכן, שאר הפרטים בשטר, שעשה אותם שותפים והתחייב בתשלום משכורת נשארים בתוקפם.

(שו"ת "זרע אמת" החדשות חו"מ כ"ג בהוצאת מכון "אהבת שלום" וקיצתו מאד ע"י"ש)

"איש כי תשטה אשתו ומעלה בו מעל". (יה"ב)

נסתפקתם בענין המומרת הידועה, איך להתיר בעלה מהעיון. **תשובה:** הרמ"א הביא בזה שני מנהגים: מנהג בני אוסטריה, לזכות למומרת גט על ידי אחר. ומנהג בני ריינוס, שיכול לישא אחרת בלי גט. כך גם יש לעשות במקום שאין מנהג.

דין זה שכתב הרמ"א להתירו להנשא בלי גט תלוי באילנות גדולים. ב"ח, מהרש"ל, חלקת מחוקק ובית שמואל כתבו שיש לעשות היתר מאה רבנים להתירו, מחשש תקנת רבינו גרשום. אכן, היו גדולי האחרונים שסמכו על הרמ"א בכל כוחם להלכה ולמעשה ("עבודת הגרשוני" שהביא פסק ה"ט") להתיר בלי זיכוי גט. ויפה הורו בזה, משני טעמים: איסור נשיאת שתי נשים אינו אלא משום קטטה ובמומרת אין שייך טעם זה. עוד, כיון שעבר האלף החמישי אין תקנת רבינו גרשום, וכל מה שאין נושאין שתי נשים אינו אלא מנהג, כאילו התנו על כך בשעת הנישואין.

לכן למעשה, אם אין טורח, או סיבה מעכבת, יש לזכות לה גט כדי לצאת ידי חובת כל הדעות. אבל אם מסיבה כל שהיא לא ניתן לכתוב גט, אפשר לסמוך בלי שום פקפוק להתיר לבעל להנשא בלי זיכוי גט כלל. (שו"ת "זרע אמת" החדשות אה"ע ז' ג' ע"י"ש ב')

"כה תברכו את בני ישראל". (וי"ב)

גביר ממשפחת הלויים בבית הכנסת מנהג האשכנזים, ואין שם לוי אחר זולתו, והוא שליח ציבור בתפילות מוסף של כל המועדים, שלש רגלים, ראש השנה, יום כיפור ותפילת נעילה, בהם בלבד הכהנים נושאים כפיהם והלויים נוטלים ידיהם.

שאלה: מה יעשה זה הלוי, האם יכול להפסיק בתפילתו בלי שיעקור רגליו לרחוץ את ידי הכהנים, או אם יכול לעשות שתי עבודות כאחד, דהיינו, לומר תפילתו ותוך כדי ליטול ידיהם.

תשובה: נטילה זו של לויים יש לה שורש בדברי הזוהר פרשת נשא ועל פי זה פסק מרן שהלוי יוצק מים על ידיהם (קכ"ח ו' וב"י). אכן אם אין לוי, הבכורים נכנסים במקומם וכך נהגו העולם (ב"ח מג"א שם). אמנם, במקום שאפשר, מצוה זו תלויה בלויים דווקא.

לכן, בימי ראש השנה שיש מציאות שיוכל לקיים המצוה, בזמן שהקהל אומרים "היום הרת עולם", יטול הש"ץ הלוי לכהנים. אבל ביום כיפור וברגלים, שצריך לעשות הפסק בתפילה, אינו נכון שיהיה מלאך אחד עושה שתי שליחויות, על כן באלו הימים יותר נכון שהבכורים יטלו. (שו"ת "זרע אמת" החדשות או"ח ח')

ב"נר" תשפ"ה הארכנו בנטילה זו - ת"ח מקוראי העלון סיפר דבר מרגש: בקהילת אביו היתה נטלה עם חמש ידידות! כדי שכל הלויים יוכלו לזכות ליטול לכהנים. בחו"ל, ברכת כהנים הינה מאורע מרגש ומיוחד, רק בחגים. כולם השתוקקו להשתתף במצוה זו!

מספורי המגיד

מאת הסופר המהולל בכל התשבחות הרה"ח רבי יאיר
וינשטוק שליט"א.

"בימי שפוט השופטים"

ויהי בימי שפוט השופטים (רות א)
אוי לו לדור ששופטיו צריכים להישפט (מד"ר רות)

פרק ראשון

כצאן ללא רועה

העיר בומברג שבארץ אשכנז, הייתה כאלמנה. רבה הגאון שישב על כסא הרבנות שנים רבות, רבי יצחק הלוי, נפטר לאחר מחלה קצרה, והותיר את קהילתו כצאן אשר אין להם רועה.

קהילה חשובה וגדולה כקהילת בומברג אינה יכולה להישאר ללא רב גדול. ראשי הקהילה שלחו את רבי פסח ברלינר ורבי דוד הירש, שני תלמידי חכמים חריפים ובקיאים, שלא היו כמותם בכל העיר ואולי גם בערים אחרות, לשוט בארץ ולתור להם רב חדש שכתר הרבנות בקהילה החשובה של בומברג יהלום אותו.

שני השליחים נסעו מעיר לעיר, תרו ובקשו אחר רב חשוב, גדול בתורה ובמעשים, ולא מצאו. לא מפני שלא היה בארצות גרמניה רב חשוב וגדול. קהילות הקודש דאשכנז לא היו ריקות מתורה באותו הזמן. הישיבות ובתי המדרשות היו מלאים תלמידים. כל עיר גדולה החזיקה ישיבה על חשבונה, ולא פסק קול תורה מישראל בכל ארצות אשכנז ואפילו בערים הנדחות. אמנם נמצאו הרבה רבנים שרצו והשתוקקו לשבת על כסא הרבנות בעיר בומברג, אלא שקהילות אשכנז נהגו סלסול בעצמן, ולא רצו למסור את שררת הרבנות לכל אדם. גם קהילת בומברג כך. השליחים ראו רבנים מכובדים בכל אתר ואתר, שוחחו עמם והתרשמו מהם. אולם לא מצאו מועמד הראוי לפי דעתם לכתר הרבנות של בומברג. לעומת זאת, כשגילו באי אלו קהילות אדם גדול ונכבד הראוי לאיצטלת הרבנות ונפשם חמדה אותו, התברר כי הוא אינו רוצה לעקור דירתו מקהילתו שהיה מבוסס ומבונה בה בכל טוב, וללכת לעיר חדשה שבה עדיין אינו מכיר איש והרי הוא בה כגר תושב.

עברו הימים והשבועות, והשליחים מכתתים רגליהם ומהלכים בין קהילות וערים, ועדיין לא מצאו את שבקשה נפשם. מאשכנז עברו למדינת פולין וגם בה לא מצאו מרגוע. מי שמצא חן בעיניהם לא רצה לבוא לקהילתם, ולהפך.

עד שבאו לעיר קרעמניץ.

פרק שני

כהגה ביד המלח

מספורי המגיד

עייפים ומיוגעים נכנסו רבי פסח ברלינר ורבי דוד הירש בשערי קרעמניץ. רוחם הייתה נפולה וכוחם לא עמד להם עוד, אחרי שיטוטים וחיפושים המתמשכים כבר על פני ארבעה ירחים תמימים. החלו מחפשים בעל אכסניה, לתת מרגוע לגופם היגע. ובשעה שהלכו ברחוב, עברו מתחת לחלונות של בית מדרש.

החלונות היו פתוחים. מתוך בית המדרש בקע קולו של אדם המרצה פשט בגמרא בשפה קולחת ומלוטשת.

כדבורים הנמשכות אל הצוף נמשכו שני השליחים ונשאבו אל בית המדרש. עייפותם ורעבונם פגו בשומעם קולה של תורה מהדהד ברמה. נכנסו בשקט והתיישבו בקרן זוית. מתבוננים מהצד במראה:

בכותל מערב של בית המדרש, ישבו כעשרים נערים שקלסתר פניהם המעודן וחוט של חסד שנמשך עליו, העידו בהם על לימוד תורה בהתמדה. הם היו מרוכזים כליל באדם בעל צורה שעמד בראש השולחן ועיין בספר גדול שהיה פתוח לפניו. בית המדרש כולו היה שקט ברגע זה עד כי יכלו שני השליחים לשמוע את רחש הנשימות של הנערים. ברגע הבא החל מגיד השיעור לדבר בקול שקט שהלך וגבה, ככל שנגרף במימיה הסוערים של הסוגיה הסבוכה שבפירוקה היה עסוק כעת. שוב עצר האיש ועצם את עיניו ומצחו התמלא בקמטים כגלי ים. פתאום הופרעה הדממה כשאחד הנערים שאל קושיה בהיסוס קל. אחד מחבריו נחלץ מיד לעזרתו של מגיד השיעור, וענה על אתר תירוץ בנימה מתנצחת. לא הספיק זה לסיים דבריו, עד שבחור שלישי קם עליו לקפח את שוקיו ברתחה דאוריייתא. הדממה נהפכה לסערה; סערה של תורה שניתנה בקולות וברקים. כך התנגחו ביניהם תלמידי חכמים, צורבים עולי ימים בקולות וברקים. עיניהם ברקו בחדוותא דשמעתתא, וניכר היה כי אין להם בעולמם מאומה, מלבד הרצון הבוער לירד לעומקה של סוגיה ואמיתה.

מגיד השיעור, לא נתיירא כלל מכל אותו מבול של צעקות וצווחות שהופנה אליו. הוא הקשיב לדברי הבחורים, שקל אותם בעיני שכלו וענה לכל בחור ובחור בשקט ובטוב טעם. כיורד-ים ותיק ומומחה נחלץ מתוך הסערה ומימי ים התלמוד שוב שקטו ורגעו. הסוגיה הצהירה והבהיקה כשמש בצהרים. הפשט ברור היה ואיתן כמו ניצוק מברזל. כל הקושיות והתירוצים היו ללבנים שהוקמו ביד אמן נדבך אחר נדבך לבניין מבוצר שלא במהרה ימוט.

ר' פסח ברלינר ור' דוד הירש שמעו ולא האמינו למשמע אוזניהם. שניהם חריפים ובקיאים היו כאמור, והכירו היטב את הסוגיה הנידונה. ידעו עד כמה קשה היא להבנה, וכיצד חייב כל מגיד שיעור לעמול עד שיצליח להסבירה לפני בחורים צעירים וחסרי בקיאות. מגיד שיעור זה צלח כספן מנוסה את מימיו הרוגשים של הים הסוער בבטחה ובנחת, כאילו לא היה שום קושי מיוחד. נראה היה בעיניהם אותה שעה כאדריכל רב אמן שלמד לפני ולפנים את תכנית הבניין על מבואותיו ומבוכיו, לפני שהרצה אותו לפני תלמידיו. למדן מופלג המכיר ויודע את התורה כנתינתה, מן היסודות העמוקים עד לגבהי גבהים.

מתוך שמחה של תורה החלו שניהם להתערב במהלך השיעור. השתעשעו עם הבחורים ורבה בדברי תורה, כשהם עצמם מגלים שבע ידות בחריפות ובקיאות עצומה.

מספורי המגיד

אולם, לא שני למדנים שגיבים כמו ר' פסח ברלינר ור' דוד הירש ישפטו את רבה המיועד של קהילה קדושה בומברג על פי שיעור אחד. שכרו להם חדר באכסניה ויום יום היו נכנסים לבית המדרש, ומשיחים עם האיש בדברי תורה. כבדרך אגב תהו על קנקנו בשאר עניינים. בדקו האם כוחו גדול גם בהלכה או שמא רק בפלפול. נוכחו לראות שבקי הוא בכל ד' חלקי שולחן ערוך, וגם בשולחן ערוך החמישי. פיקח ומחוכם הוא ומתמצא בכל הוויות העולם. אי אפשר לרמותו. הליכותיו מתונות ומדודות וכל מראהו אומר כבוד.

לאחר שעמדו על טיבו ובחנוהו יפה יפה ארבעה שבועות תמימים. נדברו שני השליחים ביניהם והחליטו כי איש זה, הגאון רבי מרדכי אורבך שמו, ראוי והגון לשבת על כיסא הרבנות של העיר בומברג.

הפעם, הקדימו השנים רפואה למכה. עוד בטרם החלו לבוחנו בחינות מקיפות ומעמיקות, שוחחו עמו שיחה של דרך אגב, וממנה הבינו כי אם יוצע לו לכהן על כיסא הרבנות בקהילה גדולה, לא ידחה את ההצעה על הסף.

הגיעה עת פירעון השטר.

באחד הערבים, בשעה שסיים רבי מרדכי לסעוד את לבו. הופיעו במעונו שני השליחים והניחו לפתחו הצעה שקשה לסרב לה.

כבר אמרנו לעיל שרבי מרדכי פיקח מופלג היה, לפיכך לא הופתע כלל וכלל מן ההצעה. בעוד הם בוחנים אותו, בחן הוא אותם. הבין מהם כי קהילתם, בומברג, מחפשת רב לאחר שהרב הקודם גווע וימות, וכי כל השיחות והפלפולים מטרתם אחת: לבדוק ולעמוד על קנקנו. בינתיים הספיק הוא לשקול את העניין מכל צדדיו, ולאחר שנמלך בזוגתו הרבנית ושאל את פיה, הגיע לכלל דעה כי אם יוצע לו התפקיד, לא יסרב לו.

עתה באו הדברים לכלל מעשה. שני השליחים אמרו את שלהם. רבי מרדכי ענה תשובה לא מחייבת מפני הנימוס. שלא יראה כלהוט יתר על המידה. ולאחר שעברו כמה ימים, הודיע להם את תשובתו ואמר "הן".

ברק של שמחה אושר הציף את עיניהם של שני אריות התורה. מיוגעים היו מן החיפושים, וחששו שמא אם יסרב יעברו עוד חודשים הרבה על קהילתם שתהא כאלמנה ללא רב הגון.

מיד פנו והלכו לאכסניה, ובשובם הביאו אתם כתב רבנות שהיה מוכן בידם מראש, נתנו בידו את הכתב וברכו אותו בברכת "מזל טוב". אשריך קהילת בומברג כי רב גדול כזה יפאר את כותל מזרחך.

פרק שלישי

שנים אוחזין בטלית

מספורי המגיד

כל עוד היו הדברים רק בגדר אפשרות, לא התכוננו רבי מרדכי ובני משפחתו לעזוב את קרעמניץ. כעת הפכו הדברים למעשיים. רבי מרדכי ביקש שהות משני השליחים להכין עצמו כדבעי לעזוב את עיר מגוריו ולעבור דירה לבומברג.

קשה מכל קושי היה עליו להיפרד מתלמידיו החביבים, ששמעו מפיו תורת אלוקים חיים בכל יום ויום. לשמחתו הרבה, רוב תלמידיו מוכנים היו לצאת לגלות בעקבות רבם, ובהסכמת הוריהם, הודיעוהו חגיגית כי לאחר שישתקע בבומברג, יבואו אף הם בעקבותיו.

שבועיים ימים של הכנה רבתי עברו. הרב מוכן ומזומן היה. כל חפציו נחו בעגלה, צרורים וקשורים. הגיע היום המיוחל. ידידיו ומכריו וקרובי משפחתו נפרדו ממנו ברחובה של עיר, מי בחיוך של 'שמח בשמחתו' ומי בבכי של פרידה וגעגועים. הרב ושני השליחים ישבו בעגלה. העגלון הצליף בשוטו וזו יצאה לדרכה ופנתה ללכת בומברגה.

כמה שבועות עברו עליהם כחלום יעוף וכיום טוב ארוך של שמחת תורה. ר' פסח ור' דוד לא ראו ממעין תורתו וקדושתו של רבם המיועד. כל יום שעבר חשף לפניהם עוד טפח מגדולתו וקדושתו, וזוית חדשה מאישיותו רבת הגוונים. שמחתם הרקיעה שחקים ואילו לא התביישו, יוצאים היו מן העגלה ומרקדים בשדה הפתוח. מחוללים בכל עוז ומודים לאלוקי ישראל שהנחה אותם בדרך אמת למצוא רב כה גדול. מיום ליום נתגלה להם כי כל מה שהכירו בו מקודם, היה רק כטיפה מן הים.

וכך נסעו ונסעו, עד שהגיעו לאחד הכפרים הסמוכים לבומברג. כאן פנו השלוחים ואמרו לרב:

"כבוד תורתו יואיל נא לרדת ולהתאכסן פה, אצל יהודי הגון ובר אוריין. ישב בכבוד וינוח מעט ובינתיים אנחנו נלך העירה. נבוא ונבשר את הבשורה הטובה לפרנסי הקהילה, שרבה החדש של בומברג הגיע והוא חונה פה בתחומי העיר. כל העדה כולה: הדיינים; ראשי הקהל; הפרנסים; וכל הקהל הקדוש יצאו לקראתו לקבל את פניו".

"כמה היא הדרך מכאן עד בומברג?" שאל הרב.

ר' פסח ברלינר הצביע לעבר קצה האופק. "אם רבינו טוב-רואי, יוכל לראות את המגדל הלבן הגבוה, שם יושבים תדיר הצופים המשגיחים על עירנו למקרה של שריפה חלילה. מכאן נמצא אתה למד כי בומברג קרובה לכאן מעט יותר מתחום שבת. יפוש מעט, ובעוד כמה שעות נבוא לקחתו עמנו בשמחה ובשירים בתוף ובכינור. הבו כבוד לתורה".

סבר הרב וקבל. נכנס אל האכסניה לחלץ עצמותיו, ואילו השליחים נסעו העירה על מנת לשוב ולקחתו עמם כעבור שעות אחדות.

ישב הרב בחדרו במתח של ציפייה וכל רגע דומה עליו כשעה. הרגעים זחלו בעצלתיים. עיין קלות בספר ועבר שוב על דפי הדרשה הגדולה שהכין לשאת במסיבת התמנותו לרב העיר. עברה שעה, עברו שעתיים. בעל האכסניה נכנס לחדרו להמתיק עליו את קושי הציפיה הדרוכה. שוחח עמו שעה קלה על הא ועל דא להפיג את מתחיו. אדהכי והכי העריב היום. חמה עמדה לשקוע, ועדיין לא נראה אפילו סימן קל לכל אותו המון חוגג, האמור להגיע לכאן לקבל את פניו של הרב החדש. קם והתפלל מנחה, שוב עיין מעט בספר ולאחר שנצנצו הכוכבים הרקיע וערב ירד, התפלל גם תפילת ערבית.

מספורי המגיד

לתימהונו הגדול עברו עוד שעה ושעתיים, ועדיין איש לא בא לקבל את פניו. בעל האכסניה, נבוכך גם הוא, הכניס לחדרו טס ועליו מיטב המטעמים לארוחת ערב. ברם, הרב טעם רק טעימה קלה בכדי להפיג יובש פיו. מפאת הציפיה הגדולה והחרדה שתקפה אותו, לא היה מסוגל לאכול.

הלילה עבר גם הוא, החמה זרחה ועדיין אין קול ואין עונה. הרב השכים קום ממיטתו והתפלל שחרית, כולו אחוז תימהון מה קרה לבני בומברג שכך נוהגים בו.

כשסיים להתפלל וחלץ טליתו ותפיליו, נשמעה נקישה קלה על דלת חדרו. פנה לפתוח וראה שני אנשים לא מוכרים עומדים בפתח. הציגו עצמם כפרנסי קהילת בומברג. דין תורה יש להם ובאו להציע לפניו את טענותיהם. כאשר יגזור אומר, כן יקום.

פליאתו לא נסתרה מעיניהם החודרות של הפרנסים. לקבלת פנים מסוג כזה, לא התכוון כלל. אך הוא לא עמד על כוונתם האמיתית.

ישב עמם אל השולחן ואחד מהם פתח ואמר:

"רבינו, יודעים אנחנו שכבודו תמה מדוע מתמהמהת קבלת הפנים עד בוש. אלף אלפי סליחות עלינו לבקש ממעלתו על התנהגותנו, ועל כך שרק כעת אנחנו באים להציע את הדברים שישמע, אך טוב מאוחר מלא כלום, וכעת התעוררה אצלנו נחיצות גדולה בפסק הלכה ברור".

סקרנותו של רבי מרדכי התעוררה עוד יותר, ולבו כמעט כרע תחתיו מגודל ההתרגשות. הבין כי משהו נשתבש ולא ידע מה.

"ספרו את הדברים ואשמע" אמר בשקט.

הפרנס השני ששתק מקודם, נטל את מושכות השיחה לידי ו החל מדבר בשטף ובלי היסוסים.

"כידוע לכבודו, קראנו לו על מנת שימלא את מקומו של רבינו הקודם, הגאון רבי יצחק הלוי ששבק חיים לכל חי. כבודו אולי הבין, שהרב לא הניח בן ראוי למלא מקום אביו, ואולם לא כן הוא. ידע נא כי בן יחיד הניח רבינו במותו, בן גדול בתורה, גאון וצדיק כמותו, הראוי למלא מקום אביו, ושמו רבי שלמה יחיאל. דא עקא, שהבן עצמו, לרוב גודלו וחשיבותו, כבר נקרא לכהן פאר, עוד בחיי אביו, בקהילה חשובה אחרת כאב-בית-דין וראש ישיבה. יושב הוא שם על התורה ועל העבודה. מרביץ תורה לתלמידים, דן דינים, ומורה הוראות. בגלל ריחוק המקום, לא עלה בידינו להביא אותו לבומברג אל ההלוויה של אביו.

כשעברו שבעת ימי אבלות התאספו כל בני העיר, ושיגרנו לרבי שלמה יחיאל הלוי כתב רבנות, חתום בידי ראשי הקהל וחשובי העיר. בקשנו ממנו לבוא למלא את מקום אביו. אולם הבן החשוב כלל לא טרח להשיבנו דבר. לאחר חודש ימים, חזרנו וכתבנו לו איגרת שניה וביקשנוהו בכל לשון של בקשה לבוא אלינו לשכון כבוד בעירנו, וגם בפעם הזאת לא זכינו למענה. בפעם השלישית הזהרנו אותו מפורשות, כי אם לא נקבל תשובה עד ירח ימים, נראה בכך ויתור מצדו על זכות הרבנות של בומברג, והרשות בידינו לקבל רב אחר על כס אביו.

מספורי המגיד

בלב מלא חרדה הוחלנו ירח ימים לקבל תשובת הבן, ושוב לא נענינו. הוספנו וחיכינו עוד חודשיים ימים, שמא יימלך בדעתו וינחם על מחשבתו הראשונה, ורק לאחר שחלפו עברו כמה וכמה ירחים, אמרנו, לא תוכל עדה הקדושה דבומברג, להיות כספינה הנטרפת בים ללא מלחים ורב חובל, ולפיכך שיגרנו את ר' פסח ברלינר ור' דוד הירש, מחריפי-חריפים של קהילתנו למצוא לנו רב חשוב וראוי. כיתתו הללו את רגליהם עד שמצאו את כבודו, והנה..."

"והנה מה?" שאל הרב בפיק ברכיים.

"אין לנו הסבר על כך, רק רצון השם יתברך יכול היה לסבב מאורע כה מופלא. תמול, יחד עם שני השליחים שבאו לבשרנו על הופעתו של כבודו, נכנסה לחוצות בומברג מרכבתו של רבי שלמה יחיאל הלוי שנעתר לשלוש אגרותינו ובא לכאן כדי למלא מקום אביו".

פרק רביעי

"כאילו אינו נוגע בדבר"

אילו התמוטטו שמי תקרה והתרסקו על ראשו, היה רבי מרדכי מקבל את הדבר בשוויון נפש לעומת התדהמה העמוקה שחש נוכח דבריהם. לאחר כל היגיעה והעמל, ההכנות הנפשיות, והתוחלת הממושכה, במקום לזכות בקבלת פנים חגיגית, באים שני פרנסים אלו ומבשרים לו, כי לאמיתו של דבר לרבם המנוח היה בן. גאון וצדיק וראוי לרשת את אביו.

"אם כן, מה ברצונכם ממני?" שאל

פניהם של הפרנסים אדמו מבושה ומבוכה, "באנו אל מעלת כבודו, יען כי שני השליחים ספרו לנו על גודל גאונותו וצדקתו. החלטנו להציע העניין לפניו, ולבקשו להכריע בשאלת הרבנות כיחיד מומחה, וכאשר יחליט בדעתו דעת תורה, כן יהיה".

רבי מרדכי התגמגם ופלט כמה משפטים מבולבלים. כעת התברר לו כי מגמת פניהם לא הייתה כפי שחשב תחילה, להודיעו בעדינות שעליו לסגת בכבוד, אלא לקבל את הכרעתו בשאלה "מי יהיה רב העיר" כאילו הוא עצמו איננו צד נוגע בדבר. אם יחליט כי הוא קודם לבן הרב, לא יערער איש בדבר. אולם העניין סבוך הוא מאד, ואי אפשר לדון בו אלא בכובד ראש ושיקול הדעת, ולא לחרוץ דין על רגל אחת.

"אינני יכול להכריע בדבר בחטף" אמר לאחר מחשבה, "הישארו פה כמה שעות ואני אדון בדבר מכל צדדיו".

קבלו הפרנסים את דבריו. נותרו באכסניה כל היום, והרב הסתגר בחדרו והתעמק במחשבתו. צדדים רבים היו לו לכאן ולכאן, ולקראת שקיעת החמה, עדיין לא הודיע להם את פסק דינו. ביקש מהם ללון בלילה בכפר, ועד הבוקר יציא פסק הלכה ברור וחותר.

ליל שימורים עבר על הרב. ליל שימורים עבר גם על הפרנסים. הוא אפוף היה במחשבות מעמיקות וישן אך מעט, והם המתינו בלב רוגש וחרד לשמוע כדת מה יפסוק. ספק קל שבקלים לא היה להם כי הוא דן בנושא הסבוך כאילו אינו נוגע כלל בדבר.

מספורי המגיד

הבוקר אור והפרנסים הובלו על ידי בעל האכסניה לחדרו של הרב, לשמוע את פסק ההלכה:

"על כסאה של בומברג ישב כבוד הרב שלמה יחיאל הלוי. בן הרב ימלא את מקום אביו ואני אלך ואשוב אל עירי קרעמניץ".

הפרנסים עמדו כהלומי רעם ולא האמינו למשמע אוזניהם. בשרם נעשה חידודין חידודין. הנשמע כדבר הזה? אך הוא חזר על דבריו בפשטות ותמימות.

"האמנם?" שאלו, והוא שונה ומשלש, "אכן. לבן הרב, זכות הירושה!".

קמו האנשים לחזור לעירם, מלאי הערצה לאיש שמלבד כל מעלותיו, נתגלה גם כבעל שאר-רוח ויכולת הקרבה וויתור לעילא מכל דרגין.

הם יצאו לדרכם וגם רבי מרדכי יצא לדרכו, לשוב לקרעמניץ.

בצהרי היום, סמוך לאחד הכפרים, נשבר אחד מאופני העגלה. רץ העגלון הכפרה והזעיק עזרה. נפח מומחה שהגיע, בדק את הגלגל השבור ומצא כי התקלה מורכבת מדי ויידרש יום שלם לתקנה. ישב הרב לאונסו בבית אחד הכפריים שאירחו בכל לב, והצטער על זמנו היקר שנגזל ממנו בשל תקלות פעוטות.

למחרת בצהרים חזר הנפח עם העגלה המתוקנת. הסוסים אך נרתמו ליצולים כאשר ממול הגיעה בדהרה מרכבה קלה ובתוכה יושבים שני הפרנסים מבומברג.

"רבינו" צועקים הם לעבר רבי מרדכי, "אל יתרחק".

כהרף עין ירדו השנים, נגשו אליו בדחילו ורחימו, נישקו את כף ידו ופלטו בהתרגשות עצורה: "שלום עליכם, מורינו ורבינו, רבה של העיר בומברג!".

פרק חמישי

קבלת פנים ומיתה חטופה

"וכי לא אמרתי לכם כי משפט הבכורה שמור הוא לבן הרב?" נימה קלה של קפידה הסתננה לקולו של רבי מרדכי.

"אמת ויציב" ענו הפרנסים, "על פי פקודתו קבלנו את רבי שלמה יחיאל לרב העיר. בלילה, לאחר מסיבת קבלת הפנים, הלך לישון ובבוקר לא קם. נפטר מתוך שנתו ועלה לגנזי מרומים. כיהן כרב העיר יום אחד! וכעת באנו לחלות את פניו כי יואיל ברוב חסדו לבוא עמנו לבומברג ולכהן בעירנו כרב, אחרי אשר משמים הוכיחו כי הוא הרב".

ללא אומר ודברים עבר רבי מרדכי מעגלה לעגלה, שילם פרוטות אחדות לעגלון ששכר ונסע עמהם לבומברג.

בדרך ישב הרב ולא פצה פה. הפרנסים חשבו שיפזר מעט את הערפל סביב תעלומת מותו המסתורי של בן הרב, אולם הוא שתק שתיקה ממושכת.

מספורי המגיד

ויהי כבואו לבומברג נתקבל שם בכבוד מלכים, עם שהייתה האוירה נסוכה עצבות עקב פטירתו החטופה של רבי שלמה יחיאל שנטמן בקברו שעה קלה לפני בוא הרב החדש.

תקופה ארוכה לא דבר רבי מרדכי על כל הענין ולא כלום. בני העיר יראו ממנו יראה גדולה, ולא העזו לשאול אותו מה אירע בעירם ומה פשר דבר. רק לאחר תקופה ארוכה מאד, כשנעשה לבם של ראשי הקהל דבומברג גס במקצת בהדרת גאונו של רבם הנערץ, צפה מאליה השאלה המתבקשת:

"למדנו רבינו. מה טעם עשה לנו ה' ככה? מתחילה קבלנו את כבודו לרב, כיון שסברנו כי בן הרב ויתר על זכותו, והא ראייה שלא השיב לנו כל תשובה. אחר כך באו שני הרבנים ביום אחד. לאור פסקו קבלנו את רבי שלמה יחיאל הלוי לרב. קבלנו את פניו בשמחה ובשירים, והנה עוד באותו לילה נחטף ונפטר בשנתו. מה פשר דבר".

פרק שישי

בהדי כבשי דרחמנא למה לך

"הגמרא במסכת בבא בתרא (צ"א ע"ב) אומרת" פתח רבי מרדכי ואמר, "אפילו ריש גרגותא משמיא מוקמי ליה. כלומר, אפילו השר הממונה על הבורות ומכריע מי ידלה מים היום ומי מחר, משרה קטנה לכל הדעות, גם הוא מתמנה על פי צו אלוקי. משמים נגזר על שנינו שנשב על כיסא הרבנות של בומברג, ואחד מאתנו ידחה מפני חברו. נודע הדבר לאבי מורי מנוחתו עדן ולרבי יצחק הלוי בגנזי מרומים, ושניהם השתטחו לפני כיסא הכבוד, וכל אחד מהם בקש שבנו של השני, יתמנה בראשונה לרב העיר. אני לא ידעתי מן המאבק האדיר המתנהל מעל לראשינו, וכאשר באו אלי השליחים לבקשני שאסכים להיות רב בעיר, נעתרתי לבקשה וקבלתי את כתב הרבנות.

כשבאתי סמוך לכאן, נודע לי מפיהם כי בן הרב הגיע ותובע את משפט הבכורה. הצעתם לי להיות פוסק יחידי ביני ובינו ולא סירבתי. עיינתי בדבר הדק היטב, וכבר לקראת ערב נתברר לי כי לפי ההלכה דין קדימה שמור לבן הרב. מכל מקום, רציתי ללבן את הדבר בלילה עוד פעם, ביתר ישוב הדעת ובלי אבק של פניה עצמית חלילה. מאוחר בלילה נפלה עלי תרדמה קצרה וראיתי את אבי בחלום. הוא פנה אלי ואמר:

"דע לך בני, כי כמוך פסקו גם בשמים, לבן הרב משפט הירושה והוא יהיה רב בבומברג לפניך".

לא הבנתי את המילה האחרונה 'לפניך', והוצאתי בבוקר את פסק דיני כי בן הרב לו משפט הבכורה, וכל הבא לשבת על כיסא הרבנות הרי הוא בכלל משיג גבול. מה שקרה אחר כך נשגב מבינתי. על זה נאמר הנסתר לה' אלוקינו. אין לנו עסק בנסתרות, אך הנגלות, לנו ולבנינו. יושב אני על כיסא הרבנות על דעת המקום ועל דעת הקהל כדת של תורה".

יראה גדולה תקפה את האנשים כשדנגלל לעיניהם פעם אחת הפרגוד, והורשו להציץ להרף-עין בדברים שהם מכבשונו של עולם. מאותו יום ואילך, לא העז עוד איש להעלות על דל שפתיו את המעשה הנורא, ורבי מרדכי ישב שנים רבות על כיסא הרבנות של בומברג

מספורי המגיד

בשלום ובשלווה, ועוד בחייו זכה לראות את אחד מבניו, רבי אריה לייבוש אורבך, מכהן כרבה של סטניסלאב ושמו הולך לפניו בכל המדינות כגאון וצדיק.

***

הרב רבי יאיר וינשטוק שליט"א

כדור חוזר הוא בעולם

"יגעת ומצאת – מצות השבת אבדה קיימת!"

סיפור לחג השבועות

בורו-פארק ברוקלין. ניו-יורק. אייר תשמ"ד.

קרני השמש מצאו את התריס מוגף בפניהם אותו בוקר. שרולי החרוץ מקבל כל בוקר את פניהם בחיוך עליז ותריס מורם. כעת היה החדר שרוי עדיין באפלולית ושלווה נעימה. הוא דווקא אוהב ללכת לחיידר, ותמיד יהיה מראשוני הילדים העולים על האוטובוס הצהוב. אבל היום לפני הצהרים יש לו ביקור אצל רופא שיניים לטיפול נרחב. הוא לא רצה ללכת, ואמא הבטיחה לו כי אם יהיה ילד טוב וילך אל הרופא המפחיד הזה בלי לעשות בעיות, יזכה ביום חופש ולא יצטרך ללכת לחיידר להמשך היום. איזה ילד בן עשר לא יעוט על המציאה של יום חופשי מלימודים?

ושרולי לוגם את החופשה בהנאה. מתהפך בניחותא מצד אל צד, ישן עוד שעה ואינו מגלה רצון לקום עד שאמא נכנסת לחדר ומזרזת אותו, "שרולי, אפילו אם לא הולכים לחיידר, אבל להתפלל צריך".

הוא קם ומתלבש בחדוה. הסוודר החדש שאבא הביא לו מאוסטרליה המתין לו. לבש אותו בעיניים נוצצות. יום יפה היום לאחר כמה ימים גשומים. בחוץ אמנם קריר למדי, אבל העיקר שהעננים השחורים פינו את מקומם לתכלת השמים. גם זכרוננו המעצבן של המקדח המטרטר, העתיד לכרסם בעוד שעה קלה בין שיניו, אינו מצליח לקלקל לו את מצב הרוח. יש משהו אחר שעתיד לקרות באותו יום ואילו שרולי היה יודע אותו, מצב רוחו היה מתקלקל לאלתר. אבל למזלו הטוב הוא אינו יודע את העתידות, ולכן הוא רץ לבית הכנסת בשמחה ופיאותיו המסולסלות השחורות מקפצות בחינניות יהודית לצידי ראשו. כיפת הסמט

מספורי המגיד

השחורה והמבריקה מונחת כדבעי על ראשו. הוא מתפלל בהתלהבות, בשמחת ילדים טהורה.

*

בוסטון. מאסס. אלול תשי"ד.

יהודית קלינברג עשתה את כל המסלול המקובל כמו כל בת אמריקאית בוסטונית במשפחה חרדית ממוצעת, מאז נולדה באמצע חודש אלול תשי"ט. לימודים בבית ספר המקומי לבנות והסמינר. לאחר שסיימה את חוק לימודיה נישאה לבן ישיבה מצטיין, הרב אביעזר בוקמן, והזוג הצעיר החל מבסס את חייו בעיר.

אין לדעת איך, אבל בתוך תוכם של בני הזוג בוקמן התרקמה כמיהה לארץ חמדת אבות. תחילה לא דברו על כך אלא רק חשבו, אחר כך התחילו הרעיונות ללבוש כסות של מילים ונעשו לרצון חזק.

הם היו ממש זוג צעיר בתחילת הדרך, עם שני ילדים קטנים, כשמימשו את הרצון והפכו אותו למעשה. יום אחד עלו לארץ ישראל והשתקעו בירושלים. הבעל הלך ללמוד בכולל אברכים, האשה עבדה כמתרגמת במשרד של ישיבה. אבל ארץ ישראל נקנית בייסורים. אביעזר ויהודית בוקמן לא העלו על הדעת את הקשיים שהמגורים הנכספים בארץ ישראל יכולים לתבוע מהם. הם נחלו אכזבה אחר אכזבה. הכולל של אביעזר נסגר, משרד הישיבה מצא מתרגמת מעולה יותר מיהודית, ופיטר אותה ללא סנטימנטים מיוחדים. הם נאחזו בציפורנים כדי לשרוד והרגישו איך הציפורנים נשברות.

לאחר נסיון כושל בן שנתיים לגור בארץ ישראל, בירושלים. עלו בני הזוג בוקמן על מטוס בדרכם חזרה לארה"ב. הם היו מדוכדכים וספוגים בהרגשה מתסכלת, כאילו לא זכו לגור בארץ ישראל כיון שלא היו ראויים אליה. עיניהם דמעו כשראו את הקרקע נשמטת מתחת רגליהם והמטוס אוסף גובה. מבטיהם העורגים ליטפו את רצועת החוף המתקטנת משנייה לשנייה. הגלים נשברו על החול הצהבהב והותירו שובל של קצף לבן נמוג. "כך הייתה ישיבתנו בארץ ישראל" התייפחה יהודית והצביעה לעבר הגלים הקטנטנים. "כקצף על פני המים. באנו, היינו, ונעלמנו. לא הותרנו שום רושם. ארץ ישראל לא רצתה בנו".

אביעזר התקשה לענות. גוש דמעות חנק את גרונו. ההווה לא היה זוהר במיוחד. גם הוא לא הצליח בעבר באמריקה מכורתו, ונשא חלום לגור בארץ אבותינו. החלום נכזב. האם העתיד יהיה מוצלח יותר?

*

מספורי המגיד

בורו-פארק ברוקלין. ניו-יורק. אייר תשמ"ד.

הטיפול הממושך על כורסת רופא השיניים הסתיים בהצלחה. שרולי ירד מהכסא והלך עם אמא הביתה. בבית חיכה לו אחיו הגדול אברהם משה.

"אברהם משה, מה אתה עושה בבית, למה אתה לא בחיידר?"

"אני לא מרגיש טוב, כואבת לי הבטן, ואתה?"

"חזרתי מרופא שיניים".

"נהדר, רוצה לשחק בכדור?"

"בטח".

הם שיחקו ב'מסירות'. משפחת אונסדורפר גרה בקומה ראשונה, ממש 'על הכביש'. שרולי עמד בחצר הבניין מול הבית. אחיו אברהם משה עמד בסלון ופתח את החלון הגדול לרווחה. הוא זרק את הכדור לעבר הרחוב. שרולי תפס וזרק פנימה. המשחק התחיל. הם היו שקועים בו עד כלות, כדרכם של ילדים. זו הייתה שעת אחר צהרים רגועה. שכונת בורו-פארק הסואנת, הייתה שלווה ושקטה כעת. רוב הגברים היו בעבודה או בלימודים. הילדים בת"תים.

שרולי ואברהם משה שיחקו ב'מסירות' בלהט, שוכחים כליל מעולם ומלואו. מדי פעם התעופף הכדור אל המדרכה ממול ושרולי חצה בריצה את הכביש כדי להביא את הכדור.

ברחוב עברו שני אנשים חשובים, האדמו"ר רבי יעקב יוסף וייס מספינקא זצוק"ל מלווה בבנו יבלח"א האדמו"ר רבי נפתלי צבי שליט"א מספינקא ארה"ב. (הרבי מספינקא זצ"ל שהתגורר כידוע ברחוב דונולו בבני-ברק, היה נוסע מדי פעם למעונו הקודם בארה"ב ושוהה שם תקופות מסוימות).

הרבי הכיר היטב את שרולי, בנם של שכניו משפחת אונסדורפר, שהיה בן בית אצלו וחביב עליו מאד. הוא הביט בדאגה בילד המקפץ ומתרוצץ וחוצה את הכביש בריצה, וליטפו על הלחי בחיבה. "שרולי, תיזהר מהכביש, נוסעות כאן הרבה מכוניות, זה יכול להיות מסוכן. אל תרד לכביש".

הילד נענע ראשו בדרך ארץ והמתין שתי דקות. כאשר האדמו"ר ובנו נעלמו מטווח הראיה התחדש המשחק. שרולי השליך את הכדור לבין זרועותיו הפרושות של אברהם משה.

מספורי המגיד

האחים המשיכו לשחק עוד ועוד. צוחקים בחדווה וקוראים קריאות זירוז ועידוד אח לעבר אחיו.

ואז זה קרה.

אברהם משה זרק את הכדור חזק מדי. הכדור עף מעל ידיו המושטות של שרולי והתגלגל הישר על הכביש הרחב. שרולי לא חשב כלל והתפרץ אל הכביש מבין שתי מכוניות חונות.

שברולט ארוכה ורחבה עשתה את דרכה במהירות לאורך הרחוב. הנהגת לא הבחינה בילד המזנק לכביש והמשיכה לנסוע בדהרה. השברולט פגעה בחזיתה בילד בן העשר והטיחה אותו לכביש במלוא העוצמה של שתי הטונות שלה ושלדתה הכבדה. שרולי איבד מיד את ההכרה. נפל על הכביש ונגרר מתחת למכונית מרחק של שמונים וחמישה פיט (רגל, כשלושים מטר).

אברהם משה אונסדורפר ראה בעיניים קמות את אחיו נזרק על הכביש ונעלם מתחת לשברולט. הוא ניתר באוויר כמעט עד התקרה ופרץ בשאגת אימים ספונטנית "רבנו של עולם, אנא אל תיקח לנו את שרולי".

אמם של השניים שמעה את הצרחה המזעזעת של בנה והגיעה בריצה בהולה אל הסלון. "מה קרה?" שאלה בנשימה טרופה.

אברהם משה עמד רגע כמשותק. פניו לבנות כסיד. אחר הצביע לעבר הכביש ופרץ בבכי נורא. "שם, שם, קאר דרס את שרולי".

*

שרשרת של ניסים נעשתה לשרולי באותו רגע. חסדי ההשגחה שהאירה פניה ושלחה את ידה הרחומה כביכול לשמור על חייו של ילד רך מתחת לגלגלים. הנס הראשון שהמכונית לא נסעה מהר יותר. כי אז האירוע כולו היה מסתיים אחרת רח"ל. הנס השני, שפגיעת המתכת החזקה בראשו לא נטלה את חייו. הנס השלישי שאותו לא הצליחו בוחני התנועה של משטרת ניו יורק להבין. כיצד לא עלו הגלגלים על הרגליים. המכונית גררה את הילד על הכביש ואמנם ריטשה את ידיו ורגליו, אבל למרבה הפליאה כאילו פסק הגלגל האחורי להסתובב ולא עלה על רגליו של הילד. מתוך העילפון האופף אותו, חדרה אל מוחו תחושת הכאב הנוראה של רגליו הנמחצות. הוא התעורר לשנייה אחת וצרח, "תורידו לי את הגלגלים מהרגליים".

ומיד חזר ואיבד את הכרתו.

מספורי המגיד

הנס הרביעי עתיד היה להתרחש מיד, כאשר אחד מהעוברים ושבים ברחוב שהבחין בתאונה, זינק במהירות לעבר המכונית ועצר את הנהגת בצעקה מחרישה:

"סטופ, סטופ, את דורסת ילד!".

הנהגת בלמה מיד. האיש גחן מתחת למכונית וראה את הילד המדמם שרוע בין הגלגלים כאשר הגלגלים דוחפים את הרגליים הצידה. (אבל לא מונחים עליהם כאמור), בכוחות על אנושיים שננסכו בו לרגע אחד קצר הרים האיש את קדמת המכונית לאוויר, החזיק אותה כך בידו האחת, (משקל אלפיים ק"ג!) ובידו השנייה חילץ את שרולי.

דקה לאחר מכן כבר הגיעו מתנדבי "הצלה" ואמבולנס. הם העניקו לילד טיפול ראשוני, וגזרו במספריים את שרוליו הסוודר כדי לטפל בידיו המרוטשות. הילד התעורר לשבריר שנייה ופרץ בצווחה נוקבת, "אל תקלקלו לי את הסוודר החדש, אבא הביא לי אותו מאוסטרליה".

והתעלף שוב.

האמבולנס פינה את הילד הפצוע לעבר בית החולים הקרוב "מיימונידיס". עדי ראיה סיפרו את החדשות הסוערות על התאונה לכל מי שעבר, ועד מהרה ידעה כל השכונה, כי שרולי אונסדורפר פצוע קשה ונמצא במצב קריטי.

זה היה רחוק מהאמת כמטחוי קשת. שרולי אמנם נפצע ונחבט. ראשו התנפח כמו בלון, ידיו ורגליו היו ממש קרועות. אך סידרת צילומי רנטגן שנערכה לו בכל חלקי גופו, קבעה כי אין שברים בגולגולת או בגפיים, אין פציעות וחבלות פנימיות, לא היו שטפי דם פנימיים. עיקר העיקרים, הוא חזר להכרה מלאה מיד כשהובא לבית החולים, זיהה את בני משפחתו ושוחח עמם. הוא נחנט מתחת לקילומטרים של תחבושות, אבל הרופאים היו מעודדים מאד מן הבדיקות.

"גברת אונסדורפר" בישרו לאמו, "לבן שלך היה נס גדול, בסך הכל הוא פצוע קל. זה יכול היה להסתיים לגמרי אחרת. שברולט כבדה כזו וחבטה חזקה בראש... ה' אוהב אתכם".

אביו של שרולי הוזעק ממקום עבודתו מיד לאחר התאונה, והגיע ישירות לבית החולים כשלבו מפרפר בחשש. אך כשנכנס למחלקה, נשם לרווחה. הוא מצא את בנו מצוי בהכרה מלאה ומשוחח. בלב קל הלך לאחד מבתי הכנסת בשכונה להתפלל מנחה. עשרות עיניים ננעצו בו. כשהתפלל שמונה-עשרה שמע התלחשיות בלתי פוסקות מאחורי גבו.

מספורי המגיד

"מסכן, הוא חי באשליה שהבן שלו יחיה. מסכן ואומלל. הבן שלו נמצא 'על הדקות'. חצי גוסס".

בשכונה נפוצו שמועות זוועתיות. שרולי איבד אברים פנימיים, היו שאמרו כליה, היו שאמרו ריאה. "המכונת פשוט 'מרחח' אותו על הכביש וריסקה אותו מבפנים" הסבירו יודעי דבר.

צא וראה כוחה של שמועה. לולי הגיע האבא אונסדורפר בעצמו מבית החולים, כי אז היה עלול למות רק מהלחשושים שהתנהלו בטווח שמיעתו. אלא שמשמים חסו עליו. ואפילו שידע את האמת כי אין נשקפת סכנת חיים לבנו, אלא שיזדקק לתקופת החלמה ממושכת, תחילה בבית החולים ואחר כך בבית, מכל מקום נתקף כמה פעמים במחשבות מפוחדות, מי יודע, אולי הם יודעים משהו שהוא לא יודע... ואולי, מוקדם מדי כדי לקבוע שהכל בסדר. שמענו כבר על מקרים שבתחילה נראו קלים, ופתאום הסתבכו והתדרדרו. כבר היה לעולמים.

בשארית כוחותיו הדף את כל ההרהורים ועשה מאמץ ניכר לכוון בתפילתו ולהתעלם מגל הלחישות. התפלל לבוראו מעומק לבו שישלח רפואה שלמה מן השמים לבנו.

*

שיש לי מזל רע אני כבר יודעת, אבל שהוא עד כדי כך רע?!

יהודית בוקמן הייתה המומה ושבורה כחרס. רק לפני כמה חודשים חזרה עם בעלה לניו-יורק, מחוסר ברירה. החלו מבססים מחדש את חייהם שלפני העלייה. הכל עולה להם בקשיים. החיים אינם קלים, אבל מאז חזרו לארצות הברית נעשו קשים שבעתיים. כמו נגזרה עליהם גזירת כף הקלע. ארץ ישראל לא האירה להם פנים. גם אמריקה לא ששה לקבל בזרועות פשוטות את בניה החוזרים.

בשעת אחר הצהרים, נהגה יהודית בשברולט השחורה שלה. מכונת אמריקאית כהלכות הימים ההם. ארוכה מאד ורחבה, כבדה ומסיבית. היא חצתה ביעף את הרחובות בשכונת בורו-פארק, כאשר פתאום זינק אברך עבדקן אל הכביש וצרח לעברה כמטורף "סטופ, סטופ. את דורסת ילד!".

בכל כוחה לחצה על דוושת הבלם ועצרה את המכונת בחריקת צמיגים נוראה, אופיינית למקרי תאונות דרכים. בחלומה השחור ביותר לא חלמה שאי פעם תהיה מעורבת בתאונת דרכים. היא יהודית בוקמן, שמעולם לא פגעה לרעה בזבוב, תדרוס ילד. ועוד איזה ילד! ילד חרדי, מסולסל פאות, בן לאחת המשפחות הטובות ביותר בשכונה. בסדרת פעולות מיכניות נהגה את המכונת אחורנית, כשהיא מסייעת בכך לאותו אברך לחלץ את הילד הדרוס מתחת

מספורי המגיד

לאוטו. כיבתה את המנוע והביטה בזוועה כיצד כוחות ההצלה וצוותי החירום מבית החולים מסתערים על הילד המרוסק. מעולם לא היו לה כוחות הנפש לשמוע על תאונות דרכים שאחרים היו מעורבים בהן, לעמוד ולראות את תוצאות הנהיגה שלה?! הילד היה פצוע קשה, הייתה בטוחה. הוא היה מרוח בדם מכל עבריו. היא חששה שכבר איננו בחיים. ענתה כרובוט לשאלות השוטרים ומלמלה בשפתיים קפואות את כל פרטיה האישיים.

"את משוחררת הביתה" אמרו לה בסופה של בדיקה וחקירה. "עוד תיקראי להמשך עדות, אבל כבר עכשיו ברור כי אינך אשמה בתאונה. הילד הוא שהתפרץ לכביש".

בעלה החזיר אותה הביתה. היא רעדה בכל גופה ולא הייתה מסוגלת לעשות כלום. ההגדרה החוקית "את לא אשמה" לא הקלה מעל מצפונה כהוא זה את רגש האשמה הכבד. היא דרסה ילד! אמנם מאוחר יותר נודע לה שהוא חי, תודה לקל, אבל בד בבד עם זאת גונבו לאוזניה השמועות המצמררות אודות הפציעה הקשה. הריאות נהרסו, הכליות נפגעו. הוא יהיה נכה לכל החיים! היא הסתובבה כמטורפת בבית ולא הייתה מסוגלת ללכת לעבודה. "מה עשיתי" חזרה ובכתה, "מה עשיתי".

אביעזר בעלה התעניין ללא הרף בשלומו של הילד, וכך נודע לו שהמצב הרבה פחות חמור ממה שסברו תחילה. "הוא מסווג כפצוע קל" אמר לה בהקלה. אבל יהודית לא נרגעה. הספק שמא הפכה את הילד לבעל מום, לנכה לכל ימי חייו, עתיד לרדוף אחריה כסיוט שחור שנים רבות.

היא לא הצליחה לאזור עוז וללכת לבקר את הילד בבית החולים. אינני יכולה להישיר מבט לעיניו, לעיני הוריו. אני לא מסוגלת. טענה באוזני בעלה כשניסה לשדל אותה שתתגבר על העכבות הנפשיות שלה.

*

שרולי שכב בבית החולים, ראשו, ידיו ורגליו עטופים בתחבושות. הוא סבל מכאבים חזקים בכל חלקי גופו, אך את מחשבותיו של הילד הפצוע העסיק ענין אחר, כבד משקל.

"אני רוצה להיות בחג השבועות בבית" קונן ללא הרף.

הוא החל לבכות עוד באותו לילה, לאחר התאונה, כאשר שמע את הרופאים אומרים להוריו שאינם יודעים כמה זמן יצטרך לשהות בבית החולים. הם דברו על ניתוחים פלסטיים, לשיקום רקמת הבשר והעור בגפיים שנפגעו קשות

מספורי המגיד

בתאונה. הכאבים שסבל מידיו ורגליו הפצועות היו חזקים מאד, אך הבכי היה בגלל סיבה אחרת.

"אני רוצה להשתחרר עד שבועות!"

אשתקד, בחג השבועות של שנת תשמ"ג, היה שרולי ילד בן תשע ואביו לא הרשה לו להיות בבית הכנסת כל הלילה, כמו הילדים הגדולים, שישבו ולמדו תורה כל הלילה ואמרו 'תיקון ליל שבועות'. שרולי עזב את בית הכנסת בפנים חמוצות, ולא חדל מלהפציר באביו שירשה לו להישאר במקום עוד שעה.

האבא, תלמיד חכם מופלג, לא יכול היה לראות בצערו של הילד והבטיחו נאמנה. "בשנה הבאה אי"ה, תוכל להיות ער כל הלילה ולהתפלל אתי תפילת שחרית בהנף החמה".

שמע שרולי את ההבטחה החגיגית והלך הביתה שמח וצוהל.

כל השנה שמר הילד בלבו את זכר ההבטחה. המתין וחיכה לחג השבועות הנוכחי בו יוכל להיות ער כל הלילה, יחד עם הגדולים, ללמוד תורה ולומר "תיקון ליל שבועות", ולהתפלל כותיקין. פתאום נחתה עליו צרה צרורה של אקסידנט. "מה אומר הילד?" שאלו הרופאים את האב.

הוא סיפר להם, על ליל שבועות של אשתקד ועל ההבטחה שנתן לבנו. אחד הרופאים התקרב למיטתו של שרולי ופלט שריקת התפעלות. "בוי, אני נהנה ממך. אנחנו נעשה כל מאמץ לשחרר אותך הביתה עד החג. אבל זה לא תלוי בנו כמובן, אלא בו" האגודל הצביע כלפי השמים. "אתה מצדך תשתדל לשתף פעולה, ונקוה לטוב".

ארבעה שבועות היה שרולי מאושפז בבית החולים. מטופל כהלכה, זוכה לביקורים של בני משפחתו, חבריו ורבותיו, וזוכה להרבה פינוק ואהבה. רק הנהגת הפוגעת לא באה לבקרו, כאמור.

בערב חג שבועות היה הרחוב כמרקחה. שרולי אונסדורפר חזר הביתה. הוא היה גיבור היום כשיצא מהרכב ודידה בקושי בעזרת הליכון מתכת שהפך מידיית לאטרקציה. זו הייתה פעם ראשונה שהשכנים ראו דבר כזה. ילד בן עשר הולך עם הליכון של סבתא!

שרולי היה מאושר. עיניו נצצו. הוא הוקף בעשרות בני משפחה, שכנים מכרים וחברים שבאו לחגוג אתו את שובו הביתה. הבית היה מקושט בכרזות צבעוניות "ברוך רופא חולים", בלונים גדולים, עוגות שוקולד ריחניות מעוטרת בסוכריות כסף שהרכיבו את המילים "חג שמח שרולי. רפואה שלמה".

מספורי המגיד

באוויר ריחף גם ריחן הבלתי נמנע של חביתיות הגבינה, הבלינצ'ס האהובות ועוגות הגבינה למיניהן. שרולי עמד וספג את המראות והקולות. אך יותר מכל ריגשה אותו הסייעתא דשמיא לה זכה. בליל החג השתא יוכל ללכת לבית הכנסת וללמוד תורה כל הלילה...

*

עברו כמה שבועות נוספים. תהליך ההחלמה התקדם בקצב מהיר. שרולי כבר לא נזקק להליכון, הרגליים והידיים הפצועות החלימו כליל. הוא כבר שיחק עם חבריו וחזר לאיתנו מיום ליום. רק בכדור לא היה מסוגל לגעת. הטראומה עוד הייתה צרובה בזכרונו.

בקיץ, כאשר הכל נוסעים להרי הקטסקילס אל ה'קונטריס' המפורסמים. הייתה שם גם משפחת אונסדורפר. מתווך מטעמה סידר למען הנהגת הדורסת מקום מיוחד ממנו תוכל לראות את שרולי ולהירגע. לראות איך הילד השתקם ויכול לרוץ ולקפוץ כמו כל ילד רגיל.

אבל היא שוב לא הייתה מסוגלת לעשות את הצעד הזה. אפילו לראות את הילד מבלי שהוא יראה אותה, היה קשה ומעבר לכוחותיה. כמה ימים לפני כן נוכחה לראות באצילותה של משפחת אונסדורפר. עת שהאבא אונסדורפר רצה להגיש תביעת פיצויים על סכום מפולפל לחברת הביטוח שביטחה את השברולט הפוגעת. התברר כי יהודית בוקמן שלא הייתה משופעת בפיננסים, לא ביטחה את הרכב כלל. הרב מדעברצין, הגאון רבי משה שטערן זצ"ל שאתו התייעץ האבא אונסדורפר, הורה לו לא לתבוע את האשה לתביעת נזיקין. "בית המשפט ישית עליה הון רב, מאות אלפי דולרים, אותם תצטרך האומללה להוציא מארנקה הפרטי. כדאי לך לנהוג לפנים משורת הדין ולוותר לה". והוא ויתר.

נפגעים רבים, קרבנות של תאונות דרכים, הפכו את התאונה למנוף כלכלי אדיר כאשר הגישו תביעות פיצויים על סכומים אגדיים, וזכו. משפחת אונסדורפר ויתרה. מתוך התחשבות ורגישות אין קץ במצבה הדחוק של משפחת בוקמן. יהודית בוקמן לא התאוששה. הזכרון העיק עליה וטרד את מנוחתה בימים ובעיקר בלילות. היא נרדפה על ידי סיוטי חריקת בלמים וזעקות מחרישות: "סטופ, סטופ, את דורסת ילד!"

אמריקה חנקה אותה. כאן, על יבשת זו היא לקחה ילד מאושר ושמח והפכה אותו נכה לכל ימי חייו. נכון, הוא הבריא. רץ וקופץ ומשחק עם חבריו כרגיל. אבל מידי ספק לא תצא לעולם ועד. תמיד תחוש אשמה ותהיה רדופה על ידי הפחד

מספורי המגיד

שמא צדקו אותם רכלנים שכונתיים שידעו בידיעה ברורה, כי הילד נושא מום נסתר, תוצאה מאותה תאונה מצערת.

לאחר מחשבות ודיונים מעמיקים בינה לבין בעלה, החליטו בני הזוג לקום ולעשות מעשה.

לאחר חצי שנה של הפרק האמריקאי מספר 2 בתולדותיה, עשתה משפחת בוקמן שוב את דרכה לארץ ישראל, לפרק הארץ ישראלי מספר 2 שלה. הפעם בהחלטה נחושה להחזיק מעמד מול כל הקשיים, לשרוד ויהי מה.

*

שנה לאחר שחגג שרולי את בר המצוה, נסע לארץ ישראל ללמוד תורה בישיבה מפורסמת שבין כתליה צומחים בחורים למדנים ובקיאים בש"ס עם ראשונים. חמש שנים רצופות למד בשקידה ועשה חיל. עלה והתעלה עד שנעשה לאחד מבחירי הישיבה. בהגיעו לפרקו דברו בו נכבדות עם בת לאחת המשפחות המיוחסות, נכדה לאחד מגדולי הדור. בני משפחת הכלה ביררו על הבחור ושמעו עליו שבחים מפליגים. מישהו גם הזכיר אגב אורחא את התאונה שהייתה לשרולי בילדותו, אבל הענין חלף כיתוש מזמזם ליד אוזניהם של ההורים. זה היה לפני תשע שנים. הענין נראה זניח ושולי. לאחר כמה ימים הוכרז על השידוך. שרולי התארס.

בתקופה שבין האירוסין לחתונה, פגשה אם הכלה את אחד מחבריו של החתן, חבר ילדות שלו וקרוב משפחה שלה. שאלה אותו "ומה אתה אומר על החתן שלנו?"

החבר הילל וקילס את שרולי. תיארו כבחור יודע ש"ס, למדן מופלג, חריף מוח. בנשימה אחת הזכיר גם את התאונה הבלתי נשכחת שהייתה לשרולי כילד בן עשר.

"כן שמענו על כך", נפנפה המחוטנת בידה כמי שמגרש זבוב טורדני. "הבנו שלא היה שם כלום. סתם תאונה קלה".

"תאונה קלה" פרץ החבר בצחוק, "שרולי כמעט היה בעולם האמת".

"מה אתה מדבר?" נרעשה אם הכלה. "מה ידוע לך".

"הרבה מאד, הרי הייתי חברו הטוב ביותר" התרגש החבר. הוא סיפר על הפגיעה הקשה של השברולט בשרולי ולא הסתיר גם את הרכילות שנעשתה נחלתה של השכונה כולה, כי שרולי הוא בעל מום שבסתר.

מספורי המגיד

פניה של אם הכלה אבדו את צבען. לרגע הייתה בטוחה שבתה נפלה בפח. הם קנו חתול בשק. בכוחות לא לה התגברה על סערת רוחה, סיפרה על כך לבעלה ושקלה יחד אתו מה עושים. ההורים, שהיו כאמור מן המשפחות המיוחסות והנכבדות בקרב הציבור, החליטו להשליך יתברך, שלא זימן להם חתן בעל מום. שונה היה המצב אילו פגשו את קרוב המשפחה בימי הבירורים של טרום האירוסין, ושומעים ממנו את הסיפור, כי אז ספק רב אם השידוך היה נעשה...

*

ירושלים עיר הקודש. סיון תשנ"ו.

שרולי יצא מהיכל הישיבה לעת צהרים. בראשו מתעופפות להן שיירי סברות שלובנו ונצרפו בכור המצרף של ההגיון הישיבתי בשעת סדר א'. הוא לומד בכולל אברכים המצוי בין כתלי היכל ישיבה ידועה בירושלים. לא אחת חשב כיצד מנווטת יד ההשגחה את הברואים בעולם ומכוונת אותם למקומות שלא היו עולים על דעתם. למשל הוא, בן למשפחה חרדית מבורו-פארק, לא היה חולם לגור בירושלים בעוד אחיו הנשואים כולם גרים ליד בית ההורים בבורו פארק. אבל זה בדיוק מה שקרה. הוא התחתן עם בת למשפחה בירושלים, כבר נולדה לו בת בכורה, וכיון שעדיין לא נקנתה הדירה, הוא ואשתו והתינוקת מתגוררים בדירה שכורה בשכונה מרוחקת ממרכז העיר.

מונית עצרה על ידו. ממנה יצא חבר טוב, אחד הבחורים מתלמידי הישיבה. הבחור היה שקוע ראשו ורובו בפלא טכנולוגי הנתון בידיו. אחד הדגמים הראשונים של מחשב כף-יד. עיניו היו נעוצות במסך הדיגיטלי, ומנסות לקרוא משהו באותיות קטנות.

שרולי חיך. "יצחקל, נעשית בן אדם חשוב. קנית לך מחשב אישי קטן וכבר לא נאה לך לומר שלום לידיד ותיק".

יצחקל הרים את עיניו. "שלום שרולי" חיך גם הוא. "לא קנית את המחשב הזה, מצאתי אותו במונית. הנהג אמר לי שאין לו ראש להתעסק עם השבת-אבידה ומזכה אותי במצוה. אני מנסה להבין מה כתוב כאן, אולי אוכל לזהות את בעל המחשב לפי התוכן. אבל הכל כתוב באנגלית ואני לא מכיר את השפה הזו".

"אם כך, תן לי לקרוא. הרי אני אמריקאי" הגיב שרולי. "אנגלית היא שפת האם שלי".

החבר מסר לו את המחשב הקטן. שרולי פלט קריאת התפעלות. זה היה מכשיר יקר מאד שלא ראו דוגמתו בארץ. מיוצר על ידי אחת החברות המובילות, וכמוהו

מספורי המגיד

היה רק לאנשים חשובים מאד, או לבעלי יכולת. עמד לרגע במקום מוצל תחת ענפיו המוריקים של עץ רחב פארות וניגש לעבודה. הוא גייס את הידע האישי שלו והחל מריץ את המסכים בזה אחר זה. רשימת שמות לפי אותיות הא"ב האנגלי עלתה לפניו. בעל המחשב הכניס למאגר את שמות כל בני משפחתו. אשתו וילדיו, חברים, מכרים ידידים. הכל היה רשום. חוץ משמו של בעל המחשב עצמו.

שרולי למד מן הרשימות כמה דברים: ראשית שבעל המחשב האבוד, הוא כנראה רופא שיניים. רק רופא שיניים יציין ליד שמו של כל בן ובת, יחד עם כל פרטיהם האישיים של ילדיו, גם פרט מקצועי כמו מספר השיניים של הבן, ואיזה סוג טיפול עברה כל שן. שנית, בעל המחשב וכל בני משפחתו, הם יהודים חרדים כנראה ומתגוררים בלוס-אנג'לס.

כשהרשימה התארכה עד מאד, אבל כל הכתובות הובילו עדיין ללוס-אנג'לס. לקח שרולי את המחשב הביתה, ושם תחת קורת גג מצלה ואחרי לגימת מים קרירים, ישב וניסה לפענח למי אבד המכשיר.

לאחר יגיעה ממושכת הצליח לגלות את שמו של בעל המחשב עצמו, כמו גם שתי כתובות של ידידים שלו בירושלים שהיו כלולים ברשימה בתוך המחשב. הוא טלפן אל הראשון והלה התנער מיד, "מדובר במכר ישן מאד. אין לי שום קשר אתו כיום".

נסיון נוסף לשם השני. משפחה בשכונת סנהדריה המורחבת בירושלים. אשה הרימה את השפופרת. הוא שאל אם הם מכירים רופא שיניים מלוס-אנג'לס בשם זה וזה.

"מכירים מצוין, הוא ביקר אתמול אצלנו בבית" ענתה.

"והיכן הוא עכשיו?"

"נסע לצפון הארץ".

"הוא איבד מחשב קטן ויקר מאד. אם אתן לכם את המחשב תוכלו לדאוג שיגיע אליו?"

"מצוין" ענתה האשה, "הוא אמור להיות אורחנו בחג השבועות, כדאי שתביא לנו את האבדה מחר בערב החג".

התינוקת על זרועותיו של שרולי פרצה ביבבה של רעב הישר לתוך הטלפון. שרולי התנצל "אני צריך לחמם את הדייסה לבתי התינוקת". ומיהר לסיים את השיחה.

מספורי המגיד

הוא נשם לרווחה. יגעת ומצאת – מצות השבת אבדה קיימת!

*

למחרת בשעת לפני צהרים נסע שרולי לשכונת סנהדריה המורחבת להשיב את האבדה. ללא קושי גילה את הכתובת. הוא טיפס לקומה השנייה. על הדלת הייתה דבוקה מראה קטנה, ועליה באותיות לבנות מעוצבות המילים "משפחת בוקמן".

השם העלה בו זכרון ישן ועמום. מנין הוא זוכר את השם בוקמן? אשה בשנות הארבעים פתחה את הדלת. ניחוחות מתוקים של בלינצ'ס מיטגנים במחבת התאבכו בחלל הדירה ודלפו לחדר המדרגות, מגרים את נחיריו. מסר את המחשב היקר והסביר בחיוך נעים כיצד עלה בידו לאתר את שם בעל האבדה לפי תוכן הקבצים.

"ואיך אתה שולט באנגלית טובה כל כך?" התענינה בעלת הבית.

"אני אמריקאי מלידה". הסביר, "יליד שכונת בורו-פארק".

"איך אמרת, השם שלך".

"אונסדורפר".

היא עפעפה פתאום. השתתקה לרגע ושאלה בקול שקט ומבוהל קמעא.

"יש לך קרבת משפחה עם שרולי אונסדורפר מבורו-פארק? הילד שנפגע בתאונת הדרכים 'ההיא' לפני 12 שנים?"

הוא חייך במלוא פיו. "בודאי, זה אני בעצמי, היום לפני 12 שנים חזרתי הביתה מבית החולים מיימונידיס".

מה קרה לה. היא נראית כאילו עומדת להתעלף. פניה החווירו בן שנייה. עיניה בולטות.

12 שנים ארוכות היא נרדפת על ידי סיוטי הלילה שלה. מצפונה מלקה אותה ללא הרף. ישנו ילד אחד בבורו-פארק, כיום הוא בעצם בחור מבוגר שלא מצליח למצוא בת זוג, כיון שכולם יודעים עליו שהוא נכה גמור, את אימללת את חייו ועשית ממנו 'קיייליקער'.

ובכן, הוא לא נמצא בבורו-פארק. הוא חי ופועל כאן בירושלים עיר הקודש. הוא איננו בחור מבוגר ונכה, אלא אברך צעיר וחסון, גבה קומה ובריא לגמרי.

ומעל הכל. אותו בכי של תינוקת ברקע בשיחת הטלפון של ליל אמש. "סליחה, עלי להאכיל את בתי התינוקת" התנגן הזכרון בראשה כצליל פעמונים ענוג.

מספורי המגיד

כל חששותיה ופחדיה הכמוסים של כל השנים, והיו הרבה כאלה, התפוגגו כבמטה קסמים.

תודה לך אלוקים שאתה מסובב את העולם בחכמה נפלאה כזאת. יהודית בוקמן מברוקלין נקלעת שלא באשמתה לתאונה כדי להתנתק סופית מהגולה, ולגור תחת כנפי צל השכינה בארצנו הקדושה. רופא שיניים יהודי מלוס-אנג'לס שוכח מחשב יקר במונית, מזכה יהודי במצות השבת אבידה, כדי להשיב ליהודית בוקמן את שלוות הנפש האבודה שלה ולרפא את הפצע שבלבבה. בורא עולם הביא אותו אליה כדי שתוכל לראות במו עיניה את הילד בו חבטה במלוא העוצמה של שלדת השברולט הכבדה שלה לפני 12 שנה, ולהוכיח כי ה' רופא חולים, מזמן ריפא את שרולי, רפואה שלמה. עשה אותו אבא בריא לילדה. ה' גם הראה לה בחוש שהיא יכולה להירגע ואין צורך להאמין לרכלנים. הם באמת אינם יודעים מה הם סחים!

שרולי ירד את המדרגות בשקט. מותיר אחריו את האשה פעורת פה ודמעות בעיניה. פתאום נזכר מהיכן הוא מכיר את השם בוקמן. לפי כל חוקי ההסתברות, זאת היא הנהגת שפגעה בו לפני 12 שנים וחודש. יהודיה תמימה וטובה שנקלעה בשוגג גמור למצב מעיק.

לא עמד לה הכוח לבוא ולראות אותו כל השנים האלו. רדופת בלהה הייתה. אבל בורא עולם הרחמן, אינו משאיר מעגלים לא סגורים. יש נפש סובלת בירושלים. הוגדשה סאת סבלה. והוא משגר את שרולי לפתח ביתה כדי להוכיח לה שהכל הסתדר והפצע בלבה יכול להגליד סוף סוף.

משחק המסירות של שני האחים בבורו-פארק הגיע אל קצו. הכדור עשה הקפה מלאה וסגר מעגל בן 12 שנים.

***

(תודה מיוחדת לידידי הטוב, הרה"ח ישראל יעקב אונסדורפר שליט"א, ממנהלי ועד הכשרות של "העדה החרדית", שישב בביתי לפני למעלה מעשרים שנה וסיפר לי את כל המעשה שהתרחש עמו בעצמו בילדותו)

~~~~~

"שמעו ותחי נפשכם"

העורך: הרב יצחק עידו וובר ארליך שליט"א

גליון מס' 1266

תורתו של הגאון הצדיק רבי משה וובר זיע"א

שבועות נשא - ו' - ז' סיון תשפ"ו - נא לא לעיין בעלון בשעת התפילה ובקריאת התורה

מערכת העלון "שמעו ותחי נפשכם" מכרכת את עם ישראל בברכת חג שבועות שמח

הוראה למעשה:

ה אדם צריך לדעת כיצד להרחיק עצמו מדברים שהיצר יכול להכשילו על ידם, ואפילו אם דברים אלו מותרים על דרך שנאמר "על החסידים הראשונים שהיו פורשים משבעים שערים משערי המותר בגלל יראתם משער אחד משערי האיסור", וכדוגמת הסייגים שציוו רבותינו באומרים: "ועשו סייג לתורה".

המקור בפרשה: "כי יפליא לנדור נדר להזיר לה" (במדבר ו ב). אמר שמעון הצדיק: "מימי לא אכלתי אשם נזיר טמא, אלא אחד: פעם אחת בא אדם אחד - נזיר מן הדרום וראיתי שהוא יפה עיניים וטוב רואי וקווצותיו סדורות לו תלתלים. אמרתי לו: מה ראית להשחית את שערך הנאה? אמר לי: רועה הייתי בעיירי. הלכתי למלאות מים מן המעיין ונסתכלתי בבואה שלי - ופחז עלי יצרי ובקש לטרדני מן העולם. אמרתי לו: רשע, למה אתה מתגאה בעולם שאינו שלך?! במי שהוא עתיד להיות רימה

שלמה בחכמתו: "בכל דרכיך דעהו והוא יישר אורחותיך".

מדברים אלו עולה שאחרי כוונת הלב הם הדברים, ואפילו במעשה המצוות - העיקר תלוי במחשבתו וכוונתו של האדם, כמו שאמרו רז"ל: - "מאי דכתיב: 'כי ישרים דרכי ה' צדיקים ילכו בם ופושעים יכשלו בם'? משל לשני בני אדם שצלו את פסחיהם, אחד אכלו לשם מצוה ואחד אכלו לשם אכילה גסה, זה שאכלו לשם מצוה - 'צדיקים ילכו בם', וזה שאכלו לשם אכילה גסה - 'ופושעים יכשלו בם'".

המקור בפרשה: "כי יפליא לנדור נדר להזיר לה" (במדבר ו ב). "להבדיל עצמו מן היין לשם שמים" (רש"י). השם נזיר - נגזר מגזרת "נזר" וכלשון הפסוק: "כי נזר אלקיו על ראשו" ופירושו של הפסוק הוא - שכל בני אדם - עבדי תאוות העולם, והמלך באמת שיש לו נזר ועטרת מלכות בראשו הוא זה - החפשי מהתאוות".

ותולעה?! אני נשבע שאגלחך לשם שמים. מיד עמדתי ונשקתי על ראשו. אמרתי לו: בני, כמוך ירבו נזירי בישראל. עליך הכתוב אומר: "איש כי יפליא לנדור נדר נזיר לה"...

"למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה? לומר לך - שכל הרואה סוטה בקלוקלה - יזיר עצמו מן היין". פירש רש"י: שהיין מביא לידי קלות ראש והוא גרם לה" (לסוטה את הקלוקל).

הוראה למעשה:

"צריך האדם שיכוון בלבו לכל מעשיו כולם - לידע את ה' ברוך הוא בלבד, ויהיה שבתו וקומו ודבורו הכל - לעומת זה הדבר. כיצד? כשישא ויתן או יעשה מלאכה ליטול שכר - לא יהיה בלבו לקבץ ממון בלבד, אלא יעשה דברים אלה - כדי שימצא דברים שהגוף צריך להם... נמצא המהלך בדרך זו כל ימיו - עובד את ה' תמיד ועל ענין זה ציוו החכמים ואמרו: "וכל מעשיך יהיו לשם שמים" והוא שאמר

נקי הדעת שבידו של

על שולחנו של האדמו"ר מדינוב

ובמהלך הטיש עצמו מורגשת התעלות רוחנית מיוחדת במינה. דברי התורה הנאמרים מתוך עומק ופנימיות, ניגוני השבת ושירי הקודש הבוקעים מן הלבבות, הדבקות של האדמו"ר והשמחה הפנימית הנסוכה על פניו - כל אלו יוצרים אווירה שקשה לתאר במילים.

ישנם רגעים שבהם אפשר פשוט להביט בפניו של האדמו"ר ולראות עבודת השם מתוך חיות ושמחה. לא שמחה חיצונית בלבד, אלא שמחה פנימית של אדם שחי בדבקות אמיתית בקדושה, ומתוך כך מקרין אור על כל סביבתו.

הדבר המיוחד הוא שגם בתוך הגדלות שלו כתלמיד חכם עצום ובקי בתורה, במנהגים ובמסורות ישראל הוא נשאר פשוט ונגיש לכל אדם. אין אצלו הבדל בין אדם חשוב לפשוט שבפשוטים; כל יהודי מתקבל במאור פנים ובהרגשה שהוא אהוב ורצוי.

עבורי, עצם הזכות לשבת על שולחנו של צדיק כזה הייתה חוויה מרוממת ומרגשת מאוד. אלו רגעים שממלאים את הלב באמונה, בחיזוק ובגעגוע לעולם רוחני טהור יותר.

אין ספק שזו הייתה חוויה שאקח עמי עוד זמן רב בעזרת השם.

כ"ק האדמו"ר מדינוב הרב יצחק דב רבינוביץ שליט"א

אותו ונותן לו להרגיש חשוב ורצוי. אצל אנשים רבים, די בכמה רגעים במחיצתו כדי להרגיש התרוממות רוח מיוחדת וחיזוק פנימי עמוק.

הכנסת האורחים שלו היא דבר מופלא ממש. סביב שולחנו מרגיש כל אחד כאילו הוא בן בית. יש שם חמימות נדירה, אווירה של קרבה, של משפחתיות ושל לב פתוח. אפשר לראות כיצד האדמו"ר משתדל שכל אחד ירגיש בנוח, שכל אחד יקבל את מקומו ואת היחס הראוי לו.

ה שבוע זכיתי לשהות ולהסתופף על שולחנו של האדמו"ר מדינוב שליט"א, מקני וחשובי האדמו"רים שבדור, בבית מדרשו שבשכונת ויליאמסבורג בניו יורק - חוויה רוחנית עמוקה ומרוממת, מן הרגעים שנחקקים בלבו של אדם לאורך ימים ושנים.

עוד בטרם נכנסים אל היכל בית המדרש, כבר ניתן לחוש באווירה המיוחדת האופפת את המקום. יהודים מכל הסוגים והגוונים מגיעים אל חצר הקודש של מדינוב, מתוך תחושה שיש כאן מקום של חום, של אהבת ישראל, של תורה ושל נשמה.

האדמו"ר מדינוב שליט"א, ממשיך דרכם של צדיקי בית מונקאטש (סבו היה האדמו"ר הנערץ רבי חיים אלעזר שפירא בעל ה"מנחת אלעזר זיע"א) נושא בקרבו שילוב נדיר של אצילות, מאור פנים ולב יהודי חם. אחד הדברים הבולטים ביותר אצל האדמו"ר הוא אהבת האדם הפשוטה והטהורה שלו. כל יהודי שמגיע - זוכה למבט חם, ללחיצת יד לבבית, למילה טובה, להתעניינות אמיתית וכנה.

לא מדובר רק בהנהגה של אדמו"ר המקבל קהל, אלא בתחושה אמיתית שהאדמו"ר רואה את האדם שמולו. הוא מתעניין בשלומו, מקשיב לו, מחזק

הציבור מתבקש להתפלל לרפואתו השלמה של האברך החשוב הרב יוסף מאיר בן שרה שיחי' לרפואה שלמה בתוך שאר חולי עמו ישראל

שאלות קצרות ותשובות בצידי:

1. מדוע קוראים את פרשת נשא בסמיכות לחג השבועות?

תשובה: ניתן לקרוא את המילה "נשא" בסדר הפוך: "אש" – "ן" – כלומר – זה בא לרמז על התורה שניתנה באש ביום ה'נון' (החמישים) לאחר יציאת מצרים.

2. מה הקשר בין הפסוק שמסיים את פרשת הפקודים (פסוק מ"ט) לבין פרשת שילוח הצרוע והזב מן המחנה?

תשובה: פרשת הפקודים מסתיימת במלה משה (פרק ד' פס' מ"ט) ומיד לאחריה מופיעות המלים "וישלחו מן המחנה כל צרוע וכל זב", כל זאת בא לרמז את מה שחז"ל אמרו על משה רבנו שהחשיב את עצמו כצרוע וזב.

3. מדוע חוזרת התורה בפרשתנו על פרשת גזל ונשבע לשקר שכתובה כבר מקודם בפרשת ויקרא (פרק ה')?

תשובה: בנוסף למה שכבר כותב רש"י שהתחדש בפרשה הזאת הענין של גזל הגר, ניתן גם לומר שעם ישראל היו בבחינת גרים בשעה שקבלו את התורה, ולכן קוראים שוב את הפרשה הזאת בסמיכות לחג מתן תורה.

4. מה הקשר בין חג השבועות חג מתן תורה לפרשת סוטה שמופיעה בפרשתנו?

תשובה: יש כאן הוראה שכמו שאשה מחוייבת להיות נאמנה לבעלה, כך אנו עם ישראל שנקראים "כנסת ישראל" מחוייבים לשמור אמונים לבורא עולם ולא לסטות מדרך התורה.

והנה רבי אלעזר אמר על עצרת טעמא דמילתא מפני שניתנה בו תורה, ואילו רבה רב יוסף לא אמרו טעם על זה אלא מביאים ראייה מן הכתוב.

ויש לומר שטעם אחד לכל שלוש המימרות וכולן עולים בקנה אחד והוא, כי **הכל** מוסב על הטעם הראשון של רבי אלעזר שאמר "**הכל** מודים בעצרת דבעינן נמי לכם מפני שניתנה בו תורה". כמו כן גם הטעם של רבה על שבת הוא מפני שכולי עלמא מודים שבשבת ניתנה תורה, וכמו כן הטעם של רב יוסף על פורים, כדאיתא שם במסכת שבת (דף פח עמוד א): "הדר קבלוה (חזרו לקבל את התורה) בימי אחשוורוש, דכתיב 'קיימו וקיבלו היהודים, קיימו מה שקיבלו כבר'".

וכפירוש רש"י: "דבעינן נמי לכם, שישמח בו במאכל ובמשתה להראות שנוח ומקובל יום זה לישראל שניתנה תורה בו".

מאמרותיו - של הגה"צ המשפיע רבי משה ובר זי"ע"א

טעם סמיכות ברכת כהנים לנזיר.

מובא במסכת ברכות (ב, ב): "אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא, ריבוננו של עולם, כתוב בתורתך (דברים י, יז) אשר לא ישא פנים וגו', והלא אתה נושא פנים לישראל, דכתיב (במדבר ו, כו) ישא ה' פניו אליך. אמר וכי לא אשא פנים לישראל, שכתבתי להם בתורה (דברים ח, י) ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך, והם מדקדקים על עצמם עד כזית עד כביצה".

יש לפרש, אפילו בזמן שאין להם בכדי לאכול כדי שביעה, הם שמחים בחלקם ומברכים ומשבחים להקדוש ברוך הוא.

למדרגה כזו יכול לבוא דווקא מי שאינו רודף אחר תאוות העולם, ומסתפק במה שיש לו כזית או כביצה.

וזהו מדרגת הנזיר, כמו שמובא באבן עזרא על הפסוק "כי נזר אלהיו על ראשו" (ו, ז): "כי כל בני אדם עבדי תאוות העולם, והמלך באמת שיש לו נזר ועטרת מלכות בראשו, כל מי שהוא חופשי מן התאוות".

וזהו סמיכות הכתוב, אחר פרשת נזיר, נסמכה ברכת כהנים, ישא ה' פניו אליך.

ישא ה' פניו אליך (ו, כו)

בגמרא (ברכות כ, ב): "אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא, רבוננו של עולם כתוב בתורתך (דברים י, יז) אשר לא ישא פנים, והלא אתה נושא פנים לישראל, וכתב ישא ה' פניו אליך. אמר להם וכי לא אשא להם פנים לישראל, שכתבתי להם בתורה (דברים ח, י) ואכלת ושבעת וברכת, והם מדקדקים על עצמם עד כזית ועד כביצה".

אפשר לפרש על פי מה שמובא במסכת גטין (ע, א): "אמר לו אליהו לרבי נתן, אכול שליש ושתה שליש והנח שליש, לכשתכעס תעמוד על מלואך", פירש רש"י: "הנח שליש בטנך ריקם, ולכשתכעס וימלא בטנך כעס תעמד על מלואך, אבל אם תמלא מעיך אכילה ושתיה, לכשתכעס תבקע".

ויש לומר, שזוהי מידתם הטובה, שאינם אוכלים כדי שובעם בשביל לכבש הכעס.

ועיין בפירוש רש"י על הפסוק "ישא ה' פניו אליך", שיכבש כעסו. אם כן זה מידה כנגד מידה, כמו שהם עושים עיצה שלא יתגבר

עליהם הכעס, כמו כן הקדוש ברוך הוא נושא פנים לישראל וכובש רחמיו על כעסו.

ביום השביעי נשיא לבני אפרים וגו' (ז, מח)

מדרש רבה: "אמר הקדוש ברוך הוא, יוסף, אתה שמרת את השבת עד שלא נתנה התורה, חייך שאני משלם לכן בנך שיהא מקריב קורבנו בשבת מה שאין היחיד מקריב, ועלי לקבל ברכון".

אפשר לקשור זה עם המבואר בזוהר הקדוש (חלק ג בהשמטות, דף שב, ב), שכנגד שבעה צדיקים צוה הקב"ה בתורה להקריב קורבן מוסף בשבע פעמים בשנה, ובשבת הוא כנגד יוסף הצדיק.

נמצא, כמו שבהקדמת הנשיאים דוחה קורבנו של יוסף את השבת, בשביל שיוסף שמר את השבת, כמו כן בכל שבת מקריבים קרבן מוסף כנגד יוסף הצדיק.

הוראה למעשה - המשך מעמוד הקודם

"למה נסמכה פרשת נזיר לפרשת סוטה? לומר לך - שכל הוראה סוטה בקלקולה - יזיר עצמו מן היין". פירש רש"י: שהיין מביא לידי קלות ראש והוא גרם לה" (לסוטה את הקלקול).

שבועות

טעם שאין מתעניין שני חמישי שני אחרי חג השבועות

יש נוהגין להתענות שני וחמישי ושני אחרי הפסח וכן אחר חג הסוכות (שולחן ערוך אורח חיים סימן תצב), וכתב על זה המגן אברהם: "שחוששין שמא מתוך מאכל ומשתה באו לידי עברה כמו שמצינו באיוב, אבל בעצרת שאינו אלא יום אחד אין חוששים".

אפשר לומר עוד טעם, כי האכילה והשתיה בעצרת היא בשביל שניתנה בו תורה, כדאיתא במסכת פסחים (דף סח עמוד ב): "אמר רבי אלעזר, הכל מודים בעצרת שבעינן נמי (שצריך גם) **לכם** - לצרכי הגוף הגשמי שלכם - אכילה ושתיה), מאי טעמא? יום שניתנה בו תורה הוא!", וכיון שכל שמחתנו ביום זה הוא מטעם קבלת התורה, וכמו שאמר רב יוסף "אלמלא האי יומא כמה יוסף איכא בשוקא?"! אין חוששין שיבואו לידי עבירה, על דרך מה שאמרו חכמינו זכרונם לברכה (שם דף יא עמוד א): "איהו מחזר עליו (על החמץ) לשורפו, מיכל כאכיל מיניה?" (בתמיהה). אגב אפשר לומר בביאור המשך הגמרא שם (דף סח עמוד ב): "דאמר רבה הכל מודים בשבת דבעינן נמי לכם, מאי טעמא וקראת לשבת עונג, אמר רב יוסף הכל מודים בפורים דבעינן נמי לכם מאי טעמא? ימי משתה ושמחה".

לעילוי נשמת האשה החשובה מרת שרה גולדה קופמן ז"ל בת הרה"ג רבי אלימלך וובר ז"ל

לעילוי נשמת הרבנית הצדקנית שהייתה מפורסמת במעשי חסדיה הכבירים - מרת יהודית רובינשטיין בת רבי נחום ז"ל - נפטרה ב' ניסן תשע"ג

לעילוי נשמת הגאון הגדול רבי מרדכי אהרן בן רבי יוסף חיים שיינברגר זצ"ל נפטר י"ח אב התשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

קריאת עשרת הדברות הבלתי נשכחת

שהופסק לפתע כאשר הגיע הצדיק לקריאת שמע. כשקרא הרבי שמע ישראל, נשמע קולו כשאגת ארי ביער, וכל העומדים נדדעזעו. את הפחד שאחז בהם

נסו הפריצים להסתיר, הן להשתעשע באו וכיצד יוכל קומץ יהודים עלובים להפחידם, אך כשהגיע הצדיק לתפלת שמונה עשרה התפשט קולו ונשא על פני הסביבה כולה. ורגש רך עדין ומופלא, ומתיקות שלא מהעולם הזה הרגישו הנאספים יהודים וגוים כאחד. דומה שהיקום כולו האילנות צפרי השיר, ופגל המים שזרם לרגלי הגבעה הצטרפו לתפלה הנשגבה.

היה הקורא וקולו ערב חזק ועדין כאחד. כשהגיע לעשרת הדברות אחזה חרדה את הנאספים

לאחר תפלת שמונה עשרה ואמירת "אקדמות", גולל הרבי את ספר התורה פתח בפרשת "יתרו" והזמין לקרוא בתורה את אחד מאנשיו שבאו אתו. בעל הדת פנים מרשימה היה הקורא וקולו ערב חזק ועדין כאחד. כשהגיע לעשרת הדברות אחזה חרדה את הנאספים בהייה אותו יום השמש זרחה והשמים נראו כחולים ללא עננה. לפתע התקדרו השמים ענן כבד נפרש מעל הנוכחים כעומד ליפול עליהם וקולות רעמים נשמעו בחזקה.

ליד הפריץ עמד אחד היהודים והסביר לו כל מלה ומלה שיצאה מפי הקורא בתורה אנכי ה' אלקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים מבית עברים, לא יהיה לך אלקים אחרים על פני, לא תעשה לך פסל וכל תמונה אשר בשמים ממעל ואשר בארץ מתחת" רעם קולו של הקורא, והמתרגם מבאר. הפריץ ששמע והבין נבהל בפחדו וזכר בפקודתו לתלות את תמונת משיחם של הגוים בבתי המזיגה של היהודים.

זכור את יום השבת לקדשו, ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך ויום השביעי שבת לה' אלקיך", שהסביר היהודי לפריץ, והוא זכר בפקודותיו לפתוח את בתי המזיגה בשבתות. התכוצות בבטנו ומחנק בגרונו חש הפריץ, וכמעט שהתעלף.

עשרת הדברות שנאמרו בלשון הקודש שפה שאינה שפת הגוים ואינה מובנת להם נשמעו באזני כל אחד מהם כאלו שפת אמו היא, כל אחד מהם זכר בחטאיו ופחד נורא אחז בהם. בסוף הקריאה בתורה נפלו כולם מתעלפים על הארץ. לאחר דקות ספורות שנראו כנצח קמו הגוים חורים ונרגשים ובבושת פנים הסתלקו כל אחד לדרכו.

"את עשרת הדברות האלה ששמעו היום יזכרו הפריצים כל ימי חייהם ולא יציקו לכם יותר. לשם כך נאלצתי להטריח לכאן את משה רבנו בכבודו ובעצמו והוא שקרא בתורה"

אחרי התפלה סעד ה"סבא קדישא" בביתו של החוכר היהודי את הסעודה החלבית של חג השבועות. בין מאכל אחד למשנהו אמר הצדיק לחסידיו שאותות של התרגשות עדיין נכרו על פניהם: "את עשרת הדברות האלה ששמעו היום יזכרו הפריצים כל ימי חייהם ולא יציקו לכם יותר. לשם כך נאלצתי להטריח לכאן את משה רבנו בכבודו ובעצמו והוא שקרא בתורה אך כדאי היה הדבר ודעו לכם כי גם הפריץ שלכם אינו גוי ככל הגוים יש בו ניצוץ מנשמתו של יתרו כהן מדין שבא אל בני ישראל למדבר והורה בקיומו של הקדוש ברוך הוא ובעמו הנבחר ישראל". במוצאי חג השבועות שלח הפריץ שליחים אל ביתו של החוכר ובקש מהצדיק לבוא אליו. הצדיק נאות ללכת, הלך אלא ביתו של הגוי המשך בעמוד אחרון

כ"ק האדמו"ר מליובאוויטש זצ"ל בקריאה לילדים בשנת תש"מ לבוא ולשמע את קריאת עשרת הדברות בחג השבועות באזניו את עשרת הדברות.

משתוממים עמדו היהודים סביב הצדיק ולא הבינו את כונתו. ועוד בטרם שאלו ובקשו הסבר לדבריו, הוסיף הרבי ואמר: "הקשיבו היטב לדברי ועשו את מצותי. בכל שנה נוסעים אתם לחוג את חג השבועות בעיר הגדולה. הפעם אל תעשו כן. התאספו כולכם בבית החוכר ושם תחוגו את חג מתן תורה. לפני החג גשו אל הפריץ וספרו לו על תכניתכם. אמרו לו שאת תפלות החג תערכו בבית היהודי והזמינו אותו ואת ידידיו הרבים לבוא ולשמע את תפלתכם. ואתם התקדשו והטהרו לפני החג היו מוכנים לקבל את פני החג הקדוש, וגם אני אבוא ואהיה אתכם ועתה סעו לשלום לבתיכם. סיים הצדיק את דבריו באזני השומעים הנדהמים, שלא העזו לומר דבר ומהרו בחרדת קודש לביתם לקיים ולעשות את מצות הרבי.

השליחים התייצבו בפני הפריץ ובקשו ממנו לבוא ולהשתתף בשמחת חגם חג חמתן תורה. ובשמחה נאותה פריץ לבקשתם הרעיון לראות את היהודים מתפללים נשא חן בעיניו מאוד. אם שירתו של יהודי אחד ששר לפי פקודתו מפעם לפעם בנשפי השכורים שלו שעשע אותו ואת אורחיו, הרי שזמרתם של צבור גדול תבדר את רוחם ותענג אותם ללא ספק. צהל הפריץ והבטיח ליהודים שהוא וידידיו הרבים יהיו אורחיהם בחג השבועות הקרוב. עוד באותו יום הזמין אליו הפריץ את ידידיו בעלי האחוזה הסמוכות ובמסבה המפוארת שערך לכבודם סיפר להם על המחזה הנחרד שעתידיהם הם להיות עדים לו בחג השבועות הקרוב. בצחוק פרוע של הוללים וריקים התפזרו האורחים והבטיחו לבוא ביום המיועד לביתו של החוכר היהודי.

בערב חג השבועות הגיע הסבא משפולי אל ביתו של היהודי ואתו עם רב. מכיון שצר היה המקום להכיל את כל האורחים צוה הרבי לצאת אל הגבעה הסמוכה לכפר לפרוש חופה גדולה ולהציב תחתיה בימה ועליה ספר תורה.

הגוים שראו את הצדיק מתנועע בחרדת קודש כשהוא עטוף בטלית המכסה את ראשו וציציתיו נגרות ארצה פרצו בצחוק רועם

זמן התפלה הגיע החורשה אשר סביב הגבעה התמלא המוני אדם. ליד הרבי הצטופפו היהודים וחכו בדחילו ורחימו לבאות. ומאחוריהם ערב רב של גוים בעלי אחוזה עשירים ונכבדים ובראשם הפריץ הרשע, ממותנים להפתעת החג שהובטח להם. לפני התבה עבר הצדיק בעצמו, ובתפלת היהודים הנרגשים נאמרה בהתלהבות ובדבקות עצומה. הגוים שראו את הצדיק מתנועע בחרדת קודש כשהוא עטוף בטלית המכסה את ראשו וציציתיו נגרות ארצה פרצו בצחוק רועם

ס מוך לעירה שפולי התגורר "פריץ", בעל אחוזות עשירות רע לב. כל כפרי המחוז שייכים היו לו והוא החכיר את השדות, הכרמים ובתי המזיגה שבכפרים ליהודים מהם לקח כסף רב בתמורת שרותם הנאמן.

בתקופת החורף התגורר הפריץ בארמון מפואר בעיר הבירה ובזבז שם את כספם של היהודים שגזל מהם באכזריות על כל תענוגות העולם. באותו זמן היו משרתי הפריץ אחראים על אחוזותיו שליד שפלי, והיהודים נהנו מחדשים מעטים של שקט ושלוה.

נשפים עליזים ערך לכבודם בכל לילה, וכטוב לב המסובים בין נהג לצוות על עבדיו להביא אליו את "יהודי"

בבוא האביב התחדשו צרותיהם של היהודים, ימי פורענות החלו עבורם. הפריץ ששב לאחוזה הסמוכה לשפולי, ארך בטיירתו מושלים ורוזנים ממחוזות אחרים, נשפים עליזים ערך לכבודם בכל לילה, וכטוב לב המסובים בין נהג לצוות על עבדיו להביא אליו את "יהודי", את היהודים העלובים שנאלצו לציית לשגנונותיו בגלל שהוא היה מקור פרנסתם. הם שנהלו את הפונדקים השדות ובתי המרזח להפריץ והיו נתונים תחת חסדו, ברצונו שלם להם וברצונו בקש מהם כסף רב. וכשלא היה בידם לתת לו, הכניסם לצנזר, התעלל בהם והשאיר את משפחותיהם ללא אב ומפרנס עד שיהודים רחמנים אספו כסף רב ופדו את "השבו". את העלובים האלה "הזמין" אל אורחיו גסי הרוח וההוללים ובפניהם צוה על היהודים לרקוד ולשיר כדי להצחיק ולרומם את רוחם של המסובים.

בימים ההם התפרסם שמו של "הסבא משפולי", תלמידו הצדיק של הבעל שם טוב הקדוש. קהל חסידים גדול היה לו ל"סבא משפולי" כל דל וכל נדבא בא אליו בבקשת עזרה וישועה. וכל חכם וירא שמים כל צמא לדבר אלקים חיים בא אליו להתחמם באורו ולהסתופף בצלו. בין הבאים היו גם יהודים שסבלו מידו הקשה של הפריץ, ובפתקאות הבקשה שלהם הם מהרבי בקשו שיתפלל עבורם, שהשם יתברך יהפוך את לב הרשע לטובה עבורם. צרותיהם של היהודים צערו מאד את הצדיק, ואת כל הפונים אליו בענין זה ברח בכונה גדולה ומעומק הלב.

ימים עברו ומצבם הרע של היהודים באחוזהו של הפריץ, לא השתנה, מיום ליום הציק להם יותר ויותר, בכל שנה בפרוס האביב בהתקשט העצים בעלים ובפרחים בצאת השמש לחמם עולם ומלואו אחרי תקופת קרה וגשמים בתקופה של אור שמחה ותקוה לבני אדם החלה תקופת חרדה ואימה ליהודים של הפריץ. לרעיונותיו הנוראים לא היה גבול. באחד הימים צוה לתלות את תמונת "אותו האיש" בבתייהם. אסון זה לא יכלו היהודים לסבול ובצר להם התאספו ויחד הלכו אל "הסבא משפולי", שפכו לפניו את מרי לבם בכו ואמרו ש"הגיעו מים עד נפש" ויותר אינם יכולים לשאת ועתה מתחננים הם בפני הצדיק שיעזור להם ויושיעם.

צודקים אתם אכן באו מים עד נפש זמן רב חכיתי לאותו רשע שיחזור מדרכו הרעה

לשמע גזרתו האחרונה של הרשע, קפץ הסבא משפולי ממקומו כנשון נחש הכה על השלחן וצעק: "צודקים אתם אכן באו מים עד נפש זמן רב חכיתי לאותו רשע שיחזור מדרכו הרעה, קויתי שיתקן מעשיו, אך מעתה לא אחכה יותר. הגיעה השעה ללמדו לקח ולהשמיע

דוד המלך והבעל שם טוב

ונתפלל מעומק הלב שהשם ישלח רפואה שלמה לכל חולי עמו ישראל, ובפרט לחברי היקר הרב יוסף מאיר בן שרה, שיזכה במהרה לרפואה, לישועה ולהחלמה שלמה.

ויהי רצון שבפעם הבאה כבר נזכה לראותו בריא ואיתן, ושנזכה כולנו לגאולה השלמה, לבניין בית המקדש השלישי במהרה בימינו, אמן.

תמונה אינה תמיד משקפת את המציאות

ידוע שבתחום השידוכים התפתחה בשנים האחרונות תופעה שכבר הפכה כמעט לדבר שבשגרה 'בקשת תמונה עוד לפני הפגישה. אלא שלצד הנוחות שבדבר, יש בכך גם צד שעלול לפעמים לפגוע ולבייש.

ראשית, צריך לזכור שתמונה אינה תמיד משקפת את המציאות. לא כל אדם מצטלם בצורה מוצלחת, ולא כל אחד "פוטוגני" בלשון המדוברת. פעמים רבות אדם שבמציאות מקריץ חן, נעמיות ואישיות מיוחדת – אינו עובר היטב דרך תמונה אחת קפואה.

ומעבר לכך, יש כאן לעיתים גם עלבון מסוים. כאשר שומעים הצעת שידוך, מבקשים תמונה, ולאחר מכן מחזירים תשובה שלילית – הדבר מתפרש לא פעם כאילו עצם המראה שבתמונה הוא שגרם לדחייה. גם אם זו לא תמיד הכוונה, התחושה עלולה להיות לא פשוטה כלל.

כדאי לזכור שבעבר, במשך דורות רבים, שידוכים לא התנהלו כך. היו מבררים על המידות, על האישיות, על רמת החשיבה, על יראת השמים ועל האופי. היו מתארים באופן כללי את המראה, אך לא היו חוצצים גורלות על פי תמונה בלבד.

נדמה שכדאי לעצור מעט ולחשוב מחדש על דפוס ההתנהלות הזה. כאשר מדובר בהצעה טובה, עם נתונים מתאימים ותיאור חיובי – אולי נכון יותר לתת מקום לפגישה עצמה. הרי לא פעם המציאות שונה לחלוטין מן התמונה.

אני יכול לומר גם מניסיון אישי: לפני שנפגשתי עם אשתי בתחייה, ראיתי תמונה שלה, אך כשהכרתי אותה במציאות ראיתי עד כמה התמונה כלל לא שיקפה את החן האמיתי, את האישיות ואת היופי שהקרנה במפגש עצמו.

ולכן הקריאה היא בעיקר למעוכבי השידוכים ולכל העוסקים בתחום – לא למהר לדחות הצעה רק בגלל תמונה. כדאי לתת יותר מקום למידות, לאופי, ללב הטוב ולתכונות הנפש. פעמים רבות, כאשר מכירים את היופי הפנימי, גם המראה החיצוני מקבל משמעות אחרת לגמרי.

ויהי רצון שהקדוש ברוך הוא יבנה בתים נאמנים בישראל, ושנזכה במהרה לראות את כל הרווקים והרווקות מוצאים את זיווגם בשמחה ובטוב לבב, אמן ואמן.

138 זכר-אלוף

יש כאן קשר עמוק ומופלא: דוד המלך – שממנו יבוא משיח צדקנו, והבעל שם טוב – שהכין את הלבבות לגאולה על ידי הפצת אור האמונה, השמחה ואהבת ישראל בעולם.

יהי רצון שנזכה להפיץ עוד אור, עוד אהבת ישראל ועוד שמחה של קדושה, ושנזכה במהרה לביאת משיח צדקנו, לבניין בית המקדש השלישי, ולגאולה השלמה במהרה בימינו, אמן.

ספר המוסר הגדול ביותר

השבוע זכיתי לבקר חבר קרוב במרכז רפואי גדול בעיר בולטימור שבארצות הברית, לאחר שעבר ניתוח מורכב ומסובך. הדרך אליו לא הייתה פשוטה – נסיעה ארוכה מניו יורק, כארבע שעות הלוך וארבע שעות חזור, מסדרונות ארוכים ואולמות רחבים – אך כאשר מדובר בביקור חולה, כל הטרחה מתגמדת.

ברוך השם, התרגשתי לראות שהוא מתחיל בתהליך של התאוששות. אמנם הוא עדיין זקוק לרחמי שמים מרובים ולהמשך החלמה, אך היה מרגש לראות את האמונה והביטחון שמלווים אותו בתוך התקופה הלא פשוטה שהוא עובר.

כשישבתי מולו, ראיתי דבר מיוחד: למרות הייסורים והקשיים, הוא הודה להשם יתברך על כל חסד וחסד. על עצם החיים. על כל התקדמות קטנה. וחשבתי לעצמי כמה מוסר יש בכך עבור כל אחד מאיתנו.

כמה פעמים אדם שוכח להעריך את הדברים הפשוטים – את היכולת ללכת על הרגליים, לראות בעיניים, לשמוע באוזניים, לתפקד כרגיל. בתוך מרוץ החיים אנחנו עסוקים לא פעם במה שחסר לנו כביכול, ושוכחים את אינספור החסדים שהקדוש ברוך הוא מרעיף עלינו בכל רגע.

ידוע על הגאון הגדול רבי עקיבא איגר זי"ע, שהיה נוהג לבקר בבתי רפואה ואמר שזהו "ספר המוסר הגדול ביותר". מי שמבקר בבתי חולים מבין עד כמה עליו להודות להשם על הבריאות ועל השגרה הפשוטה, שנראית לעיתים מובנת מאליה.

והחבר היקר הזה היה עבורי שיעור חי באמונה ובביטחון. לראות כיצד גם מתוך הכאב הוא ממשיך להודות להשם ולבטוח בדחמיו – זו הייתה התרגשות גדולה ועוצמתית מאוד.

בעזרת השם, בזכות ימי מתן תורה שאנו נכנסים אליהם, נזכה כולנו לרפואות וישועות. הרי חז"ל אומרים שבטרם מתן תורה ריפא הקדוש ברוך הוא את החולים, כדי שעם ישראל יעמוד כולו בשלמות לקבלת התורה.

הייתה זו התרגשות גדולה לפגוש אותו לאחר חודשים ארוכים שלא ראיתי אותו פנים אל פנים. באותם רגעים הרגשתי שכל המאמץ, כל הדרך הארוכה "היו שווים".

ג השבועות מזוהה יותר מכל עם הרגע הנשגב של מתן תורה – היום שבו הקדוש ברוך הוא נתן לעמו ישראל את התורה הקדושה. אך מעבר לאור הגדול של קבלת התורה, טומן החג בתוכו גם זיכרון עמוק ומיוחד של שתי דמויות ענק, אשר עיצבו את נשמת האומה היהודית לדורות עולם: נעים זמירות ישראל, דוד המלך, ומרן אור שבעת הימים, הבעל שם טוב – שכן שבמועד קדוש זה חלים ימי ההילולא של הצדיקים הנשגבים הללו.

לא לחינם דווקא חג השבועות קשור בשתי הנשמות הגדולות הללו. שתיהן לימדו את עם ישראל כיצד לחיות חיים של דבקות, אמונה, אהבת ישראל ושמחה בעבודת השם. דוד המלך לא היה רק מלך ומנהיג. הוא היה הלב הפועם של עם ישראל. אדם שעבר ניסיונות עצומים, רדיפות, מלחמות וכאבים – ובתוך כל אלה לא הפסיק להודות להשם, לשיר לפניו ולהתפלל אליו מתוך אהבה עצומה.

ספר התהילים שחיבר הפך לספר הלב של העם היהודי. אין יהודי שלא מצא את עצמו בשעת צרה, שמחה, תפילה או התעוררות פותח תהילים ומרגיש כאילו דוד המלך עצמו מדבר מתוך לבו. הוא לימד אותנו כיצד אפשר להפוך גם כאב לתפילה, וגם קושי לשירה של אמונה.

וממנו עתיד לבוא מלך המשיח, במהרה בימינו.

מאות שנים לאחר מכן האיר בעולם אורו הגדול של הבעל שם טוב, שחולל מהפכה רוחנית אדירה בעולם היהודי. הוא גילה מחדש את יופייה של הנשמה היהודית, ואת העובדה שכל יהודי – יהיה מי שיהיה – יקר ואהוב לפני הקדוש ברוך הוא.

הבעל שם טוב לימד שלא מודדים יהודי רק לפי ידיעותיו או מדרגתו הרוחנית. גם יהודי פשוט, שאולי אינו תלמיד חכם גדול, נושא בקרבו נשמה קדושה שאין לה שיעור.

ובעיקר – הוא לימד לעבוד את השם מתוך שמחה.

אמנם כבר אמר דוד המלך: "עבדו את ה' בשמחה", אך הבעל שם טוב הקדוש הפך את הפסוק הזה לדרך חיים שלמה. הוא לימד שעבודת השם אמיתית אינה מתוך עצבות וכובד בלבד, אלא מתוך אור פנימי, חיות, שמחה והתלהבות של קדושה.

שתי הדמויות הללו – דוד המלך והבעל שם טוב – אינן רק דמויות של עבר. אלו שתי נשמות שצריכים לחיות לאורן במשך כל השנה כולה: להתחזק באמירת תהילים מתוך לב טהור, ולהתחזק באהבת ישראל אמיתית – לאהוב כל יהודי רק משום שהוא יהודי.

ומסופר הסיפור הידוע, שכאשר הבעל שם טוב עלה להיכלו של המשיח ושאל: "אימתי קאתי מר?" – מתי יבוא מר לגאול את העולם, השיב לו המשיח: "לכשיפוצו מעיינותיך חוצה".

קריאת עשרת הדברות הבלתי נשכחת – המשך מעמוד קודם

מצבתו נחקקו המלים "ג' צדק".

הנתפלל הסבא קדישא".

הודעה משמחת: העלון מופיע בחוברת "טועמיה" המופץ חנים במייל. ניתן להצטרף במייל m025004569@gmail.com

יש אומרים כי שמיעת עשרת הדברות השפיעה על הפרץ עד כדי כך שעזב את ארמונו וכל עשרו ותר על כבודו ותענוגותיו נדד לארץ רחוקה ושם התגייר ובאותה שנה נפטר ונקבר בבית קברות יהודי, ועל

והתיתך אתו שעות אחדות בחדר סגור. למחר שב הסבא קדישא לביתו ומאז חיו היהודים באחוותו של הפרץ בשלוה, פרנסתם היתה מצויה בשפע ואיש לא הרע להם בכספו של הפרץ ובעזרת אנשיו נבנה בית כנסת חדש וגדול עבור היהודים על הגבעה שעליה

לעילוי נשמת מורי הדיין הגאון האדיר רבי זלמן נחמיה בן רבי אברהם גולדברג זצ"ל. נסתלק לגני מרומים בל' אב – א' של ראש חודש אלול התש"פ ת.נ.צ.ב.ה. לעילוי נשמת דודתי עפרה רכלין בת ישראל ז"ל נפטרה ל' סיון ה'תשע"ט ת.נ.צ.ב.ה.

המאור שבתורה

מעט מן האור דומה הרבה מן המושך

כל הזכויות שמורות

שבת ז' סיון התשפ"ו			
הדלקת נרות	צאת השבת	ר"ת	י-ם
19:18	20:09	21:05	
19:17	20:08	21:02	ת"א
19:20	20:11	21:06	חיפה
19:17	20:08	21:02	ב"ש

יצא לאור להעמקת התורה ועמלה
עורך: יובל דהאן כ"ו 050-4194600

לע"נ: מר"א עטר חיים בן שמחה ז"ל לרפואת והצלחת: שמחה בת נעימה תחי

כמעשה של חנה ופנינה. פנינה היו לה עשרה בנים, ולחנה לא היו ילדים, ואף כי בדרך הטבע לא היו **שום סיכויים** שיהיה לה ילדים כיוון שהייתה כבר בת מאה ושלושים ילדה חמישה בנים ואת שמואל הנביא: לומר לך שאין הטבע מוליד אלא **רצון ה'**, וזה מה שאמרה חנה בשירתה: "קשת גיבורים חתים [נשברים] ונכשלים אזרו חיל, שבעים בלחם נשכרו ורעבים חדלו, עד עקרה ילדה שבעה ורבת בנים אומללה" – פירש רש"י כך **אומנותו** של הקב"ה מתיש את הגיבורים ומחזק את החלשים משביע את הרעבים ומרעיב את השבעים.

תוכחה לילדים בלי הקדם מחשבה שקולה

אמת נכון שאדם חייב השתדלות להשיג לעצמו פרנסתו וכל הנצרך לו, אך עליך לידע כי הכל **זה הנהגה נסתרת** והוא הנותן לך עצות וחכמות היאך לקנות נכסים ומבלעדי **רצון ד'** לא תשיג מאומה.

לע"נ רחל (רשל) אלבו
בת קלרה ואליהו

מי שאוהב את הצדיקים יכול להחזיר בתשובה בני אדם

רבי ציון ברכה זצ"ל היה מאריך בתפילה בכוונות **הרש"ש** כמה שעות בלי גזומא, ותפילת שמונה עשרה שלו הייתה לוקחת שעה שלימה, היה **דבק בה'** באמצע תפילתו, ממש היה מתעלה ומדבק שורש נשמתו בעולמות העליונים, כמו החסידים הראשונים, ולא היה שם לב לזמן שעובר. פעם בתפילת שבת האריך באמירת נשמת, והיה דבק בתפילתו ומאריך בה **ולא שם לב** על הזמן, ועבר יותר מארבעים דקות אחרי הנץ החמה, עד שעמדו להתפלל תפילת העמידה.

פעם חלה אחד מבניו של הצדיק רבי **סלימאן מוצבי** זצ"ל, תינוק רך בשנים. בשבת הודיעוהו שמצבו החמיר. בפתיחת ההיכל במנחה, ניצב הצדיק ליד ארון הקודש הפתוח והעתי **בלחש** ובמילים ספורות לרפואת התינוק החולה. כאשר בא לביתו, לסעודה שלישית, שאלה אותו הרבנית: "האם התפללת לשלום התינוק?" – "ביקשתי בכמה מילים ובלחש בפתיחת ההיכל" – השיב לה. **התנצחמו פניה** באי שביעות רצון. ראה רבי סלימאן שאין הדברים משביעים את רצונה, פנה ואמר לה: "וכי מה רצית, שאצעק אל הקדוש ברוך הוא וכל המתפללים ישמעו את זעקתי? אין זה אלא עניין שביני לבין קוני, ומספיק שהתפללתי **אליו בלחש** כי גם כך הוא שומע. שומע הוא לכל אשר יקראוהו באמת. ואכן, באותו ערב הוטב מצבו של התינוק ונתרפא.

כל אמן גדול היה פעם חובב

דוד חבר השתתף באחד מהביקורים בקברי צדיקים שהיה עורך רבי **משה לוי** זצ"ל מידי שנה ליד ציונו של בעל ה"אור החיים" עמד יהודי המוכר בקבוקי שמן. בקש רבנו מדוד שיקנה עבורו **בקבוק אחד**. לקח רבינו את הבקבוק והניחו על הציון. תמה דוד: כבוד הרב, אם להניח על הציון ולהפקירו – מדוע טרח רבנו לקנות את הבקבוק? ענה בפשטות: "רציתי שאותו אדם ירגיש טוב..."

נקודה למהשגחה

אי שם בבקעה, חיו להם סוס קצת עצלן, חתול מפונק, ברווזה גנדרנית ותרנגולת, הסוס אהב יותר מכל לשבת בכורסא לקרוא עיתונים. החתול רבץ על הספה. הברווזה - בד"כ התבוננה במראה וטיפחה את נוצותיה והתרנגולת? - משהוא צריך לעשות את עבודות הבית, לא? התרנגולת אפתה ובישלה, **כך במשך 365 יום בשנה**. ערב אחד כאשר יצאה התרנגולת לחלוב את הפרות ולהטיל ביצים, חשה בטיפת גשם על מקורה. ניכנסה התרנגולת הביתה וקראה: "חבר'ה, הסתיו הגיע מישוה בא איתי **לזרוע את החיטה**? סוס אתה בא? "בדיוק עכשיו התחלתי תשבץ חדש?" "החתול, מה איתך?" "אני עייף" פיהק החתול "בדיוק התחלתי לנמנם" והברווזה הפנתה את ראשה מן המראה ואמרה "רק עכשיו עשיתי פן. תשכחי מזה!" "טוב, אעשה את הכל לבד. כל הלילה זרעה חיטה וכשחזרה הביתה כמעט שהאיר השחר. הכינה ארוחת בוקר לחבריה, וניקתה את הבית. ערב אחד כאשר עמדה וגיהצה ערמה של בגדים שמעה את החזאי מודיע שסופה גדולה עומדת להגיע. "חבר'ה, משהו יוצא איתי **לקצור את החיטה** לפני שהסערה הגדולה תהרוס לנו את כל היבול?" "ח... נחר הסוס " בדיוק עכשיו? "יש לי שירים חדשים ועכשיו אני שומע אותם!" ילל החתול. "את לא רואה שאני מורטת עכשיו גבות" געגעה הברווזה. "טוב, אעשה הכל בעצמי" אמרה התרנגולת. יצאה לשדה, קצרה את החיטה, אספה את החיטה אל תוך שקים. כשחזרה הביתה כמעט שהאיר השחר. הכינה ארוחת בוקר לחבריה, "קצרתי את החיטה, מישוה בא לעזור לי **לטחון** את החיטה לקמח?" "ח... נחר הסוס "בדיוק עכשיו? אולי אח"כ?" "בדיוק ברגע שתפסתי קצת שמש את באה לנדנד!" אמר החתול והתמתח. הברווזה אפילו לא ענתה ורק המשיכה לסרק את נוצותיה. "טוב, לא צריך. אעשה את הכל בעצמי" אמרה התרנגולת וצעדה בחזרה הביתה. נכנסה למטבח, טחנה חיטה לקמח, לשה עם חמאה לבצק, סחטה מיץ טרי משלושה לימונים, הקציפה היטב ארבע ביצים. בשעה 13:00 הכניסה הכל לתנור ובדיוק בשעה 13:30 הוציאה מן התנור פאי לימונים מושלם והניחה אותו על צלחת. בשעה 13:45 יצאה אל שפת האגם מלקקת את מקורה וקוראת לחבריה "חבר'ה מישוה בא **לעזור לי לאכול** את פאי הלימונים שאפיתי?" הסוס קפץ מכסא הנוח, וקרא "בטח תרנגולת אני בא עכשיו!" החתול זינק על כפותיו וקרא "הנני כאן מוכן ומזומן!" הברווזה התרוממה לאיטה הביטה בעצמה ואמרה מה לא עושים כדי לעזור לחבר'ה", "כמה חבל חברים!... לא רציתם לעזור לי לזרוע חיטה, לא רציתם לעזור לי לקצור חיטה, לא רציתם לעזור לי לטחון חיטה. הייתי בטוחה שלא תרצו לעזור לי לאכול את העוגה ועל כן אכלתי את הכל בעצמי. ואתם יודעים מה? ... זה היה כל כך טעים! החוכמה זה להיות עם הזולת גם ברגעי **משבר וקושי** לא רק מתי שטוב ונעים (העורך)

באתר הימים הגיע לבית רבי יהודה זאב

ל"בוביץ" זצ"ל רעו וידידו הצדיק רבי ישראל

זכריה זצ"ל. בעודם שמחים בהתראותם זה עם זה.

פרץ רבי ישראל זכריה בבכי מר וחילה את פני רבנו

בתחנונים ממש,

שיקיע **שערי ישועה לבתו** המתייסרת בייסורים

קשים ומרים, בסבלה ממחלה נוראה הנמשכת כבר

כ- 20 שנה, ועתה התדרדר מצבה והיא ניצבת על

פתחי מוות. עובר לדבריו, הניח רבי ישראל זכריה

על השולחן סכום כסף נכבד מאוד כפדיון נפש.

סירב רבנו לקחת את הכסף ופקד על רבי ישראל

זכריה שייטלו בחזרה. לאחר- מכן **שקע**

בהרהורים והפטיר באומרו: "פעלתי עבורה עוד

שנת חיים אחת". שנה לאחר אותו מעמד, הסתלקה

ביתו של רבי ישראל זכריה לבית עולמה.

החפץ חיים זצ"ל: מוטב לי שיאבדו

70 ישיבות ולא אכנס לחבורה של

בעלי לשון הרע

"בנות צעדה עלי שור", אתה מוצא בשעה

שיצא יוסף למלוך על מצרים היו בנות מלכים

מביטות בו **ומשליכות** עליו נזמים וטבעות

כדי שיתלה עיניו ויביט בהן, אף על פי כן לא

היה מביט בהן. כשלימד מרן **הרב שך** זצ"ל

בישיבת פתח תקוה ילדה זרקה לעברו חופן

חול. נשא ראשו מספרו, ותמה: "מדוע את

מעפרת אותי בעפר?" והפעטה השיבה:

"ומדוע אינך אומר לי שלום אף פעם?" ומרן

אמר במאור פנים: "שלום – מי את?" הוברר,

שלמרות **שהתגורר שם שנה** לא ידע

שלבני הזוג זקס ילדות בביתם!...

ה"מצורע", האיש שנגעים רעים באים

על גופו והוא מגורש אל מחוץ למחנה.

חז"ל רואים במצורע המבודד מחוץ למחנה

את ה"מוציא רע", האיש **שאינו מסוגל**

לשמור על לשונו, ומזיק לסובבים אותו,

ופוצע את לבבות האנשים. מי שמוציא רע,

מי שאינו מסוגל לחיות בשלום ובאהבה עם

הזולת, **ולא יכול לחיות** בתוך המחנה,

הוא צריך לצאת החוצה, להסתגר

בבדידות, להתרחק מכל אדם.

ובימי ההסגר, בימים שבהם הוא מנוודה מן

החברה יהיה לו די זמן והותר לחשוב על

התהליך הפנימי של ההיטהרות שהוא צריך

לעבור, על הדרכים לחבור אל חבריו

בכבוד ובסובלנות, בהערכה ובאהבה,

ואת לשונו הרעה להפוך ללשון טובה.

משולחן גבוה

דברי תורה מפי ראש מוסדות "אור החיים"

הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

בואו והצטרפו
לרשימת תפוצה
hamaor.net@gmail.com

היה האדמו"ר **מלערוב**

זצ"ל נזהר בכל מאודו וכל

לצער **ולפגוע בשום**

אחד מישראל, והיה

מקפיד שלא להעיר שום

אדם משנתו ויהיה מה

שיהיה.

ואף את בנו ישיח' לא היה

מעיר, וזולת אם נפלה הכיפה

מראשם בעת השינה, היה

מעירו ומבקש שישים הילד

בעצמו את הכיפה על

ראשו. לימים הסביר את

מנהגו זה בעניין כיסוי

הראש הוא מחמת **יראת**

שמים כדאמרי' בגמ' "כסי

רישיך כי היכי דתיהווי עלך

אימתא דשמיא", וכאשר

יהיה בהם יראת שמים יהיה

בהם הכל.

המעלה הגדולה

שלא להיכנס

לעימות עם היצר

ע"י שנשיקע

עצמו בעשיית

טוב תלמוד תורה

וחסד

מסופר: שבזמנו של חפץ חיים זצ"ל, בעירו הקטנה "ראדין" היה

יהודי לא נבון, וכולם היו צוחקים עליו ומבזים אותו. פשוט הוא לא

התפתח, הוא ידע לספור עד מספר עשרים ולא יותר וכמה אותיות

מהאלף בית, זו היתה מנת המשכל שלו. פרנסתו היתה מחזור על

הפתחים.

לפתע ביום מין הימים נעלם האיש. חיפשוהו וחיפשוהו ולא

מיצאוהו, פשוט נעלם מין האופק, כמעט וישבו עליו שבעה אחרי

שבועיים מופיע האדון לתדהמת כולם, שהכל נסבו סביבו, הכניס

הלה את ידו לכיס והוציא קופסת "טבק". מה זה תמחו הרואים ?

הלכתי לעיר הקרובה מהלך שבוע ברגל כדי לקנות את קופסת

הטבק, ועוד שבוע לחזור, כולם התמוגגו מצחוק החסר טבק בעיירה

שצריך שבועיים כדי לקנותה?

מתוך ביתו שמע החפץ חיים את צחוקם של האנשים, לשמחה זו מה

עושה ? ששמע החפץ חיים את הסיפור התפרץ בבכי, והסביר לקהל

הנבון את סיבת התפרצותו ואמר: מעשה זה הזכירני ועשיתי חשבון

מאיזה מרחק עצום נשלחה נשמה של כל יהודי ויהודי החצובה

מתחת כסא כבודו יתברך.

כשישאלו ביום הדין את הנשמה ויאמרו לה: שלחנו אותך ממרחק

כזה עצום מה הבאת לנו משם? מה יצרת? מה בראת? מה זכית?

מה נעשה, נכניס את היד לכיס ונוציא את "קופסת הטבק"

ושוב פרץ החפץ חיים בבכי קורע לב.

אחים יקרים בואו ננצל את זמניו היקר והחשוב

בתורה ומצוות ומעשי חסד. כדי שתהיה לנו תשובה נוכל לצנות

בשמחה מיצינו את עצמנו.

בשם **שלום ואור** לכל בית ישראל

שני חכמי חלם התווכחו

ביניהם: "איך זה שפרוסה

תמיד נופלת על הצד המרוח

בחמאה ?"

ענה לו השני: "זה לא תמיד

כן! ואני אראה לך "

ומיד נטל פרוסה, מרח אותה

בחמאה והעפיע באויר והפרוסה

נחתה על הריצפה על הצד הלא

מרוח בריצפה "הרי לך" אמר

בשמחה "חוכמה גדולה" ענה לו

"לא מרחת את החמאה

בצד הנכון"

הרב חיים שבת;

המהר"ח"ש מחכמי שאלוניקי

במאה ה-16-17 - נולד

בשאלוניקי ונתחנך בישיבת

רבי **אהרון ששון** זצ"ל. עמד

בראש ישיבה שנהרו אליה

רבים. העמיד **תלמידים**

שרבים מהם היו מורי

הוראה בכל ערי הבלקן.

המהר"ח היה רב כולל של

כל קהלי שאלוניקי במשך 40

שנה.

כל גדולי הדור בימיו בקהילות

קרובות ורחוקות ואף מצפת

פנו אליו בשאלות וכיבודו.

הוא כתב פסקים, חידושים

ושיטות בש"ס, פירוש על

הר"ן וספר דרשות, אך מכל

חיבוריו נדפס ספר תשובותיו

הכולל ארבעה חלקים הנקרא:

"תורת חיים" ו"בו תשובות

רבות.

מי שמלמד אחרים,

תורם לשיפור

העולם באופן

מעשי.

מפקח של משרד הבריאות מגיע לבית חולים למשוגעים. המנהל

עושה לו סיור בידח עם כל הפסיכיאטרים. הם מגיעים לחדר פעילויות

ורואים הרבה משוגעים שמתגלגלים מצחוק. אחד המשוגעים אומר 25

כולם צוחקים. משוגע אחר צועק 321 וכולם צוחקים.

המפקח מבקש הסברים והמנהל אומר לו: - הם כבר יודעים

מאות בדיחות בעל פה ונתנו להם מספרים. במקום שיספרו את

הבדיחה הם אומרים רק את המספר. המפקח שואל: אני יכול לנסות?

כן, עונה לו המנהל. המפקח צועק 534. כל המשוגעים קופצים על

המפקח ונותנים לו מכות. אחרי שהמנהל מצליח להציל אותו מהידיים

של המשוגעים מסביר למפקח:

הבדיחות מעל 500 הם **בדיחות עם משוגעים**

כשילדים אינם מחונכים לשמוע
בקול הוריהם - לבסוף ישמעו ההורים
לקול ילדיהם...

שמעת רעיון של מוסר, קחתו לעצמך
כמתנה מבלי להרהר על אחרים...

לעילוי נשמת: ניסים בן רימה, שרה בת חורשדי, דינה בת והב, יוסף דהאן בן שמחה, ליאור בן אילנה, ששון בן טיפחה, שמחה בת לילי, פנחס חיים אוחנה בן חנינה, יחיא בן לוליה, נעימה בת עזיה, כרמלה בת סעידה, סעידה מול בת יעקב, מלכה בת שרה. פנחס בן פנחס, יואל בן מלכה, חסיד מנשה בן רחמה, רפאל ואלברט בני קלרה, חכם יחזקאל בן חנה פתיא, הרב אלעזר בן שמחה, הרב יוסף אברגיל, יחזקאל ושמאל בני שמחה, הרב יעקב יוסף בן מרגלית, מרים בת זוהרה, אליעזר בן רגינה, שלום בן אורה מורי, ישראל בן שמחה סגן, שמואל בן רבקה, אסתר בת שרה, רחל רשל בת קלרה, שלמה בן דונה, חנה בת אסתר דמני הרב יהודה יאיר, יפה בת לאה, דוד בן איה, יעקב בן שרה ברסקה, מרן הרב עובדיה יוסף בן גורגיה

חובה בכל צומת!

מה הסימן לזיקנה?

אתה הולך להצגה - אתה נרדם
אתה קורא עיתון - אתה נרדם
אתה צופה בטלוויזיה - אתה
נרדם
כשאתה סוף סוף הולך למיטה
לישון,
אתה לא מצליח להירדם...

"אם אתה חושב שלאף אחד
לא אכפת ממך,
נסה לא לשלם כמה חשבונות."
ותראה כמה מחפשים אותך.

**דנמרק החליטה שטובת
אזרחיה ובטחונם קודם
לכל ולכן קיבלה החלטה
שכל מהגר העובר על
החוק מגורש לאלתר
מהמדינה ללא !! כל
הליך משפטי !!! שופטי
בג"ץ, תלמדו !!**

אתה יודע שהיא
ממש כועסת עליך
כשאתה שואל אם
היא רעבה, והיא
אומרת לא.

הילד שלי בן ה-8
אמר אבא הכנתי לך סלט
בהתחלה חשדתי
אבל אמרתי מה יכול להיות
יותר מידי פלפל שחור
בקיטור זה לא מלפפון
זה קליפות אבטיח...

הבן שלי למד בכיתה על צבי ועכשיו
הוא רוצה אחד, אז אירגנתי לו.....

דבר העורך תקלה על שוק מה?!

לכבוד ידידי היקרים! בככול שבוע נעשה מאמץ גדול להכנת העלון, אם זה בהכנה בפועל, אם סינון התכנים וכמובן הזמן המוקדש, אך בני אדם אנחנו ויש לפעמים עיכובים, ואנו שואלים למה?
אז זה הזכיר לי מעשה: בעל נכנס הביתה ורואה את אשתו יושבת רגועה, הבית הפוך, הכלים בכיור, הכביסה על הספה והילדים משתוללים. הוא שואל בלחץ: "מה קרה פה?!" היא עונה לו בשקט: "כל יום אתה שואל אותי - 'מה את עושה כל היום בבית?' אז הנה... היום לא עשיתי."
והנה לא יצא עלון, פתאום המייל עמוס הודעות בזעקה "מה קרה?" ואז הכל מוצף - אני חייב, מעביר למשהו עצוב, דחוף אני מחלק בבית חולים, מחלק בטבריה חיפה בארבע שבע ולונדון...
ואז הבנתי "תקלה על שום מה?!" כי הכוחות שנתת לי הם כמו זריקת עידוד וכמו שאמר אחד הלון הזה כמו תרופה לנשמה.
אז קודם כל תודה לכם, ובזכותכם שאתם מפיצים הלאה עוד יהודי זוכה לזה...

**בהערכה רבה
נר מלא**

לרפואת יונה בת דינה תחי'

אלה שפחות טובות בחשבון

מיר אני:

1. ספרת היחידות: 1
- ספרת העשיריות: 4
- ספרת המאות: 5
- אני: 805

**נציג: הוט שלום
אני: שלום, על כל כוס אוזר
שמים כוס או כוס וחצי מים?
נציג: מה, מה קשור?
אני: אמרו להקיש על 6 לכל
נושא אחר.**

בת שש: אבא, מצאתי אוזניות מדהימות
שלא צריך להטעין ולהתאים למכשיר אלא
פשוט מחברים כבל!

שווה קריאה

אילה צעקות... יום אחד, כמידי יום אני לוקח ילדי למוסדות. בדרך לפני ששמי אותם החלטתי לעצור

רגע קט במאפיה כדי לקנות איזה דבר מאפה לילדים לכבוד ראש חודש. עצרתי במפרצון שממול למאפיה. קניתי מה שקניתי וחזרתי לאוטו. באתי להתניע ולפתע חוסמת אותי מכונית ובעודי מנסה להבין מה קורה. אני מבחין באשה בשנות ה-50 - 60 לחייה לא דתיה כלל, יוצאת מן האוטו במהירות והולכת הליכה מהירה לקראתי... מגיעה לצד חלוני ודופקת ובחזקה על השמשה. אני פותח בבהלה. מה קרה? מה עשיתי? אמרתי בליבי. האישה, תוך כדי התנשפות כבדה אומרת בתקיפות על סף ייאוש: "איפה טוהר המידות? איפה טוהר המידות?!" באותה שניה נהיית לבן כסיד... אני מנסה להריץ בראש מה קרה? מה עשיתי? אולי חתכתי אותה קודם בכביש? לא זכור לי. והיא ממשיכה "איפה טוהר המידות, איפה טוהר המידות?!" ואני עוד שניה רוצה לבכות לא יודע מה לעשות. אני מסתכל על הילדים שלי, הם המומים... איך שאני אגיב עכשיו, איך שאני אתנהג, ייזכר להם לדורות! הם כאילו מחכים לראות מה אבא שלהם יעשה! לקחתי אויר ואמרתי לה: גברת, ממש מחילה, אני ממש מצטער אם פגעתי בך, זה לא היה בכוונה, אני ממש מבקש מחילה.

היא הסתכלה עלי בפרצוף משונה... "מה? מה מחילה? על מה אתה מדבר? רק שאלתי איפה נמצא טוהר המידות..." ואז נפל לי האסימון. איזו בושה... "טוהר המידות?!" גברת, אולי את מתכוונת ל"צוהר לטוהר??" מסתבר שהאישה הזאת הסתובבה כבר זמן מה ברכסים ולא מצאה את המקום והייתה על סף ייאוש, ובעצם היא שאלה האם אני יודע איפה זה... אנחת רווחה גדולה יצאה ממני. "בואי גברת, סעי אחריי, אני אקח אותך עד לשם... התחלתי לנסוע תוך כדי שאני מסתכל על בתי. מצחיק מה שקרה, אה? "אבא, בכלל לא הבנתי מה קרה..." אני אסביר לך מה קרה. הקב"ה רוצה להראות לבן אדם במוה הוא צריך להשתפר - "טוהר המידות!" - בסך הכל הקב"ה נתן לי 'קריאת השכמה'. זה הכל...

אזהרה! בעלון משולבים קטעי הומור - אין בכוונתן לפגוע ולהעליב!

חוקרים מצאו

את הגן שגורם לאנשים לבזבז כסף
ואפילו כבר מצאו לו שם:
גן אירועים

חובה בכל בית !

דברי הגאון הרב

ראובן אלבז שליט"א

לסירות... ויהי אלה בני לוי בשמחתם גרשון וקהת ומררי (במדבר ג, יז). האלשיך הקדוש מפרש, כי שלושת בני לוי - קהת, גרשון ומררי - רומזים על שלוש תקופות בעם ישראל. קהת - לשון קיבוץ ואסיפה, כמו שנאמר (בראשית מט, י) "ולו יקהת עמים", ופירש רש"י: "אסיפת עמים". קהת רומז על התקופה שעם ישראל היו מקובצים ושוכנים בארצם. זו תקופה שבה ישראל היו ברום המעלה, מאירים ומזהירים בתורה. והדבר רמוז בשמות בניו של קהת - צהר, חבורן ועוזיאל. צהר - לשון אור, כמו שנאמר (בראשית ו, טז) "צהר תעשה לתיבה", ופירש רש"י: "יש אומרים חלון, ויש אומרים אבן טובה המאירה להם". חבורן - לשון חיבור, שישאל היו מחוברים זה לזה והיתה ביניהם אחדות ואחוה. עוזיאל - שהיו עזים ותקיפים בקדושתם ודבוקים בה' יתברך בדביקות גדולה. על תקופה זו שייך לומר "נשא את ראש בני קהת", שהיו ישראל נשואי ראש ורמי מעלה.

**

גרשון - לשון גירוש והרחקה. רמז לתקופה שעם ישראל גורשו וגלו מארצם. וכיון שהיה מקום לחשוב שבתקופה הזו עם ישראל לא יהיו בנשיאות ראש, לכן באה התורה ואומרת "נשא את ראש בני גרשון גם הם", להשמיענו שגם בתקופה שפלה כזו של גירוש וגלות, עם ישראל יהיו בנשיאות ראש ועיניהם יהיו נשואות לשמים. וכל זה בזכות שישאל עוסקים בתורה ומבטלים עצמם אל חכמי התורה ולומדיה, והרי זה נחשב להם כאילו מקריבים קורבן. וכמו שדרשו רבותינו (מנחות קי). על הפסוק "ובכל מקום מקטר מנחש לשמי ומנחה טהורה" (מלאכי א, יא) - "אלו תלמידי חכמים העוסקים בתורה בכל מקום. מעלה אני עליהן כאילו מקטירין ומגישין לשמי".

מררי - לשון מרידות. רמז לתקופות המרות והקשות בעם ישראל, שבהם "וימררו את-נפשותם" (שמות א', יד), עם ישראל סובלים מרורות מאויביהם והם נרמסים ומושפלים על ידם.

והדבר רמוז בשמותיהם של בני מררי - מחלי ומושי, לשון חולי ויסורים. לפיכך, לא נאמר במררי לשון נשיאת ראש - "נשא את ראש בני מררי", אלא נאמר בו לשון פקידה גרידא - "בני מררי למשפחתם לבית אבותם תפקד אתם" (ד, כט).

כי זהו זמן מר וקשה שבו עם ישראל שרוי בשפלות הרוח. אומנם, על אף שעם ישראל מושפלים ונרדפים על ידי אויביהם ההורגים וטובחים בהם, הם מוסרים נפשם בעד ה' ותורתו.

שבת שלום ולמבור!

**אם לטראמפ יש
חוש הומור הוא
יפתח במלחמת מים
עם איראן בחג
שבועות**

**קוראים לזה תלושי
משכורת כי הקשר בין
כמה עבדתי לכמה
קיבלתי תלוש מהמציאות**

**מישהו אחר לחופה
אצלכם בחתונה?
כן לצער, הרב**

**הגבנת ביקשה יצירה
ליום ירושלים, אז
צילמתי לה את הסלון
וכתבתי לה : חורבן
הבית.**

**אני אבחר במפלגה שתכניס את
השווארמה לסל התרופות**

**למה מעבירים את המגש למישהו אחר בארוחה
משפחתית 1% מנימוס
99% כדי שהוא ישבור את הראש איפה לשים את זה**

**מה את לומדת?
רפואה משלימה
מה זה אומר?
משלימה עם זה שאני לא אחיה
רופאה.**

**אל תשאירו את התפילין
באוטו!**

**הרבה משארים את התפילין באוטו
וצריך לדעת שהתפילין יכולים
להיפסל זה כמו שתכניסו את התפילין
שלכם לתנור של 80 90 מעלות הדיו
של הקלף יכול להימחק להיפסל לכן
לא להשאיר תפילין באוטו!
מצווה ענקית לפרסם את זה ברבים!**

**לפטר מיד
את הגרפיקאי**

**האשה : אני לא רוצה לדבר
איתך !
הבעל : OK
האשה : אתה לא רוצה לדעת
למה ?
הבעל : אני סומך על שיקול
דעתך !**

מחאה חריפה

לאחרונה נשתרש במחוזותינו ריקוד עם וראה זה
חדש, אשר בשם

"פינגווין טאנק"

יכונה אשר בו המרקדים מצעידים גופם
בהליכה קדימה ואחורה וכדרך החיה מקפצים
ועולזים שלושה צעדים לצד זה ולצד השני,
והדבר גורם ח"ו לריחוק הלב וקירוב הנשמה
באחיזת מתניו של הרוקד אשר בראש המחנה.

ובקשתנו שטוחה בזאת בשם החיות האחרות
אשר טרם זכו לריקוד משלהם, נא להמציא את
ריקוד החמור, הנישוא, החתול וכיו"ב ובכך לא
יחסר משאר החיות הריקוד הנ"ל.

המעררים

פוטין אצל מגדת עתידות:
- מה יהיה בעתיד הקרוב?
- אני רואה אותך נוסע
בלימוזינה בין הקהל, אנשים
מאושרים, צוהלים, מתחבקים,
קופצים משמחה...
- ואני מנפנף לעברם?
- לא. הארון סגור.

15:51

גרפומט

דפוס דיגיטלי מהיר ומקצועי בשירות מנצח

משלוחים
לכל חלקי
העיר

יחס אישי
ושירות
VIP

מחירים
נוחים
במיוחד

הדפסות
באיכות
גבוהה

כל סוגי
ההדפסות
וההפקות

גרפומט 02.5337722

רח' גבעת משה 5 ירושלים (ליד בנק מרכנתיל) g5337722@gmail.com